BIROS Márton asztalos

Alsórozompa, 1750

Ars 1996/1-3. 168.

háromoldalú apsissal záródó, de szintén újabb bol
csúcsíves kőépület, szentélye mögött újabb toronn
szentély boltozata czikkelyes dongabolt s lapos bo
rózsa alakú zárókövekkel bíró tagozása kétszakasz
csillagboltozatot utánoz.

Szentélyben:

1. Ker. Szent János feje. XV-XVI. századbeli fafa
természetes nagyságú szobor maradványa, melyet
későbbi korongra szögeztek. Utóbbi átmérője 40 c

2. Madonna szobrocska fából, átfestve, XIV. sz. 4

Sekrestyében:

3. Kehely, aranyozott ezüst, gót típusú, későbbi /?
áttört levélindák és gyümölcsgerezdek. XVI. sz. 1

 M. D. K.

Biros Szaniszló, szobrász 1902
a prágai képzőművészeti akadé-
mian végezte tanulmányait. Ér-
deklődése sok felé terjét ki, a szob-
rászaton kívül festett és készített
használati grafikát is. Mintrajz-
tanár Bycsén és Žilinán működött
igy csak kisebb művek kivitelezé-

Marian Váross: Slovenské výtvarné mu-
enie 1918-1945.

1960. 159. 160. old.

 M. D. K.

Biros Szaniszló, szobrász, 1902

sére volt ideje. Nagyobb méretű
műve a vágbesztercei földműves bak
részére készített relief és a Žilinai
reprezentácios ház részére készült
Radlinsky András szobor. Szobrait
és képeit biztos rajz és modelálás
jellemzi. „Relief" Vágbesztercei bankon
1942. 160. old.
Marian Vaross: Slovenské výtvarné mucu-
ie 1918 - 1945.

1960. 159. 160. old.

M.D.K.

Birsené Ts. Kovács Diana

festő.

A Magyar Építő művészek Szövet-
ségében tartott kiállítást.

— : Kiállítások

Művészet, 1968. jennius - 48 lap.

Ø Birtalan András

grafikus

l.

Szendy K. Bpest

székesf. közig. cök-

1942. Bp. 1943. 89. l.

1. dob.

folytán a munka abba maradt, a levert
és a fedélhéj szükség szerint deszká-
glenesen javitva lett.-
nem javitható, feltétlenül uj boritást

a járásbiróság hivatali helyisége
.....904 m^2
isa felett:.....474 "
Összesen:.....1378 m^2
fedél kerül 2 koronába, ennek folytán
vitás eszközléséhez.-
séges volna még a járásbirói lakásnak
és lefolyó csatornát készitteni, mert a
at falazatot annyira átáztatta, hogy már
nyirok foltok mutatkoznak.-Ezen csator-

./.

Birtalan András

grafikus

l.

Budiparrajzok

1938 → 1940-41

1942. 12. l

Paulovits Pál

ontalján

tanult

Scholsem szerepelt

Birtalan András

sokszorosító tagozat-
beli növendék az
ipartanyiskolában
1942. 150 pengős
fővárosi ösztöndíj.

Városgazd
89. l.

I. – XV. + 1. – 202. M.

Pest
M. Trattner
1805

BIRTALAN Éva
Marosvásárhely, 1949. szeptember 25.
Tképz. Főisk. Iaşi, textiles

Banner Erdély

c/ Kép és reáli

II. Példák

1. A Képes Krónika
a/ Imago és his
Függelék: tá
b/ Császár-képe
c/ Nyilvánosság
d/ A frontispic
e/ "Orientalizm

2. Szent László mi
a/ Az ábrázolás
b/ Kronológiai
értékeléséhe
c/ Fiziognómia-
d/ A képek kort
- A lovagkir
- Vitézség é
- Az ország
- Szent Lász

Birtalan József

Különösen urbánus származású és műveltségű művészeink voltak rendszerint azok, akik az európai modern művészetben kirobbanó stílusforradalmakra viszonylag korán reagáltak s megkísérelték tanulságaikat saját közösségük szellemi javára fordítani. A temesváriak: Birtalan József, Kazinczy Gábor és mások a tárgyművészetig jutottak kereséseiben.

Banner Zoltán: Azzal fejezik ki egyéniségüket, ahogyan a romániai magyarság mindennapi életéhez kapcsolódnak művészetükkel.
Korunk, 1979. febr. 66. old.

Birtalan Katalin

szerepelt a jubileumi plakátkiállitáson
a Szépmüvészeti Muzeumban.

Magyar Hirlap 1974 85/6

Havas:Kiállitásról kiállitásra

Bistalan Katalin

Résztvesz a kiállításon

Jubileumi Plakátkiállítás
Bp. Szépműv. Múz. 1975.

Birtalan Katalin

Művei szerepelnek az Iparművészeti Főiskola typografikai tanszéke által rendezett diplomamunka kiállításon

Magyar Nemzet 1973 január 12
4. old.

Birtalan Katalin

Vadas József: "Beszéljünk a grafikáról" cimmel ir az Iparmüvészeti Főiskola Typo-grafikai tanszékén most végzett növendékek diplomakiállitásáról, melyet az intézmény disztermében rendeztek.
Ezen a tárlaton "a müfaj törvényeit legkövetkezetesebben érvényesitő plakátokat" a müvész készitette.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. jan. 2o.
XVII. évf. 3. sz. 13. lap.

Birtalan Katalin

Kulinyi István -tavaly megjelent, bekormozó
dott ablakot ábrázoló- plakátját most a vars
sói Zacheta Galériában mutatják be, -irja
Vadas József: "Grafikák hátán Varsóban" c.
kritikájában, mely a varsói Nemzetközi
Plakátbiennálén szereplő művészek munkájá-
ról számol be.
Alapfy András, Birtalan Katalin, Helényi
Tibor, Kemény György, Schmal Károly és
Sós Gábor művészek nevét sorolja fel a kül-
földiek mellett a kritika. Vadas József cik-
két lásd: Kulinyi István nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. juli. 31.
XX. évf. 31. sz. 12. lap.

Birtalan Katalin

Birtalan Katalin plakátján sö-
tét alapon felülről törésekkel ér-
kező fénysugár egy gyermekraj-
zú kislányfigurát világít meg
a lap alján.

Kovács Gyula: VI.Nemzetközi Plakát Biennálé,Varsó.
Müvészet, 1976. október - 21.oldal.

megirva

Birthelmer János

(Hans v. Johann Birthelmer alias Repser)

ötös

Repser Péter (l. o.)

L.

Szendrey - Szentiványi

208. l.

	Házbér		Váltó	
etel	Tartozik	Követel	Tartozik	Köve
		1800—		

Birthelmer János

Ötvös Brassó

Kőmagyötvj. 33. l.

Jo	195	HB **Johannes (Hans) Birthelmer alias Repser senior,** M 1624, † 1653. *a—c)* Kókuszserleg 1650-ből és 2 talpaspohár vadászjelenetekkel. — *Kokosbecher dat. 1650 u. 2 Kluftbecher, am Fuße Jagdszenen.* Bruckenthal-Museum, Nagyszeben — *Hermannstadt.* *d)* Talpaspohár, talpán nyúl és kutya. — *Kluftbecher, am Fuße Hase u. Hund.* Mus. Nat. Hung.	

F. sz. *Lf. Nr.*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*
196	HB	Ugyanaz. — *Derselbe.* *a)* Kókuszserleg ~~1650. évszámmal~~. — *Kokosbecher ~~datiert 1650~~* Bruckenthal-Museum, Nagyszeben — *Hermannstadt.* *b)* Talpaspohár vésett állatokkal. — *Kluftbecher m. grav. Tierfiguren.* Dr. Hirschler Henrik, Bp.

HB H. — „1650."

megjöttem

Birthelmer János

senior

ötv –

l. –

Kőmagyötvi

195. 4.

Birthelmer János (ifj.)

(Hans Birthelmer ~~inner~~ iunior)

megírva

ötös

L.

Szendrey-kentiványi

208. l.

Leltár, 1932. feb

Áth

Jahn Hille, Ilmenau

C. Müller, Berlin

A teher főösszeg

III. Ismétlés.

A vagyon főösszege

A teher főösszege

A tiszta vagyon fő

IV. Egyletes.

A tiszta vagyon főösszege: 1932. fe

" " " " : 1932. f

Tiszta ny

D Birula-Bialynicki

T. dr.

lengyel festő

l.

Lengyel mene-
kültek kiáll.

Alkotás Művészház

XV. kiáll.

1943 jun-jul.

Könyvtáramban

Udvary Pál

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1938 MÁJUS 14-TÓL MÁJUS 31-IG.

megírva

Bis, l. Böss. Gy.

L.

Kendrey - Kentiványi

208. l.

43500 —

127,562 —

171062 —

171,062 —

171,062 —

BISCHOF tunne antalos

Szeged, Megváltó patika bérendezése, 1888

Vida 1996 77. és ill

PÁRIZS

megnyt

Bisam Endre

grafikus

l.

Biró Endre.

BUDAPEST
62

BISCHA /PISCHA/ Vencel egri lakatos mester.
A mezőtárkányi rk. templom főoltárának tabernaculumát elszámoló iratokban 1775-1777 között szerepel. Ő készíti 1779-ben a demjéni rk. templom lakatos munkáit. Meghalt Egerben az Irgalmasok kórházában 1803 IX.25-én 48 éves korában.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Bironyné

"Dekorativ hatásu portréja olyan, mintha az eltünt puderos világ báját visszalopta volna" irja müvéről Lázár Béla: "Téli tárlat"-ról szóló cikkében.

Magyar Salon, Bp. 1900. január
811-832. lap

megirva

Bischell Janos

Frigyes

könyvkötő

Győr XVIII. sz.

1786. kiadta

l. Rheniusz latin

gramatikáját

Steinhofer

I. 74. l.

M.D.K.

Biscka Vencel, lakatos

81 forintot vett fel a
demjéni Szt. Antal templom
1777-1779. közötti újjáépítésének
~~munkáinak~~ lakatosmunkáiért.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 595. old.
+596. "

megirva

Bischoff

bajai építőmester
Zopf stilusban
1800-ban építette
a bajai Bárány-szállót.
Részben eredeti alakjában
ma is áll.

Rapcsányi

452. l.

Bischoff

építész, a bajai "Bázány nálladó" (jelenleg körp. leányiskola) építőmestere, 1800-ban.

Miskolczy Ferenc, Baja képrőmüvénéle a XIX. sz-ban, kézirat MDK -L-II- 599/1

13 l.

MDK

Bischof szegedi asztalos

Gaul K: Butorip. diszitőip. az ezr.éves o.kiáll.on.
MMÉEKözl 1897, 6.füz. 263-276 l. képek

MDK

Bischof András ácsm.

1800. felszabadult Pécsett

Csorkuti A: Pécsi ácsok céhe. Pécsi Napló. 1915. nov. 30. 3-4.l.

Megirva

Bisch of András

ács Pécs

mül Nadasdon. 1800.

a pécsi ácscéh nabadi-

tolta fel.

Czerkuti A.: A pécsi

ácsok céhe. Pécsi

Naplo. 1913. nov.

30.

atului

rotopretorial

Loco

)

nele aflatóre in gradina
th din loco, suscepute
entele istorice a ţiarei
aurantia publica. —
ucesta este rugat respectuos
iciu protopretorial
la Foruvile competent

Bischoff Béla
köszobrász
74 éves
(szívizomelfajulás)
+ 1951. II. 7
Budafoki temető

Halotti főkönyv
1951/58

M. D. K.

BISCHOF Dezső építészhallgató

34 lakásos toronyház

(diplomaterv)

Reischl Antal: Tervezésoktatás a lakó-épülettervezési tanszéken

Magyar Építőművészet 1960 4. sz. 6. l

BISCHOFF György egri kőműves segéd, akiről tudjuk, hogy --+ Pichler György egri céhmester legényeként Keresztespüspökiben 1752-ben dolgozik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Bischoff György, egri hőmüves-segéd

1752-ben Pierfer György
Egri cehmestes legényeként
Keresztes pusporiben dolgozik

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki tooorgáfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 313.old.

Ø Bischof Imre
minaritalos
Szeged

l.

Ezredévi kiáll
XII. csop. 35. l.

Belgrád.

Az ütközet egyes mozzanat
térben a Völlige Flucht der T
fölül balra hadi ékitményes k

Eigentlicher
von der
Schlacht
bey
BELGRAD.

mig magyarázó szövegének kezd
Türcken és befejezése
Circumval. Linie.

Rm., mér. a vk. 29.7: 39

az Angriff der Tartarn und Sp

Bischof, Jos. MDK

festő

1885. évben lépett a Zsolnay-gyár szolgálatába.

73.o. 9. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

MDK

Bischof József

festő

A Zsolnay-gyár müvészeti munkáiben közremüködött

1885.

65.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár müvészete. Pécs. 1959.

Bischoff József, kőműves

A Pécsett működött legjelentősebb kisiparosok adattára. 1874-ben szül.15 éves korában már segéd.1898-ban önálló Külföldön járt.Kiváló szaktudással vezeti üzemét.5 alkalmazott.Ipartestületi tag. 165.old

B.Horváth Csilla: Mozaikok a pécsi kisipar történetéből az 1930-as években 149.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

MDK.

Bischoff "Miklós ajándékok stb"

Vas. Ujs. 1858. 200.l.

Joseph Bisgeria

ócsmester 1764-ben Miskolcon tevékenykedett

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem, 1969-70. Budapest 1972

3421

Ø Bisicz Kornél Géza

festő

1896–98.

Éminisk 1930.81.l.

megrva

Bisinger József

1780 – 1843

győri üveges

l

Győrivárosi kiáll. 1943

24. l.

archeje repr.

a Lépek Erzsébet

MDK

Bisits Mihály

Készítette az 1843-ban épült szegedi régi zsidó templom gipszrózsáit.

Bálint Sándor: Az építőművészeti klasszicizmus és romantika szegedi korszaka.

Tiszatáj, Szeged, 1956. aug. X. évf. 4. sz. 275. l.

Bisits Mihály

M.D.K.

A szegedi zsidótemplom gipszvázsait csinálta.

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp. 1959.

931.

megírva

Bisits Mihály,

nobrász l. Biksics

M.

Bisinger József

MDK

üveges mester

1843-ban hatalmas vagyonát közcélokra adományozta.
Szobra /[illegible]/ /Mátray Lajostól/ a győri tanácsháza előcsarnokában.

13.o.

Czigány Jenő: Führer durch Győr./Raab/. Sopron 1958.

M. D. K

BISJACH X AV. Ferenc. asztalos, jezsuita laikus

Görzből származott

1764 – 1765. Trencsén novicius

1766 – 1768. Eperjes

1769 – 1773. Görz

Agghány: Barokk szobrászok... Bp. 1959.

I 173. l.

megirva

Bisjach (Wessiakh)

Xav. Ferenc

minantalos.

XVIII. sz.

lásd

Schoenjersnita 280. l.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi mini

11825 szám.

Műemlékek orsz. Bizottsága tér. Elv.

BUDAPES

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Díj átalányozva

Rák

Ø Bisothka Gábor
építőm.

l. ha Kell

Csobán Hajduom
kemélyi adattár
26-hasáb

MDK

Bisotka Ignác épitész, Debrecen

A Társulat köréből. Magyar Iparművészet, 1910.
8.sz. ~~xxxx~~ XI. 1. Uj tagok.

MDK

Bissingen Antal gr
festő

A kommunisták Olaszországban 1848-ban
és:
Epiród az 1848-ári olaszországi had-
járatból
Epiród a Volta melletti csatából
1848

Temesvári Zéptár

BISSINGEN, Anton von

TATARU, Marius: Art et histoire: étapes de développement dans la culture visuelle de la Transylvanie du XIXe siecle. - Revue Roumaine d'Histoire de l'Art

1. XVII, 1980
2. XVIII, 1981 85.p.

Bissingen Antal
festő

l.

LykaMagymű1800-50

88. l.

3.

4.

Bissingen Antal gröf

1822 – 1894

Stäb. IV. 148.

redékeknek a kőmuzeumban való elh
tekinteni, mert azok nagy része n
zeli Tác-Fövenypusztán kerültek e
korstilusra utaló épitmény lenne,
na szobormüvek, felirati táblák,
rok elhelyezésével a hely rendkiv
lésére is.

Bátor vagyok az a
ram keretköltségvetését:

1./ Az épitészeti maradványok kon
2./ Tereprendezés, beleértve a fö
helyreállitását.....
3./ Kertészeti jellegü munkálatok
4./ A kőmuzeum épitése és berende

Összesen .....

Amint szerencsém
tásokkal és az előkerült maradván
és városrész összehangolásának és
folytán megbontott forgalomnak tö
se. Tisztelettel vagyok bátor jav

Bissingen Antal gróf

csatakép festő

L.

Kendrey - Kentiványi

208. l.

Győr.

1931 okt 25	Váltóért	2.	20.000—

Bissingen Vera grófnő

— **Iparművészeti kiállítás.** A kecskeméti-uccai gróf *Csekonics*-palota három hatalmas termében megnyílt az *Eris* iparművészeti kiállítás, amelyen legnagyobbrészt arisztokrata hölgyek állították ki iparművészeti munkáikat. A kiállítás gazdag anyagából kiemelendők *Bissingen* Vera grófnő finom, egyéni festményei, *Csekonics* grófnő magyar motívumokkal díszített bútorai és lámpaernyői, *Liptay* Mária grófnő művirágai, gróf *Almássy* Dezsőné rézkarcai, gróf *Révay* József egy érdekes olajfestménye és gróf *Jankovich-Bésán* Endréné hadiárvafoglalkoztató intézetének értékes produktumai. A kiállítás egyébként is nívós és érdekes.

Magyar Hirlap
1930.V.18.

Kiadás után

2. sorsz. Iroda minta. — Pallas nyomda, Budapest.

Bissingen Vera grófnő

iparművész

Eris iparművészeti szalon kiállitása - a Kecskeméti utcai Csekonics-palotában - részt vesz:
szellemes festményeivel.

Nemzeti Ujság
1930.V.18.

M.D.K.

Bissingen Vera grófnő

Perczel Juliska: Szemfényvesztés a lakásban cimmel arról számol be, hogy miképen lehet a berendezést a falra festeni és ezáltal a butorzatot kiegésziteni.
"Függöny falra festett folytatása" cimmel kép a müvész munkájával.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. május 14-20
VI. évf. 20. sz.

M.D.K.

Bissingen Vera grófnő

Perczel Juliska: „Egy szép pesti lakás" cimmel beszámolót közöl Masirevich Constantin lakásáról, melynek ebédlőjét tervezte a művész.
Három fényképfelvétel a lakásról.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1941. febr. 14-2o.
IV. évf. 7. sz.

M.D.K.

Bissingen Vera grófnő

"Dolgozó divatdámák" cimmel ir a lap a főuri világ tagjainak munkájáról. "Selyemre fest művészi szépségü képeket"-irja a lap, Bissingen grófnőről.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. juni 21-27. VI. évf. 31. sz. 39-43.lap

MDK

Bissingen Vera grófnő

Estélyi ruha-terve. (A Fényűzés Ellenes Liga kiáll.) Repr.

Magy. Iparművészet, 1916. 279. lap

megirva

Bissingen Vera grófnő

vőd

A magyar művészetért.

Díszestély a M. Kir.

Operaházban 1940 febr. 1.

Szamos

~~Tóth~~ ilőzejet rendezett.

M. E. Ny.

Bissingen Vera gr

ivod

z

Müvészet

1940. 31. n. 5. l.

(Élő tárlat az

Operaházban.)

ıyos dolgozataim.

Bissingen Vera grófnő

Estélyi ruha terve,
rajz.

Magyar Iparművészet

1916. 279 l.

ź
s
a
n
e-

e-
n,/amely teljesen sik marad,s/
ly
ro-
ór-
To-
ei,
fes-
k,

éci-

Bissingen Vera

Szül. Meránban 1896.
márc. 5. Rk. nemet poly-
skola.
1913/14 II - első osztály beli.
nincvesznov. Glatz Oszkar.

Műemlékek Orsz. Bizottsága VI. 246.

gr. Bissingen Vera

1913/14 II., 1915/16 II.

Ferkajszőmfőistárk

68. l.

Bissingen Vera grófnő

szül. Meranban 1896 febr.
7. Rk felsőbb leányisk.
1915/16. II. elsőéves művész-
nő Glatz O.

Hont megye III. 237

142.000.000

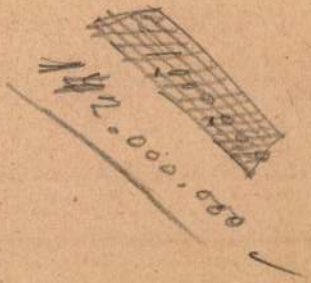

Ø Bissolo

festö

l.

Csatkaisopron vm mienl.

III. 98. l.

Ø Bisswanger Mátyás

órás · 1801.

Esterházi Eastély

ivód

Csatóráscéh

46. l.

működési helye

ismertlen

Bisswagner Matyás

MDK

Bissz, graf.

4 papírmappában 42 rézkarc. Kat. 773.sz. 61.l.

Dr. Szemlér Lőrinc gyűjteményének aukciója. Bp.1936. Árv.Közl. 1936. 5.sk.sz. melléklete. 61.l.

Könyvdíszek. - Könyvillusztrációk.

Bistey Lenke

Részt vett a miskolci szabadiskola 1. évfolyamot végzett növendékeinek 1948-ban a Kossuth szálló-ban rendezett kiállitásán.

A képzőművészeti szabadiskola növendékeinek kiállitása.
Északmagyarország 1948. jun. 22. 4.l.

Bisticci Vespasiano

M[illegible]helyében másolták a Theophrastus-codexet.

38.o.

Fraknói Vilmos - Fógel József - Gulyás Pál - Hoffmann Edith: Bibliotheca Corvina. Mátyás király budai könyvtára. Bp. 1927. 172. .

Bisticci ,Vaspasiano da

Olaszország leghiresebb könyvkereskedője. Mühelyében több könyv készült Mátyás király könyvtára számára.

Itt dolgozott 1467-ban Petrus Cenninius a nemzeti Muzeum Curtius-kéziratának másolója.

13.o. /v.ö. 11 és 12. o./

Fraknói Vilmos - Fógel József - Gulyás Pál - - Hoffmann Edith: Bibliotheca Corvina. Mátyás király budai könyvtára. Bp. 1927. 172 l. 30 k.

M.D.K.

Vespasiano da Bisticci

maga nem volt hogy miniátor, Magyarországon sem járt, de mégis van szerepe Mátyás király könyvtárának létrejöttében. Mint Urbino firenzei humanista könyvkereskedő összeköttetésben állott korának összes humanistáival és magyarországi működésében kiváló miniátorokat és másolókat foglalkoztatott. Több írásában említésük./.

A magyar Corvinák. Összeáll. és bevez.: Berkovits Ilona. Bp.1962. Magyar Helikon. 11 - 13. old

M.D.K.

Vespasiano da Bisticci

"meg Janus Pannonius könyvvásárlásairól, de miror a Vitéz-féle felhelés után Mátyás, addig két leghűségesebb emberét erélyes kézzel félreállítja, ellenséges magatartással fordul Mátyással szembe. Nyilván valóan ez indítja Mátyást arra, hogy Firenzében saját számára dolgozó könyvmásoló műhelyt alapítson, ahol állandóan nég másolót foglalkortat.

A magyar Corvinák. Összeáll. és bev.: Berkovits Ilona. Bp.1962. Magyar Helikon.

14-16. old.

M.D.K.

Vespasiano da Bisticci, firenzei

librárius könyvmásoló műhelye

„számos indafonatos Corvin-kódexet készített" – idézi a szerző Berkovits Ilona jegyzését, az irodalom jegyzetben. Ő maga csak eget vesz fel hitelesen elfogadottnak: a budapesti Egyetemi Könyvtárban levő Theophrasti de historia plantarum libri X. (1927. jegy. 47. s.)

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 555. old.

anegrova

Bisticci, Vespasiano

kodexmásoló

58, 76, l. 99. l. 104. l.

Lázód

Hoffmagybibl

1590. FÉLKÖRÖS ZÁRÓDÁSU MEDAIL
rak. Velence, XIV. sz. — Halbrund
blätter. Venedig, XIV. Jh.

1591. KIS KEREK DOMBORMŰ, orosz
XIV. Jh.

1592. LEBEGŐ PUTTÓ, homokkő, hom
mit Sanduhr. XVIII. Jh.

1593. NÉGYSZÖGÜ DOMBORMŰ, márvá
Viereckiges Relief, Marmor. Venedi

1594. KÉT PILLÉRFEJ, kő füzérrel, aran
von Vergoldung. XVIII. Jh.

1595. PAPIRVÁGÓKÉS, ébenfa, ezüstve
messer, Ebenholz, mit silberbeschla

1596. KEREK SZELENCE, elefántcsont,
Elfenbeinschnitzerei. Biedermeier.

1597. KEREK SZELENCE, gyökérfa, föde
Wurzelholz, mit Bildnisrelief. A. X

1598. KARTUS KERETTEL, faragott
Rahmen, Steinschnitzerei, mit Spu

1599. EREKLYETARTÓ FESZÜLET, cs

lásd Vespasiano da Bisticci alatt co

... — TEXTILIEN.

611—1820.

tákkal. XIX. sz. — Lange Spitze, Klöppel. XIX. Jh.

XIX. sz. — Deckenrand, Spitze. XIX. Jh.

gy himzett virágokkal. XVIII. sz. — Messgewand, auf I. Jh.

selyem-alapon nagy himzett virágokkal. XVIII. sz. — eide farbige Blumenstickerei. XVIII. Jh.

selyem. szines himzésü nagy virágokkal. XVIII. sz. — eide farbige Blumenstickerei. XVIII. Jh.

apon nagy himzett virágokkal. XVIII. sz. — Pluviale, Blumenstickerei. XVIII. Jh.

és virágos sávokkal. Louis, XVI. sz. — Pluviale, auf uis, XVI. Jh.

zöld virágokkal. XIX. sz. — Grosses Tuch, schwarze

apon gazdag aranyhimzéssel. XVIII. sz. — Albanischer

Bisticci, Vespasiano

könyvmásoló

lásd

Bibliotheca Corvina

38. l.

Firenzei könyvmásoló minkelyében egy Theophrastus (-ko dex, et) másoltat Mátyás részére, mely a bpesti egyetem könyvtárban van.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Bisticci, Vespasiano da

kodexmásoló

lásd

Zolnai Fitz

13, 111. l.

1338. ANATOL IMASZŐNYEG, kis vörös f
roter Nische. XIX. Jh. 160×110 cm

1339. JORDESZ-SZŐNYEG, vörös tükrébe
Spiegel kleines Medaillon. XIX. Jh.

1340. ANATOL IMASZŐNYEG, vörös ima
150×100 cm.

1341. NÉGYOSZLOPOS IMASZŐNYEG, vö
teppich, mit Säulen, rotem Spiegel, g

1342. ANATOL IMASZŐNYEG, vörös fülk
teppich, mit roter Nische und Roset

1343. SIRÁSZSZŐNYEG, három medaillon
XIX. Jh. 105×150 cm.

1344. SIRÁSZSZŐNYEG, kék tükörrel. —

1345. KIS BELUDZSISZTÁNSZŐNYEG, s
tem Muster. 125×65 cm.

1346. BELUDZSISZTÁNSZŐNYEG, kék-vö
140×80 cm.

1347. BELUDZSISZTÁNSZŐNYEG mérta

XIX. sz. — Kirmanteppich, mit Vögel. XIX. Jh.

ezéssel. XIX. sz. Tebristeppich, in Braun. XIX. Jh.

medaillon. XIX. sz. — Persischer Teppich, blauer Spiegel
cm.

XIX. sz. — Chinesischer Teppich in blauer Farbe. XIX. Jh.

, négy sávos kerettel. XIX. sz. — Kazakteppich, mit rotem

gos disszel. XVIII. sz. v. — Derbentteppich, mit grossem
× 150 cm.

ükörrel, sávos kerettel. — Samarkandteppich, mit blauem
345 × 175 cm.

ben rózsákkal. XIX. sz. e. — Derbentteppich, im blauen
8 × 206 cm.

nedaillonnal. XIX. sz. — Afganteppich, mit Medaillons in
cm.

l, borvörös keretsávval. XIX. sz. — Chinesischer Teppich,

Bisticci, Vespasiano da

Csontosi János: A Korvina. Pallas N. Lexikona X. k. XVI. l.

Wolf Rózsi

Ismeretlen Michelangelo-iratok.
A Római Magyar Intézet kiadványai.
Roma – Budapest, 1931. Franklin.
8-r, 94, 2, fűzve.

I. 3. p. h.

1.-P

Bisticci Vesp.

firenzei könyvkereskedő aki Vitéz János, ~~és~~ Janus Pannonius és Hanko György kalocsai érseket legjobb vevői közt említi
58. l.

1460-70 közt

Fraknói V. Vitéz János
élete. Bp. 1879.
133. l.

Winkler Pál

A Kalocsai érseki főszékesegyház
1010-től napjainkig.
Kalocsa, 1929. Árpád r.t.
Árpád könyvek 31-33. sz.
Kis 8-r., 143,4 l., számos képpel.
Fűzve.

I. 4. p. h.

3.—

PARKMOZI

Vasárnaptól - szerdáig, december 4-től 7-ig.

United Artists világattrakció!

Budapesttel egyidőben!

A világ leghatalmasabb szines filmje:

DOUGLAS FAIRBANKS

A fekete kalóz

Izgalmas kalandortörténet a XVII. századból.

Irta és a film főszerepét játssza:

Douglas Fairbanks

Előadások vasárnap:

3, ½5, 6, ¾8 és ½10 órakor.

hétköznap:

½5, 6, ¾8 és ½10 órakor.

A vasárnap 3 órait kivéve valamennyi előadás teljes zenekarkisérettel, Stefanidesz Sándor karnagy vezetése alatt.

Telefonelőjegyzés: fél 9-től fél 11-ig.

Pénztárnyitás fél 11 órakor.

Az előjegyzett jegyek déli 12 óránál tovább fenn nem tarthatók.

APOLLO

Vasárnap, december 4.

Utoljára!

A Metro-Goldwyn-Mayer nagyszabásu ujdonsága!

CORINNE GRIFFITH

a csodaszép amerikai filmdiva legsikerültebb alakitása:

= A =

HERMELINES HÖLGY

Jean Gilbert világhirü operettjének filmváltozata.

Főszerepben: Corinne Griffith, Francis X. Bushman és Einar Hanson.

Hétfő-kedd, december 5-6.

Csak 16 éven felülieknek!

TOLSTOJ LEO

világhirü regénye filmen:

KREUTZER-SZONÁTA

az örök asszony regénye.

Óvakodjunk a fekete macskától

Amerikai burleszk.

Vidám ö ö ösök.

Amerikai burleszk.

Előadások:

vasárnap:

3, ½5, 6, ½8 és 9 órakor.

hétköznap:

fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor.

A két utolsó előadás teljes zenekarkisérettel

A Korvinák bemutatása Pécsett

Pécs, dec. 3. — Fényes kulturális ünnepség székhelye volt ma délután a központi egyetem aulája, ahol *Kastner* Jenő dr. egyetemi tanár elnöklete alatt a Korvin Mátyás egyesület mutatta be ünnepi ülés keretében az Olaszországtól nemzeti ajándékképen visszakapott két Korvinát, amelyek most a Nemzeti Múzeum sokat érő kincsei.

E ritka alkalomra ma találkozót adott az egyetem aulájában Pécs város közönségének legelitebb közéleti és tudományos vezetősége. A zsúfolásig megtelt aulában ott voltak *Nendtvich* Andor polgármester, *Felix* Antal dr., a kir. ítélőtábla elnöke, *Vasváry* Ferenc dr., az egyetem rektora, *Gyomlay* Gyula dr., *Mihálffy* Ernő dr., *Bozóky* Géza dr., *Schaurek* Ráfael dr., *Vargha* Damján dr., *Holub* József dr., *Entz* Béla dr. egyetemi tanárok, *Koszits Ákos* dr. kormányfőtanácsos, *Gebauer* Miklós dr. püspöki irodaigazgató, *Iványi* János dr. szentszéki jegyző, *Kováts* Zoltán min. tan., pénzügyigazgató, *Oberhammer* Antal országgyülési képviselő, *Makay* István polgármesterhelyettes, *Soós* Nándor rendőrfőtanácsos, *Pintér* Ferenc ny. árvaszéki elnök, *Piacsek* Emil dr. ny. min. osztálytanácsos, *Reéh* György ny. városi tanácsnok, *Ludwig* Ferenc dr. tiszti főorvos és igen előkelő hölgyközönség.

Kastner Jenö dr. egyetemi tanár, az egyesület elnöke tartotta a megnyitó beszédet, amelyben kiemelte, hogy a Korvinák olyan városba jutottak, ahol otthon érezhetik magukat: Janus Pannónius városába. Pécs egykori püspöke páduai tanulmányai alatt megismerkedett az olasz müveltséggel, olasz irodalommal és ezek szeretetét magával hozta hazájába. Itthon sem hagyta abba irodalmi és főként filozófiai tanulmányait; az akkori divat szerinti neoplatonikus irányzat hive volt, mint Mátyás király is. De nemcsak, mint a mult dokumentumai érdekelnek, hanem, mint Benito Mussolininek az ajándékai, aki az olasz nemzet nevében adta azokat vissza Magyarországnak, a miniszterelnök és a kultuszminiszter olaszországi látogatása alkalmával.

Fógel József dr. szegedi egyetemi tanár előadásában ismertette a humanizmus eme két nevezetes termékének a történetét. A humanizmus jellemző vonásai közé tartozik a könyvtárak alapitása; legnevezetesebbek voltak V. Miklós pápa római és Lorenzo Medici firenzei könyvtárai. Színesen és vonzóan irta le Vespasiano Bisticci firenzei másolómester és könyvkereskedő üzletét, ahol korának legnevezetesebb emberei: Poggio Bracciolini firenzei kancellár, Tommaso Parentuccelli, a későbbi V. Miklós pápa és sokan mások megfordultak.

A humanizmus és a renaissance légkörébe került 1435-ben Hunyadi János, akit az olaszok a cavalieri bianco-nak, fehér lovagnak neveztek el, s akinek az emléke sokáig élt Itáliában. Ő maga pedig magával hozta a humanista szellemet, amely fiának valósággal vérévé vált. Mátyás király Magyarország első modern embere. 1467-ben kezdte meg könyvtára berendezését. Szt. János templomocskája mellett volt a két hatalmas terem, amelyekben állitólag 50.000 kötet könyv volt, de újabb kutatások csak 500-ról tudnak bizonyosat. Ezekből 152 van meg Bécs, Modena, Budapest, Brüsszel stb. könyvtáraiban; Londontól Szentpétervárig minden nagyobb könyvtárnak van egy-egy féltve őrzött Korvinája. Van közöttük theologiai, költői, klasszikus költői és történelmi munka, Aristotelesi és Platoni szellemü kézirat, természettudományi, orvosi és csillagászati mű, — mindaz, ami V. Miklós pápa jegyzéke szerint akkori modern könyvtárban szükséges volt. Nagyrészt kéziratok, a nyomdai termékeket nem tartották értékeseknek. A könyvtár örei Bartolomeo Fonte, Taddeo Ugoletti és Galeotti Marzio voltak. Mátyás számára dolgoztak Firenzében, Bécsben és Budán, — de a halála véget vetett mindennek. A halálakor Firenzében készen várta 130 kötet, amelyek részben harmadkézből II. Alfonso ferrarai udvarába, innen Modenába kerültek. 1840-ben a magyar országgyülés V. Ferdinándtól feliratban kérte, hogy rendelje el a visszaadatásukat; ez meg is történt, de az időközben kitört forradalom miatt Bécsben rekedtek. Ferenc József király 1891-ben a Nemzeti Múzeumba továbbittatta őket, a világháború után ismét Modenába kerültek, ahonnan most Mussolini visszaküldte őket.

A kódexek címlapját Mátyás hollós címere díszíti. E jelképes madár viszi el hálánkat és üdvözletünket az örök városba, a magyar nemzet megértő barátjához: Benito Mussolinihez.

Felvinczi *Takács* Zoltán előadásában kifejtette, milyen személyes vonatkozások fűzték Mátyás királyt a művészetekhez. Magyarország akkor művészeti szempontból nem volt egységes; Erdély görög, ált. keleti befolyás alatt állt, míg az ország nyugati része német, illetőleg gótikus hatás alatt. 1474-ben indult meg az olasz befolyás nagyobb mértékben. Nápolyi, ferrarai, firenzei festők dolgoztak Mátyás számára, különösen Attavante degli Attavanti és a Fora testvérek. Attavente a legjelesebb olasz miniatorok közé tartozott, Andrea del Verocchio tanítványa volt, Lionardo tanulótársa. A Fora testvérek közül Gherardo volt a jelentékenyebb; Firenzében sokoldalú működést fejtett ki. Attavante és Gherardo művészete közt jelentékeny különbség van; az utóbbin már német-alföldi hatás érezhető. Attavante csodálatos szimmetria-érzéke antik határokra vall, címlapjainak és különösen kezdőbetűinek bámulatos finomsága bizonyítják, hogy a kis dolgokban is milyen nagyszerü müvészit lehet alkotni.

Kastner Jenö dr. elnök megköszönte az előadók nagy tetszéssel fogadott előadásait, amelyek a közönség szimpátiáját megnyerték és alkalmasok arra, hogy azt az élénk érdeklődést, amely Pécsett Olaszország és az olasz kultúra iránt megnyilvánul s amelynek a Korvin Mátyás Egyesület működése a legszebb bizonyítéka, még szélesebb körüvé tegye.

Reuma, köszvény, csuz

ischias és minden meghülésből eredő izületi fájdalom esetén legjobb a

REPARATOR

Itt látható eredeti csomagolásban minden patikában kapható. Ára 1 pengő 60 fillér.

A REPARATOR nem úgy hat, mint a belsőleg használt gyógyszerek. Hatása csupán a beteg testrészre összpontosul. Nem teszi ki felesleges izgalmaknak a test egészséges részeit, szivet, gyomrot, idegrendszert.

Ha a beteg testrészt egy kevés Reparatorral bedörzsöljük, a fájdalom azonnal megenyhül és a jobbulást közvetlenül érezzük.

A Reparator ritka növényi anyagokból készül, melyekbe a meleg földrészek forró napsugara csodálatos erőket halmozott fel.

A Reparator csaknem minden esetben bevált. Orvosok és közönség 40 év óta ismeri és használja.

Főraktár: Kriegner Gy. gyógyszertár Budapest VIII.

30 éves cég. 46 fióküzlet.

Haas Lipót

Linoleumáruházában

Telefon 4—75. Király-utca 27. sz.

Karácsonyra

legalkalmasabb ajándékok:

Parata linoleum:

Sima barna szinben m²	P	7·80
Mintázott m²	„	8·50
Inlaid öntött mintával m²	„	10·20
Padlókárpit 67 cm.	„	4·—
Égetett mintával 67 cm.	„	6·50
Öntött mintával 67 cm.	„	9·—

Szőnyegek

Velour nagyszőnyeg	P	80·—
Velour összekötő	„	17·—
Ágyelők	„	3·50
Kokuszfutó 67 cm.	„	4·—
Moquett szeziontakaró	„	54·—
Moquett asztalteritő	„	30·—

Butorszövetek, Moquettok Plüschök, Padlófilcek, Kocsitakarók és Lópokrócok a legolcsóbb gyári árban kaphatók.

Celluloid és Gummijátékok óriási választékban.

Hócipők és Sarcipők a legolcsóbb gyári árban kaphatók.

Az elmult éjjel betörtek a pécsi keresztényszocialisták irodájába

A Kaposvári-uton tegnap nem betörés, hanem végrehajtás történt

Pécs, dec. 3. — Az elmult éjjel ismét betörés történt Pécsett. Ezuttal a keresztényszociálisták József-utca 15. szám alatt levő házában jártak a betörők. Még eddig meg nem állapitott módon behatoltak az irodahelyiségbe, feltörték az iróasztalokat és azokból körülbelül 110 pengőt elvittek. A rendőrségnek az a gyanuja, hogy a betörők még kapuzárás előtt bujhattak el az épületben. A házban ugyanis kapus lakik, akinek a kapu felnyitását észre kellett volna venni.

Mai számunkban a rendőri sajtóiroda közlése nyomán megirtuk, hogy Horváth Józsefnek a Kaposvári-út 3/1. szám alatt levő lakásán álkulcsos betörők jártak. A rendőri sajtóiroda ma azt az érdekes hirt közli, hogy nem betörés, hanem birói végrehajtás történt, Horváth József ellen ugyanis december elsejére végrehajtás volt kitüzve. Horváth József már reggel 8 órakor eltávozott hazulról és csak éjfél táján tért haza. Távolléte alatt a birósági végrehajtó az ügyvéddel megjelent a háznál. A lakást zárva találták. Erre a törvényben előirt jogoknál fogva lakatost hivattak, aki felnyitotta a lakást.

Mikor azután Horváth az éjszaka folyamán hazaért, álkulcsot talált az ajtaja előtt. Ebből azt következtette, hogy betörés történt és jelentést tett a rendőrségen. A rendőri nyomozás meg is indult. Ma reggel azután az ügyvéd olvasta a Dunántúlban a betörés hirét és nyomban felhivta a rendőrséget és elmondta, mi történt. Igy derült ki, hogy büncselekmény nem történt, csak végrehajtás. A lakatos, távozásakor az ajtó előtt felejtette az álkulcsot és igy találta azt meg a lakás tulajdonosa.

A rendőrség egyébként a legszélesebb körben nyomoz a garázdálkodó betörőbanda után, amely most már mindennap gyarapitja bünlajstromát.

Kaposváron elfogtak egy pécsi küldöncöt, aki 1642 P hivatalos pénzt sikkasztott és megszökött

Pécs, dec. 3. — Tegnap délelőtt három jól öltözött fiatalember vonta magára a kaposvári rendőrség figyelmét. Az idegeneknek látszó fiatalembereket órákon át megfigyelték a detektivek és mert gyanusnak találták őket, előállitották a kapitányságra. A kihallgatás során megállapitották, hogy az illetők: Héjjas János, Papp Ernő és Kovács Lajos pécsi lakosok. A rendőrség elsőnek Héjjas Jánost fogta vallatóra. Ez elmondotta, hogy 27 éves és a pécsi 8. honvédgyalogezredben szolgál, mint közhonvéd.

Elmondotta, hogy a 8. honvédgyalogezred gazdasági hivatalában volt beosztva küldönci minőségben. Tegnapelőtt a gazdasági hivatal főnöke megbizta, vigyen el 1642 pengőt a főpostára és adja fel. Utközben találkozott barátaival Papp Ernő kőbányásszal és Kovács Lajos műkertésszel. Mikor ezek megtudták, mennyi pénz van nála, rábeszélték, hogy szökjön meg a pénzzel és ők vele mennek. Héjjas hajlott a csábitásra. Beültek egy autóba, Kovács lakására mentek, ahol a honvéd polgári ruhába öltözött. Ezután kimentek a főpályaudvarra és a legközelebbi vonattal Kaposvárra utaztak. Az volt a céljuk, hogy pár napig ott időznek és azután átszöknek Ausztriába állást keresni.

A rendőrség a három megtévelyedett fiatalembert őrizetbe vette, a náluk talált pénzt pedig lefoglalta. Az elsikkasztott pénzből körülbelül 500 pengőt már elköltöttek. Érdekes, hogy Héjjas János a katonaruháját magával vitte Kaposvárra és a csomagot az egyik cselédszerzőnél tette le megőrzés céljából. A nyomozás során ez a csomag is előkerült.

Apponyi Albert gróf nyilatkozata genfi utjának várható eredményeiről

Budapest, december 3. — Apponyi Albert gróf, aki ma délután utazott el Genfbe utjának várható eredményeiről a következőket mondotta:

— Remélem, hogy sikerül megóvni a magyar érdekeket, eredményt természetesen nehéz megjósolni. Álláspontom az, hogy

a nemzetek szövetsége nem jogosult dönteni a magyar-román birtokperben, hanem az egész ügyet nemzetközi döntőbiróság elé kell utalni.

Visszatérésem idejét még nem tudom. Addig maradok kint, amig szükség lesz reám.

Zakariás rendőrtanácsost óvadék ellenében sem helyezte szabadlábra a vádtanács

Budapest, december 3. — (MOT.) Nemrégiben foglalkozott a büntető törvényszék vádtanácsa Zakariás Dénes dr. rendőrtanácsos ügyével, akinek előzetes letartóztatását a vizsgálóbiró fentartotta. A vádtanács elutasitotta a felfolyamodást. Zakariás erre beadványt intézett Koritánszky József vizsgálóbiróhoz, amelyben 15.000 pengő óvadékot ajánl fel szabadlábrahelyezése érdekében.

A vizsgálóbiró érdemleges elintézkés végett a vádtanácshoz juttatta el a kérést. Értesülésünk szerint, azonban a vádtanács az óvadék felajánlás ellenére is fentartotta előbbi álláspontját, amely szerint a rendőrtanácsosnak továbbra is fogságban kell maradnia. A döntés ellen Zakariás dr. felfolyamodással élt.

Decemberben a Dunántúl 3 előfizetője kaphat egy napra ingyen szobát Budapesten

Jelentkezni december 7-ig lehet

Pécs, dec. 3. — A Dunántúl napilap budapesti ingyen szállás akciójára ismét felhivjuk olvasóink figyelmét.

December hónapban a Dunántúl 3 előfizetője juthat egy napra teljesen ingyen szálodai szobához Budapesten, a keleti pályaudvar közvetlen szomszédságában lévő modern Park szállóban.

Az ingyen szoba igénylését előfizetőink a név és lakás cim pontos megjelölésével **december 7-ig** jelenthetik be szóban vagy irásban a Dunántúlnál, Perczel-utca 42. szám alatt. A megejtett sorsolás eredményét a Dunántúl dec. 8-iki számában közöljük.

Az ingyen szobára való igényét, ugy a pécsi mint a vidéki előfizetők bejelenthetik. Azok is, akik december hónapban léptek az előfizetők sorába.

A megejtett sorsolás után a Park szálló utalványai a Dunántúlnál átvehetők.

Itt emlitjük meg, hogy a kényelmes és modernül berendezett Park szállóban a Dunántúl előfizetői a decemberi, illetve mindenkor a legutolsó hónapról szóló előfizetési nyugta felmutatása ellenében a szoba-árakból 20 százalék és az éttermi árakból 10 százalék engedményt kapnak.

Ha szép és amellett olcsó mikulási ajándékot akar vásárolni,

tekintse meg vételkényszer nélkül a

Dunántúl Könyvkereskedés, Pécs, Széchenyi-tér 9.

sz. alatti dúsan felszerelt raktárát.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1978 11

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

D. Bisti

1021

D. Bisti fametszete (1967)

MAGYAR ATV

06.50 Nap-kelte
Közéleti információs magazin
Producer: Gyárfá

10.00 Nap-kel
extra
Válogatás a hét l

11.0

...Ó

Észre sem vettük, hogyan *...ván mert Szofi első szava a vau volt,* *...erabban vette le a polcról a kutyás* *...önyv sajnos nem bírta a strapát, így* *...iggal próbáltuk az egyéves hölgy ki-* *...át kielégíteni. De az újságot már mi is* *...uk, az egész család, természetesen. Ta-* *...ci vetette fel, hogy jó lenne egy kutya, és* *...ta is, hogy mik tetszenének neki. Erre már* *...rás is lépett, a legnagyobb testvér, és lista kés-* *...ült a különböző fajta ebekről: kinek, mi tetszik.* *Szofi még nem szavazott.*

Az első közös kedvenc az ír farkas volt. Imponált mindannyiunknak a mérete, azt írták róla, hogy kifejezetten szereti a gyerekeket, márpedig ahol három is van, ott nem árt az ilyesmi. Elég nagy a lakás – gondoltuk, és elmentünk ír farkast nézni. Az élmény erőteljes volt, a borjúnyi mama láttán csendben megegyeztünk, hogy ehhez mégsem elég nagy. Ezt követően gyors egymásutánban jöttek a fajták, a nagytestűeket a közepesek, végül a kifejezetten kicsik követték, míg végül egy fehér szőrpamacs fotója győzött. Legyen akkor westie. A típusleírás szerint vidám bohóc, szeret egyedül lenni, bátor, és gyorsan beilleszkedik a család életébe, egyszóval ideális társ. Napokon belül meg is érkezett egy kétmaréknyi, hathetes rémült gombolyag, aki egész biztosan nem olvasta a fajta leírását, mert ha magára hagytuk, egyből sírt, mindentől megijedt, viszont nem ő illeszkedett, hanem mi.

Rövid tanakodás után felszedtük az összes szőnyeget, tisztítószerek egész arzenálját vásároltuk – fertőtlenítőspriccelőt a feltörölt pisifoltok sterilizálására, fertőtlenítőkendőt a kutyagumi összeszedésére, fertőtlenítő kézmosó szert és fertőtlenítő felmosószert. Azért Szofi mégiscsak egyéves, és ugyanazt a terepet használja hempergésre, amit a kutya. Az elején még próbáltam tartani magam (kislányom, ne moss kezet a kutya vízében, Szofikám, az a te kekszed, ne dugd a kutyus szájába), de lassan győzött a túlerő, és kutya meg gyerek boldog összevisszaságban töltik napjaikat. A padló folyton tapad, ez a mellékhatása a fertőtlenítő felmosásnak, reggelente pedig kész lutri, hogy hová dugta el az eb a piszkát. A westie-k ugyanis nagyon találékonyak. Amikor először örültünk, hogy már nem pisil a lakásba, akkor a függöny lelógó sarkába rejtette tudományát, amikor másodszor örültünk, akkor a ház urának kétségtelenül a földön lévő, de dobozban tárolt télikabátját tisztelte meg. Most harmadszor örülünk, és reméljük, nem jön több meglepetés. Csak egy dolog aggaszt. Szofi mostanában kezd beleszeretni a lovakba. A lovas újságokat mindenesetre eldugom a család elől, csak kettesben nézegetjük...

Hegedüs Noémi

NÉPSZABADSÁG • magazin

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ 1034 Budapest, Bécsi út 122-124., telefon: 436-4444, fax: 436-4592 • FELELŐS SZERKESZTŐ **VÖLGYI VERA** • KÉPSZERKESZTŐ **Kleb Attila** • TERVEZŐSZERKESZTŐ **Gyuska Györgyi** • MUNKATÁRS **Galambos Ágnes, Hegedüs Noémi** • OLVASÓSZERKESZTŐ **Szabó György** • SZERKESZTŐSÉGI TITKÁR **Kócse Ágnes** • SZÁMÍTÓGÉPES TERVEZÉS **Flaskár Ildikó** • Kiadja a NÉPSZABADSÁG RT., FELELŐS KIADÓ **MARTIN FELDENKIRCHEN** vezérigazgató • MŰSORSZERKESZTŐSÉG: MTI Kiadói Kft. FELELŐS VEZETŐ **Kohut Tibor** • SZÍNES ELŐKÉSZÍTÉS: Primus Népszabadság Médiaképviseleti Kft. • HIRDETÉSFELVÉTEL: Primus Kft., TERMÉKMENEDZSER **Kovács Ildikó** • NYOMDAI ELŐÁLLÍTÁS: Szikra Lapnyomda Rt., FELELŐS VEZETŐ **Balogh Ádám** vezérigazgató • ISSN 1219-851X

FÚZIÓZENE

A fiatal muzsikus, *Földvári Gergely*, nagy sikerű koncertjeivel már komoly rangot vívott ki magának, de csak nemrégiben jelent meg első lemeze, Süss fel Nap! címmel. Élő koncert felvételéből készült a lemez, és szintén koncerten hallhattuk először, a Műcsarnok mögötti kertben.

– A javarészt dzsesszzenéből álló CD-t a Földvári Gergely Trió jegyzi. Kikből áll az együttes?

– Papesch Péter basszusgitáron játszik, Borlai Gergő dobol, én zongorázom. A dupla album tizennégy szerzeményemet tartalmazza. Végül is dzsessznek is lehet nevezni, de populárisabb annál. Inkább „fúziózene", ami összeolvasztja a dzsesszt a rockzenével és a klasszikus zenével is.

HARMADIK OLDAL

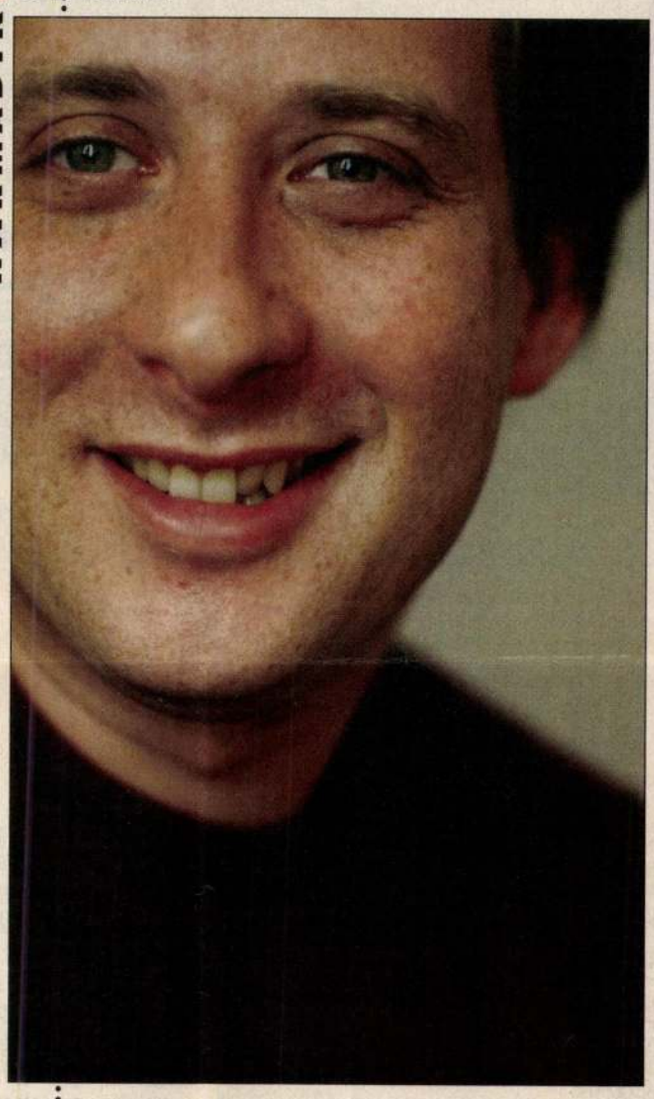

FOTÓ: FÉNER TAMÁS

– A dzsesszt és a kortárs „komolyzenét" egyszerre műveli. Melyik a fontosabb?

– Klasszikus zenét tanultam, és zongoristaként klasszikus hangversenyeken is játszom. Legutóbb épp kórusművet komponáltam egy festőművész barátom kiállításának megnyitására. Több műfajt művelek egyszerre, de hogy melyik a fontosabb, ez sohasem volt eldöntött kérdés az életemben. Inkább az a választóvonal, hogy mivel tizenegy éves korom óta szerzek zenét, a mások műveit kevésbé, kevesebbszer játszom. Zeneszerzőként jó dolog a közönséggel együtt osztozni a zene örömében, a koncertek élményében.

– Lemezének anyagát a Műcsarnokban rendezett koncerten vették fel. Olyan sokan voltak, hogy alig lehetett beférni a terembe.

– Nagyon jó volt, mert a Műcsarnok klubja bensőséges hangulatú hely, és szimpatikus dolog, hogy egy múzeum megnyitja kapuit zenészeknek is. A dzsessz olyan műfaj, melyet klubokban szoktak játszani, ahol az emberek esznek, isznak, jól érzik magukat. Az én zeném komolyabb, nem olyan, amit háttérnek lehet hallgatni. Engem nagyon érzékenyen érint, hogy a közönség hogyan reagál. Talán azért, mert klasszikus koncertek is vannak a hátam mögött, melyeknél nagyon is meghatározó a közös figyelem, a közös hallgatás.

– Több helyen, több országban tanult, hogy saját útját járhassa. Mik a további tervei?

– Állandóan továbbképezem magam, és szerencsére a zene hagyja is ezt, hiszen nagyon gazdag irodalom áll rendelkezésre. A jeruzsálemi Zeneakadémián dzsesszzongora szakra jártam, majd Bostonban fejeztem be a tanulmányaimat zeneszerzés szakon. Itthon Rados Ferenc volt a tanárom. Kicsit az akadémiai pályától elment a kedvem, gyakorlati élményekre van szükségem. Alkotni szeretnék. A trióval Németországban voltunk, ahol nagyon jól fogadták a zenénket. Van meghívásunk New Yorkba, és készülünk egy japán turnéra is.

GALAMBOS ÁGNES

A JELLEMSZABÁSZ

HANGULATOS KIS PINCE EGY CSÖNDES PESTI UTCÁBAN. MŰHELY. VARRODA. **BIRTA GÁBORNAK** „KIRÁLYI ZÓNA". NEKEM CSODAGYÁR. HARCEDZETT VARRÓGÉPEKKEL, ZSÁKOKBAN ŐRZÖTT DRÁGA MARADÉKOKKAL, FÉLKÉSZ ÉS MÁR „JELLEMRE SZABOTT" KOSZTÜMÖKKEL. ÉS EGY OLYAN TEHETSÉGES JELMEZSZABÁSSZAL, AKI MIATT A FILMVILÁG SZTÁRJAI IS FELKERESIK BUDAPESTET

Színházi előadások, magyar és külföldi filmek parádés jelmezei készülnek itt, évente húsz-harminc produkció komplett ruhatára. Díszes palástok, Gaultiere stílusával elegyített római kori bőrszoknyák, száz cipzárból varrt „páncélmellények" az asztalon, amott drága kelmék, színes rajzok, jelmeztervezői elképzelések, amelyekből pár nap múlva beszédes kosztümök lesznek. *Birta Gábor* előtt egy klimti díszítésű egyiptomi palást. Holnap ezt is elviszik, el is készül reggelre, mert:

– Hajnalban kibújok a kedvesem mellől, hogy a másik nagy szerelmem mellé szökhessek.

– *Itt dolgozik ő is?*

– Igen. Varrógép a neve. Az egyik inspirálja a másikat. A szakmai szerelem az otthonit. Oda-vissza hat.

– *Hány jelmezt adnak ki a kezükből évente?*

– Ezret biztosan.

– *Külföldi produkciók is megtalálják?*

– Soroljam a címeket? A notre-dame-i toronyőr, Az operaház fantomja, Bűn és bűnhődés. Neveket is mondok. Richard Harris, Julian Sands, Ben Kingsley, Michael Gambon. Velük nagyszerű volt a munka. Azt szoktam mondani, lassan huszonöt évem van a szakmában. Ráment a családom, az életem, már csak egyvalami maradt. Hogy mehessek tovább. Az az igazság, én már csak akkor alszom jól, ha valami jót csináltam aznap. A műhelyben négyen vagyunk. Kilencvenháromban kezdtünk.

– *Előtte hol dolgozott?*

– Tizenkét évig voltam a Nemzetiben. A Hevesi Sándor téren. Engem ott elfogadtak, és nagyon szerettek. Mindenki úgy gondolta, onnan megyek nyugdíjba. De mellbevágott, hogy sokszor három hónapig állt a színpad. Nem voltak próbák. Az a sok tehetséges ember ott állt feladat nélkül. Emiatt hagytam ott a színházat, a Magyar Televízióhoz kerültem. A tervezői gárda persze jött utánam. Négyórás szerződésem volt, mellette rendszeresen dolgoztam vidéki

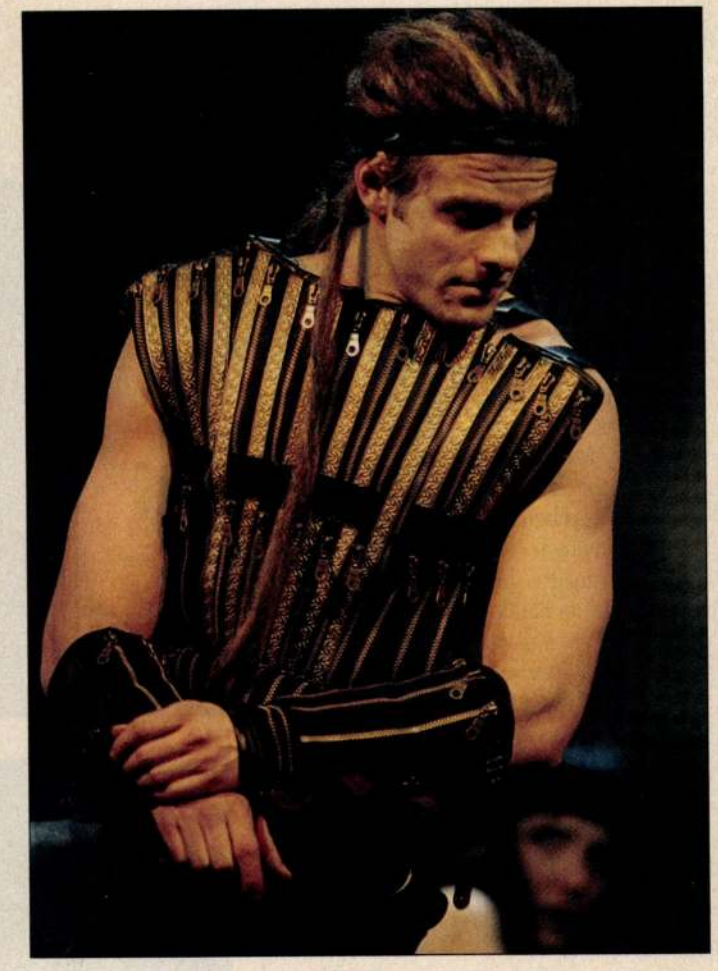

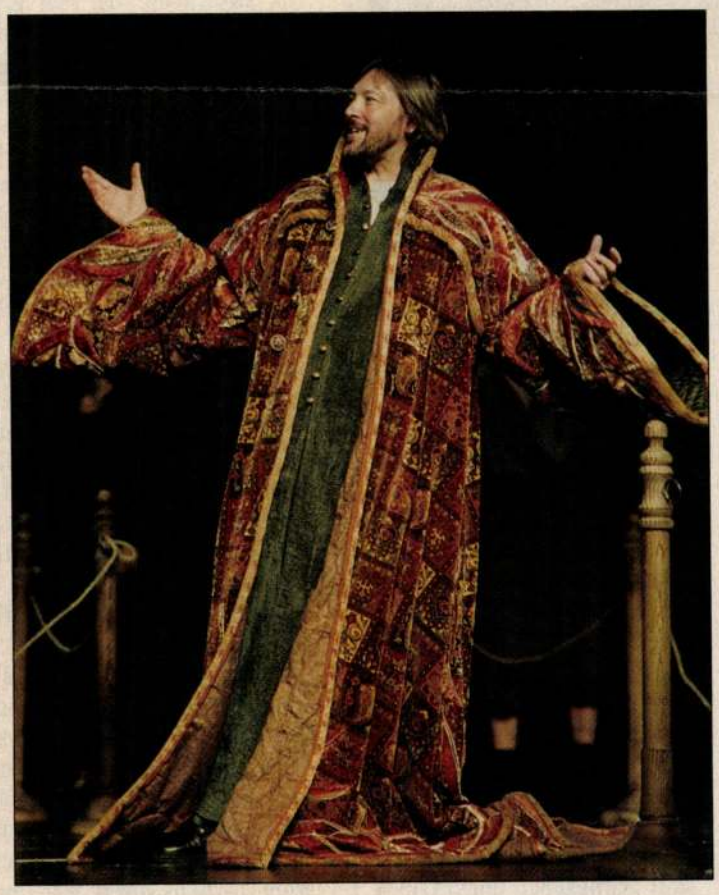

társulatoknál, és mint szakértő, végigjártam az ország összes színházát. Láttam, milyen katasztrofális körülmények között jönnek létre produkciók. Vidéken nincsenek műhelyek. Szakemberek pedig már Budapesten sem nagyon. Amikor a tévében is minden kezdett összeomlani, kiléptem, és Ujvári Katalinnal létrehoztuk ezt a jelmeztervező, -készítő és -kivitelező betéti társaságot.

– Hány éves volt, amikor bekerült a Nemzetibe?

– Tizennyolc. Elvégeztem a ruhaipari szakközépiskolát, és férfiszabó lettem a műhelyben. Beosztott. „Állítsd össze, csináld meg!" Aztán kineveztek a varrodák vezetőjének. De a filmen keresztül fogott meg a szakma. Tizennégy évesen beültem a gépházba, mert rokonom volt a mozigépész a Filmmúzeumban. Az én kamaszkorom a Pasolini-filmekről szólt. A Máté evangéliuma fekete-fehér, mégis minden szín benne van. Csodálatos látvány. Imádtam Pasolinit. De hasonlóan voltam Viscontival is. Akkoriban az olaszok teremtettek új világot a vásznon, ma az angolok.

– Rajzolni is szeret?

– Szerettem, csak nem ruhákat. Rajzolni a tervezőnek kell. A Nemzetiből Schäffer Judit és Vágó Nelli a két meghatározó egyéniség az életemben. Ha nem ide születnek, már rég Oscar-díjasok. A mi műhelyünkben mindenkinek megvan a maga feladata. Úgy olvassuk el a forgatókönyvet vagy a színházi előadás szövegkönyvét, hogy a sorok mögé is belátunk. Csak egy példa a sok közül: ha egy jelenetben elővesz valamit a szereplő, akkor ott biztosan jól jön majd egy belső zseb. Tervező és kivitelező egyenlő félként kell hogy kezelje egymást. Ez igazi társasjáték. Az anyagból létre kell jönnie valaminek. A jelmezkészítésnek nagyon fontos része a dramaturgia, a színpadtechnika, a világítás. A fények csodákra képesek, ezért a felületek, az anyag minősége nagyon fontos számunkra.

– Speciális módszerek?

– Vannak. Lopják is tőlünk, bár nem csinálunk belőlük titkot. Sokan úgy gondolják, az a jó, ami szép. Tévedés! Az a jó, ami oda való. Ha színházi megrendelésre dolgozunk, bejárok próbákat nézni. Látnom kell, hogyan él a kosztüm. Van egy helyem, és onnan figyelem, hogyan játszanak a ruhák.

– Hány színháznak dolgoznak?

– Tulajdonképpen az összes budapestinek.

– És mindig a legnehezebb jelmezek találják meg?

– Én inkább úgy mondom: feladatok találnak meg. A leginkább természetesen annak örülök, ha igényes feladatokat kapok.

– Provokatívan nehezeket?

– Én mindig produkciókban gondolkozom. Az a legfontosabb, hogy hozzá tudok-e adni valamit az adott darabhoz.

– Mindig van megoldás?

– Általában igen. Csak akkor mondok nemet, ha valami tényleg nem megy. A munkám révén nagyon sok barátra tettem szert

STÍLUS *gyakorlat*

FOTÓ: KLEB ATTILA

az itthoni színésztársadalomban. Megpróbálom nem cserbenhagyni, hanem segíteni őket. Egy jól sikerült kosztümmel sokat hozzá lehet adni a szerephez.

– *Láttam én már olyat is, hogy a jelmez játszott a színész helyett.*

– Az a létező legrosszabb.

– *Egy jelmezkészítő számára ki a jó rendező, a jó koreográfus?*

– Az, aki pontosan tudja, mi az, amit szeretne. Ilyen alkotókból van sajnos a legkevesebb. Az a luxus sehol sem dívik, ami sok esetben nálunk, hogy „jó, akkor ez nem kell, dobjuk ki!" Ez bizonyára Nyugaton is előfordul, csak ott saját zsebre megy a játék. Mert ami veszendőbe megy, az pluszköltség. Én Seregi Lászlót tartom csodálatos koreográfusnak. Az ő előadásaiban nincsenek öncélú kosztümök. Prózában Ruszt József előadásait szeretem nagyon. Nála mindennek jelentése van, bármilyen kicsi is a tér. Minden apróságnak. II. Edward, Othello... és ugye, adott hozzá egy nagy formátumú színész: Gálffi László. Nemrég a dózse palástját készítettem el neki egy Madách színházi előadáshoz. A klasszikus kosztümöket nagyon szeretem. Ezért sem tudnék alternatív színházban dolgozni. Az Operaház is azért vonz, mert ott a klasszikus jelmez a fontos.

– *Korban mi áll a legközelebb az egyéniségéhez?*

– A reneszánsz. Van egy szép zárt és egy gyönyörű szabad része. Ez utóbbi természetesen izgalmasabb számomra, hiszen ott minden sokkal esetlegesebb. A jelmeznél ugyanis ez sem mellékes szempont. Amszterdamban elmentem a tengerészeti múzeumba, és egy századfordulós tiszti egyenruhán olyan hibákat fedeztem fel, hogy attól volt gyönyörű számomra. Biztos nem egy rendszer szerint csinálta a szabó, hanem a kreativitását is belevitte. Egyébként a barokkot is szeretem, meg a szecessziót.

– *Ki tud gátat szabni a kreativitásának? Egy önfejű, akadékoskodó jelmeztervező, vagy egy színész, aki azt mondja: „én ezt nem fogom felvenni"?*

– Velünk ilyen még nem fordult elő. Ha gyanúsnak látom a megoldást, felhívom a tervező figyelmét, hogy így nem fog működni a jelmez. Én nem megúszni akarom a dolgokat. Mivel látom, amit látok, hát elmondom. Nagyon megviselne, ha valaki nem örülne a jelmezének. Az ugyanis egyértelműen azt jelentené számomra, hogy nem tudtam hozzáadni valami pluszt, valami érdekeset, valami meglepőt.

– *Hűtlen jelmezek léteznek?*

– Persze. Egyszer csak előbújnak a ruhatárból. Nézem a filmet, és felfedezem a munkámat. Hogy az, meg az, meg amaz itt készült nálunk. A világ egyik legnagyobb, legnevesebb jelmezkölcsönzőjénél, az Angelsnél lógnak a ruháim. Onnan kamionokkal hordják a jelmezeket különböző filmekbe. Évekkel ezelőtt Marokkóban dolgoztam A kezdet című, nagy költségvetésű produkcióban. Angliából hozták a ruhákat. Egyszer csak mit látok? Azokat a jelmezeket, amelyek a mi műhelyünkben születtek. Csodálatos érzés volt.

SZABÓ G. LÁSZLÓ

SZABÁSZ A JELLEM

BESZÉLŐ VISZONY

KISS ILONÁVAL

FOTÓ: KLEB ATTILA

Kevesen tudják, hogy hol van Forcalquier, bár ott pontosan tudják, hol van Magyarország. Ötödik éve megrendezett könyves ünnepükön már második alkalommal szerepel magyar kiállító, Kiss Ilona művészkönyves személyében. Sőt Ilonát nyáron egy hónapra meg is hívták, alkosson náluk.

– Kaptam egy kis stúdiót, amihez tartozott egy félig fedett óriási terasz, épp, amilyen álmainkban szerepel. Az ember ott van délen, hétágra süt a nap, a helybéliek kedvesek, nyitottak, és nagyon kevés eszközzel nagyon sok jó dolgot hoznak létre.

– *Hogy lehet nekikezdeni egy hónapi munkának?*

– Szerencsére van már gyakorlatom abban, hogyan lehet a rövid időt kihasználni, mert voltam ösztöndíjjal Párizsban, Frankfurtban, tehát tudom, hogy az első perctől kezdve dolgozni kell. Amikor tavaly a kiállításon kint jártam Franciaországban, teljesen el voltam varázsolva, olyan különleges a hely, Forcalquier. Nagyon régi város, rengeteg középkori épülete van. Fantasztikus érzés volt ott sétálni, ahol a legtöbb kő majdhogynem ezeréves. A város fele szépen renoválva mutatta a múltat, a többi pedig sorsára hagyva, de a nemes enyészet is szép. Ahogy pusztultak a kapuk, ahogy a bejáratok lekerültek az utca szintje alá, nagyon inspiráló volt. Végül is ezt választottam témául, könyveket készítettem az ablakokról és ajtókról. Az őszi kiállítás címe is ez lesz, a Kapuk lelke.

– *Hamarosan indul vissza Franciaországba?*

– Igen, most ott is hagytam mindent, amin dolgoztam, egy-két apróságot hoztam csak haza. Többek közt azt a kis könyvet az esőről, amit a helyszínen nyomtattunk. Ötven példány készült belőle, de az esőt mindegyik példányra kézzel tettem rá. Nagyon gyorsan ment, mert a teraszom rusztikus kövére fektettem le a papírt, és átsatíroztam. Egyébként könnyen sikerült felvennem a kinti ritmust, mindennap ehettem kecskesajtot, friss olajbogyót, ihattam pernaud-t, és rászoktam a sziesztára. Úgyhogy már nagyon várom az őszi bemutatót.

HEGEDŰS NOÉMI

FOTÓK: GAMMA

BIRTA Gábor felmerkészítő
1999 Sept 17. U.O.

Mint ahogy a gyermek játszik

Birta Gábor a kreatív jelmezkészítésről

Ehhez fantázia kell

SZABÓ BERNADETT FELVÉTELE

Nincs cégtábla a bejárat felett, amely egy alagsori helyiségbe vezet. Aki idejön, kivétel nélkül tudja, hol keresse a jelmezkészítő műhelyt. Híre van ugyanis annak a vállalkozásnak, amelyet hat esztendeje alapított Birta Gábor. A harmincas éveiben járó fiatalembernek idestova két évtizedes múltja van a szakmában. Még 1980-ban varrodai szabóként kezdte a Nemzeti Színházban, ahol kisvártatva jelmeztervező lett. Majd egy évet töltött főszabászként a Magyar Televízióban, mielőtt a Jel-mez Bt.-t létrehozta.

– A cég megalapítása a tőkén, nem az infrastruktúra létrehozásán múlott – mondta –, nem volt akkora beruházás. A helyiséget bérlem, a gépekhez viszonylag olcsón hozzá lehetett jutni. Az sem okozott gondot, hogyan lehet egy műhelyt kialakítani, működtetni, hiszen ez a Nemzeti Színházban is feladatom volt. S ez mindössze négyszemélyes műhely. Magam vagyok a szabász, a tulajdonostársammal, *Újvári Katalinnal* csupán két varrónőt alkalmazunk. Itt a tudás a döntő, arra lehetett céget alapítani. S amíg mások tönkremennek, mi válogathatunk a megbízások közül. Nem kell sorban állnunk a munkáért.

Olcsón csodát

– Mi ösztönözte arra, hogy önálló legyen?

– Talán nyugdíjaskoromig a Nemzeti Színházban maradtam volna, de hirtelen megváltoztak a körülmények, mint ahogy később a televízióban is. S ekkoriban már szakmailag ott tartottam, hogy nem ruhákat készítettem, hanem jelmezt. Nem elégedtem meg azzal, hogy előállítom a kért öltözetet, hanem a készülő előadás dramaturgiájának is meg akartam, meg tudtam felelni. Még 1985-ben történt, hogy a Cinecittába hívtak dolgozni. Vámos László figyelmeztetett: gondolkozz el, mire hívnak valójában! Magam is éreztem, itt szeretném inkább a szakmát művelni. Magyarországon, ahol kényszerűségből meg kellett tanulnom mindent, olcsó anyagokból csodákat létrehozni. A római filmvárosban alighanem ömlesztett feladatokat kaptam volna. Vagyis nem bántam meg a döntésem, bár anyagilag biztosan előbbre tartanék. Mert itt egzisztenciálisan katasztrofális, lényegében nem számíthatok haszonra, inkább a munkaszeretet sarkall, az alkotás lehetősége.

– Az nyilván a jelmeztervezőkön is múlik, mennyi lehetőségük adódik valóban az alkotásra.

– Kétségkívül lényeges, milyen kvalitású művész a tervező. Vannak az igazi profik, mint *Schäffer Judit, Vágó Nelly, Jánoskuti Márta* és mások. De mi tagadás, vannak a pályán dilettánsok is. Valaki hoz például egy fantasztikus divatlapot: ilyent szeretnék! Csak éppen a színház anyagi lehetőségeivel nem számol, illetve nem tudja megítélni, hogy az az egyetlen modell százezrekbe, sőt milliókba kerül. Vagy nem tudja, mi festhető és mi nem. A nejlonok, a műszálas anyagok alig. S jellemzők az anyagtévesztések. Például nadrágot rendelnek olyan merev anyagból, amelyről tudható, hogy a mozgástól szétreped. Természetesen nem arra utalok, amikor a színház keresi a szokatlan, akár fényes, fémes felületű matériákat. Ezzel nincs gond, kísérletezni kell. A kreativitás és dilettantizmus között óriási a különbség.

Koponya a páncélban

– A színházban sok minden nem az, aminek látszik. S ez nyilván az anyag kezelésén múlik. Milyen fortélyokkal éri el, hogy például fémnek látsszék a textil, vagy kopottnak a vadonatúj holmi?

– Ezek szigorúan őrzött szakmai titkok. Vannak persze közkeletű technikák, például az anyagot hogyan lehet mechanikusan koptatni, vegyszerekkel „öregíteni", a leghatásosabban a pamutbársonyokat. De ami igazán érdekes, abba azért sem tudom beavatni, mert sok rögtönzéssel, kísérletezéssel jön létre. Valahogy úgy csinálom, mint ahogyan a tízéves gyermekem játszik. Minden anyaghoz másképpen nyúlok, ehhez fantázia kell.

– S ahogy látom, kiegészítő kellékekként sem csak gombokat, csatokat, szögeket alkalmaz.

– Szedtem én már szét napszemüveget, kilincset, s azoknak a részeit használtam fel. De vegyük az operaházi *A walkür* példáját, amelyhez tizenhat rend páncélt és pajzsokat készítettünk, nem fémből természetesen, hanem textilből és habszivacsból, hogy könnyű és rugalmas legyen. Ami pedig a díszítésüket, a rusztikus felület domborításait illeti? Januári bemutató volt, szilveszter előtt mentünk a henteshez, aki kérdezte, mit szeretnénk sütni-főzni. Mi viszont csak malacfejeket, malaccsontokat akartunk, amelyekről lefőztük a maradék húst. De a fölöttünk lakó fogorvoshoz is elmentünk, aki a fogsorainkról vett gipszlenyomatot. Mert fogakra és csontokra volt szükségünk, hiszen a tervező Vágó Nellyvel egyetértésben a kosztümökkel halálhangulatot akartunk sugallni. Különben egy operánál nem kevés pénzt költünk arra, hogy beszerezzük más előadások video- és CD-felvételeit. Amint a prózánál is mindannyian, a varrónőket beleértve, elolvassuk a szövegkönyvet. S olyan nincs, hogy ne legyek jelen a próbákon is. Vagyis szánunk időt és energiát a felkészülésre, amely gyakran hosszabb, mint a jelmezek előállítása.

Divat az operában

– Öröme telik abban is, ha nem történelmi öltözeteket, hanem mai divatú jelmezeket készít?

– Egy hétköznapi ruha, egyszerű zakó elkészítéséhez is ugyanolyan tudás kell, mint a történelmi öltözékekhez. Az utcai holmikhoz egy-két szabásvonalat használnak, s úgy képzelik, akkor lesz elegáns, ha valami csicsát raknak rá. Ami ízlésficam. Valójában a jelenkori divat is megannyi lehetőséget nyújt. Mi több: ha történelmi kosztümökről van szó, akkor is meg kell jelennie a friss ízlésnek, s a nagy mogulok terveiben mindig benne is van egyes mozzanatokban. Nézze például az októberre készülő *Rigoletto* egyik redingotját, amelyet szintén Vágó Nelly tervezett. A legújabb olasz vezetésű, hosszított, karcsúsított szabásvonal rejlik benne. Még az ujja is úgy gyűrődik, ahogy napjainkban szokás feltűrni.

– Ha a jövendőbe néz, mit szeretne még elérni?

– Nem akarok önhittnek látszani – mondta végül Birta Gábor –, de amit szakmailag tudni lehet, azt már tudom. Ha Magyarországra látogat egy-egy nagyágyú, az hozzánk fordul. Rendszeresen felkérnek az itt forgatott külföldi filmekhez, A notre-dame-i toronyőrtől Az operaház fantomján keresztül a mostanában készült *Jézus-filmig*. S minél nagyobb emberekről van szó, mint amilyen a színészek közül Derek Jacobi, Michael Gambon vagy Julian Sands, annál hálásabban köszönik meg a munkánkat. Hiszen ugyanolyan minőséget kapnak, mint az Oscar-díjas mozik jelmezkészítőitől. Csak az a különbség, hogy az, aki A szerelmes Shakespeare-ben dolgozott, ugyanolyan munkáért akkora összeget kapott, amelyből sarokházat vett. Majd ha megvalósul a közös Európa, helyére kerül a munkadíj is. Akkor tízes szorzóval lesznek érvényesek a mai áraink. Aminek nem csupán egzisztenciális szemszögből örülnék. Helyére kerülne e szakma, végre lenne méltó presztízse.

Bogácsi Erzsébet

gban

világ

A gazdasági elemzők többnyire a kiigazítás szükségességét hangsúlyozzák, sokszor nem is annyira az 1999. évi helyzet normalizálása, hanem a reálisan felépített jövő évi költségvetés, valamint a magyar gazdaságpolitika utóbbi egy évben elveszett hitelességének visszanyerése végett. Abban is megegyeznek a vélemények, hogy a kiigazításnak alapvetően a túlzott költségvetési költekezésen kellene változtatnia. Már szeptembert írunk: ezért szinte biztosra vehető, hogy 1999-ben nem lesz kiigazítás (hacsak egy ma még nem látható újabb negatív fordulat be nem következik). Valószínűleg azoknak lesz igazuk, akik azt állították, hogy a kormány az 1999-es költségvetésből „eldugott" mintegy 200 milliárd forintot sem használja fel az egyensúly helyreállítására. Sőt azoknak is igazuk lesz, akik azt állították, hogy a kormány nem is képes szakmailag értékelhető gazdasági programot megvalósítani. A kiigazítás elodázására használt módszerek (privatizációs bevétel folyó finanszírozási felhasználása, tb-vagyon eladása, beruházások elhalasztása) tovább növelik a befektetők bizalmatlanságát. Feltételezhető, hogy mindez nem használ Magyarország uniós csatlakozási pozíciójának sem. A gazdaság szereplőinek így többszörösen kell megfizetniük a kormányzati hezitálás árát. Hiszen ha elmarad az 1999-es kiigazítás, akkor 2000-ben kell majd komoly megszorításokkal szembesülnünk. Előre látható ez a beruházások további visszafogásától kezdve egészen a járulék- és adócsökkentés (reform?) elmaradásáig, a fogyasztás visszafogásáig. Eddig elmaradt a bizalom visszaszerzését szolgáló korrekció, jön viszont helyette a döntően „fűnyírószerű" jövő évi költségvetés. Ez egyben hivatalos beismerése is annak, hogy az 1999-es kiigazítási igény jogos volt. Valamint annak is, hogy a helyzetet a kormány nem tudja szakszerűen kezelni. Néhány kivételtől eltekintve ugyanis a 2000-es büdzsé – szakmai érvek nélkül – a mai támogatási szinteket őrzi meg a változó gazdasági és társadalmi környezetben. Befagyasztanák a közalkalmazotti bértáblát, bérkereteket, növelnék az szja adóterhelését, felemelnék az áfa kedvezményes kulcsait, új adónemek bevezetésén is dolgoznak.

Nem lehet tudni, hogy e „csomagból" mi fog ténylegesen megvalósulni. A lakosság terhelése valószínűleg igen, hiszen itt kisebb az ellenállás, míg a költségvetési kiadásoknál várhatóan több minisztériumnak sikerül majd eredményesen lobbiznia. A jövő évi előirányzatok teljesítését az ideiek jelentős elmaradása is felboríthatja. Hiányzik az elmaradt kiigazítási csomag átfogó gazdasági, szerkezeti programja is, amely nélkül még könnyebben fellazulhat a jövő évi büdzsé. Ami ismételten a korrekciós igényt vetíti előre.

Miközben a bizalom tovább fogy.

Hanti Erzsébet
közgazdász,
az MSZOSZ gazdaságpolitikai ügyvivője

nék?

képzett a nővér sem. Legfeljebb többet mosolyog, legfeljebb többet-többet sertepertélnek körülöttem, legfeljebb rövidebb határidőt kapok erre meg arra. (Igaz, ezzel esetleg az indokoltabb esetek kezelési esélyeit csökkenteném, amire nem vinne a lelkem.) Tisztában lennék azzal, hogy a képzett szakdolgozók és orvosok – a többségben lévő megszállottakat és a paraszolvenciából jól megélő kisebbséget kivéve – a minősíthetetlen bérezés miatt már nincsenek az egészségügyben. Mert a fiatal ambiciózus orvosok már rég Hegyeshalmon túl vannak, vagy gyógyszergyári ügynökök, vagy a saját kémcsőtudományukban reménykedve már elsősorban nem velem – vagy a nagymamával – foglalkoznak. Mert a kivizsgálásra nincs is műszer, a gyógyításra már alig van eszköz. Nem próbálkoznék tovább a még meglévő lehetőségekhez – hivatalom-beosztásom-nevem-pénzem-befolyásom útján – mások megelőzésével hozzájutni. Erkölcstelen lenne. Meg igazi jó ellátást még így se kapnék. Még olyat sem, amelyet az ország jelenlegi gazdasági helyzete, a jelenlegi GDP mellett is megkaphatnék. Én is. A nagymama is. Minden magyar állampolgár.

Ezért támogatnám az egészségügyet. Az egészség ügyét. Ha kormánypárti lennék, ha nem.

Dr. Szilvási István
a Magyar Orvosi Kamara alelnöke

Példakép

VERŐ LÁSZLÓ

Érdemes odafigyelni, mint mond a miniszterelnök.

Annak idején az oroszokat küldte ki az országból, darab idő múltán azok ki is mentek. Annak idején azt mondta, hogy a miniszterelnök hazudik, darab idő múltán a miniszterelnöknek jószerével nincs egy igaz mondata. Annak idején ostorozta a miniszterelnök klientúráját, darab idő múltán jószerével az egész kormányadminisztráció a volt kollégiumi társaságból tevődik össze, kiegészítve a „jó" emeszempésekkel, akik megvilágosodtak a polgári tisztítótűzben, és többen képviseltetik magukat a kormányban, mint az átkos liberál-bolsi kabinetben.

A kormány tanúbizonyságot tett váteszi képességeiről az idei költségvetés megalkotásakor is, mikor abba betervezte volt a Medárdot, a belvizet, a balkáni válságot, és így abban nem szerepel sem autópálya-építés, sem a beígért tanári fizetések három számjegyű emelése, sem a lassan az albániaival egy szinten lévő egészségügy fejlesztése. Került pénz viszont a seregre számolatlanul, a miniszterelnök hajlékának fölújítására, tizenötmilliócska még a házelnök pulpitusának otthonosabbá tételére is, no meg a Ház informatikai rendszerének fölújítására is.

A közelmúlt történelmét sem hagyhatták abban az állapotban, melyben eleddig tespedt, friss lendülettel, klaszszikustól vett recept alapján – orwelli módon – korrigálták azt. Megfelelő emberek kerültek végre a megfelelő helyekre. Eme kinevezési gyakorlathoz igénybe vették a gazdag magyar közmondáskincset is, többek közt eme gyöngyszemet: a rablóból lészen a legjobb pandúr. Kizárólag a szemét, nemzetrontó bolsevik maradványnak – melyet célszerű lenne mielőbb kisöpörni, ahogy azt jelezte a főtitoknok – köszönhetők, hogy a derék, tiszta múltú adóatyaisten idegi alapokra helyezkedett.

A sajtót, mivel csak kerékkötőnek mutatkozott, lehetőség szerint leváltották. Igen helyesen. Semmi szükség arra, hogy felelőtlen firkászok elefánt módjára belegázoljanak a Machiavelli stílben berendezkedett államrezon porcelánboltjába. Végre megszűnőben van az a gyakorlat, hogy az újdondászok összevissza kérdezgessenek, amennyiben mégis ez fordul elő, azonnal meg kell tenni a megfelelő lépést: kazettát elkobozni, szerkesztőséget földúlni, megsemmisíteni és a renitensekkel szemben a megfelelő lépéseket megtenni. Micsoda fölháborító tempó az, hogy felelőtlen elemek a polgárok nyugalmát megzavarják azzal, hogy magasabb államérdekekbe belerondítanak.

Ami a külpolitikát illeti, szintén gyökeres fordulat következett be: nem ám szerényen kopogtatunk a kacsalábon forgó Európa-ház kapuján, hanem őseinkhez méltó módon beverjük azt bunkós buzogányunkkal, mint Botond vezérünk, igaz, ő inkább Bizánc felé tájékozódott. A kutya labancai, frankjai,ánglusai és Óperencián túli háznagyok olyannyira megrettentek a mi vitézlő vezéreinktől, hogy az amúgy szokásos vendégjárásokra sem merészkednek. Ebben az esztendőben jószerével csak elkerülhetetlen protokolláris találkozókon – NATO-csatlakozás, tízéves vasfüggönylebontás – mertek főpolgárunk színe elé kerülni, itt is inkább korábbi partnereikkel keresték a kapcsolatot. Ezenkívül félelmükben úgy kerülik első emberünket, mint annak idején északi szomszédunk főbokszolóját.

Nálunk immáron csak a nemzet érdekei számítanak, és nem mindenféle nemzetellenes érdekek. A mi parlamentünkben teli szájjal beleordíthatjuk a világba, hogy coki a kutya szerbnek, vissza a mi Vajdaságunknak. Még akkor is, ha az ottaniak első emberének ez nem igazán tetszik, és könyörög, hogy ne tegyék ezt, mivel a kibicnek semmi sem drága, de ők ott élnek. A mi szláv nevű honmentőnk nem kérdéses, hogy jobban tudja, mi az ott élő nemzettest érdeke.

Ami a gazdaságot illeti, pofon egyszerűen megoldaná a gondokat: ha nincs elég pénz, utasítani kell a Nemzeti Bank New York–Izrael tengely által irányított elnökét, hogy nyomasson több forintot, ahogyan ezt egy reggeli tévéműsorban előadta. Passz. Ugye, hogy a legnagyobb problémákat a legegyszerűbb módon lehet orvosolni, csupán egy csöpp rögmagyar dramaturgiai érzék kell az egészhez?

Miniszterelnökünk régóta példaképének tekinti – amúgy hazudósnak mondott – rendszerváltó elődjét. Ebben a tekintetben nem is tagadja meg ideálját.

Verő László

Rossi

Bisutti
építőmester

Pester Lloyd, 1867, XIV. évf.
236.sz. idegen lista 5.o.

Biszterczky
Bisztriczky

BISZTERSZKY IMRE, keramikus

A miskolci edényeket többször és többféleképen minősitették, kategorizálták, nemcsak technikai kivitel, hanem orientáció szerint is. Igy a legelső az un. Butykay-Bisztersky-féle kőedénygyár készitményei-az eddigi irodalom szerint-"szép szőllő-és petrezselyemlevél diszitésselkészültek". 133.old. 66.jegyz

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HERMANN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

BISZTERSZKY IMRE, keramikus

A XIX. század eleji miskolci kőedénygyár alapitójaul Rutykai Józsefet és, Biszterszkyt emlitik. Nemes Utykay neve ismeretebb, vagyis Biszterszkynek a gyár alapitasán kivül egyéb szerepe nem volt. Mint kőedénygyáros csak a Honművész 1833-as hiradásában szerepel. 117. old. 8. jeg.

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolc kőedény-és porcelángyár történetéhez 115. old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKONYVE, X. 1971. Miskolc

BISZTERSZKY IMRE, keramikus

A miskolci gyár alsó éveiben, amikor még társas alapon illetve Butykay-Bisztersz kyvel együtt birtokolta a kő edénygyárat, nem maradt fenn tárgyi emlék. 133.old.

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és porcelangyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKONYVE, X. 1971. Miskolc

BISZTERSZKY IMRE, keramikus

A miskolci köedénygyár egyik alapitója. Eredetileg füszeres, ill. vegyeskereskedő volt. és csak a 30-as évek elején kapcsolódott vállalkozótársként butykaylor. Már a 20-as évek közepén Miskolcon van, de csak 1828-tól szerepel a város közéletében. 1831-41 41 között városi tanácstag, majd a dédesi papirmalom bérlője. 117. old. 9. jegyz

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és porcelángyár történetéhez 115. old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

BISZTERSZKY IMRE, keramikus

A miskolci kőedénygyár első szakmunkásai Besztercebányáról és Telkibányáról kerülhettek ki. E gyárak közel voltak, de Biszterszky besztercebányai volt és az ottani gyár lerakatának vezetője volt az 1820-as évek végén. Butykay szántói vlot és ugyanúgy a Breczenheim uradalomhoz tartozott, mint Telkibánya. 117. old. 13-14. jegyz

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény-és porcelángyár történetéhez 115. old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKONYVE, X. 1971. Miskolc

BISZTERSZKI IMRE, keramikus

A XIX. század eleji miskolci kőedénygyárat 1833-ban említik először. Alapitói közül Biszterszkit és Butykay Józsefet ismerjük névszerint, de a korabeli kőedényeken csak Butykay nevével találkozunk. 115.old

KATONA IMRE: Ujabb adatok a miskolci kőedény és porcelángyár történetéhez 115.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

MDK

Biszterszky Ivánné

textilmunkával résztvett az alábbi kiállításon

Karácsonyi vásár akadályokkal. Magyar Iparművészet 1937. 247.l.

megyve
Arát utalni

Biszterszky l. Butykay

miskolci Kőedénygyáros
nem volt keramikus
csak vállalkozó
XIX. sz.

Leszik Andor
sobek közlése

Meghérdezni Leszihet,
ki vezette üzemét
ki volt a mintázó
és kik a festők?

Bisztray
fotós

A vári Tilton építkezésénél az
építők igyekeznek megtartani, meg-
óvni a feltárt műemlékeket.

— : Vár
Trikor, 1975. dec. 23 - 6 oldal

Bisztrai
fotós

Uj benzinüzem működik Zolá-
ban.

– : Spar

Tüchör, 1975. jan. 14 – 7 lap

Bisztray
fotós

A leghorszerübb szemüveglencsék készülnek exportra Esztergomban.

— Üveg

Tükör, 1975. ágr. 15-6 oldal.

Bisztray
fotós

Uj gyógyszerek előállításán dolgoznak a Szűrván oltó-anyaghutató-intézetben.

— : Állat-élet
Tüzkör, 1975. szept. 16-7 oldal.

Bisztray
fotós

A Józsefhegy lábanál eltemlő termálvizes barlangban végeznek kutatásokat a Kukács fürdő mellegebb vízzel való ellatása érdekében

— : Barlangok
Tükör, 1976. jan. 6-7 oldal

Birztray
fotós

Korszerűsítik a Budapest
Hegyeshalom vasútvonalat.

— Várút
Tükör, 1976. ~~[illegible]~~ febr. 24 - 7 oldal.

Bisztray
fotós

A Duna menti Stöcrömüben
termelt villamosenergiát to-
vábbítják a Dunántulra

— : Beszkiánások.
Tükör, 1975. ápr. 8 - 7 oldal.

Bisztray
fotós

A borsodi vegyikombinát képe.

— : Belföldről.
Tükör, 1974. jan. 1-8 old al.

Bisztray
fotós

A Deák téri földalatti egyik
mellékalagutjában múzeumot
rendeznek be.

—: Közlekedési blokk.

Tiehör, 1975. jan. 21 – 6 lap

Bisztrai
fotós

A balatoni autópályán már
szerelik a segélykérő telefonokat.

=: Forgalom.

Tudósi, 1974. szept 24 - 6 lap.

Bisztray
fotós

Magyar vitorlások a világtenge-
vehen.

—: Export.
Tükör, 1974. okt. 1-7 lap.

Bisztrai
foltos

Próbaüzem alatt a Hejő-
csabai Cementgyár.

— : Építőanyagipar.
Tiszor, 1975. jul. 29 – 6 oldal.

Bisztray
fotós

A paksi atomerőmű építése
tovább tart.

—: Bernházások.
Tükör, 1975. jul. 22 - 7 oldal.

Bisztrai Farkas

Szobrász. Veselyi Ferenc festővel kiállitása 1968 nyarán a szentendrei muzeumban. Borsos és Moore az eszményképei. Vörösmárvány Fekvő női akt kiemelkedik.

Vigilia 1968 szept. 638.l.

Bisztrai Farkas Ádám

„Vörösmárványszobor" c. műve

szerepel a szentendrei nyári tárlaton

Vigilia 1970 augusztus

561. old.

Kiprő művészet

Bisztrai Farkas Ádám

szobrászmüvész kiállitása. Szentendre, Ferenczy Károly Múzeum. - Ism: D.I. Vigilia, 1968.9.sz.638.1.

Az 1968.évi magyar művészettörténetiirodalom bibliográfiája. - Művtört.Írt.1971.2.sz.149.182.1.

167.1.

Bisztrai Farkas Ádám szobrász

„Női akt" c. műve

szerepel a szentendrei Ferenczy Károly

Múzeum új szerzeményeinek kiállításán

Képzőművészet

Vigilia 1970 márcia
200. old.

Bisztrai Farkas Ádám szobrász

Ferenczy Károly bárztje szerepel a Pest megyei Kyprönnüvészet táslatán a szentendrei múzeumban – emlétve

Kyprönnüvészet

Vigília 1969 április
273. old.

BISZTRAI Farkas Ferenc nyomdász

-19,206

Oltványi 1991

ÖRTÉNETI TÁRSULAT Felvétel időpontja:
-16.

SÁGI NYILATKOZAT

vészettörténeti Társulatba rendes

agsági kötelezettsége legalább három
i dij fizetésének kötelezettsége

.....
aláírás

.....
.....
..... Ajánlják:
....

.....

BISZTRAI FARKAS Ferenc

Szj 1990 37

Mégis Pető

(Folytatás az 1. oldalról)

Ugyanezt a levelet természetesen elküldték a Főpolgármesteri Hivatalba is, ahol tegnap délelőtt dr. Marschall Miklós főpolgármester-helyettes ismét tárgyalt Morvai Ferenc kazánépítő vállalkozóval.

– *Engedélyezi a Főpolgármesteri Hivatal a Petőfi család sírboltjának feltárását?* – tudakoltuk Szabó Lászlótól, a Főpolgármesteri Hivatal munkatársától, aki részt vett a délelőtti megbeszélésen.

– A Főpolgármesteri Hivatal véleményén ez a dokumentum nem változtatott. Mi már az előző, november 15-i megbeszélésen is azt mondtuk: döntsenek a szakemberek. Nem zárkózunk el attól, hogy megadjuk az engedélyt, de a sír indokolatlan felnyitása nemzeti, kegyeleti érzést sértene. Ezért kértük – s ehhez most is ragaszkodunk –, hogy Morvai úr adjon megbízható szakértői véleményt: a DNS-módszerrel minden kétséget kizárólan bebizonyítható az igazság. A Főpolgármesteri Hivatal munkatársai ebben az ügyben nem dönthetnek a régészek, történészek, antropológusok helyett. Az amerikai szakértők mellett mindenképpen szeretnénk meghallgatni a Magyar Tudományos Akadémia szakembereinek véleményét is. Marschall Miklós főpolgármester-helyettes a közeljövőben levelet küld majd az Akadémia ein
azt kéri: az MTA Petőfi-b
gyalóasztalhoz a dece
amerikai tudósokkal.

– *Hogyan fogadta az*
a Magyar Tudományos
deztük Odze Györgytől,
rától.

– Hozzánk ma reggel
vél. Az Akadémia szaker
giek alapján az a vélen
renc nem tudott egyér
mutatni arról, hogy Pe
Szibériába. Azzal, hogy
csontvázat Clevelandbe,
a magyar vizsgálatokat.
berek véleménye szerint
analízis nem ad minde
erdményt. A Főpolgárme
ga van kiadni az exhum
az Akadémia véleménye
kor szabad kinyitni a sír
Morvai úr hiteles dokum
arról, hogy Petőfit hadif
ba hurcolták. Az Akadém
ga a közeljövőben – ta
összeül, hogy megbeszé
a bizottság álláspontjár
gom a Kurir olvasóit.

Bisztrai Károly

felvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1975. 1. számát

Bisztray Farkas Ádám

Ferenczy Károly c. mellszobra (emlj.)
szerepel a pestmagyar. művészet
szentendrei. tárlatai

Vigilia 1969 IV. sz. 273 old.

MDK

Bisztriczei Bisztriczky József

L'amour, fajansz

Bánat, biszkvitt

Akt kiáll. Uj Szal. 1934. nov. 6 l.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Népújság Heves

1975 JUN 22

Bisztray Károly
1021

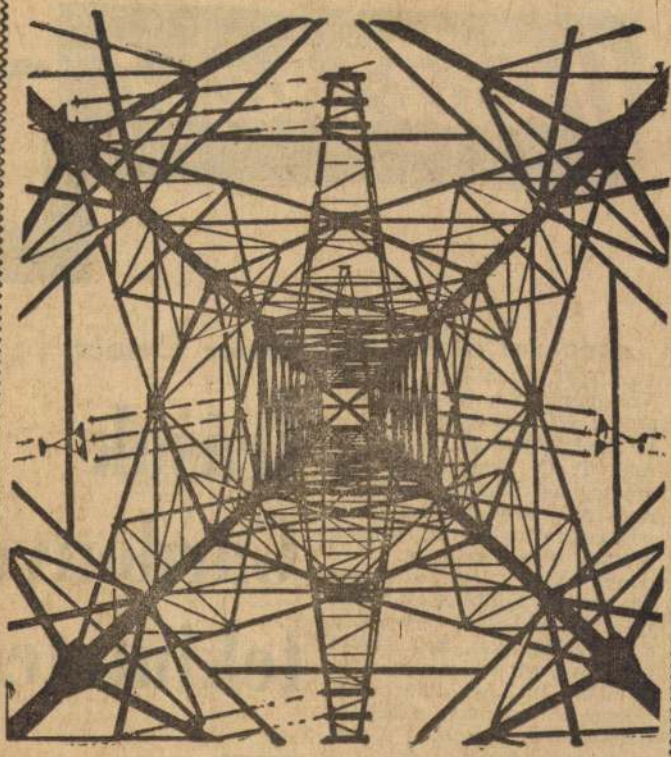

Szimmetria
(Fotografika Bisztray Károly — MTI)

Vasárnapi

Kapor Elemér:

Írások Gárdonyi tekintetes úr tanyá

GÁRDONYI GÉZA sokáig volt T. C. Azaz Tisztelt Cím. Volt néptanító, újságíró, író, szóval sok garabonciás mesterséget folytatott, de mindig csak T. C. Még akkor is, amikor tagja lett a Tudományos Akadémiának. Az írónak csak rangja volt, igaz, az is csak olyan szellemi. Gárdonyi akkor lett tekintetes úr, amikor földbirtokot vásárolt. Itt, Eger közvetlen szomszédságában, az ostorosi határban, ott is a savóskúti dűlőben. 1907-ben történt ez, abban a nevezetes esztendőben, amikor tízezer dalos gyűlt össze Egerben országos dalosversenyen, Fiumétől Kolozsvárig s amikor leleplezték Stróbl Alajos Dobó-szobrát.

Harmincnégy éves volt, amikor Egerbe költözött a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-065, 367-748, 340-726
1975 JUL 19

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Bisztray Károly
1021

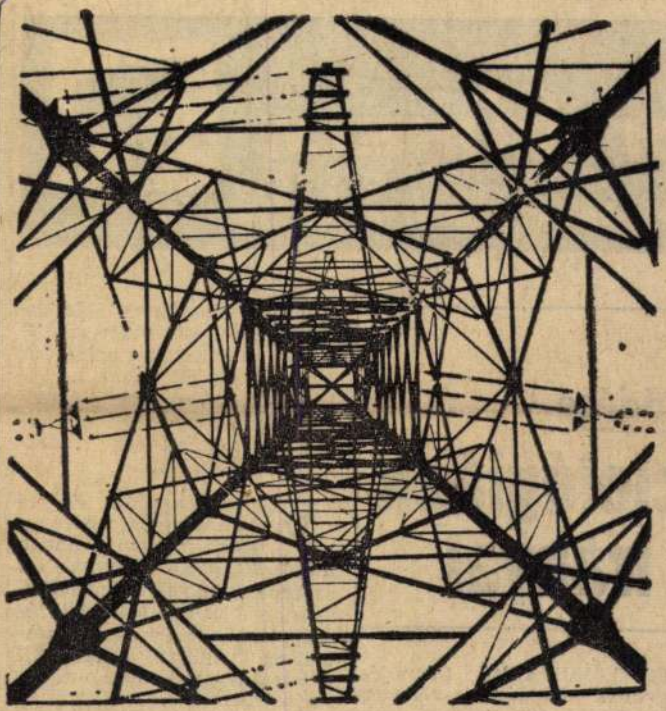

SZIMMETRIA — BISZTRAY KÁROLY FOTOGRAFIKÁJA

DI MŰHELY

velődés ❋ Irodalom ❋ Művészet

jlődése

ciológiánk irányai

tok körüli külső települési gyűrűk kérdése, rengeteg szociológiailag érdekes problémát vet fel.

▲ 60-as években — nem

„keresztmetszetének" feltérképezésére, az abban végbemenő változások mérésére. Vizsgálatok folytak a művelődési szokások átalakulásáról, a művelődésügyi és kulturális intézkedések tudatformáló hatásáról.

Végére hagytam, de jelentőségében egyre inkább nagyobb annak a két kutatási iránynak a szerepe, amelyek a kormányszinten kiemelt kutatási témák közé tartoznak. „A szocialista vállalat" című kiemelt kutatási téma számos vonatkozását vizsgálják üzem-, ipar-, vagy gazdaságszociológiai aspektusból. Ezen belül fontos téma a műszaki és technikai fejlődés tár-

Bitay Anna, festő

Győri Mihály: Marosvásárhely régi és uj képzőművésztehetségei. Székely Nép, 1943. augusztus 18. 4 l.

megirva

Bitay Anna

festő Marosvásárhelyt

Bordy András-la-

nitványa

vód

Győri Mihály:

Marosvásárhely régi

és új képrőművész-

tehetségei kötelernek.

Székely Nép

1943. aug. 18-

0 sh, = ? d
'025 = ? d

„ 17 = ? sh
„ 12 = 2 sh
20 sh = ? £
5 sh = ? £
17 „ 9 = ? £

$\frac{8}{20}$ 4

= 0'85

0'85 x 12
170
1 10'20

$\frac{17}{20}$ =

$\frac{13'5}{20}$ = 6'75

0'025 x 240
50
1000
6'000

$\frac{0'90}{240}$ = 0'03

10 9 120 180 168

Bitay Anna

festő - Maros-
vásárhelyen, Bordy
András növendéke, kinek
erős hatása alatt
áll.

Pásztortűz 1941. 476 l.

478. l. V. Z. E.: Egyetlen kiállítás:
[Bordy András növendékeinek
kiállítása Marosvásárhelyen]
képpel.

Dózsi Rózsika festő arcképe
fentről repr.

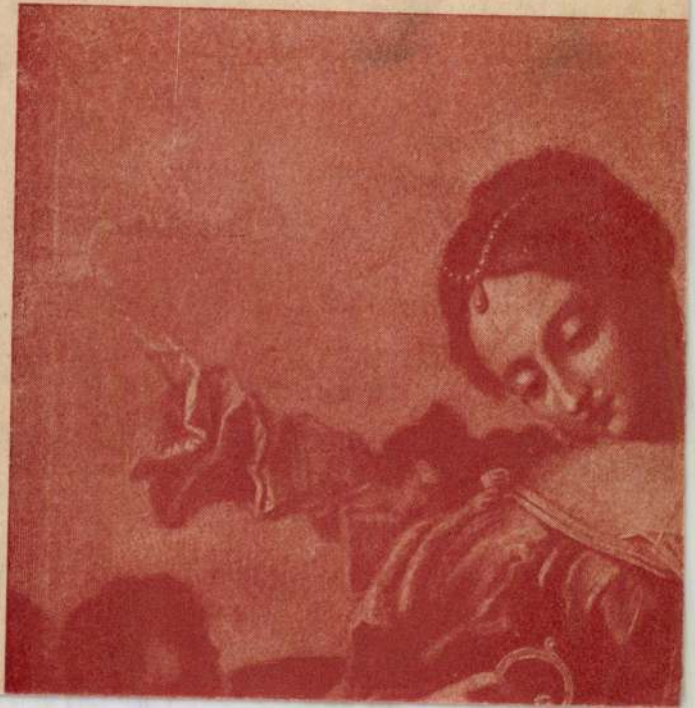

Bitay Anna

Dóczi Rózsi festő-
nő arckepe, repr

KiP. 55. l.

Bitay Anna
festő dla-
rosvásárhelyt.
Bordy András ta-
nítványa.

KiP. 158. k.

MLADIN VALERIU

Sz: KKA 1982.

C: Lugoj, str. Cotu mic, bl. 35. sc. C.; et. III. ap. 8.

M:

1. A tűznyelő (op. - 70/100 cm - 1990.)
2. A tűznyelő II. (op. - 70/100 cm - 1990.)
3. A tűznyelő III. (op. - 70/100 cm - 1990.)

MLADIN VALERIU

Geb: 12.05.1958. Lipova

S: ABKC 1982.

A: Lugoj, str. Cotu mic, bl. 35. sc. c. et. III. ap.8.

L:

1. Feueresser /ÖP - 70/100 Cm - 1990/
2. Feueresser II. /ÖP - 70/100 Cm - 1990/
3. Feueresser III. /ÖP - 70/100 Cm - 1990/

NĂDĂŞAN TIMOTEI

Sz: 1958. III. 30. Nyárádszereda (Miercurea Nirajului, Mures)

T: KKA 1987.

C: 3400 Cluj, str. Borhanci nr. 15. ap. 35.

M:

1. Cím nélkül I. (gépi hímzés vászonon - 120/80 cm - 1990.)
2. Cím nélkül II. (gépi hímzés vászonon - 120/80 cm - 1990.)

NĂDĂŞAN TIMOTEI

Geb: 30.03.1958. Miercurea Nirajului, Mures

S: ABKC 1987.

A: 3400 Cluj, str. Borhanci nr. 15. ap. 35.

L:

1. Ohne Titel I. /Maschinenstickerei auf Leinen - 120/80 Cm - 1990/
2. Ohne Titel II. /Maschinenstickerei auf Leinen - 120/80 Cm - 1990/

ONUCSÁN NICOLAE

Sz: 1952. XI. 26. Szamosújvár (Cherla, Cluj)

T: KKA 1979.

C: 3700 Oradea, str. Mestesugarilor, nr. 89.

M:

1. A Nagy Névtelen (et. - 285%213 cm - 1989.)
2. Cím nélkül (et. - 200/150 cm - 1990.)

ONUCSÁN NICOLAE

Geb: 26.11.1952, Gherla Cluj

S: ABKC 1979.

A: 3700 Oradea, str. Mestesugarilor, nr. 89.

L:

1. Der grosse Anonym /ET - 285/213 Cm - 1989/
2. Ohne Titel /ET - 200/150 Cm - 1990/

GRAFIKA/GRAFIK

BITAY ANDRÁS

Sz: 1963. VIII. 22. Bucuresti

T: Tanhallgató, BKA

C: 78418 Bucuresti, Bul. Bucurestií Noi, nr. 56. sc.A. et. III. ap.9.Tel.: 40.0.671978

M:

1. Keresztrefeszítés (vt. - 9/14 cm - 1989.)
2. Játék I-TT-III-IV-V. (vt. - 8/14 cm - 17/10 cm - 22/13 cm - 17/10 cm - 17/10 cm - 1989.)
3. Izraelita sír (vt. - 14/20 cm - 1988.)

BITAY ANDRÁS

Geb: 22.08.1963. Bucuresti

S: Student, ABKB

A: 78418 Bucuresti, Bul. Bucurestii Noi, nr. 56. sc. A. et. III. ap. 9.

L:

1. Kreuzigung /GT - 9/14 Cm - 1989/
2. Spiel I-II-III-IV /GT - 8/14 Cm - 17/10 Cm - 22/13 Cm - 17/10 Cm - 17/10 Cm - 1989/
3. Jüdisches Grab /GT - 14/20 Cm - 1988/

ĆOLTA ONISIM

Sz: 1952. VI. 10. Felsőbánya (Baia - Sprie)

T: KKA 1976.

C: 2900 Arad, Splaiul Gen. Praporgescu, nr. 25. bl. 18. ap. 34.

M:

1. Átkelőhely (tc. - 50/65 cm - 1990.)
2. Útkövezet (tc. - 50/65 cm - 1989.)
3. Leesett háztető (tc. - 50/65 cm - 1990.)

COLTA ONISIM

Geb: 10.06.1952. Naia-Sprie

S: ABKC 1976.

A: 2900 Arad, Splaiul Gen. Praporgescu, nr. 25. Bl. 18. ap. 34.

L:

1. Übergangstelle /TB - 50/65 Cm - 1990/
2. Pflaster /TB - 50/65 Cm - 1989/
3. Abgefallenes Dach /TB - 50/65 Cm - 1990/

BITAY Anna
Marosvásárhely, ?–Marosvásárhely, ?
Magániskolák, festő

Banner Erdély

rások egyuttal vonatkoztatási rend-
nek; ismét kettős tekintetben:
vonatkoztatási rendszereket egyik
ól rokon vagy éppen ellentétes
lkotja, módszertani értelemben
zempontoknak, a tudományos mód-
ai késztetik a kutatót arra, hogy
elitsen a müalkotáshoz.
árások változásainak okait itt
k empirikus értelemben a tudomány-
atkozásaikban a tudományos megis-
toznak.[1] Elegendő itt csak a
kre utalni. A fenti felsorolás
tés, mütárgykonzerválás és -véde-
re utalnak, amelyek állandóan
ak halmazainak tartalmát: lele-
kel stb. Másrészt, a legtágabb
zer, az élő művészet, a jelenkori

M.D.K.

Bitay Árpád

"Mortus et sepultus est" c. alkotásának repr.-ját bemutatja a lap, a beregszászi gazdasági kiállitásról.

Szinházi Élet. Bp. 1931. jan. 18-24. XXI. évf. 4. sz. 1o9. lap

MDK

Bitay Árpád, festöm.

tehetséges ifju festö,

utatta müvészetét Erdélynek, az élen Thorma János-
sal

/B./: A nagybányai festök kiállitása.Kolozs-
várom.
Pásztortüz. Szépirod.képes folyóirat.
Kolozsvár. 1930.máj. 4.

L. Bitay Árpád

élektrajz

Muráden Jenő: Nagybánya. A festő-telep művészei. Miskolc, 1994, 9–10.

Bitay Árpád

Kiskoutly Zsolt – Murádin Jenő: Nagy Ondrás.
Nagybánya Könyvek 2. Miskolc, 1993, 27.

Bitai Árpád, festőművész

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. 11. sz.
608. l.
Irodalom

Bittay Árpád festő, ?

Pásztortűz, 1930. 9 sz.
216. l.

B: A nagybányai festők kiállítása Kolozsvaron.

BITAY Árpád

M. D. K.

1921-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.....Bp.1954.335.l.

BITAY Árpád

M. D. K.

1922-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Béli: Nagybánya.... Bp. 1954. 335.l.

M.P.K

BITAY Árpád

1923-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja.

Réti: Nagybánya ... 335. l.

R.D.K.

BITAY Árpád festő

(Uzdszentpéter) megh. 1935

1921-től Nagybányán tanult a Ho-
badis-kolában

1931. A Nagybányai Festők Társaságá-
nak sörzstagja

Réti István: A nagybányai művésztelep

Bh. 1954. 272., 273. l.

BITAY KRAJNIK ILONA

BITAY KRAJNIK ILONA diszitőművészeti alkotásaiból látható kiállitás a nagybányai Kisgalériában. /rövid hir./

Utunk, XXXIV.évf. 51. /1625./ sz. 1979. dec. 21. 8.old.

Bitay Zoltán

Wagner István: Bitay Zoltán. - Utunk /Kolozsvár/, 1968.21.sz.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Irt. 1971.2.sz.149-162.l.

161. l.

Bitay Zoltán

Tervezte Nagybánya új trafik és újságkiosszkját.

Résztvett a vár-s új üzletsorának díszítésében / divatárú üzlet. /

Erdős Pállal [redacted] végezte az állomástér díszítését. Hat-alakos mozaikkompozíción a ~~vár-as~~ vár-s, a tartomány gazdagságát, szerepét, hangulatát idézi meg.

Murádin Jenő: Nagybányai körséta
Korunk, Kolozsvár 1965. 2. 215.

MDK

Bitó János, építész

Díjat nyert

—: A „Szép falu – szép lakóház" tervpályázat eredményhirdetése

8.

Népszabadság, Bp. 1969. dec. 24.

MDK

Bittai Árpád

P: A festők városában... Pesti Napló, 1934. márc. 25. 35.l.

MDK

Lóránth L: Csók István... Esti Kurir, 1944.
febr. 21. 5.l.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

UTUNK

1971 SEP - 8

1021

Bitay Zoltán: Leányfej

Bitay Zoltán

...ták gon
ta. Nem vára
szobában. Csal
a helyén, a né
lett, ráérősen
letési bizonyít
másolatot. Indo
meg, amikor b
pírokba, és fö
badkozik, hogy
munka; Erdély
Jámbor Erzsébe
non születtek,
tt dolgoznak az építőtelepen.
férfi topográfus, az asszony
anárnő, az építőtelep iskolá-
ában tanít, nagyon rokon-
zenves házaspár, szívesen se-
ít nekik papírjaik rendezé-
ében...

Hát igen... A talajmérők
lpakolták műszereiket, nincs

a nyugalmat, nem pattan fel,
hogy elzáporozzék, türelmes
velem, csupán reflexszerű iz-
gés-mozgása árulkodik arról,
hogy menekülni szeretne író-
asztalától. Széles ablakú eme-
leti irodájában minden épp-
oly ideiglenes és alkalomszerű,
mint a hét évvel ezelőtti ba-
rakktáborban volt. Csak a fal-

ÍRÓI VALLOM
AZ ISKOLÁRÓ

BITÓ Katalin

1995. dec. 20.

Ami megvan, valahogy kerek és definitív

Bitó Katalin textilművész önmagáról és műveiről

Bitó Katalin 28 éves, 1990-ben diplomázott a Magyar Iparművészeti Főiskola textil szakán, 1991-től tagja a Fiatal Iparművészek Stúdiójának. Több csoportos kiállításon vett részt, néhány munkáját közgyűjtemények is megvásárolták.

– Művei mintha áttetsző gubók volnának, s mindegyik mélyén ott sötétlik egy másik. Sejtek a magjukkal. Az alighogy megfogant gyermek anyja méhében. Fehérben, feketében, arany színben. Mit akar velük?

– Éppen ezt érzékeltetni, hogy valami megfogant, növekszik és fölszakítva a burkot már-már kilép a világba, benne pedig ott van a világra kívánkozó újabb – nem is tudom megnevezni, hogy micsoda. A folyamat a fontos, a folyamatban pedig a várakozás a születés és a halál pillanatára. Amikor valami létezővé válik vagy ellenkezőleg, megszűnik létezőnek lenni. A metamorfózis foglalkoztat. Biztosan azért, mert megfoghatatlan.

– Rejtelmesek ezek a művek, akkor kelnek igazán életre, ha fény hull rájuk. S mert ilyenkor szüntelenül változnak, úgy tárulnak fel, hogy rögtön el is takarják magukat. Szemérmesen tartózkodóak.

– Talán, mert nem állítanak semmit egyértelműen. Nem is állíthatnak, ha az is sokféle, ha az is zárkózott természetű, amiből valamennyit látni engednek. S még ennyihez is fény kell, a fény minden munkám életszükséglete, anyaga. Ezért is kell lehetővé tennem, hogy a fény átjárhassa őket.

– Különös, de miközben vonzanak, s megfognak, valamiképp távol is tartanak maguktól ezek a művek. Mintha illetlen tanút hárítanának el, mondjuk, a test mélyeiben zajló eseményektől.

– Ezt az érzést gyakran érzékelem másokban is. Az egyik barátnőm, amikor meglátta az elsőket, azt mondta, hogy borsódzik tőlük a háta, olyan szörnyűek. A másiknak is borsódzott, mert annyira szépnek találta valamennyit. Igen, azt hiszem, mind a kettő bennük van, s jó, hogy így van, mert akkor felidéznek valamit az egyetemes természetiből. Engem újra meg újra megigéz egy-egy közeli filmfelvétel, amikor olyasmit mutatnak, egyszerre gyönyörűt és viszolyogtatót, amit egyébként emberi szem nem láthat. És boldog vagyok és megnyugszom, amikor ezekhez hasonlót tudok csinálni.

– Gondolkodott már azon, hogy mit jelent nőnek lenni?

– Nem, mert ami természetes, azon miért gondolkodjon az ember? Nő vagyok, ami valamiképp biztosan jelen van a műveimben, de sose foglalkoztatott, hogy mi is ez és hogyan van jelen. Ennél fontosabb a szabadságom.

– Közelítsünk akkor máshonnan. Ezek a művek befelé figyelnek, nagyon is befelé. Mintha félnének a bennük sűrűsödő érzelmeket mások előtt vállalni, mintha ellenséges világtól kellene óvniuk titkaikat.

– Lehet, hogy azért gubózik be valaki vagy valami, hogy elsáncolja magát a külvilágtól. Vagy azért, mert magára hagyták. Ebből is, abból is sok minden következhet. A gubóban, a világ szeme elől rejtve, átalakulhat mássá, míg aztán megszabadulhat a gubótól, mert akkor már nem lesz szüksége rá. Így gondolom.

– Inkább csak reméli – nem?

– Hiszem és remélem.

– A művek azonban mintha cáfolni akarnák reményeit. Van egy hat darabból álló sorozata, amely a folyamatot végigköveti, s így látni engedi, hogy az, ami az elfeketedő gubóból kiszabadul, megintcsak gubó. Meg kell hagyni: fehér.

– Igen, neki most még nem sikerült. De a megszületőben már ott az új gubó, és ő esetleg már átváltozhat. A jó hír ígérete: talán azzá válhat majd, amivé lenni szeretne, lennie kellene. Nincs vége semminek. Soha nincs vége.

– Textilművész, de nem síkban gondolkodik, hanem térben, nem racionálisan, hanem érzelmei logikája szerint. Szőttes helyett plasztikát, sérülékeny, áttetsző, elmondhatatlan érzeteket keltő tárgyakat csinál. Pamutszálból. Miért?

– Nem tudom. Ez és így kívánkozik a világra. Valóban, inkább csak tapogatózom, s ott, belül, ahol nagyon kevés az, ami látható, felismerhető, megkülönböztethető. Valamit szeretnék, homályosan, kérdezem az anyagot, valamit az anyag is szeretne, ugyancsak homályosan, meg-megkérdez engem, válaszolunk egymásnak, én sem engedek meg neki mindent, ő se nekem, beszélgetünk, egyezkedünk, egyikünk

Ami természetes, azon miért gondolkodjon az ember?

TEKNŐS MIKLÓS FELVÉTELE

se tudja pontosan, mi és mivé alakul a végén. Valószínűleg ezért is olyanok, amilyenek a műveim.

– Van itt egy kárpitszerű falikép, feketéből mélykékbe, kékbe áthajló háttér, aranyból varrott ívekkel, a közepén vakító fehéren kiemelkedő területtel, mintha a csillagos világegyetemet idézné, közepén nappal. Örvény-érzetet kelt, de az igazi örvény közepe sötét. Az egészből valami emberen túli elragadtatás, áhítatos öröm árad. Szóba került munkái a kicsit nagyították, és nem csak vonzottak, taszítottak is. Ez a nagyot kicsinyíti emberi mértékűvé és magával ragad. Akkor most hogyan értsem, amiről eddig beszéltünk?

– Ez a munka egy napraforgó szerkezetét nagyítja fel, mert az a benyomása, hogy az univerzum szerkezetére talált. A részben az egészre. Vagyis, szerintem, ugyanarról van szó, mint eddig. A rész szólal meg úgy, hogy mögötte ott hallgat az egész.

– Mit akar tőlem, műveinek szemlélőjétől?

– Nem hiszem, hogy bármit akarhatnék. Nem is akarok. Legfeljebb a művek maguk. De ők is csak akkor, ha rájuk talált. Az pedig, ki tudja, mikor lesz, tehát várakoznak egy lehetséges beszélgetésre.

– Jó művésznek lenni?

– Persze és mégsem. Persze, mert mi lehetnék más? Csak a művészeten át ismerhetek magamra. Mégse, mert az, ami kelendő, és az, amit csinálok, nem fedi egymást, így aztán a szüleim segítsége nélkül nem tudnék megélni. Pedig sok mindent vállalok, tanítást, szakköröket, ami adódik. Olykor megkísért, hogy valami tisztességes szakmát kellene tanulnom, és hagyni az egészet. De hagyni lehetetlen. Azt mondta nekem a minap a szakkörön az egyik kislány, hogy ő a matematikát szereti, mert minden világos és bizonyos, ott a kétszer kettő mindig négy. Itt meg az a jó, hogy sose tudom előre, négy lesz-e a kétszer kettő. Mert mi is a dolgom? Átengedni magamon, ami rajtam át keresi az útját.

– Médium természet?

– Igen. S az a fantasztikus, hogy ami aztán megvan, valahogy mégis kerek és definitív. És az enyém is. Ez tényleg fantasztikus.

Varga Lajos Márton

IDEÁLIS VISELET VEZETÉSHEZ

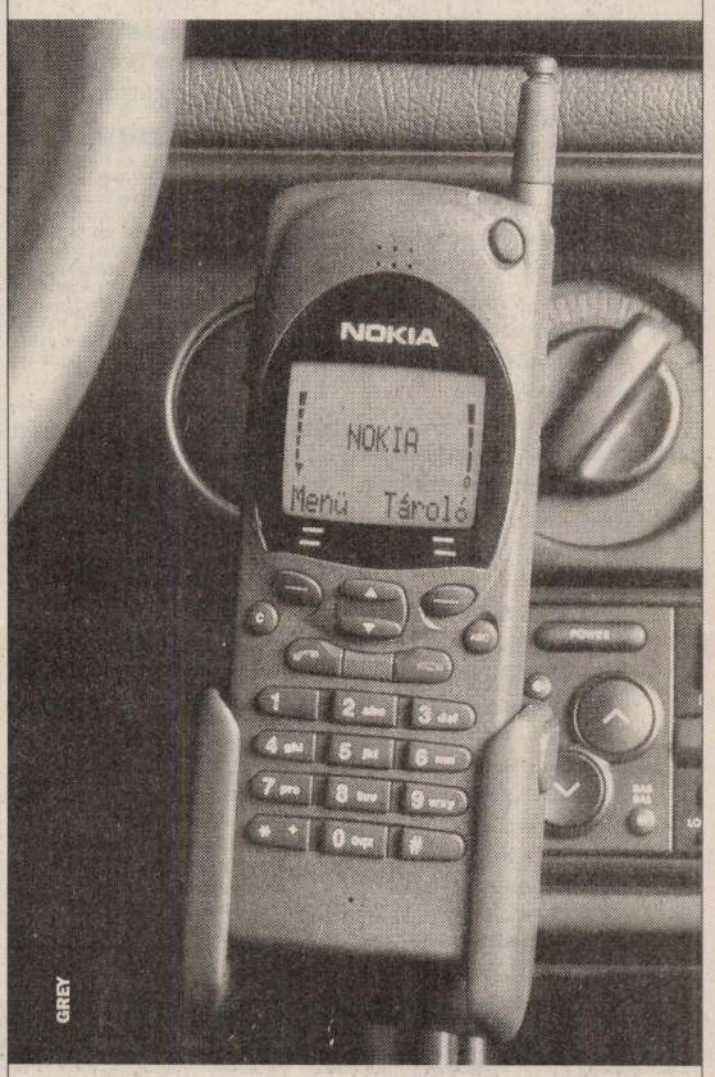

A Nokia autóskészlet segítségével a mobiltelefon kihangosítható, valamint a gépkocsi akkumulátoráról, és külső antennával üzemeltethető.

NOKIA
CONNECTING PEOPLE

Halálozás

Fájdalommal tudatjuk, hogy
KOVÁCS ANDOR
közgazdász és gépészmérnök,
a legdrágább férj és édesapa,
a Chemokomplex
Külkereskedelmi Vállalat
nyugalmazott igazgatója,
63 éves korában, hosszan tartó,
súlyos betegség után,
1995. december 15-én elhunyt.
Temetése 1995. december 21-én,
csütörtökön 14.30 órakor lesz
a Farkasréti temetőben.
A gyászoló család.
(342509/1K)

Fájdalommal tudatjuk, hogy
SIPOS IMRE,
a Mezőgazdasági Kiadó
nyugalmazott főkönyvelője,
életének 85. évében elhunyt.
Temetése december 21-én,
csütörtökön 11 órakor,
a Kozma utcai
izraelita temetőben lesz.
A gyászoló család.

Fájdalommal tudatjuk, hogy
PATKÓ IMRÉNÉ
született BÍRÓ LÍVIA
1995. december 11-én elhunyt.
Családja körében csendben
eltemettük.
A gyászoló család.

Kegyelettel emlékezünk
a 100 éve született
HÁY MIHÁLY-ra,
halálának 51. évfordulóján.
Fiai, Louis és Gyuri.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy
DR. VÉRTES IMRÉNÉ
(Lydia) életének
84. évében elhunyt.
Hamvasztás utáni búcsúztatása
1995. dec. 27-én 11.30-kor lesz
a Farkasréti temetőben.
Gyászolják fia és unokái.
(342311/K)

Mély fájdalommal tudatom, hogy
férjem,
TERJÉK ALAJOS
nyugállományú alezredes
szerető szíve 80 éves korában,
hosszú szenvedés után,
megszűnt dobogni.
Temetése katonai tiszteletadással,
január 4-én, csütörtökön
11 órakor lesz,
a Rákoskeresztúri temetőben.
Gyászolják: felesége, családja,
barátai és ismerősei.
(342514/1K)

Mély megrendüléssel tudatjuk
mindazokkal, akik szerették
és ismerték, hogy
özv. **GULYÁS GÁBORNÉ**
hosszas betegség után
elhagyott bennünket.
Drága halottunk temetése
1995. december 21-én,
du. 15 órakor lesz
a Pestlőrinci temetőben.
Gyászolják: nővére, unokaöccsei
Tibor és István,
valamint családjuk.
(342496/1K)

Szomorú szívvel értesítünk
mindenkit, aki ismerte és szerette,
hogy
DR. ÁCS PÉTER,
a Közlekedéstudományi Kutató
Intézet nyugalmazott főmérnöke,
életének 75. évében,
váratlanul elhunyt.
A végső búcsút december
22-én 13 órakor vesszük tőle
a Rákoskeresztúri
új köztemetőben.
A gyászoló család.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

KÖSZÖNETÜNKET fejezzük ki mindazoknak, akik

BODORNÉ FRISCHFELD MÁRIA

temetésén részt vettek, táviratban, levélben, telefonon, személyesen vagy gondolataikban osztoztak a gyászunkban, és igyekeztek enyhíteni fájdalmunkat. Bodor és Frischfeld család.

Állás

A Budapesti Erőmű Részvénytársaság Újpesti Erőművébe folyamatos munkarendbe felvételre keres elektrikust és üzemviteli villanyszerelőt. Alkalmazás feltétele: villamos szakképzettség és villamosgép-, illetve villamosmű-kezelői tanfolyam. Jelentkezés: személyesen az Újpesti Erőműben. Budapest IV., Tó u. 7. (238487/1H)

☎ **A Domus-Lánc** Kereskedelmi Kft. felvesz számviteli vezetőt. Az alkalmazás feltétele: felsőfokú szakmai végzettség, számítógépes gyakorlat. EUROFIB ismerete előnyt jelent. Az önéletrajzot a Domus-Lánc Kft. munkaügyi osztályára (1134 Budapest, Róbert Károly krt. 67.) kérjük beküldeni. (A006696)

Nemzetközi Orvosi Kiadó

ORVOSTUDOMÁNYI FŐMUNKATÁRSAT keres.

Feltételek:
– orvosi diploma
– számítógépes ismeretek.
Angolnyelv-tudás előny.

Ajánlatunk:
– versenyképes jövedelem
– szakmailag színvonalas munka.

Ha szeretne egy lelkes, fiatal, alkotó csapat tagja lenni, kérjük, küldje el jelentkezését magyar és angol nyelvű önéletrajz kíséretében az alábbi címre:

MMI 1476 Budapest, Pf. 259.
(Kérjük írja rá a borítékra: Medical Director.)

A Fővárosi Önkormányzat Szent János Kórháza pályázatot hirdet **biztonsági osztályvezetői** állás betöltésére. Az osztályvezető irányítása, ellenőrzése alá tartozik: portaszolgálat, tűzrendészet, munka- és környezetvédelem. Egészségügyi ágazatban vagy államigazgatásban eltöltött vezetői gyakorlattal rendelkezők jelentkezését várjuk. Illetmény: megegyezés szerint. Az állás azonnal betölthető. A pályázatokat részletes szakmai önéletrajz kíséretében kell az intézet gazdasági igazgatóságára megküldeni. (1125 Budapest, Diósárok út 1.)

Dinamikusan fejlődő nemzetközi távközlési cég fiatal VEVŐSZOLGÁLATI MÉRNÖK munkatársat keres.

Elvárásaink:
szakirányú felsőfokú végzettség,
3–5 éves tapasztalat adatösszeköttetések és alközpontok tervezése területén,
kiváló angolnyelv-tudás,
üzleti tárgyalások során szerzett tapasztalat,
MS Office csomag ismerete,
rugalmasság.

Ajánlatunk:
kiemelkedő fizetés,
nyugati színvonalú munkafeltételek.

Jelentkezés:
magyar és angol nyelvű önéletrajzát levélben kérjük a UTI Kft. humánpolitikai osztály, 2040 Budaörs, Ipartelep u. 13–15. címre.
(A007096)

A Budapesti Tanítóképző Főiskola főigazgatója pályázatot hirdet az intézmény GAZDASÁGI IGAZGATÓI munkakörének betöltésére.

Feltétel:
szakirányú egyetemi vagy főiskolai végzettség, legalább 10 éves vezetői gyakorlat.

Az állás betöltésének időpontja:
1996. február 1.

A megbízás határozott időre szól, és több ízben meghosszabbítható.

A pályázatot 1996. január 15-ig,
postai úton, a főigazgatói hivatal címére (1126 Budapest, Kiss János altábornagy u. 40.) lehet benyújtani.
(A007217)

A Fővárosi Önkormányzat Szent János Kórháza pályázatot hirdet **műszaki osztályvezetői** állás betöltésére. Az osztályvezető feladata a műszaki osztály tevékenységének (karbantartási, beruházási, felújítási) irányítása, ellenőrzése. A felsorolt feladatok tervezése (vagy a tervezésben való aktív részvétel), végrehajtása, a végrehajtás ellenőrzése. Egészségügyi gyakorlatot szerzett, építőmérnök vagy épületgépész diplomával rendelkezők jelentkezését várjuk. Illetmény: megegyezés szerint. Az állás azonnal betölthető. A pályázatokat részletes szakmai önéletrajz kíséretében az intézet gazdasági igazgatóságára kell megküldeni. (1125 Budapest, Diósárok út 1.)

HUMAN PROFIL Személyzeti Tanácsadó Iroda

Megbízónk, Magyarország egyik legismertebb bankja részére, keresünk

HITELEZÉSI OSZTÁLYVEZETŐT.

Olyan jelöltek jelentkezését várjuk, akik
- szakirányú felsőfokú végzettséggel,
- hitelezési területen szerzett szakmai gyakorlattal és
- legalább 5 éves vezetői tapasztalattal rendelkeznek.

Kiemelkedő jövedelem, biztos munkahely!

Jelentkezését várjuk a 166-9534-es, a 166-9227-es vagy a 166-9272-es telefonszámokon!
(A007103)

☎ **A III.** ker. Önkormányzat Egészségügyi Szolgálata költségvetésben jártas és egészségügyi gyakorlattal rendelkező főkönyvi könyvelőt keres. **Képesítési előírás:** érettségi, középfokú KALÁSZ képesítés szükséges. **Bérezés:** Kjt szerint. **Információ és jelentkezés** (szakmai önéletrajzzal): tel.: 250-2083, 250-1639. **Írásban:** Eü. Szolgálat 1035 Budapest, Szél u. 23–25. Az állás 1996. január 1-jétől betölthető. (A007160)

A Roland Divatház felsőfokú végzettséggel, angolnyelv-tudással **külkereskedőt** keres. Németnyelv-tudás előny. Telefon: 210-2787.

MULTINACIONÁLIS, AMERIKAI TULAJDONBAN LÉVŐ, budapesti székhelyű, marketing- és disztribuciós tevékenységet folytató nagyvállalat, kereskedelmi igazgató mellé ÜGYINTÉZŐT keres.

Elvárások:
középiskolai végzettség
(külkereskedelmi főiskolai végzettséggel előnyben),
magas szintű gyors- és gépírási gyakorlat,
számítógépes szövegszerkesztő ismerete,
minimum hároméves szakmai gyakorlat.
Idegen nyelv (angol, német) tudása előny.

Részletes szakmai önéletrajzot az alábbi címre kérjük:
dr. Mányai Péter
kereskedelmi igazgató,
1431 Budapest, Pf. 136.
Tel.: 138-3114. (A006801)

☎ **Akkumulátor-műhelyembe** nehéz, fizikai munkára, katonaságtól leszerelt fiatalembert keresek. Budapest VIII., Koszorú u. 28., Vitkay. (A007108)

ÁLLATORVOST keres a Nagyberényi Mg. Szövetkezet (Siófokhoz 18 km). Lakás megoldható. Érdeklődni: (84) 382-538-as telefonon.

TERJESZTÉSI MENEDZSERT KERES magazinkiadó, fiatal, érettségizett lány személyében.
Jelentkezés munkaidőben: 226-6110.
(A000047)

Azonnali belépéssel autóvillamossági szerelőt vagy autóvillamosságban jártas autószerelőt felveszünk. Fényképes önéletrajzokat 1518 Budapest, Pf. 83. címre kérünk. (F)

DOLGOZZON velünk! 10–24 000 Ft: 134-4509/128. (342428/1K)

☎ **Európai** holding céghez továbbképzés biztosításával érettségizett munkatársat keresünk vezető beosztásba. 135-4635. (A007203)

☎ **Gipszkarton** munkák szerelésére csoportot, embereket felveszünk. Érdeklődni: 120-1630, 06 (20) 410-613. (A007078)

☎ **Gyógyszerészt** keres patikánk. Elvárásaink: gyors, rugalmas, és kedves legyen. Érdeklődni: 217-5681. (A007205)

HOGYAN HIRDETHET A

KERETES ÉS APRÓHIRD

Primus Népszabadság Média-képviseleti Kft.
1034 Budapest, Bécsi út 122–124.
Telefon: 250-1680, 168-7627, telefax: 168-9857, 188-9567
5600 Békéscsaba, Szabadság tér 1–3., tel./fax: (66) 443-554
3300 Eger, Trinitárius u. 2., tel.: (36) 313-522, fax: (36) 312-899
3527 Miskolc, Görgey A. u. 5., tel./fax: (46) 411-149
Agrimédia Kft.
5000 Szolnok, Kossuth u. 11., tel.: (56) 371-733, fax: (56) 372-947
Referens Kft. 1111 Budapest, Bertalan Lajos u. 26.,
továbbá a **Magyar Hirdető** felvevőirodáiban.

Ügyfélszolgálati irodáink:
1085 Budapest, Blaha Lujza tér 3. Telef
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig: 7–20, s
1034 Budapest, Bécsi út 122–124. Telef
Nyitva tartás: munkanapokon 8–18 órái

Telefonos hirdetésfelvétel: 2-69-7
hétfőtől péntekig 8–20 óráig, szombat–v
üzenetrögzítő.

Ha apróhirdetéseit 14 óráig telefonon feladja

megirni

Bitay Árpád

festő, a nagybányai művésztelep (jelenlegi) törzstagja és titkára 1921 óta él Nagybányán, leszámítva külföldi tanulmányutjait.

Képzőművészet

1932. ~~5. 7.~~ 139. l

(Erdélyi művészek.)

Született-az én véleményem szerint 1895 körül

l. Mikola András †

1907.

és simakarimájú, de egyoldalú
erém előlapjaú

ssé balrafordultan van ábrázolva.
ára fésült haja és bajusza rövid,
te: körülcsavart nyakkendő, egyele-
kal, vállravetett prémes mente. Fel-
letükkel:

L. FEBR. XI DIKÉN 1811.4

~~sima.~~

tei 4:4 cm.-- Becsértéke 40 K.--
prilis 30-án (787-907-131).

232

1680

L. Bitai Árpád

Fő lépő

Fil akt. of

Felelős kiadó: dr Pogány Ö. Gábor
Budapest nyomda NV., Közp. városháza — 124344
Felelős vezető: Koltai Ferenc igazgató

Béres Jenő

Főv képt

Rákosi Mátyás arch. of

BITAY ÁRPÁD

tott Kolozsváron a nagybányaiak repr
tal, akkor még kiforratlan művész, té
zött, végül is mesterének, Thorma Jáno
maga utjára. Az első világháboruban szer
1935. márciusában.

BB.

1935
1914
21
20
41.

1876. SZALONASZTALKA, mah
Tischchen, Mahagoni, brozel

1877. SAKKJÁTÉK LADÁVAL,
— Schachspiel in Holz .kas

1878. KEREK SZALONASZTAL,
Salontisch, Esche, reich int

1879. KÉT KAROSSZÉK, HAT S
stilus. — Zwei Armstühle, s

1880. FALI ÜVEGSZEKRÉNY,
Holzschnitzerei vergoldet m

1881. FALI ÜVEGSZEKRÉNY,

tt disszel. Louis XVI. — Kleiner Salonschrank,

uis XVI. — Kleiner, zweitüriger Schrank, Eiche.

gott és aranyozott empire diss ar, XIX.
chnitzerei vergoldet. Ungari h.

XVI. disszel, sávos
d, mit Louis XVI.

ozott részletek
H. XIX. Jh.

támlával, bőrkárpitoz
h, XVII. Jh.

vederekkel. Olasz, XVII. sz.
enisch, XVII. Jh.

t fa, barokdisszel. Osztrák, XVIII. s
r. Österreich, XVIII. Jh.

is XVI. disszel, az óraházat tartó két férfi ala
— Wanduhr, Holz farbig und vergoldet, mit Lou

lakjával, faragott és aranyozott rokokó fakeretben.

Bitay Árpád

festő

l.

Szépm. Muz. Évk

VIII. (174. l.
(1937)

Műtereinvészlet
i Parasztanzonya
nabadban i
Ofunyei

Elkor már
nem élt.

Bittai Árpád

nagybányai festő

l.

Mikola András

csomagjában

Bitay Árpád dr

Kolozsvár

azonos a hasonló

nevű festővel ??

l.

Sulytritz

218. l.

249. l.

Bitay Árpád

képzőművész

Páris

1929

ivad

Sülyfritz

XII. C.

BITAY ÁRPÁD:

38. Reîntoarcere acasă — Hazatérök — — — — — — — 7.000.—
39. Mortus et sepultus est — — — — — — — — — 25.000.—
40. Muncitori — Munkások — — — — — — — — — 15.000.—
41. Muncitor de fabrică — Gyári munkás — — — — — 4.000.—
42. Vară — Nyár — — — — — — — — — — 12.000.—

CATALOGUL

EXPOZIŢIEI

SOCIETĂŢII PICTORILOR DIN BAIA-MARE

CLUJ 13–23 APR. 1930

KATALOGUS

A

NAGYBÁNYAI FESTŐK TÁRSASÁGA KIÁLLITÁSA

CLUJ
KOLOZSVÁR
1930 ÁPR.
13–23

Preţul catalogului: 20 Lei — Katalogus ára: 20 Lei

Minerva Rt., Cluj-Kolozsvár. 11000

BITAY Árpád festő

BITAY ÁRPÁD

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

470-471

BITAY Árpád festő

Nagybánya : Nagybányai festészet a neósok fellépésétől 1944-ig. Miskolc : Mission Art Galéria, 1992
70,76,81,82,159. Ill

BITAY Árpád
Uzdiszentpéter, 1900. március 20.–Nagybánya, 1935. március 20.
Nagybánya, festő

Banner Erdély

ég a 15. század elején
kori budai szobrok----------142
Tamás egy motivumához--------178
eti értelmezéséhez - - - - - - 153
neti fogalmak realitása
----------153
lák----------167
mint objektum----------183
történeti objektivitás------195
----------197

Bitai - Pinner

építészhallgató (?)

rajzai

Megfagyott Muzsikus

1931.

Bitay Zoltán
festő

M.D.K.

„Nagybányai részlet" c. képe.

Kisdégine Kirimi Irén: Nagybányai útijegyzetek.
Művészet, 1961. március. — 18 l

BITAY ZOLTÁN festőművész kiállitása Nagybányán. /rövid hír./

Utunk, XXVII.évf. 52./1261./sz. 1972.dec. 29. 12.old.

Bitay Zoltán
festő"

„Majális" c. képét az 1960-as nagy-
városi, tartományi kiállításon mu-
tatta be.

Banner Zoltán: Haladás útjai a festészetben
Korunk, Kolozsvár XX. 1961-8-9.

Bitay Krajnik Ilona festőművész 1

(1930. Hedes –)

Középiskolai tanári Nagybányán

A Kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolán végzett (1958-ban)

Igaz tó 1977 novemberben

776. old

Bitay Krajnik Ilona

2

Első nyilvános szereplése
1958 - Nagybánya, 1969-ben és
1971-ben Nagybányán volt egyéni
kiállítása

Igaz Szó 1972 november
776. old.

Bitayné Krajnik Ilona
festő

M.D.K

„Kalotaszegi lány" c. képe.

Kisdéginé Kerimi Irén: Nagybányai útijegyzetek.
Művészet, 1961. március – 181

Bitay Zoltán

Fiatal anya (raji)

A Het, 1972. apr. 14. 3 ef. 15 sz. 1 r.

Bitay Zoltán

A költő (nagy)

A Hét, 1972. dpr. 14. 3 erf. 15 m. 9 p.

Bitay Zoltán grafikus
(1931 Csernő –)

Nagybányán él. A Kolozsvári
Ion Andreescu Képzőművészeti
főiskolán végzett 1958-ban.

Igaz Szó 1972 november
776. old.

Bitay Zoltán

Faun és nimfa (najr.)

A Het, 1972. dpr. 14. 3erf. 15n. 4p.

Britay Zoltán

A nélkül II (rajz)

A Hét, 1972. dec. 14. Befg. 15m. 5r.

Bitay Zoltán

Melankólia (rajz)

A Hét, 1972. dec. 14. Bef. 15 m. 17 p.

BITAY Zoltán *145*, 94
Csermő, 1931. december 6.
IA Képz. Főisk. Kvár, festő és grafikus

Banner Erdély

zek a módszeres elj
szereket is képvise
tárgyi értelemben e
vagy másik szempont
objektumok halmaza
viszont maguknak a
szereknek a változá
uj nézőpontokból kö

A módszeres el
nem kutathatjuk; azo
történetre, elvi vo
merés elméletére ta
leginkább szembetün
további tagjai /gyüj
lem/ olyan területek
módositják a műtárgy
tekkel, felfedezések
vonatkoztatási rends

BITSKEI János asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 134.

BITE FERENC,kékfestő

Szegeden dolgozott.A deszki hajóvontatók lovasfuvart is vállaltak.A mult században a szegedi iparosok is igénybe vették őket.Vásárokra jártak.Arad,Temesvár, Nagykikinda,Szabadka,stb,majda a háboru után Csongrád, Szentes,stb.fuvarozták őket. 110.old

JUHÁSZ ANTAL: A deszki hajóvontatók 93.old

A MÓRA FERNC MUZEUM Évkönyve,1964-65. Szeged,1. 1966

Bite László

A Fényes Adolf teremben butorhuzatokat kiállitott ki közös tárlaton.

Magyar Hirlap 1981/1o/18/8

Wagner: Butortalan butorszövet

Bitay Zoltán (Csermő,Arad m.,1931.dec.6. --): festő,grafikus. -- Sz:Bitay Loránd ref.lelkész,Csutak Irén htb. -- 1945/51:középiskoláit Nagyenyeden és Kézdivásárhelyen végezte. 1951/58: a Kv-i Ion Andreescu Képzőműv. Főisk. festészeti szakán szerzett okl. 1958-tól Nagybányán telepedett le. 1969-től egyéni kiállításai voltak Nagybányán,Nagyszalontán,Nagyváradon,Kézdivásárhelyen. -- A festészet mellett foglalkoztatta a monumentális művészet;készített reklámgrafikát is. 1964:kerámiafal Nagybánya új városközpontjában. Középületek,belső terek díszítő munkáiban vett részt (sgrafitto, vitrail). --

C. Ro. -- 4800 Baia Mare,Str.Viilor 1o/a. -- T. 994/25-872.

magyar

Bithe Mihály

ötv.

1.

Kőmagyötvj.

877. 27.

Bithe Mihály

ötvös

L.

Szendrey-Szentiványi

193		208. l.
hó	nap	

	à		Összeg	
	Pengő	fill.	Pengő	fill.
	290	—	34800	—
	370	—	55,500	—
			20,300	—
			9300	—
			99600	—

Bithe Mihály

ötvös Kassa

Kőmagyötvj. 146. l.

16 Etelka cs. Kán.		Aggeusz **Izraelita** Szot. Khan.
CSÜTÖRTÖK 17 Lázár		**Protestáns** Lázár **Görög** Dániel pr. **Izraelita** Tebeth 3
PÉNTEK 18 Grácián		**Protestáns** Auguszta **Görög** Sebestyén **Izraelita** Tebeth 4
SZOMBAT 19 Pelágia	1936. December 31 nap	**Protestáns** Viola **Görög** Bonifác vt. **Izraelita** S. Vajigas

51-ik hét

Nap kelte 7 óra 39 pk. — Nyugta 16 óra 11 pk.

Bitó János,

a MESZ Mesteriskola előadásai.

III. ciklus 1974-76.

Bitó János: a tömeges lakásépítés tervezési problémái. (Sématrági tapasztalatok).

VI. ciklus 1980-82.

Bitó János, Ungár Péter, Vörnák János: előadása a magántervezésről.

Bitó János, Gyüre Zsolt: Lakáskérdés - II.

IX. ciklus 1986-88. Falvak lakóközösségi problémái.

Magyar Építőművészet, 1989, 1-2 szám, 4½ old.

Bitó János

Bitó János az építésze Csikai Mária „Forrás" című szobor-kompozíciójának.

-----: Köztéri munkák.
Művészet, 1976. julius - 45.oldal.

Bitó János

A Belváros postaépületének pályázatán 20.000 forintos díjban részesített 4.sz. pályamű egyik tervezője.

Tiszóczky István: A Belváros új postaépületének zártkörű tervpályázata, 1968. - Magyar Építőművészet, 1969.3.sz. 2-5. l. /Képekkel/

Bitó János épitész M.É.K.

Rézstvett a pályázaton / 20ooo Ft /

Társtervező: Ébert Ágoston, Sárvári István, Jófödi Gibör

A müvelődési ház pályáza egyik dijnyertes terve

Magy ar Nemzet 1965. április 15. 3.11

M.D.K.

Bitó János épitész

A falusi egészségügyi létesitmények tervpályázatán 6000 Ft-os megvételben részesült.

Társterveő: Körner András- Róth János

Magyar Epitőművészet 196?/6. 2.l.

M.D.K.

Bitó János

pályaműve a magán/erőből épülő lakásokra kiírt tervpályázaton megvételben részesült.

Társtervező: Sárvári István ,Faragó Mihály

Magyar Építőművészet 1967/4. 9.l.

MDK

Bitó János, építén

Díjnyertes tervező.

(-ts): Döntés a Martinelli tér jövőjéről 8

ESTI HIRLAP! Bp. 1968. nov. 25.

M.D.K.

Bitó János épitész

A falusi egészségügyi létesitmények tervpálázaton 6ooo Ft-os megvételben részesült.

Társtervező : Körner András- Róth János

Magyar Épitőművészet 1965/6. 2.1.

Bitsch János Mihály

toronyóragyártó

Habán tál. Kerek, fehérmázú, szélespereme. Peremére festett zöld levélkoszorúval. Felirata: Johann | Michael | Bitsch: Gro- | ser: Ohrmac- | her | 1693. Átmérője 32·5 cm. A soproni városi muzeumban.

Csipkés Kálmán: Céhedényeink. Soproni Szemle. 1941. 232. l.

Hol?

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Bitó János, építész

Bitó a kiskörei üdülőkörzetre kiírt pályázat felkért opponense. Ismerteti véleményét a tervekről...

Fórum.

Körmendi L - Tapiczi Zs.: Intelmek. 37-39.

Jászkunság, Szolnok, 1977. ápr. XXIII/ 1-2.

Bitó János, építész

L: Timon hálnai

Bitó J.:

Timon h.: komorů kertes beépítések ... Borító 3

Magyar

Építőművészet Bp. 1983 83/2

Bitó János, építész

L: Gergely Tsolt.

–: „A Műterem 12" munkáiból

Magyar

Építőművészet Bp. 1983

41-43

83/4

ob Bitó János, építén

L. Nagy Elemér

→ körtsége kúrek

Borító 3

Magyar

Építőművészet Kr. 1983

83/2

do Bitó János, építő

L. Tillai Ernő

-: követségi kírek

Magyar
Építőművészet

Bp. 1983

8

83/6

MDK

Bitschmann J.:

készité Batthyány József biboros hercegprimás képét, melyet Kteutzer utána metszett.

Scheen Arnold: Véleménye az 1915-ben megjelent Magy. képzőművészek lexikona-ról.
Könyvtári Szemle. 1915. ápr.-aug. 165-169.l.

megírva

Bitschmann Joseph

bécsi festő. A XVIII. sz. második felében festette Batthyány József kardinális esztergomi érsek arcképet. J. Kreutzer fekete modorú rézmetszetében kiadta a bécsi Artaria-társaság

Szemere aukció

Bécs, 1910. 829, 875. sz.

Whose son is this boy? I am the son of my parents. Whose daughter is this girl She is of her father an mother. Thomas is the only son of this parents. Thomas's children of anals is his cousins. I ha also three cousins. The boy name is Robert.

3c

Bitse vára

l.

Kubínyi Miklós

Beshlenfalvi gróf
Thurzó Imre.
1598–1621.
M. Tört. Életrajzok.
Bp. 1888.

fóleg 50, 51. l.

Képekkel a
kötet több oldalán

NÍTÁS ÉS FONTOSABB	TELEKKÖNYVI ADATOK
	TULAJDONOS V.K.M. 312.

Bitse vara

keje repr.

Kubinyi Miklos ifj.

Arva vara.

Bp. 1890. 105 l.

Bizottságának

Buda

IX. Ráku

Bítse vará

kepe repr. –

Deák Farkas
Forgách Zsuzsanna.
M. Tört. Életr.
Bp. 1885. 62. l.

BITSKEI János asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 133.

1821.

Bitskey György

építészmérnök

született Budapest, 1908

az oklevél keltének éve 1938 száma 128

József nádor 1937/38.

Bitskey György

okl. építészmérnök

szül. Bpest 1908.

Oklevelet nyert 1938.

József nádor 1937/38.

207. l.

5. Bobok György I. II.
Bodó György I. II.
Bogyay László I. II.
Breuer György I. II.
Bubb Gyula I. II.
10. Bugledits József I. II.
Buzi József I.
Csutkai Jenő I. II.
Czuppon Károly I. II.
Dérföldi László I. II.
15. Dreisziger Gyula I. II.
Egyházy József I. II.
Esküdt Mihály I. II.
Érsek Gábor I. II.
Franciscy Pál I. II.
20. Havas István I. II.
Holpár Gábor I. II.
Horváth Zoltán I. II.
Huszár Kálmán I. II.
Iby Gábor I. II.
25. Illyés Zoltán I. II.
Janzsó László I. II.
Jándi György I. II.
Józsa Sándor I. II.
Kachelmann Győző I. II.
30. Kassai Jenő I. II.
Kassay László I. II.
Kautzky Emil I. II.
Muck András I. II.
Nádudvary Jenő I. II.
55. Németh Károly I. II.
Niszler József I. II.
Oeffner Rudolf I. II.
Oroszlány Endre I. II.
Parragi István I. II.
60. Pártos Béla I. II.
Pfandler Mihály I. II.
Peschaut Tivadar I. II.
Prókay Gyula I. II.
Radó Gábor I. II.
65. Riedl Gyula I. II.
Riha Miklós I. II.
Rihay János I. II.
Ringhofer Alfréd I. II.
Sas Barna I. II.
70. Sági István I. II.
Sárady István I. II.
Sébor János I. II.
Schmidt János I.
Schranz Ede I. II.
75. Studer Gyula I. II.
Stubna Valér I. II.
Szabó Károly I. II.
Szathmáry-Király Ádám I. II.
Szathmáry László I. II.
80. Szerémy (Weinberger) György

mogirva

Bitskner János

Örás

1721-22.

Nagy disznódon

Schuller Zwei

328, 329. l

Ø Bitsok

magyar műemlékekről
készült utcaiz tusrajza
repr.

Magyar Építőművészet
1913. évfolyamaban

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Ø Bitsovszkyné
S Coffo Mária

Nemzeti Szalon

Bitsovszkyné Scoffó Mária .

II. ujvidéki kiáll.

Tájkép, olaj

MODERN MŰVÉSZETÉRT KÖZALAPÍTVÁNY
2400 DUNAÚJVÁROS VASMŰ ÚT 12. - UITZ TEREM

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK A

MATÉRIA

CSOPORT KIÁLLÍTÁSÁRA

BITÓ KATALIN
BODNÁR ENIKŐ
BRÁDA ENIKŐ
BRÁDA JUDIT
HOLLÓ ISTVÁN
KARSAI ZSÓFIA
MOLNÁR GABRIELLA
NYÍRI KATALIN
STOMFAI KRISZTINA
SZŰCS BLANKA
SZŰCS EDIT
TÓTH LÍVIA

1996. január 19 - február 09.

Megtekinthető hétfő kivételével naponta 10 - 18 óráig.

Megnyitó : 1996. január 19., 18 óra

Megnyitja : KOVALOVSZKY MÁRTA
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

Támogatók :
SOOTER'S FOTO, DUNAÚJVÁROSI FINOMPAPÍRGYÁR KFT., DUNAÚJVÁROS ÖNKORMÁNYZAT

A MATÉRIA BŰVÖLETÉBEN

Az 1992-ben alakult MATÉRIA csoport tagjait az anyag és a kézműves technika szeretete köti össze a személyes barátságon kívül. Az iparművészet fogalmát a csoport különféle műfajokkal foglalkozó tagjai - munkáikban és munkáikkal - sokféleképpen értelmezik, a hagyományos iparművészet örökségének továbbvitelétől az új lehetőségek kikísérletezésén át egészen az anyagok képzőművészeti szempontú megközelítéséig és kezeléséig. A képzőművészek esetében az alkotó folyamat eredménye olyan MŰ, amelynél a megvalósítás eszköze, az anyag csupán másodlagos jelentőségű. Az iparművész ezzel szemben az anyag tulajdonságait tartja szem előtt, amikor TÁRGYakat hoz létre, a szónak abban a nemes értelmében, amely a legkevésbé sem engedi meg az értékkülönbséget a két kategória között. A MŰ, mondanivalóját tekintve, monumentális: egyetemes tartalmakat hordoz és mindenkit, vagy legalábbis minden értőt meg kíván szólítani. Alkotó anyagát, anyagait fölényesen uralja, míg a TÁRGY az anyaggal szemben alázatos. Az „alkalmazott művészetből" született, ezért szerény és „alkalmazkodó": akár azzal is beéri, hogy csupán egyvalakihez, tulajdonosához szóljon. A MŰ szónoklatával szemben a TÁRGY személyes dialógust kíván. Ebbe beletartozik az is, hogy az ember meg akarja érinteni, sőt, kézbe is venni, megtapintani az anyagát, belenézni a belsejébe, körbeforgatni, megvizsgálni a hátoldalát, a szerkezetét. Játékosnak tűnhet ez a fajta befogadás, holott a csecsemő - Pilinszkyt idéző komolysággal - ezen a módon ismeri meg, veszi birtokába a világot. A TÁRGY hiány formájában tartalmazza az embert, jellegzetes példa erre az öltözék vagy az ékszer. Az ember - pontosabban az EMBER - itt nem csupán kirakatbabával helyettesíthető fizikai formát jelent, hanem egyéniséget, intellektust, mozdulatokat. A TÁRGYak az ember közelségébe, a kisebbek pedig egyenesen a kezébe vágynak, ahol élettel telítődnek, megmozdulnak, esetleg ki is nyílnak, feltárva titkaikat. A MŰhöz eredendően hozzátartozik a cím, amely segíti a befogadót a megértésben; a „Cím nélkül" felirat is fontos támpont a kiállításnéző számára. A TÁRGYnak ezzel szemben a legtöbbször nincsen kitüntető, külön neve, sem címe, sem pedig típusszáma. Csupán megnevezése van, ami legtöbbször azonos a tárgytípus megnevezésével: doboz, gyűrű, ruha. A tartalmi asszociációk ezzel nincsenek ugyan kizárva, de a művész nem akarja irányítani azokat. A befogadó teljességgel ráhagyatkozhat a látványra, ideális esetben pedig a formára, felületre, és minden más fizikai tulajdonságra is, amennyiben valóban „szabad kezet" kaphat, hogy „kipróbálja", mi mindent tud a TÁRGY. A MŰvekről sokat hallhatunk és olvashatunk - a TÁRGYakról annal ritkábban. A MATÉRIA csoport mindkét típushoz tartozó alkotásokat bemutat, fő érdeme azonban az, hogy a TÁRGYak értékére és jelentőségére hívja fel a figyelmet, iskolázva a nézők fogékonyságát, élesztve az éppen csak pislákoló igényt az egyéniséget és fantáziát sugárzó, sőt, saját személyiséggel rendelkező TÁRGYak iránt.

Prékopa Ágnes

BITÓ Katalin textiltervező

1995 december 20

Ami megvan, valahogy kerek és definitív

Bitó Katalin textilművész önmagáról és műveiről

Bitó Katalin 28 éves, 1990-ben diplomázott a Magyar Iparművészeti Főiskola textil szakán, 1991-től tagja a Fiatal Iparművészek Stúdiójának. Több csoportos kiállításon vett részt, néhány munkáját közgyűjtemények is megvásárolták.

– Művei mintha áttetsző gubók volnának, s mindegyik mélyén ott rejtőzik egy másik. Sejtek a magzatokkal. Az alighogy megfogant gyermek anyja méhében. Fehérben, feketében, arany színben. Mit akar mondani?

– Éppen ezt érzékeltetni, hogy valami megfogant, növekszik és fölszakítva a burkot már-már kilép a világba, benne pedig ott van a világra kívánkozó újabb – nem is tudom megnevezni, hogy micsoda. A folyamat a fontos, a folyamatban pedig a várakozás a születés és a halál pillanatára. Amikor valami létezővé válik vagy ellenkezőleg, megszűnik létezőnek lenni. A metamorfózis foglalkoztat. Biztosan azért, mert megfoghatatlan.

– Rejtelmesek ezek a művek, akkor kelnek igazán életre, ha fény esik rájuk. S mert ilyenkor szüntelenül változnak, úgy tárulnak fel, hogy rögtön el is takarják magukat. Szemérmesen tartózkodóak.

– Talán, mert nem állítanak semmit egyértelműen. Nem is állíthatnak, ha az is sokféle, ha az is zárkózott természetű, miből valamennyit látni enednek. S még ennyihez is fény kell, a fény minden munkám létszükséglete, anyaga. Ezért is kell lehetővé tennem, hogy a fény átjárhassa őket.

– Különös, de miközben vonzanak, s megfognak, valamiképp távol is tartanak maguktól ezek a művek. Mintha illetlen tanút hárítanának el, mondjuk, a test mélyein zajló eseményektől.

– Ezt az érzést gyakran érzékelem másokban is. Az egyik barátnőm, amikor meglátta az álsőket, azt mondta, hogy borzadozik tőlük a háta, olyan szörnyűek. A másiknak is borsódzott, mert annyira szépnek találta valamennyit. Igen, azt hiszem, mind a kettő bennük van, s jó, hogy így van, mert akkor felidéznek valamit az örökkévalóság természetéből. Ennek újra meg újra megigéz egy közeli filmfelvétel, amikor olyasmit mutatnak, szerte gyönyörűt és viszolyatót, amit egyébként emberszem nem láthat. És boldog vagyok és megnyugszom, ha akkor ezekhez hasonlót tudok látni.

– Gondolkodott már azon, hogy jelent nőnek lenni?

– Nem, mert ami természetesen azon miért gondolkodjon az ember? Nő vagyok, ami valószínűleg éppen biztosan jelen van a létemben, de sose foglalkoztam azzal, hogy mi is ez és hogyan kell jelen. Ennél fontosabb a feladságom.

– Közelítsünk akkor máshonnan. Ezek a művek befelé figyelnek, talán is befelé. Mintha félnének a felszínük sűrűsödő érzelmeket mások elé vállalni, mintha ellenséges világ elől kellene óvniuk titkaikat.

– Lehet, hogy azért gubózik valaki vagy valami, hogy elválasztja magát a külvilágtól. Vagy azért, mert magára hagyják. Ebből is, abból is sok minden következhet. A gubóban, a világ szeme elől rejtve, átalakulhat mássá, míg aztán megszabadulhat a gubótól, mert akkor már nem lesz szüksége rá, úgy gondolom.

– Inkább csak reméli – nem?

– Hiszem és remélem.

– A művek azonban mintha cáfolnák akarnák reményeit. Van egy szín, narancsból álló sorozata, amely a sötétséget végigkövetni, s így látni engedi, hogy az, ami az elfeketedő gubóból kiszabadul, megintcsak fekete. Meg kell hagyni: fehér.

– Igen, neki most még nem szabadult. De a megszületőben lévőben ott az új gubó, és ő esetleg is átváltozhat. A jó hír ígéretében azzá válhat majd, amivé lenni szeretne, lennie kell. Nincs vége semminek. Nincs vége.

– Textilművész, de nem síkban gondolkodik, hanem térben, nem szimmetrikusan, hanem érzelmei logikája szerint. Szőttes helyett plasztikus, érülékeny, áttetsző, elmondhatóan érzeteket keltő tárgyakat készít. Pamutszálból. Miért?

– Nem tudom. Ez és így kíván megszületni bennem a világra. Valóban, én csak tapogatózom, s csak annyit tudok, hogy ami aztán megvan, valahogy mégis kerek és definitív. És az enyém is. Ez tényleg fantasztikus.

Varga Lajos Márton

Ami természetes, azon miért gondolkodjon az ember?

TEKNÓS MIKLÓS FELVÉTELE

IDEÁLIS VISELET VEZETÉSHEZ

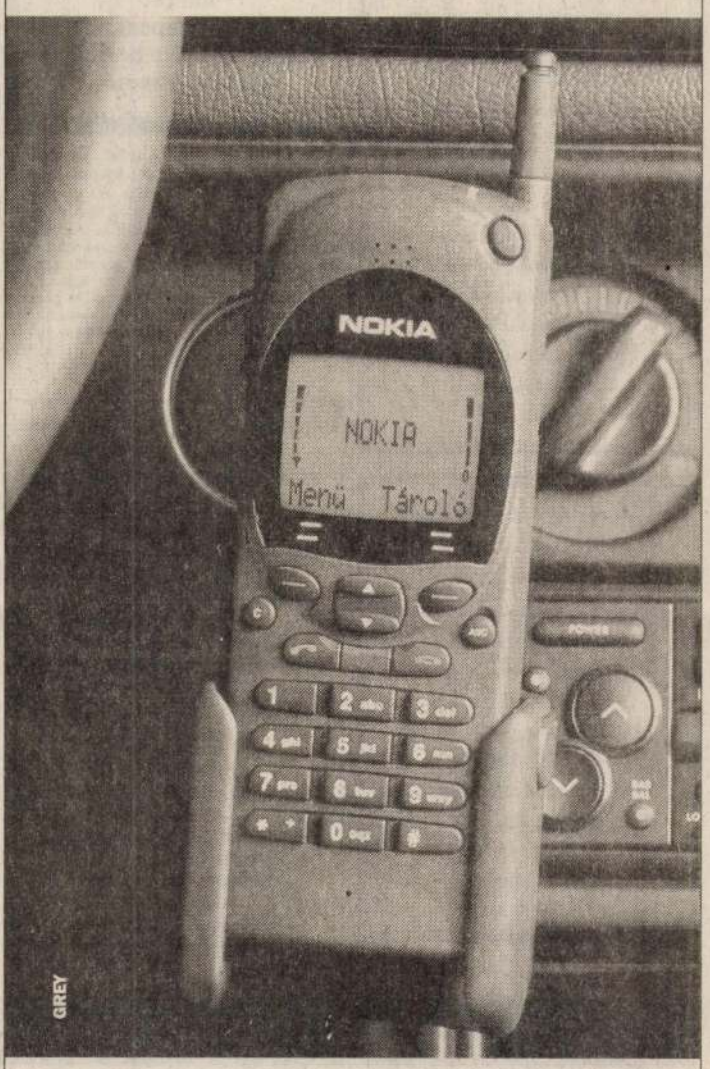

A Nokia autóskészlet segítségével a mobiltelefon kihangosítható, valamint a gépkocsi akkumulátoráról, és külső antennával üzemeltethető.

NOKIA
CONNECTING PEOPLE

Halálozás

Fájdalommal tudatjuk, hogy
KOVÁCS ANDOR
közgazdász és gépészmérnök,
a legdrágább férj és édesapa,
a Chemokomplex
Külkereskedelmi Vállalat
nyugalmazott igazgatója,
63 éves korában, hosszan tartó,
súlyos betegség után,
1995. december 15-én elhunyt.
Temetése 1995. december 21-én,
csütörtökön 14.30 órakor lesz
a Farkasréti temetőben.
A gyászoló család.
(342509/1K)

Fájdalommal tudatjuk, hogy
SIPOS IMRE,
a Mezőgazdasági Kiadó
nyugalmazott főkönyvelője,
életének 85. évében elhunyt.
Temetése december 21-én,
csütörtökön 11 órakor,
a Kozma utcai
izraelita temetőben lesz.
A gyászoló család.

Fájdalommal tudatjuk, hogy
PATKÓ IMRÉNÉ
született BÍRÓ LÍVIA
1995. december 11-én elhunyt.
Családja körében csendben
eltemettük.
A gyászoló család.

Kegyelettel emlékezünk
a 100 éve született
HÁY MIHÁLY-ra,
halálának 51. évfordulóján.
Fiai, Louis és Gyuri.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy
DR. VÉRTES IMRÉNÉ
(Lydia) életének
84. évében elhunyt.
Hamvasztás utáni búcsúztatása
1995. dec. 27-én 11.30-kor lesz
a Farkasréti temetőben.
Gyászolják fia és unokái.
(342311/K)

Mély fájdalommal tudatom, hogy
férjem,
TERJÉK ALAJOS
nyugállományú alezredes
szerető szíve 80 éves korában,
hosszú szenvedés után,
megszűnt dobogni.
Temetése katonai tiszteletadással,
január 4-én, csütörtökön
11 órakor lesz,
a Rákoskeresztúri temetőben.
Gyászolják: felesége, családja,
barátai és ismerősei.
(342514/1K)

Mély megrendüléssel tudatjuk
mindazokkal, akik szerették
és ismerték, hogy
özv. GULYÁS GÁBORNÉ
hosszas betegség után
elhagyott bennünket.
Drága halottunk temetése
1995. december 21-én,
du. 15 órakor lesz
a Pestlőrinci temetőben.
Gyászolják: nővére, unokaöccsei
Tibor és István,
valamint családjuk.
(342496/1K)

Szomorú szívvel értesítünk
mindenkit, aki ismerte és szerette,
hogy
DR. ÁCS PÉTER,
a Közlekedéstudományi Kutató
Intézet nyugalmazott főmérnöke,
életének 75. évében,
váratlanul elhunyt.
A végső búcsút december
22-én 13 órakor vesszük tőle
a Rákoskeresztúri
új köztemetőben.
A gyászoló család.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

KÖSZÖNETÜNKET fejezzük ki mindazoknak, akik
BODORNÉ FRISCHFELD MÁRIA
temetésén részt vettek, táviratban, levélben, telefonon, személyesen vagy gondolataikban osztoztak a gyászunkban, és igyekeztek enyhíteni fájdalmunkat. Bodor és Frischfeld család.

Állás

A Budapesti Erőmű Részvénytársaság Újpesti Erőművébe folyamatos munkarendbe felvételre keres elektrikust és üzemviteli villanyszerelőt. Alkalmazás feltétele: villamos szakképzettség és villamosgép-, illetve villamosmű-kezelői tanfolyam. Jelentkezés: személyesen az Újpesti Erőműben. Budapest IV., Tó u. 7. (238487/1H)

☎ **A Domus-Lánc** Kereskedelmi Kft. felvesz számviteli vezetőt. Az alkalmazás feltétele: felsőfokú szakmai végzettség, számítógépes gyakorlat. EUROFIB ismerete előnyt jelent. Az önéletrajzot a Domus-Lánc Kft. munkaügyi osztályára (1134 Budapest, Róbert Károly krt. 67.) kérjük beküldeni. (A006696)

Nemzetközi Orvosi Kiadó
ORVOSTUDOMÁNYI FŐMUNKATÁRSAT keres.
Feltételek:
– orvosi diploma
– számítógépes ismeretek.
Angolnyelv-tudás előny.
Ajánlatunk:
– versenyképes jövedelem
– szakmailag színvonalas munka.
Ha szeretne egy lelkes, fiatal, alkotó csapat tagja lenni, kérjük, küldje el jelentkezését magyar és angol nyelvű önéletrajz kíséretében az alábbi címre:
MMI 1476 Budapest, Pf. 259.
(Kérjük írja rá a borítékra: Medical Director.)

A Fővárosi Önkormányzat Szent János Kórháza pályázatot hirdet **biztonsági osztályvezetői** állás betöltésére. Az osztályvezető irányítása, ellenőrzése alá tartozik: portaszolgálat, tűzrendészet, munka- és környezetvédelem. Egészségügyi ágazatban vagy államigazgatásban eltöltött vezetői gyakorlattal rendelkezők jelentkezését várjuk. Illetmény: megegyezés szerint. Az állás azonnal betölthető. A pályázatokat részletes szakmai önéletrajz kíséretében kell az intézet gazdasági igazgatóságára megküldeni. (1125 Budapest, Diósárok út 1.)

Dinamikusan fejlődő nemzetközi távközlési cég fiatal VEVŐSZOLGÁLATI MÉRNÖK munkatársat keres.
Elvárásaink:
szakirányú felsőfokú végzettség,
3–5 éves tapasztalat adatösszeköttetések és alközpontok tervezése területén,
kiváló angolnyelv-tudás,
üzleti tárgyalások során szerzett tapasztalat,
MS Office csomag ismerete,
rugalmasság.
Ajánlatunk:
kiemelkedő fizetés,
nyugati színvonalú munkafeltételek.
Jelentkezés:
magyar és angol nyelvű önéletrajzát levélben kérjük a UTI Kft. humánpolitikai osztály, 2040 Budaörs, Ipartelep u. 13–15. címre.
(A007096)

A Budapesti Tanítóképző Főiskola főigazgatója pályázatot hirdet az intézm GAZDASÁGI IGAZGA munkakörének betöltésé
Feltétel:
szakirányú egyetemi vag főiskolai végzettség, legal 10 éves vezetői gyakorla
Az állás betöltésének időpo 1996. február 1.
A megbízás határozott időre és több ízben meghosszabbítható.
A pályázatot 1996. január postai úton, a főigazgatói hivatal címé (1126 Budapest, Kiss János altábornagy u. lehet benyújtani.
(A007217)

A Fővárosi Önkormányzat Szent Kórháza pályázatot hirdet **műszaki vezetői** állás betöltésére. Az osztá feladata a műszaki osztály tevéken (karbantartási, beruházási, felújítás tása, ellenőrzése. A felsorolt feladato zése (vagy a tervezésben való aktív tel), végrehajtása, a végrehajtás ellen Egészségügyi gyakorlatot szerzett, ép nök vagy épületgépész diplomával kezők jelentkezését várjuk. Illetmén egyezés szerint. Az állás azonnal bet A pályázatokat részletes szakmai ön kíséretében az intézet gazdasági igaz gára kell megküldeni. (1125 Budapes árok út 1.)

HUMAN PROFIL Személyzeti Tanácsadó Iroda
Megbízónk, Magyarország egyik legisme bankja részére, keresünk
HITELEZÉSI OSZTÁLYVEZE
Olyan jelöltek jelentkezését várjuk, ak
- szakirányú felsőfokú végzettséggel,
- hitelezési területen szerzett szakmai gyakorlattal és
- legalább 5 éves vezetői tapasztalatta rendelkeznek.

Kiemelkedő jövedelem, biztos munkah
Jelentkezését várjuk a 166-9534-es, a 166-9227-es vagy a 166-9272-es telefonszámokon!

☎ **A III.** ker. Önkormányzat Egészsé Szolgálata költségvetésben jártas és e ségügyi gyakorlattal rendelkező fők könyvelőt keres. **Képesítési előírás:** éret középfokú KALASZ képesítés szüks **Bérezés:** Kjt szerint. **Információ és jele zés** (szakmai önéletrajzzal): tel.: 250- 250-1639. **Írásban:** Eü. Szolgálat 1035 pest, Szél u. 23–25. Az állás 1996. jan jétől betölthető. (A007160)

A Roland Divatház felsőfokú végzet gel, angolnyelv-tudással **külkereskedő** res. Németnyelv-tudás előny. Telefon: 2787.

MULTINACIONÁLIS, AMERIKAI TULAJDONBAN LÉV budapesti székhelyű, marketing- és disztribuciós tevékenységet folytató nagyvállalat, kereskedelmi igazgató mellé ÜGYINTÉZŐT keres.
Elvárások:
középiskolai végzettség (külkereskedelmi főiskolai végzettséggel előnyben),
magas szintű gyors- és gépírási gyakorlat,
számítógépes szövegszerkesztő ismerete,
minimum hároméves szakmai gyakorla
Idegen nyelv (angol, német) tudása előny.
Részletes szakmai önéletrajzot a alábbi címre kérjük:
dr. Mányai Péter
kereskedelmi igazgató,
1431 Budapest, Pf. 136.
Tel.: 138-3114. (A006801)

☎ **Akkumulátor-műhelyembe** nehéz, fizi munkára, katonaságtól leszerelt fiatalemb keresek. Budapest VIII., Koszorú u. 28., V kay. (A007108)

ÁLLATORVOST keres a Nagyberé Mg. Szövetkezet (Siófokhoz 18 km). Lak megoldható. Érdeklődni: (84) 382-538-as lefonon.

TERJESZTÉSI MENEDZSERT KERE magazinkiadó, fiatal, érettségizett lány személyébe Jelentkezés munkaidőben: 226-6110.
(A006047)

Azonnali belépéssel autóvillamoss szerelőt vagy autóvillamosságban jár autószerelőt felveszünk. Fényképes önél rajzokat 1518 Budapest, Pf. 83. címre rünk. (F)

DOLGOZZON velünk! 10–24 000 134-4509/128. (342428/1K)

☎ **Európai** holding céghez továbbkép biztosításával érettségizett munkatársat resünk vezető beosztásba. 135-46 (A007203)

☎ **Gipszkarton** munkák szerelésére csop tot, embereket felveszünk. Érdeklődni: 1 1630, 06 (20) 410-613. (A007078)

☎ **Gyógyszerészt** keres patikánk. Elvá saink: gyors, rugalmas, és kedves legyen. deklődni: 217-5681. (A007205)

HOGYAN HIRDETHET

KERETES ÉS APRÓH

Primus Népszabadság Média-képviseleti Kft.
1034 Budapest, Bécsi út 122–124.
Telefon: 250-1680, 168-7627, telefax: 168-9857, 188-9567
5600 Békéscsaba, Szabadság tér 1–3., tel./fax: (66) 443-554
3300 Eger, Trinitárius u. 2., tel.: (36) 313-522, fax: (36) 312-899
3527 Miskolc, Görgey A. u. 5., tel./fax: (46) 411-149
Agrimédia Kft.
5000 Szolnok, Kossuth u. 11., tel.: (56) 371-733, fax: (56) 372-947
Referens Kft. 1111 Budapest, Bertalan Lajos u. 26.,
továbbá a **Magyar Hirdető** felvevőirodáiban.

Ügyfélszolgálati irodáink:
1085 Budapest, Blaha Lujza tér
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig
1034 Budapest, Bécsi út 122–1
Nyitva tartás: munkanapokon 8

Telefonos hirdetésfelvétel:
hétfőtől péntekig 8–20 óráig, sz üzenetrögzítő.

Ha apróhirdetéseit 14 óráig telefon

BITÓ Kata

TARTALOM

POLITIKA

INTERJÚ

4–5. Ötmillió hektár sorsa
(Juhász Pál, az SZDSZ agrárszóvivője)

EGY HÉT

6–7. Képes hírösszefoglaló
8. Kulturális hírek

MAGYAR GLÓBUSZ

9. Lemondási szcenárió: Ha
11. Mozgás és túlélés
Diétai levlap
18. Pogány: Bürokratikus abszolutizmus
20. Dabas-Sári: Közös nevező

A KAMPÁNY LAPJA

16. Átvilágítás: Agrárszövetség:
Ha kezdik, menni kell
Választási homokóra
17. Átvilágítás: Nemzeti Demokrata Szövetség:
Jobbról húzzák, balról tolják
National Democratic Institute:
Az amerikai kapcsolat

PUBLICISZTIKA

13. György Péter: Elég volt

RIPORT

14. Anti-Horthy: A fehér ló fiai
15. Horthy:
Kormányzóját temeté a nemzet

VILÁGFALU

21. Ukrajna és Oroszország: Flottapolitika

ALTERN-EGO

22. Interjú I.: A megtért zenész
(Pajor Tamás hitről, politikáról és zenéről)
Interjú II.: A szabad rádiós
(Chris Swart, a Patapoe holland független rádió volt munkatársa)

MELLÉKLET

23–26. Ötvenéves az Oslobodjenje

ÉLET+MÓD

27. Az eltűnt idő nyomában: Eldorádó
Korunk hőse: Az élethalálharcos
28. Házasodni meg: Áldás futószalagon
Ásó, kapa, nagyharang + áfa
Az egész világ istené
29. Válni el: Hogyan váljunk?
Válóok
30. A diszkóautó
31. Az én Milánóm
Nothing But The Blues
A pesti presszók: Omnia

SNOBLESSE OBLIGE

32–33. Heti sznobkalauz

SALÁTA

34. Glosszák

KULTÚRA

IDŐJÁRŐR

35. Tillmann J. A.: Jeltömegtemetők

MOZI

36. Denis Hopper-film:
Fehér fej egy tál rákban
(Jó zsaru kisebb hibákkal)
Vidióta: Istenek fegyverzete
37. Az utas és az idő
(Wim Wenders-sorozat)

NEM TÉVÉ

38. Für Ellie
(Kapcsoljuk Dallast, Kenderest)
Parabola: Tragiko média

INTERJÚ

39. Álomnapló (Garaczi László és Kornis Mihály az álmokról)

NÉPRAJZ FOTÓ

40. „Nincsen cigány ember"
(Beszélgetés Szuhay Péterrel)
41. Magyar, de rendes
(Képek a magyarországi cigányság 20. századi történetéről)

MELODIG

42. VILÁGnagy ZENEvágy

ROCKFRONT

43. Stop The Madness
(Anti War Action Alapítvány)
Szomszéd Afrika
(Sunsplash '93 Wiesen)
44. Bon Jovi, Billy Idol
Narancsfül: The Jesus and Mary Chain:
The Sound of Speed

KOMIX

45. Camera obscura

APRÓ HIRDETÉS

46–47. Boldog, boldogtalan

A SZERK.

A kulturális híreket kell olvasni. Amúgy is azok az érdekesebbek. A gazdaságiakat – hogy (még) rosszabb lesz – és a politikaiakat – hogy a fene eszi az egészet – már amúgy is tudjuk. Azt azonban, hogy megcsillant a fény az alagút végén, azt ugyan honnan sejthetnék meg, ha nem Lezsák Pilinszky-díjából? Pilinszkynek persze már nem árthatnak vele, egy kis sírgyalázástól a költő még költő marad, ahogy József Attilából sem von ki semmit, hogy ki mindenki kapta meg a díjat.

Azért persze ezt mégsem kellett volna. Attilával, ezzel a Pusztaer Betyárschauba átigazolt fikcióval, és a belőle lenyúlt tantiémmel meg lehetett volna elégedni. Minek köllött Pilinszkyt is belekeverni? – idézhetnénk a hallgatag Drugicsot Rejtőtől; ha nem félnénk tippeket adni. Még a végén P. Howard-emlékéremmel tüntetik ki a Szuhay Balázst, aki van akkora humorista, mint amekkora költő Lezsák.

No de félre bánat, abcúg, bú: Lezsák irodalmi elismertetése a maga módján jobb hír annál is, amit Katonáról és Elekről kopognak a telexek, hogy aszongya az ülőgumóikkal szavaztak. Ők ugyanis tényleg hazaültek, az MDF kilépett belőlük, ahogy kilépett mindenből, ami még minősíthető, amivel és akivel érdemes még egyáltalán foglalkozni. Nyugodtan végigkísérhették volna a lovastengerészt, magukra zárhatták volna a kriptát.

Persze nem úgy igazándiból, csak úgy jelképesen, ahogy szoktak. Ahogy ősöket találnak ki maguknak, ahogy rendet csinálnak az ÁVÜ-ben a Csurkának kiutalt milliók miatt, hogy a NATO-n, az Európa Tanácson és az EDU-n át próbálnak kommunikálni Szlovákiával és Romániával, a hazai társadalommal pedig a határon kívüliek közvetítésével.

Mindegy, most már csak vége lesz ezeknek a dilettánsoknak. Hogy Lezsák, az örök centrum, aki a lenyúlt tantiém, az alapítványba átmentett Frici és egyebek mellé még gyorsan, most, amíg lehet, költővé avattatta magát, ezt bizonyítja. Ilyesmit már csak végső kétségbeesésében tesz az ember.

Már csomagolnak.

NARANCSGALÉRIA

MATÉRIA CSOPORT

A Matéria Csoport különböző műfajokat képviselő fiatal iparművészekből áll. Az 1992-ben alakult csoport tagsága kivétel nélkül a Magyar Iparművészeti Főiskolán szerzett diplomát. Csoportosulásuk elsődleges szempontja az volt, hogy szakmai és műfaji megkötöttség nélkül tök jó kiállításokat szervezzenek. A csoport bemutatkozó kiállítását az 1993-as debreceni Narancs Fesztiválon rendezte. Jelenleg fabatkát érő tárgyaik a szentendrei Péter-Pál Galériában szeptember 11-ig láthatók.

A csoport tagjai: Bitó Kata, Bodnár Enikő, Bráda Enikő, Bráda Judit, Holló István, Karsai Zsófia, Molnár Gabriella, Nyíri Katalin, Polgár Attila, Szűcs Blanka, Szűcs Edit, Tóth Lívia.

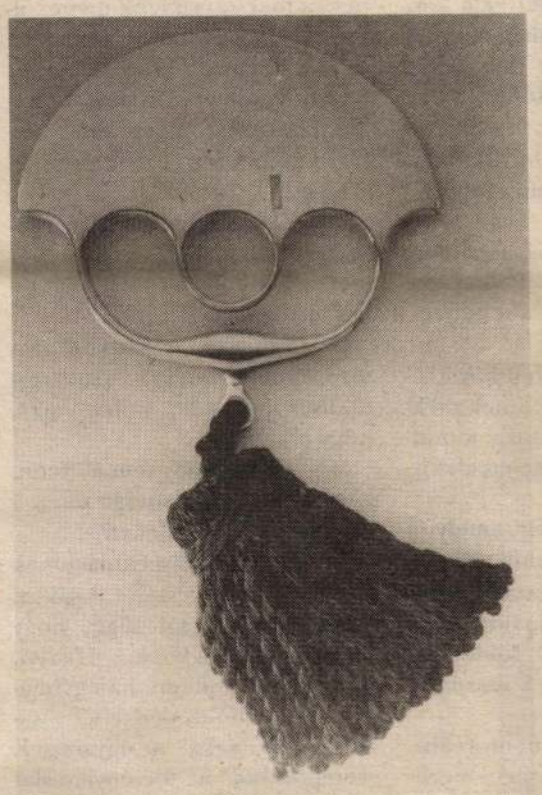

NARANCSGALÉRIA: HOLLÓ ISTVÁN

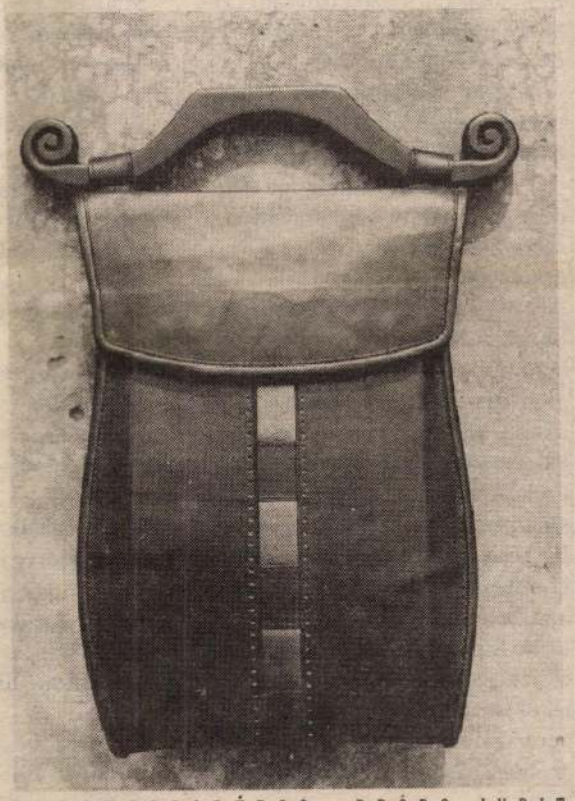

NARANCSGALÉRIA: BRÁDA JUDIT

- MCS -

interjú

Ötmillió hektár sorsa

Fotók: Déri Miklós

Juhász Pál, az SZDSZ agrárszóvivője

Nemrégiben napvilágot látott a Földművelésügyi Minisztérium földtörvénytervezete, amelyet a koalíciós pártok, köztük a miniszter saját frakciója, a kisgazda 36-ok is, elítéltek, az ellenzék viszont többékevésbé üdvözölte. Szabó János miniszter június 17-én a Figyelőben még azt mondta, hogy szó sem lehet a külföldiek földtulajdonáról, másfél hónap múlva viszont éppen az ellenkezőjéért szállt síkra. Juhász Pált, a talán legelismertebb magyar agrárszakembert, az SZDSZ mezőgazdasági szóvivőjét arról kérdeztük, miért táltosodott meg a miniszter.

Juhász Pál: A miniszter, szegény, eléggé ártatlan ebben az ügyben. Egyszerűen arról van szó, hogy a szakemberek szerint az a típusú korlátozás, amelyet néhány kormánypárti képviselő akart benyújtani a földtulajdonszerzésre, részben alkotmányjogilag kínos, részben pedig teljesen értelmetlen, mert a kívánt célt ilyen eszközökkel nem lehet elérni. Gondoljunk arra: ha megtiltom mondjuk egy brazilnak, hogy fölvásárolja a bácskai földeket azzal a céllal, hogy ott megszüntesse a szójatermelést, s így a braziloknak biztosítsa a piacot Magyarországon, ezt nem fogja megállítani az, ha külföldi nem vehet földet: megveszi majd egy megbízottja. Ez tehát halandzsa.

Az, hogy a tulajdonszerzési korlátokat be akarják vezetni, jogos, ezt azonban nem elvi síkon kell megtenni, hanem gyakorlatilag lehetővé tenni, hogy egy falu lakossága, mezőgazdasági dolgozói eldönthessék, ki vehet földet a falu határában, és ki nem.

Magyar Narancs: Ön szerint nem lényeges kérdés, hogy lehet-e külföldi tulajdonban a föld?

JP: De igen, csak nem így. Minden európai ország szabályozza valamilyen módon azt, hogy hogyan alakulhatnak ki birtokok egy falu határában, s kinek van joga birtokba venni egy földdarabot. A legtöbb országban nem a földjogi, hanem az agrárszabályozás – az a mód, ahogyan a termelési kvótákat elosztják, a hiteleket adják – foglalkozik ezzel a kérdéssel. Két szempontot tartanak szem előtt. Egyrészt hogy egy falu szélén működőképes birtokok legyenek, amelyek egymással összhangban termelnek. Másrészt, hogy a helyieknek előnyük legyen a nem ott lakókkal szemben, hiszen az egész agrártámogatási rendszer lényege az, hogy a helyiek életlehetőségeit biztosítsa.

MN: Ha érvényesül ez a koncepció, akkor a majdani nagybirtokosnak mondjuk huszonhat falu határában lesz földje.

JP: Ez egyáltalán nem lesz nagybirtok. Nagybirtok az, amely nagy társadalmi csoportokat tart függésben.

MN: Ezért fontos tehát az, hogy egy-egy falu határában senki ne lehessen uralkodó helyzetben?

JP: Így van. És ebből következően mindegy, hogy kinek mekkora összesen a birtoka mondjuk huszonhat falu szélén elszórva.

MN: A másik veszély, amelytől a törvénytervezet kritikusai félnek, az, hogy a tőkéstársaságok arra törekszenek majd, hogy sokfelé szerezzenek földet, és így irányítani tudják a mezőgazdaságot.

JP: Ez a veszély nem reális. Mindenütt, ahol kifejlett mezőgazdasági rendszerek működnek, a tőkéstársaságok menekülnek a földtulajdontól. Ennek az az oka, hogy a föld esetében az, ha a tulajdon és a használat elválik, nagyon lerontja a hatékonyságot és az egészet nem éri meg csinálni.

MN: Azaz ha valaki „bérparasztot" alkalmaz, az nem termel úgy, mintha a föld a saját tulajdona lenne.

JP: Pontosan. A bankok arra törekednek, hogy a parasztot földhöz juttassák, s nem arra, hogy elűzzék.

MN: Az a veszély sem áll fenn, hogy nálunk – olcsósága miatt – felvásárolják a földeket?

JP: De, a földspekulációnak iszonyú nagy a veszélye. Csak ez megint nem attól függ, hogy külföldi-e a spekuláns. Hiszen, mint már mondtam, ha egy magyar egy külföldi pénzéből vásárol össze földeket, az ugyanaz. E szempontból a törvényjavaslat nem mond semmit.

MN: Mivel lehet kivédeni Ön szerint a telekspekulációt?

JP: A – fent már leírt – községi szabályozással.

MN: Visszatérve Szabó János „megtáltosodására": azt a pletykát hallottam, hogy Ön bejár a minisztériumba súgni. Ez igaz?

JP: Természetesen mindenkivel jó kapcsolatot tartok, így a minisztérium tisztviselőivel is, hiszen nekem mint agrárszóvivőnek tudnom kell, mi a helyzet. De a minisztérium felső vezetésével nem szoktam tárgyalni.

MN: Mit ért felső vezetésen? Helyettes államtitkártól fölfelé?

JP: Igen.

MN: Miért lenne sürgős Ön szerint a földtörvény elfogadása?

JP: Nagyon nagy szükség van rá, ma ugyanis a mezőgazdaság technikai ellehetetlenülésének lehetünk a tanúi. Ez abból fakad, hogy körülbelül kétmillió új tulajdonos fog földhöz jutni, hathét millió tulajdoni darabban. A

BITSÁNSZKY Kopp Judit

Ára: 15 Ft

1992. március 8.

LVIII. 10. (2276.)

KÖZHÍR P.SZ. ÚJEMB
1990 BUDAPEST

MTA ÚJEMB
Művészettörténeti Kut.
Csoport
BUDAPEST
Pf.27
1250

Világi gondolatok az egyház megújulásáról
Ahogy egy SZDSZ-es képviselő látja
2. oldal

Átadni a műveltséget
Katolikus iskolák vezetőinek tanácskozása
4. oldal

Zászlómegáldás (és nem fegyvermegáldás!)
A pécsi püspök az alternatív szolgálat jogáról...
5. oldal

Egyházashely
Kamarás István sorozata a jövő plébániai közösségéről
7. oldal

Nézni, látni...

Elgondolkodtató, hogy a nagyböjti időszak, amely arra is szolgál, hogy önmagunkba nézve számot vessünk gyengeségeinkkel, korrigáljuk, amit eltévesztettünk, egyszóval: gondolkodjunk, Jézus megkísértésének képével indul. Mintha csak azt akarná mondani itt és most nekünk az evangelista: vess számot te is az élet kísértéseivel, melyeknek természetével nem mindig vagy tisztában, s csak akkor ébredsz rá, hogy nekik engedtél, amikor életed, sorsod vakvágányra futott.

„Változtasd a köveket kenyerekké!" Gondoljunk csak a kedves mesékre, amelyeket édesanyánk, édesapánk olvasott fel halkan, míg leszállt az est. A terülj, asztalkámra. Hazaviszi a legény, bejelenti nagy büszkén, ezt szerezte. Csak egy ócska asztalt? De elhangzik a varázsszó, s a becsmérelt asztalka roskadozik a jó falatoktól, válogatott italoktól. Nem is volt gondja a családnak soha többé!

De jó volna, ha minden családban volna egy ilyen csodatévő bútordarab, amely megvéd az éhezéstől, amelynek segítségével orvosolhatnánk a szegénységet! Sajnos nincs. Nem áll hatalmunkban kenyerekké változtatnunk a köveket. Fáradságosan, verítékezve kell egymásra raknunk őket. Dolgoznunk kell becsülettel, megmunkálva az anyagot, legyőzve ellenállását.

Vannak, akik megpróbálják. Itt az új bűvszó: a vállalkozás. Pénzt csinálni, s aztán várni, míg megfial. Mit érdekelne engem a többi ember gondja-baja? A lényeg az, hogy az én asztalom tele legyen. Miért verítékezzem? Majd megtermelik a hasznot a többiek, én meg learatom.

De vigyázzunk! Nem változtathatjuk a köveket kenyerekké! Arcunk verítékével keressük meg kenyerünket. S aki nem akar verítékezni, előbb-utóbb ráébred majd, hogy mégsem csodatévő, jobb lett volna az egyenes úton járnia. Mert a nagy igyekvésben kiszáradt, elvesztette lelki tartalmait, bedugta a fülét, nehogy meghallja az igét, a figyelmeztetést.

Föntön a hegytetőn. Nézegetünk, nézelődünk. Házak, új házak. Mit házak? Paloták! Kovácsolt vasból van a kerítésük, úszómedence a kertben. Természetesen kétszintesek. Egymás mellett épülnek, gőgösen, hivalkodva. Harapós kutya védelmezi a felhalmozott értékeket. A jelek szerint ezt is meg lehet szerezni. Ügyeskedni kell. Kijátszani a rendeleteket. Apróbb-nagyobb cselekkel, szinte észrevétlen erkölcstelenséggel.

Aztán elnéz az ember egy kicsit messzebb. Arrafelé, ahol egyforma tömbházakat emelt a kaszárnyára hangolt emberi fantázia. Errefelé már nincsen szükség akkora zárakra, haragos ebekre. Itt szegényebbek élnek, akik lesikált arccal ébrednek, összezsúfolódnak a járműveken, s azt figyelik rebbenő tekintettel, nehogy megsértsék, megbántsák főnöküket. Olyan bizonytalan manapság az a munkahely!

Még odább vityillók lapulnak, minden nagyváros, falu szégyenfoltjai, a nyomorúság fekélyei. Emberek élnek ezekben is. Ők nem indulnak munkába. Nincs hová. A szeméttárolókat vizslatják, akad-e bennük eladható üres üveg, száraz kenyér.

Errefelé nem jár a kísértő. Sőt, ha idetekintünk, igyekszik elcsavarni a nyakunkat. Pedig aki igazán, hitelesen akar élni, nem fordíthatja el a tekintetét. Kötelessége ide nézni! Az itt élőkön kell segítenie. S akkor értelmét, tartalmát veszti az a másik, oly kecsegtető látvány.

Megkísérelni a lehetetlent! Az önmaga nagyságának, hatalmának vágyképében élő 20. századi ember számára rendkívül rokonszenves jelszó. Egyre nagyobb teljesítményekre sarkalljuk magunkat, s közben észre sem vesszük: az egyetlen, az áhított cél elérésének álma vakká és süketté tett. A csillagokba vágyunk, s közben megfeledkezünk otthonunkról, a földről. A bolygók titkait kutatjuk, tökéletes és precíz gépeket szerkesztünk, de mi lesz közben a környezetünkkel, mely ezer sebből vérzik, s talán már közvetlen utódainknak sem lehet békés, egészséges otthona? A másikat letaposó, legyőző lett az ideál. Róla szólnak korunk mítoszai. S a valóság?...

Észre sem vesszük a teljesítmények hajszolása, a javak halmozása közben, hogy elveszítettünk valamit. „Ne kísértsd Uradat, Istenedet!" Tényleg, mintha elfeledkeztünk volna Istenről, s mindarról, amit ő adott nekünk, s ő tett kötelességünkké. Miközben babérjainkat sokasítjuk, szép lassan elszáradnak a családok. Egyéni előmenetelemet építem buzgón, a gyerek csak utamban volna. Nem kell! Ha jönne, megszabadulok tőle. Ha valahonnan óvatos, figyelmeztető szót hallok, tüstént kész az indulatos válasz: korunk az egyéniség kora, hagyjanak engem békén járni utamon. Előre, előre! Gyorsabban, nagyobb erővel és magasabbra!

Halk, fájdalmas figyelmeztetés hangzik fel a nagyböjt legkezdetén: „Emlékezz, ember, porból vétettél és porrá leszel!" S hogy ne légy egészen értéktelen por, melyet felkap és szétszór az első szélroham, próbálj kis érdemeket, kis kincseket gyűjteni, amelyek majd megóvnak a végső romlástól. Nem kétszintes csodapalotát. Nem a másik eltaposásával szerzett győzelmet. Csak egy ici-pici jóságot és szeretetet.

Rónay László

A kereszt titka

„Atyám, bocsáss meg nekik..."

Amikor az idei nagyböjtben újra a kereszt felé tekintünk, a „keresztfához megyünk", emlékezzünk Krisztus figyelmeztetésére: aki követni akarja őt, azaz, aki az Atya országába vele akar eljutni, az vegye föl keresztjét.

BITSÁNSZKY KOPP JUDIT: KERESZTÚT FOTÓ: BARKA GÁBOR

De voltaképpen mi is ez a kereszt? Két egymást keresztező vonal? Két keresztbe fektetett gerenda? Nem, ez mind nem az. Vagy a keserves, esetleg átkozódva viselt megalázó szenvedés? Még ez sem az. Az egymást derékszögben metsző gerendák, a testünket gyötrő, húsunkba vágó szenvedés akkor válik valóban keresztté, amikor az Úr Jézus szenvedésével és halálával kerül kapcsolatba.

A kereszt mindig fájdalmas, elrettentő valóság, amit soha sem szabad édeskés mázzal bevonni, amiből soha sem szabad kilúgozni a szenvedést. Ugyanakkor azonban a kereszt érték is. De nem a pusztán emberi tapasztalás szintjén, hanem a hit síkján. Azért érték, mert Krisztus Urunk értünk önként vállalta, mert üdvösségünk összeforrott az ő keresztjével, mert tudatos vállalásával leszünk keresztényekké.

A kereszt *elválaszthatatlan az élő hittől.* Ha hiszünk, akkor kudarcaink, testi-lelki szenvedéseink valódi „keresztté" válnak. Hivatásbeli tevékenységünk fáradságos végzésével, embertestvéreink szolgálatával, önmagunknak Krisztus akaratához igazodó formálásával hordozzuk a keresztet. Ez a kereszt nincs ellentétben a keresztény örömmel. A hívő emberben a kereszt súlya alatt lassan olyasféle derű ébredezik, amely Krisztus erejében értéknek tartja azt, ami egyébként fájdalmas. Aki hisz Krisztusban, még a halálban is képes meglátni a feltámadás csírázó magját.

Krisztus azt akarja, hogy őt követve, ki-ki tudatosan vegye fel saját keresztjét. *Ez a követés következményekkel jár.* Nem a kereszt fizikai hordozásával kezdődik, hanem jóval korábban. Akkor, amikor apránként fölfogjuk Jézus szavainak és tetteinek az útmutatását. Például amikor megértjük figyelmeztetését: nem hétszer, hanem hetvenszer hétszer, azaz mindig meg kell bocsátanunk. Vagy amikor elfogadjuk a megbocsátásról mondott utolsó szavait: „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit tesznek" (Lk 23, 24).

Egy kicsit mindig önmagunkat, saját — esetleg túlzó — önérzetünket feszítjük keresztre, amikor megbocsátunk. A keresztet hordozó és a felfeszített Krisztusra emlékezve gondolkodjunk el ezen a sajátos kereszthordozáson. Megbocsátani ugyanis mindig önmagunkról, a saját valódi vagy vélt igazunkról való lemondást, sőt — egy élet során — hetvenszer hétszer vállalt kereszthordozást jelent. Egy megtörtént eset érthetővé teheti, miről is van szó.

Két nővér, Corrie és Betsy Ten Boom Hollandia német megszállása alatt egy zsidó családot rejtegetett. A németek megtalálták az elbújtatott családot, és velük együtt a két nővért is a ravensbrücki haláltáborba vitték. Betsy belehalt a kínzásokba, de Corrie megérte a háború végét. Tragikus történetüket a *Rejtekhely* című nagy sikerű könyvben írta meg. Később Németországban járt, előadásokat tartott az isteni megbocsátásról, hogy felrázza az embereket lelki dermedtségükből. Az egyik városban előadása után egy férfi állt eléje, és kezet nyújtott neki. Corrie megismerte. A férfi így szólt: „Előadásában Ravensbrückről beszélt. Én ott őr voltam. Azóta megtértem, és tudom, Isten megbocsátotta bűneimet. De szeretném magától is hallani; vajon megbocsát-e nekem? Corrie percekig mozdulatlanul állt. Élete legnagyobb harcát vívta. Eszébe jutottak a borzalmas emlékek. Maga előtt látta nővére csonttá-bőrré aszott testét. Megbocsáthatja-e mindezt egy egyszerű kérésre? Ismerte azoknak a kínjait, akik életben maradtak, a haláltáborok lelki-testi rokkantjait. És ismerte az Evangélium tanítását, Krisztus példáját; tudta, a megbocsátás nem az érzelem dolga, hanem az akaraté, amely független a szív érzéseitől. Hangtalanul imádkozott, azután elfogadta a feléje nyújtott kezet. Így írja le a pillanatot: „Amikor megérintettem kezét, hihetetlen dolog történt. Gyógyító melegség árasztott el, könny szökött a szemembe. Megbocsátok neked, testvérem, teljes szívemből — mondottam. Sohasem éreztem Isten szeretetét olyan erősen, mint akkor." És Corrie, miután élete nagy küzdelmét megvívta, miután keresztre feszítette önmagát, büszkeségét és fájdalmát, azt gondolta, ezután már minden könnyű lesz. Nem így történt. Egy jelentéktelen családi perpatvar következtében meg kellett tanulnia, hogy a keresztet naponta fel kell venni, Krisztussal naponta el kell mondani: megbocsátok neki, mert hetvenszer hétszer kell megbocsátanunk testvérünknek.

Krisztus szenvedéstörténetét évről évre meghallgatjuk. De üresek a szavai, nem hatolnak szívünkbe, ha csak a kereszt összeácsolt gerendáit látjuk, és a tömeg gyűlölködő kiáltását halljuk. Krisztus szavai és tettei azonban utat mutatnak: hol és hogyan kell az ő felhívását elfogadnunk: megbocsátok. Ma is az szól hozzánk, ő, akit becsületében meggyaláztak, akit igazságtalanul elítéltek, akinek keresztet raktak a vállára, aki szenvedésében kínzóiért imádkozott és megbocsátott nekik.

Egy újságírónak, a többmilliós példányszámban megjelenő Time munkatársának szavait idézem. Cikkét abból az alkalomból írta, hogy II. János Pál pápa meglátogatta merénylőjét a börtönben. „Nem megbocsátani annyit tesz, mint bebörtönözve lenni a múltban. Nem megbocsátani annyit jelent, mint átengedni magunkat másvalaki irányításának. Aki nem bocsát meg, az be van zárva a tett és a válasz, a sérelem és a bosszú, az »ütést ütésért« végtelen gyilkos láncolatába. A jelent vég nélkül felfalja a múlt. A megbocsátás viszont felszabadítja a megbocsátót. És így fejezi be — a megbocsátás az életben maradás egyetlen eszköze ebben a gonosz világban."

Minden szentmisében közösen imádkozzuk az Úr imáját. Kérjük mennyei Atyánkat, bocsássa meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétőknek. A megbocsátás nem a keresztény élet peremén foglal helyet, hanem közepén. Nincsen Krisztus-követés és keresztény élet megbocsátás nélkül. Erre tanít minket a kereszten függő Krisztus. **Szennay András**

(Részlet a szerzőnek közeljövőben megjelenő, *A kereszt titka* című könyvéből.)

Lapszél

POLITIKAI(?) NYOMÁS. Albertfalván két különálló épületben működik az általános iskola. Az egyikben katolikus iskolát akarnak indítani. A plébános erejét, tehetségét megfeszítve munkálkodik ezen, segíti képviselő-testülete, s a tervet mindeddig támogatni látszott a helyi önkormányzat is, mely különféle szavazások alkalmával jóváhagyta az elgondolást, s azzal jó néhány szülő egyetértett.

Ez után került sor a televízió körzeti stúdiójának adásában arra a műsorra, amely az albertfalvai „anomáliákkal" foglalkozott. Megtudhattuk először is, hogy a helyi oktatás ügyét szívükön viselők már korábban kezdeményezték itt egy magasabb szintű tanintézet létesítését, melyet úszásoktatással kombináltak volna. Igaz, az ötlet meglehetősen régi, s — mint megtudtuk — „el is aludt". Most azonban, hogy felmerült a katolikus iskola létesítésének veszedelme, megélemedett poraiból, „felébredt", hovatovább kollektív vágyképet ölt.

Számomra a legdöbbenetesebb kijelentést a helyi önkormányzat egyik jeles képviselője tette, aki nemes egyszerűséggel közölte, hogy azok a szülők, akik az ügyben buzgólkodtak, s azok az önkormányzati tagok, akik szavazatukkal jóváhagyták az elképzeléseiket, aligha saját akaratukból cselekedtek. „Itt kérem politikai nyomás érvényesült."

Elnéztem az asztal mellett ülőket. A helyi plébánost, aki igazán nem fiatal, s kinézetre meglehetősen szelíd embernek látszik. Vajon ő gyakorolt el nem ítélhető módon nyomást, ő fenyegethette az önkormányzatot? Nem, inkább a mellette ülő fiatalember lehetett, aki ugyancsak támogatja a katolikus iskola ügyét. Neki bajusza van, bizonyára ő harcias. Vagy az a hölgy, aki el nem ítélhető módon az MDF tagja.

Az ellenkező véleményt ugyanis csupa *szelíd, megtört* személyiség képviselte. Igaz, a jelenlévő televízió láthatóan erőt adott nekik szorongattatásukban. Máskülönben hogyan lett volna olyan ellentmondást nem tűrően zord és kemény a Fideszes önkormányzati tag? Oly lemondóan fájdalmas az SZDSZ-es? Reményeiben és várakozásaiban megcsalatkozott az iskola igazgatója, aki mellesleg elmondta: a kérést aláírók száma sokkal csekélyebb, mint a plébános állította, s a pedagógusok is fölöttébb idegenkednek az ötlettől. Pedig ő egészen biztos pártatlanul és igazságosan foglalt állást a tantestület előtt.

Megtudtuk azt is, hogy a létesítést engedélyező határozat ravaszul van megfogalmazva. Márciusig le kell tenni az asztalra a dokumentációt. Máskülönben . . .

Fölöttébb érdekes, hogy a megelőző műsorszám szereplői iszonyú panaszáradatot zúdítottak a nézőre, mert a kormány képviselője a rendelet szerint szakmai felügyeletet gyakorol az önkormányzat kezelésében lévő szociális intézmények fölött. Ez természetesen politikai nyomás. Az is, hogy katolikus iskolát akarnak Albertfalván. Az nem, hogy minden módon igyekeznek gátolni megvalósítását. Akik a gátakat építik, nyilván a népakaratot és a nevelés ügyét védelmezik.

Kicsit hasonlóan azokhoz, akik annak idején megszüntették az egyházi iskolákat, s kiebrudalták iskoláikból a papokat. Azt is népakaratnak mondták akkoriban . . .

(r. l.)

SZALAGAVATÓK. A középiskolákban nemrég rendezték a szalagavató bálokat. Ez még nem a ballagás búcsúja, nem az érettségi végső megmérettetése. Az a kedves kis szalag azonban, amit a negyedikesek kitűzhettek, megjelöli azokat, akik majd búcsúznak az iskolától.

A szalagavató bálok hangulata máshoz nem hasonlítható. A lelkesedés mindenkit magával ragad. Ezeken a bálokon ott érezzük a jövőnket. A lelkes, értelmes tekintetekben, a kedves mosolyokban, a kötelességtudásban éppúgy, mint az önfeledt örömre való képességben annak a jövőnek a biztos ígérete bujkál, amelyre mindannyian várunk. Óriási szükségünk volna arra, hogy ezeket az erényeket megőrizzék, és kiteljesítsék. Hiszen veszélyek is fenyegetik őket. Először csak egy kis pontatlanság: hogy a hit egyenlő az okos vagy a ravasz számítgatással, hogy a remény az e világi kerülőutak, a meg nem érdemelt előnyök elérésének készségét, s szeretet pedig valami kalmárkodó adok-veszek szellemet, rosszabb esetben pedig a tilos zsákmányon való osztozást jelenti. Még rosszabb, ha a hit hitetlenségbe, a remény reménytelenségbe, a szeretet pedig közönybe fordul. Az elmúlt évtizedek félelmetes űrt teremtettek a nevelésben is, s bizony sokszor lehettünk tanúi, hogy még ma is vannak e „hagyományoknak" lelkes és hangos szószólói. Fiataljainkat arra is fel kell készítenünk, hogy tudjanak különbséget tenni értékes és értéktelen, eszmény és eszménytelenség között.

Boldogan merültünk el a szalagavató bálok vidám forgatagában. Együtt örültünk az ünneplőkkel. De óvó szeretettel féltjük is őket — s egy kicsit magunkat is. Hiszen ezek a fiatalok az ország jövőjének letéteményesei. Bizakodjunk, hogy annyi sivár esztendő után e jövő értékközpontú, boldog lesz.

Miklós Péter

Világi gondolatok az egyház megújulásáról

Imponáló lendülettel és gondolatébresztő — a magyar katolikus egyház zsinati szellemű megreformálását célzó — cikkekkel kezdte az évet az Új Ember. Már az első számban a vezércikk mellett Szennay András *Meddig várunk még?! (Zsinatokat és munkatervet)* című elemzése pontos helyzetértékelésével és a tennivalók felsorolásával a II. János Pál pápa által is szorgalmazott egyházmegyei és nemzeti zsinatok megtartására buzdít. Ez, valamint a későbbi „felrázó" cikkek arra ösztönöztek, hogy egyházunk megújulására vonatkozó, részben politikai összefüggésű gondolataimat — kapcsolódva az Új Ember egyes cikkeihez — közreadjam.

A „keresztény kurzussal"

összefüggő olvasói leveleket említi az idei második szám vezércikkében a lap főszerkesztője, és nagyon helyesen a „szeretet parancsán nyugvó krisztusi üzenet fontosságát" helyezi előtérbe. Szeretném egyetértésemet kifejezni: manapság, 40 éves kommunizmus és az egyházakat sújtó elnyomás után nemigen lehet józanul keresztény kurzust emlegetni; remélem később sem kell! Mégis fellelhetők bizonyos kedvezőtlen tendenciák, melyeket nem szabad sem figyelmen kívül hagyni, sem eltúlozni. Néhány konkrét tapasztalatomat említem.

A közelmúltban egy követségi fogadáson hosszan beszélgettem egyik püspökünkkel. A hallott sok pozitívum mellett meghökkentő volt számomra, ahogy a püspök úr a világi hívek, az egyháztanácsok valódi szerepéről, a többször kudarcba fulladt egyházközségi szabályzatról, ennek jövőjéről, a világiak zsinatáról, a diakonátusról, a világi teológiai végzettség értékéről — magánjelleggel — nyilatkozott. Félek, a világi munkatársak közreműködésének, jövőbeli szerepének, általában e téma jelentőségének alulértékelésével nehéz lesz a 21. század korszerű, magyar kereszténysége elé nézni.

Néhány nappal később a püspöki kar egy másik tagjával beszéltem e témákról. Gondterhelten említette, hogy valóban tapasztalható a hierarchiában egy erősödő klerikalizmus; egyes régi értékek kritikátlan vagy túlzó átvétele, ugyanakkor a II. Vatikáni zsinat szellemének és tanításának elhanyagolása, amelynek következményei, esetleges későbbi visszahatásai kiszámíthatatlanok.

Semmi meglepőt nem találok tehát abban, hogy lelkészek, teológusok és hívő világiak egyes csoportjai érezve e tendenciákat, mindenekelőtt a már hivatkozott Szennay-cikkben is kifogásolt belső dialógus hiányát — minden ésszerű eszközt igénybe véve — a zsinat szellemét és ajánlásait az eddiginél következetesebben igyekeznek érvényre juttatni. Köztük sokan olyanok, akik gyakran szerepelnek az Új Ember szerzői vagy a lapban hirdetett események előadói között.

Számos beszélgetésből, az érzékelt tendenciákból számomra egyrészt az a következtetés adódik, hogy nem szabad elbagatellizálni a — még nem keresztény kurzust jelentő! — veszélyeket és hiányosságokat. Másrészt az Új Embernek folytatni, ha lehet szélesíteni kellene azt a hagyományát, hogy előkelő helyet biztosít a korszerű egyházszemléletet tükröző, nem egyszer kritikus írásoknak (lásd: a már említetteken kívül a január 12-i számban például Lukács László nagyszerű szinódusi következtetéseit, Tomka Ferenc beszélgetését Domány Andrással, a karizmatikus megújulás európai körképét stb.), megengedve, sőt ösztönözve jobbító szándékú alternatív álláspont kifejtését.

Egy „rendhagyó számvetés"

a lap ugyancsak január 12-i számának „Lapszél" rovatában az Országgyűléssel összefüggésben említi a költségvetési szavazás „hely szelleméhez cseppet sem illő" tényét. Talán vitathatnám e megállapítást, hiszen a közelmúltban Országgyűlésünk képviseletében a brit parlament működését tanulmányozva részt vettem annak alsó- illetve felsőházi és bizottsági ülésein: tapasztalataim alapján úgy vélem a viselkedési formákat illetően nincs mit szégyenkeznünk (szakmai tekintetben inkább). A lényeget azonban abban látom, hogy az Új Embernek, mint igen fontos, nem politikai hetilapnak — amennyiben esetenként foglalkozik a törvényhozás vallásos állampolgárokat is érintő munkájával — az érem mindkét oldalát, az álláspontok sokszínűségét kellene tükrözni. Vallásos hívek ugyanis a parlamentben, illetve a társadalom valamennyi rétegében megtalálhatók. Az 1992-es költségvetési vita megítélése tipikus példa erre, hiszen közismerten egy későn benyújtott és rosszul előkészített költségvetésről volt szó, amely *csakis ilyen színvonalú vitát* eredményezhetett. (Egy 3227 oldalas, 1017 módosító indítvánnyal tűzdelt, az ország életét meghatározó vitára 2-3 napot biztosítani: szükségképp oda vezet, hogy az ügy komolysága elvész, és már néhány héttel az elfogadás után helyesbíteni kell a sebtében összehozott költségvetés egyes részleteit.) Ez is hozzátartozik a tényekhez és a sokoldalú tájékoztatás követelményéhez.

A jövőt illetően viszont tény, hogy az Országgyűlésben sorozatban következik az emberek életét közvetlenül vagy áttételesen befolyásoló, fontos törvényjavaslatok tárgyalása. Éppen ezért nagy szükség lenne rá, hogy — széles olvasótáborát is figyelembe véve — az Új Ember nyitott és sokoldalú legyen a törvényhozás munkáját megítélve. Szemléletében emelkedjék azon sajtómegnyilvánulások fölé, amelyek ismerethiányból adódóan vagy szándékosan, az Országgyűlés munkáját lejáratják. Ezzel összefüggésben örömmel nyugtázható az az alkotó vita, amely az „igazságtétel" ügyében az Új Ember hasábjain folyt. Érdemes lenne ilyen vitát más, sokkal „életközelibb" törvényeknél, törvényjavaslatoknál is leközölni, akár egy többé-kevésbé állandó „Parlamenti sarok" biztosításával.

A helyi egyházak,

egyházközségek tevékenységében nagy segítséget jelenthet a helyi önkormányzatokkal való gyümölcsöző együttműködés oktatási, nevelési, szociális, kulturális stb. témakörökben. Ez a kérdés — mely egyre fontosabb lesz az egyházak működési feltételeinek biztosításában — eddig nem kapott elég teret, figyelmet az Új Ember hasábjain. Konkrét együttműködési példákkal, ötletekkel, problémamegoldó viták kezdeményezésével, esetleg egy állandó „önkormányzati rovat" nyitását is számításba véve, lehetne a témát sokak számára vonzóvá tenni. Ez egyúttal az ökumenizmus szellemét is táplálná: a kerületek, körzetek közös feladatait, eredményeit leginkább az érintett egyházak összefogásával lehet megoldani, illetve elérni.

Kerületünkben például remélhetőleg gyakorlattá válik az az együttműködés, amely az önkormányzat képviselőjének a kerületi ökumenikus lelkészi értekezletekre történő meghívásában, önkormányzati-lelkészi megbeszélések szervezésében (témák: hitoktatás, egyházi iskola alapítása, szociális terv a szegények támogatására, szociális konyha felállításának lehetősége stb.), valamint közös kulturális események rendezésében nyilvánul meg.

Különösen súlyos helyzet kezd kialakulni a gyorsuló *elszegényedés* következményei miatt, ahol az említett együttműködés szinte nélkülözhetetlen. Képviselői fogadóóráimon ma már túlsúlyban vannak a szegénységgel, megélhetéssel, lakásproblémákkal, munkanélküliséggel, sokszor szinte a létezéssel összefüggő panaszok meghallgatása és elemzése. Az önkormányzattal együtt gyakran tehetetlenek vagyunk a bonyolult emberi kérdések megoldásában. Úgy vélem, az egyházaknak az eddigieknél is lényegesen több figyelmet kellene szentelni elnyomorodó, különösen nyugdíjas és munkanélküli embertársaink problémáinak enyhítésére. Az önkormányzatokkal összefogva ez feltétlenül hatékonyabb lenne. A szegénygondozás manapság kiemelt fontosságú küldetésnek tekinthető. Ezért is alapvető a lap főszerkesztőjének már idézett vezércikkében kinyilvánított szándéka, amely szerint az Új Ember „nyomatékosan képviselni kívánja a szegények, elszegényedők, nagycsaládosok és nyugdíjasok ügyét". Isten adja, hogy így legyen!

Dr. Lotz Károly

(Szívesen bocsátjuk a szélesebb nyilvánosság elé Lotz Károly országgyűlési képviselő — a Gazdasági Bizottság alelnöke, az Európa Tanács képviselője és kerülete egyházközségi tanácstagja — cikkét, mert ugyanazokkal az égetően fontos és megoldásra váró kérdésekkel foglalkozik benne, amelyek itt és most a katolikus közvélemény széles rétegei számára nyitottak, s amelyek megválaszolása közös érdekünk, halaszthatatlan kötelességünk. Nem azokra a pontokra helyeznénk nyomatékot, amelyek elválasztanak, hanem amelyek összekötnek. Örülnénk, ha kedves olvasóink is kifejtenék Lotz Károly írásával kapcsolatos észrevételeiket.)

MI ÚJSÁG

az egyházi ingatlanok visszaadása körül?

A Művelődési és Közoktatási Minisztérium sajtóirodája tájékoztatóra hívta az országos lapok képviselőit. Platthy Iván *főtanácsos, az Egyházi Főosztály vezetője az 1991. évi XXXII. törvény végrehajtásáról számolt be. A törvény a volt egyházi ingatlanok helyzetének rendezésére vonatkozik.*

Az elmúlt év őszén biztosított kilencvennapos határidővel a parlament viszonylag kevés időt hagyott az egyházaknak jogos kérelmeik megfogalmazására és benyújtására, ám az ez után felmerülő igények is jogorvoslatot nyerhetnek, hiszen a törvény nem „jogvesztően" határozta meg az időpontokat. Ha újabb — jogos — igény merül fel, azt a későbbiekben is méltányolják. A törvény szabta idő azért annyira fontos, mert az egyházi élet megindulásához rendezett ingatlanjogok kellenek, s a földhivataloknak is tisztában kell lenniük azzal, mely telkekre, ingatlanokra kell azonnal elidegenítési tiltást kimondani. (Ha bármelyik egyház visszakéri valamelyik ingatlanát, az nehogy a visszaszármaztatás előtt gazdát cseréljen, további bonyodalmakat szülve.)

Az ingatlanok ügyének jogi útját is vázolta Platthy Iván. Az egyházaknak a Közoktatási Minisztériumba kellett igényeiket benyújtaniuk, s szinte kivétel nélkül minden esetben a helyi önkormányzat tárgyal az egyházi képviselővel és a pillanatnyi tulajdonossal a tulajdonviszonyok rendezéséről. Természetesen a jelenlegi birtokos, pontosabban az objektum jelenlegi funkciója nem károsodhat az egyházi igény miatt, tehát mindig egyetértésre, vagy kompromisszumra kell törekedni a két fél között. Ha ezt nem sikerül elérni, akkor a Miniszterelnöki Hivatalhoz kerül a vitás ingatlan ügye, s végül a kormány dönt. Az elmúlt év ősze óta folyamatos párbeszédet folytat tizenhárom egyház és hatvanhárom szerzetesrend ezekről a problémákról. A mintegy hatezer beérkezett igény közül eddig 77 oldódott meg. Figyelemre méltó tény az is — mondta a minisztériumi főosztályvezető —, hogy ezek az ingatlanok, illetve rendezésük ügye nem a tulajdontörvény alapján történik: annál sokkal bonyolultabb, összetettebb kérdésről van szó. Szem előtt kell tartani a vallási és lelkiismereti szabadságról, az önkormányzatok működéséről, az oktatásról, ingatlanokról és a költségvetésről szóló törvényeket. Ezeknek a tárgyalásoknak a támogatója kíván lenni a jog eszközeivel az Egyházi Kapcsolatok Főosztálya a Minisztériumban, fejezte be beszédét Platthy Iván.

Érdemes a jelenlegi helyzetet bemutató tájékoztató füzet néhány adatát ismertetni.

1. Az Egyházi Kapcsolatok Főosztálya intézi az egyházak anyagi támogatásával kapcsolatos feladatokat, a humán szolgáltatásokat ellátó intézmények nevelési célokra fordítandó összegek elosztását és a hitoktatók díjazását is.

2. Az egyházak közvetlen támogatására vonatkozó éves keretet — melynek a felosztásáról az Országgyűlés döntött — közel kétmilliárd forintban állapították meg. Az egyházak igénye ezzel szemben hatmilliárd forint lett volna. Az egyházak közötti elosztás arányait a parlament felhatalmazásával az Emberi Jogi, Kisebbségi és Vallásügyi Bizottság határozta meg. Az elbírálással alighanem a következő adatokat vették figyelembe:

(bókay)

oktatási intézmény:	katolikus	evangélikus	református	izraelita	összesen
óvoda	12	1	—	1	14
általános iskola	16	—	7	—	23
középiskola	16	2	7	1	26
diákotthon	10	1	4	—	15

Kiment a pusztába

Azt mondják a természettudósok, hogy az ember magzatkorában végigéli a törzsfejlődés szakaszait; először egysejtű, majd többsejtű, ezután puhatestű, ezt követően gerinces, végül emlős kategóriába sorolható a megfogant emberi élet. *Végh György* költőnk *A garabonciás diák* című önéletrajzában hozzáteszi: szellemi életünk fejlődésében végigéljük az emberiség nagy korszakait. „Legalábbis én majdnem szét tudom bontani életemet történelem előtti időkre, ókorra, újkorra, s ebben a történelemben keverednek az ember intellektuális történelmének, a művészetek, az irodalmak történelmének korszakai is — csak tán nem azonos sorrendben; voltak gótikus korszakaim, megvolt a barokkom, a reformációm, a reneszánszom, a felvilágosodásom, mint ahogy meglesz a hanyatlásom és a bukásom is."

Jézus megkísértéstörténetét — mely a mai evangéliumi részlet — ezen optikában úgy is szemlélhetjük, mint hogy az ember Isten felé vándorlásában meg kell lennie a puszta-korszaknak, azaz a megpróbáltatásnak is. Jézus negyvennapos pusztába kivonulása nyilvánvalóan utal a választott nép negyvenéves pusztai vándorlására, mely — fontos látnunk — két esemény között következett be: megelőzte Isten csodálatos szabadítása az egyiptomi fogságból, s az Ígéret földjének elfoglalása követte. A próbatétel előtt mindig ott áll Isten beavatkozása, segítsége, melyet az ember úgy él át, hogy mindent — életét, szabadságát — neki köszönhet. A beteljesedéshez eljutni csak úgy lehet, hogy a megpróbáltatásban kiküzdi az Isten iránti hűséget, tehát a nehéz helyzetben feldolgozza és tudatosítja azt, amit addig — érdemtelenül — kapott tőle. Isten húsvéti szabadítását a zsidóságnak csak azon része ünnepelhette az Ígéret földjén évről évre, mely a pusztai vándorlás során nem kívánkozott vissza a szolgaság húsosfazekaihoz, hanem elhitte, hogy Urunk *most is jó*. Most is, amikor éhezünk és nem érezzük a szabadság nagyszerűségét. Most sem hagyott cserben minket, jóllehet hallgat, és jelenléte-velünk-léte nem szembetűnő.

Megkeresztelkedése után Jézusnak el kellett döntenie, hogy nyilvános életében hogyan valósítja meg messiási küldetését — ezért kellett átélnie a pusztai magányt és a megkísértést. Úgy lesz-e Megváltó, hogy jólétet, dicsőséget, hatalmat birtokol és osztogat, avagy az Atya akarata szerint? Kibírja-e Istenhez ragaszkodása a totális magányt, az Atya hallgatását? Megvalósíthatónak tartja-e Isten akaratát, hogy szegényen, leköpdösve, a nagyoknak látszó senkiknek teljesen kiszolgáltatva kell élnie és meghalnia — avagy túl nehéznek, emberfelettinek, tehát megtarthatatlannak minősíti Isten szándékát, s elkezdi önmagát tartani szerencsétlen sorsú mártírnak, s lázadni kezd a „hatalmas zsarnok" ellen? Ez a kísértés lényege: sajnálja csak meg az ember önmagát, hogy Isten túl szigorú, megvalósíthatatlan parancsokkal béklyóba köti életét és szabadságát. Törjön csak szét az Isten jóságába vetett hit. Minden kísértésnek az a célja, hogy ne tartsuk Istent jóságos mennyei Atyánknak.

Jézus a pusztai magányban, a mindentől, még az isteni megerősítéstől való megfosztottságában sem volt teljesen egyedül. Emlékezni tudott a bibliai kinyilatkoztatott igazságokra. Bele tudott kapaszkodni a megszentelt szavakba: „Írva van: nemcsak kenyérrel él az ember; Uradat, Istenedet imádd és csak neki szolgálj; Ne kísértsd a te Uradat, Istenedet!" Emlékezésével, a fontos igazságokra hivatkozással nemcsak elutasította a sátáni ajánlatokat, hanem mintegy módszert is adott nekünk a hasonló helyzet megoldására. A nagy igazságok nagy igazságoknak tartásával, a helyesen értelmezett bibliai szavakkal az ember elhagyatottságában is bele tud simulni Isten közösségébe, magányában sem marad teljesen egyedül.

Nagyböjtben az elkötelezett keresztény egy sajátos pusztába vonul. Visszafogott étkezésével jelzi, hogy most kevesebbet néz a világra és értékeire, esetleg szórakozást és kényelmet kínáló jelenségeire. Ám a szem, a fül, a száj, a gyomor böjtöltetése többet kell hogy jelentsen a valamitől való megfosztottságnál: ez a lelki táplálkozásnak (több ima, bibliaolvasás, keresztút végzés) is az időszaka. Így munkáljuk ki magunkban Istennel, jó Atyánkkal való megújult együttműködésünket, s az igazi Ígéret földjére, a feltámadásra való eljutásunkat.

Tarjányi Zoltán

VASADI PÉTER:

Tények és valóság

Az ember ki van szolgáltatva környezetének hely, idő és események szerint. Ami azt jelenti, hogy bárhol s bármikor elérhetik olyan hatások, amelyek fájdalmat, szenvedést okoznak neki. S persze, örömet is. De azt nem tagadhatjuk, hogy az emberi élet különös esendősége folytán az előbbi sokszorosan aránylik az utóbbihoz. Ha túlzás azt állítani, hogy a föld a siralmak völgye, az még nagyobb túlzásnak látszik, hogy a föld az örömök völgye. Az a tapasztalatunk, az ember mindenféle testi-szellemi állapota, vonatkozása és viszonya egyik percről a másikra megromolhat, elsötétülhet, járhatatlanná válhatik. Még akkor is, ha huzamos időt él át egyensúlyban: kibiztosított veszélyek merednek ránk, ha nem tudunk is róluk.

„A rosszban" még a jó ötletek is visszájukra fordulhatnak, a dolog egyre rosszabb lehet, mintha eltömődnének a jó csatornái, a lélek hajszálerei. Ilyenkor ránk fagy a rossz, s mintha szuggerálna minket. Mindaz, amit jónak tartottunk magunkban és körülöttünk, fokozatosan csúszik bele abba a sötétbe, amelyet így nevezhetünk: hétköznapi pokol. Hogy lehet: akik elszenvedik a rosszat, mégis *okozzák — másnak? Hogy tulajdonképpen azért szenved mindenki, mert senki se vétlen? Mindenki vak, holott mindenki jól látja, miről van szó? Miféle vakság ez? Ha van köztünk vétlen, az is úgy szenved, mintha vétkezne. Ez arra mutat, hogy egyrészt bárki vétlensége csak látszat, másrészt — nem a bűneink arányában szenvedünk. A bűn következménye ugyan kivétel nélkül szenvedés (s végső soron halál), de a szenvedés a létezés velejárója, épp a létező kiszolgáltatottsága miatt (szükségszerűség a világban), ezért a létezés gyökerében lehet a szenvedést orvosolni. Ezt tette kimondhatatlanul egyedüli áldozatában Jézus Krisztus, amikor megváltotta az emberiséget, a szenvedést nem szüntetve meg, de az isteni lét-értelmezést oltva be az e világba, mindenekfölött ezt hirdetve:* én vagyok az élet, én vagyok a föltámadás, maradjatok meg az én szeretetemben. *Ezzel mintegy kivonta az embert a világ szükségszerűségéből (bár a világban hagyta), és az isteni lét elemeivel vette őt körül (az egyházakban) s töltötte el (a szentségekben). Így fogadta magába az embert.*

F. Pessoa azt írja: az embernek „körül kell bástyáznia" magát azzal a valósággal, amely szorosabb körülötte, mint a tények ölelése, s amely képes így arra, hogy a tényeket átvilágítsa, igaz magjukat megmutassa. A hit, Krisztus szeretete ilyen valóság. Nem kendőzi el a tényeket, hanem mintegy levetkőzteti őket. A hit prizma (beépítve az ember lelki szemébe és szívébe): fölfogja és értelmezni engedi az igazi valóságot, melyet Rilke a tolakodó tények függönye mögött lát. Ez a valóság e világi örömön és szenvedésen túli, mivel Isten valódi valódisága, maga a szeretet.

A taizéi fazekasok imája

Uram,
formálj belőlem olyan csuprot,
amely készséggel befogad, és
készségesen ad.
Elfogadja, hogy elajándékozzák,
arra is kész,
hogy eltulajdonítsák.

Uram,
formálj belőlem olyan csuprot, amit
Te magad használsz. Igyál belőlem,
tarts
valamit bennem. Találhatsz bennem
valami olyat, amit magadhoz
vehetsz?
Méltó vagyok arra, hogy valamit
elhelyezz bennem?

Uram,
formálj belőlem olyan csuprot, amit
testvéreim is használhatnak.
Hogy a nekem szánt szeretetet és
szépet befogadjam, hogy gondjaik és
gyötrelmeik fájjanak nekem, értsem
meg, hogy tőlem várnak segítséget,
akik szomorúan
és félénken tekintenek rám.

Uram,
formálj belőlem ilyen csuprot.
Úgy legyen!

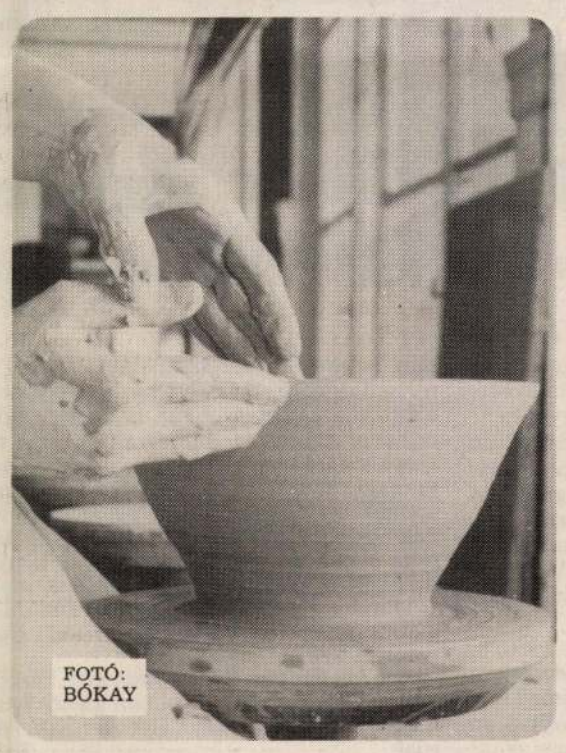

FOTÓ: BÓKAY

ÖRÖMHÍR

BITTSÁNSZKY KOPP JUDIT FAFARAGÁSA SZT. LUKÁCS

JÉZUS MEGKÍSÉRTÉSE

Jézus Szentlélekkel eltelve visszatér a Jordántól. A Lélek a pusztába vitte negyven napra. Ott megkísértette az ördög. Azokban a napokban semmit sem evett, de mihelyt elmúltak, megéhezett. Az ördög akkor így szólt hozzá: „Ha Isten Fia vagy, mondd ennek a kőnek, hogy váljék kenyérré!" Jézus azt felelte: „Írva van: Nem csak kenyérrel él az ember (hanem Istennek minden igéjével)." Ezután fölvitte őt (az ördög egy magas hegyre). Egy szempillantás alatt megmutatta neki a világ minden országát. „Minden hatalmat és dicsőséget neked adok, mondta, mert én kaptam meg és annak adom, akinek akarom. Ha imádsz engem, minden a tiéd lesz." Jézus elutasította: „Írva van: Uradat, Istenedet imádd és csak neki szolgálj!" Végül Jeruzsálembe vitte őt és a templomépület párkányára állította. Ha Isten Fia vagy, mondta, vesd le magadat! Írva van:

Angyalainak parancsolt felőled,
Hogy oltalmazzanak,
Tenyerükön fognak hordozni téged,
Hogy kőbe ne üssed lábadat."

De Jézus így válaszolt: „Az is írva van: Ne kísértsd Uradat, Istenedet."

Mikor ezek a kísértések mind véget értek, egy időre elhagyta őt az ördög.

Lk 4.1—13

Csordás Mihály története

Vannak emlékek, melyeket sohasem tud eltemetni az idő, hiába próbálja behinteni a feledés porával. Elő-előbukkannak a lélek mélyéből, melybe kitörölhetetlenül bevésődtek . . .

A házak még az éjszaka takarójába burkolództak. Csendes volt a falu, bár a korán kelő kakasok már a hajnalt hívták. Keleten halvány hajnalpír derengett az ég palettáján, felkelni készülődött a nap.

Az álmok megfoghatatlan birodalmában jártam. Erőteljes zörgetés hozott vissza az ébrenlét valóságába. — Valami baj van! — villant át kábult agyamon a gondolat. Iparkodtam gyorsan fölhúzni a redőnyt. Szerencsére, nem rossz hírt hozó állt ablakom alatt, hanem új ismerősöm, a g-i plébános. — Azt mondtad, ha felétek járok, látogassalak meg. Nos, itt vagyok! Ahogy az evangéliumban is írva van: „kakasszóra"!

A hajnal hűvöse, s az álmosság ellen védekezésül, a kisüstit találtuk a legjobbnak. Az üveg tartalmának apadásával, egyre eredményesebbé vált a kúránk. Beszédünk fonalát régi, már-már elfelejtett versek, legendák szőtték át, hogy aztán gyönyörű népdalokkal érjenek véget. Az idő múlására csak az óra ütése figyelmeztetett, de arra meg nem ügyeltünk. Egyszer csak megfagyott a mosoly, szavaink csendesebben követték egymást. A múlt emlékködéből Csordás Mihály alakja bukkant fel. Vendégem idézte vissza.

L-ben élt Csordás, rideg, keményfejű parasztember. Felesége halála után a magányt választotta. Bár gyermekei hívták magukhoz, de egyikhez sem költözött „akadéknak". Ünnepnapokon, amikor a falubeliek háza előtt mentek el, oda-odaszólt nekik:

— Fölösleges koptatnotok a templom kövét! Messze van az Úristen!

Az emberek néha válaszoltak, máskor csak legyintettek. A magány még zárkózottabbá tette. Igazi öröme akkor adódott, ha unokái ott lábatlankodtak körülötte. Különösen a kis Mihálykára volt büszke. A hajdani önmagát látta benne.

S akit a legjobban szeretett, azt veszítette el. A közeli városban, a vasúti sorompónál, a vonat halálra gázolta Mihálykát.

A vasút vállalta a temetést. Hófehér koporsóban hozták meg a kisfiú holttestét. Az akkori falusi szokásnak megfelelően, az udvaron kezdődött a szertartás. A gyermek édesanyja a koporsóra borulva jajveszékelt, alig bírták eltámogatni onnan.

Csordás Mihály rezzenéstelen arccal meredt maga elé. Aztán váratlanul a koporsóhoz lépett. Egyetlen rántással letépte, és a földre dobta a rajta lévő keresztet.

Az emberek iszonyodva nézték Csordást. — A fájdalom elvette az eszét. Az Istent hibáztatta, miért vette el az unokáját! — suttogták.

Harmadik nappal a temetés után, este zörgettek a plébánia ajtaján.

— Talán beteghez hívnak! — gondoltam, s ajtót nyitottam. Csordás Mihály állt előttem. Azt hittem, részeg, pedig színjózan volt.

— Tisztelendő úr, adjon nekem egy keresztet! Keresztet akarok! — kiáltotta szinte eszelősen. — Az Istenre kérem, adjon egy keresztet! — rimánkodott összekulcsolt kézzel.

Behívtam. Maga elé meredve beszélt. Szinte koppantak szavai.

— A temetés óta nincs egy nyugodt éjszakám. Minden éjjel elém áll Mihályka, s azt mondja: „Nagyapám! Mit tettél? Miért vetted el tőlem Jézuskát? Én szerettem őt!" Csak néz, néz ártatlan gyermekszemével vádlón! Nem bírom tovább! Vissza akarom neki adni a keresztet.

A falon feszület függött. Levettem, odanyújtottam: — Köszönöm! — mondta csendesen. Elment.

Azon az éjszakán kiásta unokája koporsóját. Rászegezte a kapott keresztet. Megbékélt az Istennel. Vasárnap eljött a misére. A kórusban ült, lehajtott fejjel, megtörten. — Az Úr szándékai kifürkészhetetlenek! — fejezte be a plébános, és elhallgatott.

A nap sugarai csillogva ragyogtak az ablaküvegen. A szomszédok fenyőjének csúcsára szarka szállt, hangosan csörögni kezdett. Mintha elégedetlen volna a világgal.

Vaska Miklós

Hírek

NEMZETKÖZI TANÁCSKOZÁS A VALLÁSOS MŰSOROKRÓL

Hitélet a közszolgálati médiákban címmel nemzetközi tanácskozást rendezett a Magyar Újságírók Szövetsége február 24-én a Friedrich Naumann Alapítvány és a Friedrich Ebert Alapítvány közreműködésével. *Komlós Attila,* a MUOSZ elnökségének tagja megnyitóbeszédében elmondta, hogy a közelmúltban lezajlott médiavita és a közelgő médiatörvény különösen időszerűvé tette a megbeszélést. A tanácskozáson előadást tartott *Helmut Drück,* a berlini RIAS rádió intendánsa, aki elmondta, hogy Németországban a közszolgálati médiák felügyeletét az úgynevezett Rádiótanács látja el, amelynek tagjai jelentős társadalmi szervezetek s a történelmi egyházak képviselői. Az egyházak rendelkeznek saját készítésű programokkal, ezenkívül azonban bevonják őket a többi műsor tervezésébe is. A tanácskozáson és az azt követő vitán részt vettek a parlamenti pártok, valamint a sajtó képviselői is. A katolikus egyház álláspontját *Lukács László,* a Magyar Katolikus Püspöki Kar Sajtóirodájának igazgatója ismertette.

RATZINGER BÍBOROS A FRANCIA AKADÉMIA TAGJA

Joseph Ratzinger bíboros, a Hittani Kongregáció prefektusa foglalja el külföldi tagként az Erkölcsi és Politikai Tudományok Francia Akadémiájában az elhunyt Nobel-díjas tudós, Andrej Szaharov helyét. A bíboros megválasztását külön dekrétummal jóváhagyta Francois Mitterrand francia köztársasági elnök is. A hír ellenkezést váltott ki egyes politikai körökben, amelyek korábban bírálták a német főpap álláspontját az abortusz, a mesterséges megtermékenyítés és a nők diakonátusa kérdéseiben.

KÖZLEMÉNYEK

Ferences kedvesnővérek által vezetett nyugdíjasház jelentkezőket vár. Római Katolikus Plébánia, 7098 Magyarkeszi.

Magán szociális otthon létesítését kezdeményezném, 14—16 fő jelentkezése esetén elérhető ráfordítással. Békés öregkort nyer. Érdeklődni lehet: (80) 65-062-es telefonon, délután 16 órától.

A Korda Zarándokház Pilgerheim Mariazellben — a téli szünet után — márciustól ismét várja a Szűzanyához zarándokló vendégeit. Cím: Mozzing 2. mellékutca, a Gratzen Str.-val párhuzamosan, a templom közelében. A ház nem hotel és nem panzió, hanem zarándokszálláshely. Közös hálótermek: emeletes ágyakkal, felhúzott ágyneművel, külön nőknek és férfiaknak. Fürdőszobák mosdási és tusolási lehetőséggel. Ebédlő edénnyel, jégszekrénnyel és ételmelegítési lehetőséggel. Kérjük, törülközőt és hálóruhát mindenki hozzon magával.

Jelentkezni lehet levélben vagy telefonon, elsősorban zarándokcsoportoknak; de felveszünk pihenésre vágyó családokat, egyedülállókat is. Szállásdíj éjszakánként és személyenként 80 schilling, szombat-vasárnap 90 schilling. Telefon: 00/43-3882-3828 vagy 3554. A bejelentkezés kötelező. A zarándokházat a magyar alapítású Jézus Szíve Társasága (Népleányok) tartja fenn. Kérésre gondoskodunk magyar szentmiséről, idegenvezetésről, programról.

Templomi énekek, kották, liturgikus szövegek vetíthető diáit elkészíti és szolgáltatja: Plébánia, 2030 Érd, Kossuth L. u. 82.

„Hiszek az isteni gondviselésben, remélek benne és szeretem" című könyvem összeállításához kérem a kedves hívek és főtisztelendő urak közreműködését. Akit érdekel, kérjen tájékoztatót. Határidő március 31. Novák József ny. plébános, 8000 Székesfehérvár, Petőfi u. 2.

A Pesti Ferences templomban március 8-tól minden vasárnap egyházzenei áhítatot tartanak. Az áhítaton a templom orgonistái: Gergely Ferenc, Sirák Péter és Hajdók Judit orgonaművészek játszanak, valamint vendégművészek. A vokális műfaj is jelen lesz. Olyan énekkarok szerepelnek, amelyek a szent zene szolgálatának elkötelezettjei. A vasárnapi zenés áhítat lehetőséget ad az évszázadok alatt keletkezett gazdag egyházi orgona- és kóruszene-repertoárok bemutatására. A műveket az egyházi év ünnepkörei szerint válogatják. Ezzel a rendszeres egyházzenei eseménysorozattal a templom hagyományos, aktív zenei életét kívánják folytatni. Az áhítatot vasárnap, általában este negyed 8 órától 8 óráig, a nagyböjti és adventi időben délután fél 5-től fél 6 óráig tartják.

Kiállítás

Művészetük — bár egyéniségük eltérő — mégis sok hasonlóságot mutat: mindkettejük világában jelentős szerepet játszanak a vallásos témák, s szellemi rokonok a jelképi megfogalmazás igényében is — méltatja **R. Törley Mária** szobrász és **Mihályfi Mária** festő munkásságát *Koplik Judit* művészettörténész.

A két művész közös kiállítása 1992. március 13-án délután 5 órakor a Gellért Szálloda Teaszalonjában nyílik.

R. Törley Mária szobrászata bensőséges portrékon át az egész alakos köztéri kompozíciókig az emberiség és korunk mítoszvilágának egy-egy jellemző témáját fejezi ki. Mihályfi Mária festészete saját legbenső lelkivilágának szürrealizmusba hajló lírai vallomása.

Mihályfi Mária bensőségesen átélt stációinak és R. Törley Mária nemzetünk keresztény szimbólumának számító *Magyar Madonna* című szobrának, a kiállítóteremben felépített hófehér kápolna méltó keretül szolgál.

A kiállítás március 29-ig, mindennap 10-től 18 óráig tekinthető meg.

Zsinati kommentár

(2.) A II. Vatikáni zsinat nagy súlyt helyez a világiak apostolkodására. Az egyház úgy érzi: itt van az ideje, hogy elevenebb tevékenység folyjék a hitből, nem szép magyar kifejezéssel élve, hogy *a keresztény gondolkodás és életforma hatékonyságát fokozzuk.* Ez evangéliumi szándék. Alapja az, hogy Jézus Krisztus megváltó igéit hirdetnünk kell a világban, s ami a mai világot illeti, csak a vak nem látja, legfőbb hiányai s bajai éppen abból következnek, hogy nem hallgat ezekre a szavakra, félreérti vagy félremagyarázza őket, lerázza magáról, mint kutya a vizet, s törtet előre a megszokott erőszakosságok útján, népeken, nemzeteken, értékeken átgázolva. Ez halál és halálba vezet. Ha a világi keresztények nagy tömegei hirdetik az evangéliumot, s magatartásukkal bizonyítják is a hitet, a reményt és a szeretetet, akkor nagy lendületet kaphat az evangelizálás új, mai szakasza. A tanúságnak annyi fajtája s módja van, ahány személy vállalja, ahányan képesek szóval (vagy szótlansággal) belesugározni *„a krisztusit"* a világba. *„A keresztény hivatás — természete szerint — apostoli hivatás is."* Képzeljük el, ha nem tizenkét, hanem mondjuk százhúszezer vagy tizenkétmillió apostol beszél állhatatos meggyőződéssel arról, amit él s amire az emberek milliárdjait akaratlanul is előkészíti a szenvedés, a kizsákmányolás, a nyomor, az igazságtalanságok megszakítatlan láncolata.

A világiak helyzete különösen alkalmas a tanúságra, mivel *„emberek közt és világi foglalatosságban élnek", „kovász módjára"* a világban. Ha kellő teológiai tájékozottsággal, bátorsággal és képzelőerővel tanúskodnak Krisztusról, vagyis az igaz emberről, aki Isten, a békességről, az igazságosságról, és ügyelnek arra, hogy *„inkább Istennek tessenek, mint az embereknek",* szabadok lesznek a szolgaságoktól, a hamis érdekek megtévesztő képviseletétől, de a méltatlan túlerőktől is, és tanúságuk (kiszámíthatatlan) sikere nem marad el. Nem a személy sikeréről van itt szó, hanem a nehezen feledhető példamutatásról, mely végül meg fogja sejtetni *a* krisztusit. Bármilyen csekélynek látszó mértékben is, de *„keresztény szellemben formálják és tökéletesítik a földi dolgok rendjét"* a világiak.

Manapság, annyi megcsalatás, áleszmények, csapdát rejtő programok után (s előtt) különösen érvényes, hogy az evangéliumi életet nem mozgalmi jelleggel, nagyot mondó harsánysággal és demonstrációkkal, hanem *életmóddal* lehet hitelesen meghirdetni, amely sokkal inkább csöndes szellemiségével, mint precíz előadásmódjával hódít. Ha a világi apostolokat (vagy szimpatikus egyszerűséggel: a tanúságot tevő világiakat) tényleg az *„Istentől való szeretet űzihajtja"*, teljes emberi valójukban, külsőben, megszólalásukban, gesztusaikban, tudásukban és tekintetükben Jézus igazi szószólóivá lesznek. Jobban mondva, e vállalás nem mindig sima, olykor (a Keresztelőéhez hasonló) rögös, akadályozott, ellenségek gátolta útján *azokká* fejlődnek. Ebben minden korosztály, mindkét nem, minden hivatás és helyzet érintve van. Különlegesen érdemesített személyek és tisztségek nincsenek. A rang és a nagyság ismérve egyedül az, hogy ki milyen közel áll a krisztusi izzóponthoz, milyen áldozatokat, a benső mélységgel velejáró törődést és magányt vállal, akár a sokaságban is.

Láttuk, milyen világraszóló apostolkodás az, ha például egy szőkés-ősz, idős, érett arcú, fehér tógás testvér égő gyertyák mezejében hosszan üldögél egy sámlin s elmélkedik a kereszt titkáról, tízezernyi ember élén, miközben fehér és színes bőrű apróságok matatnak körülötte, az ő nagy békességet árasztó kotlósmelegében, ahogy ez *Roger testvér* esetében nyűgözött le minket a közelmúltban. **Vasadi Péter**

Átadni a műveltséget

Katolikus iskolák vezetőinek tanácskozása

Fontos tanácskozásnak adott helyet a Szent Ignác Katolikus Egyetemi Kollégium február 21-én. Itt találkoztak a katolikus pedagógiai intézmények vezetői, hogy megvitassák a kölcsönösen fontos — és a kialakuló katolikus iskolahálózat szempontjából elengedhetetlen — oktatási, nevelési, pénzügyi kérdéseket.

Az elmúlt két tanévben sorra alakultak a hol katolikusnak, hol egyházinak, hol ökumenikusnak nevezett iskolák. Korábban ilyenek nem léteztek — az 1950-ben meghagyott nyolc szerzetesi középiskolán kívül —, s most természetes igényként jelentkezett a keresztény szellemiség a pedagógiában.

A katolikus iskolák megjelenése óta eltelt rövid idő alatt számos „iskolaháború" dúlt, melyeket az érintettek értettek legkevésbé, s a „harc" folytatódik. A pedagógiai tanácskozást megelőző napon például *Ágh Attilának,* az elmúlt rendszer neves ideológusának tollából a következő jelent meg az egyik országos lapban: „Szükségük van-e a nagy történelmi egyházaknak megrettent emberekre, botcsinálta hívőkre, muszájból egyházi iskolába kényszerített gyerekekre és nevelőkre, vagy ezzel több kárt okoznak maguknak, mint bármilyen vallásüldözéssel?"

Az efféle megnyilatkozásokkal szemben a tanácskozás több mint száz résztvevője figyelmét elsősorban a jövőre, a gyakorlati oktató-nevelő munkára, az iskolák szellemi, erkölcsi színvonalának emelésére irányította. Annak szellemében, ahogyan még 1977-ben megfogalmazta a Katolikus Nevelési Kongregáció: „A mai társadalomban, amelyet más jellegzetességek között a művelődés pluralizmusa jellemez, az egyház égető szükségét érzi annak, hogy biztosítsa a keresztény gondolkodás jelenlétét, hiszen az a fölfogások és magatartások sokféleségében érvényes kritériumot ad a megkülönböztetéshez: Ha mindent Jézus Krisztusra vonatkoztatunk, meg tudjuk különböztetni az értékeket, amelyek az embert emberré teszik, a negatív értékektől, amelyek az emberi méltóságot lerombolják."

A püspöki kar nevében *Gyulay Endre* és *Katona István* püspök, az iskolabizottság elnöke köszöntötte az intézményvezetőket és tanárokat. Mint kifejtették, számos olyan kérdés merülhet föl munka közben, melyeket egymással egyeztetni szükséges. Ugyanakkor meg kell teremteni a katolikus intézmények között az információk cseréjét is.

Az iskolák, nevelési intézmények legtöbbje az érintett közösségek saját elhatározásából jött létre. Ezeknek a felügyeleti, működtetési, pedagógiai irányító-, összefogó rendszere most alakul ki. Milyen legyen az új iskolák viszonya a többi oktatási intézményhez, a szaktárcához? Ezekre a kérdésekre a Művelődési és Közoktatási Minisztérium Egyházi Kapcsolatok Főosztályának vezetője, *Platthy Iván* és munkatársai válaszoltak.

Korzenszky Richárd, a Közoktatási és Művelődési Minisztérium miniszteri biztosa, pannonhalmi perjel kiemelte, hogy gyakorlati-szervezési szempontból különbséget kell tenni a katolikus iskola és az egyházi iskola között. A katolikus egyház csak azokért az iskolákért tud és köteles felelősséget vállalni, melyeket katolikus jogi személyek (egyházközség, egyházközségi alapítvány stb.) tartanak fönn.

Ez nem jelenti azt, hogy a többi — katolikus, ökumenikus — iskola nem kap szellemi, erkölcsi és lelki támogatást.

A résztvevők szót ejtettek a hittanárok tantestületen belüli helyzetéről, s kérdésként az is elhangzott, vajon a hitoktató pap lehet-e osztályfőnök? Korzenszky Richárd erre úgy válaszolt: a hittudományi főiskolai végzettség általános iskolai tanári munkára ad lehetőséget.

A találkozóra azért is szükség volt, mivel ma különféle iskolatípusok jönnek létre. A hagyományos nyolcosztályos általános iskola mellett találkozhatunk a négy plusz nyolc, hat plusz hat osztályos rendszerrel is. Ezek oktató-nevelő munkájának összehangolása — az egyéni kezdeményezés és a pedagógus szabadságának meghagyásával — ugyancsak elengedhetetlen.

A mostani összejövetel minden bizonnyal kezdete a később rendszeressé váló pedagógiai értekezéseknek, melyek erősíthetik azt a gondolatot: „A művelődés pluralista jellege arra készteti az egyházat, hogy sokszorozza meg nevelői igyekezetét, mert csak így alakíthat ki erős személyiségeket, akik képesek arra, hogy ellenálljanak a csüggesztő relativizmusnak, és keresztségük követelményeinek megfelelően éljenek."

E. I.

Rendház és idősek otthona

Az épület körül még holdbéli a táj, de már végleges alakjában az Árpád-házi Szent Erzsébet Szociális Otthon. Építők, műszakiak serénykednek, ottjártamkor éppen a kazánház próbái folytak. Az építészeti szempontból fantáziadús otthon létrehozásának gondolata még 1985-ben született. Az akkoriban alakult Magyarok Nagyasszonya Társaság — az egyetlen rend, mely működési engedélyt kapott az 1950-es feloszlatás után — a nyolcvanas években határozta el, hogy létrehozza az intézményt. Hosszú évek tervezgetéssel teltek, s valahonnan elő kellett teremteni az építkezéshez szükséges pénzt is. Nagylelkű partnerre találtak a kanadai St. Elisabeth Home Society-ben, mely a Kanadában fönntartott idősek falujából származó jövedelmét, mivel nem nyereségérdekelt vállalkozásban működnek, a Magyarok Nagyasszonya Társaság támogatására fordította.

Kontra Éva főnöknő vezet végig az épületben, s elmondja, szociális otthon építésére kapták a pénzt. Amennyiben valamilyen ok miatt megváltozik az intézmény jellege, a tulajdonjog visszaszáll a kanadaiakra.

Két évvel ezelőtt itt még semmi nem volt, mutat körbe a főnöknő. A János-kórház Széher úti részlegének hátsó, Szerb Antal utca felé eső területét vásárolták meg. Százhúsz idős személyt tudnak befogadni a reményeik szerint májusban már üzemelő otthonba.

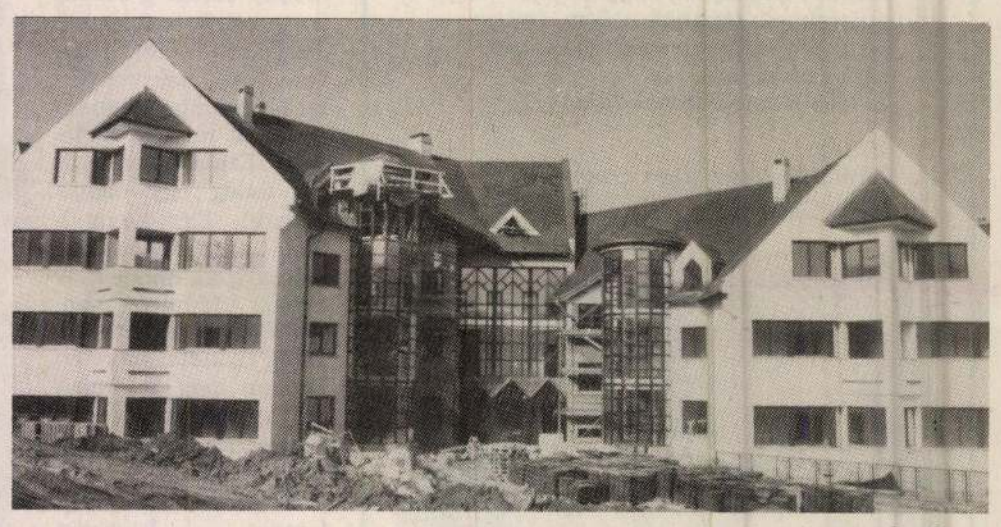

FOTÓ: BÓKAY

A lakókat kétágyas szobák várják, melyekből szép kilátás nyílik a budai hegyekre. A belső teret úgy képezték ki, hogy a nehezebben mozgó időseknek is lehetőséget adjon a közösség életébe való bekapcsolódásra. Átriumos megoldásokkal levegőssé tették az egyes folyosórészeket, s a hatást még inkább erősíteni fogja a kialakítandó télikert. Az étterem a földszinten található, de minden emeleten működik melegítő-, tálalókonyha.

Az ellátási díjat az érvényes jogszabályok alapján állapították meg, az idei évre havi 7800 forintot. Amennyiben a beköltöző nem képes nyugdíjából fizetni, készpénzéből, ingatlanából igényt tart a kiegészítésre az otthon. Felekezetre tekintet nélkül várják a kisnyugdíjasokat; akik egyházi szolgálatban álltak. Az épület azonban nem csak idősek otthona, egyben a rend anyaháza is. A testvérek a fölső emeletet veszik birtokba, ott élik majd rendi életüket, s közben gondozzák, ápolják az időseket. Mivel egyelőre nincsenek elegen a százhúsz idős személy ellátásához, ápoló- és gondozónővéreket, konyhai dolgozókat keresnek. Most hirdetik meg a pályázatot a leendő otthonlakók számára. Az alábbi címen lehet jelentkezni: 1525 Budapest, Pf. 828

Az Árpád-házi Szent Erzsébet Szociális Otthonban testi, lelki, szellemi méltóságukat megőrizve élhetik majd életüket az időskorúak.

E. I.

6-IK SZÁM. 1886. BUDAPEST, FEBRUÁR 7. XXXIII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési föltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre 12 frt, félévre ... 6 «. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt, félévre ... 4 «. Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt, félévre ... 3 «. Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

AZ ANGOL PARLAMENT MEGNYITÁSA.

Vilmos, az agg német császár személyesen nyitotta meg a porosz országgyülést, megjelenvén a képviselők körében, a mit már tíz éve, hogy nem cselekedett. Nagy trónbeszédjének legfontosabb részét maga olvasta föl, míg a többinek fölolvasását Bismarck birodalmi kanczellárra bízta, a ki a maga részéről szintén huzamos ideig hanyagolta volt el a porosz törvényhozó testületet, beérvén azzal, hogy a birodalmi tanács üléseit látogatja.

A német császár és fő tanácsadójának e szokatlan «leereszkedése» méltán okozhatott feltűnést Európaszerte s czikkeztek is róla a lapok, mindenféle terveket sejtvén a koronás fő e közeledésében a nemzet képviselőihez.

Ugy látszik, a példa ragadós. Ujabban az angol parlamentet is megnyitották. Január 21-én történt az ünnepélyes cselekmény, melynek fontosságát még nevelte az, hogy e megnyitáson is megjelent a birodalom koronás feje s hasonlóképen huzamos távoltartózkodás után tette ezt. Itt sem kevéssé feltűnő az eset; mert igaz, hogy Vilmos császár egy 80-ik évét jóval túlhaladott roskatag aggastyán, kinek már nagy megerőltetésébe kerül az ily ünnepélyes szertartásokon való nyilvános szereplés; de Angliában meg viszont nő az uralkodó, a kinek szintén magas kor nyomja vállait, uralkodásának évei pedig meghaladják Vilmos császár uralkodási éveinek kétszeresét.

Nem csoda hát, ha mindenféle kalandos kombinációkkal van tele a levegő, mert hisz a történet bebizonyitotta, hogy az uralkodók nagy események előestéjén szokták leginkább figyelmükre érdemesiteni népeiket és azokat, kik a népet képviselik.

Egyébiránt úgy Német-, mint Angolországban eléggé indokolt a koronás fő figyelme. A mi nevezetesen Angliát illeti, annak törvényhozása

AZ ANGOL PARLAMENT MEGNYITÁSA. — A KIRÁLYI MENET A FELSŐHÁZ FELÉ HALADVA.

most a szokottnál sokkal nevezetesebb ülésszaknak áll kezdetén. Az utóbbi választások a szabadelvü pártnak adtak többséget a konzervativ kormánynyal szemben. Oly esetekben, mikor a kormány és a törvényhozás többsége különböző pártállásu, vagy a kormány mond le, vagy a parlamentet oszlatják föl s rendelnek új választásokat. Jelen esetben az előbbi történt. Salisbury kormánya lemondott s Gladstone lőn megbizva az új kabinet megalkotásával. Különben is az új választások nehezen eredményeztek volna konzervativ többséget, mert új alapokon történik a választás. Századok óta most ment végbe az angol alkotmányon a legnevezetesebb változtatások egyike. Gladstone oly választási rendet hozott be, mely már-már az átalános választási jog gyakorlatához közelit. Egész néposztályok, különösen a munkás nép lett fölruházva választási joggal. Innen magyarázható meg, hogy a városi kerületekből, melyek az előtt inkább a konzervavekhez szítottak, most túlnyomó számmal liberális képviselők választattak. A hála dolgozott bennök. Gladstone az új választási törvénynyel a régi ős parlamentet mintegy kiforgatta s igy — legalább a konzervativek nézete szerint — a komoly, higgadt Angliát is a forrongó franciák s más nyugtalan nemzetek utjára terelte. Az első választás, mely az ily módon kiterjesztett választási jog alapján történt, valóban meglepő zavart idézett elő. A liberális párt nagy többséget nyert a konzervativek fölött, de tényleg mind a két párt a forrongó irlandiak tetszésétől függ az uralomra jutásban s annak megtartásában, a mit eléggé bizonyit az, hogy Gladstonenak az irlandi Parnell pártjával kellett egyezményre jutni, hogy az általa alakitandó kormány a parlamentben többségre támaszkodhasson.

Nem lehet itt szándékunk politikai hozzávetésekbe ereszkednünk. Azt hiszszük, az elmondottak is eléggé indokolják a parlamentnek maga a királynő által történt megnyitását. Ez a parlament már a tizenegyedik, mely az ő uralkodása alatt összeül.

Az idő igen kedvezőtlen volt a parlament megnyitási szertartására, egész délelőtt hullott a hó, de azért nagy néptömeg gyűlt össze a ritka látvány megtekintésére, mivel a királynő, ki férje halála óta átalában ritkán szokott nyilvánosan szerepelni, a parlament megnyitásának ünnepies szertartásában is csak hat évvel ezelőtt, 1880 február havában vett részt személyesen.

A királyi menet öt kocsiból állott, melyek mindegyikét hat lovász hajtotta. Az első kocsin, melybe hat fekete ló volt fogva, Southampton lady, továbbá Mount Edgcumbe és Bradford grófok ültek, mint főudvarmesteri tisztviselők. A második kocsiban, melyet nyolcz almásszürke ló vont, maga a királynő ült s vele szemben Beatrix kir. herczegnő és Buccleuch herczegnő. Ő felsége fekete selyem ruhát viselt csipke fátyollal, fölül gyémánt koronával s melltű gyanánt a hires Kohinur gyémántot, mely tudvalevőleg a legnagyobb és legszebb gyémántok közé tartozik a föld kerekén. Beatrix herczegnő rubinbársony ruhát viselt rubinokkal s gyémántokkal. Utána még három kocsi volt udvari tisztviselőkkel s más notabilitásokkal. Elől a walesi herczeg, utána Connaught és a cambridgei herczegek, majd a különböző külföldi követek.

Régi hagyományos pompával és szertartások között indult meg a menet. A Buckingham-palotától, mely különben csak egy pár ezer lépésre van a Themze partján álló parlament házától, lovas testőrök csináltak rendet a sok ezer összegyült kiváncsi ember között, a házak s különösen az erkélyek lobogókkal, szőnyegekkel és czimerekkel diszittettek fel. Egy negyed két órakor királyi kék lovas testőrök jöttek ki középkori öltözetben a palota tágasra nyitott kapujából, utánok közvetlen a már említett kocsik előtt Pearson ezredes lovagolt s minden kocsi mellett két rendőr haladt néhány diszruhába öltözött udvari egyénnel. Tiz percz alatt ért a menet az összegyült tömeg élénk éljenzései között a lordok házának bejárata elé s ekkor a közeli parkból ágyut sütöttek el s a szt. Margit templomában megszólalt a harangszó. A királynőt s fényes kiséretét Aveland lord, Salisbury marquis s más magasrangú tisztviselők fogadták.

A felsőház ünnepélyes alakot öltött. A peerek nagyobb része biborszínű vagy hermelin öltözetet viselt, nejeik díszes öltözetben, a külföldi követek nemzeti egyenruhában, a főbirák, a püspökök régi szertartásszerű öltözetben jelentek meg. A tróntól baloldalra eső padokon ültek a peerek nejei és női rokonai, mig a jobboldalon a püspökök és a diplomácziai kar tagjai foglaltak helyet. A karzatokat, melyek egy részét az alsóház tagjai számára szokták fenntartani, a jelen esetben szintén nők foglalták el s egyetlen hely sem maradt üresen.

A lord-kanczellár elfoglalta helyét a nevezetes gyapjuzsákon már egy óra előtt. A fejedelmi család tagjai közül legelőször a walesi herczeg lépett be két fiával, azután az edinburghi herczeg s majd a többi családtagok a walesi herczeg neje kivételével, ki rosszulléte miatt maradt el. A herczegek legnagyobb része a peerek egyenruháját öltötte fel, többen azonban katonai öltözetben, György kir. herczeg pedig tengerészi ruhában jelentek meg. Dr. Ridding, southwelli püspök mondta el az imát, mely után társalgás kezdődött, mely mindaddig tartott, mig a királynő pontban két órakor trombita-harsogás által jelezve megérkezett.

A trón mellett ekkor a walesi herczeg foglalt helyett, jobboldalt tőle örököse s állami magasabb rangu tisztviselők. A terem ajtaja megnyilt s a sajátságos öltözetü heraldok után beléptek egyenként az udvari tisztviselők, majd Salisbury marquis az állami karddal, Winchester marquis s Portland herczeg a koronát s más jelvényeket vive. Utánok jött a királynő, Beatrix herczegnő s Buccleuch herczegnő kiséretében s majd más udvari tisztviselők. A biborpiros s aranyszövetü állami szőnyeget leterítették a trónra, melynek hátsó részét finom szürke selyem borította. A walesi herczeg karját nyujtva fölsegítette királyi anyját a trónra s az egész hallgatóság állva maradt.

A megállapított szertartás szerint ekkor elküldtek az alsó ház tagjaihoz, hogy a trónbeszédet meghallgassák s pár percz mulva, mely idő alatt a királyné jobb oldalt álló leányával váltott egy pár szót, megérkezett annak elnöke és számos tagja. A trón mellett jobb oldalt állott még a lord-kanczellár az állampecséttel s a walesi herczeg, baloldalt üres volt a szék, hol egykor a Prince Consort — a királyi férj — szokott ülni s mellette állottak a miniszterelnök s Harrowly gróf miniszter.

A trónbeszéd felolvasása előtt a királynő egyszerű fejbólintással adott jelt, hogy mindenki helyet foglalhat s midőn a díszegyenruhás és aranylánczczal ékesített alsóházi elnök is előlépett, a lord kanczellár felolvasta a trónbeszédet, mely különösen hangsulyozta a küleseményeket az afghán határ, ruméliai zavargások, Birma annexiója tárgyában s csak végül emlékezett meg az irlandi és más belföldi dolgokról.

A felolvasás után a királynő fejhajtással üdvözölte az előtte álló méltóságokat s megfogva unokája, Albert Viktor herczeg kezét, lelépett a trónról s a család tagjai és az állami tisztviselők kiséretében elhagyta a termet, hogy a menet ugyanabban a rendben térjen vissza a Buckingham-palotába s majd Osborneba, mint a hogy elindult.

Századok óta ilyen a szertartásos eljárás az angol parlament megnyitásánál. Külsőleg nehezebben változnak a viszonyok a konzervativ Angliában, de bensőleg, mint érintők, már igen sok átalakulás történt s a régi helyzet ma-holnap már egészen tarthatatlan lesz.

SZÉDELGÉS.

Szédelgőké a világ!
Ők az urak mai nap;
Utcza, piacz és a bolt
Tőlök szinte rajzanak.
Ütik, verik a dobot,
S ki legjobban kiabál,
Portékája bármi rossz, —
Legjobb vásárt az csinál.

Reklám nélkül mitsem érsz,
Észre sem vesz a világ,
Jó szerencse, hogyha tűr,
Ha legalább élni hágy.

Önérzet és büszkeség
Olyan régi czimerek, —
Nagyra lenni kár velök,
Ez a kor nem érti meg.

Élelmesnek lenni kell,
Czélra bizton az vezet!
Igy lehetsz még valami!
A szerénység eltemet.
Valódiság helyibe
A látszatnak élj csupán,
És ügyesnek mondanak,
Dicsőítnek is talán.

Eszmékkel ne bibelődj,
Önálló se légy nagyon,
Méltányolni megtanuld
A mit hoz az alkalom.
Tartsd hozzája magadat,
S a szerencse elkisér, —
Az is avval tart, a ki
A baj elől félretér.

Szivednek, ha van szived,
Hallgattasd el a szavát;
Érzés után menni ma
Nem fizeti ki magát.
Ugy jársz könnyen, mint magam:
Én szivemet követem,
S ennyi közt, ki itt tolong,
Egy sem ért a nyelvemen.

Dalmady Győző.

EGY HÁZASSÁGI DRÁMA A XVII. SZÁZADBÓL.

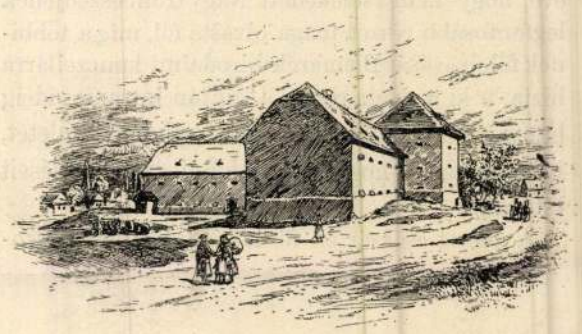

Komjáti, Forgách Zsuzsánna gyermekkori lakhelye.

Mult idők erkölcseinek, szokásainak és gondolkodásmódjának ismeretére néha minden nagy és messze kiható eseménynél többet tesznek azok az apró jellemvonások, melyek a mindennapi élet örömei és küzdelmei között tüntetik fel az egyént, kezében kard és törvénykönyv helyett, a háztartás és a családélet kényelmes vesződségei közt, drága díszruhák helyett levéliró asztala mellett, kocczanó poharak közt vagy szive titkosabb gerjedelmeinek hevületében. Mi, késő utódok, ha véres csaták ádáz viharai közepett nem álltunk a büszke ősök oldala mellett, de a kedélyélet apróbb hullámveréseiben mégis egy sajkán ringva érezzük magunkat velök, s a nagy távolságot, mely a nagy példák és a törpe jelen közt századok mérföldkövével van jelölve, betölti észrevétlen a közös emberi, a térben és időben mindenütt jelenvaló.

És épen ebben áll a történetiró igazi plasztikai ereje, mely megkülönbözteti a csupán csak távlati előadástól. Az unalmas, elcsépelt, valószínütlen regényekben kifáradt olvasóra mi sem hathat üdítőbben és megkapóbban, mint egy ily közvetlen képe a multnak, mely a történettudomány becses igazságai mellett a való élet megragadó elevenségével is bir. Ilyen rajza a XVII-dik század erkölcseinek, háztartásának és családéletének a «Történelmi Életrajzok» nagy érdekü vállalatának egyik közelebbi füzetében megjelent «Forgách Zsuzsánna» Deák Farkastól. A szerencsétlen úrnő sorsa, kinek végzete vörös fonálként huzódik végig életén, bölcsőjétől sirjáig, visszhangot kelt még ma is a szivekben s nem kerülhetjük ki, hogy egy őszinte könnyel ne áldozzunk zaklatott élete szomorú emlékének.

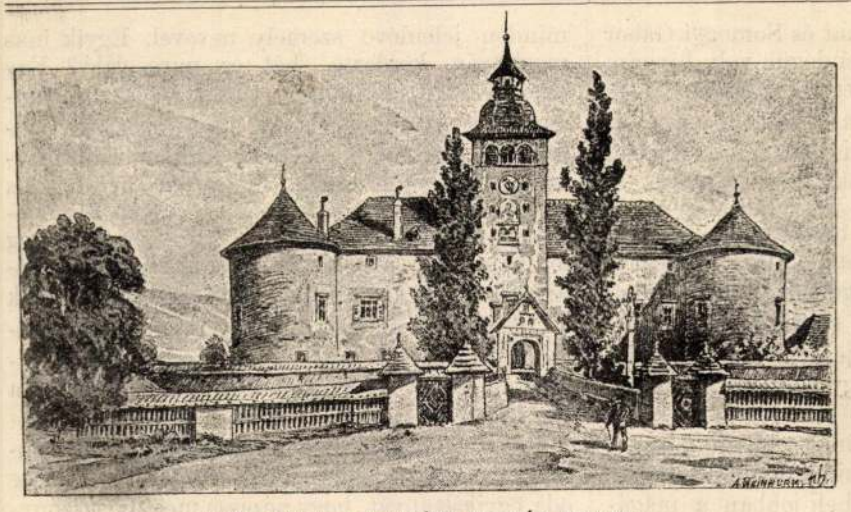

BITSE VÁRA, A FORGÁCH-CSALÁD BIRTOKA.

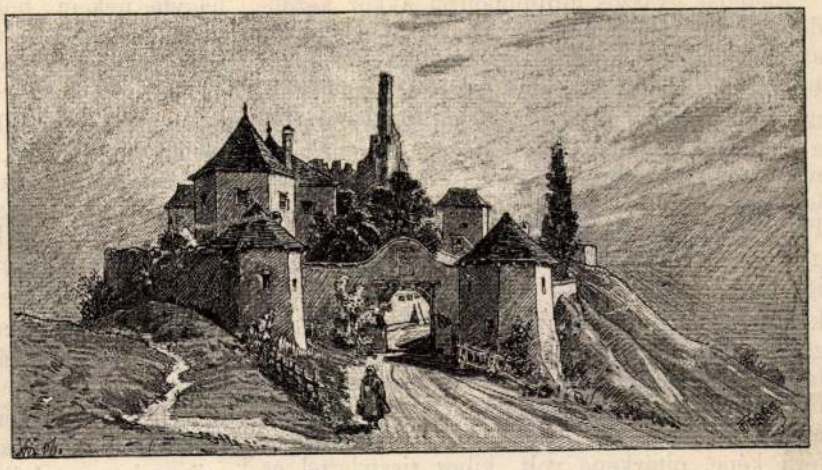

SZKLABINYA.

Lehetetlen csodálni, ha egy ily tárgy az iró rokonszenvét is túlságokra ragadja. Deák Farkas is azok közé az optimista történetirók közé áll, kik valamely historiai alak «új világításba helyezésére» vállalkoznak, fölmentvényt adva nekik az utókor kárhoztató itélete alól, vagy épen a martyrság enyhe fényével övezve botlásaikat. Nerótól kezdve III. Richardig, Borgia Lukrécziától Nápolyi Johannáig minden históriai bűnnek akadt az ujabb időben tisztázója. Csoda-e, ha egy szép és elhagyatott asszony mosolya, pillantása a századok sötétjén át is vesztett ügyének védői után fürkész s talál is olyanokra, kiket elbódít szépsége s megindít szerencsétlensége, még ha ennek önmaga volt is okozója. Deák Farkas túlnyomóan női közönséget képzelt maga előtt Forgách Zsuzsánna történetének megirásakor, kik hajlandóbbak saját nembelieik ballépésének kimentésére. De ha mi nem nyujtunk is segédkezet Forgách Zsuzsánna botlásainak szépitésére, ha szigorubb erkölcsbirói szemmel itéljük is meg tetteit, mint a tudós szerző, ez nem ok arra, hogy kevesebb részvéttel viseltessünk sorsa iránt.

*

Forgách Zsuzsánna Forgách Imrének és első nejének, Zrinyi Katalinnak volt harmadik lánya, s gyermekéveit Ghymesen, Brunóczon, Bitsén és Komjáton töltötte, a Kárpátok fenyőillatos és vadregényes szép tájain, megfosztva az édes anyai szem szerető gondoskodásától, mert atyjok második nejét, herczeg Lauenburg Szidóniát is talán csak egyszer látták életökben. Az öt kis lány, Mária, Heléna, Zsuzsánna, Judit és Julianna neveltetésére édesatyjok ügyelt fel, legfölebb Zay Péternével osztva meg a neveltetés gondjait, kit aztán a gyermekek meg is szerettek úgy, hogy haláláig édes anyjoknak neveztek. Nem volt zajos életük, a mi nem is lehetett, mert Forgách Imrét országgyülés, háboruskodás, pörök sokszor távol tartották s ilyenkor egészen magokra maradtak az e korbeli várak kényelmetlen, sivár lakosztályaiban, körülülve a tüzet, mert a ház többi részeiben hideg volt, a nagy lovagterem pedig ez időben katonaság elszállásolására szolgált háborus időben, béke idején pedig gabonát tartottak benne.

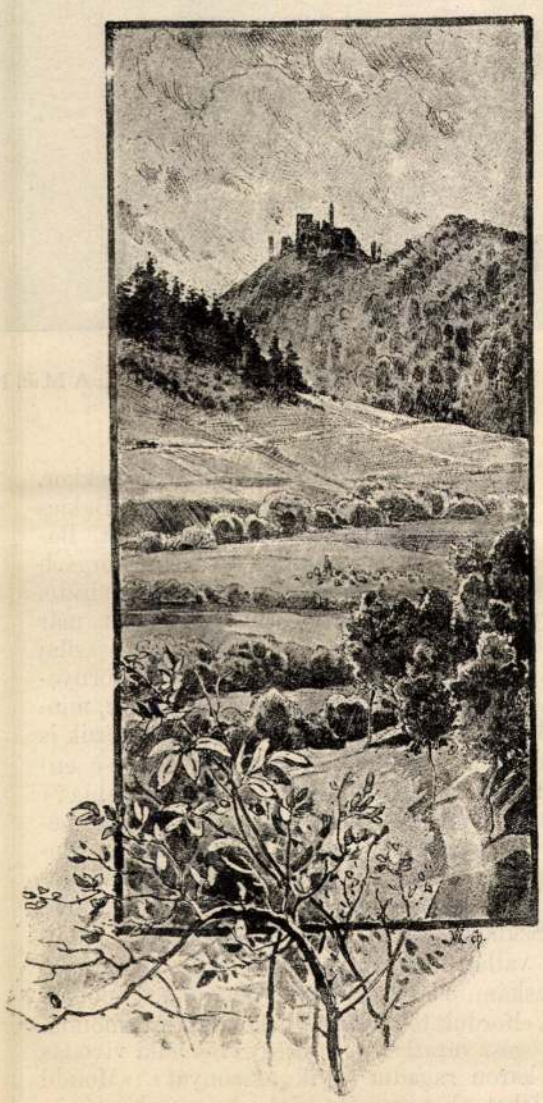

A SZKLABINYAI VÁR VIDÉKE.

El-ellátogattak a vár másik részébe, hol Forgách Mihály s neje, Kerecsényi Kata laktak, vagy lesétáltak a kertbe, a városba, le a víz partjára, az eperfák árnyékába, vagy a zakatoló malmok mellé. Néha Apponyiné, Pálfyné vagy Vizkeletyné asszonyom hivta meg őket pár napra gyermekeihez játszani. Ilyenkor a jó Zayné (Poltári Soós Kalára) szedte őket lehetőleg rendbe, de azért mégis megesett, hogy olykor nem volt látogató ruhájok; a bús özvegységben élő apa mintha egészen elfeledkezett volna rólok. Mintha álomból ébredt volna ilyenkor, kapta magát, vászont, posztót, rását, tabitát, selyemkelmét, szalagot, gombot s csipkét összerendelt Pozsonyból, Nagyszombatból, sőt Prágából is. Semptéről, Szomolyánból beparancsolta a szabókat és varróleányokat s volt sürgős munka, mig csak a gyermekek tetőtől talpig rendbe hozva nem voltak.

De komolyabb dologra is korán megtanitották őket. Tudtak csipkét verni, himzeni piros, kék, zöld fonallal, sárga, kék, zöld és piros selyemszállakkal s üveggyöngyökkel, sőt a nagyobbak az arany és ezüst szálvarráshoz is értettek, s elsajátitották, a főzés, czipó-, pogácsa és kalácssütés titkait is. Zsuzsánna ezenkívül eltanulta nevelőanyjától a kertészkedés és gyümölcstenyésztés módjait is. Minden másodnap eljött a prédikátor vagy a tanító s elolvasták a leánykák előtt Dávid zsoltárait, Mózes könyveit, az evangeliumot stb. De jöttek olykor nagy szakállu katholikus szerzetesek is, a kik képeket osztogattak a gyermekeknek, s jól tartották őket erkölcsi oktatásokkal, melyektől néha elszunyókáltak, de a melyektől még sem szabadulhattak, mert atyjok is jelen volt, s néha vitatkozásba is elegyedett a a papokkal s távozáskor megajándékozta őket.

Sokkal mulatságosabbnak találták a félszemü Gyurkát, ki esténként megjelent a leveles szinben, az ebédlő házban, vagy a leányok házában s ügyesen verte a verginát, úgy hogy nem ritkán tánczra is kerekedtek. Mikor aztán névnapja volt az úrnak vagy más ünnepi alkalmatosság merült föl, hegedüst, sipost, sőt trombitást is kerítettek. Különösen tetszett ez a mulatság a kis Zsuzsánnának, ki ilyenkor közelebb simult az öreg zenészhez s elleste fogásait, kezejárását. Lassankint odavitte, hogy maga is elég szépen tudta verni a verginát s alig mult tiz éves, nevelőanyja fűnek-fának eldicsekedett, hogy ha egy nótát egyszer meghall, ugy utána mondja mint a jó kántor.

Ezalatt Mária nagy leánynyá serdült s más ruhákat kezdett viselni. Egy napon látogatást tett náluk Brunóczon Révay Mihályné, Bakits Anna, mintha egészen véletlenül jött volna, és miután a gyermekeket megajándékozta, hosszasan beszélgetett a nevelő mamával, Zaynéval, és sokat foglalkozott Máriával. Harmadnap mulva távozott, de őszszel nagy társasággal tért vissza, vele volt két fia, Péter és Ferencz is, s unokaöcscse és nevelt fia, Bakits Péter. A gyermekek aligha tudhatták, miről van szó, de Máriának apja elhalt anyjától sok drágaságot adott át, drágaköves ezüst pártát, aranylánczot, násfát, fülönfüggőket, gyürűket, pigvéttel béllelt selyem subát; otthon pedig készült a sok fehér ruha. Mindenki azt hajtotta, hogy Mária már nagy leány lett.

Mikor a rokonok, köztük a Forgáchok is, mind együtt voltak, behivták Máriát, s elmondták neki, hogy Révay Péter megkérte kezét. Mária pedig «hozzá menni semmit ellene nem tartott», annyival kevésbbé, mert Révay Péter elég csinos legény volt, jó kedvű, nyilt szivű és gyöngéd, Mária pedig, mint kissé gőgös leány, örvendett, hogy viszik, különben is megúnhatta már az özvegy-apai hajlék egyhanguságát. Úgy látszik Zsuzsánnával szemben is volt valami vetélkedés köztük, legalább bizonyos, hogy hozzá irott későbbi leveleiben is bizonyos hidegség ömlik el.

Kevésbbé megnyerő alak volt Révay Péterhél öcscse, a történetünk szánandó hősévé leendő Ferencz. Betegesnek látszott, kisebb volt mint bátyja, hallgatag és szenvedélyes ember; rendesen senkihez se szólt, de ha sokat ivott, kész volt mindenkivel összelármázni. Ellenben unokatestvére, Bakits Péter daliás, szép alak, süvegében mindig virágbokrétával.

A jegyváltás Mária és Révay Péter közt megtörtént, s víg vendégségek után a vőlegény pár nappal később hazavitte menyasszonyát, Szklabinya várába. Mária után nemsokára ment Ilona is, kit Osztrosits András vitt nőül Illavára, és Zsuzsánna egyedül maradt kisebb két hugával, komor természetü apja mellett, ki, mióta második neje is elhalálozott Sziléziában, azóta még zárkozottabb lett.

Mindannyi testvér között Zsuzsánna igérkezett a legszebbnek. Valószinű, hogy a közte és Révay Ferencz közötti házasság egyenesen nénjének müve volt. Tizenhetedik évében járt, midőn Ferencz megkérte. Úgy kell lenni, hogy Zsuzsánna sohasem szerette jövendőbelijét, mert folyvást halogatta a kézfogót és a házasságot. Csak nénje rábeszélésének és atyja akaratának sikerülhetett rávenni, hogy végre is követte férjét Szklabinyába, hol már akkor Mária is lakott férjével, mert a vár az akkori szokás szerint a Révay rokonok között több részre volt osztva.

Jellemzi az agg apa előérzetét az a levél, melyet kevéssel a házasság után vejéhez irt: «Ha egyetértés, kölcsönös engedékenység leszen köztetek — irja többek közt — jól lesz dolgod, Isten és emberek előtt kedves leszel; ha nem, te leszel a legszerencsétlenebb halandó ezen a földön s túl a másvilágon.» Szomorú jóslat, mely csodálatos következetességgel ment nemsokára teljesedésbe.

Pár évig Zsuzsánna házasélete semmi rendkívülit nem nyujtott; ez időből való levelezései apró házi gondokra való czélzásokkal vannak tele és semmi vonatkozást nem találunk bennök kedélyéletére. Nyugodtan kertészkedett Szklabinyán, ültette a káposztát, a rózsabokrokat, puszpánkát, birsalmát, baraczkot, veresfás mogyorót. E mellett varrogatott, himzett, patyolatra selyemszálakkal képet tudott irni. Néha tutajra ült a Vág vizén s elvitette magát Illavára nénjéhez, Osztrositsnéhoz vagy Zay-Ugróczra ment nevelő-anyjához, hová mindig nagyon vágyott s hol boldognak érezte magát. Elő-elővette vergináját is, elment a várnagynéhoz vagy az udvarbiróéhoz, valami hegedüst, sipost is kerítettek s éjfélig is eltánczoltak. Zenét, éneket, tánczot igen szeretett s ha volt kivel, szivesen elkártyázott is.

*

Életének gyászos fordulópontja akkor kezdődött, mikor 1600. nov. 28-án Révay Gáborné, született Thurzó Katalin, Zsuzsánnának anyjáról testvére meghalt s nagy temetést rendeztek, melyre az ország minden részéből összecsődültek a rokonok. Bakits Péter, Révay Ferencznek, mint már említettük — unokatestvére, ez alkalommal jött először Szklabinyára. Lehet, hogy Péteréknél már ekkor mások voltak szállva, s a gyermekek miatt különben is kevés hely volt; igy esett, hogy Bakits Révay Ferenczhez volt kénytelen szállni. Bizonyos, hogy Forgách Zsuzsánna férjének érdekes rokonát nagyon szívesen látta. Bensőségteljes modora, őszintesége megnyerték szivét. Neki, ki mindez ideig sohasem érezte, mi a szerelem, egész lelkét betöltötte e férfi képe, oltárképe volt, kihez tisztelettel és imádattal emelkedett fel, s kit többé a halál sem volt képes kitépni szivéből.

A mi Révay Ferenczet illeti, bár vak szenvedélylyel szerette nejét, s minden férfira, vendégre, rokonra, cselédre féltékeny volt, épen unokaöcscsével szemben vak bizalommal viseltetett. Örült, hogy vendégének foghatta, az asztalra több és jobb étkek kerültek, többet lehetett inni. Aztán Bakics jómodorú, világlátott ember volt; érdekesen adta elő utazásait, csatáit, a maga részéről szívesen hallgatta Révay vadászkalandjait s ha a gyenge magyar vacsora végén elázott, akkor sem nevette ki, hanem lefektette és csendesen csitítgatta. Évek múlva is beszélték az udvari tisztek és cselédek, hogy Révaynénak csak akkor volt igazán jó kedve, mikor Bakics uram jött Szklabinyára. Ilyenkor jött-ment mindenfelé, nevetett és dalolt. Más vendégnek oda sem nézett.

Révay Gáborné temetése után az 1601-től 1604-ig terjedő időben Bakics Péter gyakran megfordult Révay Ferencz házánál. Szemtanú, Révay egyik volt szolgája, Laják György beszéli, hogy egy alkalommal Bakics ujra eljöve, néhány napig mulatozott ott. «Egy este, — mondja, — a vár ablakait kivilágitották, asszonyom meghagyta nekem, hogy uramat és Somogyi Gábor uramat, ki akkor szintén vendégük volt, hívnám le a kertbe, hogy nézzék meg a világitást. Maga az asszony Bakics urammal a házban maradott s együtt kártyáztak». Néki lent a csarnokban kellett volna állani, és Zsuska nevű leánynak, ki az asszony ajtaja előtt ült, jelt adni, hogy az úr visszatért. De hideg lévén, bementek az asszony házába; akkor is kártyáztak. Mikor Bakics elutazott, az asszonyt megölelte, megcsókolta. Az asszony keservesen sírt, sokáig igen szomorú volt, s azt mondta cselédjeinek, hogy vagy leugrik a vár ablakából, vagy elbujdosik világgá, hogy többé hírét se hallják.

Nehéz volna a történetirónak eldönteni annyi idő multán, s a házasélet mindennapi érintkezéseiben, hogy melyik félt terheli jobban a magáról megfeledkezés vádja. Tény az, hogy Révay Ferencz is, akár természetes vad ösztönénél, vagy ittasságában számot adni nem tudó eszeveszettségénél fogva, akár azért, mert sejtett valamit, mind féktelenebbül kezdte viselni magát nejével szemben. Gyakran rá is rontott s tettlegesen bántalmazta, úgy hogy a feldult családi élet s a zajos jelenetek hire még a cselédség közé is kiszivárgott, s Bakicsnak kellett gyakran a házasfeleket kibékítenie. Megtörtént, hogy Bakics megérkezte a legvérlázitóbb czivódásnak vetett véget, s ilyenkor maga is felindulván, hatalmas testi erejével sarokba szorította Révay Ferenczet.

Forgách Zsuzsánna érzelmei s gondolatvilága e jelenetek következtében nagy változásokon mentek keresztül. Többé nem volt az a türelmes, szenvedő nő, a ki házassága első éveiben; titkos gondolatokkal tépelődött s nyugtalan vágyak s remények közt sovárgott éjt-napot. Ismerve házasélete titkát, vénasszonyok s más udvari bejárók ajánlkoztak, hogy italt készitenek, mely férjétől örökre megszabadítja. Igaz, hogy ő ezeket állhatatosan visszautasította, de az ellen nem volt kifogása, hogy babonás eszközöket megkérdezzen jövője felől. Igy egy sütőnője bizonyos növényszálakat akasztott a fogason végig minden jelenlévő személy nevével. Egyik inas meglátván, kérdezte, hát ez mire való? Egy csacska leány elárulta, hogy azok a fűszálak mindenkinek az életét jelentik s a melyik leghamarább elszárad, az fog közülök leghamarább meghalni. Megállapitották, hogy az úr fűszála leggyorsabbban elhervadott s a rendező ünnepélyesen kijelentette, hogy az úr egy év alatt meg fog halni. Egy más asszony borsószemek eregetéséből olvasta ki a jövendőt; persze az is csak jót jövendölt. Máskor újra gyertyaöntéskor maradt forró viaszt vagy bizonyos napokon olvasztott ólmot loccsantottak a vizbe, s abból is a férj halálát olvasták ki.

Egyszer Forgách Zsuzsánna valami trencsénmegyei *néző-asszony*-nak hallotta hirét s elküldte oda egyik leányát, hogy nézesse meg az asszonynyal, meddig él még férje? Egy másik néző-asszony azt izente neki, hogy adja át férje ingének s alsó nadrágjának kötőjét, s ő megcsinálja, hogy férje félév alatt meghal. Hire járt ekkor, hogy Bakics Margit, kedves barátnéja s Bakics Péter huga, szintén igy veszejtette el férjét, Balassa Menyhértet. Ezt a hirt azonban Forgách Zsuzsánna, saját mondása szerint, sohasem hitte.

Egy szóval Zsuzsánna többé nem volt már oly állandóan szomoru, sőt néha kitörő szilaj jókedv is vett rajta erőt. Meghittébb környezetének gyakran mondta, hogy a merre néz, mindig Bakicsot látja maga előtt s mikor alszik is mindig vele álmodik. «Vajjon elvehetne-e engem feleségül Bakics Péter, ha uram elhalna?» kérdezte vénasszonyától. Egy év mulva pedig azt beszélte: «Bakics uram elment Rómába, majd megcsinálja, hogy feleségül vehessen». Egyik belső cselédje beszélte: «Vettük észre már Szklabinyán, hogy ha urunk hozzá jött, s kezét vállára téve, meg akarta ölelni, mondván: «Zsuzskám, édes leányom!» nem akart vele játszani, elfordult tőle. »Hagyj békét nekem!» mondá. Néha egész váratlanul, mintegy erős lelki vívódás után karon ragadta egyik asszonyát: »Mondd csak, lehet-e két személy közt igaz szerelem érzé-

AZ ANGOL PARLAMENT MEGN

kiség nélkül?» S midőn az megütődve felelt: «Én nem tudom». — «Isten úgy segéljen, lehet» tette utána Révayné.

(Folyt. köv.)

OROSZ TÖRTÉNETEK.

PÁL CZÁRRÓL.

1. A tudós generális.

Mikor Pál czár még az angolokkal tartott Napoleon ellen, Berg tábornok vezérlete alatt hadsereget küldött volt Hollandiába. Segédül Mamajev tábornokot kapta Berg. Erről a Mamajevről szól az ének.

Mamajevet hivatja a czár. Ez megjelenik s a czár előtt térképet talál. Pál magához inti Mamajevet s mondja neki:

— Tábornok úr, én önt Berg gróf vezérlete alatt egy hadtesttel Hollandiába küldöm. — Ezt mondva, rámutat a térképen Hamburgra s így folytatja: — Nézze tábornok ur, itten Hamburgban felül kelmed seregestül a hajóra s elvitorlázik tengeren Hollandiába.

Mamajev, a ki szegény flótásból vitte a tábornokságig, szülőföldének dialektusát is megtartá, mely a h-t szerette j-nek ejteni. Tehát ez a Mamajev ránéz a térképre s legalázatosabban megjegyzi, hogy *Jamburg* városában ő már állomásozott ezredével, de akkoriban tengert nem látott ottan, csak egy kis patakcsát, melyen tekenőt lehet ugyan usztatni, de hajót legfölebb úgy, mint a szárazföldön.

A czár egyszerűen azt felelé, hogy

— Nem Jamburg az, sehonnai hanem Hamburg kikötő város!

— Bocsánat felség, Hamburgban még nem állomásoztam ezredemmel.

Erre aztán a czár legkegyelmesebben rámordult, hogy «Takarodj!», — de azért mégis Mamajevet küldte Hamburgba.

2. Ő felsége parancsára legyen az asszonyból kisasszony.

Pál idejében történt Ignatyev Afanaszij dandárnokkal a következő mulatságos eset. A vitéz tábornok nem bírván kiállni jó oldalbordája nyelvének huszáros hat-vágásait, formaliter megszökött tőle. Kijevben, a hol nem ismerték, kiadta magát özvegynek és csakhamar házasságra lépett Nilus altábornagy leányával. Csakhogy másfél év mulva neszét vette ennek az első feleség, és folyamodott a czárhoz, hogy «drága urát» visszakapja.

A végzés nem sokáig váratott magára, s így szólott, «Ignatyev dandárnokot Kijevből Moszkvába kell hozni s megparancsolni neki, hogy tovább éljen a feleségével, második feleségének pedig meghagyjuk, hogy továbbra is Nilus kisasszony maradjon.»

3. A kiről nem akarják elismerni, hogy él.

A nisznij-novgorodi dragonyos ezred egyik tisztjével hallatlan eset történt: mint «elhunytat» kitörölték a szolgálatból.

Mivel a tiszt élt és nem is gondolt a halálra, bizonyitványt kért ezredesétől arról, hogy ámbátor elhalálozás miatt kitörölték a szolgálatból, ő mégis él, és nem halt meg. Az ezredes nem akarta ezt a bizonyitványt kiállítani, hivatkozván arra, hogy a hivatalos parancs ellen ő nem meri állítani, hogy a tiszt valóban él. A szegény tiszt ez által olyan helyzetbe jutott, minőben a világ teremtése óta talán egyetlen halandó sem volt még. Nem volt helye széles Oroszországban, nem volt neve, vagyonát elvették, és senki sem hitte neki, hogy őt, az élőt elhalálozás miatt kitörölték a szolgálatból. Szorultságában folyamodványt intéz a czárhoz, melyben kérve kéri uralkodóját, hogy őt, az élőt rendeletileg nyilvánitsa élőnek és ne halottnak. Ki irhatja le bámulatát, midőn Pál czár a következő hátirattal küldi vissza folyamodványát: «A halálozás miatt szolgálatból kitörölt tisztnek abbeli kérelme, hogy ismét élőnek tekintessék, mert él és nem halt meg, épen ezen oknál fogva nem teljesithető.»

MIKLÓS CZÁRRÓL.

1. Az első orosz vasut megnyitása.

Még czivilizáltabb államban is esemény számba megy minden ilyen aktus, nem hogy a «szent» Oroszországban, hol az első vasut, a Szent-Pétervárról Moszkvába vezető, 1850-ben nyilt meg. Ismeretes, hogy ezt a vasutat is afféle «családi» vasuttá akarták épiteni, kacskaringós görbületekkel felczifrázni. Mikor a terv elkészült, bemutatták azt Miklós czárnak, ki a következőleg határozott: — Itt van Szent-Pétervár, itt van Moszkva, a kettőt ez az egyenes vonal köti össze, — s a két végpont közé vonalzóval egyenes vonalat húzott, — így építsétek.

Azt hinné az ember, hogy ily parancs után az épités minden baj s a számadás minden sikkasztás nélkül ütött ki. Sem az egyik, sem a másik nem történt. Sőt az utóbbi közmondássá nőtte ki magát, mint az alábbi eset is bizonyitja.

Az ötvenes évek elején egy perzsa herczeg látogatta meg az orosz székvárost. Miklós czár szeretett ilyenkor kitenni magáért, s gondja volt rá, hogy a külföldi nevezetességnek megfájduljon a feje a fogadtatás nagyszerűségétől, s a szemkápráztató látnivalótól. Mily nagy lőn boszankodása, midőn a keleti herczeg, bárha Szent-Pétervár minden külső és belső nevezetességeit feltárták előtte, közönyös, hideg nézője maradt a fehér czár kincseinek, látnivalóinak. A czár tanácsot tartott közelállóival, mely a körül forgott, mivel lehetne ezt a persa fenséget isten igazában meglepni. Ekkor Mensikov, a calembourgjairól nevezetes tengernagy, a következőket tanácsolá:

— Nincs könnyebb ennél, felséges uram. Csak meg kell mutatni neki a Nikolajev-vaspálya (így nevezik az említett vasutat) építéséről szóló számadásokat, s úgy, de úgy fog bámulni, annyira meglepetve fogja érezni magát, hogy holta napján is megemlegeti.

Ha más merészel ilyet tanácsolni, bizonyára Szibériába vándorol, Mensikovnak azonban sok volt szabad, s a czár beérte egy savanykás mosolylyal.

ZITÁSA. — A KIRÁLYI MENET AZ UTCZÁN.

Hátra van a megnyítás. Leirhatatlan az a hatás, melyet az első gőzmozdony tovarobogása a «szent» Oroszország orthodox népére gyakorolt. A pórnép úgy okoskodott, hogy «az urak ördöngös erőt szorítottak bele az üstbe, mely kijárás nem létében, akarva nem akarva, dolgozni kénytelen». A vonal mentén s az állomásokon szájtátó muzsikok (pórok) álltak, s nagyban rakták a kereszteket. Helyenkint vén asszonyok csődültek össze, kézzel-lábbal hadonáztak, pokoli lármát csaptak, öltegették a nyelvüket, pökdöstek, félmeztelenre vetkőzve tánczoltak, hogy a gőzgépben székelő sátánt elrémitsék s szülőföldükről tovaüzzék. Valóban nagy volt a hasonlatosság köztük és ama shaksperei boszorkányok közt, kik Macbethben ott tánczolnak azt üst körül. Ezek az asszonyok valóban képesek lettek volna elkergetni magát a sátánt, ha megjelent volna nekik.

Hát még az ebek mily hajszát csaptak, hogy üldözték ezt a süvöltő, füstölgő szörnyeteget. Nem egy szegény kutya a szörnyeteg «lábába» akart harapni, s a kerekek ott tiporták agyon.

1850. évi augusztus havában ment az első ünnepélyes czári vonat Pétervárról Moszkvába. A verbjini hidon olyan eset fordúlt elő, mely könnyen végzetessé válhatott volna a vasut épitőire és igazgatóira. Midőn a czári vonat elérte a hidat, a czár leszállt róla, lement a pályatestről a folyó partjára s megparancsolta, hogy a czárnét s kiséretét vivő vonat lassan robogjon át a hidon. A czár zsebkendőjével megadja a jelt, s a vonat megindúl... A czár figyelmesen nézi, mint közeledik a hidhoz. Mikor a vonat elérte a hidfőt, megáll... A füstoszlopok nyilván mutatják, hogy a gép működik, a nélkül, hogy előre haladna, a kerekek zakatolását is hallani. Tehát a vonat megállt, mintha félne átkelni a folyón. A czár teljes erőből intett, hogy indítsák el a vonatot, kisérete ugyanazt tevé... Hasztalan. Kleinmichel gróf, a hid épitője a kiséretből felrohan a pályatestre, hol ezalatt következők történtek.

A szerkocsiban levő főmérnök és főgépész a czártól adott jelre elindították a vonatot, mely midőn elérte a hidfőt, azonnal megszűnt előrehaladni, jóllehet a kerekek egyre forogtak s dübörögtek; abban a hiszemben, hogy a gőz nyomása gyenge, több gőzt bocsátottak a hajtó dugattyu alá, — de mindez nem lendített a dolgon. A czárné is nyugtalankodni kezdett s tudakozódott a történtekről. Ebben az átalános zür-zavarban leugrik a főmérnök s megütközve látja, hogy a hidon levő sinek a legrikitóbb piros színre vannak festve, s hogy az olajfesték még meg se száradt rajtok. A sikamlós festék lehetetlenné tett minden előre vagy hátrahaladást. A főmérnök azonban feltalálta magát, előhozatta a szerkocsi tüzelőjében levő hamut, azzal, meg a hid mellett keze ügyébe eső homokkal végig hintette a szépen kipirosított sineket, a mi a 150 ölnyi hosszú hidon nem ment végbe azonnal. Ennek megtörténte után a még mindig a folyó partján álló czár szemlélhette a vonat elvonulását.

Képzelhetni a hidépitő gróf boszuságát. Az egésznek oka a pályafelügyelő volt, a ki látván a szépen befestett új hidat s a rajta éktelenkedő sineket, hogy magára vonja a czár figyelmét, buzgalmában saját szakállára, a mérnökök megkérdezése nélkül, mielőtt a vonat megérkezett volna, rikitó pirosra festeté azokat.

2. Nem jó a tulságos buzgalom.

A negyvenes években történt, hogy Miklós czár nyári időben Kurszkból Kharkovba utazott. Rég nem esett már, s az út felette poros volt. Midőn a rettegett autokrata javában kocsikázik tova, az egyik közbeeső állomáson eléje vág egy hármas fogat, s gyorsan törtet előre.

Miklós rendesen nyitott kocsiban utazott, az elől szaladó fogat pedig olyan port csapott, hogy volt mit nyelni a felséges tüdőnek. Int kocsisának, hogy a tolakodó fogatnak elébe vágjon.

Csakhogy nem oda Buda! Mikor a hármas fogatban ülő észrevette, hogy a czár kocsija gyorsabban kezd haladni, megeresztette a gyeplőt, gyors iramban vágtatott és még irgalmatlanabb port vert föl. Ez a hajsza eltartott a legközelebbi állomásig, hol lovakat kellett váltani.

Mihelyt a czár elérte az állomást, tüstént maga elé rendelte a hármas fogaton utazót. Kisült, hogy ő kelme a járásbeli rendőrfőnök vala, sánta lábu, különben buzgó tisztviselő. A czár tetőtől talpig végig méri emberét, s szigoruan kérdi, minek hajtott a kocsija előtt, porral szórva tele a szemét?

— A kötelesség vitt rá, felséges uram, — felelé a rendőrfőnök, — kötelességemnek tartottam az én járásomban kisérni felségedet.

— Ah, úgy! Fedezet alatt kisérni engem; szépen vagyunk!

És tüstént Kurszkba küldte a gubernatorhoz a rendőrfőnököt, azzal a meghagyással, hogy három napig üljön a főőrségen «nem helyén való hivatalos buzgalma miatt.»

A rendőrfőnöknek nem soká fájt ez a kis fogság; ellenkezőleg, annak köszönheté, hogy alkalma nyílt magára vonni a kormányzó figyelmét, és nem sokára szép előléptetésben részesült.

3. Miklós czár és a lengyelek.

Hogy Miklós czár nem szerette a lengyeleket, annak mindig jelét adta, valahányszor szerét ejtheté.

Igy, midőn Berlint meglátogatta, Ribopierre követhez rendelé az ottan tartózkodó oroszokat. Sokan jöttek a parancsszóra, köztük lengyelek is. Az egyik lengyelen megakadt a czár szeme.

— Miért visel bajuszt? — kérdi szigoruan s a bajszos lengyelhez közeledik.

— Volhyniai vagyok, — feleli a kérdett alig hallhatóan.

— Volhyniai ide, volhyniai oda, — dörgé a czár fenyegető hangon, — ön azért orosz, s mint ilyennek tudnia kell, hogy Oroszországban csupán a katonáknak van megengedve a bajuszviselés.

— Borotváljátok le, — kiáltá Ribopierrehez fordúlva, s kezével a volhyniaira mutatott.

A szegény lengyelt tüstént a mellékszobába vitték, nyomban leborotválták, mert az egész Oroszország * czárja igy rendelé azt. —*y*—*ó*.

SÁNDOR MÁTYÁS

VERNE GYULA REGÉNYE.

FRANCZIÁBÓL FORDITOTTA HUSZÁR IMRE.

Egyedül jogositott magyar kiadás. **MÁSODIK RÉSZ.** Huszonhatodik folytatás.

III. Antekirtt orvos.

Antekirtt orvos érdekkel hallgatta a derék kis embert, a ki iránt a sors mai napság oly mostoha volt és a ki e miatt még se panaszkodott ellene. Érezte, hogy legalább is annyi sziv lakik benne, mint ész és arra gondolt, hogy mi válhatott volna belőle, ha az élete kezdetétől fogva nem szükölködött volna anyagi eszközökben.

— És hova mennek önök innét? — kérdé tőlük.

— Mindig előre, a hova a véletlen visz, — felelé Pointe Pescade. De a véletlen nem mindig rossz vezető és rendszerint ismeri az utakat. Hanem attól tartok, hogy ezuttal mégis messzire elvezetett minket a szülőföldünktől! De utóvégre is, ez a mi hibánk. Mindenekelőtt meg kellett volna tőle tudakolnunk, hogy hová megy.

Antekirtt orvos egy pillanatig figyelmesen nézett rájuk, aztán igy szólt:

— Mit tehetnék önökért?

— Semmit, orvos ur, — felelé Pointe Pescade, — biztosítom önt, hogy semmit...

— Nem volna nagy kedvük visszatérni a Provenceba?

A két akrobata szemei egyszerre kigyuladtak.

— Én elszállíthatnám oda önöket, — folytatá az orvos.

— Ez... ez már pompás dolog lenne! — mondá Pointe Pescade.

Aztán a társához fordult e szókkal:

— Cap Matifou... szeretnél oda visszatérni?

— Igen... ha te is velem jönnél, Pointe Pescade.

— Igen; de mihez fognánk ott? Miből élnénk?

Cap Matifou a homlokát vakarta, a mit mindenkor tenni szokott, mikor kényes helyzetben találta magát.

— Hát... hát... mormogá.

— Te se tudod, ugy-e bár? No, én se tudom. De végre is otthon volnánk. Nem furcsa dolog-e az, orvos ur, hogy egy pár olyan szegény ördögnek, mint mi vagyunk, még hazája is van és hogy két ily földhöz ragadt szegény ficzkó, a kiknek még szülőik sincsenek, átalában született valahol! Ezt sohase tudtam magamnak megmagyarázni.

— Nem volnának hajlandók, mindketten nálam maradni?

Erre a váratlan ajánlatra Pointe Pescade hirtelen fölkelt, mialatt a Herkules ránézett, nem tudván, vajjon fölkeljen-e ő is.

— Önnél maradni orvos úr? — felelé végre Pointe Pescade. — De mi hasznunkat vehetné? Mi soha se csináltunk egyebet akrobata-mutatványoknál. Hacsak azt nem kivánná, hogy utazásai alatt, vagy otthon, a hazájában, szórakoztassuk...

— Figyeljenek rám, — viszonzá Antekirtt orvos. — Szükségem van bátor, hűséges, ügyes és értelmes emberekre, a kik czéljaim megvalósítását elősegíthetik. Önöket itt senki se tartóztatja és haza senki se hívja. Akarnak önök azok az emberek lenni, a kikre szükségem van?

— De ha egyszer a tervei megvalósulnak? — mondá Pointe Pescade.

— Akkor se hagynak el többé, ha úgy tetszik, — válaszolá az orvos mosolyogva, — és velem maradnak a hajómon! Aztán lássa, tornaleczkéket adhatnak a legénységnek. Ha ellenben vissza akarnak térni a hazájukba, azt is megtehetik, annál könnyebben, mert gondoskodni fogok róla, hogy jólétük biztosítva legyen egész életükre.

— Oh! orvos úr! — kiáltá Pointe Pescade. — De remélem nem kivánja, hogy semmit se tegyünk. A semmittevés nem nekünk való.

— Igérem, hogy elég munkát fogok adni.

— Az ajánlat határozottan nagyon csábító, — mondá Pointe Pescade.

— Mi kifogása lehet ellene?

— Talán csak egyetlenegy. Nézzen meg mindkettőnket, Cap Matifout és engem! Egy vidékről valók vagyunk és kétségkivül ugyanazon család tagjai is volnánk, ha volna családunk! Sziv szerint testvérekül fogadtuk egymást. Cap Matifou nem élhetne Pointe Pescade nélkül, se Pointe Pescade Cap Matifou nélkül! Képzelje magának a siami ikreket! Ugy-e bár, ezeket se választhatták el egymástól soha, mert az elválás életükbe került volna! No hát, mi is ilyen siami ikrek vagyunk!... Szeretjük egymást, orvos úr!

És Pointe Pescade a kezét nyujtá Cap Matifounak, a ki azt a mellére szorította, mint egy gyermek.

— Barátim, — mondá Antekirtt orvos, — szó sincs az elválásról, ugy értettem a dolgot, hogy önök soha se hagyják el egymást.

— Akkor megtörténhetik, orvos úr, ha...

— Ha?

— Ha Cap Matifou is beleegyezik.

— Mondj igent, Pointe Pescade, — viszonzá a Herkules, és mind a kettőnk nevében fogsz beszélni.

— Jól van, — mondá az orvos, — ezzel hát tisztában volnánk és nem lesz okuk megbánni elhatározásukat. A mai naptól fogva ne gondoljanak többé semmivel.

— Oh! orvos úr, vigyázzon! — kiáltá Pointe Pescade. — Talán többet vállalt magára, mintsem gondolná!

— Miért?

— Azért, mert nagyon sokba fognak önnek kerülni, főleg Cap Matifou. Az én czimborám hatalmas étvágynak örvend s ön bizonyára nem akarná, hogy a szolgálatában bármily keveset is veszítsen az erejéből.

— Sőt inkább azt akarom, hogy megkétszerezze.

— Akkor tönkre fogja önt juttatni.

— Engem nem lehet tönkre juttatni, Pointe Pescade.

— De mégis... naponkint kétszer... háromszor étkezni...

— Ötször, hatszor, tizszer ha akarja, — felelé Antekirtt orvos mosolyogva. — Számára mindig teritve lesz az asztal.

— Hallod-e ezt Cap! — kiáltá Pointe Pescade nagy örömmel. — Most hát a kedvedre fogsz ehetni.

— És ön is, Pointe Pescade.

— Oh! én csak annyit eszem, mint a madár! — De szabad-e kérdeznem orvos úr, vajjon hajókázni fogunk-e.

— Gyakran barátom. Dolgom lesz a Közép-

* Szükségesnek tartom megemlíteni, hogy a «minden oroszok czárja» elnevezés, melylyel az orosz uralkodót nálunk illetik, nem korrekt, mert a hivatalos czím, a «Számoderzsecz vozeja Roszíji» csupán azt mondja, hogy «az egész Oroszország autokrátája». Ne adjunk neki többet, mint a mennyivel ő maga beéri. —*y*—*ó*.

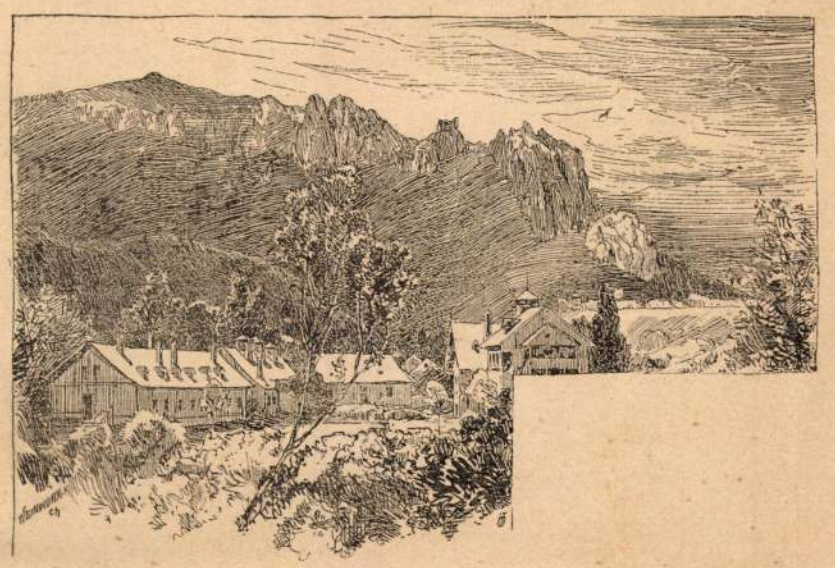

RAJECZ.

A THURZÓ CZIMER.

ÁRVÁCSKÁNAK.

Égtem egykor forró nyáron
Olthatatlan lánggal,
Elbűvölve, elbájolva
Szép szemeid által . . .
Szerettelek, imádtalak,
Majd meghaltam értted,
S te jutalmul a szivemet
Összetörted, tépted . . .

Gyógyult a seb, s elfeledtem
Rózsaarczod', ajkad',
Szép szemeid', s mindent, a mi
Olyan bájos rajtad . . .
Vége lett a fájdalomnak,
Szenvedésnek vége,
És szivembe szállt az édes,
Enyhetadó béke.

S most, a mikor messze vagy már
Mint egy régi álom,
Ujra égek, ujra hozzád
Vissza-vissza vágyom . . .
S ugy szeretnék esedezni
Lábaidhoz hullva:
Itt a szivem, itt a lelkem,
Törd el, tépd el ujra! . .

Zoltán Vilmos.

KUTHEN HÁTRAHAGYOTT KÖLTEMÉNYEIBŐL.*

I.

Az első ősz hajszál.

Nézd, sárga levél van már a fa sudarán,
Az ősz küldötte, hogy készüljön, közelget . . .
Nekem is üzent az idő, oh drága lány:
Nézd fehér hajszála van immár fejemnek!
Könyeznék, ha te most itt nem volnál velem,
— Oly nehéz e hajszál lehajtott fejemen!

Ah múlik az idő! Ezek a virágok,
Melyek közel levő halálukat érzik,
Eszembe hozván a rövid ifjuságot,
Megállítják érző szívemnek verését;
Oh mi szép az élet ifjan én kedvesem . . .
— Oly nehéz e hajszál lehajtott fejemen!

II.

Szakadós a . . .

Szakadós a Kurcza partja,
Halász kis lány ne járj rajta!
Bele szakadsz, majd meglátod,
Elvisz mint egy szép virágot.

Néz a lány a víz partjára,
Reszketve kél sóhajtása,
Bárcsak, bárcsak beszakadna,
Búmmal együtt elragadna!

THURZÓ IMRE IFJUSÁGA.

A «Magyar Történeti Életrajzok» múlt évi 10-ik füzete Ipolyi Arnold posthumus művét, Nyáry Krisztina életrajzát adta olvasóinak, mely alkalommal mi is ismertettük főbb vonásaiban e munka nyomán annak a nőnek életpályáját, kit sorsa odaállított korának lángra gyujtott vallási visszavonásai közé, hogy feláldozza azoknak házi boldogságát s protestáns férje oldalán meghasonlásba hozza hitvesi kötelességét öröklött hitével — mig a férj kora halála fel nem szabadította lelkét lánczai alól s boldogabb házasság révébe nem terelte élete pályáját. Ipolyi művét most nyomban egészíti ki a férjnek, Thurzó Imrének kimerítő forrástanulmányok után közzétett életrajza Kubinyi Miklóstól, mely szintén az említett jeles vállalat legújabb füzeteiben most hagyta el a sajtót. A tárgy azonossága természetesen nem teszi elkerülhetővé bizonyos, meglehetősen éles ellentétek önkényt felmerülését, melyek a katholikus főpap, Ipolyi és Thurzó életének protestáns irója felfogásában gyökereznek, legfőképen Nyáry Krisztinát illetőleg. Ha Ipolyi a csendesen türő martyromság egy nemét látja a katholikus *Nyáry Krisztina* sorsában, ki némán elhagyatva tür, kiragadva vallása kegyeletes hagyományai köréből, idegen környezetben, hol férjét is csak órák számra mondhatja magáénak a hazában duló villongások s a közügyek minden erőt lekötő pártharczai közepette, s a kire ép ezért nem dobhatni követ, ha özvegysége keserű állapotában meghódol a sorsát intéző hatalmaknak, melyek szerencsésebb frigy kötésére nyitnak neki utat, s ha hiven e felfogásához Ipolyi a vakbuzgó anyóst, Czobor Erzsébetet is egy makacs és boszuálló fanatizmus sötét ridegségében festi; viszont Kubinyi megfordítva nem mindenben tartja menthetőnek az elhalt férje emlékéhez hűtlenné vált Nyáry Krisztina ama lépését, melylyel az óriási Thurzó-vagyon nagy részét a katholikus Eszterházy-család kezére játszta, ellenben szépíteni tudja a büszke és sértett anyós föllépését, midőn elhalt fia gyermekeit minden erejéből magánál tartani igyekezik.

Melyik álláspont a jogosultabb, nem dönthetjük el, épen azért, mert egyik műben sem látjuk Nyáry Krisztina alakját a maga organikus egyéniségében úgy feltüntetve, hogy jellemének erkölcsi rugói teljes érthetőségben állnának előttünk. A mi különösen Kubinyi tanulmányát illeti, Nyáry Krisztina alakja teljesen háttérbe szorul a férj, *Thurzó* erősen kidomborodó politikai szereplése mellett. A fiatal főnemest hamar magával sodorja az események szele, melyek közé mint *Bethlen* Gábor nagy és fontos diplomácziai feladatokkal megbízott politikai párthive kerül, s ettől fogva nem látjuk többé családi és magánkörében.

Thurzó Imre iskoláztatásának s külföldi egyetemeket látogatásának sok részletre kiterjedő előadása azonban egyike az akkori Magyarország műveltségi állapota legbecsesebb adalékainak. Meglátszik, hogy a hatalmas nádor fia kora ifjuságától már arra összpontosította annak nevelését, hogy hazája közéletében egykor fontos tényező legyen. Utazásai közt — irja Kubinyi Miklós — gyakran vitte magával Nagy-Szombatba, Tokajba, sőt Pozsonyba is, hol alig 10 éves korában az a kitüntetés érte, hogy II. Mátyás királylyá koronáztatásakor a díszebédnél mint étekfogó szerepelhetett.

A wittembergai egyetemre való utazása közben is a fogékony ifju nem mulasztotta el az utjába eső nevezetesebb városokat, igy Prágát, Bécset, Drezdát megtekinteni, mindenütt atyjának ajánló leveleivel felszerelve. Wittembergába való megérkezése pedig, hol ez időtájt több mint 2000 ifju tanult, valóságos eseményként üdvözöltetett a tanárok és tanuló ifjuság által. Maga Thurzó Imre ugyan még akkor nem tudott németül, s ez és szokatlan magyaros viselete, mint az iró megjegyzi, sok élczelődésre szolgáltatott okot személyére vonatkozólag, a mit azonban hamar legyőzött kitünő előmenetele és szorgalma által, — ideértve természetesen fejedelmi bőkezűségét is — minek következtében az Alma Mater őt már 1615 október elején megválasztotta az akadémia igazgatójának is.

Wittembergában ez időben számos magyar ifju tanult, igy még ugyanazon évben Paczóth Ferencz, 1616 elején pedig Osztrosith János stb. Fájdalom, nem lehet tagadni, hogy már akkor a magyar név hire némileg meg volt ingatva, a mit annak lehet tulajdonitani, hogy kevéssel Thurzó megérkezése előtt egy magyar úrfi, Szúnyogh Gáspár, a nemes úrfiakkal versenyt dőzsölvén visszaélt hitelével és nem rendezte adósságait. Thurzó, ki Szúnyoghnak megyebelije és rokona is volt, mindenkép azon igyekezett, hogy helyreállitsa a magyar néven ejtett csorbát, s apjához irt leveleiben váltig sürgette, hogy e szennyes adósságok rendeztessenek.

Pedig maga Thurzó sem volt érzéketlen a társas élet örömei iránt, s nem egyszer rendeztetett összejöveteleket, melyeken tanárai is résztvettek, s ilyenkor a komoly tudományos vitatkozásokon kivül a jó zerbsti sör mellett a tréfának is tág tere nyilt, sőt néha a széles jókedvben kancsók és poharak is törtek. Közünnepélyeken sem hiányzott soha, s érdekes, hogy midőn 1616 febr. elején az egyetem elhalt pártfogójáért, Ágost szász herczegért gyász-szertartás tartatott, Thurzó, nem lévén gyászruhája, sem szabó Wittembergában, a ki magyar ruhát tudott volna készíteni, a magyar alumnusoktól kikölcsönzött egyszerű fekete ruhába öltözött, felöltőül éjjeli köntösét használva, melyet e czélra — irja Kubinyi — feketére festetett.

Hogy Thurzó Imre oskoláztatása jókora összegbe kerülhetett apjának, mutatja az, hogy mikor ez, régi köszvénybaja felújulva, mely ellen hiába keresett a rajeczi fürdőben enyhülést, fiát az egyetemről hazahozatta, a kocsival, melyet érte küldött, egyszersmind egész társzekereket indított útnak, megrakva finom tokaji borokkal Mátyás király és a szász fejedelem számára, nem is említve, hogy Imre házigazdájának szép kárpitot, Spiegel Jeremiás mesterének pedig szép paripát ajándékozott. De okiratok is maradtak fenn, melyekből kitünik, hogy Thurzó Imre tiz és félhavi wittembergai időzése költségei 4538 frtra rugtak, nem is számítva a számos ajándékokat, küldönczök, lovasok utazására forditott költségeit, melyekkel együtt bátran 5000 frtra tehetők. Tekintetbe véve a régi magyar forintnak ötszörös relativ értékét a maihoz képest, az összes költség mai értékben kerek 37.500 frtot tenne.

Alig érkezett vissza Thurzó Imre az egyetemről, kinek apja ettől fogva 4000 frt évdijat rendelt és szabad ellátást váraiban 32 lovasból álló kiséretével együtt, a nagy nádor 1616. decz. 21-én örökre behúnyta gondoskodó szemét. E megrendítő eseményről ezeket irta Thurzó Imre naptárának külső lapjára: «Az szegény üdvözült úr ő nagysága múlt ki ez árnyék világból, nagy karácsony estve, fertály hiján tiz órakor». A boldogultnak végakarata volt, hogy arany- és ezüstnemüt vele el ne temessenek. Ez akaratához képest egyszerü biborköntösbe öltöztették, fején fekete kolcsag-tollas süveggel, balfelől kardja, jobbfelől buzogánya — igy helyezték el tetemét

* Mutatvány *Kuthen* hátrahagyott költeményeinek sajtó alatt levő kötetéből, melynek előfizetési felhivását lapunk 13-ik számában említettük. *Szerk.*

*

BITSE VÁRA.

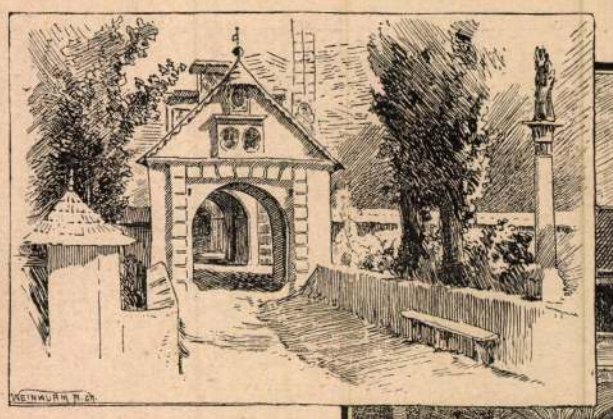

A BITSEI VÁR BEJÁRATA.

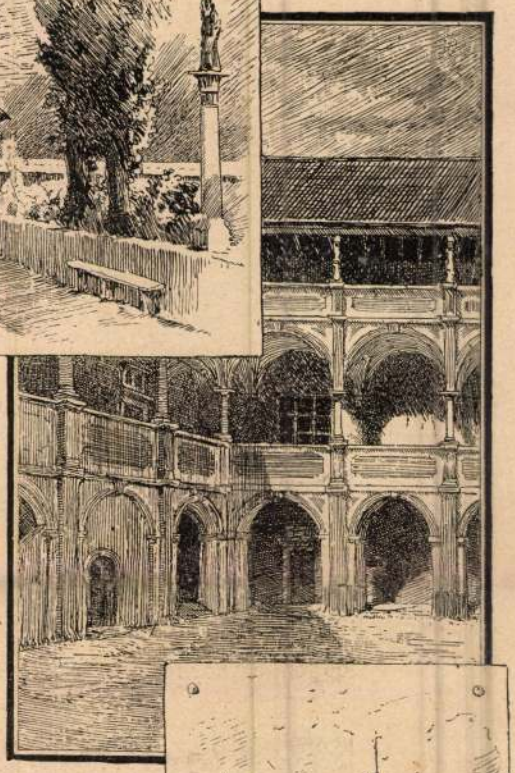

A VÁR UDVARA.

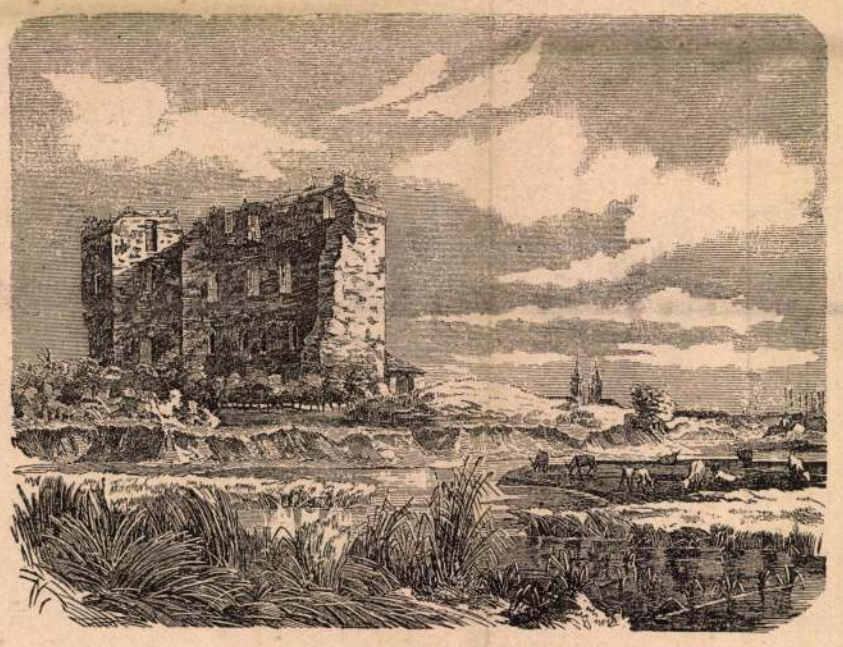

KIS-VÁRDA ROMJAI.

A BITSEI TEMPLOM.

A THURZÓ CZIMER.

ÁRVA-VÁRALJA.

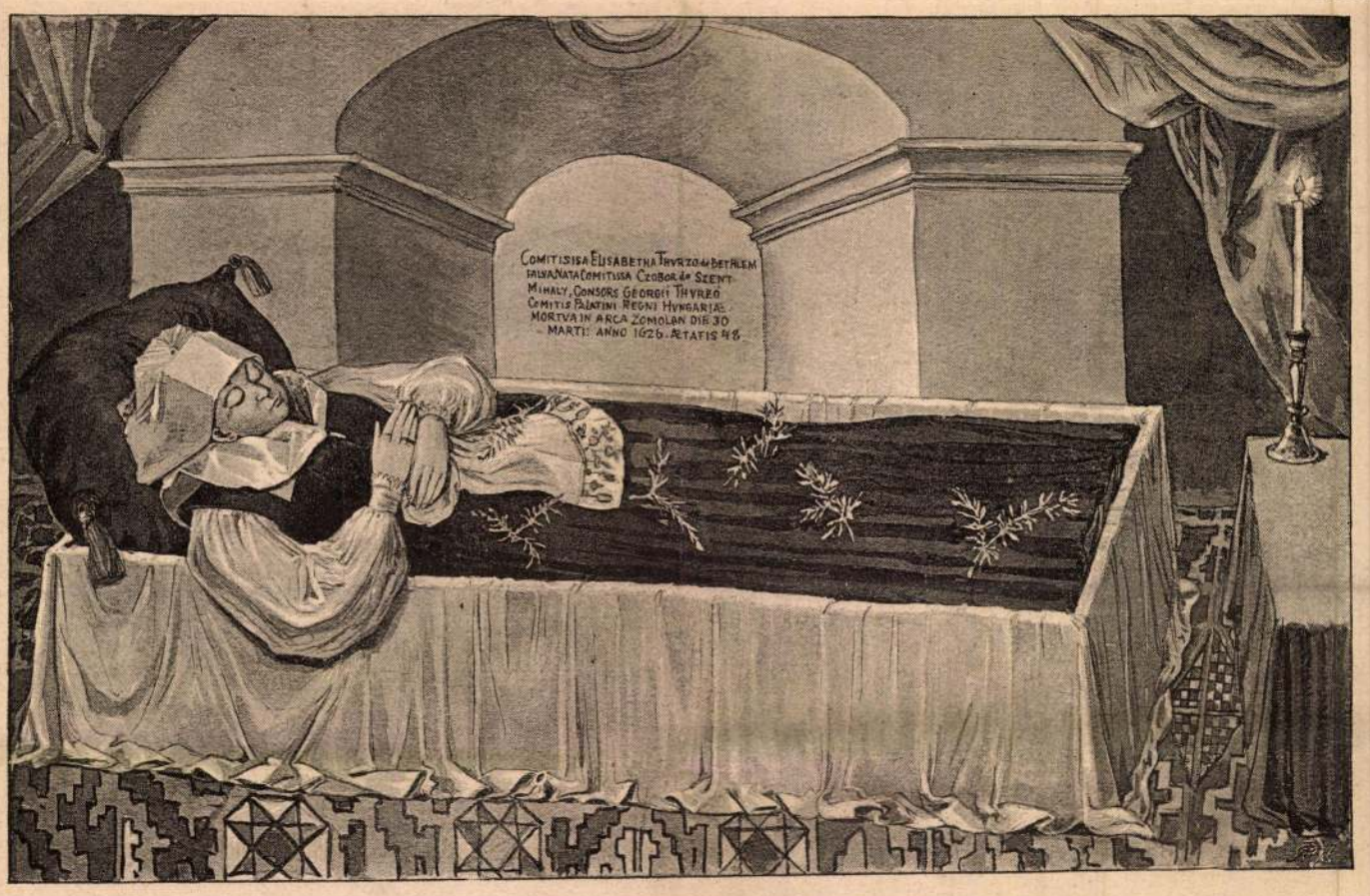

CZOBOR ERZSÉBET A RAVATALON.

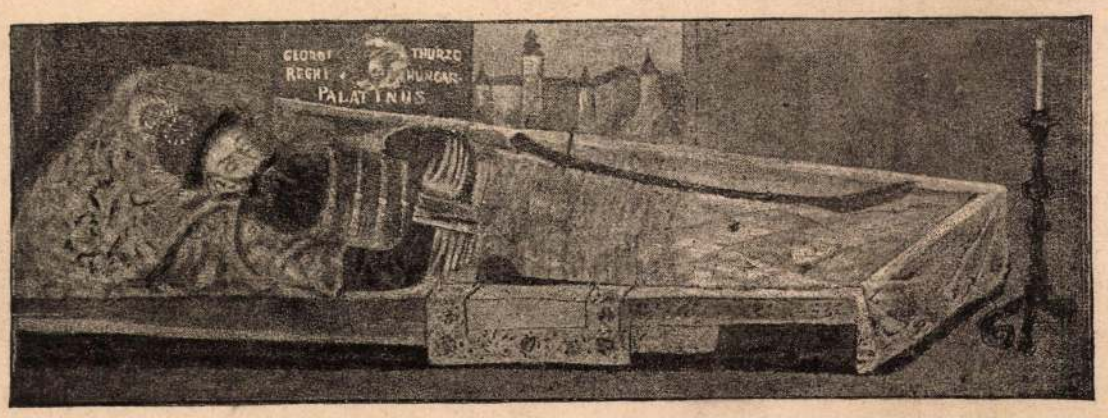

THURZÓ GYÖRGY A RAVATALON.

ÁRVA VÁRA.

KÉPEK A »THURZÓ IMRE IFJUSÁGA« CZIMÜ KÖZLEMÉNYHEZ.

Bittenbinder
Bittlingmayer

BITTENBINDER JÁNOS

Óránként új tárlat a Ráday utcában

Ferencváros immár hagyományos kortárs művészeti fesztiválja, a Plein Art a hét vége három napjára multikulturális találkozóhellyé varázsolja a Ráday utca kávézóit, éttermeit és galériáit. A hatodik alkalommal megrendezett fesztivál összesen húsz kiállításon nyújt bepillantást napjaink képzőművészetébe. A ma délutántól óránként nyíló tárlatok sorát performance-ok, koncertek, a Színház- és Filmművészeti Egyetem vizsgafilmjeinek vetítése, folyóiratestek, valamint irodalmi kerekasztal-beszélgetés teszi még változatosabbá. H. Szilágyi Márta, a rendezvény főszervezője, az Erlin Galéria vezetője szerint a kortárs magyar képzőművészet alkotásai úgy válhatnak szélesebb körben is befogadhatóvá, ha azokat a társművészetekkel együtt nagyobb tömegeket megmozgató, figyelemfelkeltő rendezvényeken mutatják be. A galériák mikrokozmoszait ezért az utca felett nyíló zászlótárlattal, szabadtéri csoportos szoborkiállítással és a két utcai színpadon zajló programokkal kapcsolják össze. A fesztivál idei kiemelt vendége Hollandia. A nyugat-európai országot Peter Fengler képzőművész kiállítása, valamint az ott élő Bozsogi Ágnes szobrász- és Bittenbinder János festőművész alkotásai képviselik. A rendezvény nemzetköziségét a szerb Danijel Babic és a moldáv Alexander Tinei kiállítása is hangsúlyozza. Valamennyi tárlat megnyitóján hallhatunk zenét, de az igazi koncertélményt a Marschall Kvintett, a Tudósok, az Ágoston Trió, az Afro Magic Band és az Egy Kiss Erzsi Zene fellépése jelenti.

Réz András, a fesztivál művészeti tanácsadója a rendezvényt az „élményalapú társadalom artisztikus megtestesülésének" nevezte. Az esztéta áhítat helyett ellazult jelenlétre biztatta a kiállítások látogatóit. *tt*

A részletes program megtalálható: www.magyarhirlap.hu/pleinart

MHonline

(64 millió euró) adózott eredményt ért el 2004 első negyedévében, ez 26,2 százalékkal marad el az egy évvel korábbitól. A Matáv csoport bevétele az egy évvel korábbihoz képest 0,8 százalékkal 146,1 milliárd forintra (561,9 millió euróra) nőtt.

rejelzések szerinti gyenge eredményt közölt az idei év első negyedévéről. A nettó eredmény 3,3 százalékkal marad el a tervtől, de ennél kisebb mértékben marad el a piaci várakozásoktól. A gyengébb nettó eredmény alapvetően a működési környe-

sének a következménye volt – összegeznek az Inter-Európa Bank elemzői. Az első negyedéves eredmény alapján várhatóan csökkentik az év végére vonatkozó 57 milliárd forintos (220 millió euró) eredményvárakozásukat. *mtgy*

HIRDETÉS

Fiatal, de gyakorlattal rendelkező műszaki menedzsert keresünk irodaház üzemeltetéséhez. Műszaki végzettség, német vagy/és angolnyelv-tudás feltétel.

Jelentkezés a 266-7020-as telefonszámon.

22353 MH

Mélységes szomorúsággal értesítünk mindenkit, aki szerette és becsülte, hogy

Karczag János

61. életévében súlyos betegségben elhunyt.

Kívánságára szűk családi körben búcsúzunk tőle.

MÁR KAPHATÓ A

Az NC-INVEST Befektető és Szolgáltató

Bittenbinder János, grafikus

L.: Kovács Tamás

Rózsa Gyula: Jó tárlat, kük. körben. 7.

Népszabadság, Bp. 1977. dec. 21.

BITTENBINDER János *146*
Nagyvárad, ?
grafikus
(Hollandiában él.)

Banner Erdély

zek a módszeres elj
szereket is képvise
tárgyi értelemben e
vagy másik szempont
objektumok halmaza
viszont maguknak a
szereknek a változá
uj nézőpontokból kö

A módszeres el
nem kutathatjuk; az
történetre, elvi vo
merés elméletére ta
leginkább szembetün
további tagjai /gyü
lem/ olyan területe
módositják a műtárgy
tekkel, felfedezése
vonatkoztatási rends

BITTLER, Friedrich, pozsonyi asztalosmester

F.B., Tischlermeister,

28 éves felesége megh. 1810, 573 l.

Pr.Z.

Bittenbinder János, grafikus

□ BITTENBINDER JÁNOS grafikusművész munkáiból nyílik kiállítás február 15-én, szerdán délután fél 6-kor a Bajcsy-Zsilinszky úti Stúdió Galériában. A tárlat március 4-ig tekinthető meg.

2.

–: □ Bittenbinder János

Esti Hírlap, Bp. 1978 febr. 13

Bittenbinder János

A művész Nagyváradon
született és Kolozsvárt vé-
gezte tanulmányait.

Balla Erzsébet: Bittenbinder János grafikái.
Új Tükör, 1978. március 12-4 lap.

Bitterbinder János

Bitterbinder János grafikáit
a Stúdió Galériában mutatta
be. A kiállításon mindössze
13 lap szerepel.

Balla Erzsébet: Bitterbinder János grafikái.
Új Tükör, 1978. március 12. – 4 lap.

Bittenbinder János

„Rilke világából" - grafika

Komuk 1977/1-2

58. old

Bittenbinder János

„Grafikák" (nepro)

Balla Erzsébet: Bittenbinder János grafikái.
Új Tükör, 1978. március 12 - 4 lap

Bittenbinder János

A művész grafikáiban van valami nyomasztóan tragikus kiállításán bemutatta a „Folyamat", a „Rözsehöteg" c. művét.

Balla Erzsébet: Bittenbinder János grafikái.
Új Tükör, 1978. március 12-4 lap.

Bittenbilder János

kapta Kazincbarcika Város Tanácsának díját a IX. miskolci országos grafikai biennálén.

Magyar Hirlap 1977 -286-6

Bittenbilder János 2

Érdekes módon kapcsolódik ehhez a témakörhöz az egyéni kiállítással jelentkező *Bittenbinder János*. Az ember lelki világáról vall szemérmes tartózkodással, éppen ezért rendkívül drámaian egy üres anorákról készített sorozatában. Fotografikaszerűen precízek rajzai, mívesen patinásak sokszorosított grafikái is, melyeken falak közé szorított madárfiókáról, vagy a saját testvérei által megkötözött bibliai Józsefről szól, és áttételesebben bár — de ugyanerről a problémáról — festőien ábrázolt drapériák oldásainak és kötéseinek jelképei révén.

Wagner István

p 1978-5o-6-

1 grafikus k tárlatai

Bittenbilder János 1

A Studió galériában nyilt tárlata

Magyar Hirlap 197

Wagner: Fiatal gra

Nem véletlenül emlegettük bevezetésül a nem is oly rég rendezett országos grafikai seregszemlét, hiszen épp ez hozta meg számos fiatal alkotó számára azt a lehetőséget, hogy *a hazai mezőny* élére törhessen. És ez nemcsak elvont ténymegállapítás. A szakmai és társadalmi elismerésnek maradandó, konkrét bizonyítékai azok a *díjak* is, amelyeket itt odaítéltek. Ekkor érdemelte ki *Bittenbinder János* is *Kazincbarcika* város tanácsának kitüntetését, atomtámadás után épületroncsá vált bazilikakupolát ábrázoló, klasszicizáló komolyságú alkotásával

Bitterbrüder James

A IX. Országos Grafikai Biennálé díjat nyert a művész.

Molnár Zsolt: A IX. Országos Grafikai Biennálé.
Új Tükör, 1978. január 1 – 4 lap.

Bittenbender János

A Helikon Galériában Karátson Gábor Faust-illusztrációi március 5.-ig,

a Studió Galériában Bittenbinder János kiállitása fenruár 15.-től,

Féner Tamás fotómüvész kiállitása a Magyar Munkásmozgalmi Muzeumban február 17.-től,

Renner Kálmán érmeinek kiállitása a Mednyánszky Teremben február 16.-tól,

Ridovics László festőmüvész kiállitása a miskolci Szőnyi Teremben február 16-tól tekinthető meg, -közli a kulturális eseményeket ismertető rovat. Élet és Irodalom, Bp. 1978. febr. 11. XXII.évf. 6. sz. 8. lap.

Bittenbinder János
grafikus

Bittenbinder János grafikus
(Nagyvárad, 1946 -

Főiskolai tanulmányait a Kolozsvári Képzőmű-vészeti Főiskolán, a grafikai szakosztályon végezte. Nica Ioachim és Bălău Mircea voltak a tanárai.

Kiállítása a Studió Galériában
1978. február 15 - március 4.

- Katalógus a Könyvtárban -

Festészet, XIX.sz.,önálló táblakép

Bitter Eduard: A dohánnyal gazdálkodó c. festménye

Divatcsarnok,1853.juli 17.31.619-621.

A pesti állandó képtárlat.

Bitter Eduard, festő, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853.juli 17.31.619-62

A pesti állandó képtárlat.

MDK

Bitter Gyula

Besztercebányai részlet, of.

Hátulsó udvar este, of.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.

13 l.

Bitter Gyula
Holdas éj, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mücs. 22 l.

megírva

Bitter Mihály

nagytapolcsanyi órás

Copfstiki álló óra
1800 Ev.

Érsekujvári városi
regiséggyűjt.

Tml

GYŐR

Püspökvár

RMV 12, 73 l.

BITTERA KÁLMÁN
PÁCOLT NÁDFOTEL

Felelős kiadó: Köteles István

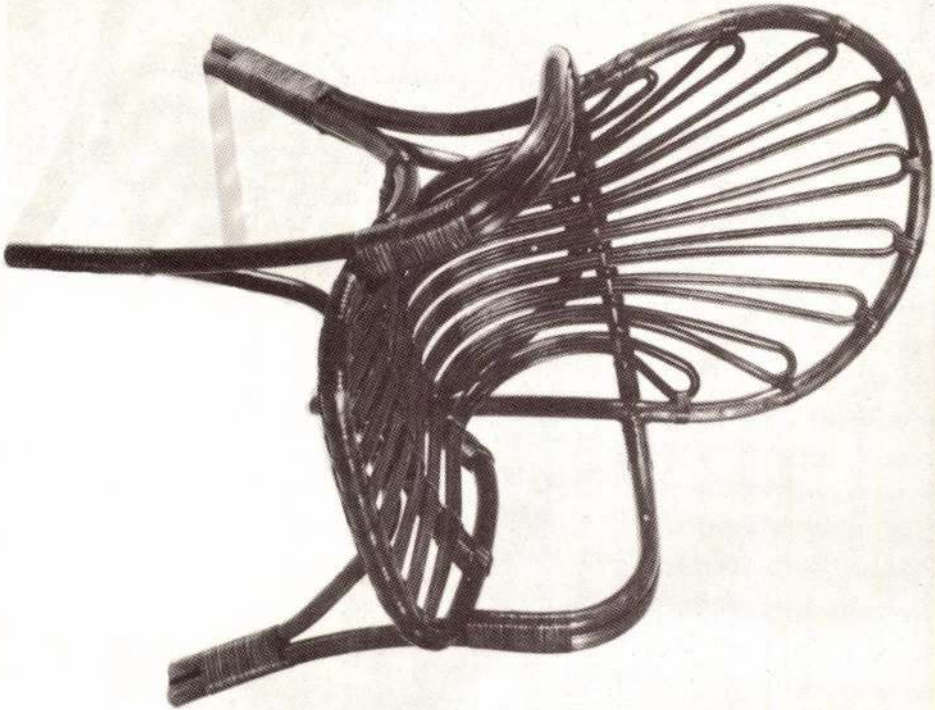

Mdk.

Bittera Kálmán

tervezte, fonta és készítette Handl József kosárfonó az 1. díjjal kitüntetett terasz-garniturát (fénykép)

M. Varga Marianna. A Népművészet Mesterei kiállítasán

Népművelés 1963. 11. sz

34. l.

BITTERA Kálmán M.D.K.

A B udapesti Kosárfonó Háziipari Szövetkezet elnöke Kis háttámlás, fonott székekkel ellátott, kétlapos asztalla felszerelt fémvázas butorgarnitura terve.

Kivitelező: Szilágyi János kosárfonó

~~/fehér/: Kosáráru kiállitás a népi iparmüvészeti bemu-~~
/fehér/Kosáráru kiállitás a népi iparmüvészeti bemutató
~~xteremben xxxteremben~~ teremben
Magyar Nemzet 1962. október 2. 3.1.

Bittera Kálmán népmüvész

M.D.K.

részt vett a pályázaton

fonott buter

/f.r./ Abrosszá alakitható rafia-táska, divatszatyo

kisbuberek

220 munka érkezett a kosár- és fonóáru-pályázatra

Magyar Nemzet 1963. október 6. 6.l.

Bitterer János: István főherceg Vácra érkezése 1847.okt.14-én.- Tragor :Vác müemlékei és müvészei.1930.88.l.-

térbe szorulnak mellette.A kiváló,
magyar származásu Trentsensky Józs
bécsi könyomdász,magyarországi sik
rein felbuzdulva 1825.decemberében
Pesten is felállitotta nyomdáját a
Dorottya utcában,s a Váczi-utcában
üzletet nyitott.Ő maga Bécsben mar
s vállalatának vezetésével Höschl
sefet bizta meg.De az ekkor már i
népszerü Schmiddel -ugy látszik- n
birta a versenyt,s a következő év
szeptemberében/x/ egyesitette az ü
üzletet és nyomdát,majd csak azu
tet
tartotta meg,a nyomda müködés
ideiglenesen beszüntetve.Üzletében
azonban tovább árusitotta bécsi ny
matait.

Időközben többen szerették

BITTERER JÁNOS: István főherceg Vácra érkezése 1847. okt. 14-én. — Bibl.: Tragor: Vác műemlékei és művészei. 1930. 88. l. —

TÉRIT

a Nemzeti Muzeum érem- és régiségosztály
kikölcsönzött

A munka szerzője és czim

Kivevés napja: .....

Határidő: .....

Bitterer János :

István főherceg Vácra érkezése 1847,okt.14-én.

Tragor I.:Vác müemlékei és művészei,1930.88.l.

megnyva

Bitterer János

Nagy Zoltán jogsete

Bitterer János, István nádor 1847. évi váci látogatásáról könyvmatol kénitett. A kép ezt a címet viseli: István főherceg kir. helytartó körút-jából amint 1847-dik év október 14-kén Blaskovics Pál által Balassa-Gyarmathról Váczra (~~6 ér~~ 6½ mérföldnyire) két óra és öt perc alatt vitetett. (Ugyanez németül is). A kőkapu előtt díszes vendégsereg és kíváncsi néptömeg fogadja a Blaskovics négyes fogatán ékerő királyi herceget. —

Tragor: Vác műeml. és művénei. 1880. 88. l. —

M. D. L.

BITTERLE János György asztalos

1807–1809 Szombathely, székes egyház, stallumok, szószék teteje, gyóntatószékek tabernákulumok

Agghásy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 173. l.

megirva

Bitterle György

Württembergi születésű szombathelyi asztalosmester
1807 – 1808.

Irod

Géfin Gyula dr

A szombathelyi székesegyház.
Szombathely. 1943. 42. l.
51. l. 62. l. 27 tábla

34. tábla 40. tábla

T, 1939

Bitterle János

asztalos

Gentmüeml

458.

Tekintetes Bi

ban szerencsém a Tekintetes Bizot

hogy a beszterczebányai Hu

a Zólyomi várban, a szolg

a vele kapcsolatos rendezés

elvégezte. Miről f. évi No

zödtem.–

Ezen munkák ról szóló szá

November 30ân benyujtott

A benyujtott számlát sz

vett méretekkel összehaso

Tisztelettel kérem a Tek

952 korona 74 fillért ki

Bitterle

a keresztkuttot balra
álló gyóntatószék
asztalos munkája *
feutitot
kánonoki stallumot

Gefin Gyula dr

A szombathelyi székes-
egyház ismertetése.
Szombathely 1942.
27.1-36.1.

* Hosonló párja
a keresztháló szemközti
végén áll.

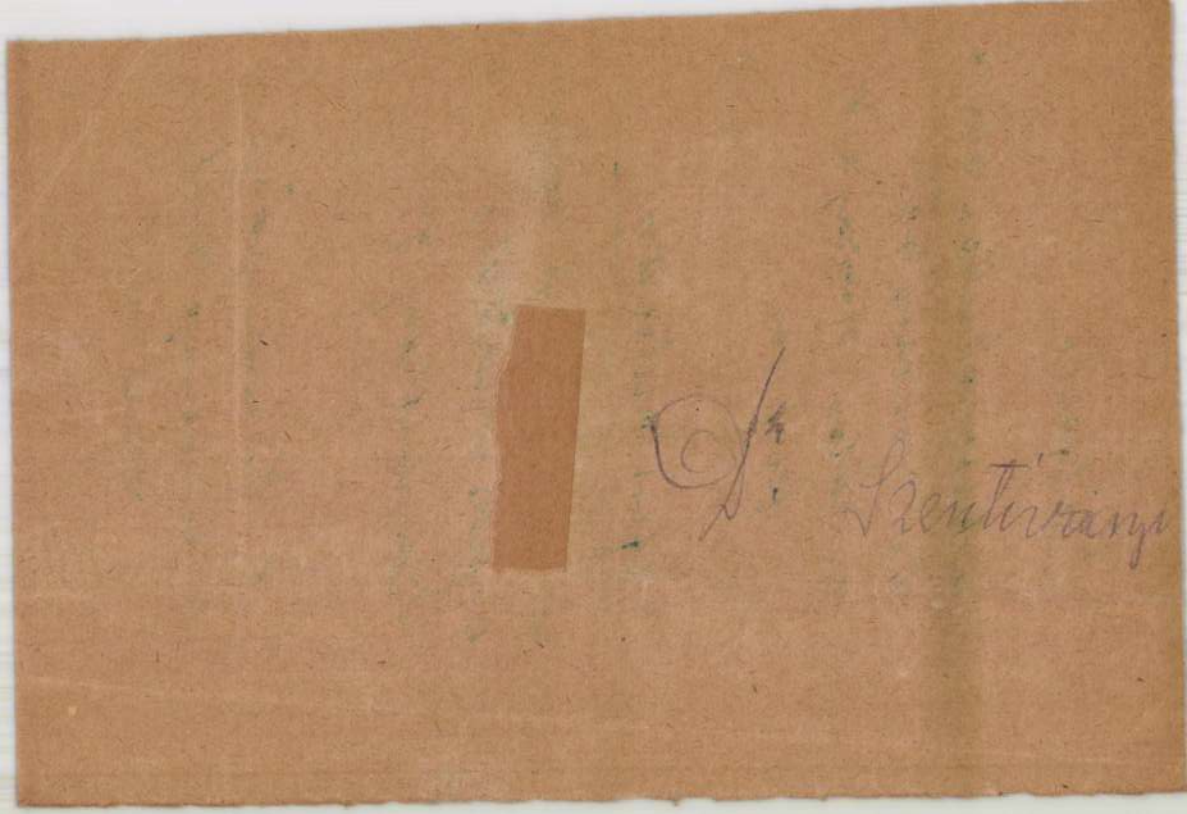

megírva

Bitterle János

szombathelyi asztalos

készítette a szombathelyi

székesegyház két szép

szóntatószékét.

Tószombathszékesegyh

„Anyai kerstet," mávány, Bitterlich János

Magyar Minerva IV. 1904-ti.

502. l.

M. O. K.

Bitterle János antalos

Szombathelyi

Szombathely, püspöki nézeszegyház gyón-
tatószéke

Genth. Müeml. 1959 I. 371.

BITTERMANN, Albert, pozsonyi kőmü-
vesegéd

A.B. Maurergesell, † 28 éves korában, Pozsony,
1831 október 11, kolerában. (1831, 1036 l)

Preßburger Zeitung
(Genthen)

Bittermann Albert

ötvös

L. Kendrey - Kentiványi

208. l.

					à		Összeg	
					Pengő	fill.	Pengő	fill.

193 1.

hó	nap		nyitott	csukott
okt	15.	Eladtam k. p. -ért	50	
'	21.	Eladtam Kerekes Imrének,		
		Győr hitelre		50
"	29	Eladtam órakészletemet		
		Az. M. Ált. H. Bankra szóló		
		csekk ellenében	70	
"	"	u.a. " " " "		100
			120	150

Ø Bittermann Andor

nyomdász

l.

Kertész nyomtatott

281. l.

OLASZ FESTŐ, XIX. század

XII. Leo pápa arcképe

Ovális, vászon, olaj, 97×75 cm. (Lépcsőház.)
Maszlaghy II., 410. szám.

OLASZ FESTŐ, XIX. század

VIII. Pius pápa arcképe

Vászon, olaj, 99×74 cm. (Lépcsőház.)
Maszlaghy II., 397. szám.

OLASZ FESTŐ, XIX. század

XVI. Gergely arcképe

Vászon, olaj, 46×36 cm. (Lépcsőház.)
Maszlaghy II., 406. szám.

OLASZ FESTŐ, XIX. század

IX. Pius arcképe

Vászon, olaj, 137×100 cm. (Első emeleti fogadó.)
Maszlaghy II., 400. szám.

OLASZ FESTŐ, XIX. század

Regina coeli

Vászon, olaj, 135×88 cm. (Első emeleti fogadó.)
Maszlaghy II., 491. szám.

PANFILO, NUVOLONE (olasz festő, 1608—1661)

Magdolna

Fa, olaj, 40×25 cm.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848. Ü. 66.

Név: Bittermann Johann Michael

Foglalkozás: Könyvkötő (Buchbinder)

Szárm. hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1699. VIII. 12 (?)

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 10

Ø Bittermann Károly
nyomdám

l.

Kertész nyomtatott
278. l.

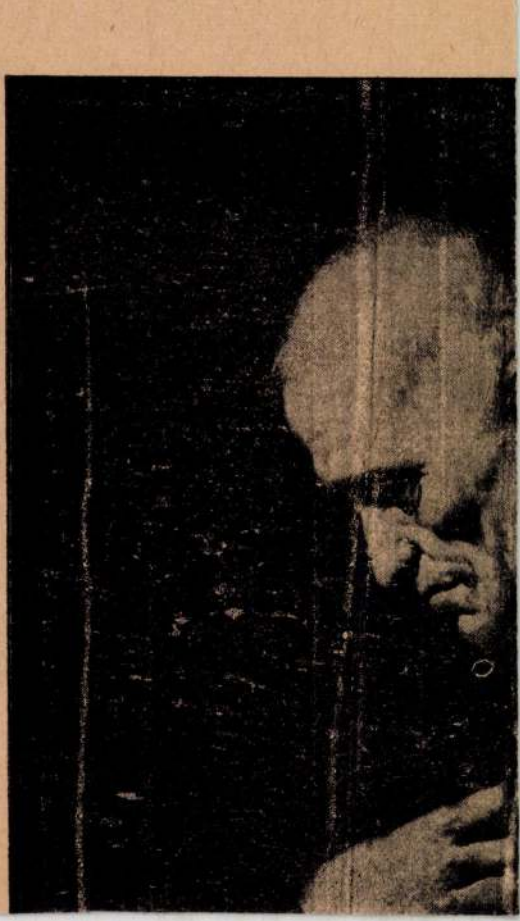

Bittermann Károly

nyomdász

l.

Kertész nyomtatott

281 l.

NÉMET ALFÖL
ÉS FLAMA

CUYP, ALBERT (1620—1691) KÖVETŐJE

Tengeri kikötő

Jelezve lent jobbra: A. Cuyp.

Vászon, olaj, 66×83 cm. (Hivatal.)
Maszlaghy II., 437. szám.

FLAMAND FESTŐ, XVII. század

Patricius család

Vászon, olaj, 83×106 cm. (14. szoba.)
Maszlaghy II., 555. szám.

FRANCKEN, FRANZ (1542—1616)

Jézus születése

Fa, olaj, 49×36 cm. (44. szoba.)
Maszlaghy II., 202. szám.

HAANEN, REMY VAN (1812—1894)

Napkelte a svájci havasok közt

Vászon, olaj, 73×103. cm. (44. szoba.)
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 772. l. — Maszlaghy II., 124. szám.

Hága látképe

Vászon, olaj, 78×98 cm. (44. szoba.)
Maszlaghy II., 128. szám.

MDK.

Bittermann károly

1805–1869. nyomdász

1844-ben kapott engedélyt nyomda állítására Pozsonban. (Szabadalomlevelének latin fordítása) Működését a Trattner nyomdában kezdte. Dolgozott Bécs-Lipcse-Drezda és Prágában.

Firlinger Károly: Magyar Könyvnyomtatói Grafikai Szemle 1893 évf. 62 99l.

megírva

Bittermann János
Mihály
budai könyvkötő
1713

l.

Romhányi

85. l.

281.

Bittermann János

Mitály

budai könyvkötő

1713-ban lett budai
polgár

irod

Nem nyomdászok

59. l.

erendezések.

LZÉS):

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

BITTERMANN, Michael, soproni kőmüvesalgéd

M. B, Maurergesell, † 73 éves korában, Pozsony, 1836 február 13. (1836, 177 l)

Preßburger Zeitung
(Gesetzbau)

MDK

Bittermann Nándor és fia
nyomdástok Lombor.

készítettek Konstantinápolyé. könyvet,
„korrekt nyomdai kiállítás, nyomás, zedés
illusztraciók: gondos munka."

÷ Konstantinápoly.

Grafikai Szemle 1902 évf. 11 sz. 187. l.

Ö Bittermann Nándor

ugyomdarz

l.

Kertész ugyomtatott

281. l.

Esztergom látképe a Szenttamáshegyről

Jelezve lent jobbra: H. Sattler, 1873.
Vászon, olaj, 165×260 cm. (Első emeleti fogadó.)
Simor prímás rendelésére készült.

Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 44. szám. — Maszlaghy II., 458. szám.

Az esztergomi prímási palota

Jelezve lent jobbra: H. Sattler, 1883.
Vászon, olaj, 165×260 cm. (Első emeleti fogadó.)

Maszlaghy II., 459. szám.

A Szent Péter-tér Rómában

Jelezve lent jobbra: H. Sattler, 1873.
Vászon, olaj, 95×159 cm. (Első emeleti fogadó.
Simor prímás rendelésére készült.

Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 44. szám. — Rényi 23. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885. 849. l. — Kőrösy László: Esztergom Esztergom, 1887., 239. l. — Maszlaghy II. 192. szám.

A római Konstantin-bazilika

Jelezve lent jobbra: H. Sattler.
Vászon, olaj, 95×127 cm. (Hivatal.)
Simor prímás rendelésére készült.

Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 44. szám. — Rényi 23. l. — Kőrösy László: Esztergom Esztergom, 1887., 239. l. — Maszlaghy II 198. szám.

Bitthauser József

A Károlyi grófok. uradalmi építőmestere, würzburgi származású építőmester készítette 1792-ben a nagykárolyi templom tervrajzát. 1803. A nagyvárosi püspöki palotához készít tervrajzot.

Ő készítette a látképet 1798-ban.

↓

Tombor Ilona: A zajtai (Szabolcs-Szatmár m.) középkori templom látképe a 18. n-ból

Műemlékvédelem, 1968/2. 95. o.

M.D.K.

Bibliander József, építész

Würzburgból vándorolt be s mint a Károlyi család udvari építésze, Nagykárolyban működött. 1792-ben elkészítette a nagykárolyi kastély tervét, melyet 1793-94 között építettek fel. A oratóriumi

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

230. old.
+313. "

M.D.K.

Bitthauser József, építés

... püspöki szeminárium költségvetését és terveit 1813-ban nyújtotta be. Szerző körli a szatmári püspöki palota homlokzatához készült tervét

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

313. old.

327. á.

Bitthauser József

a Nagykároly-i Károlyi család építőmester, ki Würzburgból vándorolt Magyarországra. Nevezett Békés, Csanád és Csongrád megyében is működött.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar műemlékvédelem II (1959-60) Budapest, 1964. 255 l.

Bitthauser

nagykárolyi pallér 1800-ban dolgozott a zsiboi Wesselényi kastély építkezésén.

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

1980.

Bitthauser József

Nagykárolyban a Károlyi család uradalmi építése.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970.

651

BITTHAUSER József épitész

18o5-ben valószinüleg Ő vagy Pollack M. készit tervet az épület déli szárnyának kiépitésére

BIBÓ István: Az egykori Károlyi palota építésének története. = Ép.-Építészettudomány, XVI. 1-2.1984 229. p. skk.

BITTHAUSER József a Károlyi grófok uradalmi épitésze 1803-ból származik a szatmári püspöki szeminárium költségvetése és tervei, valamint az uj püspöki palota tervei. /4 db/ /Egri érseki gazd.lltár Tervjegyzék 129, 125./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

BITTHEUSER, Joseph

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992 [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991 25.p és ill.

Terve a korábbi fóti templom uj tornyáról, 1813
OL T 20 No.216.

Ø Bittlingmayer János

200 k. államsegély

Értíminsk 1901/2. 28. l.

Jó eredménnyel végbiz-
nyert.

u. o. 1902/3. 48. l.

300 k. államsegély

u. o. 1902/3. 58. l.

M. Iparmüvészet

1901. 188. l.

(Müvésznövendékek
versenyei)

~~Aranyérmek, római V. 258.~~

Bittlingmayer János

200 k államsegély

Értimisk 1900/1901.

23. l.

Bittlingmeyer János

Dekorativ rajz.

Repr.

Magyar Iparművészet

1899-1900. l.

Zweiter Theil.

Die materielle Dauerhaftigkeit der Oelmalereien

Mit 5 Figuren im Text

Leipzig

Verlag von Wilhelm Engelmann

1893.

Bittlingmayer Sarios

festö

1898 – 1902!

Éimisk 1930.81.l.

megint

Bittheuser József Károly

Uradalmi építőmester

1801

Éble Gábor: A nagy-
kőrösi Szentháromság-
kápolna története.
Bpo. 1910. 49. l. – 62. l.
63. l.

Életrajzának és működés
szonettjei és egyéb irodalmi müve
rajza,Condivié és Vasarié.Mindket
megkönnyitette munkájukat.Maga Mi
zának megirásában,amennyiben Cond
s maga diktálta le neki az adatok
turáját átnézte.Tehát életét megl
CONDIVI művének első kiadása 1553
gelo Buonarroti,..."o,mig VASARI
meg először.Vasari életrajzainak
chelangelovel.Bár Michelangelo á
csuszottbele,amit Condivi szemére
hibáka művének második kiadásában
jelent művének alapján.Michelange
iránt,s egy szonettben mondott k
kiadásában közzé is tette.Vasari
lönbséget nyujt a megirás módja.
tehát tökéletesebb irodalmi form
bé jártas ember,stilusa kissé ny
életrajzának épen ez az egyszerü
asság és kendőzés nélkül,a maga
be Michelangelot,Mindkét életraj
a XVI.szazadtól egészen a legmod
vének legnagyobb kiadása Gaetano
szonettjeit és egyéb irodalmi ha
lálhatjuk.Legujabban Dr.Wolf Róz
iratok-"at./Róma-Budapest,1931./
Nedetto VARCHI által elmondott "
chi fatta a recitata da Lui pubb
lo Buonarroti in Firenze nella C
A Michelangelora vonatkozó forrá
összeállitását megtaláljuk Hans
ben megjelent művében.Ernst STEI
gelo Bibliographie 1510-1926. a

Bittheuser József

építőmester

L. Kendrey-Kentiványi

208. l.

Bittingmayer János grafikus

M Ű V É S Z E T
II.évf. 1903.
62.
"Könyvdisz-pályázat"

BITTLER, Friedrich, pozsonyi asztalormester

F.B., Tischlermeister, 28 éves felesége meghalt. (1810, 573 l)

Preßburger Zeitung
(Gonthon)

MDK

Bittlingmayer János

pályamunkáját megvásárolták

Művészi fejléc és záródisz pályázat. Művészet 1903. 62.l.

Bittlingmayer János, graf MDK

rajzolta a 307. oldal fejlécét.

Művészet.1904. 340.l.

A KÉPCSARNOK MEGHIVJA ÖNT

CSETE ILDIKÓ
TEXTILMŰVÉSZ

BITTERA KÁLMÁN
IPARMŰVÉSZ

KIÁLLITÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1987. ÁPRILIS 2-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA
VILLÁNYI JÓZSEF
A TOLNA MEGYEI ÁLLAMI ÉPITŐIPARI VÁLLALAT
IGAZGATÓJA

MEGTEKINTHETŐ
1987. ÁPRILIS 2–10.
SZINYEI MERSE TEREM
SZEKSZÁRD, KÖLCSEY LKT. 2.

Felelős kiadó: Köteles István

mikroprop
MP
kisszövetkezet

CSETE ILDIKÓ
BITTERA KÁLMÁN

Napjaink textilművészete szinte szétrobbantotta hagyományos kereteit. A csaknem körplasztika jellegű művektől a textil síkjára festett absztrakt, gesztuskitörésekig mindent megtalálunk. A textilművek alapvető feladata azonban – úgy gondolom – ma még fontosabb, mint régen. Hiszen ha otthonunkat szépséggel vesszük körül és napjainkat így kellemesebbé tesszük, már elviselhetőbbé vállnak, romló világunk kellemetlen behatásai.
Csete Ildikó elsősorban motívumainak jelentéshordozó tartalmával akar hozzánk szólni.
Eléggé egyedülálló művészete kultikus küldetése mellett környezetünk szépségét is alakítja és szinte koegzisztenciába kerül az esztétikummal. Közel áll szívemhez a művészete, mert egy nép arcát keresi és találja meg.

SCHÉNER MIHÁLY

A tárgyak, használati tárgyak évezredek óta jelen vannak életünkben, környezetünkben.
Ezeket a tárgyakat az emberi értelem, érzelem, rátermettség a kor konkrét igényeinek, szépség eszményeinek, elvárásainak megfelelően alakította, alakítja ma is.
A kiállításon bemutatott „tárgyak" bútorok igazolják, hogy alkotójuk tehetséges, érzékeny ember. Tárgyai jelen vannak életünkben, otthonainkban – velük élünk.

BITTERA KÁLMÁN 1950 óta dolgozik elkötelezetten a fonottáru szakmában. 1955-től a Fonottbútor és Kosáripari Szövetkezet műszaki vezetője, majd 1961–80-ig a nyugdíjazásáig az elnöke volt. 25 év alatt következetes munkával szervezte meg a Szövetkezetnél a nádbútor termelést, új technológiákat, megoldásokat fejlesztett ki, újszerű bútorok gyártását indította el. A szövetkezet által készített bútorok nagy része, mintegy 90% tőkés exportra került. 1955-től minden évben részt vett a Háziipari Népi Iparművészeti Szövetség pályázatain, saját tervezésű bútoraival. Mintegy 10 nívódíj és körülbelül 80 első és második helyezést ért el. 1960-tól önállóan dolgozik. 1982-től a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja.
Munkái több kiállításon szerepeltek: 1984. Bulgária, 1985. Vigadó Galéria, 1986. Párizs.

SZÖRÉNYI BÉLA
belső építész

A Xantus János Múzeum Képtárában látható a fiatal képzőművészek Ember és alkotása című második országos stúdiókiállítása. A címben jelzett téma voltaképpen végtelen, és a legkülönbözőbb képzőművészeti ábrázolásokra ad szinte kimeríthetetlen lehetőséget. Ennek ellenére a tárlaton bemutatásra kerülő nagyszámú alkotást a lehetőségek elszalasztása, a félmegoldások, a semmitmondás jellemzik; a képtár három termében ezúttal a *sivárság* és az *unalom* terjeng.

Úgy tűnik, az alkotók legtöbbje a művek esztétikai világát nem a széles és mélyre látó életismeretek, hanem zavaros, modernkedő és kiforratlan gondolatiság alapján építi fel, szimbolikus jelentést tulajdonítva színeknek, vonalaknak, formáknak. Mégis, a gondolatiság görcsös hajszolása ellenére a legtöbb alkotást a mélyebb tartalom megmutatásának hiánya jellemzi.

Így aztán a tárlatlátogató bizony nem sok élménnyel gazdagodik, s a nagy sivárságban már-már meglepődve fedezi fel a ritkán felbukkanó értékeket: *Bittenbinder János, Bukta Imre, Somogyi Győző* grafikáit, *Babos László:* A repülés hősei, *Barabás Márton:* Rákóczi úti renoválás és *Takács Klára:* A megművelt föld című képét, *Englert Judit, Kaubek Péter* és *Pálffy Katalin* szobrait.

K. A.

Bittenbinder János, grafikái.

K. A.: Élmény és unalom. Kisalföld, 1974. okt. 22.

Bittenbinder János, grafikus

P. Szűcs

Nő

Gyakorlatok jelképpel, jelkép nélkül

Bittenbinder János grafikái a Stúdió Galériában

Bittenbinder János majdnem-gyakorlatokat állított ki a *Stúdió Galériában*. Azért beszélünk gyakorlatokról, mert a drapériarajzokhoz, a földrögöket mutató *gyasokhoz* hasonlóakkal bajlódnak már a főiskolán, a művészképzés legelején is. Azért érezzük gyakorlatoknak őket, mert bennük *az ábrázolat* a fontos, a személyiség csak annyira, amennyit egy helyesen megoldott számtanpélda, vagy egy nem csöpögő, jól megszerelt vízcsap külalakja elárul készítője fegyelmezettségéről. Mégis: azért látjuk mindennek ellenére *majdnem-gyakorlatoknak*, mert a szentvelen másolás alázata itt maga is *mondanivalórész*. Csak így jöhet működésbe a lemásolt tárgy számunkra tartogatott fontos világa. A csak-stúdiumok „másolnak". A hangulati-gondolati hatás a közhiedelem szerint már a „művészibb" torzítás-átírás dolga lenne.

Pontosan azé, amiben a Kolozsvárott tanult Bittenbinder — és még sok Budapesten tanult nemzedéktársa — már kevéssé hisz. A kérdés most már csak az: lehet-e érzékletesen lerajzolt földrögökkel, korrektül megoldott redőveléssel — ezekkel az aprólékosan részletgazdag, valójában végtelenül szerény eszközökkel — felismerni *művészi-társadalmi igazságot* közvetíteni?

Az attól függ. Pontosabban: a lapokon megjelenített világ lényegességétől, és az elhagyott részletek lényegtelenségétől. Hiszen ha a mutatvány nem sikerül és a studírozó módszer *csak* anorákot, lepedőt, talajmintát mutat, mindez fontoskodva előadott közhellyé válik. Naturalizmussá. Esetenként giccsé.

A lerajzolt anorákok, lepedők és rögök javára szolgál, hogy tisztességgel viselik megbízatásuk súlyát. A maguk valószerűségében és a maguk kiragadottságában mondanak valamit a világról, egyetlen jellemző látványesetbe sűrítik a dolgokat, tehermentesítve így mindazt, ami nem fért rá a lapra. Nem kétséges: *szimbólumokként* viselkednek, amit — a pontos rajztól függetlenül — számtalan apró fortély tesz lehetővé és hihetővé. Például:

Szépen rajzolt kabátokból egész szériát látunk, és a széria minden egyes darabja a kabát más-más gesztusát örökíti meg. Van, amelyik segítségért fohászkodik, van amelyik magába süppedt, és van amelyik szenved. Érzelmeik *ember* jellegét *egymás melletti viszonyuk* teremti meg. Kiragadva: csak egy furcsa mozdulatra kényszerített felsőruha darab, stúdium. Így együtt: jelkép, méghozzá jó nyitott jelentéssel, az emberi érzelmek álságától a tárgyak emberi szenvedéseiig terjedő sokféle árnyalattal.

Persze furcsán érzékeny mechanizmusokat rejtettek ezekbe a pontos rajzokba. Néha éppen az nem robban, amitől a legtöbbet várunk. Egy félig elhordott földhányást mutató gvas vörös színével olyan valószerű, hogy szinte mögötte szaglik a vulkanikus talajt termelő tűzhányó füstje. Alatta magyarázat a gyengébbek kedvéért: a földkupac teljes, a földkupac félig elhordott és a földkupac teljesen elhordott hiány-képével. A konceptuális művészetek immár klasszikus fogásai szerint. Minden világos. Ott az átiratban „natúr" látvány, ott az időbeliséget jelző jel, ott a folyamat irányva, és az egész mégsem több, mint földkupac.

Mint ahogy egyetlen szó elüvöltve, vagy egyetlen szó *kurzívval* szedve csak akkor válik kiemelkedővé, ha körülötte csend van, ha körülötte álló betűkkel szedték a szöveget. Ez a földkupac így és itt: ilyen magányos kiáltás, dőlt betűs szó egy üres lapon. Szimbólummá csak akkor lett volna, ha sejtjük mögötte azt, *amit* szimbolizál, ha sejtjük a viszonyrendszert, amihez képest ez a földkupac, a maga „földkupacságában" fontosabbá válik, mint a többi hasonló.

De ne legyünk türelmetlenek. Ilyesféle hibákat nemcsak a pontos stílus használói vétenek. Inkább azok, akik Bittenbindernél lényegesen rosszabb hatásfokon oldják meg feladatukat majdnem-stúdiumok helyett éppenséggel alig-stúdiumokat avatva önálló műalkotássá.

P. Szűcs Julianna

szerencséj
súlyosan
nem várt
kus állapo
nak végül
tigrisketre
bejáratig,
tak.

AZ ÚTINFOR
tója szerint az
vonala járhaté
is többnyire jó
zata általában
dű utak burko
hó miatt sokf

A LONDONI
pénzügyi ne
kénytelen vo
rough: Benja
ja című fest
századi nagy
nemzeti kincs
sát az amerik
sárolta meg.

HALÁLOS
MÉRGEZÉST
rületi Szamue
sában a 31 év
vizsgálat megállapítása szerint ha

reggeli műsor a rádióban

Március 4-én csendül fel utoljára a Reggeli krónika szignálja: reggel fél öttől nyolc óráig ezentúl új zenés információs műsort sugároz a rádió. A zeneszámokat frissebbé teszik, több tánczenét sugároznak, s az eddigieknél tömörebb tájékoztatást adnak a szerkesztők a nemzetközi és hazai élet eseményeiről. Úgy tervezik, hogy a főváros forgalmi helyzetéről többször is beszámolnak az URH-közvetítőkocsiból, s gyakrabban ismertetik a vidéki városok útviszonyait is. A színházi eseményekről, filmbemutatókról, művészi és tudományos sikerekről a zeneszámok között is adnak híreket, s a hagyományos hírperiódusok félóránként kezdődnek.

Párbeszéd címmel új sorozat indul; ez rövid beszélgetés a nap valamilyen aktuális kérdéséről; a Szót kérek reggelente csak egyszer jelentkezik. A külföldi tudósítók ezentúl nemcsak a nemzetközi politikai eseményekről számolnak be, hírt adnak állomáshelyük, az ott élők mindennapjairól is. Nem változik a falurádió 5.40 órakor kezdődő műsorsorozata, s a hétfői, pénteki könyvszemlék is megmaradnak.

Portrék. — Nők évkönyve. Szerk. Hajós Tibor (Táncsics). — Mátyás István: Nyakunkon az élet. Riportok. — Szinyei Júlia: Egy fiú Rómából. Regény (Kozmosz). — A biológiai szabályozás. Szerk. Csaba György (Medicina).

Karambol az Astoriánál

Péntek délután összeütközött két személygépkocsi a fővárosban, az Astoriánál. Az egyik gépkocsi megcsúszott, kidöntött egy forgalomirányító lámpaoszlopot. Áramkiesés veszélye miatt a villanyrendőrt azonnal kikapcsolták.

A baleset *kisebb fennakadást okozott a közlekedésben*, bár percekkel a baleset után megkezdődött a forgalom kézi irányítása; ez a hiba elhárításáig tartott.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 FEB 15

PESTI MŰSOR

Bittenbinder János, grafikusművész

1021

LÁTNIVALÓ

A Rákóczi úton az árkádok alatt, az Emkétől az Akácfa utca felé haladva találjuk a *Fényes Adolf termet. Novák Henrik* festményei láthatók itt, még e héten. A Kassákra emlékeztető képarchitektúrás kompozíciós módszer és egy kiegyensúlyozottságra törekvő, de feszültségeket hordozó képi világ köszönti a látogatót.

Novák Henrik képei sok rokonvonást mutatnak a magyarországi non-figuratív

Bittenbinder Sándor rajza

irányzatokkal. A formai átfedések ellenére is egyértelmű azonban, hogy képeit nem téveszthetjük össze senki más képeivel, talán a merev és lágy formák érdekes elegyítése miatt, talán a képmező síkjának sajátos ellenpontozásos felosztása miatt.

A *Stúdió Galériában* február 15-én nyílik *Bittenbinder János* grafikusművész kiállítása. Nagyváradon született, 1946-ban, a Kolozsvári Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Vendégkiállító a Stúdió Galériában, hiszen itt a fiatalok stúdiójának tagjai szoktak általában kiállítani.

Bittenbinder János meghívása és szerepeltetése örvendetes jelenség: nagyszerű a rajztudása, szuggesztív a vonalvezetése, egy-két vonallal, biztos árnyékolással, a formák nagyvonalú, átfogó kezelésével rajzol meg például egy csuklyás anorákot, annak minden jellegzetes ráncát, anyagát, csavarodását. Rajztechnikai felkészültsége egyszerre klasszikus és mai: tónuskezelése éppúgy nevezhető szürnaturalistának, mint reneszánsz igényű és pontosságú rajzolásnak.

És most néhány szó *a Szépművészeti Múzeum és a Pesti Műsor közös rejtvény-játékáról:* a múlt heti számból technikai okok miatt kimaradt tájékoztatást ezúttal pótoljuk. A múzeum előcsarnokában elhelyezett képrészletek (fényképnagyítások) hovatartozását beküldő, illetve a múzeumba eljuttató látogatók (vagy a Pesti Műsor olvasói) többféle jutalomban részesülnek. A helyes megfejtést beküldők között iparművészeti tárgyakat, képzőművészeti kiadványokat, albumokat sorsolnak ki. Egy-egy fordulóban hat-nyolc képrészlet szerepel. Jellegzetességeik megjegyzésében és eredetük felismerésében segít a Pesti Műsorban megjelenő reprodukció. Jó játékot, eredményes rejtvényfejtést kívánunk minden résztvevőnek!

Kertész László

HA SZERDA, AKKOR Pesti Műsor
SZERDÁTÓL AZ ÚJSÁGÁRUSOKNÁL
PM 69

MÚZEUMOK

— Az ettől eltérő nyitvatartásokat külön jelezzük.

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM (VIII., Múzeum krt. 15—16. Tel.: 134-4000). Magyarország népeinek története az őskőkortól a honfoglalásig (régészeti állandó kiállítás). Magyarország története a honfoglalástól 1849-ig. A magyar koronázási jelvények. Kiállítás a múzeum dísztermében. Megtekinthető: kedd, csüt., szomb., vas. Károlyi emlékszobák (állandó kiállítás a Petőfi Irodalmi Múzeum területén). Nyitva: csütörtökön (a többi naptól eltérően) 12—20 óráig.

MAGYAR MUNKÁSMOZGALMI MÚZEUM (Budavári Palota „A" ép. Tel.: 160-100). A magyarországi munkásmozgalom története 1919-től napjainkig (állandó kiállítás). Nemzetközi politikaiplakát-kiállítás a Nagy Októberi Szocialista Forradalom emlékére.

A KMP MEGALAKULÁSÁNAK EMLÉKMÚZEUMA (XIII., Visegrádi u. 15. Tel.: 314-342). Állandó kiállítás.

HADTÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Tóth Árpád sétány 40. Tel.: 160-184). Magyarország hadtörténete a honfoglalástól a XVII. század végéig. A Rákóczi-szabadságharc (1703—1711). Az 1848—49-es forradalom és szabadságharc. A monarchia és az első világháború. A kézifegyverek története, vadász- és céllövő fegyverek. A magyar néphadsereg története. Magyar internacionalisták a szovjet hatalomért, bolsevikok a Magyar Tanácsköztársaságért. (A Munkásmozgalmi Múzeummal közös rendezésben.) Nyitva: 9—17 óráig, vasárnap 10—18 óráig.

BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Szent György tér 2. Tel.: 161-038). A középkori Buda királyi várpalotája és gótikus szobrai. Régészeti ásatások Budapesten. „A Nagy Októberi Szocialista Forradalom hatása Budapesten." „Így élnek a budapestiek a XVIII. századtól napjainkig. III. Szabadidőben."

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM (XIV., Dózsa Gy. út 41. Tel.: 429-759). Egyiptomi kiállítás. Görög-római kiállítás. Régi képtár (XIV—XVIII. század). Barokk szoborgyűjtemény. Modern képtár. Modern szoborgyűjtemény (XIX—XX. század). A XX. század művészete. Római látképek (grafikai kiállítás). Mai jugoszláv szobrászat.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA B, C, D ép. (Budavári Palota. Tel.: 160-170). Barokk művészet a XVIII. században. Magyar éremművészet és kisplasztika. XIX. századi festészet. Nagybányai festészet. Naiv művészet. XIX. és XX. századi magyar szobrászat. Zichy Mihály grafikái (a Nemzeti Galéria és az Ermitázs anyagából). Gábor Marianne gyűjteményes kiállítása. Tisztelet Rippl-Rónainak. Mai görög művészet. Műhely sorozat: Vilt Tibor szobrászművész kiállítása. A Magyar Nemzeti Galéria volt épületében (V., Kossuth Lajos tér 12.): Munkácsy Mihály és Paál László festményei.

NÉPRAJZI MÚZEUM (V., Kossuth L. tér 12. Tel.: 326-340). Magyar pásztorművészet. Békés megyei kerámiák. Butella Bálint és Pörsö Örzse (ember alakú kerámiák). Magyar népviseletek I.: A szűr. Kántor Sándor fazekasmester gyűjteményes kiállítása.

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM (IX., Üllői út 33—37. Tel.: 175—222). Az európai iparművészet remekei. Európai kerámiaművészet. Design — ipari formák a lakásban. XVI—XVIII. sz. flamand és francia falkárpitok. Molnár Béla textiltervező iparművész emlékkiállítása.

NAGYTÉTÉNYI KASTÉLYMÚZEUM (XXII., Csókási P. u. 9. Tel.: 264—429). Azerbajdzsán szőnyegek, keleti fegyverek, kancsók, tálak, kerámia és faragás. Delfti fajanszok.

PETŐFI IRODALMI MÚZEUM (V., Károlyi Mihály u. 16. Tel.: 173—611). Petőfi Sándor, József Attila, Radnóti Miklós, Gábor Andor. Ady-kép képzőművészeti kiállítás. Magyar bábművészeti kiállítás.

JÓKAI EMLÉKSZOBA (XII., Költő utca 21.). Nyitva: 10-től 14 óráig.

JÓZSEF ATTILA EMLÉKSZOBA (IX., Gát u. 3.) 10—12 és 16—18 óráig.

KASSÁK EMLÉKMÚZEUM (III., Fő tér 1. Tel.: 687—021).

ADY EMLÉKMÚZEUM (V., Veres Pálné u. 4—6.)

NYUGAT IRODALMI EMLÉKMÚZEUM (XII., Városmajor u. 48/b.).

TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM. A Nemzeti Múzeumban: Magyarország állatvilága. Az őslények világa. Ásványok és kőzetek világa. Bemutató Afrika élővilágából.

MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM (XIV., Vajdahunyad-vár. Tel.: 420—573). 10—17 óráig.

ORSZÁGOS MŰSZAKI MÚZEUM (Budavári Palota, „A" épület, a Munkásmozgalmi Múzeum épületében).

SEMMELWEIS ORVOSTÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Apród u. 1—3. Tel.: 351—934). 10.30—18 óráig.

ARANYSAS PATIKAMÚZEUM (I., Tárnok u. 18.) 10.30—18 óráig.

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM (XIV., Városligeti krt. 11. Tel.: 426—733). Munkásművelődés a közlekedésben. Energia és közlekedés.

FÖLDALATTI VASÚTI MÚZEUM (V., Deák téri metróállomás).

MÁTYÁS TEMPLOM (I., Szentháromság tér). Egyházművészeti gyűjtemény. Nyitva: mindennap 9—19 óráig.

GÜL BABA TÜRBE (II., Mecset u. 14.) 10—14 óráig.

HOPP FERENC KELET-ÁZSIAI MŰVÉSZETI MÚZEUM (VI., Népköztársaság útja 103. T.: 228—476)

KÍNA MÚZEUM (VI., Gorkij fasor 12. Tel.: 422—916). Kínai bronzok.

BAJOR GIZI SZÍNÉSZMÚZEUM (XII., Stromfeld A. út 16.). Nyitva: kedd-csütörtök-szombat 15—19 óráig.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 2

KORUNK

Bittenbinder György

/1021

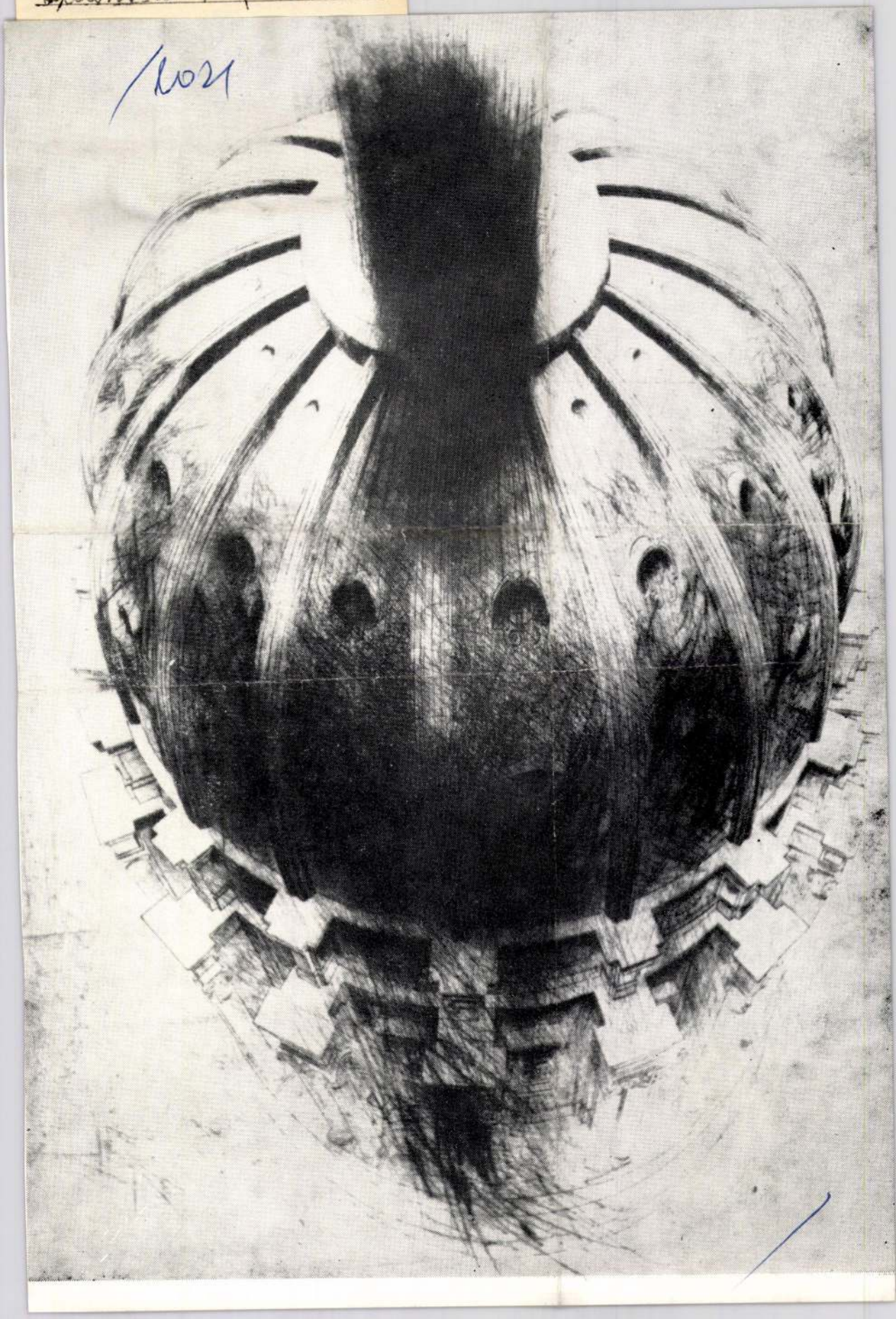

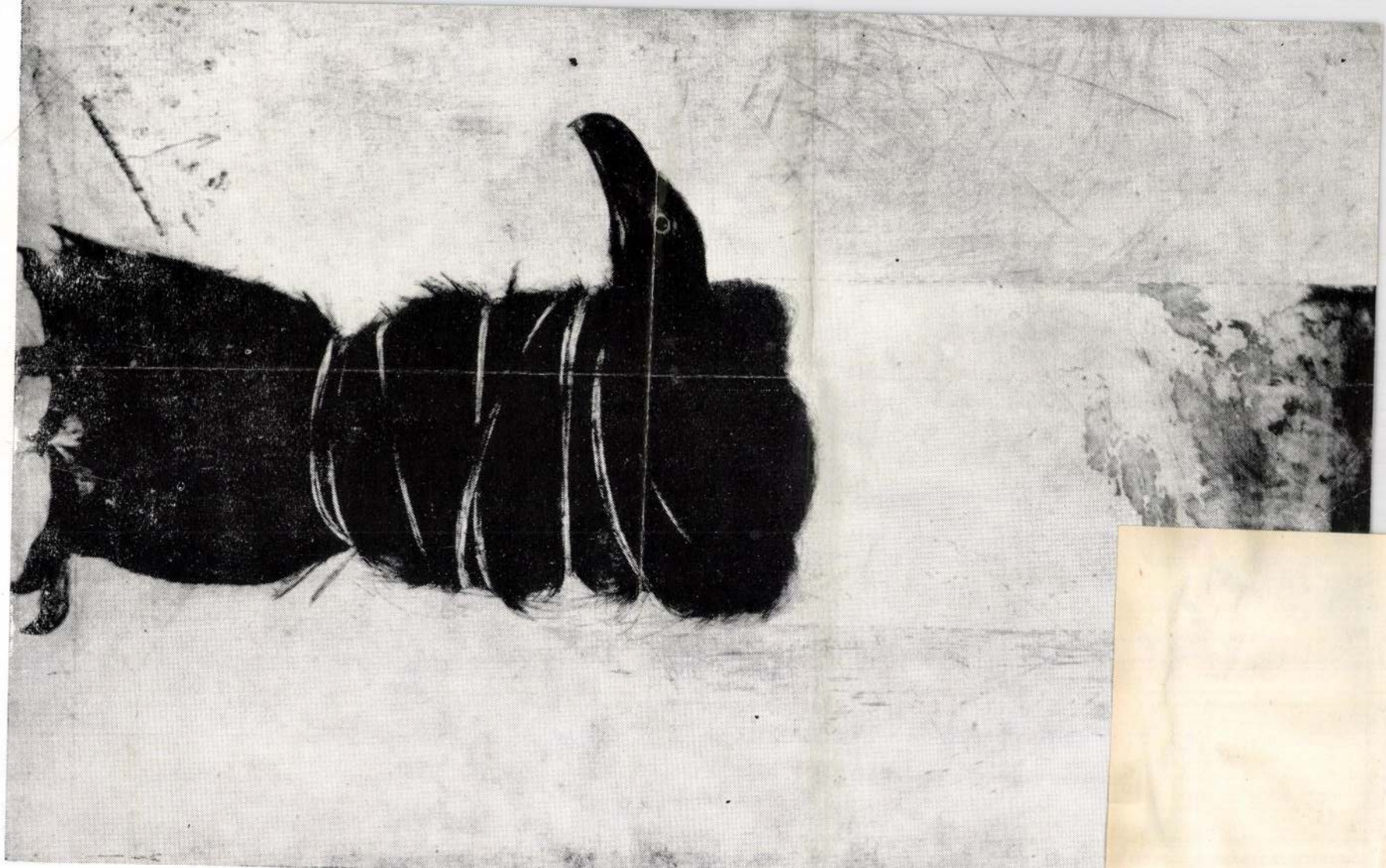

BITTENBINDER JÁNOS: 1. PACEM IN TERRIS II.; 2. MADÁR (A KORUNK GALÉRIA ANYAGÁBÓL

Bittner
Bitó

Bittner Gáspar

épitőmester Vác

XVIII.

l.

Bőrösné Vác 17, 19. l.

74. l.

„682. Ofen und Pesth". Jelrése jobb alsó sarokban: „Dr." A felső jobb sarokban pedig „10." lapszám látható. Duna kép délnyugat felől a hajóhiddal. 165/128 m/m.
(Egyszerű primitív, korai ábrázolás.)

Kfv. Múz. lt. A. 3021.

Bittner Gaspár

kőművesmester

Vácz

l.

Bónisné Vác

74. l.

Budapest székesf

675 szám

1945 XIII "9"

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

ufj: Sz

7

R Ajánlott	Budapest 4
Bp. 4	6381 /d

Polgármesteri XIII. (magasépítési) Ügyosztály
Budapest 4. póstafiók 479.

Hivatalból
Közszolgálati ügyben

DÍJ ÁTALÁNYOZVA

Központi borité

„682. Ofen und Pesth." A kép alatt jobbra jelezve: „Dr." A felső jobb sarokban pedig 10. lapszám.

Dunai látkép a hajóhiddal. (délnyugat felől) Valószínűleg könyvből.

fo. Mur. ltsz. 3021. —

Bittner János Görz

épitőmester Vác.

XVIII.

l.

Bónisné Vác 17. l.

86. l.

megirva

Bittner (Bidtner),
Hans Georg
könnivesmester

l.

Bónisné Vác
17.8 f. l.

n Lébény erscheinende kirche im komitat

186

icht nur eines unserer bedeutsamsten
rt der ungarischen Geschichte, die
älteren und des jüngern Johann und
Sohnes Johann Sigismund, das eigentliche
e Ausgestaltung anlangt, müssen die beweg-
Sarkophagreliefs des Türkenbesiegers
s hervorgehoben werden, in denen wir in
ng, in der übersichtlichen Gruppierung
zu erkennen vermögen. Es wurden gelegent-
der Darstellung des Verstorbenen in der
habe, oder den siebenbürgischen Für
darstelle. Aber im letzteren Fal
seitlichen Reli in diesen
sanceplastik gelt
Nachfolgern ins La fenen

M.D.K.

Büttner Helén
festő

Szántás ökörrel"

"

Birankció 1957. Budapest.

14 P.

MDK

Bittner János

A Jászó-Premontrei Kanonokrend gödöllői rendházának egyházi szerelvényeiből:

Ezüst pacificale, terv. Bittner János

Árpádházi Szentek Modern-Egyházművészeti Kiállításának Katalogusa. Bpest. 1930. Aug. Nemzeti Szalon.

MDK

Bittner János ötvösművész

az 1927 évi Egyházművészeti kiállitáson ezüst-diplomát nyert

Aktuális képzőművészeti események. Pesti Hirlap 1927 évi Kincsesháza.

MDK

Bittner János

Lukács Zs: Eg. háziművészeti kiáll. Magyar Iparművészet, 1908, 257-258 l.

MDK

Bittner János
cibórium, feszület, gyertytartó és kehely,
ar.bronz

Magy. Iparművészet, 1908. 236 1. képek.

megírva Bittner János ötvös

BITTNER 1. *János*, ötvös és bronzműves (1851—1928). Temesváron és Budapesten tanult, azután Ausztriában és Németországban dolgozott. 1874. mint önálló mester Budapesten telepedett le. 1877. megalapította az Első magyar fém- és lámpaáru gyárat. Utóbb teljesen áttért az egyházi ötvösiparra s az ország igen sok temploma részére készített ötvösmunkákat. 1925-ben magyarország aranykoszorús bronzműves-mestere címet kapta. Munkái közül figyelmét érdemelnek a budai kir. várkápolna barokk bronzgyertyatartói és keresztjei.

1 M

E. Gy. I. 113. l

32. 2698

Guido Reni után:

~~[illegible]~~

(Sz. Calvenzanoban 1575. november 4-én. + [illegible]

A szenvedő Mária.

A mellig látható
összekulcsolva kesereg.
ke palástja alól, mely
ujjú ruhája piros.

Pastell, papir
~~Ismeretlentol~~
~~Az kép. 91.~~
~~Ny sza 90.~~
~~Folyósó 32.~~

Folyósó 2.

Bittner János

ötvös

l. Uxa . 267. l.

Állatorvosi osztály.

Tájékoztatásul szolgál a 140. oldalon levő helyszínrajz.

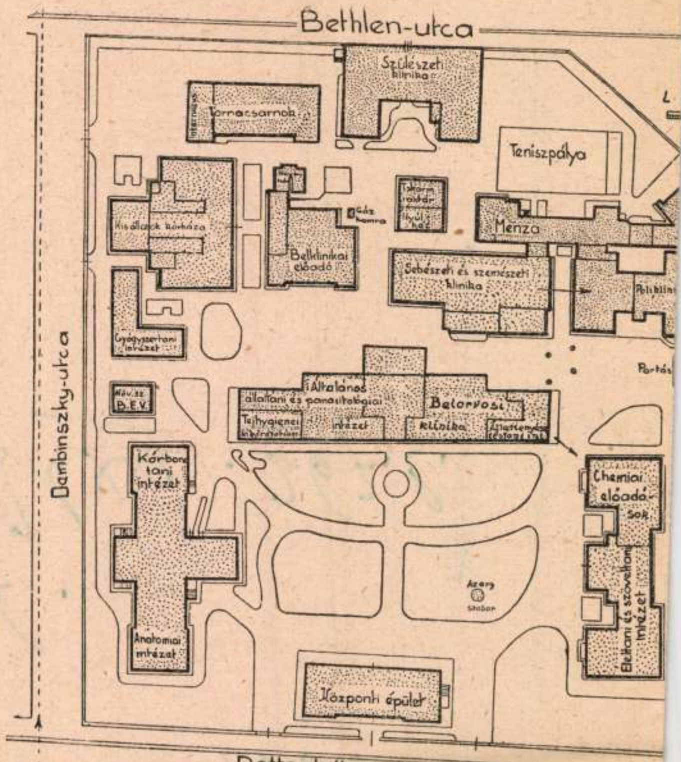
Bethlen-utca
Szülészeti klinika
Tornacsarnok
Teniszpálya
Kisállatok kórháza
Belklinikai előadó
Gáz kamra
Takarm. raktár
Menza
Sebészeti és szemészeti klinika
Poliklini
Gyógyszertani intézet
Portás
Általános állattani és parasitologiai intézet
Tejhygieniai
Belorvosi klinika
Háv. sz. B.E.V.
Kórbonctani intézet
Chemiai előadások
Anatomiai intézet
Élettani és szövettani intézet
Szobor
Központi épület
Dambinszky-utca
Rottenbiller-utca

Bittner János

ötvös

U. 4216

Aranykehely, melyet a pécsi egyházmegye papsága Zichy Gyula gróf kalocsai érseknek felajánlott – Készítette fenti

Repr –

Nemzeti Ujság képes

mell. 1926. máj. 9.

Lotz Károly:

3604 A Szél.

Személyesítője két, gom
olygó felhők felett
ifjú, egyike tengeri kagylóba fú
kettén bal vállra vetett lepelt
Szénrajz, méretei 160:14
Vétetett az 1905: III. 7
(213-905)

1, a kitnek

1905

187X

Bittner János

ötvös

aranykonomus mester U. 4214.

Budapest város közönsége barokstilű pásztorbotot ajánlott fel Pöös Rezső apátplébánosnak. Tervezte és készítette fenti

Repr-

Nemzeti Újság

Lejnes mell.

1926. szept. 5.

8

~~Lotz Károly:~~

3599 A Történelem.

~~A~~ Felhőkön ülő allegorikus (nő,
balját pedig a táblán nyugtatja,
nyu angyal fog és a melyre a ~~tö~~
lötte Génius~~xx~~ lebeg kezeiben
~~xxx~~ Fejét babér disziti, térde
Ecsetrajz, mér. ~~330~~:217 cm.
Vétetett az 1905: III. 7-i
(213-905)
A budai várlak Habsburg te

redős ruhájá dereká

1905

349 x 229.

Bittner János
ötvös

Szent István-ereklyéket kap a kalocsai főszékesegyház a jubileumi év alkalmából. A kalocsai főszékesegyház egyik kápolnájában őrzik Szent István király ezüstveretü mellszobrát, amely eredetien ereklyetartónak készült. Ez a herma az ötvösmüvészet Európa-szerte ismert hires ritkasága, amely annakidején kiállitási tárgynak készült és amelyet magyar kezek formáztak magyar tervek alapján. Néhai *Császka* György kalocsai érsek 1898-ban szerezte meg nagy áron ezt az ezüstmellszobrot és az volt a terve, hogy megszerzi Szent István valamelyik ereklyéjét és azt ebben a hermában fogja elhelyezni. ***Császka* érsek 1899-ben Raguzából kapott is**

ilyen ereklyét, mivel azonban annak kétségbevonhatatlan hitelességét sem Steiner Fülöp, az akkori székesfehérvári püspök, sem mások nem tudták alátámasztani, a terv megvalósitása elmaradt. Legujabban gróf *Zichy* Gyula kalocsai érsek a Szent István jubileumi évre való hivatkozással tudott a bécsi Szent István dómból Innitzer kardinális és a bécsi főkáptalan hozzájárulásával hiteles Szent István ereklyét szerezni, amelyeknek az ezüst hermában leendő ünnepélyes elhelyezése egyik maradandó emléke lesz a kalocsai főszékesegyházban, egyben méltó és monumentális megörökitése az idei jubileumi esztendőnek. Az érsek hivására az elmult napokban Kalocsán járt *Bittner* a neves műötvös és aranykoszorus mester, hogy átnézze a pompás ezüst Szent István-hermát és elvégezze a szükséges javitási munkákat, illetve elkészitse a hermába helyezendő ereklyék számára a megfelelő tartókat.

Az erdőteleki katolikus egyházközség kul-

Nemzeti Lipsz
1938 febr. 20

145

la possibilité ... ée à chacun des étages
de circuler aisément, et surtout la symétrie absolue par
rapport à l'axe médian caractérisent la distribution spatiale

il ne mesure que 5 m de large (table 24) mais dès le premier palier l'effet monumental se dégage dans toute son ampleur (table 25). De très grandes dimensions (32,8 m de long, 12,53 m de haut, 22,6 m de large), il est conçu dans le style baroque, ce qui est encore accentué par l'escalier à double révolution qui partant du premier palier mène dans une direction opposée (table 26). Les 8 puissantes colonnes de couleur foncée, taillées dans du granit de Suède, et autant de faisceaux de piliers soutiennent le plafond à voussure gothique.

L'escalier d'honneur mène à la salle de la coupole, placée au centre de l'édifice (table 27). Cette salle, destinée aux séances communes des deux Chambres et à la représentation, est la seule dans le style vraiment ogival que renferme le Parlement. L'étendue en est très grande (20,80 m de diamètre), et sa hauteur atteint 27,20 m. Elle a la forme d'un polygone à seize angles. A mi-hauteur environ commence une voûte réticulée en forme d'étoile,

Bittner János
ötvös
1926. egyházművészeti kiállításon
ezüst diplomát

Magyar Katolikus
Almanach. I. évf.
Bp. 1927
537. l.

…ény

…nágos Bizottsága könyvtárá-

…mel d'art byzantin.

…n. 21.

Takács Zoltán

Bittner János

ötvös
aranyhorzo-
rus

Lajd

Ladányi II.

179, 180 cl.

181. l.

ÁNTSATOK MAGATOKNAK UJ SZANTAST!

. "NEM GONDOLTUNK VELE!" Igét hirdet: FARKAS
dnöke.
KADAR Mihály főorvos, a Szövetség elnöke
UJ SZANTAST". Bibliatanulmányozás.

tekintése.
-téri templomban: "ISTEN KONYORÜLT RAJTAM":
ezgető. Bibliát Magyaráz BUDAI Gergely dr.

ZSAGRA". Bibliatanulmányozás.
MAGATOKAT E VILAGHOZ..." GOMBOS Lajos m.kir.
zépiskolásoknak: "KIE EZ A LEANYZO?" DOBOS
Ref. Gimnázium diszterem/ Középiskolás fiuk-
LE?" FÓNYAD Dezső dr., középisk.missz. lel-
leányoknak: "SZIVEMET HOZZAD [illegible]" NEMETH
rajzterem/. Alsós fiuknak: "SZIVEMET HOZZAD
ológia, Ráday terem/.

megtekintése.
ASZT A HALALBÓL": ENYEDY Andor dr., egyházk.
Ferenc hitoktató lelkész./VIII. Salétrom u.

Bittner János

aranykoszorus bronz-
művés és egyházi műötvös
mester, a címet
1925-ben kapta,
1926. egyházművészeti
kiállitáson művészi diplo-
ma
1926. magyarállami nagy
okleret.

Hirdetésből

Pannonhalmi Szemle

1928. 1. sz.

Gitározó nő

Szobrász

Csillagász

Földrajztudós

Newton

A haldokló Lavater

Bűnbánó Magdolna

Judith

Kleopatra

Gea

Artemisia

Vulcanus

Diana

Faun és Ámor

Pásztorleány

Pásztorfiú

Gyerek kutyával és kecskével

BITTNER JÁNOS:
KEHELY.

II. Nemzeti Szalon Egyházm. kiáll. 1926.

Bittner János

Ernst pacificale

László 99.7.

Nemzeti Szalon
Árpádh szentek kiáll. 1930 aug.

Bittner János
ötvös

Nemzeti Szalon Egyházm. kiáll. 1926.

BITTNER JÁNOS:
PÁSZTORBOT.

Bittner János (1

Ötvös

1926. egyházunk. kiáll. a Nemzeti Kalouban

1) Arany Kehely gróf Zichy Gyula kalocsai érsek 20 éves püspöki jubileumára

2) Szentségtartó, ezüst, Bergendi János tulajd.

3) Szentségtartó, ezüst, a pusztaszeri rk. templom tulajd.

4) Pásztorbot, ezüst, Molnár János oroshází apátplébános tulajd.

5) Ezüst pásztorbot, Budapest székesfőváros ajándéka a Bpest-szent Anna templom 200 éves jubileumára

6) Ezüst pásztorbot. A budatoki rk. templom tulajdona.

7) Ezüst ciborium tűzben aranyozva, a csákvári rk. templom tulajd.

Károlyi Sándor gróf VI. 76.

Bittner János 2

8) Ezüst ciborium, a mezőkövesdi rk. templom tulajd.

9) Ezüst kehely, a városmajori rk. templom tulajd.

10) Ezüst kehely, dr. Breyer István prelátus kanonok tulajd.

11.) Ezüst kehely, a pesti szt Imre kollegium tulajd.

12) Ezüst kézikeresztt, a gödöllői premontrei rend tulajd.

13) Ezüst kézikeresztt, gót stílusban, a budai koronázó templom tulajd.

14. Ezüst ciborium, a körmendi rk. templom tulajd.

Irod

Egyházművészeti kiállítás 1926. Rendezi az Orsz. Katholikus Művészeti a Nemzeti Kalon helyiségeiben. Bpest 1926. 19. l.

Kinizsi VI. 76

Bittner János

1. Arany kehely. Gróf Zichy Gyula kalocsai érsek úr 20 éves püspöki jubileumára.
2. Szentségtartó. Ezüst. Főt. Bergendi János tulajdona.
3. Szentségtartó. Ezüst. A pusztaszeri róm. kath. templom tulajdona.
4. Pásztorbot. Ezüstből. Molnár János orosházai apátplébános úr tulajdona.
5. Ezüst pásztorbot. Budapest székesfőváros ajándéka a budapesti szent Anna templom 200 éves jubileumára.
6. Ezüst pásztorbot. A budafoki róm. kath. templom tulajdona.
7. Ezüst cibórium tűzben aranyozva. A csákvári róm. kath. templom tulajdona.
8. Ezüst cibórium. Eladó.
9. Ezüst cibórium. A mezőkövesdi róm. kath. templom tulajdona.
10. Ezüst kehely. Eladó.
11. Ezüst kehely. Eladó.
12. Ezüst kehely. A városmajori róm. kath. templom tulajdona.
13. Ezüst kehely. Dr. Breyer István prelátus kanok úr tulajdona.
14. Ezüst kehely. A pesti szent Imre-kollégium tulajdona.
15. Ezüst kézikereszt. A gödöllői Premontrei Rendház tulajdona.
16. Ezüst kézikereszt, gót stílusban. A budai koronázó templom tulajdona.
17. Két darab aranyozott bronz oltárgyertyatartó. Eladó.
18. Ezüst cibórium. A körmendi róm. kath. templom tulajdona.

egységesítő erejére alapitották a stiluseguséget Azonban

Nemzeti Szalon
Egyházi - kiáll. 1926.

ihlet csodás szinegysége és a formarészletezés megöli a szinharmoniák egységét, ez a kor esztétikájának büne, európai baj, másutt is szenvedett alatta a művészet, de nálunk egyensulyba tartja mestereink ősi, ki nem apadó, el nem fojtható szinsovárgása, mely a kolorisztikus hatások csodás eredményeit szülte. Betetőzi ezt a fejlődést Munkácsy Mihály hatalmas zsenije, mely — főleg első alkotásaiban — a legfinomabb tónusfátyol alá rejtett sonorikus mélységü szinharmoniákat teremtette és a Courbet által felvetett problémát magyar lelke szinsovárgásával gazdagabban oldotta meg, a bársonyos szinek zenéjévé fejlesztette. Ugyanez a döbbenetes erő csap felénk Paál László szineiből akkor is, ha tragikus hangulatokat vagy ha lágyan omló dallamokat zeng.

Egész sora a jeles erőknek állanak e problémák szolgálatába. Tisztán művészi ideáloknak áldoznak. Ami festői látásukat jellemzi, ujra a kolorista megoldás, mely Deák-Ébner apró képeiben éppen ugy uralkodik, mint Gyárfás Jenő nagyszabásu művészetében. Micsoda gaz-

Bittner János

bronzmüves és egyházi
mütvösmester. Hul.
1851-ben Vingán (Temes m.)
+ 1928 ápr. 19.
teljes bő életrajzát
lásd:

Lamagyiparalm 179-181 182-
183. l.

1929. és kiadás 182-183. l
1930.-as " 179-181. l.

Bittner János

bronzműves

5 elemi, 1 ipar.

10 hónap, jó eredm.

Tanár Prenosil Sándor

Iparrajziskola 1899

könyvkereskedése
PÉIERRÉVE

Bittner János

Magyarország aranykoszorus ötvös mestere

1926-ban a magyar állam nag diszoklevelével tüntették ki a bpesti egyházművészeti kiállitáson.

1927 ben készitette a Chorin Ferenc emlékserleget az Orsz. Gyáriparosok Szövetsége részére.

Ciborium a mezőkövesdi Jezus Társasági Atyák temploma részére matyó izlésben.

A magyar élet képeskönyve Bpest 1928. (Hirdetés)

N. 3692

Bonn

Bittner János

Bittner *János*, ötvös és bronzműves, *1851, †1928. Főleg egyházművészeti tárgyak készítésével foglalkozott.

Uj Idők Lex.
IV. k. 942. l.

Cukortartó, ezüst háromlábú, fedeles, benne kék üvegedény. A foglalat áttört virágos dísz. Fedelén belül: „Bernolák Mariássy Zsuzsanna 1840." Esztergomi munka ~~1820~~ 1780 körülről.

Nag. 9.5 cm.

GY. K: A kassai amateur kiállitás. Magyar Iparművészet, I — 1897, 348 l. (repr. 348 l.) (Ekkor Bernolák Katalini volt.)

is tele volt könnyel, ugy rázta a csendes gyönyörködő kacagás. Megérdemelné ez a nyiszlett macska, — gondolta — hogy egyszer csakugyan megcsókoljam, olyan pompásan elmulattatott ma este a hazugságával, ahogy az urát ugratta.

— Megpofozom! Bizonyisten megpofozom! — kezdett odaát Mujkó belegurulni a férji dühbe.

— Ne bántsd! Beszélni fogok vele, ezentul uralkodni fog a szenvedélyén. Na, na, hát most már mért huzod fel a nadrágodat?

— Most kell hazajönnie a bitangnak, beállok az ajtajába, megvárom és felelősségre vonom!

— Megőrültél? Hagyd kérlek, előbb én hadd beszélek vele. Mindent le fog tagadni. Hiszen szinész, tud hazudni. Könyörülj rajtam. Akkor én is felöltözöm és én is várni fogom. Nem fogsz vele előbb beszélni! Én közbekiabálok!

— Hátha hazudtál is, te asszony. Na, legyen tiszta dolog!

Lihegő öltözködés zaja odaátról, aztán Simonyi hallotta végül, hogy férj és feleség kimentek a szobából. Azok az őrültek az ajtóm előtt fognak várni reggelig! — gondolta magában. Gyorsan felöltötte pizsamáját, kiment az előszobába, fölgyujtotta a villanyt s kinyitotta a folyosóra nyiló ajtót.

Ott voltak, férj és feleség az ajtó előtt, indulattól lihegve.

— Jöjjenek be kérem.

— Hát itthon tetszik lenni?

— Fáradjanak be, erre, ugy. Foglaljanak helyet. Hallottam, hogy vendégek vannak az ajtó előtt, azért nyitottam ki. Mivel szolgálhatok?

A sovány, jelentéktelen külsejü asszonyt kerülgette az ájulás az izgalomtól, férje, egy drabális, jó mészárosképü ember szintén teljes zavarban volt. A hires és nők között szivtelen hirü színészt végtelen szánalom fogta el, látva a férjeért harcoló, gyönge esélyekkel megáldott polgárasszonyt.

— Nem szólnak? Különben gondolom, Mujkó ur, én vétkeztem ön ellen. Szerelemmel üldöztem az ön példás hüségü hitvesét.

— Ön... ön megcsókolta a feleségemet.

— Fájdalom, nem tudtam uralkodni szenvedélyemen. Először a liftben csókoltam meg, hátulról elkaptam a fejét és megcsókoltam.

— És másodszor?

— Másodszor a lépcsőházban, mult kedden este tiz órakor.

— Bocsánat, de disznóságot méltóztatott elkövetni.

— Hitvese ezért pofonvágott. Én csak annyit mondtam: Drága Mujkóné, ne haragudjon, de imádom. Ő erre végigmért és otthagyott.

— Helyes. Ilyen az én feleségem.

— Ilyen kiváló nő.

— És hol van kérem a hajfürtje?

— Bár könyörögtem érte, hogy ajtajuk előtt leszek öngyilkos, ha nem ad fürtjéből s bár azóta ezt ereklyeként őriztem, ezennel visszaadom.

Odament az iróasztalához és jól szemügyre véve a nő fakó-barna haját, egy hozzá lehetőleg hasonlót keresett ki a gyüjteményéből.

— Itt van, lássák. De most, ha megengedik, vessük e fájdalmas izét a tüzbe.

— És már be is dobta.

— És most, tisztelt Mujkó ur, kérem bocsánatát.

— Tessék megigérni, hogy soha többé...

— Esküszöm őseim hamvaira, hogy soha e drága nőt ajkaim nem fogják érinteni, meg se fogom szólitani. Megbocsát, Mujkó ur?

— Megbocsátok, — szólt Mujkó ur szinte könnyek között.

— Legyen boldog vele, Mujkó ur, szeresse és becsülje meg őt, mert rendkivüli nő őnagysága, én Amerikába akartam csábitani, de lemondok róla és a müvészetben fogok ezután vigasztalást keresni. Én nem tudom mi van benne, de rendkivüli nő, a szépsége egészen különös, csak a rendkivül intelligens és értékes emberek tudhatják méltányolni, de hiszen ezért vette el őt éppen Ön, Mujkó ur. Becsülje meg és legyen vele boldog.

Intett s a két vendég fölállt, az asszonyt a férje támogatta, mert rogyadozott a kimeritő izgalmaktól.

— Csak még egyet — szólt Simonyi

bucsuzóul kezetszoritva velük — legteljesebb titoktartásukat kérem.

Becsukta utánuk az ajtót, s aztán a villanyt eloltva, végigvetette magát a diványon s még egy félóra mulva is megmeghemperedett valami csendes belső röhögéstől.

— Na — mondta magának, mikor aztán aludni tért — ezért az egy nőért remélhetőleg megbocsáttatnak valamenynyien a többiek.

Reggel pedig a vicéné azzal állitott be, hogy:

— Az uram küld, hogy tessék már kifizetni a multkori lótásfutásaiért azt a rongyos százhusz ficcset, hiszen van ám pénze a nagyságos Simonyi szinmüvész urnak, tudja ő, hallotta ő, hogy van kétmilliárd koronája megtakaritva.

Emlékkehely, amelyet a pécsi egyházmegye papsága ajánlott fel távozó főpásztorának: *Zichy* Gyula gróf kalocsai érsek, pécsi apostoli kormányzónak. A román stilusu aranykelyhet, amelynek sulya közel másfél kilogramm, *Bittner* János aranykoszorus egyházi ötvösmester készitette. — *Pápay* Géza bátaszéki népiskolai igazgató, akit a kultuszminiszter 47 évi szolgálata után elismerő okirattal tüntetett ki, családja és barátai körében

Ez a nem tulságosan izléses kép egy *Stubby* nevü amerikai hadikutyáról készült, amelyet az amerikai hadvezetőség *örmesterré léptetett elő s egész sereg kitüntetéssel dekorált*, mintha bizonyságot akartak volna tenni arról, mennyi értéke van az amerikai „hadi kitüntetéseknek"

Stockholmban a közönség kényelmére utcai telefonállomásokat létesitettek. Az apró fülkékben hivatalnokok látják el a szolgálatot, ugy hogy nappal vagy az éjszaka bármely szakában igénybeveheti bárki a telefonszolgálatot. Az utcai telefonállomások a fejlettkereskedelmü Stockholmban nagy forgalmat bonyolitanak le

MDK

Bittner Lajos ötvös

Budiparrajzisk. 1939-40. 15.1. 16.1.

Rittner Lajos

Iparművészeti Társulat jubiláris kiállitása - rendezi

Nemzeti Ujság
1935.VII.26.

Bittner Lajos

NDK

ötvös

Koszorus mesterek

Magyar Iparmüvészet 1928. 206.o.

BITTNER Lajos életrajz

Pécsi Szemle, 1999/2. 6–7.

már a középkortól. Különö-
endázata (20, 30 cm-es kö-
l bordó festésű volt.
a középkorban a földszint-
A földszinti térből? Az eme-
asonló. A központi folyosó-
századi bejárat mellett egy
ásakor a folyosó keleti falát
felében történt torony épí-
adványát is megtaláltuk. A
megvilágítását szolgáló kö-
al együtt. Az udvarház két
kifestés. Az alatta húzódó
volt, így a külső falkutatás

bejárat vezet. Az épület-tör-
yebb régi bejárat maradvá-
maradt az ablakközökben.
doljuk, hogy a helyiség há-

MDK

Bittner Lajos ötvös

Budiparrajzisk. 1941-42. 9.1.

megrova

Bittner Lajos

budapesti aranyhoszorus
műötvös készitette
az alabbi templom mű-
vesti felszerelést

A Kalocsai Szent Imre
templom: H. n. 1937.
kepekkel.

Kossuth Lajos:

Térden alól, állva s
irást tart. Előre fési
gallérja lehajtott, kabá
varta. A háttérben cs
sorban:

KOS

Presso G. Pon

Könyomat, az al

988

Sz. N. 4
112 – 98 –

Bittner

B. 2. *Lajos*, ötvös. * Budapest 1889 febr. 23. Atyja, B. 1. üzemében tanult, melynek vezetését a háború után átvette. 1926. az egyházművészeti kiállításon ezüst művészi diplomát nyert. 1928. Magyarország aranykoszorús műötvös mestere címet kapta.

K. gy. I. 113. 1

2699

33. Mayer M. J. G. (von Breme

(Sz. Bremabán 1813. október 28-án. + ug

A kis hamis.

A sines teritőv
leány ül. Bal kezében
ből olvasna, ha kék sze
ujjai könyökig érnek, rö
a pamutgombolyag fekszi
kösi le figyelmünket s
alól jobbra: »Mayer
Bremen«

L; lábait pedig zsámolyra rakta.

Vászon, méretei 4
~~Erny Mih. hagy.~~
~~M. kepi. 248.~~
~~Ujsza 132.~~
~~Folyiró 33.~~

Folyiró 15.

~~Berlin 1897. I. 223.~~

BITTNER MÁRTA

DIH 20.0.

3 - Erdey, Dezső - Bildhaue
x? - Érdi, Győző - Maler, B
Werk in Pécs, JPM.
E: 1946, '47, '53,
x - Érdi (Érdy?), Lajos - A
am Ufer des Lago Maggiore (
Bella 1935) haben wir nur e
Teilnehmer im Nat.-Salon mi
Locarno, Zürich).
x? - Érdi (Érdy?), Zsigmond
tätig in Budapest.
Tér és Forma 1933,
wahrsch. Verwandter
4 - Erdődi - Goldschmied
x - Erdődi, György - Goldsc
? - Erdődi, István (1924) -
x - Erdődi, Lajos - Archite
x! - Erdődi, Lukács - Maler
x - Erdődy, Camille (Gräfin
+1.12.1896 Graz.
J.Peregriny, Erdődy
szárazpataki kasté
... jegyzéke, Bp.
Eugéni

5. Románstílusú pásztorbot

7. Modern bonbonnière aranyozott ezüstből

6. Matyóízlésű ezüstkehely aranyozva, a mezőkövesdi r. kath. templomban

5. 6. és 7. Bittner Lajos művei

Simor János miseruhája, fehér selyem (mintás) alapon domború himzésű kereszt: Középen mandorlában Szűz Mária, a vízszintes szárakban Sz. István és László királyok mellképe, Mária alatt Sz. János ev, majd Ker. Sz. János, legalul címer, kerirattal: Joannes Simor Ap̄pus Strigon. et Primas Hungariae fieri cur. A.D. 1868. Mai... csn

Simor János prímás készíttette.

Dankó 105–106 l. (repr. XLVIII. tábla)

Árvizkárosultak 1876, 45 l. 1514. szám

Gerevich PA, 200 l.

Eszmyánszky 94 l

Bittner Lajos

ötvös

Chorin Ferenc emlék serleg, Kovács Erzsébet terve után, készítette fenti Repr.

Magyar Iparmüvészet

1927. 5-6. sz.

amelynek háromnegyed része szász, bajor, sváb: német. Buda alá induló katonavándorlást igaz, hogy a Habsburgokén kívül oly materiális eszközök, kölcsönök és segélyek igazgatták, mint a pápa, XI. Ince segélye, spanyol és német birodalmi segély s Oppenheimer Sámuel, a »Jud von Heidelberg«, aki arra ügyelt, azt szállította roskadásig telt szekereken, ami már a török időkben is minden sikeres hadi operálás kulcsa: húst és kenyeret. De e fölfegyverzett Európa míg ideért, míg a fegyverek komor zörgése (anno 1686 szept. 3.) egész a szultán háremének ablakáig vitte a török hatalmi gyürű bukását, ezalatt, lassan, rapszódikusan, de szívósan, a törököt egyre kifelé, kisebb területre szorítva, történik a vidék fölszabadítása. S ebben a magyar földbirtokos nemesség vére folyt, mint a szabad patak.

Gránitok, szekéren vont ágyúk gyújtó lövegei — szép, gonddal kipontozott ívben, mint valami meleg februári olasz farsang rakétái — szintén röpködnek e

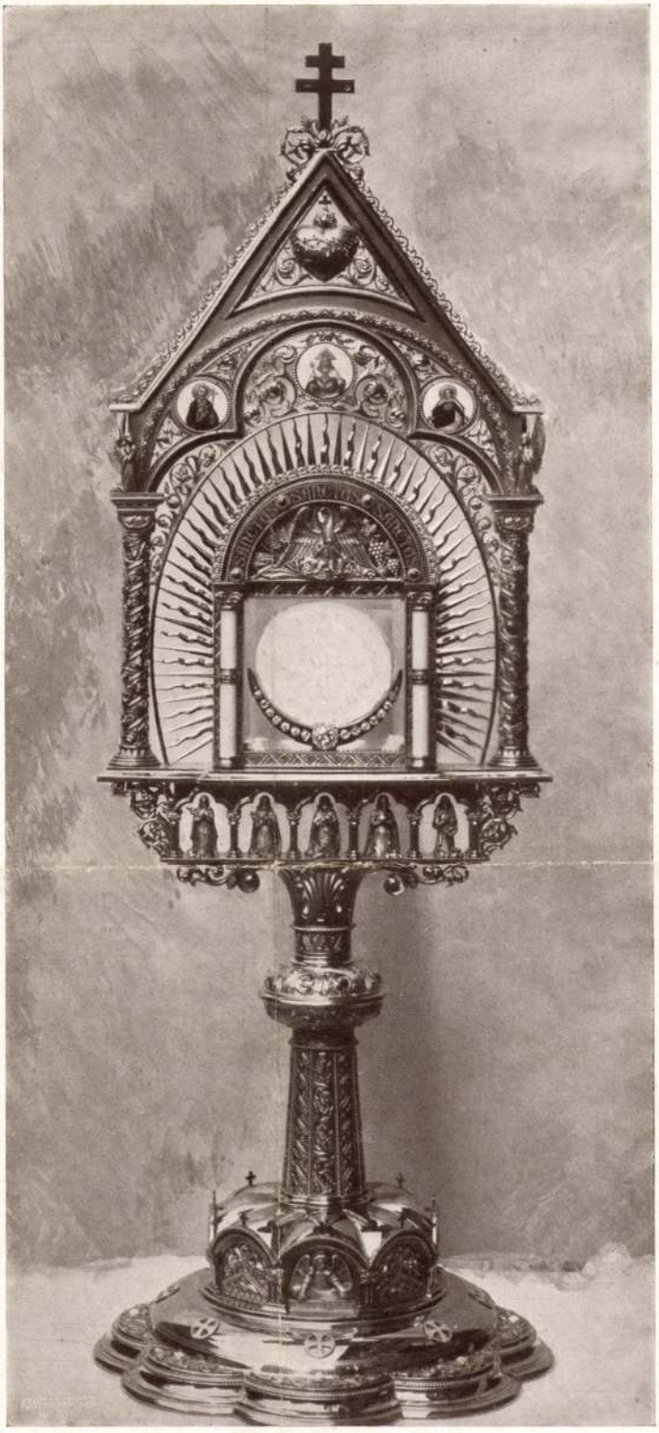

Bittner Lajos: Szentségtartó. — Monstranze. — Ostensoire.

Magyar Iparművészet
1928. 256. l.

Bruno Paul: Télikert. Szemelvény Muthesius »Die schöne Wohnung« című művéből. Phot. F. Bruckmann A.-G. München.
— Wintergarten. — Jardin d'hiver.

I. melléklet a Magyar Iparművészet
1927. évfolyama 5—6. számához.

Kovács Erzsébet: A Chorin Ferenc-emlékserleg. Domborított ezüst. Készítette Bittner Lajos
Gedenk-Becher. Getriebenes Silber. ✦ Hanap mémorial en argent repoussé.

Bittner Lajos

Bittner Lajos

aranykoszorus ötvös-
mester. Neogotikus
Urmeitatója repr.

Nemzeti Magazin

a Nemzeti Ujság Egyes
mell. 1933. okt. 8.

Kaposvár, Németh I.-u. 23.
Telefon 755

42. 772/48/1+1.

Emlék

HIVATALBOL
JÁTALÁNY

Bittner Lajos

BITTNER LAJOS budapesti aranykoszorús ötvösmester méltó fia atyjának, a néhai, szintén aranykoszorús Bittner Antal mesternek. A középkor és a renaissance nagy mestereire emlékeztető áhitattal, elmélyedéssel és becsületes szakavatottsággal esinálja műhelyében a pompás egyházi kegyszereket, ünnepi serlegeket és a nemesfémművesség sokféle egyéb remekműveit. Egyik újabb alkotását, egy díszes szentségtartót ábrázolja e füzet egyik illusztrációja.

Magyar Iparművészet

1928. 252. l.

Wisinger Florian Olga. Bécs. (312.)
Zala György. Budapest. (407.)
Zezzos Alexander. Velencze. (280.)
Zilzer Antal. München. (59. 107. 302.)

Bittner Lajos

Nemzeti Ujság Képes
mell. 1938. máj. 15

V. Kehely 2000 ostya számára. Bittner Lajos műve

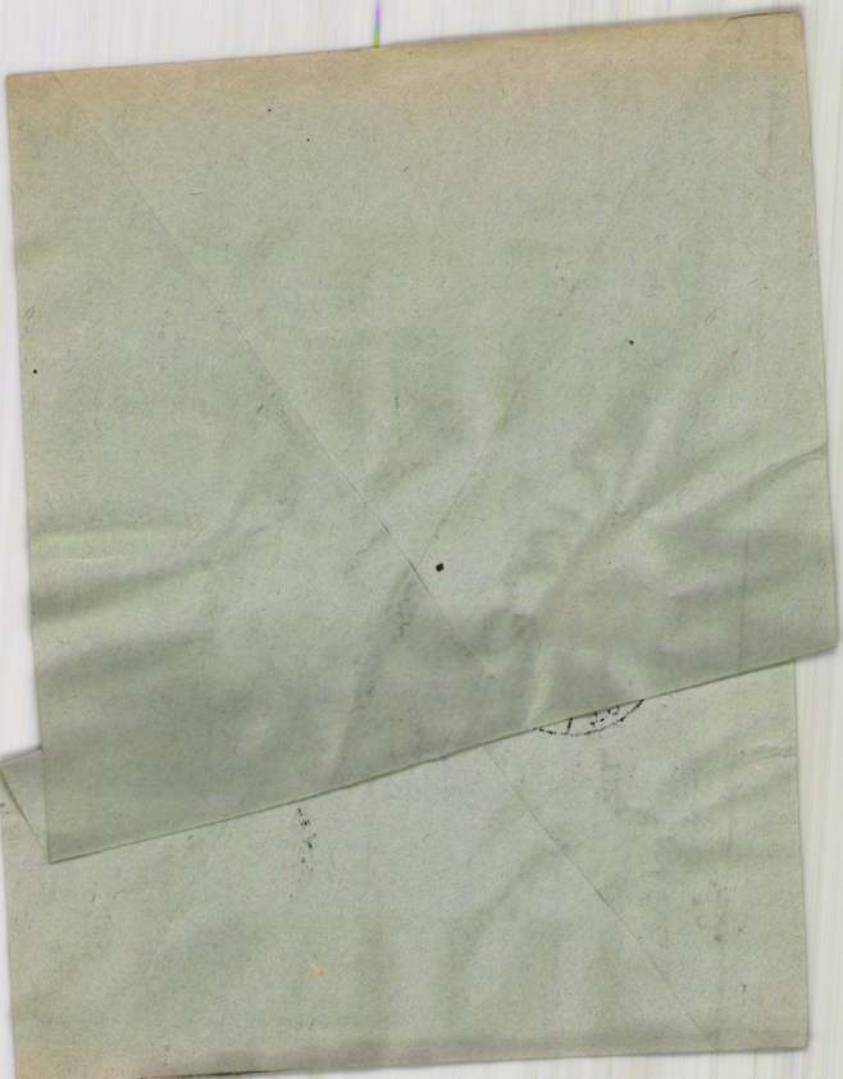

Bittner Lajos

özvegy

Élet. arck.

Segélylex. 480. l.

Csokonai Válogatott Versei. Toldy Ferenc által. A Költő arcképével.
II. Bp. 1875. Franklin.
Gál Ungó tul.

Kr. ① 78.

Bittner Lajos

Miseruha selyemből,
színes selyemmel hímzett
díszítménygekkel.
Fenti terve után
készült
Repr.
Nemzeti Kipöy Lepés
mell. 1939
május 14.

Bittner Lajos

Nemzeti Újság Egyesmell
1939. május 14.

si-
ra-
tő-

Ezzel

legátu
kongr
tette

az ezüst szentségtartóval vonult végig mint a pápa
usa Budapest utcáin az 1938. évi Eucharisztikus Világ-
resszus alkalmával Őszentsége, XII. Pius pápa. — Készi-
és tervezte Bittner Lajos aranykoszorus ötvösmester,
Budapest, IV, Prohászka Ottokár utca 8.

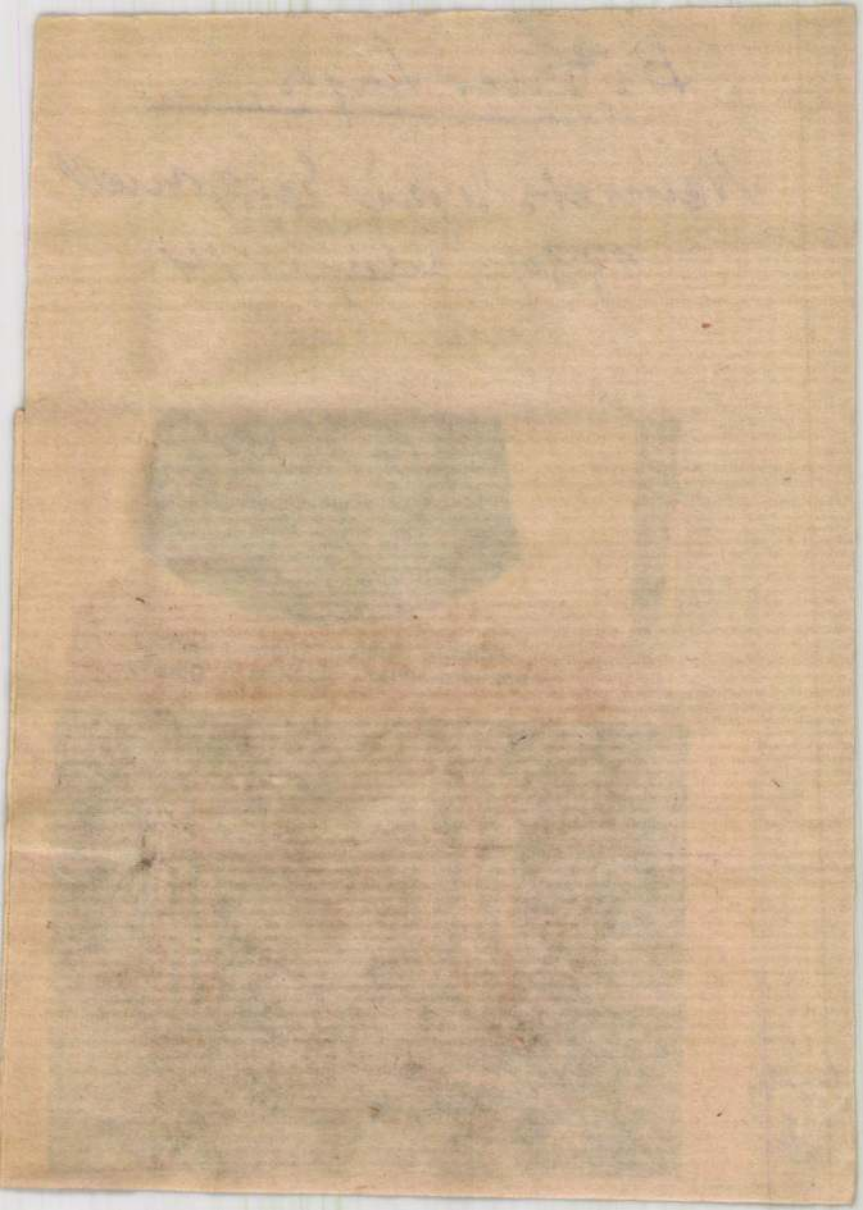

Bittner Lajos

Ékszeripar

Bittner Lajos műötvös,
IV. Prohászka Ottokár-
u. 8. 183-357

Bptaób. 1940. szept.

1942 jan

Bittner Lajos
ötvös

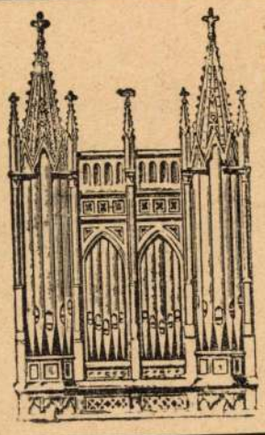

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA

orgona- és harmoniumgyár rt.

PÉCS

Orgonák, harmoniumok.

Javítások, átépítések, új homlokzatsípok.

Villamosfujtató berendezések.

Templomi ruhák, zászlók

SZABÓ GYULA

EGYHÁZI RUHA MŰINTÉZETE

FLEMMICH A. FIAI

SELYEMGYÁR KÉPVISELETE

Budapest, IV., Prohászka Ottokár-u. 10. Tel.: 18-04-63

Egyetem templommal szemben

Miseruhák, zászlók, templomi ruhaanyagok stb. legelőnyösebb beszerzési forrása

---

Reverenda, Cimáda

Csuha és Poltikovics

papi szabók

Telefon: 184-396

BUDAPEST IV., Múzeum-krt 21 és IV., Magyar-u. 28

Aranykoszorús PAPI SZABÓ

Szovik József

reverenda, cimáda készítő

BUDAPEST, IV., Veres Pálné-utca 15. I. e.

Telefon: 18-41-63

Katholikus cég

LEDO BÉLA egyházi műötvös

Budapest, IV., Szervita-tér 8. az udvarban

Készít: szentségtartót, kelyhet, pacifikálét, füstölőt, öröklámpát, gyertyatartót, csillárt. Ostya, olaj capsulákat, stb. Tűz és galván aranyozást, galván ezüstözést, nikkelezést. Javítást, átalakítást és felujítást szakszerűen végzem. **Nagy aranyéremmel kitüntetve** az 1928. évi országos kézműipari tárlaton. Telefon: 380-057.

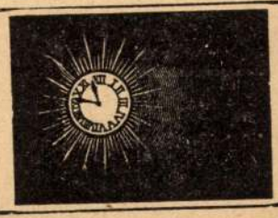

Óragyár

Budapest, VIII. kerület Tömő-utca 26.

az Üllői-úti Stefánia gyermekkórház mögött.

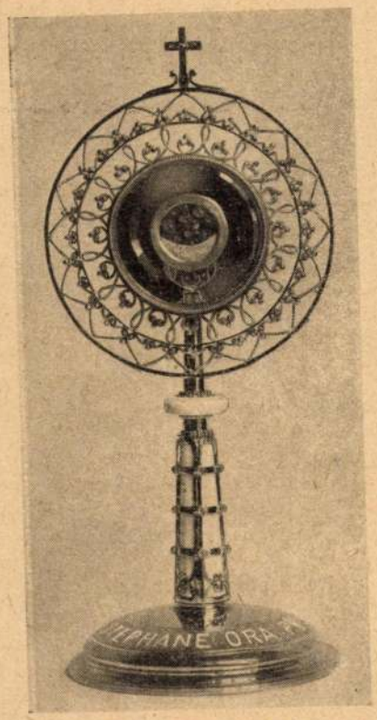

Ezüst ereklyetartó!
Készült nagym. és főtisztelendő
GRÓF ZICHY GYULA
kalocsai érsek úr megrendelésére.

Alapítva: 1879. Tel.: 18-33-57.

Bittner Lajos

Magyarország aranykoszorús egyházi műötvös mestere

BUDAPEST, IV., PROHÁSZKA OTTOKÁR-UTCA 8.

Egyházi ötvösmunkák, u. m. kelyhek, ciboriumok, szentségtartók, füstölők, gyertyatartók, keresztek, stb. legolcsóbb beszerzési forrása.

Tűzi és galván aranyozás és ezüstözés. Javítás.

Magyarország legrégibb egyházi műötvös cége.

EGYHÁZI LAPOK

PAPOK KÖZLÖNYE

EGYHÁZPOLITIKAI, HITTUDOMÁNYI ÉS LELKIPÁSZTORI HAVI FOLYÓIRAT

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

MIHALOVICS ZSIGMOND CZAPIK GYULA BARANYAY JUSZTIN

FŐMUNKATÁRSAK:

NYISZTOR ZOLTÁN BERESZTÓCZY MIKLÓS

TARTALOM

Mihalovics Zsigmond: Liturgikus életet!
Nyisztor Zoltán: Molnár János.
Lacza István: Korunk szociális mozgalmaiban.
Jajczay János: A magyar egyházművészet.
Töttössy Miklós: Novák Lajos emlékezetére.
Petruch Antal: Film tiltott könyvből.
Beresztóczy Miklós: Könyv az egyházközségről.
Tubel Gyula: Nagybőjti gondok.
Elsasser Gyula: Döntések háború esetére.
Tóth János: Beszédvázlatok.
* * * Problémák — Hozzászólások.
Magyar Tükör.
Actio Catholica.
Világszemle.
Könyvszemle.
Szerkesztői üzenetek.

FELELŐS SZERKESZTŐ
BARANYAY LAJOS

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL

BUDAPEST
V., HONVÉD-UTCA 10

TELEFON: 113-006

ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 15 P

BUDAPEST, 1941 MÁRCIUS HÓ

LXIV. ÉVFOLYAM 3. SZÁM

Bittner Lajos

IV.

ARANY·EZÜST·ÉS ÉKSZERTÁRGYAK

(1100-tól 1327-ig.)

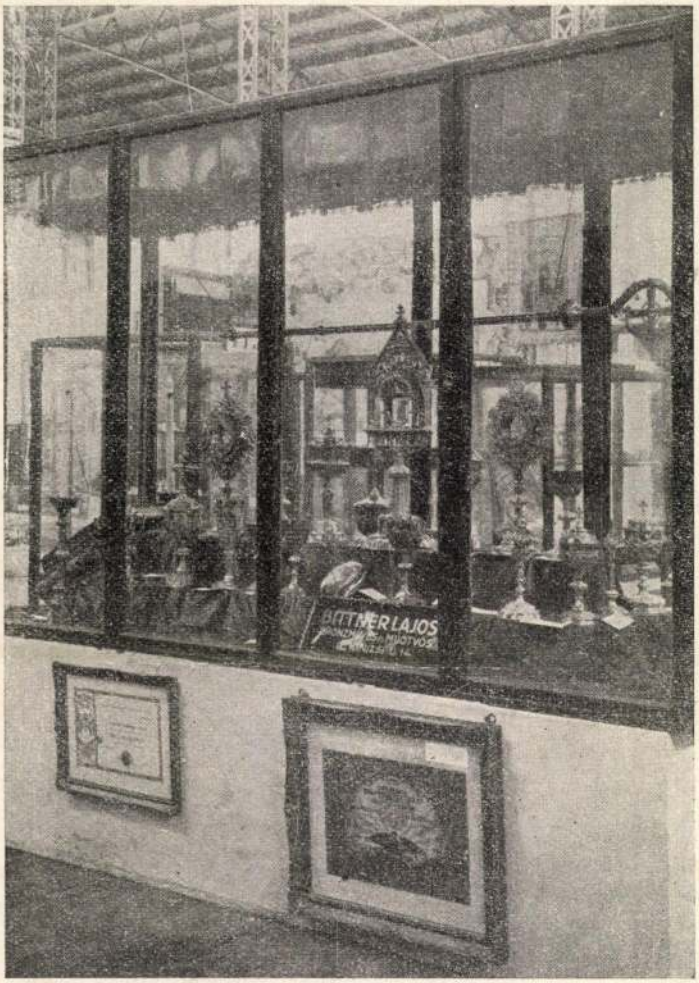

ALAPITTATOTT: 1879. TELEFON: AUT. 861-53

BITTNER LAJOS ÖTVÖSMŰVÉSZ

MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORÚS MŰÖTVÖSMESTERE

BUDAPEST, IX., KINIZSI-UTCA 14. SZ.

Tervez, készit és javit egyházi ötvösmunkákat, ú. m.: kelyheket, cibóriumokat, szentségtartókat stb. aranyból, ezüstből és bronzból. ◆ Disztárgyak, serlegek tervezése és készitése aranyból, ezüstből és bronzból. ◆ A valódi tüzi aranyozást, mint galván aranyozást és ezüstözést a legjutányosabb árban, nagy szakértelemmel végez.

Az aukción vásárolt ezüst- és bronztárgyak javítása kedvezményes árban

Árverési Közlöny
1929. jun. 4-tk. sz.

nevelőintézet, Kiskunfélegyháza

1938.

A növendékek iskolai magyaros egyenruhája

A gazdasági leányiskola növendékei a baromfitelepen

Internátus ebédlője

Tanitónőképző tanterme

Középfoku gazdasági iskola konyhája

A gazdasági iskola növendékei kerti munkánál

Tervezte és készitette:

Bittner Lajos

aranykoszorus ötvös-mester

BUDAPEST,

IV., Prohászka O.-u. 8.

A pécsi dóm müvészi kivitelü román stilü ciboriuma. Megrendelte Virág Ferenc püspök és a székeskáptalan

A nyiregyházai rk. templom müvészi kivitelü barok stilü ciboriuma. Megrendelte Kriston Endre felsz. püspök, egri nagyprépost

MISERUHÁK ÉS MISERUHA-ANYAGOK

BITTNER és TÁRSA

Budapest, IV., Prohászka Ottokár-utca 8.
Egyetemi templommal szemben.

Az F. J. Casaretto krefeldi miseruha selyemgyár, a Szent Szék udvari szállitójának képviselete és lerakata. Ugyanitt mindennemü templomfelszerelések.

PARAMENTEN UND PARAMENTENSTOFFE

BITTNER und Co.

Budapest, IV., Prohászka Ottokár Gasse 8.

Vertretung und Niederlage der krefelder Paramentenstoff-fabrik F. J. Casaretto, Hoflieferant des hl. apostolischen Stuhles

ECCLESIASTICAL GARMENS BEY

BITTNER and Co.

Budapest, IV., Prohászka O. u. 8.

Agency and Depot of Mssrs. Kunstweberei F. J. Casaretto Krefeld pur veyor to the Court of the Holy See

Nemzeti Újság Képes melléklete 1938. május 22

1.

2.

Kanadai magyar templomok: 1. Szentkuti 2 Máriavölgyi

Monahan reginai (Kanada) érsek az ottani magyarok uj egyházi zászlajával

A kanadai Kaposváron negyven éve letelepedett magyarság Rózsafüzér Egylete

A Magazin krónikája

Művészi hársfából faragott Pieta-szobor. A putnoki templom részére szállította: OBERBAUER A. UTÓDA. Magyarország legrégibb templomberendező vállalata. Budapest, IV., Váci-utca 41. szám

Ezüst szentségtartó, müvészi kézimunka, valódi elefántcsont nodussal és reliefekkel. Tervezte és készitette tisztviselőtelepi r. k. templom részére Bittner Lajos aranykoszorus egyházi ötvösmester. Budapest, IV., Prohászka Ottokár-utca 8

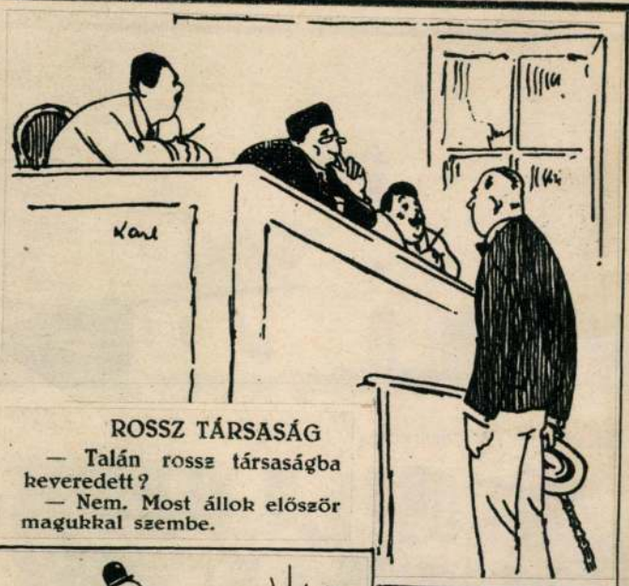

ROSSZ TÁRSASÁG

— Talán rossz társaságba keveredett?

— Nem. Most állok először magukkal szembe.

A MEGFÉLEMLITETT KAKASOK, AVAGY A PIKTOR, AKI SOKÁIG SZERETNE ALUDNI

— Szomszéd ur, kiállitást rendez a kertjében?

— Dehogy kérem, csak el akarom venni a kedvüket a kakasoknak a kukorékolástól.

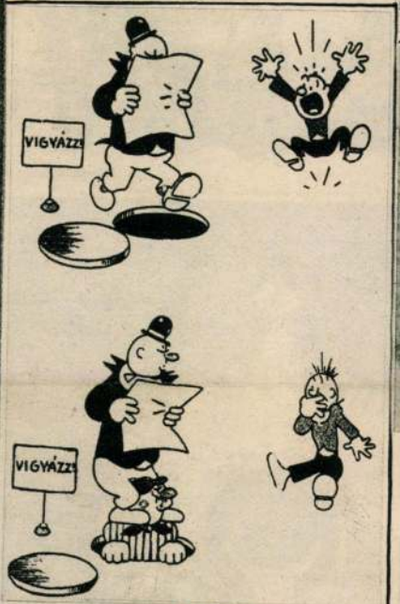

VIGYÁZZ!

Kép szöveg nélkül

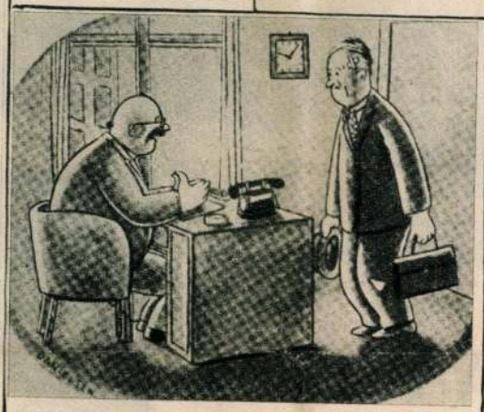

HIVATALBAN

— Kérem ön hét percet késett! Mi volt az oka?

— Kérem főnök ur, amikor elindultam hazulról, legurultam a lépcsőn...

— Annál hamarabb kellett volna ideérkeznie!

HAJÓTÖRÖTTEK

— Nincs kifogásod ellene drágám, ha anyus itt marad pár napra látogatóba?

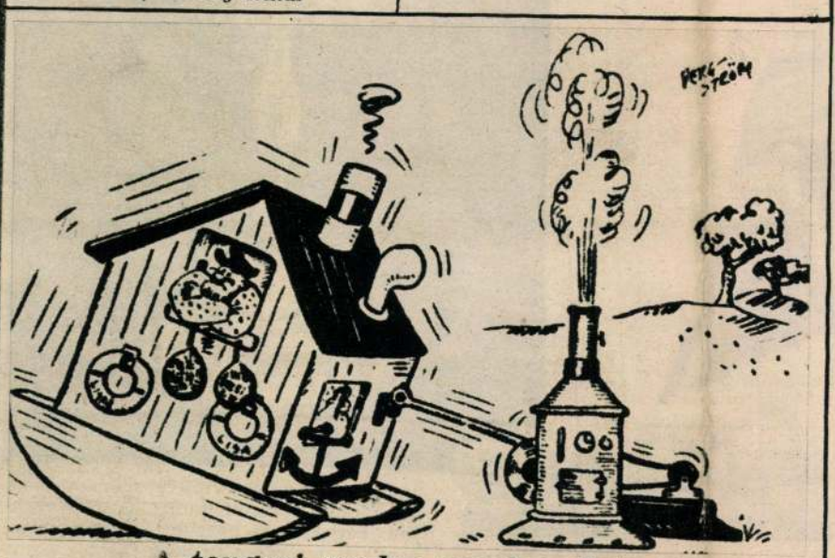

A tengeri medve weekendháza

— Ugy-e mondtam neked, hogy lehet gyorsan vezetni, ha a fék jól müködik.

Bittner Lajos ötvösművész Magyarország aranykoszorus műötvös mesterének munkáiból

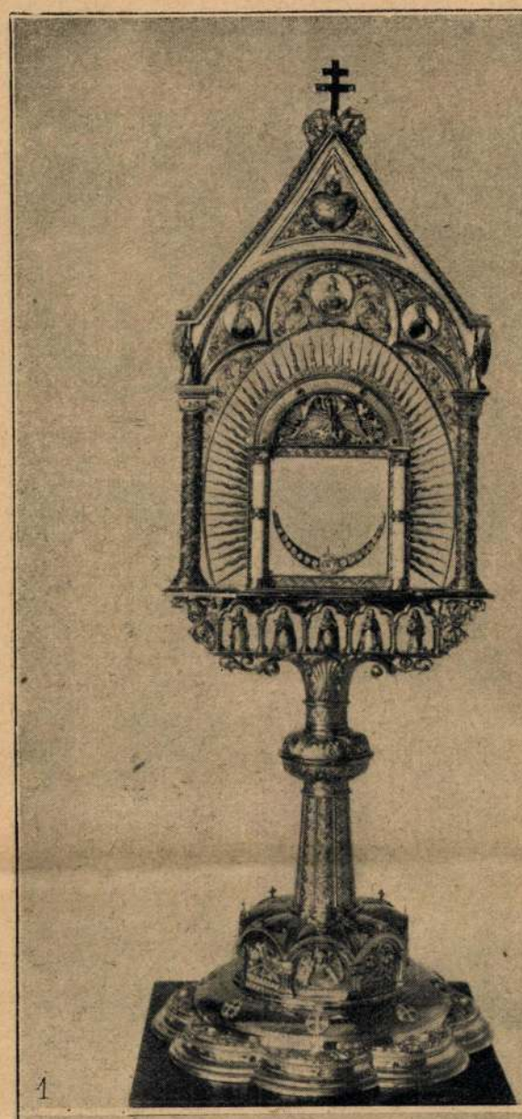

Képeink: 1. Románstilü szentségtartó. Készült Mosonyi Dénes dr. pápai prelátus megbizásából, a pécsi Pius kollégium temploma részére. 2. Bittner Lajos ötvösművész, aranykoszorus mester kiállitott tárgyai a III. Országos Kézműipari Tárlaton. 3. A pécsi gyárvárosi róm. kat. templom remekművü, románstilü ezüst kelyhe; ékkövekkel és emailképekkel. 4. Románstilü ciborium. Készült a főhercegi család alcsuti kastélyának temploma részére. 5. Bittner Lajos ötvösművész, Magyarország aranykoszorus műötvösmestere. (Műhely és raktár Budapest, IX., Kinizsi-utca 14. sz.)

Műtárgyak az Árverési Csarnok most megnyilt aukciójából

Képeink: 1. Kávéskészlet porcellánból, 1 kanna és 2 csésze festett gyöngyvirágokkal, bécsi jellel. (1715.) 2. Japán váza bronzból, rekesz zománcdisszel 1 pár (1127.) és egy Sacuma-váza (1119.) 3. Velencei festő XVI. század. Madonna a gyermekkel. (912.) 4. Álló-óra. (191.) 5. Felsőolaszországi festő XVI. sz. I. fele. Angyal. (3304.) 6. Clarot A.: Két testvér portréja. (105.) 7. Grimm Rudolf: Rákóczi Rodostóban. (240.)

Bittsánszky
Bizozeri

újabb megkövetése —

Bittó Ferenc

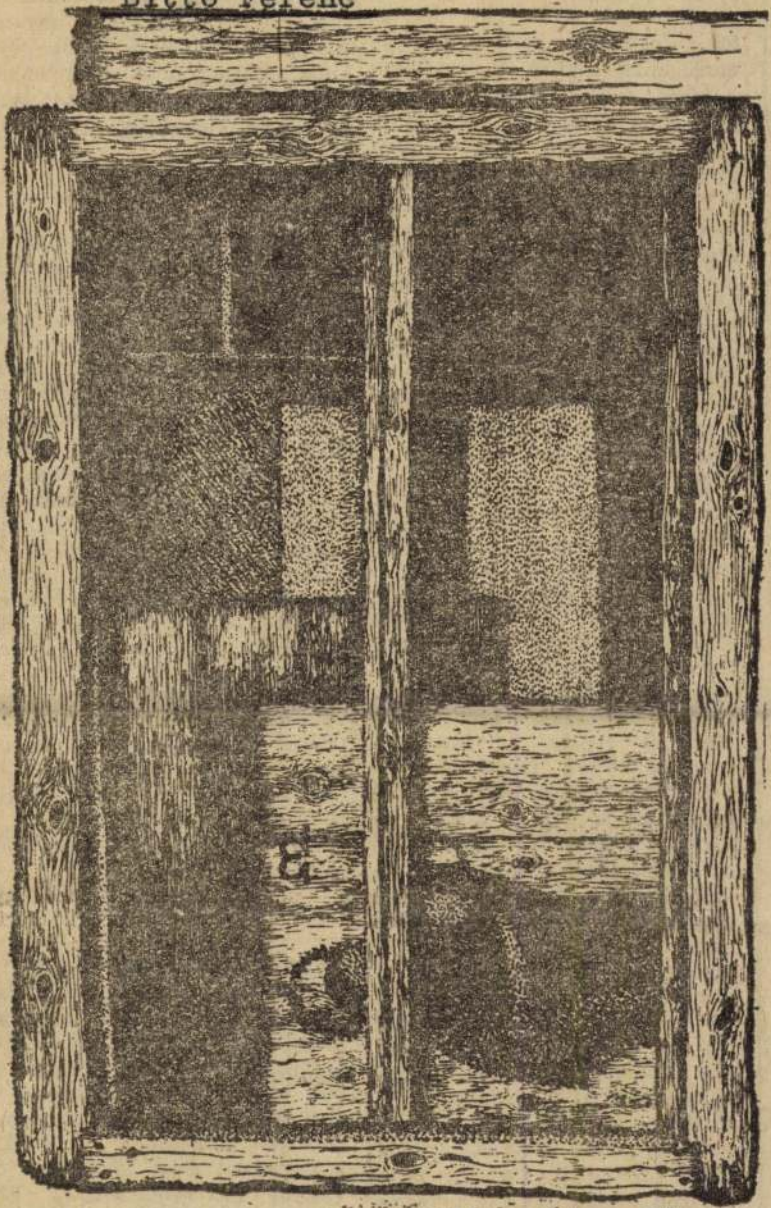

Bittó Ferenc: Vakablak

Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 22

XX. évf. 21. sz. 10. lap.

Még egy: a most százéves öreg- — Egy ingázó fiatalemberről: asszony, aki írni-olvasni nem „Annyi időt töltött el az utazás-

monográfiát, Richard Ellmann tartalomra-terjedelemre egyaránt talán egyik legtekintélyesebb Joyce-kalauzában megakadt a szemem egy néven, egy mondaton. Joyce dalmáciai angol-tanárságának éveiről, pontosabban a híres „trieszti korszak" előszobájáról, a pólai (mai jugoszláv elnevezéséhez igazodva: pulai) 1904-es sanyarú hónapokról ír a szerző, s a többi között ezt olvassuk: „Artifoni új Berlitz-iskoláját főként a flotta tisztjeire alapozta. A leghíresebb növendék Pólában akkoriban Horthy, a későbbi admirális, akkor még I. osztályú sorhajóhadnagy volt". (Persze az angolszász irodalomtörténész Ellmann „lieutenant-commander"-t ír, de mi ehhez — sajnos — nagyon is pontosan értünk.)

Tehát: Joyce és Horthy. Tanár és növendék. A groteszknél maradva: megdöbbentő szereposztás egy abszurdba hajló egyfelvonásoshoz. Szín: a Berlitz-iskola. (Odakint jellegzetes kis dalmát terecske, ha kinézünk az ablakon, jobbkézt idelátszik a Sergius-kapu római-oszlopos-íves háttérdíszlete.) Belép a huszonkét éves nyomottan rosszkedvű tanár („ez a Pola afféle flotta-Szibéria), rajta még a sílány hónapos szoba savanyúsága, s már az Artifoninak végzett napi robot iszonyata. Szerelme egyelőre még otthon, Irországban, távol ettől a kitapinthatatlan anyagi bizonytalanságtól.) És jön a harmincöt éves sorhajóhadnagy egyenest Purgly Magdolna mellől (Iskolás éveink filmhíradói, színes Tolnai Világlap-ja-címlapjai, kékben ázó Új Idők-fotói!), a déli ragyogású San Policarpo negyedben épült vadonatúj villájából. („Kert is tartozott hozzá és szép kilátás nyílt a tengerre" — olvasom a Buenos Aires-i kiadású *Emlékirataim*ban.)

És indul a dialógus. (Milyen kár, hogy Ionesco — *A lecké*ben, *A kopasz énekesnő*ben — „le-a rozewiczi líra megoldhatatlan rejtélyeként jellemzi a különös „Banhid"-fogalmat a költő ötvenes évek eleji, a szocializmus tündérvarázsát még naív egyszerűségben rajzoló verseiből. Nekünk, magyaroknak könnyebben felfejlenek a sorok: „A villamos erőműben, Bánhidán, hol..."

★

TEREMTETE. „A teremtette" — olvasom Gogol *Kártyások*jában. S ebben nem is volna semmi különös. De a darab orosz szövegében olvasom: „Da zdravszvujut guszári. Teremtete. Sampányszkova!" S Makai Imre ezúttal minden rutinjával-művészetével sem találhat olyan megoldást, amely a magyar olvasóval megsejtesse a fülünknek-szemünknek legérdekesebb mozzanatot. („Éljenek a huszárok! A teremtettét! Pezsgőt!" — fordítja pontosan-híven, hiszen a lehetetlent még ő is csak megkísérteni szokta.) Persze, mozog az emberben a filosz-kíváncsiság: mindez honnan? És alighanem kézenfekvő a válasz: néhány éve monográfiácskában is olvashatunk Gogol egykori magyar gimnáziumi igazgatójáról. Talán annak a szavajárása volt a „Teremtette!" — és került bele egyenest... a világirodalomba.

★

CSEHOV-EGYPERCES. Ez tulajdonképpes Csehov „cédulája". De úgy megszerettem, hogy kimásoltam a magaméi közé. Mostanában nem is egy feldolgozásban adták közre jegyzőfüzeteit. S a sok nagyszerűen szellemes „félkész gyártmány", szó-ötlet, bökgondolat sorai között ezt olvasom: „A TOKBABUJT EMBER, kalocsniban, az ernyője is huzatban, az órája tokban, a kése hüvelyben. A koporsóban aztán mintha mosolyogna: végre eszményi helyzetre lelt". Hogy ez

M.D.K

Bettsauszkyné Kopp Judit
szobrász

A művésznő felajánlotta segítségét
a firenzei árvízsújtotta képek
restaurálásához.

– Granchi professzor levele Kopp Judithoz
Művészet, 1967. június – 23 lap.

Kitüntetések, ösztöndijak, pályázatok, müvészi dijak

Bittó Gyula utazási ösztöndija

Pesti Hirlap, 1883. márc. 26. 12.
Müvészeti ösztöndij

Bittse vára

Dörre T. rajzai

repr.

Ipolyi Nyáry

14. l.

16. l. után

Bittsei vár udvara

repr. 39. l.

Bittsei templom

repr. u. o. 109. l.

Bitz Manci

Művével nevepel a Szegedi
Képzőművészeti Egyesület
nagy Táslatán.

Szegedi Uj Nemzedék, 934. XI. 18.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bitz Éva

Magyar Ifjúság

1977 MÁR 11

1021

Bitz Éva rajza

lubve
kl
. Mos
gyzete
hajár
a ne
műszak utáni
oma.
yuló légoltalmi
n alapján is
k tűnt nekem
ató klub. A fa-
sa, a Guevara-
Váci Mihály
tek sem rejt-
hogy egy la-
zugosan épített
ében vagyunk.
net igazolt: a
negnyílt klub
akor a legna-
ınkát szinte a
eggyőzése je-
akik féltek a
rendbontástól.
em vették fi-
hogy fegyel-
ányászfiatalok-
ző, akik ráadá-

megszólal.

— Tudni kell szeretni ezt a várost. Kemény, őszinte bányászok lakják.

Tajkov Laci, aki bányászfamíliában született, hozzáteszi:

— Csak annak furcsa, aki kívülről jön, hogy mitől város ez a szétszórt település. Én majd mindegyik kerületben laktam már, kezdve a régi bányászkolóniától, folytatva az ötvenes években épült házakig, amelyek akkor luxuslakásoknak számítottak. Mindenhová gyerekkori emlékek fűznek.

Ladányi András Nyír-

ház
yár
évt
osn
Ta
ISZ
dolgozó
sokrétű
bos ta
nak. L
okos s

A sz
klubja
lalat
miért t
mindeg
mények
szabad
lok, s
zetük.
reltsége
— mint
lában a
Nem n
tervszer
klubtag
mankér
nem i
ugyana

Bitz Margit

Szerepel a Szegedi Képzőm.Társ.tav.tárlatán.

Délmagyarország, 935.IV.14.

MDK

Bitz Margit textiles, IV. éves növendék

Ipm. Isk. évk. 1934-36. Bp. 1936. 36 l. képek

Bitz Margit
iparművészeti iskola
1929 - 1933.

Lugos
1907 aug 28
Mühits
testie

zi Kir. jbiróságtól

ak- Műemlékek Omá-
nerében, alperes által
lolytán Dr Fuchs Emil
alperessel pemben 32.
irs meg-
1910 julius gén Pécsffy

megjova

Bitz Margit

textiles

1929-1933

Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 45. l.

1934-36. 36. l.

(Keppel)

(Krinolinos nőt ruha képe)

tanára Mühits Sándor

Öskori tál VI. 161.

Bitz Margit

Női akt
Női akt
Párizsi verlet
Párizsi csók
Rajna verlet

Szeged ~~1934~~ ?

Szegedi Képzőmüv. Egyesület tavaszi kiáll. 1935.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1931 évi máre hó 2 n.

AZ ELNÖKSÉG.

Fizetendő:

Tagdíj folyó	931 évre	. . . .	20 P	fill.
Hátralékos tagdíj	1929 évről	. . . .	10 P	fill.
	19 évről	. . . .	/ P	fill.
	19 évről	. . . .	/ P	fill.
		Összesen	20 P	fill.

azaz Húsz pengő fillér.

Fizesd ki Gyula, aztán kvettek leszünk!

Ölel Rudi

Bethlen-nyomda Rt. Budapest.

Bitz Margit

textil 1929

Chimisk 1930.81.2

BITZENBERGER, Mathias, parasztból önöntő-mester

M. B., bürgerl. Zinngießer, † 73 éves korában, Posen, 1796 június 7. (1796, 65 l.)

Preußische Zeitung
(Genthon)

Bitrenberger Mátyás, ónöntő M.D.K.

meghalt 1799-ben, Pozsony-
ban. 73 éves korában.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750-1850 között

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1963. XII.évf.
1. sz. 27. old.

M.D.K.

Bitzó András.

Nagykőrösi festőművész . A Nemzeti Szalon képkiállitást rendezett Nagykőrösön, ahol először állitottak ki nagykőrösi képzőművészek.

A Nemzeti Szalon kiállitása Nagykőrösön.

Városok Lapja. 1926. XXI.évf. 11.szám. juni 1.107.

Bitzó Béla MDK

Az alku, szénrajz

Mücsarnok 188o. okt. 3.
Őszi kiáll.

mdk

Nemes Bitzó Gergely

1803-ban

szücsét mester

Horváth Zoltán: Egy Mezőváros Céhes Szara

Nagykőrös, 1943. 99. l

M.D.K.

Bitzó Géza

"A szépteheteségü képirónak" a közoktatásügyi miniszter négyszáz forint utazási ösztöndijat adományozott, -közli az Irodalom és Müvészet c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1883. ápr. 8.
28. sz. 447. lap

Bitzó G.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

belépésének éve 1880.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarn 1800 bis 1945. Ungarn Jahrbuch Mainz 1970 10 1 149 1

Bitzó Géza MDK

A csizmadia mühely, olf.
Az ujonc, rajz

Mücsarnok 1880. máj.1.

Bitzó Géza

MDK

Az alku, szénrajz

Mücsarnok 188o. nov.7.

Bitzó Géza

MDK

Cicázás, vázlat

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

megírva

Bitzó Géza

Bitzó Ilona.

Lásd Bitzó alatt.

M.D.K.

Bitzó Ilona.

Festőművész. Nagykőrösön a Nemzeti Szalon által rendezett kiállitáson szerepelt mint helybeli képzőművész.

A Nemzeti Szalon kiállitása Nagykőrösön.

Városok Lapja. 1926. XXI.évf. 11.szám. juni 1.107.

M. D. L.

BIUS ... Antonius kőfaragó

Lorettoban

meph. 1758.

1771-es közös sírkőve Carl ... kőfara-góval

Agghány: Barokk szobrászat ... Bp. 1959.

I. 173. l

Anton Bjins

Loreto-i kőfaragómester (+1758)

Georg Dehio: Handbuch der deutschen Kunstdenkmäler, Burgenland, Wien, 1935.

6581

megirva

Bius Antal

köfaragómester

† 1758-ban

Sirköve a Lorettomi

(Sopron m.) temetőben.

Dehio-Ginhart

312. l.

Czéjer, bronzkori fazekasműhely

VI. 34

Bivièvre, l. *Bièvre.*

Ő Bíró Edith

jeles eredm.-

Tanár György Kálmán

Gazdasági iskola 1903

LA BIENNALE DI VENEZIA

XXIIEME EXPOSITION BIENNA

1940 * I

NOT

nom et nom :	.....
esse :	.....
e et lieu de naissance :	.....

Titre de l' oeuvre

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

D Bix Antal

Himesházáról (Baranya m.), 1799-ben 15 éves

Bix Antal, Himesházáról (Baranya m.), 15 éves korában, 1799 nov. 12-én iratkozott be.

32

~~Lásd~~ Fleischer Bées 32. l.

DOSZKÁR JÁNOS és FERENC

B. U. É. K.

IRODA: IV. VERESS PÁLNÉ-U. 40.
TELEFON: 117-04.
IPARTELEP: IX. MÁRTON-U 3/b
TELEFON: JÓZSEF 853.

Ø Bixenmeister Noe

Kundi harang
Kiskükülló m.
1587

Iml

Csörgők bronzból, a kytha VI. 128.

megnyv Biró Endre alatt

Bizám Endre

1889/90 – 1891/92

Ferkepzőmfőiskárk

1932-33 68. l.

Bizám Endre

1889/90 II - vendégl

1890/91 I-II - I. osztály

szül. Debreczenben 1865

Dr. Kerek. ériettes -

1891/92 II. osztály

Lovasság, római V. 249

Bitz Margit

sex sites

1933. végbiz. jó

Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 47. l.

Cs-r-i.: A magyar műipar és történeti kiállítás. AÉ, X., 1876., 156. l. — I. A.: Magyar mű- és történeti emlékek kiállítása. Századok, X., 1876., 511. l. — A műipari és történelmi kiállításból. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 519. l. — Dankó 89—90. l. (Képe XXVII., tábla.) — Irodalom. Egyházművészeti Lap, I., 1880., 369. l. — Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'Art Chrétien. XIV., 1881., 166. l. — Tört. Főcsoport, 2145. szám. — Czobor: Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. Bp. 1898., 102. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet. Bp. 1906., 285. l. — Esztergom vármegye .... Bp. é. n. 360. l. (Képe.) — Lepold—Homor 74. l. — Gerevich PA, 198. l. — Lepold—Adatok, 23. l. — Genthon AZEFK, 14. l. (19. kép.) — Lepold—Lippay 38. l. — Lepold Katalógus 275. sz.

GYŰRŰ, (261. kép)

arany, fejében ovális foglalatban nyolcszögű ametiszt. A gyűrű ágyazott zománccal. Talán Pázmányé volt.

Átm. 3·3 cm.

Magyar, 1620 körül. A kő későbbi.

Esztergomi kincsek. Esztergom, III., 1876., 20. szám. — Tört. Főcsoport, 2026. szám. — Czobor: Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. Bp. 1898., 103. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet. Bp. 1906., 285. l. — Lepold Adatok, 21. l. — Egyházműv. kiáll. 1930., 369. szám. — Csányi Károly: Az Iparművészeti Múzeum egyházművészeti kiállítása. MM, VI., 1930., 310. l.

MDK

Bizánci stilusu festő

A feldebrői Kain-sorozat mestere.

A magyarországi művészet története I.
Bpest, 1961. II. kiadás. 66.1.

Bizánczi falfestészet emlékei Magyarországon.

Gróh István előadása a Nemzeti Múzeumban 1905. dec. 15.

Kivonatosan közölve:

Jelentés a Magyar Nemzeti Múzeum 1905. évi állapotáról. Bpest 1906. 233. l.

Boccioni Lavori

(2.)

Ø Bizell Margit

l.

Normál-tanmenet

Bp. 1915. 7-l.

Csatkai valahogy kiforgatta ezt a nevet, úgy emlékszem erre rájöttem és kihagytam fentit.

Nagytekintet

Megfelelve a f.é. 185 sz.
vári székesegyház helyreállit
szóló és a vajdahunyadi várép
ről szóló, összesen 5718 kor.
lákat tiszteletteljesen beter

Budapest, 1915. julius 6

Bizell Margit

1900/1 – 1903/4, 1907/8 II.,
1908/9 I., 1909/10 II.

Ferkéjzőm fő iskérk

68. l.

Bizell Margit †

rajztanár

nekrolog

l.

Rajzoktatás.

1943. IV. cif. b. sz.

boritek-

tehát született 1879-ben

ny állami tanítóképzőintézeti tanár

Szül. Lepsi szentagyörgyön. 1921-ben nient

nyugdíjba

+ 1943. 64 éves korában

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
Érk. 1925 nov. 19.

336 25

1943
64
1879

ügyszám alatt egyidejűleg ut
niszterium számvevőségének X
get Heiser Mihály plébános u
ház :/ 330.000 /: Háromszázh
ték előirása mellett utalja
Erről az érdekelt
Budapest, 1925.évi

A Műemlékek Országos Bizottsá

Bizeli · József

magyar

1810. Josephus Bizeli ex italico Oppido Kuzania vocato oriundus rom.-cath., stannarius caelebs fideiubente Carolo Dalamanno die 15-a Decembris.

Kemény Lajos: Kassán polgárjogot nyert művészek. Művészet. 1913. 283. l.

ez ábrázolás megírva

Bizenti Zsófia

festő

l Schwindt Károly-

ne

LykaMagymű1800-50

52.575.l.

MDK

Bizony Ákosné,

a N.Sz.által rend.63 csop.kiáll.egyikének résztvevője.
1926.

A Nemz. Szal.4oo-ik jub. es a KÉVE XX-ik kiáll.-a.
1929.febr.

Bizony Ákosné MDK

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1899/1900. téli kiáll.

MDK

Bizony Ákosné, Husszufalussy Róza
sz. Mezőnyéken, 1849.

Öreg füz, of.

Tanulmányfej, "

Öreg matyó, "

L.csop.kiáll. N.Szal. 1926. szept.

MDK

Bizony Ákosné, Hosszufalussy Róza, sz. Mezőnyéken 1849.

Tenger, of.

Tamariska, of.

A parkból, of.

L.csop.kiáll. N.Szal. 1926. szept.

MDK

Bizony Ákosné festőm.

e.a: A N.Szal. 5o.csop.kiáll. Az Ujság, 1926. IX. 5. képek

MDK

Bizony Ákosné, Hosszufalussy Róza, sz. Mezőnyéken 1849.

Major Mellett of.

Kórószedők, "

Mályvarózsák, "

L. csop. kiáll. N.Szal. 1926. szept.

MDE

Bitony Ákosné, Hosszufalussy Róza, sz.
Mezőnyéken 1849.

Félakt, of.

Parasztúdvar, "

Lilaruhás nő, "

L. csop.kiáll. N.Szal. 1926. szept.

MDK

Bizony Ákosné festő

L.csop.kiáll. N.Szal. 1926. szept.

MDK

Bizony Ákosné Hosszufalussy Róza
sz. Mezőnyék, 1894.

Alföldi részlet, of.
Fürdő után, "
Kis babarózsa, "

L. csop.kiáll. N.Szal. 1926. szept.

MDK

Bizony Ákosné Hosszufalussy Róza
sz. Mezőnyék, 1894.

Parkrészlet.	of.
Kis leány,	"
Nyárfás,	"

L. csop.kiáll. N.Szal. 1926. szept.

MDK

Bizony Ákosné Hosszufalussy Bóza,
sz. Mezőnyék, * 1894.

Akt tanulmány, of.

Iris, "

Tanulmányfej, "

L. csop. kiáll. M.Szal. 1926. szept.

MDK

Bizony Ákosné Hosszufalussy Róza,
sz. Mezőnyék, ✝ 1894.

Fehér peoniák, of.

Peoniák, "

Fehér orgona, "

I. csop. kiáll. M.Szal. 1926. szept.

MDK

Bizony Ákosné Hosszufalussy Bóza,
sz. Mezőnyék, ✱ 1894.

Sárga lombok, of.
Őszi hangulat, "
Pihenés, "

I. csop. kiáll. N.Szal. 1926. szept.

MDK

Bizony Ákosné Hosszufalussy Róza,
sz. Mezőnyék, 1894.

Csendélet, of.

Partoldal, "

Tuják, "

L. csop. kiáll. N.Szal. 1926. szept.

MDK

Bizony Ákosné Hosszufalussy Róza,
sz. Mezőnyék, ✱ 1894.

M.D.-né arcképe, of.
Csendélet, "
Cigány leány, "

I. csop. kiáll. N.Szal. 1926. szept.

MDK

Bizony Ákosné, Boszufalussy Róza
sz. Mezőnyék, 1849.

Őszi lombok, of.

Napsütéses akt, "

Fekete ruhás, "

L. csop.kiáll. N.Szal. 1926. szept.

MDK

Bizony Ákosné, Hosszufalussy Róza
sz. Mezőnyék, 1849.

Alföldi major, of.

Tapolcai tó, "

Lila krizantém, "

L. csop.kiáll. N.Szal. 1926. szept.

MDK

Bizony Ákosné, Hosszufalussy Róza
sz. Mezőnyék, 1849.

Parkrészlet I-II. of.

Lila orgona, "

Utca részlet, "

L. csop.kiáll. N.Szal. 1926. szept.

MDK

Bizony Ákosné, Hosszufalussy Róza
sz. Mezőnyék, 1849.

Fehér krizamtim, of.

Akt tanulmány, "

Tisza parton, "

L. csop.kiáll. N.Szal. 1926. szept.

MDK

Bizony Ákosné, Hosszufalussy Róza
sz. Mezőnyék, 1849.

Erdő részlet, of.

Baba rózsa, "

Téli tájkép, "

L. csop.kiáll. N.Szal. 1926. szept.

MDK

Bizony Ákosné, Hosszufalussy Róza
sz. Mezőnyéken, 1849.

Udvar részlet, of.

Gyümölcscsendélet, "

Rózsa bokor, "

L.csop.kiáll. N.Szal. 1926. szept.

Bizony Ákosné

(*) **A Nemzeti Szalón csoportkiállítása.** A *Nemzeti Szalón* ötvenedik csoportkiállítása egyúttal első kiállítása a most megindúló képzőművészeti szezónnak. Ezen a kiállításon, amelynek vasárnap délelőtt lesz a verniszázsa, *két orosz és négy magyar művész* áll gyüjteményével a nyilvánosság elé. Ezúttal nemcsak tiszta udvariasság, ha a külföldi vendégeket említjük elsősorban, mert kétségtelenül a két kiállító emigráns orosz művész, *Brailowsky* Leonidas és *Brailowska* Rimma (férj és feleség) a csoportkiállításnak legértékesebb és legérdekesebb jelensége. Képeik művészi értékén kívül már az a tény is érdekessé teszi bemutatkozásukat, hogy *festményeiket együttesen festik* és pedig olyképpen, hogy az építészből festővé lett férj *az architektionikus részeket festi,* míg Brailowska Rimma a figurális elemekkel egészíti ki a kompozíciót. Ez a kettéválasztott munka nem zavarja képeik egységes hatását, amelyeknek színpompás, néha erősen *népies,* néha az a régi ikón-művészetre emlékeztető, néha szinte iparművészeti eszközökkel dolgozó sorozata életre kelti a régi Oroszországnak sokszínű szépségét. A magyar művészek közül elsősorban Bizony Ákosné érdemel említést, aki ma *77 éves korában lép először a nyilvánosság elé.* Harminc éve festi a természet szeretetétől és mélységes átérzésétől irányított képeit, amelyeknek a barbizoniakra emlékeztető modorához önállóan jutott el vidéki visszavonultságában. *Leidenfrost* Pál balatoni képei üdék, frissek, egy őszintén érző művész tiszta eszközökkel készült alkotásai. A kiállításon szerepel még *Lingauer* István az impresszionizmus előtti korszak modorában festett képeivel és *Gyenes* Gitta már ismert önarcképsorozatával és néhány tempera- és olajfestményével. *(r. l.)*

P. N. 1926. IX. 5. (1?)

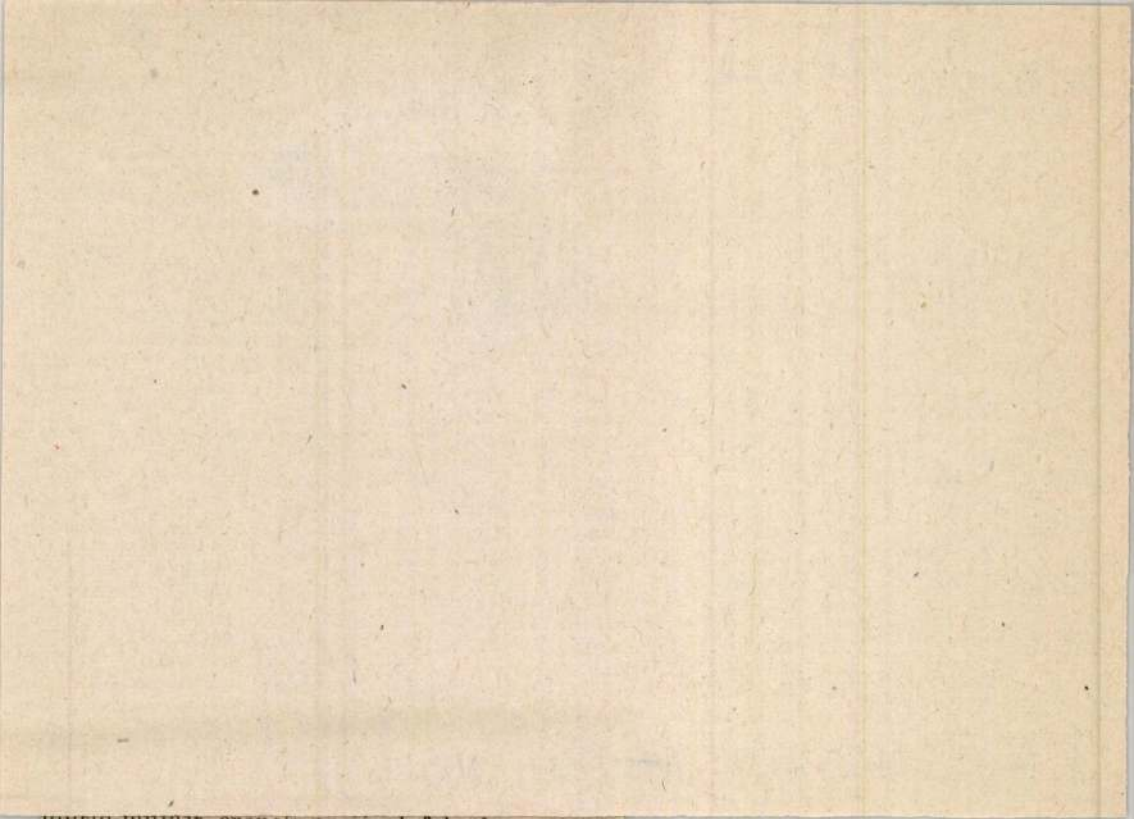

mbrid-mulajt erőnek erejével fel akarnak támasztani. Azt mondják, a Nemzetinek ma más a közönsége. Lehet. De ebből még korántsem következik, hogy az *új* publikumot *régi* népszínházi publikummá kell nevelni. Általában,

P.N. 1926. IX. 5.

Bizony Ákosné festő

Magyarság. 1926. IX. 4.

*** Csoportkiállitás a Nemzeti Szalonban.** Vasárnap lesz a bemutatója a *Nemzeti Szalon* első őszi csoportkiállitásának, amelyen két orosz festőművész társaságában négy magyar festőművész művei szerepelnek. A két külföldi festőművész, Brailowszky Leonidas és Brailowsa Rimma legértékesebb müveiket hozták föl Budapestre, mig a magyar festőművészek között *Bizony Ákosné*, *Gyenes* Gitta festőművésznők mellett *Leidenfrost* Pál és *Lingauer* István művészek is gyüjteményük legjobbjait állitották ki.

Magyarság 1926. IX. 4.

Pesti Napló
1926. IX. 5.

Bizony Ákosné
festő

Kiállít a Nemzeti Szalon csoportkiállításán, említve tájképei, tanulmány fejei.

Pesti Hírlap. 1926 IX.5

Bizony Ákosné festő"

* **Évadnyitás a Nemzeti Szalonban.** A Nemzeti Szalon ötvenedik csoportkiállítását, amelyben *Brailowsky* Leonidasz és *Brailowska* Rimma orosz festőművészek, *Bizony* Ákosné, *Gyenes* Gitta, *Leidenfrost* Pál és *Lingauer* István festőművészek vesznek részt, vasárnap nyitotta meg *Kertész* K. Róbert államtitkár, kit a Nemzeti Szalon részéről *Déry* Béla igazgató fogadott. A vernisszázson egész délelőtt zsúfoltak voltak a Nemzeti Szalon termei és az előkelő közönség soraiban megjelent: *Andrássy* Gyula gróf, a Nemzeti Szalon elnöke, kapuvári *Hausser* Henrik tábornok, *Tattay* István tábornok, *Tabódy* Zsolt ezredes, *Ugron* Gábor, *Györgyi* Kálmán főigazgató, *Strakoss* Sándor lengyel főkonzul, *Császár* Elemér dr., *Krencsey* Géza, *Póka-Pivny* Aladár, *Nékám* Alajos dr. és mások.

Magyarság 1926. IX. 7.

Bizony Ákosné.

Magyarság.
1926. IX. 7.

*** Szeptember 19-ig meghosszabbitották a Nemzeti Szalon kiállitását.** A Nemzeti Szalonban nyitvalevő *Brailowsky* Leonidas, *Brailowska* Rimma orosz festőmüvészek, valamint *Bizony* Ákosné, *Gyenes* Gitta, *Leidenfrost* Pál és *Lingauer* István festőmüvészek müveiből álló 50-ik csoportkiállitás a nagy érdeklődésre való tekintettel egy héttel meghosszabbittatik, igy a kiállitás szeptember hó 19-én zárul.

Magyarság.
1926. IX. 18.

Magyarság 1926. IX. 18.

Magyarság
1926. IX. 5.

Bizony Ákosné festő

Magyarsá

*** A Nemzeti Szalon csoportkiállítása.** Két érdekes orosz festő és négy magyar művész képeinek kiállításával nyitja meg a Nemzeti Szalón az idei évad kiállításainak sorát.

Brailovszky Leonidas és felesége, *Brailowszka* Rimma, az orosz művészek. Közös munkásságuknak csak kisebb töredékét láthatjuk itt, de az is vallomást tesz mély kulturájukról, rendkivül erős szinességükről és biztos rajzolóképességükről. A férfi is, felesége is, a régi orosz ikonfestők primitiv formáját használják föl elsősorban, mai elgondolásaik és az orosz földre való visszaemlékezéseik kifejezésére. Tehnikájuk modern, szineik nyersek, erős vonalakkal határolják sikfelületeiket, tájképeik és városrészeik kulisszaszerü panorámával hatnak, népjeleneteiken ez ködös bizonytalansággá olvad, ami aztán meglepő fényhatásokban és szinpompában ad ujabb érdekességet képeiknek. Mind a ketten elismert művészei voltak a cári Oroszországnak, a bolsevizmus alatt elmenekültek, Konstantinápolyban telepedtek le, ott festették a *Viziók a régi Oroszországból* cimü képsorozatukat, lelkükben teli fájdalommal és a viziók felesilllanó fényével. A régi orosz városok és utcák, bucsuk, ünnepek, moszkvai házak, parasztok és zarándokok elevenednek meg ma már kulturhistóriai jelentőségü vásznaikon, amelyeken a régi orosz nép sajátosságait örökitették meg. Gazdag és értékes kollekció, nagyon érdemes és érdekes vele megismerkedni.

A magyar művészek közül *Bizony* Ákosné képei arról a művészi lelkességről, szeretetről és nagy munkáról tesznek tanubizonyságot, amellyel megalkotójuk gazdag művészi lelkének legmélyéről bányássza fel őket. Negyvenötéves korában kezdett festeni, saját erejéből ért el mindent, mert gazdag volt a természet szépségeitől és az önképzésen tul festői ereje vezette. Tájképei, akttanulmányai eredeti egyéniség gazdag termését adják. *Gyenes* Gitta tárlataink régismert, kiváló művésze, most szines képein leegyszerüsödött, csak a legértékesebbet adja, igazi ereje azonban krétarajzaiban és különösen szép önarcképsorozatában van. A legbelsőbb és legtitkosabb lelki megrezdülésekkel tudja ugyanazon az arcon meglepően nagy jellemző erővel kifejezni, néhány vonással a lelkiélmények egész sorát tárja föl. Gazdag művészi pályájának ez a legértékesebb eredménye. *Vitéz barsi Leidenfrost* Pál pasztelljei, különösen balatoni képei, igazi művészlélek meghitt, áhitatos vallomásai. Már jól látja és ismeri a piktura igazi értékeit és már nincs messze utja odáig, hogy képein csak ezeket találja meg. Nagyon őszinte, lirikus művész, akinek gazdag tehetsége egyre teljesebben alakul ki. *Lingauer* István tájképein a magyar föld áhitatos szeretete dobban elénk. Tiszta hangulat, tiszta művészettel megfestett egyszerü tájak, de annál szebbek és felragyogóbbak, minél tovább állunk előttük. A leszürt tudás, a művészi erő és a magára talált egyéniség értékes munkái. *(m. j.)*

A reggel.
1926. IX. 6

vaszmező-utca 2.) szabadságáról visszaérkezett a rendelését ismét megkezdte. — *Halász* László dr. fogorvos visszaérkezett és naponta 3—6-ig ujból rendel. (Üllői-ut 15. Tel.: József 55—20.)

— **A katolikus tanitóegyesületek országos szövetsége** október 11-én tartja rendes közgyülését Budapesten *Öveges* Kálmán elnöklésével. Az elnökség ezuton is felhivja mindazokat, akik a gyülésen résztvenni óhajtanak, jelentsék be nevüket a szövetség központjához *Kócsán* Károly főtitkárnak.

— **Az Ébredő Magyarok Egyesületének rákoscsabai csoportja** vasárnap délután 5 órakor tisztujitó közgyülést tart, amelyen az országos központ részéről *Gáspár* Béla jelenik meg. — Az ÉME *kispesti* csoportja vasárnap délután 4 órakor a Polgári Körben propaganda nagygyülést tart, amelyen *Eckhardt* Tibor dr., *Rákóczy* Béla és *Budaváry* László tartanak beszédet. — Az ÉME X. kerületi szervezete hétfőn este fél 8 órakor X. kerület, Auguszta-telepi Kulturházban tagértekezletet tart, amelyen *Lenkey* Lehel tart előadást. — Az ÉME I. kerületi csoportja kedden este fél 8 órakor a Krisztina-tér 1. szám alatti Kaszinóban tagértekezletet tart, amelyen *Gáspár* Béla tart előadást. — A VI. kerületi szervezet pénteken este fél 8 órakor a MOVE palotában tagértekezletet tart, amelyen *Rákóczy* Béla tart előadást.

— **A „Honvédotthon" felavatása.** Az első honvédgyalogezred *Honvédotthonát* a minap adta át hivatásának bocsári vitéz *Svastics* Imre ezredes, ezredparancsnok, a Ferenc József gyalogsági laktanyában. Az ünnepélyre összegyült tisztikar, altisztek és legénység himnusza után *Czigler* László százados méltatta lendületes beszéddel a magasabb parancsnokságok jóindulatu gondoskodását,

Birony Árosné Hosszufalusy Róza
jestő

Rám van a Nemzeti kalon csoportriállí-
tásán. Ez az első ugilvános szereplése.

Nemzeti Ujság 1926. IX. 5.

Bizony Ákosné

Alkotásával szerepel a miskolci Lévay József-Egyesület képkiállitásán.

P.H.930.XII.7.

Bizony Ákosné festő

Aktképekkel szerepel a miskolci
Lévay József Egyesület kiállításán

Magyarság 1927 VII. 15

Birony Ákosné Hosszúfalussy Róza

Napsütéses akt 1925
olaj 120x107

Képek a Herman Otto Múzeum
gyűjteményéből Miskolci Képtár
1970

Bizony Ákosné

Szerepel az alább. táslatban

Borbély látó: A Herman Otto Múzeum festménye a Miskolc. Képtárban

Napjaink 1970 XI.

Bizony Ákosné.

a Miskolci Művészek Társaságá-
nak tagja lett.

Budapesti Hírlap, 1928. Okt. 28

Bizony Ákosné.

A Miskolci Művészek Társa-
ságának első kiállításán
művei szerepel~~tek~~.

Pesti Hirlap, 1928. Nov. 6.

MDK

Bitony Ákosné, Hosszufalussy Róza
sz. Mezőnyéken, 1849.

Masi, of.

Nyár, "

Parkrészlet, "

L.csop.kiáll. N.Szal. 1926. szept.

MDK

Bizony Ákosné, Hosszufalussy Róza
sz. Mezőnyéken, 1849.

Öreg asszony, of.

Vén cigány, "

Cigány soron, "

L.csop.kiáll. N.Szal. 1926. szept.

MDK

Bitony Ákosné, Hosszufalussy Róza, sz. Mezőnyéken 1849.

Faluvége, of. of.

Séta, "

Kert vége, "

L. csop.kiáll. N.Szal. 1926. szept.

MDK

Bizony Ákosné festőművész

Miskolcon a "Lévay József" közművelődési egyesület művésztagja.

Bartus Ödön festőművész: Miskolc.

Képzőművészet, 1927. 4.sz. 28-29.lap

Bizony Ákosné

* **A Nemzeti Szalon kiállitása.** A müvészeti évadot, mint minden évben, ugy ezidén is a Nemzeti Szalon nyitja meg az ötvenedik csoport kiállitással, melynek különös érdekességet ad a Brailowszky orosz müvészpár bemutatkozása, akik a „Viziók a régi Oroszországból“ cimü képsorozatot állitják ki, amely legutóbb Londonban és Rómában aratott nagy sikert. A csoportkiállitás többi résztvevői *Bizony* Ákosné, *Gyenes* Gitta, *Leidenfrost* Pál és *Lingauer* István festőmüvészek. Az ünnepélyes megnyitás szeptemben 5-én lesz.

Magyarság. 1926. VIII. 31.

M. 1926. VIII. 31.

MDK

Bizony Ákosné

Női arckép, olajfm. Mgt.

Képzőm.Társ. 1899-1900. téli kiáll. 34.lap

MDK

Bizony Ákosné festő

Arcképeket és csendéleteket festett.

Bartus Ödön festőművész: Miskolc.

Képzőművészet, 1927. 4.sz. 28-29.lap

Bizony Ákosné Testo

Arcképeket és összeállításokat festett.

Bertha Gábor Festőművésznő: Miskolc.

Képzőművészet, 1927. 4.sz. 28-29.lap

MDK

Bizony Ákosné

Merengés

A Lévay József Kör képkiállitása Miskolcon.
Képzőművészet 1927. 3. sz. 16.l.

Bizon Ákosné.

1926-ban a Nemzeti Szalon kiállitotta müveit.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Bizony Ákosné Hosszufalussy Róza, festöm.

Ábrányban szül 1848- 1932. dec.20.Miskolc.

1926 Nemzeti Szalon-beli kiállitásán tájképek csenéletek, képmások, aktok szerepeltek. - A nagybányai müvésztelep egyik festöjétöl kapott utmutatásokat a festésben. Még 70-80 éves korában is nagy kedvvel festett, s éppen hajlott korában vált müvészete egyre festöibbé és erö teljesebbé.

Bizony Ákosné Hosszufalussy Róza.
Magyar Müvészet. 1933. 31.1.

1/. MDK

Bizony Ákosné Hosszufalussy Róza, festöm.

Ábrányban szül 1848- 1932. dec.20.Miskolc.

Negyvennégy éves korában mükedvelésből kezdett festeni. A budapesti közönség elött mindössze kétszer szerepelt. Egy arcképpel a Mücsarnokban 1899-ben. - 1926-ban a Nemzeti Szalonban gyüjteményes kiállitásával.

Bizony Ákosné Hosszufalussy Róza.
Magyar Müvészet. 1933. 31.l.

3/.

MDK

Bizony Ákosné Hosszufalussy Róza, festőm.

Ábrányban szül 1848- 1932. dec.20.Miskolc.

Nagy szerepet játszott Miskolc társadalmi életében
és sokat tett a müvészet megkedveltetése érdekébe
ben.

Bizony Ákosné Hosszufalussy Róza.
Magyar Müvészet. 1933. 31.l.

MDK

Bizony Ákosné

Magyar Művészet 1926. 419.l.

MDK

özv. Bizony Ákosné festőművész.

Bartus Ö: Vidéki centrumok. Miskolc.
Képzőművészet, 1927. 4.sz. 28-29 l.

MDK

Bizony Ákosné

1924. máj. a Lévay Közmüv. Egy. képzőm. oszt. bemutatkozó kiáll. a miskolci városháza nagytermében

Halm Leszih, 268 l.

MDK

Bizony Ákosné

Női arckép, of.

Képzőműv. Társ. 1899-1900. téli kiáll., 34 l.

hogy az élet mégis valamivel nehezebb dolog, mint ezelőtt egy héttel gondolta. Komoly, szigorú kötelezettségek nehezedtek vállaira; a gondtalan napoknak vége lett.

Albengában elment meglátogatni mostoha fiait. Ezek komoly, fiatal urak voltak, rövidre nyirt hajjal, fekete szemekkel és még hallgatagabbak, mint a lányok.

— «Én anyjok leendek önöknek», szólt hozzájuk és szivét az anyai érzelem gondolatával erősítgette.

Mikor a látogatásnak vége lett, férjével együtt a legközelebbi vonattal tovább utaztak, és egy szót se szóltak egymáshoz. Eveline úgy érezte, hogy e komor hallgatásnak már sohasem lesz vége, kitekintett a tengerre, és szemei egyszerre könnyel teltek meg. De szemrehányást nem tett magának a könyek miatt. Hát más nő is nem ment-e férjhez egy több gyermekü özvegy emberhez. Carlo feleségül vette őt, noha ő nem volt egyéb, mint egy nevelőnő, egy árva fillér nélkül, Carlo pedig egy kiváló ember s hozzá főrangú, kinek családjához, nevéhez, sőt személyéhez oly dologok emlékei füződnek, a miket ő, szegény lény, még megérteni is alig képes. Hogy gyermekeit mindeddig eltitkolta előle, annak egyedül az volt az oka, mert nagyon szerette és félt, hogy különben nem nyerheti őt meg...

Egyedül voltak a kupéban. Eveline megfordult és férjére tekintett. Ennek arcza nagyon szomorú volt, haja nagyon szürke. Szórakozottan szitt egy czigarettet, miközben egy nagyot sohajtott, a mely szivéből látszott jönni. Eveline megfogta férje kezét, és a gróf mosolygott felé, oly gyöngéd, jóakaró mosolylyal, hogy a nő elpirult szégyenében, a miért nem tudott igazán és szive mélyéből örülni új családjának.

— «Carlo, — mondá, — én igen-igen jó leszek a gyermekekhez, és megkisértem boldogítani őket.»

— «Szerelmem...» szólt a gróf, és gyöngéden megsimogatta neje haját.

— «De hát akkor mért olyan szomorú most is még?» kérdé ez.

— «Elég sok minden van még, a mi elszomorít, de itt van ön, a ki föl fog vidítani», mondá gyöngéden, — aztán egy kis szünet múlva hozzá tette: «Savoyában megállunk. Egy nővérem van ott, és nagyon szeretném látni. Ő igen fogja önt szeretni, szerelmem...»

Most egy hosszú szünet következett.

Savoyában a gróf nejét a vendéglőben hagyta.

— «Megyek megnézni nővéremet, — magyarázta, — majd megmondom neki, hogy ön itt van, s aztán majd el fog önért jönni.»

— «Hadd mehessek én is önnel!» kérte a nő.

— «Nem, nem, majd elhozom őt önhöz.»

Eveline nem akart a grófnak ellent mondani, igy hát a vendéglőben maradt, és várt, — s azon gondolkozott, tud-e vajjon az a bizonyos nővér angolul, hogy fognak majd egymásra nézni, kiről fognak majd beszélni, s több efféle bolondos dolgokon. Mert madame Dal Mezziónak, noha harmincz éves volt, egészen fiatal leányos szive és gondolkodásmódja volt, a mi őt ép oly kedvessé, ép oly szendévé és ép oly bohóvá tette, mintha legalább tíz évvel fiatalabb volna...

A gróf egyedül jött haza. Mogorván, szó nélkül nyitott be az egyetlen szobába, melylyel a vendéglőben bírtak, becsapta maga után az ajtót, ledobta magát a pamlagra és fejét kezeire hajtva, elkezdett zokogni. Egy pillanat, és Eveline már mellette térdelt a földön.

— «Az égre, mi baj van!? — kiáltá. — Mi történt?!» Soha egész életében se' látott még egy férfit zokogni, és ez úgy jött szivének, mintha késsel hasogatnák.

— «Carlo, szegény jó Carlom, mi baja van?!»

Gyöngéden fölemelte férje fejét, és kezdte törölgetni annak könyeit, finom kis batiszt zsebkendőjével, egyikkel abból a tuczatból, melyet Lady Joes adott kelengyéjéhez, — kezdte kisimogatni arcza redőit, vékony fehér ujjaival, és oly szeretetteljesen tekintett reá, hogy a gróf kissé visszanyerte bátorságát.

— «Oh! szerelmem — mondá végre — nővérem nincs itt. Génuába utazott, mert a kis bébé, az én kis bébém — — nagyon rosszul van...!»

— «Az ön kis bébéje?!» kiáltott Eveline csodálkozva.

— «Igen, szerelmem» — mondá a gróf egy olyan sohajjal, a mely nyögésnek is beillett.

Dal Mezzio grófné sohasem felejtette el ezt a pillanatot, mikor férjét a fájdalomtól egészen megtörve látta, kis gyermeke betegsége miatt.

— «De hát van önnek valami kis bébéje?» kérdé elrémülve.

— «Igen szerelmem, egy kis — tizenegyhónapos bébém. Szegény boldogult feleségem akkor halt meg, mikor ez a kis gyermek született.»

— «Ah!» kiáltá szegény Eveline, és úgy tetszett neki, hogy nincs szó, mely kifejezze azt, mit érzett.

— «És ez a kis gyermek rosszul van, nagyon rosszul van! Azonnal hozzá kell sietnünk! — A legközelebbi vonattal indulunk!... Oh, Ön szeretni fogja őt..!» — és kérőleg tekintett rá: «Nem tagadhatja meg, hogy ne szeresse szegény kis ártatlan gyermekemet, mikor olyan nagyon, nagyon beteg.»

— «Igen, szeretni fogom», mondá Eveline halk hangon, mig szemei könyekkel teltek meg.

— «Eveline, — mondá a gróf, — ön egy angyal!»

Mindketten búsan és hallgatagon jártak föl s alá a szűk szobában.

— «Oh! szerelmem, — mondá a gróf, hirtelen megállva, — borzasztó egy gondolat, hogy szegény kis gyermekem olyan nagyon rosszul van. Sokat megértem, láttam nagy embereket és nagy dolgokat. Sokat fáradtam és sokat szenvedék, de még soha, soha sem éreztem ahhoz hasonlót... mint mikor megtudtam, hogy szegény kis bébém nagyon beteg és hogy a legközelebbi vonat csak két óra mulva indul. Nővérem szegény és nincs pénze, hogy mindent megszerezzen, a mi ily esetben szükséges. És én Angliában tán nagyon is sokat elköltöttem abból, a mi az én szegény árváimé. Most már annál inkább kell takarékoskodnunk, hogy nekik ne kelljen nélkülözniök!»

Dal Mezzio grófné úgy érezte, hogy szivére ólomsuly nehezedett.

— «Minden jóra fog fordulni, — mondá, — még minden jóra fordul.» Még többet is szeretett volna mondani, de nem talált szavakat és ismét némán jártak föl s alá a szobában.

— «Szerelmem, — szólt végre a gróf, — megyek és rendelek egy omelettet. Erősítenünk kell magunkat, hogy el tudjuk viselni a szenvedést.» És kiment a szobából.

Eveline, a mint maga maradt, szemrehányásokat tett magának, hogy hideg és önző tudott lenni. Mért rémült meg annyira, mikor tudomást szerzett a kis bébé létezéséről?! Gyülölni kezdte önmagát. Előbbi ifju szerelmére gondolt s hogy hány ezerszer jobban szerette azt a fiatal lurkót, mint a hogy valaha is szeretni fogja ezt a gyöngéd, gondos öreg embert. Aztán szinte hálásnak érezte magát az iránt az első iránt, hogy olyan csúful elhagyta. A mit az egy egész életen át adhatott volna, nem is volt összehasonlítható egy-két napi gyöngédségével annak az öreg embernek, a ki nőül vette, s a kinek a szive most majd megszakad, mert kis gyermeke beteg. Talán idővel — gondolá — megjavíthatja még magát, kiirthatja szivéből e rút önzést és megkönnyebbítheti a szegény férj nehéz szenvedéseit. Az élet, melyet maga előtt látott, nem volt csupa ünnep, mint azelőtt álmodá. Igen, igen, dolgozni fog vele, érte!...

A gróf visszajött.

— «Nehány percz mulva készen lesz. Egy omelette, makaróni és nehány füge. Ön szereti a zöld fügét, Eveline, és láttam nehányat a piaczon, mikor a vasútról jöttünk.» Czigarettára gyujtott és csendesen füstölni kezdett.

— «Szerelmem, — mondá hirtelen, — szegények vagyunk, dolgoznunk kell. De hisz az önt nem bántja, mert nem azért jött hozzám nőül, mert azt gondolta, hogy gazdag vagyok. Igen, dolgozni fogunk»... Egyszerre, mintegy kitörve, kezdte megint: «Oh, szerelmem! ha nővéremnek csakugyan nincs pénze, és szegény beteg kis gyermekem e miatt bármit is nélkülözni kénytelen, sohasem fogom magamnak megbocsátani hogy örömben és boldogságban úszva mindenünket könnyelmüen elköltöttük, holott inkább szerencsétleneknek kellett volna magunkat érezni!»

— «De, édesem, — veté ellen gyöngéden a szegény nő, — mi arról, hogy a kis bébé olyan beteg, semmit sem tudhattunk. Nekem még van egy kis pénzem, — tevé utána, 88 fontjára gondolva, — és van tanitónői oklevelem; ketten csak szerzünk majd annyit, a mennyi szükséges.»

— «Oh! szerelmem, — mondá a férj, — ön nagyon-nagyon jó. De meg is lesz érte jutalmazva, mert én nagyon szeretem önt, és a gyermekek is nagyon fogják szeretni Önt. Mit nekünk a gazdagság, — egyszerűen, de boldogan fogunk élni!»..

Egy pinczér lépett be, jelentve, hogy az omelette elkészült.

— «Megyünk, megyünk, — mondá a gróf, — ebben a perczben.»

Kituszkolta a pinczért az ajtón, — és nejéhez fordult.

— «Mindent meg kell Önnek mondanom. Van hozzá kellő bátorságom. Én már ezen a világon oly sok mindent láttam. Nem akarom, hogy valaki azt mondhassa rólam, hogy nem volt elég bátorságom. Mindent bevallok... Génuában nem csak a kis bébé van, a ki most olyan nagyon beteg — — »

— «Ah! vannak ott többen is...?!» — kiáltá Eveline, elbámulva.

— «Igen, szerelmem, többen is vannak...»

— «Hányan?!» nyögte a szegény Eveline. «Én szeretni fogom mindnyáját és gondom lesz mindannyira, és dolgozni fogok valamennyiért... De végre meg kell tudnom, hányan vannak!...»

A gróf egy pillanatig hallgatott, miközben ünnepélyesen megcsókolta neje homlokát.

— «Oh! Eveline, — mondá azután, — ön egy angyal. Azok ott Génuában — heten vannak...»

Karját nyujtotta nejének és hallgatagon ballagtak le az étterembe.

Angolból ifj. Szász Béla.

A SARAGOSSAI FERDE TORONY.

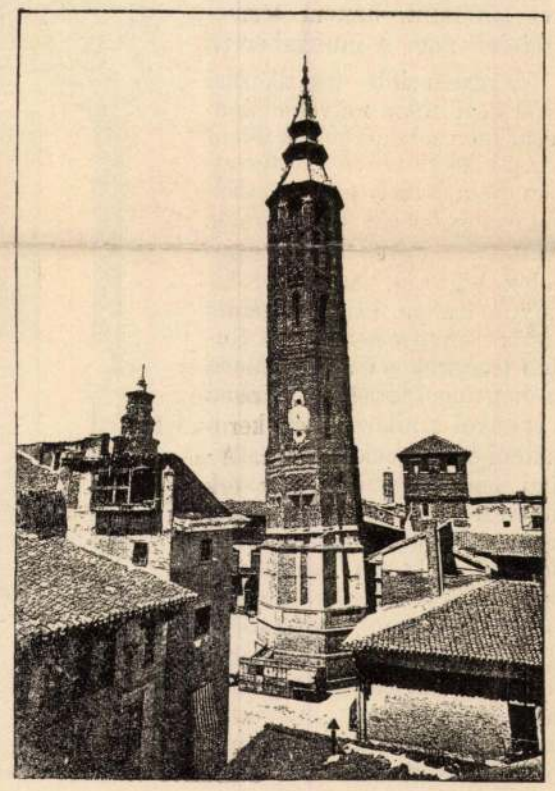

Spanyolország egyik volt nevezetességének, a saragossai ferde toronynak képét mutatjuk be olvasóinknak. Pár hónappal ezelőtt kezdték lerombolni s nem sokára már csak emléke marad fenn. A torony ferdesége nem volt oly nagy, mint a pisai világhirü ferde toronyé, mivel csúcsa csak 10 lábnyira hajolt meg a talapzathoz képest, mivel azonban ez a hajlás az épitészek állítása szerint folyvást növekvőben volt, különösen a torony tetején elhelyezett harangok ingása következtében, veszélyesnek találták s az összedülést előzték meg lerombolásával. A tornyot, a mint azt 1860-ban tett gondos vizsgálatok és a fenmaradt tervrajzzal összehasonlítás alapján kimutatták, kezdetben nem akarták ferdének épiteni s valószinüleg talapzatának nem elegendő szilárdsága volt az elhajlás oka.

Saragossa városa, a hol a torony volt, Spanyolország legrégibb helyei közé tartozik. Még a rómaiak alapitották az Ebro folyó partján s később a mórok uralma alatt nagy szerepet játszott. Hires volt 1809-ben Saragossa ostroma a francziák által, melynek egyik részletét a «Saragossai leány» hős tettét, Byron is megörökitette a «Childe Harold»-ban. A városban jelenleg is

érseki székhely van, van két székesegyháza s több más nevezetessége.

A lerombolt ferde tornyot «Új torony»-nak (Torre Nueva) nevezték, bár tisztes kort ért el, mivel csakhamar a mórok kiüzetése után 1504 körül építették. Keresztény és mór építészek dolgoztak rajta s a két építészeti modor vegyesen fordul elő benne. A torony a San-Felipe piaczon egészen önállóan állott, 275 láb magas volt, nyolczszögletü, egyes emeletén téglából készült erkélyekkel s fenn a tetőn kellemes balkonnal, a honnan a városra és környékére gyönyörü kilátás nyilt, úgy hogy minden utazó megtette a fáradságos felmászást a 260 lépcsőn. Bensejében számos érdekes régi falkép volt, melyekről a lerombolás előtt gondos másolatokat készítettek.

A FEJEDELMI NŐK FOGLALKOZÁSA.

Sokan hiszik azt, hogy a trónon ülő nők a szertartások által követelt ünnepiességeken kivül egész életöket mulatozva vagy az édes semmit tevésnek áldozva töltik el.

Régebben, midőn az udvari etiquette a polgári foglalkozások legnagyobb részét számüzte az udvarok köréből, bizonynyal sok ily eset fordulhatott elő, habár tény, hogy a munkaszerető asszonyok, minő volt pl. Mária Terézia, akkor is találtak maguknak hasznos foglalkozást. Ma azonban már általánosságban is megváltozott a helyzet s hátran elmondhatjuk, hogy a fejedelmi nők is állandóan foglalkoznak s hasznosan igyekeznek idejüket eltölteni, hanem természetesen nem a munkabérért.

Leggyakoribb foglalkozási mód közöttök a művészet ápolása. Igen sokan vannak jelenleg, a kik különösen a festészetben nem csekély gyakorlottságot és ügyességet tanusítanak. Különösen ügyes festők és rajzolók Viktoria, az angol királynő leánya, Frigyes német császár özvegye és Stefánia, Rudolf trónörökös özvegye. Maga az öreg angol királynő, továbbá a spanyol uralkodó királynő, a badeni és a mecklenburg-strelitzi nagy herczegnő, József főherczeg neje és leányai, Battenberg Lajos herczeg neje, hesseni Viktoria herczegnő szintén ügyes festők. Beatrix angol herczegnő, Battenberg Henrik herczeg neje, mint aquarell-festő s a jelenlegi német császárnő, Auguszta Viktoria, porczellán festésével tünik ki. Szobrászattal már kevesebben foglalkoznak, de Frigyes német császár özvegye ebben is szép eredményeket mutathat fel s különösen dicsérik anyósáról, Auguszta császárnőről készített szobrát, mely Babelsbergben van.

Legelterjedtebb közöttük a zene szeretete. Ma már minden herczegleány tud valamin játszani s igen sok a virtuozitásig emelkedik. Különösen szenvedélyes zenekedvelők az angol királyi család nőtagjai. Maga Viktoria királynő régebben kiválóan zongorázott; leánya, Frigyes német császár özvegye ma is virtuoz ebben. Frigyes Károly herczeg neje több zeneművet szerzett, hasonlókép a mecklenburg-strelitzi nagyherczegnő, ki egyuttal a zenetörténelemben is igen jártas.

A legtöbb fejedelmi nő többé-kevésbbé irodalommal is foglalkozik. Leginkább ismert e tekintetben a román királyné, ki «Carmen Sylva» név alatt egész sereg művet adott ki. Viktoria angol királynő is szorgalmas írónő s mondják, hogy Erzsébet magyar királyasszony is sokat ir, de iratait, költeményeit nem bocsátja nyilvánosságra. Leányának, Mária Valéria főherczegnőnek már több költeménye a lapokban is megjelent. Battenberg Lajos herczeg neje és Konstantin Konstantinovics nagyherczeg neje is sokat irtak. Szorgalmas és tudós írónő továbbá az olasz királyné, ki a szinházi előadásokról rendesen birálatokat ir, de ezeket, valamint nemzetgazdasági tanulmányait többnyire zárva tartja. Ez a királyné e mellett kiváló nyelvtehetség is, csaknem minden európai művelt nyelven folyékonyan beszél. Megemlítjük egyúttal, hogy Viktoria angol királynő különösen szereti a plattdeutsch nyelvjárást s annyira otthonos abban, hogy Reuter és Groth Claus műveit könnyen olvassa.

Sok fejedelmi nő foglalkozik továbbá a betegek és nyomorultak ápolásával. Auguszta német császárné előszeretettel keresi fel a kórházakat s mindig segit a betegeken. Szászország, Württemberg, Portugál és Spanyolország királynéi is sok idejöket fordítják a betegek ápolására, s az angol királyné harmadik leánya, Lorne marquis neje, hires arról, hogy a legveszélyesebb ragályos bajoktól sem fél; nővére a schleswig-holsteini herczegnő pedig képzett ápolónő, ki Londonban már többször tartott nyilvános előadást a betegek ápolásáról.

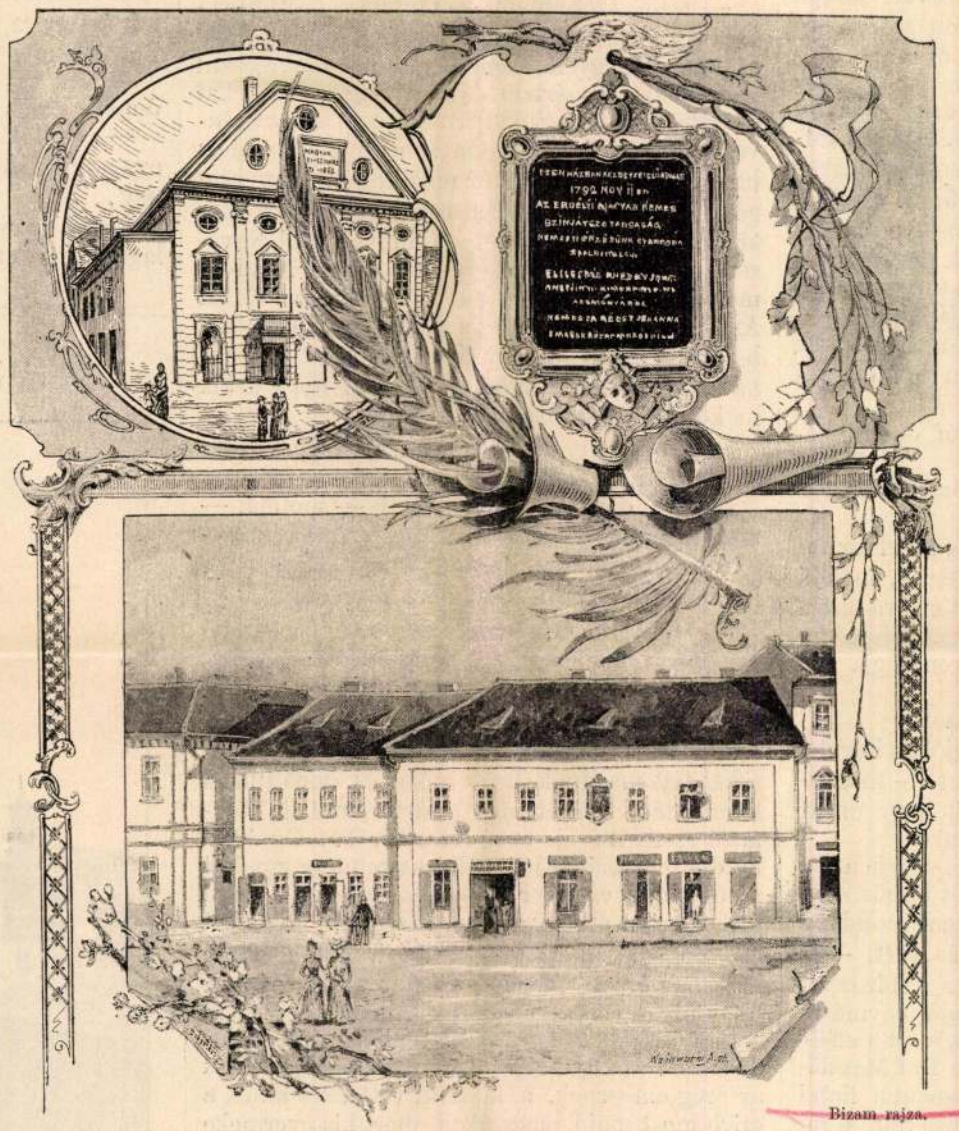

Bizam rajza.

AZ ERDÉLYI SZINÉSZET SZÁZ ESZTENDŐS JUBILEUMA.

A kolozsvári nemzeti szinház. — Az emléktábla, melylyel a Rhédey-házat megjelölték. — A Rhédey-ház, melyben száz év előtt az első magyar szini előadást tartották.

A női kézimunkákban igen ügyes Frigyes német császár özvegye, ki leányainak kelengyéjét részben sajátkezüleg készítette. Hiresek e tekintetben a dán király leányai is, az orosz czárné, a walesi herczegné és a cumberlandi herczegné, kiket alig lehet otthon másként látni, mint kézimunkát dolgozva. A belga királyné igen ügyes csipkekészítő s a svéd trónörökös neje kitünő szakács, régebben nagyatyjának, I. Vilmos német császárnak kedvencz eledeleit igen gyakran csinálta sajátkezüleg.

Vannak továbbá oly fejedelmi nők, kik a lovaglást és vadászatot nagyon szeretik. Erzsébet magyar királyné tudvalevőleg kitünő lovas volt, de most inkább gyalogolni szeret s mint turista a nők között ritkítja párját. Igen ügyes lovas nővére is, a nápolyi exkirály neje, ki Párisban lakik s kit mindig ott lehet látni az Auteuilban vagy Longchampsban tartott lóversenyeken. Szenvedélyes lovasok még a nassaui herczegné és a walesi herczeg neje s régebben hires volt Eugénia franczia császárné is, ki nem egyszer merész ugratásokat is tett lóháton.

Stefániáról, Rudolf trónörökös örvegyéről mondják, hogy kiváló mulatsága telik abban, hogy kis leányának bábukat készit, s Viktoria angol királynőről, ki különben is igen jó háziasszony, tudva van, hogy a földmüvelésre gondosan felügyel s jelentékeny eredményeket tud e tekintetben felmutatni.

Láthatjuk tehát, hogy a fejedelmi nők foglalkozása csaknem mindenre kiterjed, a mivel jelenleg a polgári nők is foglalkozni szoktak.

EGYVELEG.

* **Az óragépezet** mozgásba hozatalára szükséges erő aránylag igen csekély. Egy két gramm sulyu rugó 40 óráig képes mozgatni a mutatókat, habár ezek egy másodperczben átlag ötször mozognak s igy egy nap, ha átmérőjük 17 milliméternyi 34, egy év alatt 12,000 km. hosszú utat tesznek meg. Egy lóerővel 270 millió órát lehetne mozgásban tartani, tehát csaknem minden zsebórát, a mely jelenleg van.

* **A léghajóval** legmagasabbra emelkedett eddig Glaisher 1862 szept. 5-én. Midőn 8838 méter magasságot mért meg, elájult s igy nem tudhatta meg, hogy hajója nem ment-e még feljebb. A mult században (1783) Charlos 3000 méter magasságban érte el a legmagasabb csúcsot, ebben a században 7000 méternél magasabbra Glaisher kivételével csak kétszer jutottak, 1804-ben Gay-Lussac 7016 méternyire s 1874-ben Tissandier s társai 8600 méter magasra.

* **Apró tevék.** Perzsiában van egy törpe tevefaj, mely átlag egy méter magas s 22—23 kilogramm sulyu.

* **Új üzlet.** Roberts János billiárd virtuóz művész-körútat tesz Dél-Afrikában, Auszráliában és Kelet-Indiában, nyilvános billiárd-játékokat tartva. Előadásai az összes költségek levonása után egy év alatt 45,000 forint tiszta jövedelmet hajtottak.

* **A kölni víz** feltalálásának dicsőségét már eddig 28 kölni gyáros és más lakos igyekezett magának tulajdonitani.

* **Pompás új könyvtár épületet** állitottak fel Florenczben. A könyvtár nyilvános lesz, minden olasz munkát megszereznek belé s két millió kötetre lesz hely benne. Florencz hires szülöttei, Galilaei, Dante, Macchiavelli és Michelangelo külön termeket nyernek, melyekben csak az ő műveik, reliquiáik s a reájok vonatkozó művek lesznek meg.

* **Francziaország népességének csökkenéséről** megdöbbentő adatokat közöl a hivatalos statisztika, mely szerint a házasságok évről-évre apadnak, még pedig a következő arányokban. Uj házasság kötetett 1884-ben 289,555, azóta folyvást kevesebb, úgy hogy 1890-ben már csak 269,332, vagyis ez adatok szerint még 1884-ben 1000 lakosra nyolcz, az 1890-ik évben pedig már csak hat új házasság esett.

* **Hány kiadást ért a «Don Quijote»?** Erre nézve egy spanyol lap a következő adatokat közli. 277 esztendeje, hogy Cervantes halhatatlan műve, az «El Ingenioso Hidalgo Don Quijote de la Mancha» első része nyomtatásban megjelent. Azóta összesen, eredetiben és fordításban, nem kevesebb mint 1334 kiadást ért. Ebből a példátlan nagy számából a kiadásoknak 528 spanyol, 304 angol, 179 franczia, 99 olasz. 84 portugál, 85 német, 18 svéd, 9 lengyel, 8 dán, 6 orosz, 5 görög, 3 oláh, 4 catalán, 1 bászk és 1 latin, vagyis összesen *ezer háromszáz harmincznégy*. Ehhez azonban elmulasztotta az illető lap oda számítani a magyar kiadásokat is, melyekről azonban valószinűleg tudomása sem volt.

* **A Jezsuita-rendnek**, mely csak közelebb választotta meg új generálisát, jelenleg összesen 12,927 tagja van.

* **A hang megerősítése végett** az énekesek különféle ételeket és italokat használnak: Sontagh Henriette szardiniát, Despierre asszony forró vizet, Cruvelli veres bort, Patti Adelin selters vizet, Nilson Krisztina sört, Cabol körtét, Trebelli szamóczát, Borghi-Mamo tüszentés előidézése végett tubákot, Dorus-Gras hideg hust, Sabatt, a svéd tenor paprikát. Kindermann előadás előtt szilvanedvet szopogatott s Berk hosszabb ideig egy szót sem szólt.

Bizony Ákosné sz. *Hosszúfalussy Róza*, festőnő; szül. Ábrányban (Borsod megye) 1848 febr. 14-én. 1892-ben műkedvelésből kezdett festegetni, s a magánszorgalom útján elsajátított ismereteit olaszországi, müncheni és párisi tanulmányútjai alkalmával bővítette. Kizárólag arczképeket fest s művei közül egy női képmással a budapesti Műcsarnok 1899. évi téli kiállításán is szerepelt. Állandó tartózkodási helye Miskolcz.

Balogh Bertalan úr szíves közlése. — *Kiáll. tárgymutató.* — *Szendrei János dr.:* Miskolcz város tört. Miskolcz, 1911. V. 393. l.

Bizony Ákosné

Pest

Miskolc

Szendrei V. K

393. l.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK.

Rendelési szám: ——

Folyó szám: 11.

Szállitólevél.

Nagyságos Dr Szentiványi Gyula úrnak,
Műemlékek Országos Bizottsága titkára

Budapest, I. Budafoki út 10/c út ..... sz.

~~Nagybecsü megrendelése folytán~~ következőket szállitjuk:

2	olajfestmény (Szapáry és Kornfeld portré)			

Bizony Ákosné

Horszufalussy Róza

Meghalt Miskolc

1932 dec. 20.

Magyar Műveszet

1933. ~~dec.~~

1. Szám -

~~Erzsi Vitál~~

~~Magyar Műveszet~~

~~1933, 584~~

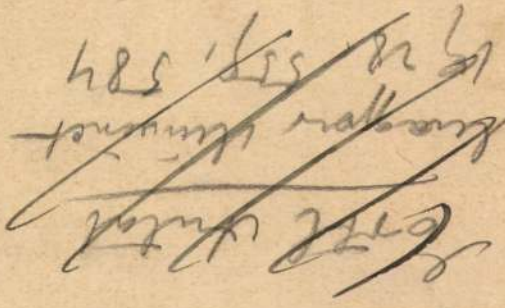

Kalapács, csillámpalából, neolithkori VI. 125.

— nephritből, neolithkori VI. 125.

— szarvasintből, neolithkori VI. 125.

Bizony Ákosné
festő
Topolcai erdőrészlet,
olaj
a Borsod-Miskolci
Múzeumban
Látható 1947. X. 29.

Magyar Csillag

1942

11. SZ. Illyés Gyula: Schöpflin Aladár ünnepére (vers). *Illés Endre:* Schöpflin Aladár. *Rédey Tivadar:* Schöpflin szerepe irodalmi kritikánkban. *Keresztury Dezső:* A szinikritikus. *Gyergyai Albert:* Az elbeszélő. *Elek Artúr:* Schöpflin Aladár és a Nyugat. ifj. *Ambrózy Ágoston:* Ulitery (vers). *Kolozsvári Emil:* Kaland a géppel (elb). *Mátyás Ferenc:* Látomás (vers). *Jankovich Ferenc:* Versek. *Cs. Szabó László:* Hunyady Sándor. *Keresztury Dezső:* Balatoni pásztor (ve s).

12. sz. 14. szám

Bizony Ákosné Horszu-
falussy Roza, sz. 1848. febr.
14. Abrányban (Koll.
kiáll. katalogusa szerint
Mezőnyéken), mh. 1932.
dec. 20. Miskolcon. 1892
óta, eleinte autodidakta-
ként festegetett, majd a
nagybányai művésztelep
egyik festőjétől Kemenszky
Árpádtól tanult. Tanul-
mányuton volt Olaszor-
szágban, Münchenben
és Párizsban. † 1899. De-
nepelt először a bpesti Mü-
csarnokban. † Részt vett a
miskolci festők 1909 és
1910 évi karácsonyi ki-
állításán, 1920. a mis-

† Nyilvánosan
† Evtizedekkel később a Nemzetszalonban
volt gyűjt. kiállítása

wurden geheiligt durch den Gral.

Dieser hatte die Wunderskraft, alle Wünsche erfhullt; Der den Gral anschaut, an demselselben Tage nicht stierst, und der stetig sekt, der Alt wird nicht, wenn

Th: 2
K: 3

kolci művészteleps, 1924.
a Lévay József közmův-
egyesület kép ró művészeti
oszályainak bemutatható
~~és~~ 1927 ~~[illegible]~~
~~tásán~~. ~~apr.~~ debreceni.
~~[illegible]~~ és junius-ban miskolci ~~ki-~~
~~állításán~~, ~~F~~ ~~1929~~. (Mét mu-
~~[illegible]~~ ~~miskolci kép~~ warsznak
~~tásán~~ 1929 Miskolcon
rendezett ~~kép~~ kiállításán
Itt. Választott rendes tagja
volt a Miskolci Művészek
Társaságának. Tapolcai
erdőrészlet c. képe a
miskolci Múzeumban
van. — Művei kiálli-
tásokon:

1928
F a Miskolci Művészek
Társaságának ~~[illegible]~~

1948/49.

Am 20ten Okt.
1948.

I.

Der Heilige Gral.
(Übersetzung.)

Der Gral ist (Sm) Symbol des Heiles, den im Christo erlangt der Mann, wenn er dem Göttlichen treu gegenüber wird gleichgültig wird

Ötv. Bizony Ákosné

festő

a Miskolci Művesek

Társaságának

választott rendes tagja.

ennek 1928. elis tartatán

fobb tájképe

Spiráldíszítés bronzkori tárgyakon

X. 50.

Bizony Ákosné

szül Hosszúfalussy Rózá

szül. Mezőnyák 1849.

Kemenszky Árpádnál tanult.

1926. koll. mall a Ucuzeti

Halonban –

Figurális munk

tanfoper

csendéltek

archoper

Kenyeli, népvándorláskori VI. 132.

Parkrészlet, olaj
Kisleány, olaj
Nyárfás, olaj
Alföldi részlet, olaj
Fürdő után, olaj
Kis barsarózsa, olaj

Bizony Ákosné
festő

Nemzeti Szalon

Bizony Ákosné .

Tenger, olaj
Tamariska, olaj
A parkból, olaj
Félakt, olaj
Parasztudvar, olaj
Lilaruhás nő, olaj
Major mellett, olaj
Kórószedők, olaj
Mályvarózsák, olaj
Faluvége, olaj
Séta, olaj
Kert vége, olaj
Öreg füz, olaj
Tanulmányfej, olaj
Öreg matyó, olaj
Öreg asszony, olaj
Vén cigány, olaj
Cigány soron olaj
Masi, olaj
Nyár, olaj
Parkrészlet, olaj
Udvar részlet, olaj
Gyümölcs csendélet, olaj
Rózsabokor, olaj
[illegible]XXX
Erdőrészlet, olaj
Babarózsa, olaj
Téli tájkép, olaj
Fehér krizantém, olaj

Akt tanulmány, olaj.
Tiszaparton, olaj
Alföldi major, olaj
Tapolcai tó, olaj
Lila krizantém, olaj
Méhes, olaj
Parkrészlet, olaj
Lila orgona, olaj
Utcarészlet, olaj
Őszi lombok, olaj
Napsütéses akt, olaj
Fekete ruhás, olaj
Csendélet, olaj
Partoldal, olaj
Tuják, olaj
Sárga lombok, olaj
Őszi hangulat, olaj
Pihenés, olaj
M.D.né arcképe, olaj
Csendélet, olaj
Cigányleány, olaj
Fehér peoniák, olaj
Peoniák, olaj
Fehér orgona, olaj
Akt tanulmány, olaj
Iris, olaj
Tanulmányfej, olaj

Bizony Ákosné Csaladi neveri:
Hosszufalusy Róza
Szül. 1849 Mezőnyéken
1926. ~~jun.~~ szept. koll. Eicill
a Nemzeti Szalonban.
Életr. 102 olajf.

1934

I ELŐJEGYZÉSI NAPTÁRA

Bizony Ákosné

festő

~~meg 1939 ben ivett~~

mul. 1848.

vöd

Csikv Miskolc

33. P.

BIZONY *Ákosné*, szül. Hosszúfalussy Róza, festő, * Ábrány 1848 febr. 14. Kemenszky Árpádnál tanult festeni. Miskolcon él s az ottani művésztársaság rendes tagja. 1926. a Nemzeti Szalónban gyüjt. kiállitást rendezett. Főleg táj- és arcképeket fest.

E. G. I 118. 1

2687

+ aprilis 6-án

Santi (da Urbino)

19 Rafaello ~~[illegible]~~ után:

(Sz. Urbinoban 1483 ~~[illegible]~~ + Rómában

» La Madonna (de

A jobbra for
vel az ölében lév
szent Tanis áll a
A ~~[illegible]~~ Madon
jai különböző
szinű s ~~[illegible]~~ szokny
szent Tanis te
játszó barna.

Vászon,
Pyrker
~~P. 175~~
~~Lyra~~
~~Folyó~~

⊥ és hozzásimuló

Folyó 31.

Bizony Ákosné

szul. Hosszufalusy

Róza.

szul. 1848. Ábrány

wód

=

Halm Leszik

256. l

Bizony Akosné

Festō

wód

Halm Leszek

265. l.

150 —

Biondo, Fr. de

150. Francesco del Biondo (
, XV. sz. közepe): Krisztus a keresztfán, Sz. Mária, János ev. és Sz. Ferenc. Háromszögű felső záródással. Fa, tempera, 63 × 34 cm.

Restaurálta 1933 - Ván Nikány Zajos

—

Berti Joesca 956 l.
Mint felsőolasz szerepel. Ha az átfestést lemossák, Masolino - követő jön kialóla.

—

Masvilagy II. 53 szám
Ismeretlen. Bertinelli - gyűjtemény

—

Bizony Ákosné

Hasszufalussy Róza

~~Lyka Kárly~~ u

MAGYAR MŰVESZET

1933. 31. l.

Nekrolog

Bizonytalanné

Kol. kiáll.

Ujság. 1926. szept. 5.

(e. a. A Nemzeti Szalon Ösvenedik csoportkiállítása.)

ticelli (A. Filipepi).

ugyanott 1510 május 17-én.

ács I. r. 28–29).

bról látjuk Máriát, ki bal ke-
rdult és jobb kezét felemelve,
és neki liliomot nyujtó angyal-
és ez?« Kendővel bekötött fejét
t derekán zsinór szorítja és pa-

n. — Lelt. sz. 1097. — Vétetett
nitől 1000 lirán (900 K). — Elszá-
n (279–94). — Az elszámolásra
26-iki 12620 és az 1895 május
et. — Az elszámolást elfogadta
(635–900) és az 1901 augusztus
–901).
tr. 2. l. — Verzeichniss N°. 130. —

III

34 (1097).
603 (67).

: 34

B i z e l i József önmüves
/Kassa, 1810./

M Ű V É S Z E T
XII. évf. 1913.
283.
"Kassán polgárjogot nyert müvészek"

Bizony Ákosné festő

Magyar Művészet, 1926

419.o.
kiállítások.

Bizse János festőművész

Magyar Nemzet 1950.
júli. 20. 4. old.

Pécsett már vasárnap megindul a
déldunántúli művészek kiállítása.

Bizse János festő

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 5. sz. 104. o.

Szabadnevelési körlevelek.

Pécsi Hírek.

Bisse János tanár festő

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 4. sz. 80. o. 1

Szabadsverwereti körbenvények.

Pécsi hírek.

K u z a n i a /sic!/olasz város

Bizeli József önmüvész származási helye/XVIII.sz. második fele/

M Ü V É S Z E T
XII.évf.1913.
283.
"Kassán polgárjogot nyert müvészek"

Bizony Ákosné

Hosszufalussy Róza

MAGYAR MŰVESZET

~~1926 4/9~~

~~1933 31~~

BAROSS SZ

Kereskedő-, Iparos- és Rokons
Budapest, IV. Bástya-utca

Igen tisztelt Szakos

Kedves E

A Baross szövetség 197. sz. visel
tályének emelése céljából a nemzetközi
biró s itt Budapesten (Gödöllön) augus
Jamboree-n szerepeltetni akarjuk. A csapat
sajnos szövetségünk, a mai nehéz viszo
miért is tagjaink szives áldozatkészségét k

Tekintettel erre a nemes célra, a
gyen szives a mellékelt csekk-lap felhasz
tehetségének megfelelő kegyes adományát

Midőn még szives áldozatkészségé
Baross testvéri üdvözlettel hive:

Budapest, 1933. junius 15.

Nemzeti S
50.1 coop

Bizony

Családi nevén Hosszúfalus
1849-ben. Festeni 45 éves korá
menszky Árpád tanitványa vo
tozkodó művészlélekre a szaba
hatással volt és tulajdonképen
bemutatott első nyilvános szere

Olajfestr

38 Nagycsütörtök
39 Az eljegyzés
40 Leányok
41 Parasztlegény

15 A kolostorban
16 Evangélium olvasás
17 Gastini udvar (vásár Moszkvában)
18 A női lakosztályban
19 A vajda
20 A teaivás
21 A Wolga
22 Troitzkaja Lavra (kolostor Moszkvában)
23 A kocsi korzó (hátterében a Novodijevicsi kolostor)
24 Látogatás a kereskedő nejénél
25 Kocsizás hajnalban
26 Bojárok tanácsa (XVII. század)
27 Kitai gorod (Kreml részlet)
28 Remete lakók
29 Rostow Weliky (középkori város)
30 Farsang egy vidéki városban
31 Igor bucsuja Jaroszlawnától (XII. század)
32 Minnett (Erzsébet cárn
33 Szürkület Moszkvában
34 A régi Moszkva (XVII.
35 Az utolsó bucsu (Novo
36 Az Isten hozott (Moszl
37 Harangszállitás (Newg

megírva

Bizonyi János

ötvös 1715–1720

~~1732~~ Nagyszombat

Morik János nála tanult
1732 előtt.

Kap magyarorsz ötvösök 15 l.

Bizonyi (Bizony, Bizonii) János, ötvös

A nagyszombati ötvös céh 1699. avatta mesterré. 1715–20-ig többszöri volt céhmester. 1732. már nem élt.

F 1701. 12 frt bimetést fizetett, mert mint céhbeli mester még nem házasodott meg. Ezután meg I

I két évig évenként 20 itce ürmössel váltotta meg a bimetetést.

Czárán Gyula - féle könyvtár

IX. 41, 42,

Bizoni (Bizony)

János

1700 - 1720 ötvös

Nagyszombat

Mihalik G.

Murci kot. Ét

1917. 87. l.

F és olyképen

és balra ~~egy bányatiszt~~ halad ~~balfele~~ van ábrazolva, hogy x nyalatt vísna
ra támaszkodik, balját pedig csipőjére teszi. Öltözete:
jelvénynyel, kabát piros hajtókával és kezelővel,
as szárú csizma bojttal. A háttér Selmeczbá-
ndrás tárnával, honnen egy bányász kutyát
egy masik ~~[illegible]~~ bányász ~~[illegible]~~ iparkodik.
két-két sorban
etzi Király magyar Bá-
Tiszt.
ungar. Gruben-Beamter
Schemnitz.
tt: „40"
a réclapnak 25·9:15·1 cm.
K.
94 (vines)

niens Bewohner. Wien, Cappi 1816.

217/26 № 48.

Bizony János

Debreczeni János

Drescher (Dekscher) (János) György

Kelecsini Farkas

Nagy Mátyás

Samarjay Dániel

Szalaj Ferenc

Szegedy János

Tolnai István

a nagyszombati ötvös
céh mesterei 1717-ben

Mihalik Sándor. Régi
magyar ötvöscéhpecsétek
Külön lenyomat a Turul-
ból. Bp. 1930. 9. l.

sen :

.....	1.227.74 P.
utja	92.10 "
ospatai utja	30.80 "
.....	150.— "
pekért	300.— "
elvételekért ~~ényképekért~~	80.— "
.....	119.36 "
	2.000.— P.

...EK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA *

Bizonyi János, ötvös. 1715-ben Nagyszombatban élt.

Illéssy János dr.: Magyarországi ötvösök 1732-ben. *Arch. Ért.* 1904. 387, 394. l.

BIZOVICZ JOSEFF,csizmadia

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,510 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old
/ 1,2./ V. csizmadia. 264.old

DÁVARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.szazadban 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve.VIII.-IX. 6 1967-68. Székesfehérvár

Ø <Bizozeri, Simplicio>

---

nüve

<> La Sagna Lega
contra la Potenza
Ottomana etc.
Milano 1690

Fenti szerzetesa, mü iroja.

---

ei nem grafikusa.

Fenti Budán járt szerzetes, alapos munkája a fentimü. Buda pontos leirása, a vár vunzafoglalása utan

Muz. és Kot. Ért. 1913.
253. l.

Bizse János, Jestő

Jelmény:

Repr

Bizse János: Repülőgépről

Műmelléklet: 1.

XVII

JELENKOR, Pécs, 1974 - september 9.

Bizse János, festő

1

A cikkíró meglátogatta a művészt otthonában, és egy „szabályos műtermi beszélgetés" keretében elbeszélgetett vele és feleségével: Zs. Kovács Diánával. — Az „irodalmi" jellegű riport megismertet a művész otthonával, házasságával, életével, mesterségével, munkájával.

Tüskés Tibor: Képzőművészek műhelyében 827–838.

XVII

JELENKOR, Pécs, 1974. szeptember 9.

Birse János, festő

2

Pécsett miletett, ott járt iskolába, 1939-ben érettségizett. 1934.-ben már kiállításon szerepelt. A képzőművészeti főiskola elvégzése után 1945-től újra Pécsett él. 1946-tól különféle iskolákban tanított.

Türkés Tibor: Képzőművészek műhelyében 827-838.

JELENKOR, Pécs, 1974. szeptember XVII/9.

Bizse János, festő

3

„1972 óta a Művészeti Alap a munkáltatóm" – mondotta. – Bővebben beszélt Tanműhely c., Martyn Ferenccel közösen kénített művéről, s az 1959-ben bemutatott Tánc-szvit című képéről. Sokoldalú művész: „Csináltam már mozaikot, rézkarcot, litográfiát, freskót, sgraffitót, olajképet, hajlítottam vasat, domborítottam réztálat, most itt vannak a fajátorziák..." – mondotta.

Tüskés Tibor: Képzőművészek műhelyében 827-838.

JELENKOR, Pécs, 1974. szeptember XVII/9.

Bizse János, festő

Kép: Repr.

Bizse János: Balatoni kikötő

824.

JELENKOR, Pécs, 1974. szeptember XVII. 9.

Bizse János, Vertó

Kompozíció

: Repr

Bizse János: fa-intarzia (Komló)

Műmellékelt: 2,

XVII.

9.

JELENKOR, Pécs, 1974. September

Bizse [János], Jestő

Megemlítve.

Kvezogh Ákos: Simon Béla képei Műcsarnokban
891–894.

JELENKOR, Pécs, 1974. október XVII/10.

Bizse János, festő

Kiállított Mohácson. (febr.)

-: A Jelenkor mónikája

287-288.

XVII
3.

JELENKOR, Pécs, 1974. március

BIZSE JÁNOS, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár gyüjtemények vétele, vagy ajándékozás révén gazdagodik, ill. esetenként vásárlások útján gyarapodik. 1968-tól 1973-ig kb. 1500 darabbal nőtt a gyüjtemény anyaga. Ezekből képek jegyzéke: Festmények:
53. sz.- BIZSE JÁNOS: "TÁNCSZVIT", c. müve. -v.o.-70+97 cm.
Ltsz: 71.378.-IX. tábla.-299.old. Fekete repr.

KONVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-1973. Pécs, 1975.

BIZSE JÁNOS festő
Pécs, 1920

1944-ben fejezte be főiskolai tanulmányait Aba-Novák Vilmos növendékeként. Tanulmányuton Olasz- és Franciaországban, Jugoszláviában, a Szovjetunióban és Bulgáriában járt. Több egyéni jelentkezés után gyüjteményes anyagát 1971-ben mutatta be Pécsett és a jugoszláviai Vinkovciban. Minden jelentős dunántuli és országos rendezvény résztvevője. - Festészete szoros kapcsolatban áll a valóság különböző elemeivel. Képein organikus egységben jelenik meg a táj, az üzem, az ember motivuma. Az összefüggések sejtetése és megértetése, a dolgok elemzése e képépités szerkezetében valósul meg. A formák, vonalak játékos derüvel, asszociativ mozgékonysággal szólnak a nézőhöz. Több murális megbizása volt.

Művész életrajzok 1975

Bizse (1975)

L.: Kelle Sándor

Tüskés T.: Képzőművének .... 341-349.
JELENKOR, Pécs, 1976. április XIX/4.

BIZSE JÁNOS, festő

A Művészeti Alap vásárlásából esetenként, saját kiválasztással a múzeum birtokába kerülnek festmények, szobrok és grafikák.-Igy az 1972-es évben Bizse János festmény is került a Modern Magyar Képtár gyüjteményébe. 289.old

KONYAKY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények,-III. 28".old

A JANUS PANNONIUS Múzeum Evkönyve,-XVII-XVIII.
1972-73,-Pécs, 1975

Bizse János

B.K.: Megnyílt a III. Országos Kisgrafikai Találkozó.

Dunántúli Napló, 1976. júl. 18.

Bizse János, grafikus

Második pécsi bemutatkozása ez a „Műhelynek". – Szerepelnek a művész művei.

Koczogh Ákos: Pécsi Grafikai Műhely.
Dunántúli Napló, 1977. jan. 9.

Bizse János

Szerepelt a dél-dunántúli népművészeti
találkozón.

Dunántúli Napló 1967. júl. 23

MDK.

Bizse János

Pécsi rézkarcairól

Dunántuli Napló 1967 aug.2.

MDK.

Bizse János

Kiállitási kritika

Jelenkor 1967 juni.p.553.

Bizse János

Baranya-megyei művész.

Önálló kiállitása volt 1962. tavaszán.

Pálffy Zoltán: Eredmények, gondok, tervek

Rajztanitás 1963. I. sz. 10.1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bizse János

DUNÁNTULI NAPLÓ

1964 FEB 2

1021

a kulturá

MIN DOLGOZIK?

Bizse János festőművész válaszol: Elindítottam néhány szőnyegtervet, melyeket talán az őszi kiállításomon is bemutatok. Párhuzamosan olajkom pozíciókon dolgozom, melyekben a mai élet központi problémáit szeretném megfogalmizni.

— A TIT *Színjátszás és dr*

írják és hozzá
mellékeltek. Hosszú, uszályos
esbélyi ruha sok fodorral,
csipkével és diszkréten meg-
emelve csípőnél a jobb kéz-
zel, hogy a boka éppen csak
egy picit kilássék. Felkontyo-
zott haj, benne virágban vég-
ződő tű, esetleg tüll koszorú,
fátyol és a kézben — termé-
szetesen — legyező. Erre
mondta a Divat Újság 1800-as
évek végén, hogy az átlag
magyar asszony divatja.

Na és a Sipulusz lapja, a

Bizse János

MDK

Részt vett a Pécsi Képcsarnok Klubjánál rendezett kiállításon.

"Város" olajf.

- -: Kiállítás nyílik a pécsi és baranyai képzőművészek alkotásaiból.

Dunántuli Napló 1964. máj. 27.

MDK

Bizse János

Bisze János, Gádor Emil és Kelle Sándor festőművészek kiállitása a Baranya megyei Muzeumban.

Uj Dunántul. 1947. ápr.26.27.30.Máj.4.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp.1960. 221-250.l.

239.l.

Bizse János

MDK

Pécs város 1957-ben képet vásárolt tőle.

Pécs Városi Tanács VB Művelődési Osztály irattára.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250.l. 249.l.

Bizse János
festő

M.D.K.

Ujmecsekalja és Meszestelep
tovább-fejlesztésével ujfeladatok
megoldása házul ra.

Sarkadiné Hárs Éva: Pécs ujképzőművészeti alkotásai
Művészet, 1961. április – 25 lap.

Bizse János MDK

Kelle Sándor

Bizse János, Buday Lajos, Gádor Emil, Martyn Ferenc és Seltra Klemér kiállitása. 1956 jan 15-31.

Gádor Emil művészettörténeti adatgyüjteménye.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250;l. 246.l.

Bizse János MIK

többek közt tőle is vásárolt Pécs város 1955 évben az összesen 8200 frt. értékű vásárlása alkalmával.

A pécsi városi tanács művelődési osztályának irattára.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos:1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp.1960. 221-250.l.

246.l.

Bizse János MDK

Részt vett a vidéki képzőművészek kiállitásán a budapesti Ernst Muzeumban 1954 nov. 20-dec.4. Dunántuli Napló.1954 dec. 19.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányo,.. p.1960. 221-250. 244.l.

M. Dr.

Bizse János festő

„Tavasz" és „Kromló" művei derűs optimizmusát ránljuk el.

Debitzky J.: „A magyar képzőmův. péczi csoportjának bizi kiállítása"

Dunántúli Napló 1953. X. évf. nov. 7. 6. l.

Bizse János festő

MDk.

Vere magenkbre.

Gyenis József: „Märesztelep Mecsekmádasdon"

Dunántúli Napló 1953-X. évf. aug. 19.

MDh.

/ Bizse János festő

Neve megemlítve.

Debitzky J. „Előljáróban"

Dunántúli Napló. 1954. XI évf. okt. 17. 6. l.

Bizsa János

Fénytő Annapart repr.

9. Pécs-Baranyai festő kiállítása
Benczúr Gy. Terem Nyíregyháza
1975 szept 18 – okt. 2.

Birse János, festő

Szerepelni fog Laktiban.

— : A Jelenkor krónikája 1151–1152.

JELENKOR, Pécs, 1974

december XVII/12

Bizse János

Az 1973-as duszántúli tárlaton kaposvárott, a Somogyi Képtárban részt vett művével.

Népszava, 1973. dec. 14. 101. erf. 292 sz. 4 p.

Bizse János, festő

Megemlítve.

(Beszélgetés Martyn Ferenccel.)

Türkés Tibor: Képzőművének műhelyében
439-446.

JELENKOR, Pécs, 1975. ápr.-máj. XVIII 4-5.

Bizse János

10

ÓBER 5.

ántúliak
atán

vben két ország-
állítás kapott
. Hónapokkal
lföldi művészek
ost a dunántú-
hérvárt mutat-
a műveiket. A
zafias Népfront
Bizottsága, a
helyi múzeum

k Budapes és
mellett a leg-
vannak. Há-
ny zsüri után
is még mindig 23 festmény
és 7 szobormű került kiállí-
tásra. Ott vannak: Bizse Já-
nos, Cseh László, Gádor Emil,
Kelle Sándor, Lantos Ferenc,
Platthy György, Simon Béla,
Soltra Elemér, Tillai Ernő,
Vincze Győző, Virányi Endre
festményei és grafikái. Ör-
vendetes és új jelenség a
szobrászok előretörése. Sinkó
András mellett újak: Fekete
János, Keresnyei József, Tó-
ka Vendel és Török János
művei kerültek be. A bara-
nyaiak közül két festő emlék-
érmet nyert.

A képek között járva, úgy
találjuk, hogy a dunántúli
táj van többségben. De ott az
ember is: bányász, paraszt,
öregje, fiatalja. Ma még sok-
féle stílusutakon járnak mű-
vészeink, de hogy a Magyar
Szocialista Munkás Párt mű-
velődési politikájának a művé-
szetre vonatkozó és a közel-
múltban megjelent irányelveit
idézzük: „A stílusvitákat ha-
talmi szóval, rendeletekkel
nem lehet eldönteni, de lehet
és kell támogatni minden
realista irányzatot, mert úgy
véljük, hogy az igazán realis-
ta szándékú és szemléletű
művész, ha nem zárkózik el a
dolgozó nép szocializmusért
folytatott harcától és támo-
gatja azt, a valóság tényeitől
és a maga belső művészi indí-
tékaitól vezérelve a nép és a
párt segítségével előbb-utóbb
eljut a szocialista realiz-
musig."

A fenti irányelvek a bara-
nyai képzőművészekhez is
szólnak.

KELLE SÁNDOR

5

★

KERESNYEI JÓZSEF: Feleségem

Vorosilov elvtárs Afganisztánban

Kabul (MTI) A TASZSZ jelentése szerint Vorosilov a Legfelső Tanács Elnökségének elnöke és kíséretének tagjai pénteken megtekintették a szovjet szakértők irányításával épülő barami repülőteret.

Pénteken Vorosilov elnök és a kíséretében lévő személyiségek a kabuli stadionban nagygyűlésen találkoztak Afganisztán fővárosának lakosaival. Muhammed Davud afganisztán miniszterelnök beszédére Vorosilov elnök válaszolt. Kiemelte, hogy a szovjet—afgán barátság négy évtized alatt meghitt, jószomszédi viszonnyá fejlődött és továbbra is fejlődik.

Pénteken este Davud miniszterelnök nagy fogadást adott Vorosilov elnök tiszteletére. (MTI)

Külföldi hírek

NEW YORK

Ká

(Folytatás a

sok kérdésben
és vannak vé
is. Ezeket vita
tan. Őszintén
lyeinket — go
fontos az, hogy
értésre minda
egyet kell érte
zunk felesleges
nek és tempóv
lődésnek.

— **Ma** — f
János elvtárs
mozgalom cé
társadalom f

A szocializmus
nemzeti függet
őrzésével, a bé
Ezek a célok
népi hatalom
sét. Ezekről a
a Hazafias Né
kell beszélgetn
hogy egyetérté
lamennyien. E
feltétele annak
hoz mihama

és kutyája

gazdája is kaphat valamit, ha el nem kotródik...

De a házakból jönnek ám az emberek. Már kiabálnak, hogy ez disznóság! Aljasság! Kinek vétett az a szegény állat?!

— Azért ölte meg a kutyát, mert a gazdája cigány...?! — dörgi egy izmos, harminc év körüli bányászlegény. S körülnéz, bizisten odacsapna a csibésznek, de... Csányi elkotródott, eltűnt, felbőszült [illegible]*roknyi tömeg, di-* [illegible]*zektől igazán nem*

ny meg ott áll.
arkaskutya teteme.
kos volt. S meny-
rette a szabad, erdei
lfutott egy pillangó
tékosan ugrándozva
ölgyön át, a cigány-
amennyi apró gyer-
leghűbb játszópaj-

ztán nincs kutya.
a gazda nagy nagy
ge. Csak ez van.
elviszi haza, ott az
mentén, a völgyben
cigányfalú szélére.
egy fa alá. A kuny-
ából éppen kiláthat
gyerekek meg szed-
gallyakat s bele-
k a földkupacba.
bla is kéne majd,
ha lesz itt valaki,
tud, rápingálja: „Itt
a Kutya".
gjár neki.

(Rab)

hozták ményeit

ben, Gabon fővá-
három helyi politi-
ezetői a szakszerve-
tők jelenlétében pén-
yüttes ülésen határo-
tak arra, hogy az új
lkotmányszerinti „kö-
" állami státust fog-
telni Gabon számára.
Madagaszkári kormány-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 AUG 25.
Dunántúli Napló

Bizse János

1021

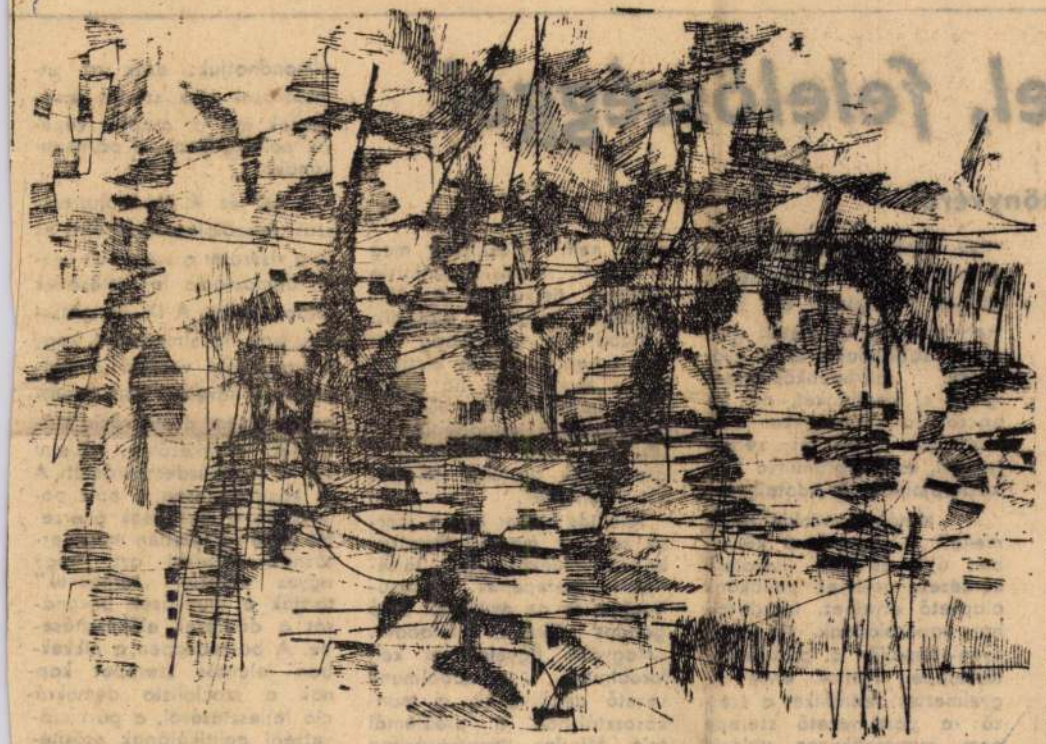

Bizse János: Balatoni kikötő. Fotó: Nádor Katalin

el, felelősséggel

könyvéről —

vagy éppen nemzetközi kérdésekről nyilvánít véleményt. Szóljon bármiről és bármely posztról, az élettel igen szoros kapcsolatot tartó gyakorlati pártmunkás-vezető igazít el bennünket, ad tanácsot, a munkánkkal összefüggő ideológiai kérdésekben, és a pártmunka hétköznapjainak feladataiban.

A témák sokoldalúsága mellett is vannak a könyvben újra és újra visszatérő kérdések, amelyek politikánk alapvető elveihez, feladataihoz kapcsolódnak. Az egyik ilyen témakör a párt vezetőszerepe. Fontos elvre figyelmeztet bennünket a szerző: a párt vezető szerepe nem automatikusan valósul meg. „Érvényre jutásáért, vagyis a párt politikájának gyakorlati megvalósításáért — olvassuk A pártélet időrepe nem valósítható meg a párt marxista—leninista egysége nélkül... A párt egysége harcban erősödik. Harcban a szektásság ellen, amely a pártot elszigeteli a tömegektől, ha engedünk befolyásának; harcban a jobboldali opportunizmussal, amelynek térhódítása a szocialista pozíciók feladását jelentené".

Jelentős helyet kap a szerző minden megnyilatkozásában a munkásosztály történelmi szerepének hangsúlyozása és az osztállyal való gondos törődés feladata. „Nagyobb figyelemmel kell fordulnunk társadalmunk vezető osztályának, a munkásosztálynak a problémái felé. Minden vonatkozásban javítani kell a munkásság, elsősorban a nagyüzemi munkásság között a tevékenységünket. Többet kell

elmondhatjuk: ezek az útmutatások szó szerint érvényesek ma is, alapját képezik politikánknak, a pártmunkának.

A IX. és X. pártkongresszusi felszólalásokban újra és újra visszatér a szerző az üzemi demokrácia fejlesztésének fontosságára. A IX. kongresszus arra figyelmeztetett, hogy a gazdasági vezetők önállóságának növelése nem jelentheti az üzemi demokrácia szűkítését, ellenkezőleg, növelni kell a munkásdemokráciát. A X. kongresszuson a párt politikáját, a munkások önérzetét sértő tűrhetetlen magatartásnak minősíti azt, hogy egyes vezetők „terhesnek" tartják a munkások bevonását a döntések előkészítésébe. A beszédekben, a cikkekben jelentős szerepet kapnak a szocialista demokrácia fejlesztésével, a párt szövetségi politikájának erősítésével kapcsolatos kérdések, nemcsak mint a párt politikájának alapelvei, hanem az ezekből adódó gyakorlati

Bizse János: Táncszvit

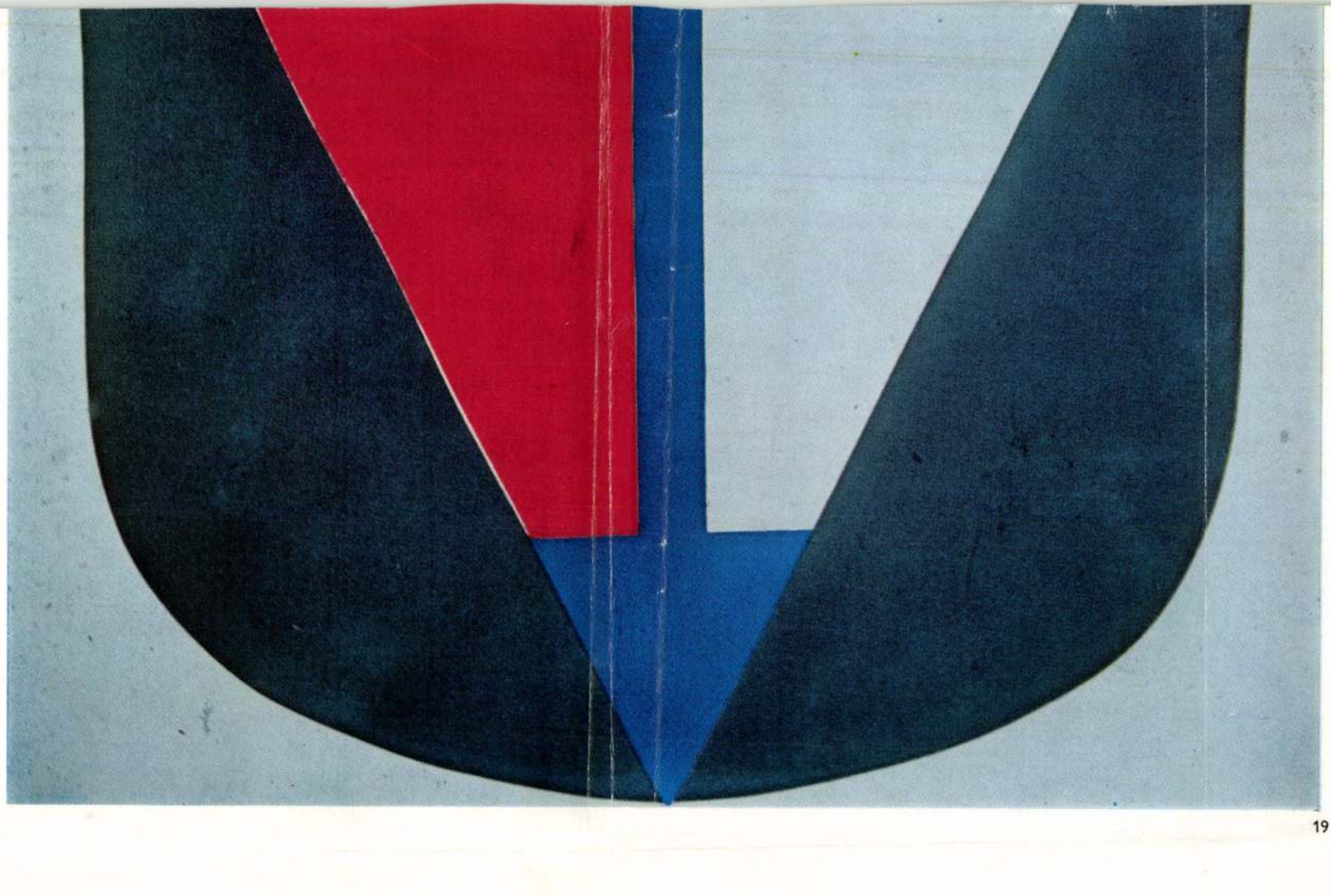

Jelenkor, Pécs, 1974. 9.
1021

TÜSKÉS TIBOR

KÉPZŐMŰVÉSZEK MŰHELYÉBEN

BESZÉLGETÉS BIZSE JÁNOSSAL ÉS ZS. KOVÁCS DIANÁVAL

Amióta az újkori magyar művészet történetéről beszélünk, az utóbbi hetven-nyolcvan évben, a művészeti élet szívesen „szerveződik" műhelyek, iskolák, művésztelepek köré. A nagybányaiak voltak az elsők. „Ezzel új fejezet kezdődik a magyar művészet történetében — írja Fülep Lajos. — Amire addig példa alig volt nálunk: egymástól egészen különböző egyéniségek fognak összse, hogy közös feladat megoldásán fáradozzanak, s évek hosszú során küzdjenek ugyanazon célért, ha nem is mind egyforma kitartással, s a cél egyforma megértésével, mégis mindnyájan hozzájárulva valamivel a probléma kibontásához, kiegészítői a sokféleségében is homogén szellemű mozgalomnak."

Évtizedek óta Dél-Dunántúl művészei — festők, szobrászok, építészek, szőnyegszövők, keramikusok, grafikusok — rangos művekkel vannak jelen a magyar művészeti életben. A művészeti értékek vizsgálatában, mérlegelésében Fülep Lajos igénye ma is példamutató: „a lokális jelentőségen túl emelkedve van-e a magyarnak (a mi esetünkben: a helyinek, a vidékinek, a dél-dunántúlinak) valami sajátos küldetése az európai művészet közösségében, a világművészetben?"

Ezt keresem az alábbiakban én is. Az egyéni különbségek mellett vannak-e közös feladatai, eszméi, céljai Dél-Dunántúl művészeinek? Van-e valami jellegzetessége az itt születő műveknek? A helyi jelentőségen túl hogyan állnak meg „a művészet nagy egyetemén és teljességén belül", s mit mondanak korunknak és nemzetünknek? Tájékozódni és tájékoztatni szeretnék. Dél-Dunántúl művészetének sokfelé ágazó erővonalait keresem, a maiban a maradandót, a helyiben a másokhoz is szólót. Kérdéseket szeretnék föltenni és választ kapni a korszerűségről, a művészet általános és egyéni problémáiról, a tehetség természetéről, a közízlésről és időbeli változásairól, a művészet és a kritika viszonyáról.

Beszélgetni szeretnék az alkotókkal — festőkkel, szobrászokkal, építészekkel, szőnyegszövőkkel, keramikusokkal, grafikusokkal —, kérdésekkel faggatva őket: Hogyan indultak? Mit jelent ma Dél-Dunántúlon élni, dolgozni? Hogyan épül művük, pályájuk? Milyen gyökerek kötik őket korukhoz és társadalmukhoz? Látogatóba, műtermekbe, a képzőművészeti élet műhelyeibe hívom az olvasót. Előítéletek nélkül, egyszerű nézőként keresem meg az alkotókat, a megértés és a megértetés szándékával.

Szeretném, ha a kérdések és a válaszok nyomán kirajzolódna a kép Dél-Dunántúl mai művészeti életéről, problémáiról, a művészek emberi és alkotói egyéniségéről, munkásságáról. Szeretném megosztani az olvasóval az élmény melegét, amit a művekkel és az alkotókkal történt találkozás adott.

* * *

Nyár van, rekkenő július, kora délután. Az izzadtság csorog a házfalakról. Az aszfalt folyik az utcán. A fényes szurokban nyomot hagy a pneumatik. Négy órára beszéltük meg a találkozót.

Eredetileg azt gondoltam, majd egyik este kiülünk a sétatéri Kioszk asztalai mellé, az árnyas gesztenyefák alá, hűs söröket kortyolgatunk, beszélgetünk, és lassan elkészül az interjú. De nem. Bizséék, úgy látszik, komolyan veszik a beszélgetést. Itt valóban szabályos műteremlátogatásra kell készülnöm.

Zavaromban korábban érkezem, s hogy elüssem az időt, a Barbakán körüli építkezést nézegetem. Műemlékvédelem címén újkori várépítés... Valamikor itt húzódtak a pécsi vár falai, itt volt a várkapu, a felvonóhíd. Most frissen fejtett köveket vernek szét a súlyos kalapácsok. A törmelékből készül a helyreállított várfal.

Bartók Béla utca 18. — mondogatom magamban. Állok a 18-as számú ház előtt, de ismeretlennek tűnik az épület. Valaki kijön a kapun. — Bizse Jánosékat keresem. — S bizonytalanul hozzáteszem: — Bartók Béla utca 18. — Itt nem laknak — hangzik a válasz. — Ez a Landler Jenő utca.

Átnézek az utca túloldalára, s akkor ismerem meg a házat, ahol Bizséék laknak. Két utcára néz a telek. Két utcáról van a házba bejárás. A deszkakapus főbejárat a Bartók Béla (volt Árpád) utcáról nyílik. A vasajtós hátsó bejárat a Landler Jenő (volt Klimo) utcáról. Innét viszont a ház a 21-es számot viseli. A kapu mellett a falon piros postaláda: Bizsééknek saját postahivataluk van.

Csaknem húsz éve már, hogy először jártam itt. Akkor Bizse bácsit, a lakatost kerestem. József utcai társbérletünk egyetlen ékessége egy Zeiss Ikon zár volt. A forsriftos zárhoz még egy kulcsot kellett csináltatni. Az egész városban nem akadt lakatos, aki vállalta. — Próbáld meg a Bizse bácsinál. Ha ő nem tudja a kulcsról a másolatot megcsinálni, nincs több lehetőség... — mondta valaki. És Bizse bácsi megcsinálta a másolatot.

Most újból itt állok a Bartók Béla utcai ház udvarán. Bizse bácsi, a nagyszerű lakatos és fémműves, különlegesen szép, kovácsolt vasmunkák készítője azóta — ahogy Pécsett mondják — kiköltözött a Surányiba, s a hajdani vasporos műhelyeket birtokba vették az ifjabb, sőt a még ifjabb Bizse-família tagjai.

Az udvaron gyümölcstől terhes barackfák, pirosra föstött kertipadok, esővájta kövek, árnyékos bokrok, intim búvóhelyek. Odébb hófehér autó.

— Szép helyen laksz — mondom, amikor belépek a házba.

— Ezt is lebontják egyszer... — mondja Bizse János. — Itt húzódott a régi várárok. Nézték már a műemlékesek.

— Azok inkább építenek. Műkövekből műfalakat.

— Nézd, száz év múlva olyan mindegy lesz már. Senki se tudja megmondani, melyik fal volt az eredeti, melyik az újjáépített.

Amikor beléptem az udvarra, Bizse János az üvegezett verandán éppen olvasgatott. A színes magazint leteszi a kezéből, és ruganyos léptekkel elém jön. Látom, hogy várt. Ebben a tikkasztó délutánban is olyan friss és eleven mozgású, mintha két szett között tartott volna rövid pihenőt a teniszpályán. Szép magas, kisportolt ember, gondolom magamban.

— Akár indulhatunk is — mondja, és az udvaron álló autóra mutat. — Mama, legyen szíves, majd csukja be a kaput...

Beülünk a hófehér Zsiguliba, és elporzunk.

Próbálom közös ügyünkre fordítani a szót:

— Tudod, János, ez csak afféle beszélgetés lesz. Nem tanulmány. Semmi fennkölt esztétika vagy műelemzés. Én kérdezgetek, és te, ha akarsz, válaszolsz, ha nem, nem.

— Na persze. Indiszkrét kérdések nincsenek, csak indiszkrét válaszok... De azért előbb nézz körül a műtermemben. Tudod, a hangulat, a környezet. Egy kis atmoszféra.

Csüggedten tapogatom zsebemben a jegyzetfüzetet. Itt képek következnek, képek állványra föl, állványról le, hümmögések, szép, szép, ez még szebb, tudod, ez a részlet, aztán újra képek, na most hunyoríts, nagyszerű, kiváló... Meddig bírom jelzőkkel?

Egy Kolozsvár utcai négyemeletes ház tetejére mászunk. A földszinten a festőnek külön levélszekrénye van. Megnézi. Üres. Kémények, tévé-antennák, egy szárítóhelyiség és egy szükséglakás szomszédságában van Bizse János műterme. A padlót műanyag borítja. A műterem két falán opál üveggel fedett ablakok húzódnak.

— Tudod, a szórt fény miatt van. A festéshez kell — mondja.

Kinyitom az egyik ablakot, és kinézek. Északra a Makár domb lágy hullámai, a Mecsek oldalára kapaszkodó házak szürke betonkockái, a hegybe nyíló zöld völgyek.

— Szép innét a város... — mondom.

— Én meg, nézd, színes szalagokat rakok az ablak elé, hogy ha kinyitom és szellőztetek, ne bámuljak ki az utcára. Az embert az apró dolgok is könnyen elvonják a munkától...

Amíg elkészül a fekete, Bizse János képeket szed le egy tömött polcról.

— Nézd ezt a képet — mondja egy élénk, csupa-lángolás, kék olajfestményre. — Szabálytalan kupolák, ez lesz a címe. Moszkvai emlék...

Melléje állít egy kisméretű tájképet.

— Nézd, ez meg milyen egyszerű. Mecseki táj. Több mint húsz éve festettem... Most elveszem a kupolákat, és a tájkép mellé teszem ezt a két, ugyancsak régi vásznamat. Ugye, most egyszerre kiszínesedik a régi tájkép? Mert nem mindegy a képnek, hogy mi van mellette. A szomszédság sokat számít... Persze van itt még régebbi dolgom. — Két csendéletet húz ki az élére állított képek közül. Vázák, almák egy asztalon Cézanne-os elrendezésben. — Ezeket a negyvenes évek végén festettem... Vagy itt van ez a vászon. Tanulmányfej. Az egyik legkorábbi munkám. 1945-ben szerepelt először kiállításon. — Olajbarna férfiportré Mednyánszky modorában.

— Vallom, a festőnek végig kell járni a maga útját. Nem lehet kihagyni szakaszokat. Aki a végén kezdi, nem jut sehová. Azt hiszem, Brassai könyvében olvastam. Egyszer egy tizennégy éves gyerek elvitte a dolgait Picassóhoz, hogy mondjon véleményt a mester. Másnap Brassai megkérdezte Picassót: Milyenek voltak a képek? Picasso azt mondta: Ez a fiatalság zsenije. Egészen más a zseni fiatalsága. Először meg kell tanulnia majd a mesterséget. Anélkül nem lehet semmire se vinni.

— Hogyan történt a te indulásod?

Bizse egy régi, a mai ívpapírnál nagyobb alakú levelet tesz elém. Címzése: Bizse János úrnak, Pécs. „A Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társaságának nevében igazoljuk nagybecsű részvételét a Társaság által 1934. évi május hó 24—27. között rendezett Tehetségkutató Kiállításon, és örömmel állapítjuk meg, hogy értékes munkássága nagymértékben hozzájárult a Kiállí-

tás művészi színvonalának emeléséhez." Alatta keltezés, pecsét és aláírások. „Gosztonyi Gyula titkár. Török Lajos elnök."

— Egy tizennégy éves gyerek, egy negyedik gimnazista kapta ezt az írást... Pécsett születtem, itt jártam gimnáziumba, 1939-ben érettségiztem. Bezzegh Zoltán volt a tanárom. Két évig tanított rajzot nálunk. Akkor még fiatal tanár volt. Ő lelkesített, biztatott.

— Mondj valamit édesapádról!

— Nagyon sokat voltam a műhelyében. Minden nyáron a keze alatt dolgoztam. Tudom, mi a munka. A régi, lábbal hajtott fúrógép alaposan megizzasztott. Amíg a többi srác a strandra járt, én vasat reszeltem, fűrészeltem, kalapáltam. Hej, de sokat dolgoztam abban a műhelyben... — Egy pillanatra behunyja emlékeket látó, zölden csillogó szemét. — A munka szeretetét, az anyag ismeretét tanultam meg tőle. A legtöbbet...

— Érettségi után?

— Budapest következett, a képzőművészeti főiskola. Aba Novák Vilmos, Szőnyi István és Kontuly Béla voltak a tanáraim. 1945-től újra itthon vagyok. 1946-tól különféle iskolákban tanítottam. A képeim rendszeresen szerepeltek akkor már kiállításokon. Közvetlenül a felszabadulás után igen élénk művészeti élet zajlott a városban. Van egypár régi cikk-kivágásom abból az időből. „Vasárnap nyílik meg a pécsi Képzőművészek Szabad Szakszervezetének rendezésében Bizse János, Gádor Emil és Kelle Sándor kiállítása a Baranya vármegyei Múzeumban." „Ortutay Gyula közoktatási miniszter megvásárolta Bizse János egyik olaj csendéletét." „Bizse János vad, fiatal temperamentummal veti oda a színeket." Ilyeneket írtak az újságok.

— Mit jelentett az induló festőnek a társak közelsége? És a Párizsból hazatért Martyn Ferenc jelenléte?

— 1945-ben ismertem meg Ferencet. — Bizse János egy pilanatra elhallgat. Látom, mielőtt kimondaná, megrágja magában a szavakat. — Sokat tanultam tőle, az biztos. Mint embertől, mint mestertől, mint a szellem kitűnő művelőjétől. Művészi etikája, festői gondolkásmódja fogott meg.

— Véleményed szerint Nagybánya, Szolnok, Gödöllő, Kecskemét, Szentendre, Hódmezővásárhely mellett volt-e, van-e valamiféle pécsi iskola?

— Azt mondják, hogy nincs... — A festő beszívja alsó ajkát. Két jellegzetes ránc jelenik meg az arcán. — De amikor a mi csoportunk, a pécsi és baranyai képzőművészek bemutatkoztak 1969-ben a Galériában, a kívülállók észrevettek valamit. Egy jegyet, egy jellemző vonást, ami erre a társaságra illik. Mi, akik benne élünk, talán nem vesszük észre, nem is figyelünk rá. De aki odajött a kiállításra, az meglátta, hogy ez a társaság frisebb, elevenebb, mozgékonyabb, mint... Nem folytatom. Megfogadtuk, hogy esztétikáról, komoly dolgokról, elméletekről nem beszélünk.

— Martyn Ferenccel egyszer közös képet is festettetek.

Bizse elneveti magát.

— Hát persze... Te ilyesmire is emlékszel? Akkor az divat volt... Humorral kezdtük, de komolyan folytattuk. Röstellkedni valóm nincs miatta. Én akkor a gépiparban tanítottam. Gépekkel, mesterségekkel foglalkoztam. Világéletemben szerettem a szerszámokat. Én csináltam a képhez a rajzokat a gépekről, a szerszámokról. Ferenc a figurákkal foglalkozott. Aztán kölcsönösen beleavatkoztunk egymás munkájába. Én voltam a segéd, Ferenc a mester. Végül is elkészült a kép. Tanműhelyben lett a címe. Ha kicsit játékosan, ha ki-

csit kényszeredetten haladt is a munka, a nagy reneszánsz műhelyek levegőjéből, a közös alkotás örömeből éreztem meg akkor valamit.

— Mondj még valamit, amire szívesen emlékszel a korábbi évekből?

— Kerestük egymást... Elmentünk egymás műtermébe... Beszéltünk a képekről... Jól vannak-e a szélek megoldva? Letakartuk a képet, csak az egyik sarkát hagytuk szabadon, aztán megkérdeztük egymástól: Te ezt hogyan folytatnád? Szakmai beszélgetések voltak ezek.

— Ma?

— Ma ez nincs meg. Talán nagyobb az emberek elfoglaltsága. Mondd, mikor ültünk le mi utoljára beszélgetni? Ferenccel is elég régen találkoztam. Talán szemérmesebbek lettünk. Meg érzékenyebbek. Somlyó Györgynek van egy verse... Nem. Szabó Lőrinc írta... Valaki a költő véleményét kéri, és ő őszintén elmondja. Mi lesz a következménye? Hát te is az ellenségeimhez tartozol? — mondja a másik ember. Mert nem bírja elviselni az igazságot. A költő azzal fejezi be a verset: És akkor elkezdtem hazudni és mellébeszélni...

— Úgy tudom, már nem tanítasz.

— 1972 óta a Művészeti Alap a munkáltatóm. Céltudatosan készültem erre az állapotra. Már a művészeti gimnáziumban fél óraszámban, fél fizetéssel dolgoztam.

— Ért valamikor sérelem, méltatlan bántás?

— Én mindig dolgoztam. Én mindig megtaláltam a lehetőséget a munkára.

— Emlékszel az 1959-es pécsi tavaszi tárlatra? Volt ott valami vita... Meg egy magnetofonszalagot is emlegettek sokáig...

— Tánc-szvit című képemmel szerepeltem a kiállításon. Ezen a tárlaton még elég nagy ellenkezést váltottak ki az elvontabb festmények. Az volt az érdekes, hogy az én képemet elvontsága ellenére mindenki megszerette. A konzervatívok meg a modernek is. Azt mondták, érzik benne a tánc ritmusát, a lendületet, a mozgást. Nem tudom, mennyit ér az a kép, de akkor ott, azon a kiállításon volt egy helyzeti értéke. Talán segített kaput nyitni az elvontabb festészet számára... Kosztolányi jut eszembe. A versről mondja, de alighanem a képre is érvényes. Nem kell agyonmagyarázni a műveket. Vagy tetszik, vagy nem. Goethe se magyarázta a verseit. Én is megtanultam: Mindig két képet kell az állványra tenni. És a nézőtől ezt kérdezem: Melyik tetszik? Az egyik biztos mindig jobban tetszik, mint a másik. És az emberek ettől megnyugszanak.

— Hogyan telik el egy napod?

— Nagyon szigorú programom van. Az a jó napom, amikor háromnegyed hat és hat óra között kelek. Beülök a kocsiba, és fölmegyek a Mecsekre, a Mandulásig. Híve vagyok a kocogó mozgalomnak. Ha nem sürget a munka, akkor végigfutom a nagypályát, ha nincs elég időm, akkor a kicsit. Dicu is el szokott kísérni. Nagyon jónak tartom, hogy megcsinálták azt a pályát. A futás mellett jók a kis állomások is. A torna az összes izmot megmozgatja... Aztán gyerünk vissza a városba. Mosdás, borotválkozás, közben rádió, reggeli, újság. Nyolc óra körül elindulok hazulról, és délig itt vagyok, dolgozom. Először megnézem, tegnap mit csináltam. Másnap mindig tisztábban lát az ember. Akkor vagy a tegnapi képet folytatom, vagy egy régebbit veszek elő. Az én módszerem az, hogy egyszerre nyolc-tíz festményt elkezdek. Mindig a legszerényebbel foglalkozom. Ha az ütem jó, akkor a sorban a legszerényebb előrelép,

és jön a következő. Ezt így vég nélkül lehet csinálni... Egy órakor hazamegyek. Ebéd után vagy visszajövök ide, vagy elmegyek a grafikai műhelybe, vagy otthon maradok. Most például a házi műhelyben intarziát csinálok. Majd ezeket is megnézed...

— Pihenés, alvás, egy kis ebéd utáni szieszta? — kérdezem, s megint a négy órára megbeszélt találkozásra gondolok.

— Nem jó. Nem szeretem. Inkább korábban fekszem. Nem szoktam sokáig fönnmaradni. Kilenc-tíz órakor már alszom. Jól alszom! Ha korán kelek, akkor az egész napnak üteme van.

— Könyvek?

— Az igen. A verseket szeretem.

— Például?

— Saint-John Perse verseit. Amit írtál róla, amikor Nobel-díjat kapott, kivágtam, és sokáig megőriztem. A Száműzetés, a Tenger... Az valami csodálatos... Annyi képi ötletet tud adni... A magyarok közül Ady a kedvencem. Meg Kosztolányi. Ha egy írónak valamelyik könyvét megszeretem, akkor a többit is meg akarom ismerni. A maiak közül így jártam Somlyó Györgygyel...

Most nézem meg jobban a szoba berendezését. A fal melletti polcon, ahol a bekeretezett képek némi helyet hagytak, könyvek. Edith Piaf: Nem bánok semit sem! Paul Cézanne levelei. S hat-nyolc Somlyó-kötet... Apró asztal mellett két összecsukható szék. Az egyik fémvázas, a másik apró lécekből összerakott. Már amikor Bizse János hellyel kínált, nehezen választottam. Elég kényelmetlennek látszott mind a két szék. Sehol egy heverő, egy vonzó fotel. (Ismerek költőt, aki verset írni is csak fekve tud...) A kényelem egyetlen jele a villanyrezsó és az ablak alatt a gázkonvektor.

— Nem rideg kissé ez a műterem?

— Csak itt tudok dolgozni. Persze, mielőtt jöttél, rendet raktam.

— Hogyan dolgozol?

— Járok, leülök, járok, leülök, így készül a kép. Előbb a vászon előtt tevékenykedem, aztán eljövök tőle, s mint kritikus szemlélem. Közelről is szólni kell a képnek, de összhatásának is meg kell lenni. Ez a fatalpú gyógypapucsom — mutat a földre —, ennyi kényelmet engedek meg magamnak.

A műteremben megsűrűsödnek az árnyékok.

— Na, menjünk tovább — mondja a festő.

Újra a lépcsőház, az utca, az autó. Nagy ívben a Szent István térre hajtunk. Pátzay szép szobra, a Nővérek mögött tesszük le a kocsit.

— Ezt is nézd meg — mutat Bizse a Nevelők Háza felé. — Ha eddig nem volt pécsi iskola, itt majd lesz. Tavaly nyitottuk meg a grafikai műhelyt. A Művészeti Alap és a tanácsok a fenntartói. Tíz alapító taggal indultunk. Vendégművészeket is fogadunk. Külföldieket is. Én vagyok a műhely vezetője...

„Egyemeletes, klasszicizáló későbarokk lakóház" — írják a műemléki könyvek. Az egyik legszebb régi pécsi épület. „Földszintjén kosárívben záródó, lizénákkal keretezett kapu nyílik. Fölötte csigás konzolokon, később átalakított vasrácsos erkély helyezkedik el..." Mi egy kétszárnyú, az udvarról nyíló vasajtón a pincébe ereszkedünk. A falban rozsdás vaskampók. Valamikor jóféle cirfandlival, gyükési, aranyhegyi borokkal telt hordókat gurgattak errefelé. A kimeszelt, betonozott padlójú pincében most gépek állnak. Kőcsiszoló, kézisajtoló.

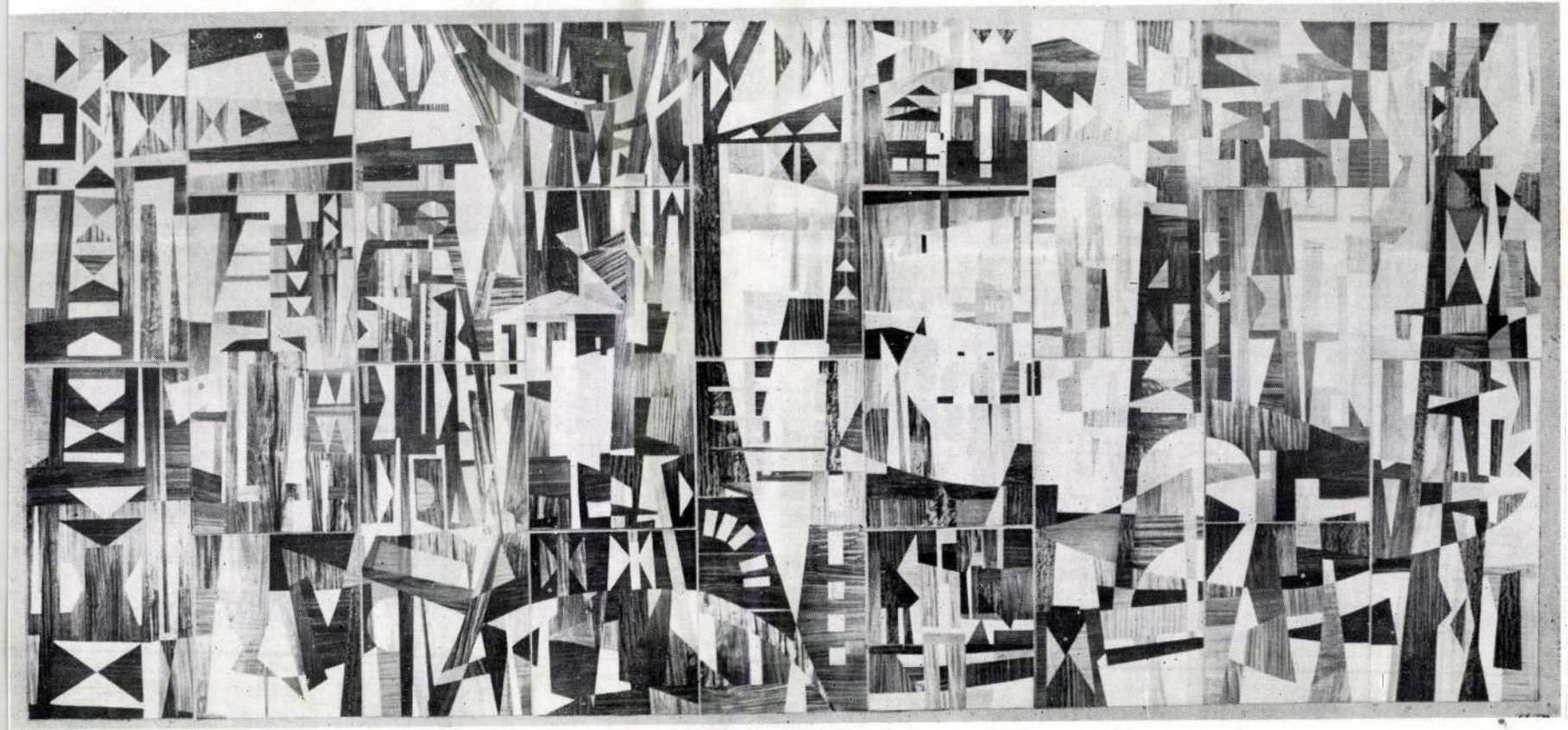

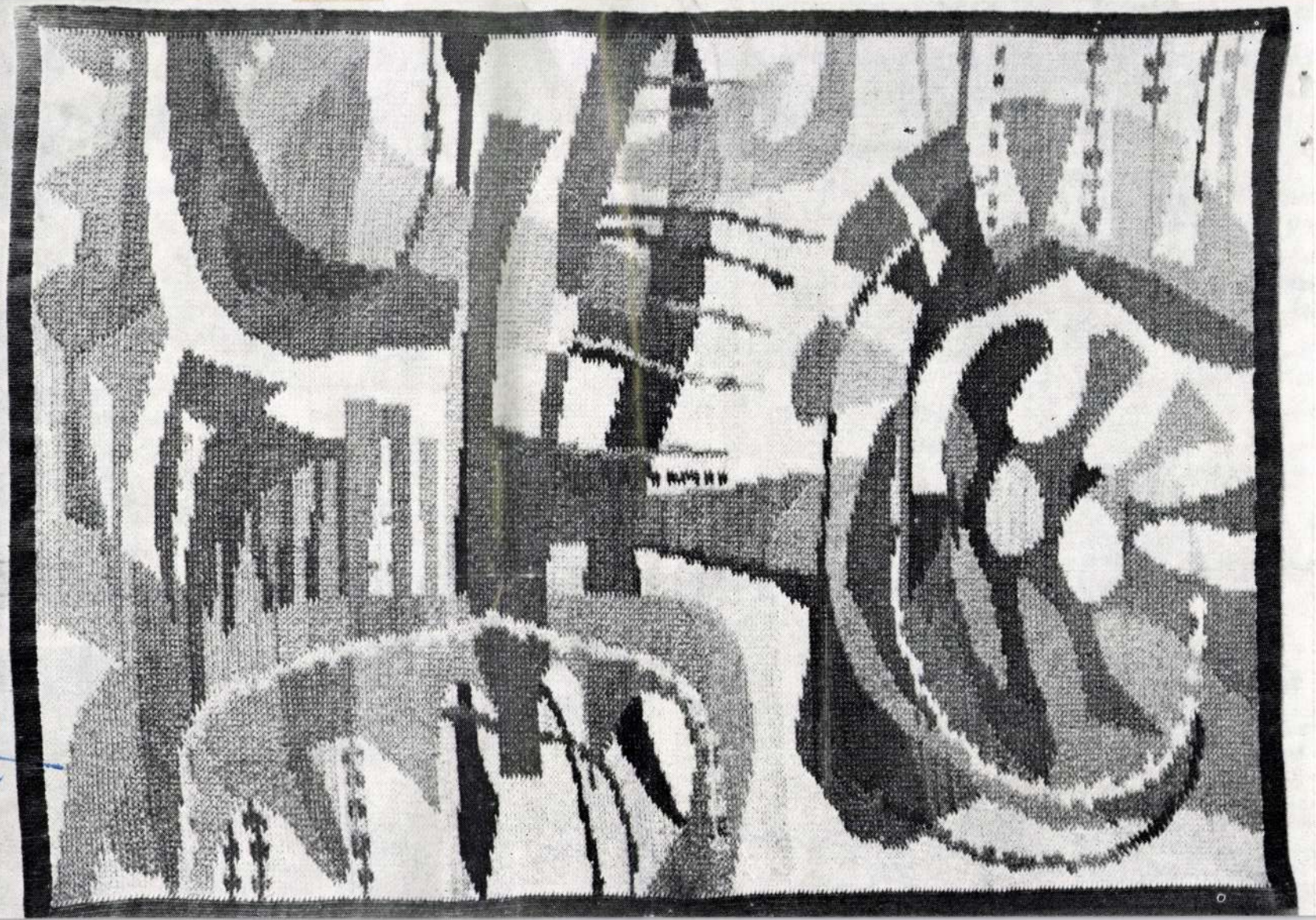

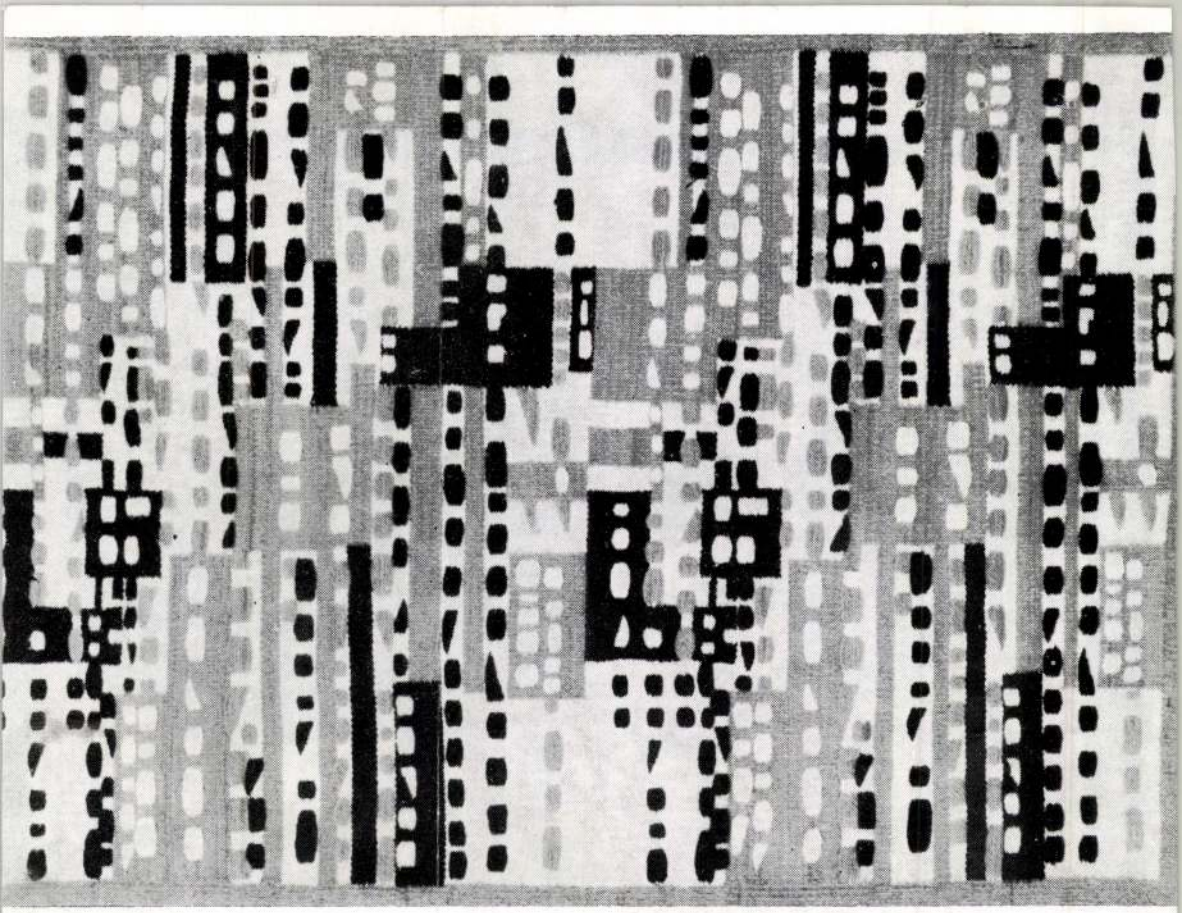

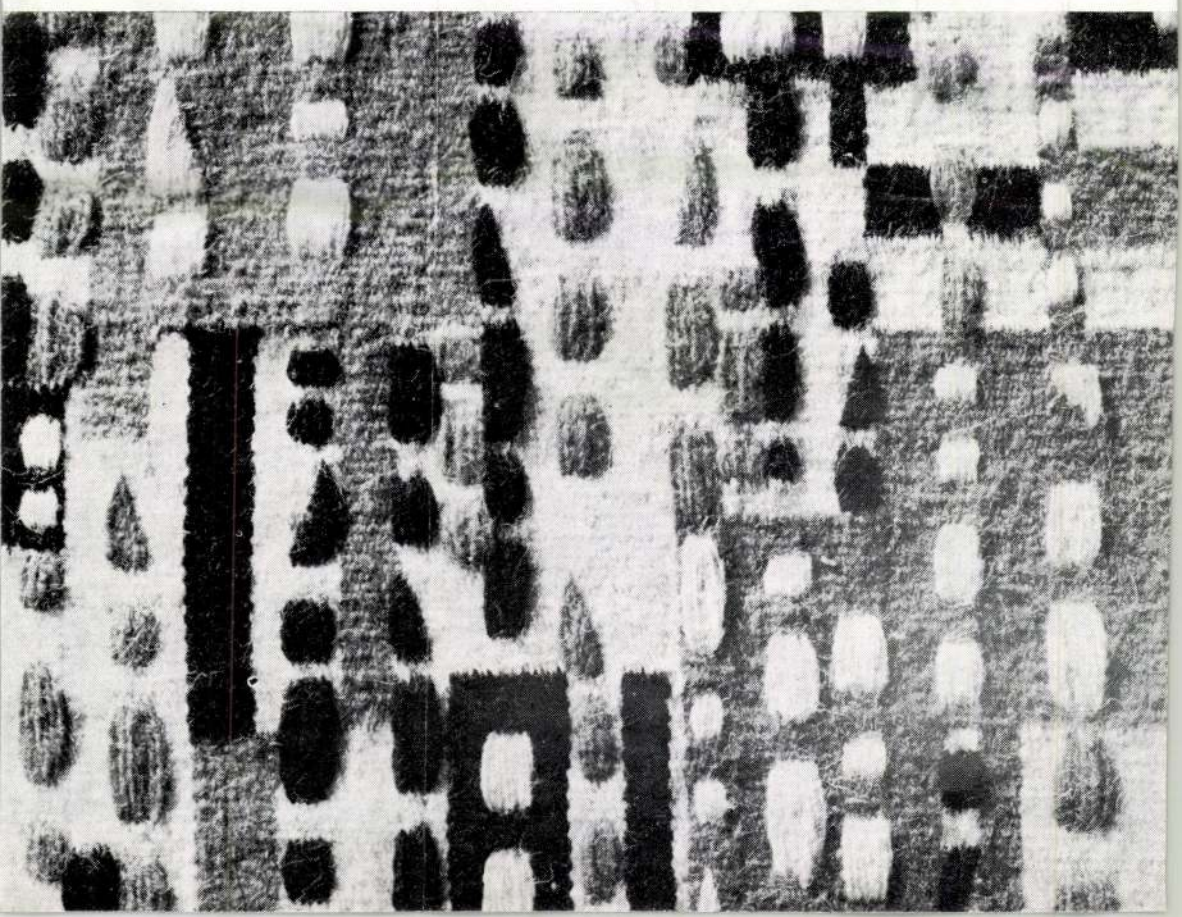

— Litográfiát és rézkarcot tudunk itt csinálni. Most készül egy album a harminc éves évfordulóra. Soltra, Bérces Gábor, Erdős és én három-három lapot adunk bele a mai Pécsről. Száz példányban jelenik meg az album.

Bizse kész levonatokat tesz elém. Elmagyarázza, hogyan készül a litográfia, a rézkarc. Az asztalokon munkaeszközök, papírlapok, tervek. Ez a pince valóban nem műterem, hanem műhely.

— Szeretek ide bejönni... Ez a műhely közös munkából született. A köveket a litográfiához például a bonyhádi zománcgyár adta, a kézisajtolót a MÁV-nyomda... Itt azon melegében látjuk egymás dolgait. A sokszorosító grafika mozgékony műfaj... Néha Martyn is bejön. Itt nem lehet mellébeszélni...

A Bartók Béla utcai hűvös lakásban folytatjuk a beszélgetést.

— Mit iszol? Bort vagy pálinkát?

— Pálinkát...

Nevet. Látom, hogy az ő gusztusát is eltaláltam.

— Tudod, azért csináltam így ezt a délutánt, a sorrendet, hogy most én is ihassak. Ma már nem ülök többet kocsiba. Valamikor biciklivel jártunk Mecseknádasdra. Később motorkerékpárt vettem. Most autóm van.

— Vannak kedves tárgyaid?

— Nem ragaszkodom hozzájuk. Nincsenek kedves tárgyaim. Sok képemet eltüzeltem már. Van egy fiókom — kihúzza a mellettem álló kis asztal fiókját —, ide belerakok mindent. — A zsúfolt fiókban dugóhúzót, papírvágókést, ollót, csontra száradt vadgesztenyét, spárgát, zsilettpengét pillantok meg. — Ha keresek valamit, persze, sose találom meg. Akkor kizsürizem az egész fiókot. Szpitty, röpül minden. A műterembe is csak a szükséges dolgokat viszem be.

Bizsémé, Zs. Kovács Diana bejön a szobába, és az asztalhoz ül:

— Én se mehetek be... — nevet az asszony.

— Amikor megkaptam a Kolozsvár utcai műtermet, azt mondta Martyn: János, most légy határozott! Különben vége a munkának...

Tulajdonképpen most azt kellene megkérdeznem: Aztán határozott voltál-e? Helyette azt mondom:

— Utazás, külföld?

— Franciaország. Párizs! — mondják szinte egyszerre.

— A tisztánlátás, a mérlegelés miatt fontos — tűnődik Bizse. — Hol van a magam helye ebben a világban?... Kétszer voltunk Franciaországban. De nagyon érdekes volt a moszkvai—leningrádi utazás is. Főként építészeti szempontból. A méretek, az arányok, a gazdagság, ami ott van...

— Itália?

— Nem olyan tiszta, mint Franciaország. A trecento, a quattrocento persze kivétel. Meg Firenze...

Diana veszi át a szót:

— Franciaországnak sugárzása van... Először voltunk Párizsban. Ági lányunk is velünk volt... Új város. Gyerünk egy kis szabad mozgásra... Ha egy új városba érkezünk, először mindig külön-külön bolyongunk... Aztán este valahol találkozunk... De most elfelejtettük megbeszélni a helyet... Egész nap mind a hárman másfelé jártunk, este mégis véletlenül összefutottunk a kivilágított kőtárnál... Csodálatos volt... A szobrok mindig más-más irányból kapták a fényt. Sétálva mentünk. A Szamothrakei Niké. A terem legmélyén a Milói Vénusz... Aztán beértünk a mezopotámiai terembe. Most is megborzongok. Ott volt egy nagy teremben a Bikafejes oszlopfő. Ezeket a

szobrokat én évekig ötször-öt centis fotókon láttam és tanítottam. Oda írták a kép mellé az eredeti méretet, de ez most valami egészen más volt... Óriási volt... Párizsban először Mezopotámiába szerettem bele...

— Róma zavart — mondja Bizse János. — Zavartak a rétegei. Az ókor, a középkor, a reneszánsz, a barokk mind egymás mellett és egymás fölött. Bolyongunk, bolyongunk, de nem látunk ki az erdőből. Az olaszok se tudnak mit csinálni Rómával. Ott van például a Colosseum. Olyan, mint nálunk, Pécsett a pincerendszer.

— Mit jelent a természet, a táj számodra, János?

— Az élettel azonos. Az ősz: a sárguló fűszálak játéka. A nyár: a víz felszínének tükröződése.

— És a szerszámok, a gépi szerkezetek?

— Hozzájuk nőttünk. Ragaszkodunk hozzájuk. Tele van az életünk gépekkel. Ahogy fölébredsz: villanyborotva, gázrezsó, kávéfőző... Régebben sokat foglalkoztam velük. Ma egyre komplikáltabbak. Szakemberekre kell bízni őket... Az emberrel, a figurával kellene többet foglalkozni. Ez az én mostani programom. Vagy inkább csak elképzelésem. Mert ha tudnám előre, hogy milyen lesz a következő képem, nem foglalkoznám már vele. Lehet, hogy ez nem divatos válasz. De nem akarok divatos lenni. Az op art akkor tetszett, amikor a nők ruháján láttam, 65-ben, Párizsban. Mentek az utcán, és együtt mozgott, vibrált vele a testük... Minden eredményt föl kell használni. De nem lehet megállni a művészetben...

Bizséné indiánarcán is a régi utazások emléke játszik:

— Motoros korszakunkban sokat mászkáltunk az országban. Az utazás arra jó, hogy kialakul az emberben az összehasonlítás mércéje. Szép a tenger, de ott Györöknél a Balaton se kutya. Vagy amikor Pestről jövet autóval elhagyjuk Szekszárdot, és beérünk a Mecsekbe, az embert megfogja valami: Gyönyörű ez a Dél-Dunántúl. Vagy amikor először jöttünk meg Párizsból, és megláttuk Uránvárost: Ez a Tillai-féle együttes nem is olyan rossz...

Bizsének is eszébe jut egy emlék:

— Egyszer Hódmezővásárhelyen töltöttem pár hetet a művésztelepen. A helybeliek sehogy sem értették, miért megyek föl minden nap a töltésre. Azért mentem föl, hogy lássak valamit.

— Dunántúlnak derűje van — mondja Bizséné. — Gyöngyösön születtem. A Mátra és a Mecsek között talán valami geológiai rokonság is van. Szőlő és barack terem ott is, itt is. Ezért érzem magam otthon Pécsett.

— János, hiszel te abban, hogy a XXI. században az embernek még szüksége lesz festett képekre?

— Manapság sokat beszélnek a környezetesztétikáról, de azt hiszem, ebbe a kép is beletartozik. Szükség van a köztéri szobrokra, a murális feladatokra. De szerintem a kép intimitása is meg fog maradni. Az új gondolatok mindig a rajzban, a táblaképben fognak megjelenni. Aztán nőnek át más művészetekbe. Az építészetnek a környezetesztétikára van nagy hatása. De ez nem teszi fölöslegessé a festészetet. Delacroix mondja valahol: Az épület geometriáját a fecskefészkek, a fák rajza oldja fel... Nem biztos, hogy a geometrikus épülethez geometrikus díszítés szükséges...

Kimegyünk az udvarra. A dél felé néző lakásra derékszögben Bizse bácsi, a Papa hajdani műhelyei húzódnak. Azóta, hogy nem pattognak itt a tüzes szikrák, nem hajlítanak vasat, nem reszelnek kulcsot, a szobákat kőlapokkal fölpadlózták, kimeszelték. Itt van a középső lány, Ágnes „zeneszobája". (Csak az ablakon pillantok be.) Itt van Bizséné, Zs. Kovács Diana szövőműhelye. (Ezt

BIZSE JÁNOS

Tüzes Tibor: Műteremben
Pécs. Jelenkor. 1978.

Nyár van, rekkenő július, kora délután. Az izzadtság csorog a házfalakról. Az aszfalt folyik az utcán. A fényes szurokban nyomot hagy a pneumatik. Négy órára beszéltük meg a találkozót.

Eredetileg azt gondoltam, majd egyik este kiülünk a sétatéri Kioszk asztalai mellé, az árnyas gesztenyefák alá, hűs söröket kortyolgatunk, beszélgetünk, és lassan elkészül az interjú. De nem. Bizséék, úgy látszik, komolyan veszik a beszélgetést. Itt valóban szabályos műteremlátogatásra kell készülnöm.

Zavaromban korábban érkezem, s hogy elüssem az időt, a Barbakán körüli építkezést nézegetem. Műemlékvédelem címén újkori várépítés... Valamikor itt húzódtak a pécsi vár falai, itt volt a várkapu, a felvonóhíd. Most frissen fejtett köveket vernek szét a súlyos kalapácsok. A törmelékből készül a helyreállított várfal.

Bartók Béla utca 18 – mondogatom magamban. Állok a 18-as számú ház előtt, de ismeretlennek tűnik az épület. Valaki kijön a kapun. – Bizse Jánosékat keresem. – S bizonytalanul hozzáteszem: – Bartók Béla utca 18. – Itt nem laknak – hangzik a válasz. – Ez a Landler Jenő utca.

Átnézek az utca túloldalára, s akkor ismerem meg a házat, ahol Bizséék laknak. Két utcára néz a telek. Két utcáról van a házba bejárás. A deszkakapus főbejárat a Bartó Béla (volt Árpád) utcáról nyílik. A vasajtós hátsó bejárat a Landler Jenő (volt Klimo) utcáról. Innét viszont a ház a 21-es számot viseli. A kapu mellett a falon piros postaláda: Bizsééknek saját postahivataluk van.

Csaknem húsz éve már, hogy először jártam itt. Akkor Bizse bácsit, a lakatost kerestem. József utcai társbérletünk egyetlen ékessége egy Zeiss Ikon zár volt. A forsriftos zárhoz még egy kulcsot kellett csináltatni. Az egész városban nem akadt lakatos, aki vállalta. – Próbáld meg a Bizse bácsinál. Ha ő nem tudja a kulcsról a másolatot megcsinálni, nincs több lehetőség... – mondta valaki. És Bizse bácsi megcsinálta a másolatot.

Most újból itt állok a Bartók Béla utcai ház udvarán. Bizse bácsi, a nagyszerű lakatos és fémműves, különlegesen szép, kovácsolt vasmunkák készítője azóta

horpadásai. – Ezt nem tudja senki! Hét hasműtétem volt. Pár szilánk még bennem van. Itt vannak a legnemesebb szervek – mutatja, – az uréter, a vese, a máj. Ha ezek közül egy is megsérül ... Így is majdnem elvéreztem ...

– A szilánkok még benned vannak?

Kérdésemet mintha nem is hallaná.

– Huszonnyolc éves voltam, élni akartam. Tartalékos tiszt voltam, szakaszparancsnok. Támadásban voltunk, éppen távcsöveztem, amikor váratlanul oldaltüzet kaptunk. Tudod, mi az oldaltűz? Voltál katona? Két géppisztolytár volt a hasamon, azokat érte a találat. Felrobbantak a lövedékek, és teleszórták szilánkokkal a hasamat. Csipesszel szedték ki a derékszíjat, a zubbony foszlányait. Tudom, mi a halál szélén lenni. Augusztus közepe volt. Vittek hátra ... Ez egy novella, kérlek. Egyszer mondtam már, hogy keresek egy írót, akinek elmondom ... Szeptikus láz ... Szív kell hozzá. Ha nincs, nem tudod átvészelni. De eszembe se jutott, hogy ebben meg lehet halni. Halál-gondolatom sose volt. Fegyelmezett ember voltam világéletemben ... Hát amikor Budapestre hoztak, a kórházban, a mellettem levő ágyon Bandi sógora feküdt. Neki a féllábát vették le. Fodor Bandi akkor mint kisdiák jött sógora látogatására. Azóta tartjuk a kapcsolatot ...

Kelle visszagyűri az inget nadrágjába.

– Megbántál már valamit életedben? Mi az, amit másképp csinálnál?

– Csak azt bántam meg, ha valakinek szükségtelenül lelki fájdalmat okoztam. Mit csinálnék másképp, ha erre mód volna? A másnapok arra valók, hogy ne essünk ugyanabba a hibába. Egyébként minden maradjon úgy, ahogy történt. Vállalom.

– Melyik emberi tulajdonságot tartod a legértékesebbnek?

– Az értelemtől és az érzelemtől átfűtött emberséget. A céltudatosságot, a szívósságot. Szeretek kiegyensúlyozottan élni. Gebauer Ernő derűs, vidám kedélyét szeretném visszaidézni. Az emberekkel néha ellentétbe került, mert jóhiszeműségét kihasználták. Az állatokat viszont nagyon szerette. Szellemes volt, mindig kész a sziporkázó viszontválaszra. Egyszer templomot festett falun. Reggel munkába indult, és találkozott egy már többször látott asszonnyal, aki éppen a ház előtt a járdát söpörte. Ernő bácsi a tőle megszokott grandezzával, mély meghajlással, kalapemeléssel köszönt: „Kezét csókolom, asszonyom!" Az asszony megijedt, azt hitte, valóban meg akarja csókolni a kezét: „Hagyja csak! Nagyon vizes, siettem ki, nem értem rá megtörölni." Erre Gebauer mester mosolyogva: „Kérem, asszonyom, nem tesz semmit. Ha óhajtja, tisztelettel szárazba teszem."

Az órámra nézek: dél elmúlt. Szedelőzködöm. Keresztülmegyünk a társbérleti előszobán. Vasárnapi ételszag terjeng a levegőben. Rántott hús, sült tészta szaga. Kelle a lépcsőház ablakához hív, és lemutat a városra:

– Egyszer ezeket a tetőket is szeretném megfesteni ...

– ahogy Pécsett mondják – kiköltözött a Surányiba, s a hajdani vasporos műhelyeket birtokba vették az ifjabb, sőt a még ifjabb Bizse-família tagjai.

Az udvaron gyümölcstől terhes barackfák, pirosra föstött kertipadok, esővájta kövek, árnyékos bokrok, intim búvóhelyek. Odébb hófehér autó.

Amikor belépek az udvarra, Bizse János az üvegezett verandán éppen olvasgat. A színes magazint leteszi a kezéből, és ruganyos léptekkel elém jön. Látom, hogy várt. Ebben a tikkasztó délutánban is olyan friss és eleven mozgású, mintha két szett között tartott volna rövid pihenőt a teniszpályán. Szép magas, kisportolt ember, gondolom magamban.

– Szép helyen laksz – mondom.

– Ezt is lebontják egyszer . . . – mondja Bizse János. – Itt húzódott a régi várárok. Nézték már a műemlékesek.

– Azok inkább építenek. Műkövekből műfalakat.

– Nézd, száz év múlva olyan mindegy lesz már. Senki se tudja megmondani, melyik fal volt az eredeti, melyik az újjáépített – mondja Bizse. Aztán hozzám fordul: – Akár indulhatunk is. – Az udvaron álló autóra mutat. – Mama, legyen szíves, majd csukja be a kaput . . .

Beülünk a hófehér Zsiguliba, és elporzunk.

Próbálom közös ügyünkre fordítani a szót:

– Tudod, János, ez csak afféle beszélgetés lesz. Nem tanulmány. Semmi fennköltesztétika vagy műelemzés. Én kérdezgetek, és te, ha akarsz, válaszolsz, ha nem, nem.

– Na persze. Indiszkrét kérdések nincsenek, csak indiszkrét válaszok . . . De azért előbb nézz körül a műteremben. Tudod, a hangulat, a környezet. Egy kis atmoszféra.

Csüggedten tapogatom zsebemben a jegyzetfüzetet. Itt képek következnek, képek állványra föl, állványról le, hümmögések, szép, szép, ez még szebb, tudod, ez a részlet, aztán újra képek, na most hunyoríts, nagyszerű, kiváló . . . Meddig bírom jelzőkkel?

Egy Kolozsvár utcai négyemeletes ház tetejére mászunk. A földszinten a festőnek külön levélszekrénye van. Megnézi. Üres. Kémények, tévé-antennák, egy szárítóhelyiség és egy szükséglakás szomszédságában van Bizse János műterme. A padlót műanyag borítja. A műterem két falán opál üveggel fedett ablakok húzódnak.

– Tudod, a szórt fény miatt van. A festéshez kell – mondja.

Kinyitom az egyik ablakot, és kinézek. Északra a Makár domb lágy hullámai, a Mecsek oldalára kapaszkodó házak szürke betonkockái, a hegybe nyíló zöld völgyek.

– Szép innét a város . . . – mondom.

– Én meg, nézd, színes szalagokat rakok az ablak elé, hogy ha kinyitom és szellőztetek, ne bámuljak ki az utcára. Az embert apró dolgok is könnyen elvonják a munkától . . .

Amíg elkészül a fekete, Bizse János képeket szed le egy tömött polcról.

– Nézd ezt a képet – mondja egy élénk, csupa-lángolás, kék olajfestményre. – *Szabálytalan kupolák,* ez lesz a címe. Moszkvai emlék . . .

Melléje állít egy kisméretű tájképet.

– Nézd, ez meg milyen egyszerű. Mecseki táj. Több mint húsz éve festettem . . . Most elveszem a kupolákat, és a tájkép mellé teszem ezt a két, ugyancsak régi vásznamat. Ugye, most egyszerre kiszínesedik a régi tájkép? Mert nem mindegy a képnek, hogy mi van mellette. A szomszédság sokat számít . . . Persze van itt még régebbi dolgom. – Két csendéletet húz ki az élére állított képek közül. Vázák, almák egy asztalon Cézanne-os elrendezésben. – Ezeket a negyvenes évek végén festettem . . . Vagy itt van ez a vászon. Tanulmányfej. Az egyik legkorábbi munkám. 1945-ben szerepelt először kiállításon. – Olajbarna férfiportré Mednyánszky modorában.

– Vallom, a festőnek végig kell járni a maga útját. Nem lehet kihagyni szakaszokat. Aki a végén kezdi, nem jut sehová. Azt hiszem, Brassai könyvében olvastam. Egyszer egy tizennégy éves gyerek elvitte a dolgait Picassóhoz, hogy mondjon véleményt a mester. Másnap Brassai megkérdezte Picassót: Milyenek voltak a képek? Picasso azt mondta: Ez a fiatalság zsenije. Egészen más a zseni fiatalsága. Először meg kell tanulnia majd a mesterséget. Anélkül nem lehet semmire se vinni.

– Hogyan történt a te indulásod?

Bizse egy régi, a mai ívpapírnál nagyobb alakú levelet tesz elém. Címzése: Bizse János úrnak, Pécs. „A Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társaságának nevében igazoljuk nagybecsű részvételét a Társaság által 1934. évi május hó 24–27. között rendezett Tehetségkutató Kiállításon, és örömmel állapítjuk meg, hogy értékes munkássága nagymértékben hozzájárult a Kiállítás művészi színvonalának emeléséhez." Alatta keltezés, pecsét és aláírások. „Gosztonyi Gyula titkár. Török Lajos elnök."

– Egy tizennégy éves gyerek, egy negyedik gimnazista kapta ezt az írást . . . Pécsett születtem, itt jártam gimnáziumba, 1939-ben érettségiztem. Bezzegh Zoltán volt a tanárom. Két évig tanított rajzot nálunk. Akkor még fiatal tanár volt. Ő lelkesített, biztatott.

– Mondj valamit édesapádról!

– Nagyon sokat voltam a műhelyében. Minden nyáron a keze alatt dolgoztam. Tudom, mi a munka. A régi, lábbal hajtott fúrógép alaposan megizzasztott. Amíg a többi srác a strandra járt, én vasat reszeltem, fűrészeltem, kalapáltam. Hej, de sokat dolgoztam abban a műhelyben . . . – Egy pillanatra behunyja emlékeket látó, zölden csillogó szemét. – A munka szeretetét, az anyag ismeretét tanultam meg tőle. A legtöbbet . . .

– Érettségi után?

– Budapest következett, a képzőművészeti főiskola. Aba Novák Vilmos, Szőnyi István és Kontuly Béla voltak a tanáraim. 1945-től újra itthon vagyok. 1946-tól különféle iskolákban tanítottam. A képeim rendszeresen szerepeltek akkor már kiállításokon. Közvetlenül a felszabadulás után igen élénk művészeti élet zajlott a városban. Van egypár régi cikk-kivágásom abból az időből. „Vasárnap nyílik meg a pécsi Képzőművészek Szabad Szakszervezetének rendezésében Bizse János, Gádor Emil és Kelle Sándor kiállítása a Baranya vármegyei Múzeumban." „Ortutay Gyula közoktatási miniszter megvásárolta Bizse János egyik olaj csendéletét." „Bizse János vad, fiatal temperamentummal veti oda a színeket." Ilyeneket írtak az újságok.

– Mit jelentett az induló festőnek a társak közelsége? És a Párizsból hazatért Martyn Ferenc jelenléte?

– 1945-ben ismertem meg Ferencet – Bizse János egy pillanatra elhallgat. Látom, mielőtt kimondaná, megrágja magában a szavakat. – Sokat tanultam tőle, az biztos. Mint embertől, mint mestertől, mint a szellem kitűnő művelőjétől. Művészi etikája, festői gondolkodásmódja fogott meg.

– Véleményed szerint Nagybánya, Szolnok, Gödöllő, Kecskemét, Szentendre, Hódmezővásárhely mellett volt-e, van-e valamiféle pécsi iskola?

– Azt mondják, hogy nincs . . . – A festő beszívja alsó ajkát. Két jellegzetes ránc jelenik meg az arcán. – De amikor a mi csoportunk, a pécsi és baranyai képzőművészek bemutatkoztak 1969-ben a Galériában, a kívülállók észrevettek valamit. Egy jegyet, egy jellemző vonást, ami erre a társaságra illik. Mi, akik benne élünk, talán nem vesszük észre, nem is figyelünk rá. De aki odajött a kiállításra, az meglátta, hogy ez a társaság frissebb, elevenebb, mozgékonyabb, mint . . . Nem folytatom. Megfogadtuk, hogy esztétikáról, komoly dolgokról, elméletekről nem beszélünk.

– Martyn Ferenccel egyszer közös képet festettetek.

Bizse elneveti magát.

– Hát persze . . . Te ilyesmire is emlékszel? Akkor az divat volt . . . Humorral

kezdtük, de komolyan folytattuk. Röstellkedni valóm nincs miatta. Én akkor a gépiparban tanítottam. Gépekkel, mesterségekkel foglalkoztam. Világéletemben szerettem a szerszámokat. Én csináltam a képhez a rajzokat a gépekről, a szerszámokról. Ferenc a figurákkal foglalkozott. Aztán kölcsönösen beleavatkoztunk egymás munkájába. Én voltam a segéd, Ferenc a mester. Végül is elkészült a kép. *Tanműhelyben* lett a címe. Ha kicsit játékosan, ha kicsit kényszeredetten haladt is a munka, a nagy reneszánsz műhelyek levegőjéből, a közös alkotás öröméből éreztem meg akkor valamit.

– Mondj még valamit, amire szívesen emlékszel a korábbi évekből?

– Kerestük egymást... Elmentünk egymás műtermébe... Beszéltünk a képekről... Jól vannak-e a szélek megoldva? Letakartuk a képet, csak az egyik sarkát hagytuk szabadon, aztán megkérdeztük egymástól: Te ezt hogyan folytatnád? Szakmai beszélgetések voltak ezek.

– Ma?

– Ma ez nincs meg. Talán nagyobb az emberek elfoglaltsága. Mondd, mikor ültünk le mi utoljára beszélgetni? Ferenccel is elég régen találkoztam. Talán szemérmesebbek lettünk. Meg érzékenyebbek. Somlyó Györgynek van egy verse... Nem. Szabó Lőrinc írta... Valaki a költő véleményét kéri, és ő őszintén elmondja. Mi lesz a következménye? „Hát te is az ellenségeimhez tartozol?" mondja a másik ember. Mert nem bírja elviselni az igazságot. A költő azzal fejezi be a verset: És akkor elkezdtem hazudni és mellébeszélni...

– Úgy tudom, már nem tanítasz.

– 1972 óta a Művészi Alap a munkáltatóm. Céltudatosan készültem erre az állapotra. Már a művészeti gimnáziumban fél óraszámban, fél fizetéssel dolgoztam.

– Ért valamikor sérelem, méltatlan bántás?

– Én mindig dolgoztam. Én mindig megtaláltam a lehetőséget a munkára.

– Emlékszel az 1959-es pécsi tavaszi tárlatra? Volt ott valami vita... Meg egy magnetofonszalagot is emlegettek sokáig...

– *Tánc-szvit* című képemmel szerepeltem a kiállításon. Ezen a tárlaton még elég nagy ellenkezést váltottak ki az elvontabb festmények. Az volt az érdekes, hogy az én képemet elvontsága ellenére mindenki megszerette. A konzervatívok meg a modernek is. Azt mondták, érzik benne a tánc ritmusát, a lendületet, a mozgást. Nem tudom, mennyit ér az a kép, de akkor ott, azon a kiállításon volt egy helyzeti értéke. Talán segített kaput nyitni az elvontabb festészet számára... Kosztolányi jut eszembe. A versről mondja, de alighanem a képre is érvényes. Nem kell agyonmagyarázni a műveket. Vagy tetszik, vagy nem. Goethe se magyarázta

a verseit. Én is megtanultam: Mindig két képet kell az állványra tenni. És a nézőtől ezt kérdezem: Melyik tetszik? Az egyik biztos mindig jobban tetszik, mint a másik. És az emberek ettől megnyugszanak.

– Hogyan telik el egy napod?

– Nagyon szigorú programom van. Az a jó napom, amikor háromnegyed hat és hat óra között kelek. Beülök a kocsiba, és fölmegyek a Mecsekre, a Mandulásig. Híve vagyok a kocogó mozgalomnak. Ha nem sürget a munka, akkor végigfutom a nagypályát, ha nincs elég időm, akkor a kicsit. Dicu is el szokott kísérni. Nagyon jónak tartom, hogy megcsinálták azt a pályát. A futás mellett jók a kis állomások is. A torna az összes izmot megmozgatja . . . Aztán gyerünk vissza a városba. Mosdás, borotválkozás, közben rádió, reggeli, újság. Nyolc óra körül elindulok hazulról, és délig itt vagyok, dolgozom. Először megnézem, tegnap mit csináltam. Másnap mindig tisztábban lát az ember. Akkor vagy a tegnapi képet folytatom, vagy egy régebbit veszek elő. Az én módszerem az, hogy egyszerre nyolc-tíz festményt elkezdek. Mindig a legszerényebbel foglalkozom. Ha az ütem jó, akkor a sorban a legszerényebb előrelép, és jön a következő. Ezt így vég nélkül lehet csinálni . . . Egy órakor hazamegyek. Ebéd után vagy visszajövök ide, vagy elmegyek a grafikai műhelybe, vagy otthon maradok. Most például a házi műhelyben intarziát csinálok. Majd ezeket is megnézed . . .

– Pihenés, alvás, egy kis ebéd utáni szieszta? – kérdezem, s megint a négy órára megbeszélt találkozásra gondolok.

– Nem jó. Nem szeretem. Inkább korábban fekszem. Nem szoktam sokáig fönnmaradni. Kilenc-tíz órakor már alszom. Jól alszom! Ha korán kelek, akkor az egész napnak üteme van.

– Könyvek?

– Az igen. A verseket szeretem.

– Például?

– Saint-John Perse verseit. Amit írtál róla, amikor Nobel-díjat kapott, kivágtam, és sokáig megőriztem. A *Száműzetés,* a *Tenger* . . . Az valami csodálatos . . . Annyi képi ötletet tud adni . . . A magyarok közül Ady a kedvencem. Meg Kosztolányi. Ha egy írónak valamelyik könyvét megszeretem, akkor a többit is meg akarom ismerni. A maiak közül így jártam Somlyó Györggyel . . .

Most nézem meg jobban a szoba berendezését. A fal melletti polcon, ahol a bekeretezett képek némi helyet hagytak, könyvek. Edith Piaf: *Nem bánok semmit sem! Paul Cézanne levelei.* S hat-nyolc Somlyó-kötet . . . Apró asztal mellett két összecsukható szék. Az egyik fémvázas, a másik apró lécekből összerakott. Már amikor Bizse János hellyel kínált, nehezen választottam. Elég kényelmetlennek lát-

szott mind a két szék. Sehol egy heverő, egy vonzó fotel. (Ismerek költőt, aki verset írni is csak fekve tud . . .) A kényelem egyetlen jele a villanyrezsó és az ablak alatt a gázkonvektor.

– Nem rideg kissé ez a műterem?

– Csak itt tudok dolgozni. Persze, mielőtt jöttél, rendet raktam.

– Hogyan dolgozol?

– Járok, leülök, járok, leülök, így készül a kép. Előbb a vászon előtt tevékenykedem, aztán eljövök tőle, s mint kritikus szemlélem. Közelről is szólni kell a képnek, de összhatásának is meg kell lennie. Ez a fatalpú gyógypapucsom – mutat a földre –, ennyi kényelmet engedek meg magamnak.

A műteremben megsűrűsödnek az árnyékok.

– Na, menjünk tovább – mondja a festő.

Újra a lépcsőház, az utca, az autó. Nagy ívben a Szent István térre hajtunk. Pátzay szép szobra, a *Nővérek* mögött tesszük le a kocsit.

– Ezt is nézd meg – mutat Bizse a Nevelők Háza felé. – Ha eddig nem volt pécsi iskola, itt majd lesz. Tavaly nyitottuk meg a grafikai műhelyt. A Művészeti Alap és a tanácsok a fenntartói. Tíz alapító taggal indultunk. Vendégművészeket is fogadunk. Külföldieket is. Én vagyok a műhely vezetője . . .

„Egyemeletes, klasszicizáló későbarokk lakóház" – írják a műemléki könyvek. Az egyik legszebb régi pécsi épület. „Földszintjén kosárívben záródó, lizénákkal keretezett kapu nyílik. Fölötte csigás konzolokon, később átalakított vasrácsos erkély helyezkedik el . . ." Mi egy kétszárnyú, az udvarról nyíló vasajtón a pincébe ereszkedünk. A falban rozsdás vaskampók. Valamikor jóféle cirfandlival, gyükési, aranyhegyi borokkal telt hordókat gurgattak errefelé. A kimeszelt, betonozott padlójú pincében most gépek állnak. Kőcsiszoló, kézisajtoló.

– Litográfiát és rézkarcot tudunk itt csinálni. Most készül egy album a harmincéves évfordulóra. Soltra, Bérces Gábor, Erdős és én három-három lapot adunk bele a mai Pécsről. Száz példányban jelenik meg az album.

Bizse kész levonatokat tesz elém. Elmagyarázza, hogyan készül a litográfia, a rézkarc. Az asztalokon munkaeszközök, papírlapok, tervek. Ez a pince valóban nem műterem, hanem műhely.

– Szeretek ide bejönni . . . Ez a műhely közös munkából született. A köveket a litográfiához például a bonyhádi zománcgyár adta, a kézisajtolót a MÁV-nyomda . . . Itt azon melegében látjuk egymás dolgait. A sokszorosító grafika mozgékony műfaj . . . Néha Martyn is bejön. Itt nem lehet mellébeszélni . . .

A Bartók Béla utcai hűvös lakásban folytatjuk a beszélgetést.

– Mit iszol? Bort vagy pálinkát?

– Pálinkát . . .

Nevet. Látom, hogy az ő gusztusát is eltaláltam.

– Tudod, azért csináltam így ezt a délutánt, a sorrendet, hogy most én is ihassak. Ma már nem ülök többet kocsiba. Valamikor biciklivel jártunk Mecseknádasdra. Később motorkerékpárt vettem. Most autóm van.

– Vannak kedves tárgyaid?

– Nem ragaszkodom hozzájuk. Nincsenek kedves tárgyaim. Sok képemet eltüzeltem már. Van egy fiókom – kihúzza a mellettem álló kis asztal fiókját –, ide belerakok mindent. – A zsúfolt fiókban dugóhúzót, papírvágókést, ollót, csontra száradt vadgesztenyét, spárgát, zsilettpengét pillantok meg. – Ha keresek valamit, persze, sose találom meg. Akkor kizsürizem az egész fiókot. Szpitty, röpül minden. A műterembe is csak a szükséges dolgokat viszem be.

Bizséné Zs. Kovács Diana bejön a szobába, és az asztalhoz ül:

– Én se mehetek be . . . – nevet az asszony.

– Amikor megkaptam a Kolozsvár utcai műtermet, azt mondta Martyn: János, most légy határozott! Különben vége a munkának . . .

Tulajdonképpen most azt kellene megkérdeznem: Aztán határozott voltál-e? Helyette azt mondom:

– Utazás, külföld?

– Franciaország. Párizs! – mondják szinte egyszerre.

– A tisztánlátás, a mérlegelés miatt fontos – tűnődik Bizse. – Hol van a magam helye ebben a világban? . . . Kétszer voltunk Franciaországban. De nagyon érdekes volt a moszkvai–leningrádi utazás is. Főként építészeti szempontból. A méretek, az arányok, a gazdagság, ami ott van . . .

– Itália?

– Nem olyan tiszta, mint Franciaország. A trecento, a quattrocento persze kivétel. Meg Firenze . . .

Diana veszi át a szót:

– Franciaországnak sugárzása van . . . Először voltunk Párizsban. Ági lányunk is velünk volt . . . Új város. Gyerünk egy kis szabad mozgásra . . . Ha egy új városba érkezünk, először mindig külön-külön bolyongunk . . . Aztán este valahol találkozunk . . . De most elfelejtettük megbeszélni a helyet . . . Egész nap mind a hárman másfelé jártunk, este mégis véletlenül összefutottunk a kivilágított kőtárnál . . . Csodálatos volt . . . A szobrok mindig más-más irányból kapták a fényt. Sétálva mentünk. A *Szamothrakei Niké.* A terem legmélyén a *Milói Vénusz* . . . Aztán beértünk a mezopotámiai terembe. Most is megborzongok. Ott volt egy nagy teremben a *Bikafejes oszlopfő.* Ezeket a szobrokat én évekig ötször-öt centis fotókon láttam

és tanítottam. Oda írták a kép mellé az eredeti méretet, de ez most valami egészen más volt... Párizsban először Mezopotámiába szerettem bele...

– Róma zavart – mondja Bizse János. – Zavartak a rétegei. Az ókor, a középkor, a reneszánsz, a barokk mind egymás mellett és egymás fölött. Bolyongunk, bolyongunk, de nem látunk ki az erdőből. Az olaszok se tudnak mit csinálni Rómával. Ott van például a Colosseum. Olyan, mint nálunk, Pécsett a pincerendszer.

– Mit jelent a természet, a táj számodra?

– Az élettel azonos. Az ősz: a sárguló fűszálak játéka. A nyár: a víz felszínének tükröződése.

– És a szerszámok, a gépi szerkezetek?

– Hozzájuk nőttünk. Ragaszkodunk hozzájuk. Tele van az életünk gépekkel. Ahogy fölébredsz: villanyborotva, gázrezsó, kávéfőző... Régebben sokat foglalkoztam velük. Ma egyre komplikáltabbak. Szakemberekre kell bízni őket... Az emberrel, a figurával kellene többet foglalkozni. Ez az én mostani programom. Vagy inkább csak elképzelésem. Mert ha tudnám előre, hogy milyen lesz a következő képem, nem foglalkoznám már vele. Lehet, hogy ez nem divatos válasz. De nem akarok divatos lenni. Az op art akkor tetszett, amikor a nők ruháján láttam, 65-ben, Párizsban. Mentek az utcán, és együtt mozgott, vibrált vele a testük... Minden eredményt föl kell használni. De nem lehet megállni a művészetben...

Bizséné indiánarcán is a régi utazások emléke játszik:

– Motoros korszakunkban sokat mászkáltunk az országban. Az utazás arra jó, hogy kialakul az emberben az összehasonlítás mércéje. Szép a tenger, de ott Györöknél a Balaton se kutya. Vagy amikor Pestről jövet autóval elhagyjuk Szekszárdot, és beérünk a Mecsekbe, az embert megfogja valami: Gyönyörű ez a Dél-Dunántúl. Vagy amikor először jöttünk meg Párizsból, és megláttuk Uránvárost: Ez a Tillai-féle együttes nem is olyan rossz...

Bizsének is eszébe jut egy emlék:

– Egyszer Hódmezővásárhelyen töltöttem pár hetet a művésztelepen. A helybeliek sehogy sem értették, miért megyek föl mindennap a töltésre. Azért mentem föl, hogy lássak valamit.

– Dunántúlnak derűje van – mondja Bizséné. – Gyöngyösön születtem. A Mátra és a Mecsek között talán valami geológiai rokonság is van. Szőlő és barack terem ott is, itt is. Ezért érzem magam otthon Pécsett.

– János, hiszel te abban, hogy a XXI. században az embernek még szüksége lesz festett képekre?

– Manapság sokat beszélnek a környezetesztétikáról, de azt hiszem, ebbe a kép is beletartozik. Szükség van a köztéri szobrokra, a murális feladatokra. De sze-

rintem a kép intimitása is meg fog maradni. Az új gondolatok mindig a rajzban, a táblaképben fognak megjelenni. Aztán nőnek át más művészetekbe. Az építészetnek a környezetesztétikára van nagy hatása. De ez nem teszi fölöslegessé a festészetet. Delacroix mondja valahol: Az épület geometriáját a fecskefészek, a fák rajza oldja fel... Nem biztos, hogy a geometrikus épülethez geometrikus díszítés szükséges...

Kimegyünk az udvarra. Derékszögben Bizse bácsi, a Papa hajdani műhelyei húzódnak. Azóta, hogy nem pattognak itt a tüzes szikrák, nem hajlítanak vasat, nem reszelnek kulcsot, a szobákat kőlapokkal fölpadlózták, kimeszelték. Itt van a középső lány, Ágnes „zeneszobája". (Csak az ablakon pillantok be.) Itt van Bizsémé Zs. Kovács Diana szövőműhelye. (Ezt majd holnap nézzük meg.) És itt van Bizse János házi műterme, ahol jelenleg faintarziái készülnek.

– Ezt se hagyjuk ki – mondja János.

– Nem mondták még rád, hogy túlságosan sokoldalú vagy?

– Nézzük csak! Csináltam már mozaikot, rézkarcot, litográfiát, freskót, sgraffitót, olajképet, hajlítottam vasat, domborítottam réztálat, most itt vannak a faintarziák... Nem is olyan sok ez. De ha az is. Tenni valami másikat, nekem az a felüdülés. A megoldott feladatok nem izgatnak. Csak ami még előttem áll...

SOLTRA ELEMÉR

– Halló... Tanárképző Főiskola?... A rajz tanszéken Soltra Elemért keresem...

– Kapcsolom.

– Szervusz, Elemér! Megengeded, hogy valamelyik nap meglátogassak egy órát nálatok?

– Kérlek. Nagyon is lehetséges. Válogathatsz. Kedden nyolctól tízig rajztanítás módszertana; gyakorlati óra. Háromtól tizenegyig elmélet...

Szeptember van, párás, gyöngyházfényű reggel. Kékköpenyes diákok vonulnak iskolába. A sétatér fáiról politúrozott vadgesztenyék hullnak elém hangos koppanással.

Amíg a főiskola új épületszárnyában a rajz tanszéket keresem, hajdani, gimnazista rajzóráim jutnak eszembe. A szépírást meg a „rajz a műalkotások ismeretével" nevű tantárgyat N. Ferenc tanár úr tanította. A Zupi! Vagy ahogy még neveztük: Upmann kapitány! Az egész iskola így hívta. Senki se kérdezte: miért? Gyűrt ráncú arcával a nevét mi is megörököltük. A heti két órát a második emeleti rajzteremben tartotta. Mi maradt meg emlékezetemben? Néhány szó. „Mindenkinél legyen rajztábla, rajzlap, rajzszeg; körző és vonalzó; ceruza és radír; festék, festékestál, ecset." Negyven fej hajolt a rajztáblák fölé. A krétával előrajzolt formákat a tábláról a csontszínű papírra másoltuk. Jaj, csak ne fusson a festék a vonalon túl! Csöndben készültek a szimmetrikus virágminták, levélfüzérek. A tanár úr a sorok között sétált. Aki mellett megállt, rossz jel! összerezzent. Kivette a mögötte ülő fiú kezéből a rajztáblát, két kézre fogta, és az előtte ülő fejére koppantott. – Büdöc melák, így kő fösteni? – mondta. Egy-egy rajzóra után félkosárnyi dió nőtt a fejünkön.

A heti két órát egyvégtében tartotta. Szünetben nem engedett ki bennünket. Csak ő vonult át a szertárba. A kulcslyukon egyszer meglestük. Fonott demizsont emelt a szájához.

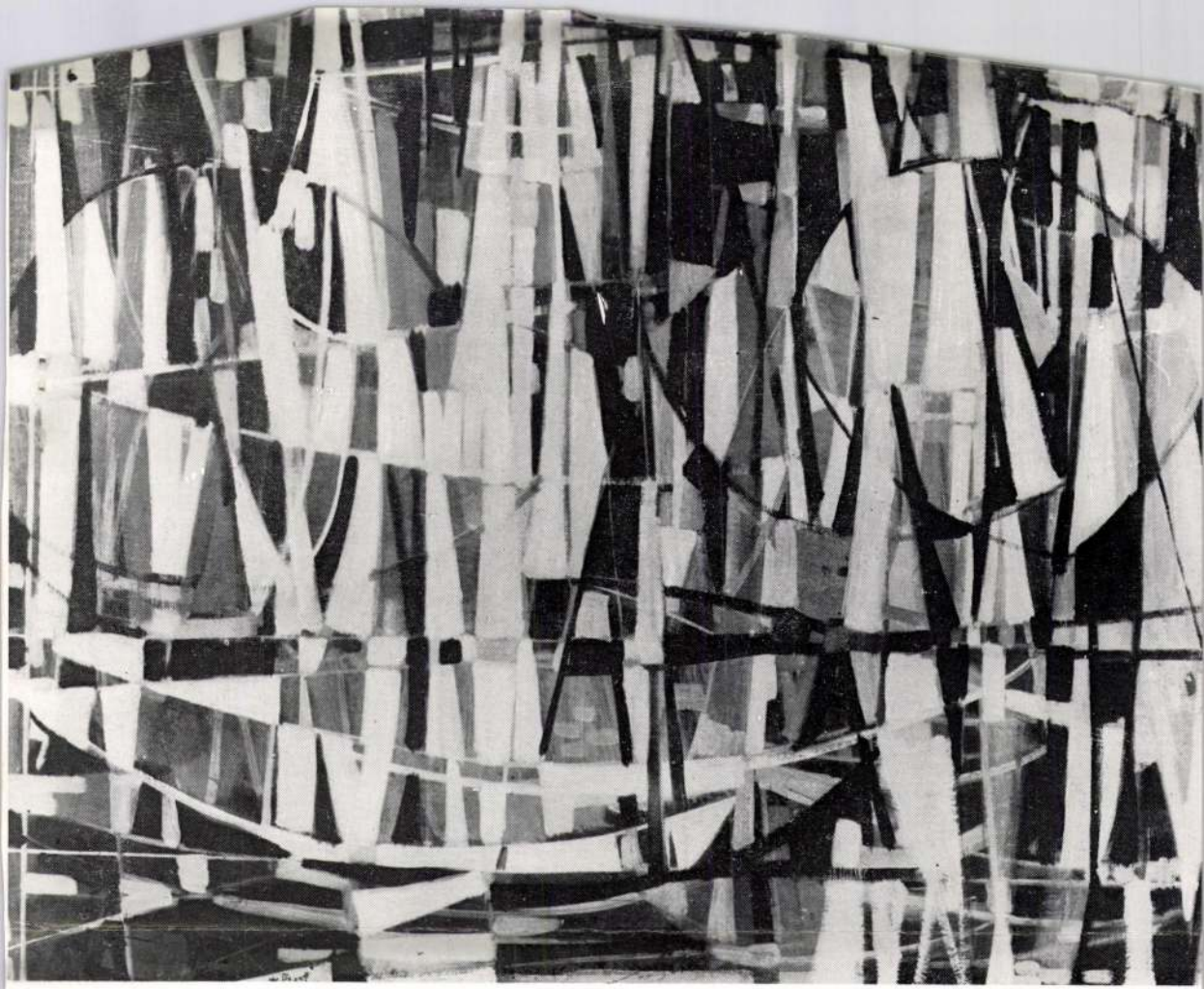

Bizse János
Színpad
1960
Olaj, vászon
60×80 cm

Bizse János, [grafikus] MDh

A Jelenkor áprilisi számában rajzokkal szerepel.

— : „Öntöndéjas" 2

ESTI HIRLAP, bp. 1962. ápr. 20.

Bizse János

MDK

gyakori látogatója a művésztelepnek.

Varga Imre: Tokaj művésztelepe.

Napjaink 1963. aug. 1.

Birse Janos

M.D.K.

A pécsi legényszállás on van elhelyezve mozaikja – „Mozaik" (repro)

Láncz Sándor: A pécsi legényszállás mozaikjai
Művészet, 1963. november – 23 lap.

M.D.K

Brisc János

festő

A Baranya megyei Tanács művészeti díjában részesült.

—: Tizenöt pécsi művész művészeti díja

Élet és Irodalom, 1963. november 16 – 10. lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bíró János

DUNÁNTULI NAPLÓ

1963 NOV 10

1021

B[illegible]ános:

— Szer[illegible]tem [illegible]észetet, kereser[illegible]bb

2

G NÉ

Bizse János, grafikus

Prokesza László: A Pécsi Grafikai Műhely kiállítása.
Dunántúli Napló, 1946. dec. 3.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-736
1977 JAN 23
DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Bizse János

1021

Bizse János: Pécsváradi táj

— **Klubkönyvtár korszerűsítés.** Befejezték a töttösi klubkönyvtár nagytermének felújítását, újra szigetelték a mennyezetet, kicserélték a nyílászárókat, parkettázták, festették a helyiséget. Mivel a könyvtárban tartják a filmvetítéseket is, a helyi tanács és a MOKÉP közösen fedezi a kiadásokat. A lakosság társadalmi munkával segítette a korszerűsítést, elvégezték a bontásokat, járdát építettek és rendezték az udvart.

24 ÓRA A NAGYVILÁGBAN

✦ *BELGRÁD: Belgrádban és Tripoliban közös közleményt hoztak nyilvánosságra Tito jugoszláv elnök líbiai látogatásáról és Kadhafi elnökkel folytatott tárgyalásairól. Az okmányban Jugoszlávia és Líbia elítéli Izraelt, amiért folytatja agresszióját a palesztin nép és az arab or-*

Bíró János, grafikus

János-sorozatából:

Rajz

— : Rajz

339.

JELENKOR, Pécs, 1972., április XV/4.

Bizse János, grafikus.

János – sorozatából:

Rep.

– : Rajz

352.

JELENKOR, Pécs, 1972. április XV/4.

Bizse János, grafikus

János-sorozatából:

Rajz

— : Rajz

333.

JELENKOR, Pécs, 1972. április

XV
4.

Bizse János, festő

Martyn Ferenc – Bizse János: Tanműhelyben

Olajfestmény.
Pályázati mű. ! Repr.

—: A pécsi képzőművészet kistükre (12.)
93-96,
JELENKOR, Pécs, 1972. január XV. 1.

Bizse János, festő

Komló építkezéseinél is kapott falat néhány nagyméretű színes mozaikjához.

Egy mozaik: Repr.

— : A pécsi képzőművészet kistükre (12)

93–96.

JELENKOR, Pécs, 1972. jan.

XV/1.

Bizse János, Jestő

Pécs c. mozaikja az újmecsekaljai legénysálló hallgáta került. (1962.)

—: A pécsi képzőművészet kistükre (12)

93-96.

JELENKOR, Pécs, 1972. január

XV
1.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRÓ KÖ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dunántúli Napló

Bizse Gyulos

1021

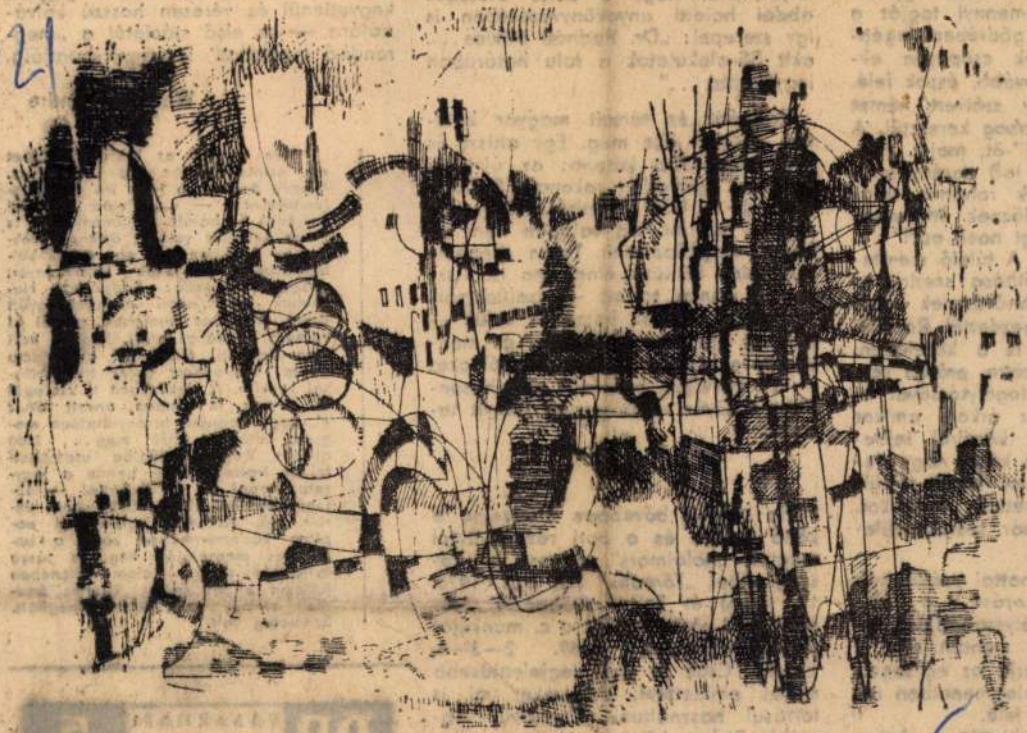

Bizse Gyulos: Ütiélmény. Fotó: Nádor Katalin

ok között. Egy ot-
amennyi tagját a
gödrében legép-
iék csoportja ek-
tovább, észak felé.
gy szétvert német
robog keresztül. A
dj"-öt, majd „Nie-
t le!) vezényelnek,
jük rohanva talá-
ldőznek. Itt hang-
ngt noch auf!" ...
s. A túlélő szenta-
állítása szerint ez
dűművésznek szólt,
kezdettől Radnóti
t is a közelében.
sítette, erősen vér-
fogolytársával át
az árkon, amikor
sit közelről fejbe-
a keret nagy de-
glyok ismét rémül-
etették magukat.
sár száradt füle-

onattal szállították
írozást is a Volks
rólyszabadjára
k mentén már a
várja az egységet.
alogmenetben in-
r felé.
altisztje — hosz-
— a bécsi ország-

Olyannyira, hogy a költő utólagos abdai halotti anyakönyvezésében is így szerepel: „Dr. Radnóti Miklós..., akit SS-alakulatok a falu határában legyilkoltak..."

Radnótit és társait magyar katonák golyója ölte meg. Egy altiszt és két vagy több katona; az újvidéki gyilkosok közvetlen rokonai: Szálasi-katonák a bori keretből. Hogy kik személy szerint, ezt valóban nem sikerült megállapítani. Talán meghaltak, talán köztünk élnek ma is. Tisztes — annak tartott — családapák, nagyapák... Akik beszéltek velük — akiknek gondosan letisztítva és megköszönve visszaadták a szerszámokat — azt mondják, beszédük nem hasonlított a Győr vidékiekéhez. Ennyit tudunk.

●

Ha valakit bővebben érdekelne a költő halála és a bori rézbányáktól megtett „halálmars", olvassa el Kőszegi Ábel *„Töredék"* (*Új Írás*, 1970. 12. szám) és Tolnai Gábor *A „Meredek út" végső szakasza* c. munkáját (*Irodalomtörténet*, 1969. 2—3—4. szám.). Csak a két legjelentősebb művet említettem, amelyeket mi is forrásul használtunk. Ezenkívül legalább öt-hat kötet és számos cikk, tanulmány, dokumentum-írás foglal-

Dienes András, a jeles író és irodalomtörténész — aki Petőfi születési helyének és halála körülményeinek is neves kutatója volt az ötvenes években — 1960-ban már egy másik költőóriásunk halálának körülményeit vizsgálja, kutatja: Radnótiét. Hatalmas mennyiségű anyagot gyűjt össze, megkeres mindenkit, aki él és valamit is tudhat arról, hogyan halt meg Radnóti. Neki volt a legtöbb adata, ám azokat teljes titoktartással kezelte. A cikkünkben is szereplő K. A.-nak is csupán annyit árult el, hogy Radnótit bizonyíthatóan magyar katonák ölték meg... 1960 nyarán Balatonalmádiba utaztában fekete irattáskája — benne a jegyzetanyaggal és a kézirattal — különös módon eltűnt. Soha nem került elő. Akkortájt valamennyi napilap közleményekben kérte a becsületes megtalálót, hogy a táska tartalmát nagy jutalom ellenében juttassa el az íróhoz. Dienes András néhány nap múlva meghalt. Szívbeteg volt.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1969 MÁR

JELENKOR

Bizse János

BIZSE JÁNOS: Diszmükovácsok

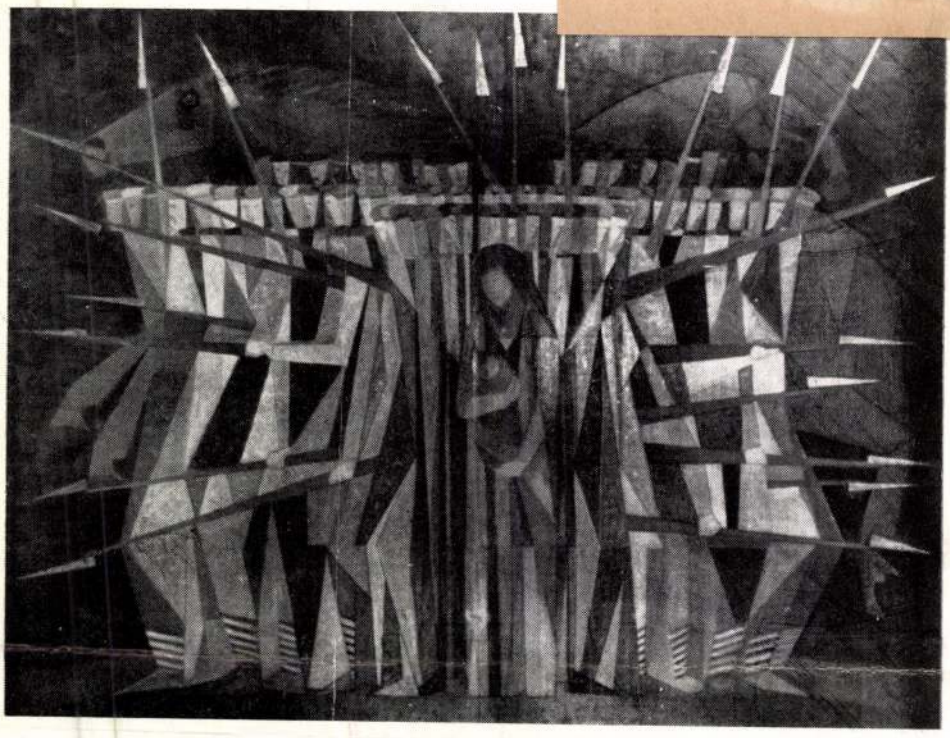

TILLES BÉLA: 1919.

Bizse János

1021

A PÉCSI LEGÉNYSZÁLLÁS MOZAIKJAI

A mozaik a kora középkor — jellegzetesen Bizánc — művészetének kifejezési eszköze; felvirágzása szervesen összefügg a római bazilikális építkezés rendeltetésének megváltozásával. Nem pusztán díszítő elemként szolgál, feladata a művészi tartalom konkrét, ábrázoló jellegű közlése: a képsorokat az építészeti gondolat koncepciója fűzi egybe, az szabja meg helyüket és formájukat a nagy egészen belül. Kialakulásában nagy szerepet játszott a keleti művészet síkszerű gondolkodása, aránylag kevés színre támaszkodó színpompája. Maga az anyag alkalmazása: a burkoló jelleg, a szemcsés szerkezet eleve a kifejezési mód bizonyos elvontságát követeli. Noha a festészet kategóriájába tartozik, attól mégis eltér: míg az ecsetkezelés és a festék anyaga a színek tetszés szerinti keverését teszi lehetővé, a mozaik nagyvonalúbb, kötöttebb, sematikusabb — tehát elvontabb ábrázolásra alkalmas. A darabos, szemcsés szerkezet adja a színskála korlátait is, valamint azt is, hogy a mozaik nem törekedhet a részletformák érzékeltetésére. De éppen e darabos szerkezet biztosít számára olyan architektonikus erőt, mely túlmutat a festészet lehetőségein. Kissé rokon a domborművel is: a forma plasztikáját a tónusok mélyítésével érik el, a körvonalak felé a tónus sötétedik — s ebből adódik a kontúr jelentősége a mozaiktechnikában.

A mozaik virágzása a XIII. században a humanizmus eszméjének fokozott térhódításával, a festészet érzékletesebb kifejezése iránti igények idején ért véget. Korunkban új reneszánszát éli: az új szintézisek felé törő, konstrukciójára vetkőztetett építészet a mozaikot is felhasználja kifejezésének szolgálatában. Ez tapasztalható nálunk is: mind gyakrabban kezdik alkalmazni az építészeti „dekorációnak" ezt a műfaját, bár az inotai — enyhén szólva kedvezőtlen — tapasztalatok alkalmasak arra, hogy mind az építészek, mind a művészek kedvét elvegyék a műfajtól. Az ott rakott mozaikok ugyanis, nyilván a rossz minőségű műanyaglapok miatt az évek folyamán beszürkültek. Ez a veszély másutt is fenyeget, s ez hívja fel a figyelmet, hogyha áldozatok árán is, biztosítani kell a megfelelő anyagot a művészek részére. S épp a mozaik népszerűsítése érdekében nem lesz érdektelen ezúttal egy épület — a Pécs-Újvárosában épült legénységállás — hat mozaikjának példáján keresztül szembenézni néhány tapasztalattal.

A legénységállás hosszan húzódó tömbjének földszintje hallszerűen kiképzett, két szimmetrikusan elhelyezett bejárattal. A belépőt szemben a porta fogadja, ettől jobbra és balra húzódik a hosszanti, a külvilágtól üvegfallal határolt széles folyosó. Két oldalt a folyosók végén, valamint középen a porta felett helyezkednek el a mozaikok. Hat mozaik került a falra: az egyik folyosó két végén Soltra Elemér, középen Bizse János, a másikon Hegyi György két és Rácz András egy mozaikja díszíti a belső teret.

Soltra Elemér a művelődést választja mozaikjain témául: két háromalakos kompozíciójának egyike zenélő, másika olvasó együttest jelenít meg. Színben mindegyik rendkívül tartózkodóan megoldott; a művész alkalmazkodik a rendelkezésre álló kevés és mértéktartó színhez: ezeket tömbszerűen, nagy plasztikus foltokban rakja fel. Kevéssé használja fel a mozaik anyagából adódó mozgalmasságot, a kontúrhatásokat: emiatt egységesen fogalmazott alakjai konstruktíven megoldott és felrakott nagy festményeknek hatnak inkább, semmint mozaiknak. Alátámasztja ezt a benyomást a pécsi ösztöndíjas-kiállításon bemutatott vázlat is: ez is inkább festménynek, mint mozaiknak mutatja már az első elgondolást is.

Bizse János középső mozaikja rendkívül mozgalmasan megoldott, mozaikszerűen elgondolt alkotás. Témája a város — a régi és az új —, háttérül az ég és a hegy szolgál, s az egész dekoratív, szilue ttszerűen épített kompozíciót a villamos távvezeték és a szállítócsille hatalmas tételei fogják össze. Alaphangulatában a fekete-fehér színre épít; ezt egészítik ki a mozgalmasan rakott kék, barna, szürke és vörös kockák. Művének erénye, hogy az egész együtt él, a színek szerencsésen harmonizálnak; a művész rendkívül ötletesen használta fel a rendelkezésre álló kevés színt. A mozaik felrakásakor azonban kissé túlzásba vitte az aprólékosságot: a színek vibrálása valőrértékben jelentkezik, a mű ezáltal teret érzékeltet, mintegy kinyitja a be-

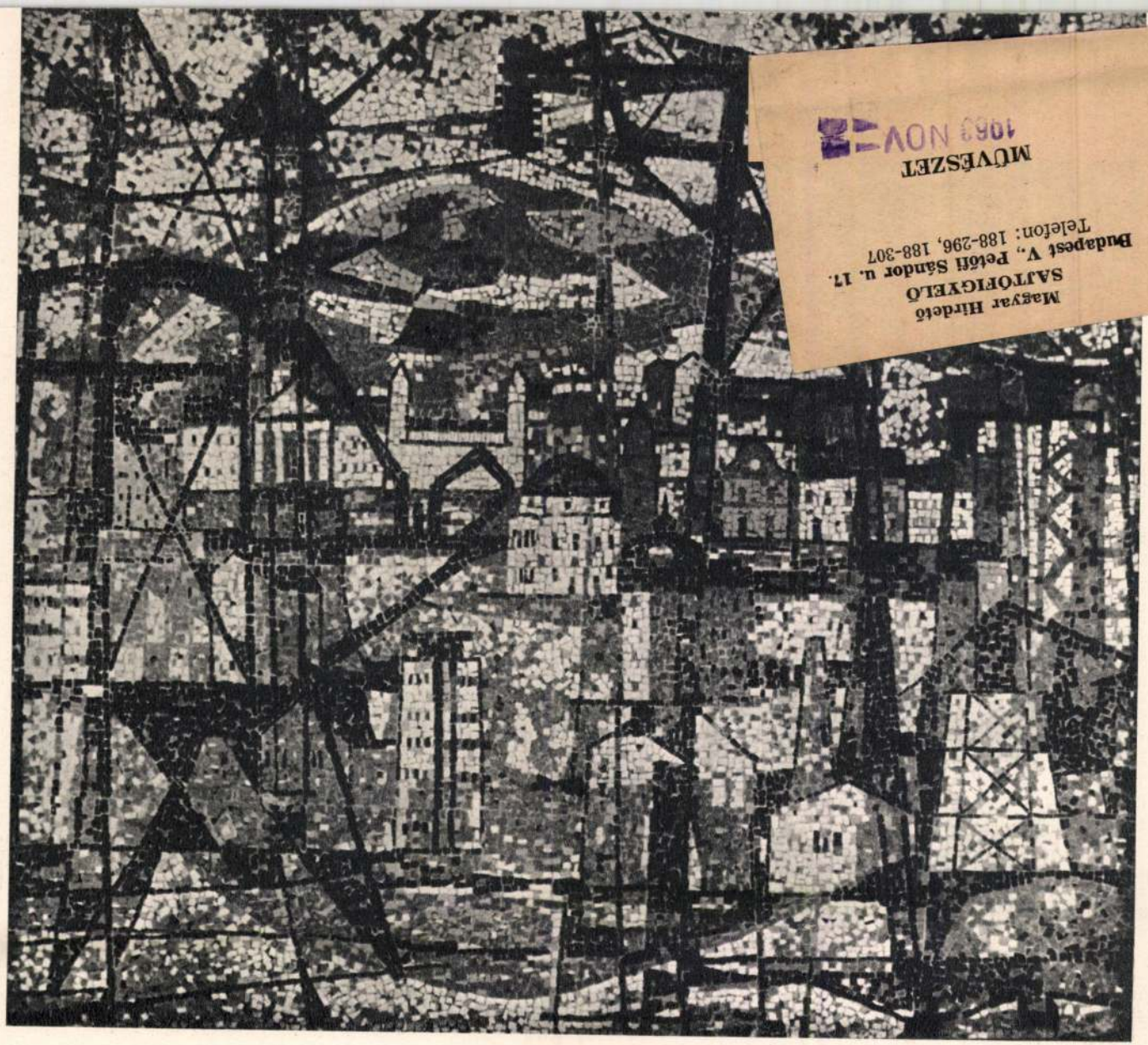

MŰVÉSZET
NOV 1969
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bizse János: Mozaik – Mosaïque – Мозаика

lépő előtt az épületet: ez az illuzionisztikus hatás azonban nem illik a mozaik szellemé-hez.

A másik folyosót Hegyi György mozaikjai zárják. Az egyik Pécs stilizált városképét jeleníti meg az előtérben ülő szimbolikus

a fával és a madarakkal; nincs külön alap, hanem az is együttél, együtthat a kompozí-cióval. A mozaik lényegének átérzése és megértése sugárzik az alkotásból: minden lerakott kocka helyén van és megtalálja meg-felelőjét a színek számított ritmusában —

ornamentális rendeltetésének, nem eléggé il-leszkedik az épület jellegéhez. Soltra Elemér mozaikjai még kevésbé illeszkednek megol-dásukkal az építészeti elgondoláshoz: nem eléggé ornamentálisak, s nem eléggé elvon-

Bizse János festő

A Kaposvári Somogyi Képtárban rendezett I. Dunántúli Tárlaton festményei szerepelnek

Losonci Miklós: Gondolatok az első dunántúli tárlatról.
Életünk, 1974. 1. 65. old.

Bizse János, grafikus

Szerepel a Pécsi Grafikai Műhely
első kiállításán.

— : Grafikai műhely nyílt Pécsett

9.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 24.

Bizse János

A nemrégiben újjáválasztott vezetőségbe Pécs városi titkárnak választotta meg a tagság.

H.E.: Négy megye képzőművészeinek tervei.

Tolnamegyei Népújság, 1969. febr. 23.

Birse János festő

A Kaposváron megnyílt dél-dunántúli képzőművészek III. kiállításán szerepelnek művei.

H. B.: Dél-dunántúli képzőművészek. Somogy Megyei Néplap, 1968. dec. 3.

Bizse János
festőművész vezetésével kapta az első
ösztönzéseket Erdős János

Bojár Iván: Kiállításról - kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/165 bold

Bikár György festő

az Újvidéki kiállításon szereplő pécsi képzőművészek társaságán szerepelnek művei.

Ács József: Pécsi képzőművészek kiállítása Újvidéken.
Délmagyarországi Napló, 1944. jan. 30.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bizse János

Magyar Szó

1973 SEP 30

Pécsi képzőművészek Szabadkán

Ma ünnepélyes keretek között 11 órakor megnyílik a pécsi képzőművészek tárlata a Képzőművészeti Találkozó Szalonjában. A szabadkai Képzőművészeti Találkozó és a pécsi, illetve a Magyar Képzőművészek Szövetsége Dél-Dunántúli Területi Szervezetének közreműködésével kölcsönös képző- és iparművészeti tárlatokat szerveznek. Az első ilyen kiállításra 1971-ben került sor. A jelenlegi tárlat részvevői: Bizse János, Erdős János, Fürtös György, Kelle Sándor, Lantos Ferenc, Martyn Ferenc, Simon Béla, Soltra Elemér, Török János és Zs. Kovács Dianna festő- és iparművészek.

A tárlaton üdvözlő beszédet Rózsa Béla, a Szocialista Szövetség szabadkai választmányának elnöke mond. A tárlatot Bernics Ferenc, a Baranya megyei Tanács Művelődési osztályának vezetője nyitja meg.

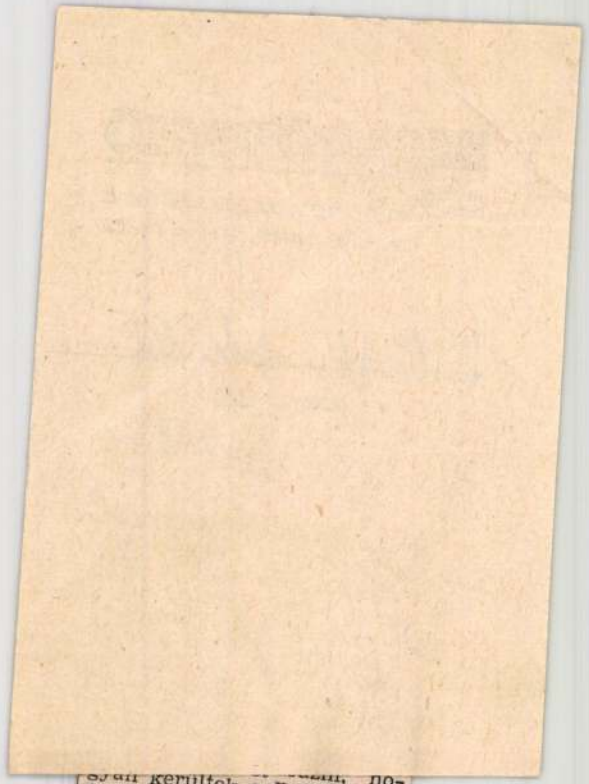

gyan kerültek a Bajkálba az óceánok lakói.

EGYÉBKÉNT, a tó mintegy 20 millió évvel ezelőtt keletkezett, nem csoda, hogy nehézségekbe ütközik a körülmények megállapítása.

Természetes, hogy a népi képzelet is számos legendát szőt; csodás mesék szólnak a Bajkál keletkezéséről. Egyik szerint volt egy Bajkál nevű öreg, ennek 36 fia — a folyók, melyek a tóba ömlenek — és egy lánya, az Angara, az egyetlen folyó, amely a tóból ered, s amely elvezeti a vizét. Nagyon szép volt a lány, s amikor megnőtt, meglátott egy nagyon szép legényt, ez volt Jenyiszej, bele is szeretett, egyszer el is ment hozzá. Az öreg megharagudott rá, fogott egy hatalmas követ, s megdobta vele. A kő most is ott áll a tóban, közel a

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 FEB 22

NEUE ZEITUNG

János Bizse

IM AUSTELLUNGSRAUM des Kossuth-Kinos in Mohács fand eine repräsentative Schau der Werke von Pécser Malern statt. Die Mohácser konnten die Bilder von sechs namhaften Künstlern, von János Bizse, János Erdős, Michael Kolbe, Sándor Kele, Ferenc Martyn und Béla Simon kennenlernen.

Obige Zeichnung kann mit einer [illegible]
gezeichnet werden. Versucht es auch!

Bizse János
festő

A művésznek a Mohácsi Fa-
rostlemergyár üremen belüli
kiscikleriesi és alkotási lehelő-
séget biztoset.

Csorba Tivadar: A megnőtt felelősség nevében.
Müvészet, 1973.szeptember - 5.oldal

Bizze Istvan

neve emlitve

Müvészettörténeti Értesitő 1972

314. old.

Bizse János, Jeslő

Táncszvit c. festménye:

Repr.

–: A pécsi képzőművészet kistükre (11.)

1149–1152.

Jelenkor, Pécs, 1971. december

XIV/12.

Bizse János, festő

A szabadliceum tanára volt.

(1946-47.) – szerepelt az Új szinek c. képkiállításon. (1947.)

A katalógus címlapját rajzolta : Repr.

– : A pécsi képzőművészet kistükre (10)

1053-1056,

Jelenkor, Pécs, 1971. november

XIV
11.

MDK

Bizse János

a Pécsi Csop. tagja

M. Képzőmüv. Szab. Szervezete I. kiáll. Pécs,
1946, dec.

Bizse János

Bizse János: Tavaszodik

rendelkezésre állt kb. 15 négyzetméter, egy ajtónyílásnyi keskenységű konyha és a belőle nyíló egyablakos szűk-homályos szoba, ahol egy szappangyári munkás ötödik vagy hatodik gyerekeként megszületett József Attila.

A rendező rekonstruálta volna egy külvárosi proletárcsalád környezetét századeleji rekvizitumokból? Nem lett volna nehéz dolga, bár a család holmijából — érthetően — egyetlen darab sem maradt ránk, de *József Jolán* kitűnő, forrásértékű könyve hitelesen és pontosan, érzékenyen, láttató erővel idézi fel a gyerekkori környezetet; és az élő nővér, *Eta* emlékezetére is hagyatkozhatott volna. Így a látogatók — az ország különböző helyeiről évente több ezren zarándokolnak ide — képet kaphattak volna egy átlagos proletárcsalád korabeli életmódjáról, a Ferenc József-i Magyarország munkásnyomoráról. Ezt a lehetőséget nagyon finoman jelzi is az a kis „enteriőr", amely a csöpp konyha felét foglalja el, és amelyet elsőként pillant meg a

M.D.K.

Brizse János

A Somogy megyei tabi művelő dési hiánat alkotásai díszítik.

Napló.
Magyar Nemzet, 1959. jan. 8.

7l

M P K.

MDK

Bizse Janos

Résztvett a vidéki művészek I. kiállitásan.

Rabinovszky Máriusz: Vidéki művészeink.

Szabad Művészet, 1947. 8.sz. 154.lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bisse János

DUNÁNTULI NAPLÓ

1983 MÁJ 4

Pécsi művészek béketalálkozója

1021

Tegnap délután a *TIT Bartók Klubjában* béketalálkozót rendeztek a pécsi művészek részére. A megjelenteket *Kőrösi Lajos* Pécs város Tanácsának elnöke üdvözölte, majd az Országos Béketanács nevében *Kasinszky Györgyné* főiskolai tanár az Országos Béke anács tagja tájékoztatta a vezetőket a mai nemzetközi helyzetről, a leszerelési és békehónap jelentőségéről.

A találkozó végén *Kőrösi Lajos* elvtárs javaslatot tett azokra a művészekre, akik pécsi társaikat képviseljék a VI. Magyar Országos Békekongresszuson. A jelenlevők egyhangúan megválasztották *Bárdosi Németh János* és *Pákolitz István* költőket, *Ambrus Edit* színművésznőt, és *Bizse János* festőművészt kongresszusi küldöttnek.

Krause találkozik a hegesztővel
gesztő. Az SS-tiszt, aki az igaz
a rendelte a raktárost, hegesz-
ól beszélt. A hegesztőpisztolyo
ette Krause is, amikor Krebs-
ett... És Stalecker váratlanu
ezni, hogy gyűlöli Wiesbachot,
gyanítja benne. Nem, ezek
het elmenni Wiesbach laká-
ja, miféle szerzet az az ember.
úgy döntött: még egyszer el-
r lakására, hátha hazament

egyik kapu alá gyufát gyúj-
ája fölé tatotta. A mutató el-
et. Milyen izgalmat élhet át
rt! — gondolta magában.
érte az ismerős kis utcát. Sta-
te az épület utcai ajtaját, s fel-
pcsőn. Becsöngetett abba a la-
Aszker szobát bérelt. A házi-
ott ajtót.
ött már?
De nem egyedül van...
volt Aszkernál. Amikor Sta-
ett a szobába, Oskar éppen ak-
be az utolsó mondatot.
jo, hogy Wiesbach provokátor?
Aszker.
tszik, igen. A maga gyanúja
nyult.
fejét rázta.
nem volt semmiféle gyanúm.
nányoztam... De végérvénye-
san meg kell bizonyosodnunk.
estéket Wiesbach ugyanabban
szokta tölteni, ahol én olyan
ettem a raktárossal. — Aszker
datnál elnevette magát. — Ma
szombat van. Valószínűleg ő
l. — Kerimov Staleckerre né-
tene nekem?
zetesen.

olytatása következik)

kezett a KISZ megyei Bizottságára. A zsüri júniusban bírálja el az alkotásokat, így június elsejéig még lehet pályázni.

— *A MUNKAKÉPTELEN, idős emberek háza előtt KISZ-fiatalok végzik el a gyöngyfai Kossuth utca parkosítását. Néhány kivétellel már minden Kossuth utcai ház előtt virágok virítanak Gyöngyfán, ahol vásár- és ünnepnapokon még a községen áthaladó köves utat is felseprik.*

— KIALAKULT a pázsitnyíró-gépcsalád a Pécsi Vasas Szövetkezetben. Több fajtájukat már exportra is gyártják.

— *HÁROM, összesen 124 millió forintos beruházással készülő üzemben kezdődik meg idén a munka. Az egyik a porcelángyári szigetelőgyártó csarnok, a másik a panelgyár, a harmadik pedig a Stasa födémgyártó üzem.*

— HÁROM, Mercedes típusú statisztikai gépet kapott a 12. sz. Autóközlekedési Vállalat. Ezek a gépek megkönnyítik és meggyorsítják a statisztikusok munkáját.

M.D.K.

Birse János
festő

„Kokszmű", „Üzemben", „Szerelés",
„Wagyharú" cemű képeit mutatta
be a pécsi kiállitason

Kocsogh Ákos,
~~Szatmári Gizella~~: Ösztöndijas képzőművészek kiállitása
Pécsett.

Művészet, 1963. december – 42 lap

Bizse János
festő

M.D.K

Részt vett a dunantuliak
tárlatán

Kelle Sándor. A dunantuliak tárlatán
Dunantuli Napló, 1958. okt. 5 - 3 lap.

Bizse János
festő

M.D.Y

A Nevelők Házában junius
1-én nyílik meg a Baranya
megyei pedagógus képzőművészek
tárlata, amire a művész részt vesz

— : Képzőművészeti kiállítás a Nevelők Házában
Dunántúli Napló, 1958 máj 7 - 2 lap

Bizse János
testő

M.D.V.

A Bananya megyei Képzőművészek Munkacsoportjának gazdasági ügyniteriője lett.

Kivék.

Demokrata Napló, 1959. jan. 20-5 lap.

Bvise János
festő

M.D.K.

Méltatás.

Debitzky S.: A faragómüvesnél
Dunántúli Napló, 1955. okt. 16-ban

IV

0075 284

Bizse János
festő

M.D.Ly

A kép vedelést művei
díszítik.

— Megjelent a jelenkor harmadik számban

Dunántúli Napló, 1967 febr. 19 – 5 kép.
59

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bíró János

Dunántúli Napló

1967 MÁR 16.

1021

Zsürizték az eszéki grafikai kiállítás anyagát

Pécsett, a Nevelők Házában, a Magyar Képzőművészek Szövetsége Dél-dunántúli Területi Szervezetének közös műtermében szerda délelőtt tekintélyes számban gyűltek össze. A területi szervezet képviselőin kívül itt voltak a társadalmi szervezetek képviselői, valamint a Képzőművészeti Lektorátus hivatalos zsűrije: *Bartha Éva*, a lektorátus osztályvezetője, *Szentgyörgyi Kornél*, Kossuth-díjas festőművész és *Stettner Béla* grafikusművész.

A zsüri most dönti el, a beküldött művek közül melyek fogják a dél-dunántúli festőket képviselni azon a kiállításon, amelyet a közeljövőben rendeznek Eszéken. (Mint ismeretes, tavaly óta egyre erősödő baráti és cserekapcsolat van a dél-dunántúli és a szlavóniai képzőművészek között.)

A zsüri éppen belépésünkkor döntött Simon Béla képeinek sorsáról, így a területi szervezet titkára újra elfoglalhatja a helyét az asztal mellett. A zsüri előtt Soltra Elemér képei sorakoznak fel. A Sóstói táj című rajz egyedül „vitatható, ez egyelőre tartalékba kerül.

Bizse János rajzai következnek. Tájképek, dinamikus, a fény játékát kifejező grafikák. A zsüri egy képet függőben hagy, a többit elfogadja és indokol:

— Színvonalban egyértelműen jók, megfogalmazásban a komlói mozaikokkal rokon művek. Feltétlenül részei annak az oeuvre-nek, amelyet Bizse János kialakított. Úgy is mondhatnánk: a mozaikok grafikában megfogalmazva...

Kelle Sándor: színharmóniáját dicséri a zsüri. Lantos Ferenc: az atomok világába vezető, gazdag tartalmú, filozofikus grafikáit technikailag kiválóan megoldott művekként értékelik. Ungvári Károly, Gádor Emil, Kós Lajos, Lázár Pál, Erdős János — és így tovább, egymásután kerülnek a zsüri elé a legváltozatosabb grafikák. Van közöttük monotypia, tusrajz, rézkarc, vegyes technika stb. Egy-egy kép a tartalékok közé kerül — egyelőre. A teljes anyag első „selejtezése" után derül majd ki, hogyan alakulnak az arányok. Ötvenhatvan kép kerülhet ki az eszéki grafikai kiállításra, s a kiállításnak nemcsak egy-egy művészről kell képet adnia, hanem arányaiban is jól kell érzékeltetnie a dél-dunántúli képzőművészet jelenlegi helyzetét, problémáit, témavilágát és technikai felkészültségét.

Amikor a zsüri befejezi munkáját, megkezdődik a katalógus és a meghívók elkészítése. Majd pedig — még ezen a tavaszon — megtekintheti a jugoszláviai közönség a baranyai, tolnai, somogyi és zalai képzőművészek grafikáit.

...ben levő tár-
... másfélszobás
...ló. 1968. jel-
...ókai úti hirde-

...zpontjában Ba-
...özel, 551 négy-
...zép villatelek —
...is — eladó. Dr.
...nosné, Győr,
...inszky utca 42.

...anna eladó. Hu-
...64/c. I. emelet
...–18 óráig.

...tila utcai női
...szlegnél voltam
...élután 2 óra
...gy hölgy elvitte
...tomat. Én már
...zer érdeklődtem.
...te, szíveskedjen
...ilágy! Dezső u.
...a rövid határ-
...l nem hozza
...jörségi feljelen-
..., mivel többen
... a hölgyet az
...gozók közül.

...osságtól

...s-,
...ekot

...vevő-

...r

folt, pattanás, mitteszer, arcfehérítő arcránctalanító krémek feljavítására méhpempő megrendelhető postán is. Méhész vegyikisiparos Budapest, XIV., Ilka u. 58 szám.

6 db-ból álló modern garnitúra, 6600 Ft-ért. Kétszemélyes rekamié, 4 szék, két fotel, fizetési könnyítéssel, ágyneműtartós heverő, sezlon 700 forinttól eladó. Zsolnay u. 39. sz. kárpitosnál.

Kút-
tisztítást
kútásást,
betongyűrűvel
ellátva
RÖVID HATÁRIDŐN BELÜL
vállalunk.
TEMPÓ KSZ
Pécs, Sallai u.
9. szám.
Telefon: 28-41

RÓZSA! Nemzetközi újdonságok, gyönyörű színek, óriási fajtaválasztékban. Bokor-, futó-, babafajtákban. Orgona, Gladiolus remek színekben, sok fajtában, díszcserje, örökzöld, ribizli, málnató. Ismertető árjegyzéket díjmentesen küldök. Tóth rózsakertészet, Budapest, III., Márton u. 30

...egyen 900 négyszögöl lakható szoba, konyha, előtérrel, présház, pince, felszereléssel eladó. Érd.: Újmecsekalja. Szamuely T. u. 1/B, II. 8. 4 órától.

408-as Moszk...
eladó vagy
bantra elcsaré...
deklődni Nag...
pójavító, Ugy...
Octávia is el...

ragyogó
parkett
TANGO 1-2
linoleum
gumi
p.v.c. padlóhoz
HASZNÁLATA
GYORS EGYSZERŰ
BEPISZKOLÓDÁS UTÁN KÖNNYEN FELMOSHATÓ

MIÉRT SZÉP?

A mai napon fenti cím alatt sorozatot indítunk lapunkban. Miért szép egy képzőművészeti alkotás, egy festmény, szobor, műemlék vagy épület? Neves festők, művészettörténészek, tervezők bíráló szemén keresztül méltatjuk a korszerűt, a szépet és ítéljük el a művészietlent — a közízlés alakítása céljából.

*

Sorozatunk első két számában a Köztársaság téri óvoda épületét és az épületben lévő faliképeket tárjuk a műértő szeme elé. Most először a két faliképről mondja el véleményét *Lantos Ferenc* festőművész, a Művészeti Gimnázium tanára.

— Először is felhívom nézőimet, illetve olvasóimat az óvoda emeletére, ahol *Bizse János* pécsi festőművész faliképe látható. Miért jó, miért művészi értékű ez a kép? Vizsgáljuk először azt, hogy megfelel-e funkciójának?! Mindenhol valami, itt az épület rendeltetése szabja meg a kép funkcióját, vagyis óvodában áll, gyerekek közül toborozza nézőit. Cél: foglalkoztassa, gondolkoztassa el az apróságokat, neveljen ösztönös érdeklődést, hajlamot a képek iránt. Ennél a képnél mit láthatunk? Azt, hogy tökéletesen alkalmazkodik a helyiség atmoszférájához. Vidámság, optimizmus, életöröm árad a képről.

— De közelebbről mit ábrázol a festmény? Vitorlásokat, gyerekeket ragyogó napfényben, akik örülnek a nyaralásnak, a fénynek, a melegnek. Mi új az ábrázolásban? Az, hogy a Balatont szokatlan módon ábrázolja, a tér fogalmának újszerű felvetésével. Bizse a színeket, a feketét, sárgát, fehéret (a Balaton kékjéből egy csepp sincs), úgy válogatta össze, hogy a fekete szín a fény kontrasztjaként jelentkezik és a sárgában szemünk előtt állandóan fekete formák vibrálnak. A hagyományos előtér, középtér, háttér alkalmazását mellőzte, helyette az úgynevezett négydimenziós (három tér, egy idő) megoldást tette. A színek vibrálása, megfoghatatlan közelsége és távolsága az állandó mozgás érzését kelti. Amellett, hogy a fal síkját sem szabadalja fel, tehát nincs olyan benyomásunk, hogy még vagy húsz métert mehetnénk a falban, Bizse képe mégis a végtelenség impresszióját kelti. Akár a Balaton a valóságban. A nap izzó korongja szinte süti az ember arcát a benne gomolygó csavart mozgások forrón lüktetnek. Az állandó mozgást az öt gyerek alakja konkrétizálja. Ők a központi figurák a képben, szerepük kifejezi az életben való szerepüket, azt, hogy minden őértük, a jövőjükért történik. Összevetve mindezt, Bizse képe a maga korszerűségében nagyszerűen szocialista, magas művészi ranggal bir.

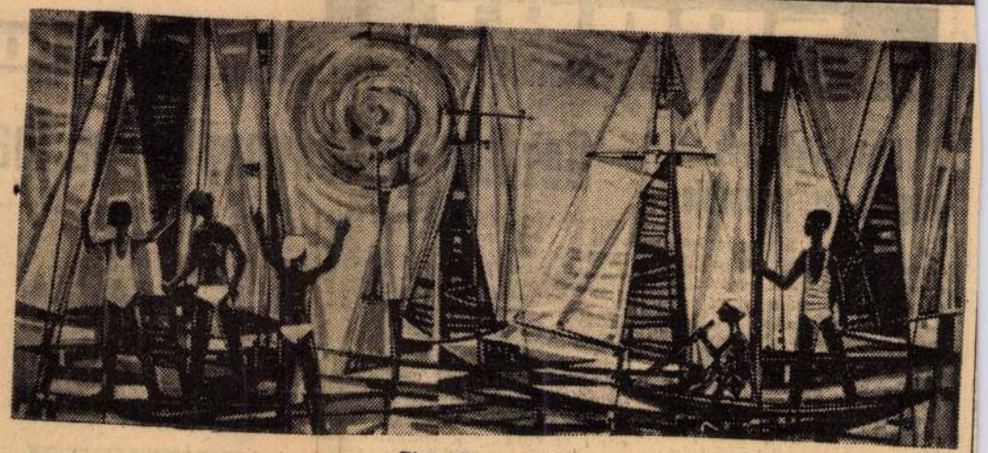

Bizse János faliképe

A másik falikép, amely a földszinten van, *Kántor M. Andor* budapesti művész munkája. A kép dekoratív és azáltal, hogy nagy foltokra tagolt, szintén kelt bizonyos mozgást, de korántsem Bizsééhez hasonlót. Meleg színeiért is dicsérni lehet a művészt. A funkciójával azonban nem értek egyet. A gyerekek ideállnak, nézik, ujjal mutatnak a barikára, a gólyákra. Fantáziájukat nem a kép maga, összessége, kompozíciója, hanem az állatok keltik fel. A kép nem mond semmit nekik, nem készteti gondolkodásra, csak „megjelölésre" őket. Bár látszólag valósághű, sőt népies, mégis naturalista, idealista, formalista mű. Kidolgozása gyenge. Háttérben összeolvadt lombok jól ábrázolják a millió levelű fákat, de akkor miért van a bárány feje aprólékosan kidolgozva? A gólyák lába érthetetlen. Egyébként is van benne valami képes mesekönyvszerű. Szerintem Kántor M. Andor képe gyenge alkotás"...

*

Mit szólnak a gyerekek a képekhez? Budán Ferencné, az óvoda vezetője szerint a gyerekeknek Kántor M. Andor falképe tetszik jobban. De a szülők, látogatók egy részének is.

SPORT SPORT

Fiatal ökölvívók megyei seregszemléje

A hét végén kétnapos küzdelmek keretében találkoznak egymással megyénk serdülő és ifjúsági ökölvívói a PVSK tornacsarnokban. Ekkor rendezik meg a szokásos évi megyei serdülő és ifjúsági megyei egyéni ökölvívó-bajnokságokat. Városunk színeit a PVSK, a Pécsi Bányász és a Pécsi Dózsa öklözői képviselik, de jelen lesznek a komlói és a mohácsi versenyzők is.

A szombati és a vasárnapi küzdelmekre több mint 70 ökölvívó jelentkezett, jóval több tehát, mint az elmúlt években. A selejtezőket és az elődöntőket ma délután tartják és előtte két órával a mérlegelést bonyolítják le. A döntő mérkőzések vasárnap délután kerülnek sorra, melyeken a sok tehetséges fiataltól jó eredményeket várunk.

Gazdag versenynaptár az ipari tanulóknál

IMPOZÁNS látvány az 506-os Ipari Tanuló Intézet nem régen átadott épülete. A modern, korszerűen berendezett iskola tágas folyosóin gondtalanul sétálnak a tanulók, tanítás után pedig a reprezentatívan berendezett étterem kitűnő ebédje várja őket. Szabadidejükben szórakoznak és feltűnően sokan sportolnak.

A pécsi iparitanuló sportkör 12 éve alakult. Azóta természetesen sokat fejlődött, sőt jelenleg is átszervezés alatt áll. Eddig központi szakosztályok voltak, a három intézet sportolói egy szakosztályon belül sportoltak a különböző sportágakban. Most a szakosztályokat az iskolákon belül alakítják ki, tehát egy-egy iskolának külön-külön szakosztálya lesz minden sportágban. Különösen hagyományos sportágaikat a kézilabdát, a tornát, az atlétikát és a labdarúgást szeretnék továbbra is eredményesen növelni.

Az ipari tanulók nemcsak városi szinten, de országos viszonylatban is jól megállják helyüket. Különösen az 1961/62-es év volt igen eredményes. Országos bajnokságokon vettek részt és minden alkalommal jól szerepeltek.

Az idei őszi felkészülést azonban különböző akadályok hátráltatták. Legégetőbb problémájuk is a teremhiány. A 4000—4500 tanulónak mindössze egyetlen tornaterme van. A tornaterem sajnos az 506-os intézet új épületéből is hiányzik!

A LEGEREDMÉNYESEBBEK a tornászok. Nemcsak tornában, de gúlaépítésben is jelentős eredményeket értek el, országos viszonylatban is megtiszteló helyen állnak. A városi bajnokságot öt éve minden alkalommal az 506-os intézet nyerte. Tavaly azonban sikerült az „ötszázasoknak" megdönteniök ezt a sikersorozatot. Eredményeikhez nem kis mértékben járul hozzá a tagok nagy lelkesedése, ambíciója. Egyre többen vesznek részt a szakosztályok edzésein. A tornászok legközelebbi nagy seregszemléje a március 21-i emlékverseny lesz, amelyet a sportkör megalakulásának évfordulójára rendeznek.

Az iskolákban a nagy versenyek előtt házibajnokságokon vesznek részt mind a csapatok, mind pedig az egyéni versenyzők. Az 506-os intézetben már második éve folynak az osztálybajnokságok. A kupát évenként a legeredményesebben dolgozó osztály kapja. A három sportkör 800—900 sportolója között 150—200 aktív, minősítéssel rendelkező versenyző működik. Ezek a versenyzők az iskola elvégzése után a pécsi társadalmi sportkörökben sportolnak tovább. Sajnos, így sok tehetség elkallódik, mert a sportkörök nem foglalkoztatják olyan rendszeresen őket, mint ahogy azt az iskolában már megszokták!

Tavaszi nagy terveik a szakosztályokban folyó komoly munkát bizonyítják. A három város atlétikai versenyén a pécsiaken kívül szekszárdi és bajai versenyzők indulnak. Nagy feladatok előtt állnak az atléták is a nyár folyamán. Lengyel és bolgár részvevőkkel nemzetközi atlétikai versenyt bonyolítanak le. Az Országos Ipari Tanuló Labdarúgó Bajnokságot is Pécsett rendezik. Ezeknek a versenyeknek pécsi megrendezése a felsőbb szervek elismerésének tekinthető. Az eredményekhez természetesen nagyban hozzájárul az igazgatók, Bajhalmi György, Lengyári István és Gloch Imre segítsége, valamint az edzők, Varga Aladár, Detré László és Szentkereszti László fáradságos munkája is.

BÁR terveikről már szóltunk, külön ki kell hangsúlyozni azt az újítást, amit az 506-os intézet akar bevezetni városunk sportjában. Új szakosztályokkal szeretnék bővíteni sportkörüket. A tollas labdajáték meghonosítása merész próbálkozásnak látszik, de valószínű, ezt a feladatot is megoldják. A szabálykönyveket már tanulmányozzák, és ha egyelőre csak mint szórakozás is, de érdekes színfoltja gyarapodik az ipari tanulók amúgyis gazdag sportprogramja. Reméljük, ez a vállalkozásuk éppúgy, mint a többi, sikerrel jár, tovább öregbítve városunk sportjának jó hírnevét.

Mai sportműsor

Labdarúgás: Baráti mérkőzés: Pécsi BTC—PEAC, Verseny utca 15.

Röplabda: Téli Kupa mérkőzések, Egyetemi Tornacsarnok:

Bányász Kupa mérkőzések a Tüzér utcában

A labdarúgó Bányász Kupa szervező bizottsága úgy határozott, hogy az utolsó forduló mérkőzé-

RDETÉSEK

Eladó 60 mázsa rétiszéna. Bogád, Kossuth u. 33 sz.

CIKLOPKŐ, falazókő, vörös színben a cserkuti kőbányában március 15-től ismét kapható. Befizetés a TÜZÉP I-es

Háromszobás családi ház teljes beköltözhetőséggel sürgősen eladó részletre is. — Pécs, Radnics u. 33. Muth.

Visy László úti kétszobás lakás 30 előjegyez. Jelentkezés: u. Érdek- telefonon.

37 sz. ház mellékhelad. Bővebb István Kemint Pécs. 13. Nagyvék-

összkomfor ház a Sikbeköltözhesorral, pinzy gazdasági a Keményieladó. —

Beköltözhető háromszobás családi ház eladó. Gáz van. Felső-Vámház u. 41.

Családi ház eladó egy szoba, konyha beköltözhető. — Mindszent utca 15.

Szőlőt, szántót, gyümölcsöst keresek felesbe. Pécs határában szőlő, franciabarackfa metszést vállalok. — „Hozzáértő" jeligére a Sallai utcai hirdetőbe.

Kétszoba, konyha, elő szoba, éléskamrás ház beköltözhetően eladó. Ady Endre u. 64 sz.

Eladó: két szép fekvésű, buszmegálló melletti házhely Kozármisleny-Ujtelepen, részletre is. Kozármislenyben egy méhészetre alkalmas házhely termő gyümölcsössel. — Bővebbet: Pécs, Dankó Pista utca 7 sz.

Beköltözhető ház, kert tel szőlővel eladó. — vagy városiért elcserélhető. Kismélyvölgy

Bizse János, festőművész

A Pécsi Grafikai Műhely alkotói mutatkoztak be tegnap délután a Mecsekvidéki Pincegazdaság Borpalackozójában rendezett kiállításon, melyet Bizse János festőművész nyitott meg, majd közönség—művész találkozóra került sor.

Dunántúli Napló, 1978. nov. 10.

Bizse János, festő

*

BIZSÉNÉ ZS. KOVÁCS DIÁNA textilművésszel és BIZSE JÁNOS festőművésszel beszélgetett *Tüskés Tibor* augusztus 4-én a Baranya megyei Könyvtár Ars poetica-sorozatában.

– krónika

Borító 3.

Jelenkor, Pécs, 1980. XXIII/9.

Bizse János, kső

PÉCSI KÉPZŐMŰVÉSZEK kiállításai: *Gellér B. István* festőművész munkái a Magyar Nemzeti Galéria műhelyében október 23-tól november 18-ig. — *Zs. Kovács Diana* iparművész és *Bizse János* festőművész közös kiállítása a szekszárdi Szinyei Merse-teremben október 25-től november 8-ig. — *H. Barakonyi Klára* festőművész kiállítása október 25-től november 8-ig a budapesti Paál László teremben. — *Fürtös Ilona* textiljeit és *Rétfalvi Sándor* szobrait közös kiállításon mutatták be Nagyatádon október 29-től. — *Kampis Margit* festőművész kiállítása október 29-én nyílt meg a győri megyei művelődési központban.

*

1152

– Jelenkor krónikája

Jelenkor, Pécs, 1979. dec. XXII/12

Bizse János festő

A pécsi Technika Házában

kiállítása nyílt

Kiállítási kalendárium

Szocialista Művészetért 1971 VI.

Bíró János.

a Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társaságának 1934-ben rendezett tehetségkutató kiállításán szerepelt munkájával, akkor III. o. tanuló volt.

Jelenkor, Pécs, 1941. (2.) 9.

Bizse János
festő

A pécskörnyéki képzőművészeti kultúra
terjesztésében együtt működott Gádor
Emillel, Martyn Ferenccel és Kelle Sán-
dorral

Ury Endréné: Gádor Emil 60 éves.
Müvészet, 1972.január - 29.oldal

Bizse János

Vázóterem ablakából, d. vepv.

Dél-dunántúli képzőművészek kiállítása

Szekszárd – Nagykanizsa – Zalaegerszeg

Bizse János

Városterem ablakából, olaj 80×110
Tópart, olaj, 80×110

Dél-dunántúli képzőműv. kiállítása
Siklósárd — Nagykanizsa — Zalaegerszeg

1971 ÁPR 22

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

Bizse János festőművész műveinek kiállítása április 23-án, pénteken délután öt órakor nyílik meg Pécsett, a Technika Házának nagytermében.

Birse János festő

Szerepel a dél-dunántúli

Képzőművészet) távlatán szekszárdon

Romváry Ferenc: Hamis helyzetkép

Dunántúli Napló 1971 VII. 4.

Bisse János

Pécsi születésű, felesége Kovács Diána szövegköszövő művész.

Ipari Művészet, 1968. 4. sz. 39. l. – Kovács Diána falikötegű kiállítása.

Birse János

Képe van a modern hagyok
Kegtár ban Pécsett

N.N.: látható az új
szerzemények

Dunántúli Napló 1971 VIII. 27.

Bírse János festőművész

Kiállítása április 23-án
nyílik meg Pécsett a Technika Háza-
nak Napytermében

Magyar Nemzet 1971. április 22
4. old.

Birse János

1. Belső tér 1960
olaj 60x80

2. Vízparti unlék 1957
olaj 50x60

Pécs és Baranyakepzőmüveszeinek kiállítása

Bizse János

1. Ketten 1961
olaj 50x60

2. Háliai élmény 1958
olaj 50x60

Pécs és Baranyai képző-
művészeinek kiállítása

Bizse János

1. Csendélet 1957
olaj 50x60

2. Emlékezés a Balatonra
olaj 50x60

Pécs é; Baranyakepző
művészeinek kiállítása

Birse János

1. Vízpart 1960
olaj 50x60

2. Táncszvit 1959
olaj 70x100

Pécs és Baranyakepzőművészeinek kiállitása

Bíró János

1. Nyári emlék 1961
olaj 65 × 85

2. Tavasz 1963
olaj 75 × 100

Pécs és Baranyai képzőművészek kiállítása

Bizse János

Fürdőző part 1962
olaj 50x60

Pécs és Baranyai képző-
művészeinek kiállítása

Birse János

Üzem 1968 repr.
olaj 65x85

Pécs és Baranya képzőművészeinek kiállítása

Bíró János

Út élmény 1965
repr. olaj 60x80

Pécs és Baranya képző-
művészeinek kiállítása

Birse János

1. Színpad 1960
olaj 60x80

2. Mozaikterv 1965
olaj 60x80

Pécs és Baranyakepző-
műveszeinek kiállítása

Bizse János

1. Úti élmény 1965
olaj 65×80 cm

2. Architektúra 1959
olaj 60×80 cm

Pécs és Baranyai képző-
művészeinek kiállítása

Birse János

1. Laboratórium 1967
olaj 90x130 cm

2. Ürem 1968
olaj 65x85 cm

Pécs és Baranyai képzőművészek kiállítása

Bizse János

1. Erőmű 1964
   130x180 olaj
2. Szeptember 1967
   130x180 olaj

Pécs és Baranyakepző-
művészeinek kiállítása

Bizse János

Láncz Sándor tanulmányt írt róla a Jelenkorban. Nyugszik a számot illuminálta Bizse.

N. N.: Folyóirat szemle

Kisalföld 1971 VII. 22

Bírse János

„Gendelet" c. Zipe emlitve

– szerepel a „Pécsi és Baranya megyei

Képzőművészek táslatán a Nemzeti

Galériában

Képzőművészet

Vigilia 1969 július

490. old.

Bürse János
festő-

Festészetében táji élmény
szolgáltatja a kiinduló
pontot. Munkássága
monfigurátio.

Hiers Éva: Baranya képzőművészet a Magyar Nemzeti -
Művészet, 1969. Október - 43 kep.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Bizse János

Táncszvitt. (repr)

Jelenkor, Pécs, 1971. dec.

Birse János festőművész

Márc. 28.-án a pécsi Kisgalériában Kiss Tibor képkiállítását nyitotta meg.

Dunántúli Napló, 1942. ápr. 29.

Bizse János, grafikus

Rajz:

Repr.

Bizse János: rajza 615.

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.-aug. XIV/7-8.

Bizse János, grafikus.

Rajz:

Rajz.

Bizse János: rajza

634.

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.-aug. XIV/7-8.

Bizse János, grafikus

Rejz: Rejz

Bizse János: rajza

641. old.

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.-aug. XIV/7-8.

Bizse János, festő, grafikus

4

Megemlítve még a nagyméretű gobelinje: az Akvárium és a madarak csapongását ötökítő homlói mozaik-sor.

Rajza : Repr

[672. old.]

Láncz Sándor: Bizse János művészetéről 669-672. old.

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.-aug. XIV/7-8.

Bizse János, festő

3

→ a pécsi köztársaság téri óvoda faliképe (1960), a munkásszálló mozaikja (1961).
Ezekkel együtt keletkeztek a nagyméretű figurális alkotások, a Koksz mű, az Erőmű,
és a „kvázi-tájkép", a Repülőgépről, az Erdők Jelett, Az 4dria partján, fények a vicen, Fénylő Dunapart, Ktiélmény.
Láncz Sándor: Bizse János művészetéről 669-672.

JELENKOR, Pécs, 1971. jül.-aug. XIV/7-9.

Bizse János, Jestő

2

Az ismertetett és elemzett művek: Vörös-fehete-sárga ritmus, a Víz mélyén, Csendélet (1957.), Siénai emlék, Szinpadkép (1958 k.), Belső tér, Szines városfalak, Vásárcsarnok Párizsban, Táncszvit, és időrendi kapcsolatai miatt is: a tabi kultúrotthon sgraffitója (1959), a pécsi... →
Láncz Sándor: Bizse János művészetéről 669-672

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.-aug. XIV/7-8.

Bizse János, festő

1

Pécsett a Technika Házában nyílt meg gyűjteményes kiállítása.

Az ismertetés abból indul ki, hogy Bizse János a „pécsi iskola" egyik egyénisége. Ezt mutatja fejlődése is. Legkorábbi (kiállított-) művei a Gyerekjáték I–III.

Láncz Sándor: Bizse János művészetéről 669-672.

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.-aug. XIV/7-8.

Bizse János, festő

Kompozíció:

Repr

Bizse János: Szinpadkép

Műmelléklet: 3. o.

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.-aug. XIV/7-8.

Bizse János, festő

kép: Kepe

Bizse János: Úton az Adria felé

Műmelléklet, 4. o.

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.-aug. XIV/7-8.

Bizse János, grafikus

Rajz: Repr.

Bizse János: rajza

Borító: 4. old.
[kicsi —]

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.-aug. XIV/7-8.

Bizse János, grafikus

két nyp:

Repr.

Bizse János: rajzai

Borító: 3 s' 4.

[Belső - -]

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.-aug. XIV/7-8.

Bizse János, grafikus

Rajz: Repr.

Bizse János: rajza

Borító: 1.
[Kalvö-]

Jelenkor, Pécs. 1971. júl.-aug. XIV/7-8.

Birse János

Üzemben olaj 65 × 85

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Bizse János

Üzemben, olaj 65×85

Dolgozó emberek között képzőművész körül. Ernst múzeum 1968 jan.

Bizse János

BARANYA MEGYE TANÁCSA VB, PÉCS M. J. VÁROS TANÁCSA VB,
A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK,
ÉS A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
DÉL-DUNÁNTÚLI SZERVEZETE

MEGHÍVJA ÖNT

BIZSE JÁNOS

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1971. ÁPRILIS 23-ÁN PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR
A TECHNIKA HÁZA NAGYTERMÉBE (PÉCS, JANUS PANNONIUS U. 5.)

MŰSOR:

BACH: H-MOLL SZVIT

KÖZREMŰKÖDNEK:

A LISZT FERENC ZENEMŰVÉSZETI FŐISKOLA PÉCSI
TAGOZATÁNAK ZENEKARA
BIZSE ÁGNES (FUVOLA)

VEZÉNYEL:

ANTAL GYÖRGY

F. k.: Vízy Ottó

71-1373 Pécsi Szikra Nyomda

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Bizse János

1971 AUG 29
/1021

KÉPZŐMŰVÉSZEINK KISLEXIKONA

Bizse János

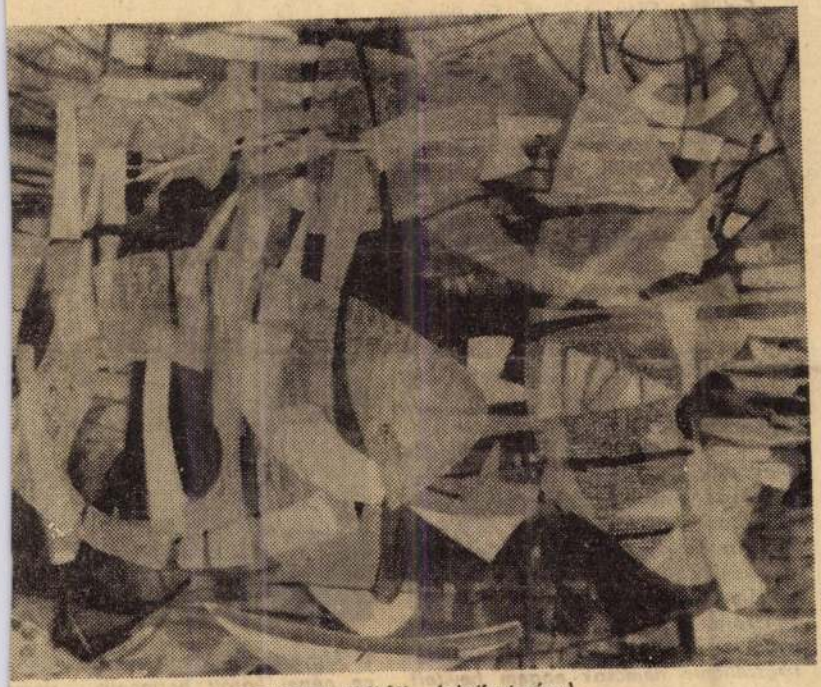

TENGERI EMLÉK. (olajfestmény)

1920-ban Pécsett született. Tanulmányait a budapesti Képzőművészeti Főiskolán végezte, 1944-ben. Azóta Pécsett dolgozik, a Művészeti Szakközépiskola művész-tanára. 1947 óta rendszeresen részt vesz a dél-dunántúli szervezet hazai és jugoszláviai kiállításain. Több egyéni kiállítása is volt, legutóbb 1971-ben, Pécsett. 1958 óta kapott állami megbízásai: Tab, kultúrház, 9 m²-es sgraffit; Pécs újmecsekaljai munkásszálló, 6 m²-es mozaik; Pécs Köztársaság téri óvoda, 5 m²-es falkép; Komló — négy 6 m²-es mozaik, városi házak falára.

A mai magyar képzőművészetben a modern alkotói módszerek képviselői közé tartozik. Nonfiguratív kompozícióinak indítékát a természeti táj és az ipari üzemek gépóriásainak ritmikus üteme sugallja. Egyformán járatos a táblakép, vagy az építészetben alkalmazható murális technikák művelésében, a fémek formálásában. Festményei derűsek, szemlélésük örömöt nyújt. Lendületes, dinamikus formációi képeinek felületét átszövik, behálózzák, mindig ügyelve azonban a vízszintes és függőleges tagozódás ritmikus egyensúlyára. A táj és a gépi szerkezetek vizuális élményét sajátos festői rendbe zárja, színekkel és formákkal érzékelve azokat a szépségeket, amelyeket a nemművész ember tekintete a hétköznapok megszokottságával elkerül.

Művészi pályája, életútja egyenletes ütemű. Kifejezésmódja, festői formanyelve évek óta meghatározott és azonos értelmű. Gondolatait gyakran több kompozíción, szín- és formavariációkon érleli tovább.

A dél-dunántúli képzőművészeti élet szervezésében hosszú ideje tevékeny részt vállal. A Magyar Képzőművészek Szövetségének tagja.

Csuka Zoltán 70 éves

Érdliget, Sárd utca 35. Szeptember 2-án ebben a kertes, virágos családi házban, visszavonultan, csendben ünnepli születésének 70. évfordulóját Csuka Zoltán József Attila-díjas költő, műfordító, újságíró, irodalomszervező. Lelki szemei előtt filmszerűen peregnek le hétévtizedes életének, irodalmi munkásságának emlékei születési helyétől, a bánsági Zichyfalvától egészen Érdligetig. A filmkockák között pedig élesen domborodik ki egy Mecsek aljai város: Pécs kontúrja.

„... mit kaptam Pécstől útravalónak az indulás után elkövetkező négy évtizedre, arra nemcsak verseimben, hanem – és főleg – szüntelenül és szinte ritmikusan megújuló, minden megpróbáltatás után talpra álló irodalomszervező munkásságomban s elsősorban a két szomszédos nép – a magyar és délszláv – közeledést kimunkáló erőfeszítéseimbe adtam meg a választ. Pécs varázslatos mediterrán tája, a kövekből kiáradó kultúrája, a janus pannoniusi versek szabadságszelleme nemcsak engem hevített s ejtett rabul egy életre, hanem olyan nagy szellemeket is, mint Babits Mihály, Kodolányi János és a jugoszláv Miroslav Krlezsa – hogy csak néhányat említsek. Azt a „mindent legyűrő fiatalságot" kaptam Pécstől, amit egy verseskönyvem homlokára is címként tűztem, s ami még ma is hevít" – írta 1964-ben Csuka Zoltán önvallomásában.

Pécs kétszer is nagy szerepet játszott életében. Először 1919–1921 között, majd 1945–1946-ban. Itt járt középiskolába, itt érettségizett. Irodalmi pályája is tulajdonképpen Pécsett kezdődött. 1919-ben „Új diák" címen baloldali hetilapot szerkesztett, 1920-ban pedig Regős László részvételével „Krónika" címmel havilapot alapított.

Pécsett jelentek meg első munkái: a „VERSEK" (1920), valamint a „MESE AZ ORGONAKIRÁLYRÓL". Döntő és egész világszemléletére elhatározó nagy élménye volt Pécsett az 1918. évi zendülés, az egykori Osztrák–Ma-

zi. Ugyancsak itt vált a Duna-mede ce népei között harmonikus, demo ratikus együttélés és kulturális együt működés gondolatának egyik legl kesebb előharcosa.

Mint műfordító közel nyolcvan szl vén, crnagórai és makedon irodalm alkotást ültetett át magyarra, közt a neves montenegrói püspök, Peto Petrović Njegoš drámai költeme nyét, valamint Ivo Andrić és Miroslo Krleža műveit. Neki köszönhető a fe szabadulás utáni első jugoszláv iro dalomtörténet is magyar nyelven amely 1963-ban jelent meg.

Szinte páratlanul álló műfordító munkásságáért 1963-ban méltán tüntették ki József Attila-díjjal, 1969-ben a Jugoszláv Zászlórend aranykoszorús éremdíjával, majd a Jugoszláv PEN Klub díjával.

Könyvtárában egymásután sorakoznak verseskötetei: „Utak" (Újvidék), „Fundámentom" (Újvidék), „Esztendők ütőerén" (Újvidék), „Mindent legyőző fiatalság" (Újvidék), „Tűzha-

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP KFT. BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

JELENKOR

Pécs ...

1971 52

ÁPRILIS 23-ÁN nyílt meg Pécsett, a Technika Házában *Bizse János* festőművész kiállítása a Baranya megyei Tanács VB, Pécs, m. j. Város Tanácsa VB, a Kiállítási Intézmények és a Magyar Képzőművészek Szövetsége Dél-Dunántúli Szervezete rendezésében.

1021

479

Bizse János

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bíró János

NÉPÚJSÁG TOLNA MEGYE

1971 MÁJ 7

1021

— Május 12-én tartja következő összejövetelét a Szekszárdi Huszonfelülieket klubja. Ez alkalommal Bizse János textilművész, a Pécsi Képzőművészeti Gimnázium tanára tart előadást „A textilművészet napjainkban" címmel.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

VAS NÉPE
1971 JUL 20

Bizse János

Megjelent a JELENKOR július — augusztusi száma

Gazdag, változatos tartalommal, értékes és szórakoztató olvasmányokkal jelent meg a pécsi irodalmi és művészeti folyóirat hagyományosan összevont, dupla terjedelmű nyári száma.

Weöres Sándor Psyché, egy képzelt múltszázadi költőnő versciklusából válogatott összeállítás és a költőnő fiktív életrajza áll a szám élén, majd *Bertha Bulcsu* sorozatában ezúttal *Csuka Zoltánnal* készített interjút olvashatjuk. Ehhez kapcsolódik Csuka Zoltán visszaemlékezéseinek részlete a 20-as években Pécsett töltött időszakára.

A lírai rovatban többek között *Bertók László, Lakatos István, Makay Ida, Orsovai Emil* és *Pákolitz István* új verseit közli a lap. A szépprózai írások sorában *Eörsi István, Pál Rita* és *Thiery Árpád* elbeszélését, *Sobor Antal* regényrészletét és *Lázár Ervin* meséit kínálja a kettős szám.

A művészeti írások sorában figyelmet érdemel *Láncz Sándor* tanulmánya *Bizse János* festészetéről. *Takáts Gyula* dokumentum-összeállítása Rippl-Rónai ismeretlen leveleiből, valamint a gazdag színházi rovat: *Futaky Hajna* a pécsi, *Taxner Ernő* a budapesti, *Wallinger Endre* pedig a kaposvári évadot értékeli.

Az irodalmi tanulmányok, jegyzetek közül kiemelkedik *Bajomi Lázár Endre* új francia krónikája. *Lóránd Imre* elmélkedése a szexualitás irodalomszociológiájáról, valamint *Tüskés Tibor* írása Veres Péter pécsi és baranyai kapcsolatairól.

A nyári számot gazdag kritikai rovat egészíti ki. Az illusztrációs anyagot *Bizse János* rajzai adják.

darúgó torna gyi
ssal (Horváth J

pata volt
Nem fer
Bulgária
sem. A sz
telen volt
harmadik hellyel, elsősorban azért, mert bár kultúrált labdarúgást játszottak, elfeledkeztek a legfontosabbról, a góllövésről.

A III. FORDULÓ EREDMÉNYEI

Vas megye — Bulgária 2:1 (1:0)

200 néző, vezette Szakács, partjelzők Horváth J., Viszmeg. Góllövők: Bogáti (2), illetve Iljiev. A hazai csapat nagyobb arányú győzelme sem lett volna meglepetés. *Vas megye:* Vass — Nagy. Wöller, Jáger, Tóth, Varga, Molnár, Csuk, Bogáti, Németh, Bódi összeállításban szerepelt, legjobbjai Völler, Jáger, Tóth, Varga és Bogáti voltak.

300 néző, vezette Horváth J., partjelzők Szakács, Viszmeg. Az első félidőben szinte végig a szovjet csapat irányította a játékot, mégis a lengyel csapat szerezte meg a vezetést, sőt a félidő befejezése előtt két nagy helyzetet is kihagytak. Szünet után sem változott a játék képe, de csak az egyenlítés sikerült a szovjet pionéroknak. *Góllövők:* Martineczky, illetve Kuznyecov I.

A TORNA VÉGEREDMÉNYE

1. Vas megye	3	2	1	—	9-5 5
2. Bulgária	3	2	—	1	5-3 4
3. Szovjetunió	3	—	2	1	4-6 2
4. Lengyelország	3	—	1	2	3-7 —

A torna befejezése után ünnepélyes keretek között került sor a díjkiosztóra. Az első helyezett Vas megye csapatkapitányának *Gelle László* megyei úttörő titkár köszöntő szavai után *Pártosi Ferenc*, a Városi Labdarúgó Szövetség elnöke adta át a serleget. Értékes tiszteleti

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1971 JAN 7

Elkészült a pécsi kiállítások programja

Pécs városban rendezendő kiállítások egyeztetésére alakult bizottság elvégezte munkáját, s összeállította az 1971. évi kiállítások tervét. A program értelmében több képzőművészeti, iparművészeti, ismeretterjesztő és más kiállítás lesz ezévben Pécs — még mindig nem túlságosan nagyszámú — kiállítási helyiségében, mindenekelőtt a Technika Háza nagytermében. Itt a március hónap teljes egészében foglalt: ekkor rendezik ugyanis a hagyományos műszaki propaganda hónapot, azaz annak központi kiállítását. Ezt követi április 4 és 18 között a dél-dunántúli képzőművészek területi kiállítása, majd a hónap végén Bizse János egyéni kiállítása. Az úttörőmozgalom 25 éves történetét bemutató kiállítást május végén rendezi meg a KISZ Baranya megyei Bizottsága, majd a pedagógus képzőművészek kiállítása következik. Június második felében a Technika Házában Gábor Jenő emlékkiállítás nyílik, szeptember 5-től a III. Kisplasztikai Biennálé anyaga látható majd a teremben, októberben ugyanitt a szabadkai képzőművészek faliszőnyeg- és tértextil-bemutatója lesz. Végül Fürtös György egyéni tárlata után egy didaktikai kiállítás zárja az idei programot.

A Janus Pannonius Múzeum Képtárában Barcsay Jenő, Rátonyi József, Bálint Endre és Keserü Ilona kiállításait rendezik meg ezidén. E másutt élő képzőművészek mellett két fiatal pécsi művész, Pattantyús József és Bérczes Gábor is bemutatkoznak, az ő tárlatuk a Néprajzi Osztály kiállítótermében lesz.

Több más között a József Attila Művelődési Ház is vállalta néhány kiállítás megrendezését, így például a Művészeti Szakközépiskola hallgatóinak bemutatóját. A Hírlapolvasó kiállításai is terv szerint történnek ebben az évben. Helyet kapnak itt Kolbe Mihály grafikái, Kelle Sándor és Pinczehelyi Sándor reklámgrafikái, Török János kerámiái, Hoós Elvira, Kertes-Kollmann Jenő, Korda Béla, Takács Dezső, Varga Antal és Kardos István kisgrafikái, az építőművészek közül Köves Emil, Tillai Ernő, Gettó József és Erdélyi Zoltán állítanak ki egy-egy alkalommal, a Mecseki Fotoklub rendez egy kiállítást az első negyedévben és az építési fotopályázatok anyagából lesz egy bemutató az év második felében. Ezúttal díszlet- és jelmeztervezők is szerepelnek a kiállítási tervekben: Vata Emil, Pintye Gusztáv díszleteiből, azaz Kalmár Katalin és Vágó Nelli jelmezeiből rendeznek kamarakiállítást az év folyamán. Ugyancsak a Hírlapolvasóban rendezik meg Lantos Ferenc festőművész és Lantos Miklós fotóművész közös kiállítását is.

vagy február eleje
konzuli egyezményt köt
Német Demokratikus Köz
társasággal és „folyamatba
van" a legmagasabb szint
diplomáciai kapcsolatok fe
vételének előkészítése is.
chilei kormány e célból k
lönleges megbízottat küld
az NSZK-ba, hogy tájéko
tassa a bonni kormányt szán
délkáról.

Ezután részletesen mél
tatta a népi Kína elismeré
sének okait és jelentőségét.
Rámutatott, hogy a diplomá
ciai kapcsolatok felvételéről
az új chilei kormány valóra
váltotta a népi egység kül
politikai programjának egyik
alapvető elvét, amely arra
irányul, hogy Chile, ideoló
giájától vagy politikájától
függetlenül, minden ország
gal létesítsen diplomáciai
kapcsolatokat.

„Olyan kormánnyal léte
sítettünk kapcsolatokat,

azon lesz — mondotta —
felkutassa a kölcsönösen elő
nyös kereskedelem lehetősé
geit Kínával.

✦ *OTTAWA: Trudeau ka
nadai miniszterelnök kedden
Ottawából elindult 24 napos
ázsiai körútjára, amelynek
első állomása a pakisztáni
Iszlamabad. Trudeau „útköz
ben" részt vesz a nemzetkö
zösségi kormányfők singa
pore-i értekezletén.*

---

kommentátor

...ádi a világ

ember (a művészeti élet képvi
selői, diákok stb.) adta aláírását.
A bolgár sajtó jelentései szerint
a bolgár közvélemény is mély
felháborodással fogadta az An
gela Davis elleni per hírét.

Az iraki békeharcosok ország
gos tanácsa, mint Bagdadból je
lentik, felszólította Nixon elnö
köt, vesse latba befolyását An
gela Davis kiszabadítása érdeké
ben.

A Nemzetközi Demokratikus
Nőszövetség — mint Helsinkiből
jelentik — ugyancsak Nixon el
nökhöz intézett táviratot, amely
ben hasonló követelésnek ad
hangot. Ezenkívül az ENSZ em
beri jogok bizottságához is távira
tot intézett Angela Davis meg
mentése ügyében.

Így sorolhatnánk tovább, alig
akad a térképnek olyan pontja,
ahol jóakaratú és igazságszerető
emberek ne hallatták volna már
szavukat e rosszakaratú és igaz
ságtalan per ellen.

Amit az amerikai hatóságok
Angela Davis-szel cselekszenek,
az nagyon emlékeztet a hírhedt
Joe McCarthy szenátor nevével
fémjelzett „hidegháborús", „bo
szorkányüldözős" időkre. Nem el
szigetelt esetről van szó: ez a
per része az utóbbi időben me
gint oly agresszívé vált washing
toni politikának. Nyilván a nö
vekvő belpolitikai nehézségekről
és a nemzetközi politikában el
szenvedett kudarcokról is el
akarják terelni a figyelmet ezzel
az Angela Davis-üggyel.

BETYÁR ÖLCY 1977. 5/1

Egy vak fagottművész útja Pécstől a cári udvarig...

Mohosodó obeliszk áll a pécsi Sétatér elején, a Káptalan utca előtti részen. Rajta már alig olvasható felírás: „Weidinger Imre fagottművész, született Pécsett, 1792., meghalt Pécsett, 1859; Amtmann Prosper fuvolaművész, született Sellyén, 1809., meghalt Pécsett, 1854.; a két jeles magyar zeneszerzőnek emelték barátaik és tisztelőik, 1866".

Ez az egyszerű emlékmű immár 113 év óta őrzi Weidinger Imrének, a XIX. század világhírű fagottművészének emlékét, aki 187 évvel ezelőtt, 1792. december 26-án, Pécsett született. Már élete hajnalán betegsége áldozata lett. Mindössze 3 éves volt, amikor himlő következtében szemevilágát elvesztette. Rendkívüli tehetsége és szorgalma azonban kárpótolta azért, amit a betegség elrabolt tőle.

Ebben a vak gyermekben nagyszerű zenei érzék fejlődött ki. Gruzling Alajos, székesegyházi zenész növendéke lett és 20 éves korában a Pécsett élt, 3 cseh zenésszel együtt kamaraegyüttest alakított. Sok hangszeren: zongorán, hegedűn, klarinéton, furulyán, orgonán játszott. De legkedvesebb hangszere, amellyel egész Európában ismertté tette nevét, a fagott volt.

Az általa alakított kamaraegyüttessel világjáró körútra indult. Útjának végcélja Európa akkori neves zenei központja: Szentpétervár volt. Útközben Berlinben, Memelben, Danzigban, Rigában, Zselizen, Oroszország, Németország és Magyarország több városában vendégszerepelt. A Brockhaus lexikon 1839. évi V. kötetének 826. lapján azt írta róla, hogy Humannál is kiválóbb művész, akit csak vaksága akadályozott meg abban, hogy világhírű legyen.

Egyik sikerét a másik után aratta és Szentpétervárott hírneve jóval megelőzte jövetelét. Be akarták mutatni a cári udvarban is és szó volt róla, hogy a cári zenekar tagja lesz. Rajta kívül álló okok miatt azonban mindez elmaradt. A vak fagottművészt ekkor honvágy gyötörte és 1831-ben visszaindult Pécsre. Az orosz kormány kalauzt adott mellé. Ez azonban csak Lübeck-ig kísérte el, mert kolerajárvány dühöngött és útközben ennek áldozata lett. Újabb két vezetőt kapott, de az egyik szintén meghalt kolerában, a másik pedig kifosztotta a vak, Weidinger Imrét.

Az európai hírű pécsi fagottművész, útban hazafelé Lübeckben, Hamburgban, Hannoverben, Magdeburgban, Berlinben és Lipcsében hangversenyezett. Bár német származású volt, Bécset messzire elkerülte, mert nem szerette az osztrák császárvárost.

Weidinger Imrét külföldi sikerei után lelkesen fogadták Pécsett, ahol utoljára 1853-ban lépett fel a nyilvánosság előtt, a Pécsi Nemzeti Színházban, egy jótékony célra rendezett hangversenyen. Hat év múlva pedig, 1859. január 21-én, a hírneves fagottművész, aki dicsőséget szerzett külföldön szülővárosának és hazájának egyaránt, Pécsett elköltözött az élők sorából. Sírja teljesen ismeretlen, de emlékét megőrzi a sétatéri egyszerű, mohosodó, elmosódó feliratú obeliszk, amelyet 1866. november 4-én leplezték le a muzsika szerelmesei, a zeneművészet patronálói.

Pusztai József

Eltűnt Pécs-baranyai iroc

Telegdi Miklós reneszánsz könyvtára

Csaknem négyszáz év múltával előkerült az eredeti katalógus

1543-ban Szolimán szultán seregei könnyűszerrel foglalták el Pécset. Dselalzáde Musztafa török író így ír erről: *„Pécs lakosainak nem lévén ereje a harcra és az ellenállásra, meghódoltak. Az Islam népe bevonulván a várba, a falakra és a bástyákra kitűzték a zászlókat; az ezánt énekelték, és a templomokat mecsetekké alakitották át."*

A városfalakon belül a törökség nem tűrt keresztény templomot. Ezért a megmaradt keresztények részére egyedül a falakon kívüli Mindenszentek templomában lehetett istentiszteletet tartani.

A katolikus hivők lelki gondozását a Nagyszombatban székelő Telegdi Miklós pécsi püspök csak közvetve tudta némileg biztosítani. István pap halála után papi képzettség nélküli személyek látták el a többiek lelki gondozását. Megerősödtek az evangélikus, az unitárius és a református gyülekezetek. Ezeknek tanaival szállt szembe Telegdi Miklós, aki apologetikus munkáival egyrészt az újkori szónoklatnak és értekező prózának vált igényes mesterévé, másrészt kiváló reneszánsz műveltségével, népi ihletésű, de a köznapi szóáradattól mentes stílusával méltán írta be nevét a magyar irodalomtörténetbe.

Telegdi Miklós 1535-ben született a Bihar megyei Telegden. A helybeli földbirtokos egyik jobbágyának gyereke minden bizonnyal elkallódott volna, ha a telegdi plébános nem veszi pártfogásba, nem taníttatja. Ekként sikerült elvégeztetni vele a krakkói egyetemet is. Az egyházi hierarchia lépcsőfokain lassan haladt előre — egészen addig, amíg 1579-ben Rudolf király ki nem nevezi a pécsi egyházmegye megyés püspökévé. Valójában ez csak cím volt, mert a pécsi püspökség egész területe a török szultán uralma alatt állott.

Könyvszeretete már fiatal korában jelentkezett. Oláh Miklós prímás végrendeletében reá, mint legképzettebb teológusra hagyta könyveit. Paptársai — írja a végrendelkező — még a port sem tartanák érdemesnek letörölni a könyvekről.

Szegényen élt, és szegényen is halt meg. Halála előtt két nappal, 1586. április 20-án kelt végrendeletében ezt írja: *„Midőn e sorokat irom, oly kevés pénzem van, hogy alig lesz elég temetési költségeim kifizetésére."*

Könyvtárát halála után hivatalosan is összeírták. A könyvleltár felvétele az elhalálozás utáni napokban történt, mert a

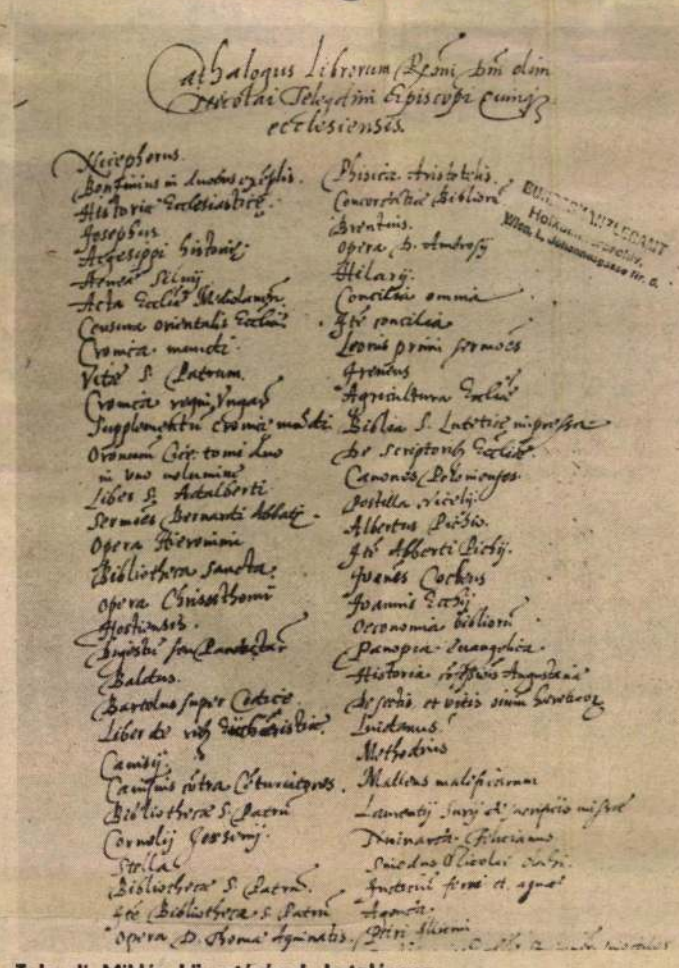

Telegdi Miklós könyvtárának katalógusa

katalógus *másolati* példányának lapszéli jegyzete szerint az *eredeti* példányt már április 28-án Bécsbe, az udvari kamarához küldték, ahol az az évszázadok során — úgy vélték — elkallódott. Csaknem háromszáz évvel később azonban Nagy Gyulának 1880-ban az Országos Levéltárban sikerült megtalálnia a magyar kamaránál maradt *másolati* példányt, amelyet a megtaláló a Magyar Könyv-Szemle 1880-i évfolyamában közzé is tett.

Bécsi levéltári kutatásaim során 1976-ban, tehát éppen 390 évvel a megírása után sikerült megtalálnom az *eredeti* könyvkatalógust, amely a helyesírási hibákat nem tekintve *74 esetben tér el a hazai másolati példánytól.* Ez utóbbit nem magyar anyanyelvű személy készíthette — ellentétben az eredetit összeállító Deseő Benedekkel. A másoló ugyanis a b-t és a v-t több esetben is w-nek írta, *Perlaky András* nevét *Perladhy*-nak, a *Phisica Aristotelis*-t *Phisica arithmeticalis*-nak, a *Bibliának* szót *Biblionadhi*-nak írta.

Telegdi Miklós könyvtárának rövid elemzését végezve, természetesnek tartjuk, hogy könyveinek nagyobb része egyházi vonatkozású. Klaniczay Tibornak azt az állítását, hogy Telegdinek szent Ágoston a kedvelt auktora, és annak hatása még a stílusán, képein is felismerhető, megerősíti könyvtára is. Több egyházatyán kívül *Canisiust* azért említjük, mert Telegdi maga szól róla: *„A Canisius Péter catechizmusát még ifjúkoromban én fordítottam magyarrá."* Ezt a sokáig elvesztettnek hitt munkát Kiss Áron találta meg a bázeli egyetemi könyvtárban.

Meglepő, hogy nagy ellenfelének, a protestáns tanokat még Nagyszombatban is terjeszteni igyekvő Bornemisza Péternek egyetlen alkotása sem, saját magának is csak egy műve található a könyvei között. Viszont meglelhető Luther Márton összes műve, némelyik többféle kiadásban is. Érdekelték szerzőnket Melanchton Fülöpnek hitvitázó művei és a Husz János elleni konsistoriális eljárásról szóló mű. A könyvpolcon sorjázott a kiváló németalföldi humanistának, Rotterdami Erasmusnak tudományos és filológiai szempontból egyaránt jelentős újszövetségi fordítása is. De nem lett volna Telegdi felvilágosult reneszánsz író, ha nem ismerkedett volna meg kora neoplatonista íróival is. Megtalálható könyvtárában Marsilius Ficinus, Aulus Gellius, Pietro Bembo, Aeneas Sylvius Piccolomini és mások egy-egy munkája.

A könyvjegyzék igazi meglepetése, hogy olyan írókat tüntet fel, akikről eddig nem, vagy csak igen keveset tudtunk. Ilyen magyar író *Caelius Pannonius, Perlaky András* és *Éber Pál*, akik közül a két utóbbi almanachjával, kalendáriumával nagy népszerűségre tett szert. Ezekben a hónapok és napok jegyzékén kívül csíziós versek, csillagászati tudósítások, krónikák, jóslások, egészségügyi és gazdasági tanácsok is voltak.

Különös jelentőségű a *Cantiones* Hungaricae (Magyar énekek) és a *Psalterium Hungaricum* (Magyar zsoltárkönyv), amelyek — ha azokat maga Telegdi gyűjtötte össze — azt jelentik, hogy ő az első rögzítője a hazai énekeknek és zsoltároknak.

Szerette Telegdi az Erasmus által is kedvelt műfajt, a közmondásokat, amelyeket saját humanista gondolatainak színezésére használt fel. Különösen szívesen forgatta Polidorus Vergilius *Proverbiorum liber*-jét (Közmondások könyve) és a *Sententiae Hebraeicae*-t, a héber bölcsmondásokat tartalmazó kötetet.

A legérdekesebb talán az utolsó előtti bejegyzés: *Opera Lyrae in voluminibus decem*, vagyis *Lírai munkák tíz kötetben.* Telegdinek különös érdeklődésére vall, hogy a kor reneszánsz költői is helyet kaptak könyvtárában. És itt van külön feltüntetve Janus Pannonius is, a nagy reneszánsz költőelőd.

Szólnunk kellene még történeti, földrajzi, jogi olvasmányairól. Szinte minden és mindenfajta tudomány érdekelte.

A jobbágyfiúból a legmagasabb egyházi pozícióba került kiváló humanista tudósról befejezésül hadd szóljon a magyar irodalomtörténetírás atyja, Toldy Ferenc:

„Telegdi tizenhat évi szónoklásával készített irodalmi fellépésének utat; munkái széltében elterjedtek, a nagyok, az egyháziak, s ezek útján a nép között is, s általuk egy új, öntudatosan kimívelt irodalmi nyelv előkészítője lett, melynek nyomán állitotta elő Pázmány a legfelsőbbet, mit a magyar próza a XVIII. századig előmutatni bir."

Dr. Tóth István

Pécs és a szlovák nemzeti újjászületés

A magyar művelődéstörténet Papánek Györgyöt, mint Baranya megye földrajzának és gazdaságának egyik leíróját tartja számon. Pécsett 1783-ban Engel János József, nyomdájából került ki Papánek György „Geographica Descriptis Comitatus Baranyensis" című munkája. Nevezetesebb azonban az a tevékenység, amelyet Papánek György, a szlovák nemzeti újjászületésért végzett, mert nevéhez fűződik az első szlovák történelem, latin nyelvű megírása.

Papánek György — Juraj Papánek 1738. április 1-én, a Pozsony megyei Kuklón (Kuklov) született. A gimnáziumi tanulmányokat a morvaországi Mikulov-ban és Pozsonyban végezte. A papi hivatást választotta. A filozófiát Budán, a jogot Egerben, a teológiát Pécsett tanulta. 1763-ban szentelték pappá Pécsett, majd a baranyai Olasz község plébánosa lett. Kiterjedt ismeretsége, széles körű levelezése, utazásai nemkülönben a szlávok története és szlovák népének szeretete jelentős mértékben hatottak tevékenységére. 1780-ban került kiadásra Pécsett összefoglaló munkája, amelyben a szlávok, közelebbről a szlovákok történetét dolgozta fel.

A nemzeti történelmek latin nyelvű kiadása e korban részben az általános latinnyelvűséggel, a kialakulatlan nemzeti nyelvekkel és nem kis részben az ellenreformáció hatásával magyarázhatók. Bohuslav Balbin hasonlóan, latinul írta meg a cseh történet összefoglalóját, a többkötetes „Epitome historica rerum Bohemicarum"-ot, amelyet magyar vonatkozásban — például a bányászattörténet tekintetében — is hasznosíthatunk.

Papánek György — Juraj Papánek tevékenysége, a szlovák és magyar értelmiség kialakulásának kezdeti korszakához kapcsolódik. Része annak az útkeresésnek, amely a nemzetek önállósulásának folyamatában megteremtette azokat az alapokat, amelyeken ma valós és egyenrangúságra törő együttműködés történik a cseh, szlovák és magyar kultúrák, népek között. Papánek György révén így kapcsolódik Baranya és Pécs a szlovák nemzeti újjászületéshez. Művének a Pécsi Egyetemi Könyvtárban őrzött, 1793-as kiadása — „Compendiata Historia gentis slavae a. r. d. Georgii Papánek, parochi Olasziensis, presbyteri Quinque-Ecclesiensis" — gondolatait áttekintve, nem minősíthetjük merő illúziónak azt, ami Papánek György korában valóságos és máig mutató tendencia volt.

Papánek György tevékeny életének 1802. április 11-én vetett véget a halál. Személyét 1845-ben, a „magyar orvosok és természetvizsgálók" pécsi összejövetele alkalmából kiadott „Emlékirat" az „Irodalmi csarnok"-ban mutatja be, mint olyat, kiről „Kedves a' nemzeti' nyelv ügyében munkáltak' emlékezete".

Krisztián Béla

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-148, 340-728
PUNANTÉLNAPLÓ
1979 JAN 2 1

Bizse János
festő

Az „Üzem" ipari motivumokon felépülő kompozíció. A „Hőerőmű"-ben a sinthés tónusok dominálnak.

Angyal Endre: Bizse János kiállítása . . .
Művészet, 1969. november - 46 lap.

Bizse János
festő

Kiállításán bemutatta a „Föld-
vári kikötő"-t, a „Dalmát ten-
ger part"-ot. A Pécsi Balett művé-
szetétől inspirált „Táncszvitt"-et.

Ugyal Endre: Bizse János kiállítása . . .
Művészet, 1969. november - 46 lap.

Bizse János
festő

Kiállítását Sottra Elemér festő
nyitotta meg. Kiállított 17 művet.
Ezek közül 2 hapott kompozíció
elnevezést, a többi cím konkrétan
utal a kép tartalmi elemére.

Angyal Endre: Bizse János kiállítása . . .
Művészet, 1969. november — 46 lap.

Birse Jaimos
festő

Pécsi kiállításán szereplő művei
Más más kiállításokon is részt
vettek, de így együtt az egész életmű
még másnak nem szerepelt.

Angyal Endre: Birse Jaimos kiállítása . . .
Művészet, 1969. november – 46 lap.

Bizse János
festő –

16 képet és egy gobelinjet (Akvárium szőnyeg) állítottak ki a pécsi Tudomány és Technika Háza-ban, a TIT Bartók klubjának helyiségében.

Angyal Endre: Bizse János kiállítása Pécsett
Művészet, 1969. november – 46 lap.

Bizse János
festő

Az 50-éves művész kiállítása-
nak egyik legsikerültebb képe
az „Utcelmeny" hérek motivu-
maival lék - vörös színeivel.

Angyal Endre: Bizse János . . .
Művészet, 1969. november - 46 lap.

Bizse János
festő

„Úti élmény" (repro)

Angyal Endre: Bizse János kiállítása . . .
Művészet, 1969. november — 46 lap.

M.D.K.

Bizse János

"Játékos rajzu kompozicióí"-t dicséri Perneczky Géza: "Két kiállitás" c. kritikájában, melyet a Nemzeti Galériában rendezett, -Baranya-megyei képzőmüvészek- tárlatáról ir, s a müvész munkájával kapcsolatban is megállapitja a "Martyn-i hatást".

Élet és Irodalom Bp. 1969. május 24.
XIII. évf. 21. sz. 9. lap

Bizse János
festő

Résztvett Baranya Megye és Pécs Város Tanácsa, valamint a Szakszervezetek Megyei Tanácsának felszabadulásunk 25. évfordulója a hirdetett pályázatára kiállításán.

Hárs Éva: Képzőműv. i szeregszemle
Zelenkov, Pécs. 1970. IV. - 341.

Bizse János

Hallama Erzsébet: Kései útibeszámoló.
(Bizse János festőművéről)
Dunántúli Napló, 1966. febr. 13.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969. 3. sz. 243-284. l./

256. l.

Bizse János, festő,
grafikus

Rajz: Rejus.

Bizse János: rajza

741.

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.-aug. XIV/7-8.

Bizse János
festő

Nyár c. képét mutatta
be.

Tuskés Tibor: Kaposvári tárlat
Művészet, 1969. december – 47 kap

Bizse János, festő, grafikus

Rajz: Reps

Bizse János: rajza

690.

JELENKOR, Pécs, 1971. jül. – aug. XIV. 7–8.

Bizse János, festő, grafikus

Raja:

Bizse János: raja

Reja

711.

JELENKOR, Pécs, 1971. jül.–aug. XIV/7-8

Bizse János, festő

Az 1934-s tehetségkutató kiállításon tűnt fel Bizse János tanuló, III. gimnazista.

— : A pécsi képzőművészet kistükre (8.)
861-864.

JELENKOR, Pécs, 1971. szeptember XIV/9

Bizse János, festő

Ápr. 23-án kiállítása nyílt
meg Pécsett.

—: A Jelenkor krónikája

479.

JELENKOR, Pécs, 1971. május

XIV/5.

Bizse János

Váróterem ablakából, olaj, 80×110

Tópart , olaj, 80×110

Dél-Dunántúli képzőművészek kiállítása, 1970-71.

Birse János

Vázóterem ablakából, olaj, repr.

Dél-dunántúli képzőművészek kiállítása
1970-71.

Bizse János

Janus Pannonius sorozatából rajz (repr.)

Dunántúli Napló, 1972. márc. 26.

Bvirse János
festő-

Bvirse János pécsi festő felesége
Kovács Diána művészete szak-
hőzépiskolai festő, textiltervező

f.a.: Szinek, formalak tamára.
Nők Lapja, 1969. nov. - 48 szám.

Birse János

Az 1946-ban megnyílt Pécsi Képzőművészeti Szabadiskola tanára volt.

„Kiállítási katalógus-címlap. 1947" (repr.)

Jelenkor, Pécs, 1941. 11.

Bíró László

lapja a 10. oldalon

Mérnava 1972 február 19

Bizse János

1962-ben az újmecsekaljai legényszálló halljába kerülő alkotásokra pályázatot hirdettek. Sikeres terve alapján került kivitelre és elhelyezésre „Pécs" c. mozaikja. Komló építkezéseinél is mozaikját elhelyezték. (repr.)

„Pécs" (említve). Martyn Ferenccel közösen alkotott „Tanműhelyben" c. olajfestménye pályázati mű. (repr.)

Jelenkor, Pécs, 1972. (?) 1.

Bizse János

Rajzok a szovjet tanulmány útról
(5 vejtő)

Jelenkor 1967 XI. n. 969, 988, 1004, 1034, 1070
old.

MDK

Bizse János

tus:

Üzem

Jelmezben

Szerkezet

Kikötő

Pécsi és kaposvári grafika. Ripp-Rónai Muz. 1968. jun.

Bizse János

A Magyar Kortás, 50. évfordulója alkalmából megkiadatott pályázatot rézitvett és megkérést kapott,

Dunántúli Napló, 968, jun. 30.
u tubileumi mcivénati pályázat ;

Birse János

Kerepel a kaposvár grafika.
Kiállításom

~~[illegible]~~ Tüskés Tibor: Pécsi és kaposvár grafika

Jelenkor 1968 IX. n. 808 old.

Bizse János

Kompozició I. olej 50×60
Kompozició II. " 50×60 cm

Budapest Munkácsnok Kiállítása. 1957.
Kat. szerk. Kisdéjiné Kirimi Irén.

8.

Birse János festő

A hagy. Kéj. műv. Követsége
Dél Dunántuli kerveketa pérsi
titkárává választották

Jelenkor 1969 2 n.

Bizse János Baranya megyében él.
A „Jelenkor" gyakkon közli műveit

Dévényi Iván: Kézrőművészet a Jelenkorban

Jelenkor 1968. X. n. 883 old.

Birse János
festő

M.D.

A tárlaton bemutatott olajfestmény-
várlat témája: madár. Ábrázo-
lásain finom humor párosul a
folklor elemeivel.

Hárs Éva: Baranya megyei képzőművesek tárlata
Művészet, 1968. április – 45. lap.

Birse János

Kiállítása nyílt grafikai műveiből (Soltra Elemérrel közösen)

Pécsett nov. 6-án

Jelenkor 1967 XII. 118 3 dd.

Birse János

„Mizem" és „Dalmát tengerpart" c. képe (eml.)

Szerepel a déldunántuli kép. műv. III. kiállításán Pécsett

Romváry Ferenc: A déldunántuli kép. műv. kiáll.

Jelenkor 1968 VI. 545 old.

MDK

Bizse János

Architektura, repr.

M. Képzőművészek Szöv. déldunántuli szervezetének kiáll. Osijek 1966.

Bizse János
festő

MDK

Egy képe jelent meg
a Naplóban

Kallama Erzsébet: Kései útibeszámoló
Napló, 1966. febr. 13. 5. lap

MDK

Bizse János
festő

A dél-dunántúli képzőművészek
első, Zalaegerszegi kiállításán
„Táncszvit", „Földvári kikötő,"
c. képei

-Takács István: A dél-dunántúli képzőművészek
első kiállítása
Napló, 1965. jún. 13. 6. lap

Bizse János
festő

MDK

„Pécs" c. mozaikja (repr.)

Napló, 1965. ápr. 4. 11. lap

Birse János
festő

MDK

Egy grafikája a Naplóban

Napló, 1965. márc. 19. 4. lap

Bizse János
festő

MOK

„Szerelés" c. képe (repr.)

Napló, 1965. ápr. 4. 11. lap

Bizse János
festő

MDK

Egy grafikája a Naplóban

Napló, 196[illegible]. jan. 31. 9. lap

Bizse János
festő

MDK

„Tanoreán" — (reprod.)

Napló, 1964. sept. 27. 7. lap

MDK

Bizse János
festő

A Siklósi Várban rendezett kiállításon szereplő képeivel.

– B B – Megnyílt a baranyai képzőművészek kiállítása Siklóson.
Napló, 1964. jún. 14. 7. lap

Bizse János
festő

MDK

A képcsarnok Vállalat Kossuth Lajos utcai üzletében rendezett kiállításon szerepelt képeivel.

Pécsi és Baranya megyei képzőművészek kiállítása
Napló 1964. máj. 30 - 3. lap

Bizse János
festő

MDK

Egy grafikáját közli } regra
a Napló.

Napló, 1962. dec. 24. 5. lap

Bizse János
festő

MDK

A Napló egy a Körtánsaság
tési óvoda épületében lévő
falihúpát körli és elemzi.

-: Miért nép?
Napló, 1963. márc. 9. 5. lap

Bizse János
festő

MDK

A járási Tanács díszkertében megrendezett kiállításon bemutatta „Pécsi utca" c. alkotását. A Napló is közli a művet

–: Ösztöndíjasok kiállítása
Napló, 1963. máj. 9. 2. lap

MDK

Bizse János
festő

A járási tanács díszermében megnyílt kiállításon kiállította „Építkezés", „Szerelés", „Üzemben" c. képeit.

– Ösztöndíjas képzőművések kiállítása
Napló, 1963. máj. 12. 4. lap

MDK

Bizse János
festő

reprod { „Kokszmű" c. képét, melyet az Őszlőndíjasok kiállításán mutatott be, közli a Napló.

—: Őszlőndíjas képzőművészek kiállítása

Napló, 1963. máj. 17. 2. lap

MDK

Bizse János
festő

A Képcsarnokban megrendezett kiállításon szerepelt képeivel.

–: Pécsi festőművészek kiállítása a Képcsarnokban
Napló, 1963. okt. 5. 5. lap

M.D.K.

Bisse Jámos, festő

a Szovjet Képzőművész Szövetség szervezésében három hetet töltött a Szovjetunióban.

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 1967. okt. 3. sz. XIII. évf.

Brise Jain
festő

M.D.K

Rosit vett a Megyei Tanács
ált al rendezett tárlaton.

– : Kiállítás
Immanteilé Napló, 1956. jan. 12 – 4 kap

M.D.K.

Brisegaus
festő

Műveit bemutatta a
Megyei Tanács Kultur-
otthonban.

— : Metalletes
Dunaújvárosi Napló, 1956. jan. 11-i lap

Biz se János M.Dk.

Grafikai müveiből kiállitás a Dürer-teremben

Napló

Magyar Nemzet 1966. okt. 2. 12. 1.

M.D.K.

Bizse János grafikus

Müvei a kiállitáson

H.Gy.: Hat pécsi grafikus kiállitása a Dürer-termben
Magyar Nemzet 1966. okt. 18. 4.1.

M.D.K.

Bizse János

Szerepel a bakonyai művészek kiállításán

Auth András: Képkiállítás Bólyban

Dunántúli Napló 1969 III. 12

Bizse János
festő

M.D.Y

„Vízparti elmény" – ét
„állitotta ki a tárlaton.

Bodmár Éva: Balatoni Tárlat. 1966
Művészet, 1967 felmár – 45 lap.

MD!

Bizse János
festő

„Vízparti élmény"-ét állitotta
"ki a tàilaton.

Heitler László: III. Balatoni Tàilat 1966.
Művészet, 1967. február - 46 kep.

MDK.

Bizse János

Kiállitásáról hiradás

Dunántuli Napló 1966 szept.18.

MDK.

Biese János

Kiállításról hiradás

Du Centuli Nagló 1966 szept. 18.

MIK.

Bizse János

Kiállitási kritika

Népszabac Magyar Nemzet 1967 ápr.25.

MDK.

Bizse János

Kiállitási kritika

Somogymegyei Néplap 1967 ápr.27.

Bizse János festő

- 1954-ben festményeit állította ki a Jan. Pan. Múz.

A Jan. Pan. Múz. ~~évi~~ kiállításai

Jan. Pan. Múz. évi. 1974 XII

Bizse János

- képkiállítása nyílt, a Jan. Pan. Múzeumban 1961-ben

A Jan. Pan. Múzeum kiállításai

Jan. Pan. Múz. Évk. 1974. XIX.

Birse János

Tüskés Tibor: Birse János - Selenkor

1974. 17. évf. 9. y. 827-838. old.

A magyar müvészettörténeti irod.bibliográfiája 1974

Müvészettörténeti Értesitő 1977/1.

76. old

Bizse János, 2) folytatás

a Grafikai Műhely művészeti vezetője Bizse János és Kelényi Gábor, a Városi Tanács művelődésügyi osztályának előadója nyilatkoztak a műhely e pillanatban érvényes helyzetképét.

Bebesi Károly: Látogatóban a Pécsi Grafikai Műhelyben.
Dunántúli Napló, 1948. aug. 13.

Bizse János, grafikus 1) Folytatás

a Pécsi Grafikai Műhely most csendes, mivel a tárlatok egész sorára készülő pécsbaranyai grafikusok elkészültek műveikkel. – Az egyik munkapadon Bizse János „Kakas" c. kompozíciójának készülő kliséje fekszik (említve), amott Barakonyi Klára levonata szárad rajtuk.

Bebesi Károly: Látogatóban a Pécsi Grafikai Műhelyben.
Dunántúli Napló, 1978. aug. 13.

Bizs e János, grafikus

E hóban nyílik Gdanskban a magyar napok keretében 37 magyar grafikus Pécs és Baranya műemlékeit bemutató kiállítás. – a mű vész műve szerepel e kiállításon.

Dunántúli Napló, 1978. márc. 8.

Birse János:

Művészet, 1998/5. 31. old.

Bizse János, [ ]

Fényképen. 1966.

—: (a pécsi művénklabban) Műmelléklet

Jelenkor, Pécs, 1978. október XXI/10.

Bizse János

„Mti élmények", „Dubrovnik"
„Vízpartan," „Szeszkezet" c. rajzokkal
(emlétve)

szerepel a pécsi grafikusok
kiállításán a Dürer teremben

Rajz szepró
Felenkor
~~Négyszögelés~~ 1966 XII. n. 1162 ld.

Birse János

Vízparti élmény c. képe (eml.)

Kerepel a Balatoni Nyári
Tárlaton Keszthelyen

Jelenkor 1966 VIII. n. 741 old.

Birse János

„Vízparti emlék" és „Tükröződés"
" képekkel (eml.)
szerepel a Kaposvári Tavasz
Tárlaton

Jelentor 1967 VI. n. 553 old.

Bíró János

Rajzok (4 rézkő)

Jelenkor 1966 II. n. 109, 131, 136, 180 old.

Birse János

Architektura c. képével (említve)

szerepel a déldunántuli
képőművészek pécsi kiállításán

Jelenkor 1966 V. n. 460 old

Birse János festő

Baranya megye képzőművészeti

II. díját (4000 Ft) kapta 1963-ban

Jelenkor 1966, I. m. 38old.

Birse János, Jestő

Kollektív kiállításon vesz
vészt a Dürer-Lesemben.

— : Kis híradó 2

ESTI HIRLAP Bp. 1966 szept. 27.

MDK.

Bizse János

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 márc.p.4o.

MDK.

Bizse János

Kiálli ási kritika

Tolnamegyei Népujság 1965 xxxx.okt.23.

Bizse János

MDK

Kompozició I-II, olf.

Miecarnok 1957 Tavaszi tárlat

Bizse János
festő

M.D.K.

Kiállított lapja közül a legtöbb
saji élményből fakad.

Hais Éva: Pécsi képzőművészek a Dürer teremben.
Művészet, 1967. március - 99 lap.

Bizse János
festő

M.D.V.

Pécsett, a dunántuliak tárla-
tán részt vett.

Skoczogh Ákos. Dél-dunántuliak Pécsett.
Művészet, 1966. augusztus – 42 lap.

M.D.K.

Bizse János, festőművész

Hasonló törekvések, mint Lantosnál. Az ipari létesítmények konstruktiv dekorativitását emeli ki. Táncszvit c. képén a tánc és a zene harmóniáját szólaltatja meg. A Művészeti Gimnáziumban tanit.

Ronváry Ferenc: A Siklós-Pécs-Baranyai Képtár. 343.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve. 1964. Pécs, 1965

.A.B.

Birse János

Pénzjutalmat kapott a Balaton-megyei pályázatok

N.N.: A felszabadulási művészeti pályázat eredménye

Dunántúli Napló 1970 IV. 4

Bizse Jakus, Jenő

L.: Simon Béla

Tüskés T.: Képzőművészek — — 55-62.

JELENKOR, Pécs, 1976. január XIX/1.

Birse János

Említve

Hárs Éva: Jubileum és Képrőmű-
vészet
Dunántúli Napló, Pécs 1970. ápr. 26.
7. l.

Bizse János

A Pécsi Művészeti Gimnázium kiállítása kapcsán kerül említésre mint a fémműves tanszék vezetője.

Ipari Művészet, 1965. 2. sz., 47. l.

Bizse János

Tüskés Tibor: Tollal és ecsettel a Szovjetunióban /Bizse János és Soltra Elemér festőmüvészek./ - Szocialista Müvészetért, 1967. nov.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört. Ert. 1970. 1.sz. 68-107. 1./

82. 1.

Bizse János

1. üzem olaj 90×110
2. Dalmát tengerpart olaj 65×85

Dél-dunántúli Képzőművészek
Kiállítása 1968 1969

Bizse János

Üzem repr. olaj

Dél-dunántúli Reprezentatív Kiállítás 1968 1969

Bizse János
grafikus

Lovejtunióta tett „ulimuplójuk" rajzokba

Demaintuli Napló: 1967. nov. 12.
M. Vs.: Bizse János és Soltsu Clemens grafikai kiállítása

Birse János
festő

Pécsett dolgozik

Dunántúli Napló: 1967. pál. 23
Megyei Kiállítás

Birse János

Nyár c. képe (eml.)

szerepel az alábbi tárlatok

Tüskés Tibor: Kaposvári tárlat

Művészet 1969 XII. sz. 1-7 old.

Birse János

Szerepel az alábbi táblaton

Mendöl Zsuzsanna: L II. kaposvári tavasi táblat

Jelenkor 1969 8 sz. 727 old.

Birse János

neve endítve

– Pécsi és Baranya megyei Zöldszőnyvérzel Ziállítása
a Nemzeti Galériában –

Magyar Nemzet
1969 május 13

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 AUG 3

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1021 Bizse János

Medveczky László:

KOMLÓ RABJAI

Van, aki azt mondja: sárra, mocsokra, bűnökre épült ez a város. Egy bányász „sihtáról" jövet: — Nem mindegy magának? Felépült, és nekünk, akik benne élünk, így jó, ahogy van. Meg nekem az is jó volt, ahogy volt. Tízezret kerestem havonta! Akkoriban!

Komló szocialista város. Történelme nincs, legfeljebb története van. A felszabadulás előtt egy a tucatnyi szánalomra méltó bányászfalu közül; 1948-ban négyezer lelket számlál; 1951-ben már város. Nevében legalábbis az.

Ez volt a gumicsizmás, puľajkás, jobb esetben lódenkabátos hőskor. És kik voltak a szereplői? Elszánt, lelkes kommunisták és elszánt csirkefogók. Felfegyverzett fegyőrök és rövid pórázon tartott, szögesdrótok mögött kuksoló elítéltek. Hová lettek? Egy részük szétszéledt, de sokan a városban maradtak. Együtt élnek ők: a hajdani agitátorok meg a csibészek, a fegyőrök és a rabok. De az eltelt idő és az átalakult környezet nemcsak az egykori státusokon változtatott, hanem az embereken is.

1.

— Rendben van. Ha nem írod le a nevemet, elmondom, mi történt azóta. Te még akkor pisis voltál, de azért emlékszel, hogy milyen flamó dühöngött a házunkban. A három öcsém állandóan kajáért sírt, mert látták, hogy a Grószék kölkei — tudod, a harmadikról — mekkora sonkákat zabálnak. No, mondom, isten veled, Bartók Béla út, megyek Komlóra pénzt csinálni. Megfüztem a szomszédból azt a grófgyereket — úgyis várták már a kitelepítést —, aztán leslattyogtunk ide. Öregem, én akkor ugattam a bányát. Még a vonaton is azt mondtam a grófnak, hogy majd csak akad valami más meló, mert én a bányába akkor megyek, ha ablak lesz rajta, azon meg muskátli.

— Hogy kerültél mégis le?

— Azt hiszed, kérdezték? A markomba nyomtak egy szívlapátot, fejemre egy kobakot, aztán már termeltem is. Jó volt a dohány: összejött a havi két tégla, a kétezer forint, küldtem a srácoknak is haza, meg maradt nekem is elég. Többnyire a Keringőben zenésítettem meg. Szép lebuj volt, már lebontották. Ott kaptam egyszer egy akkora pofont, hogy kiestem az ablakon. Nem az ajtón, az ablakon...

Aztán vájár lettem. Százhetven—százkilencvenszázalék, dicsőségtábla, nagy dohány, kitüntetés. Először csak röhögtem azon, hogy én, a kelenföldi vagány, mint szocialista hős! De azután... Cikis hallani ezt az én számból, de hálás vagyok: hülye kölök, küllelki fickó voltam, amikor ide kerültem, és ezzel a várossal együtt lettem felnőtt. Klassz feleségem van, két kölköm, szép lakásom...

— No, erre igyunk egyet!

— Nem lehet, kocsival vagyok.

2.

Simek Árpád, az akkori tanácselnök már nyugdíjban van. A mai elnök, Gallusz József viccesen a székét kínálja neki:

— Ülj bele, öreg, aztán csináld megint helyettem!

— Csak vigyázz, mert elfogadom — replikázik az elődje. — Úgyis nagyon korán küldtetek el. Meg ha nem volna itt ez az elvtárs, azt is megmondanám, mi a te dolgod az én hajdani munkámhoz képest!

Hogy ma könnyebb Komlón tanácselnöknek lenni, mint 18 évvel ezelőtt, ezen senki sem vitatkozik. De az előbbi vita sem igazi, mert Simek elvtárs nagyon jól tudja, hogy „akkoriban" a városi DISZ-titkár dolga sem volt egyszerűbb, mint az övé. Ezt a funkciót pedig éppen Gallusz József viselte.

— Bele is őszült, bele is rokkant, most meg az én székemben piheni ki magát — viccelődik még mindig az öreg, de azután komolyra fordítja a szót:

— Az még csak-csak, hogy szinte órák alatt felépítettük ezt a várost, de azért a megismerésére több időt kell szánni — mondja némi éllel a mai elnök. És az udvarias rendreutasítás után feljegyezhetem a noteszomba, hogy a városban közrendet sértő cselekmény nagyon ritkán fordul elő: hogy itt van a legtöbb autó az országban, hiszen minden hetedik családra jut egy; hogy az utóbbi tíz évben ezren végeztek el a középiskolát s így tovább...

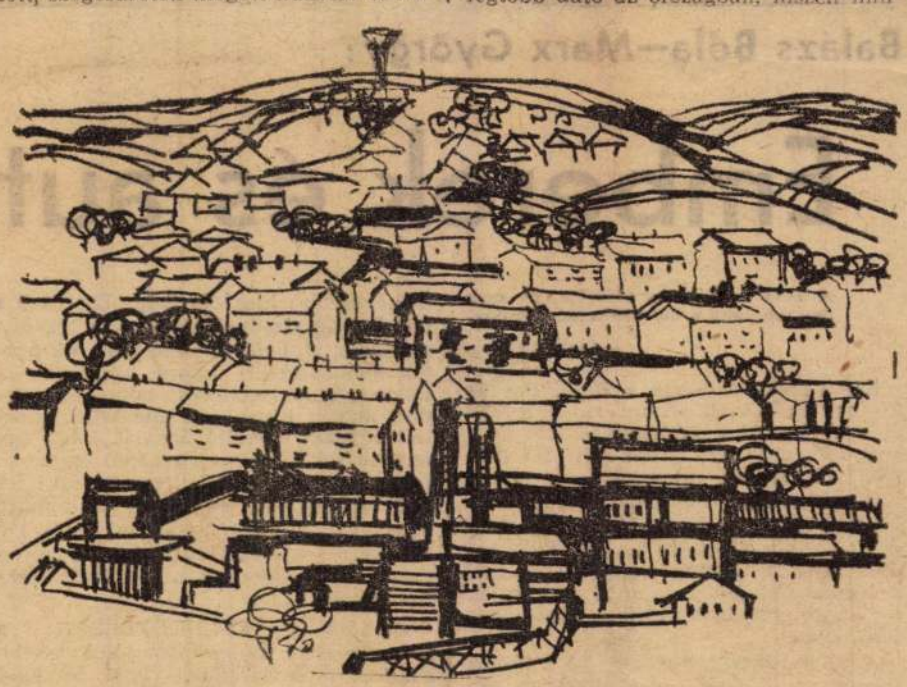

Komló. Bizse János rajza.

3.

— Ne kérdezze, miért ítéltek el, úgysem mondom meg. Hat évet kaptam, ebből három és felet letöltöttem. Úgy hiszem, erről elég ennyi.

A férfi, akivel beszélgetek — túlzás nélkül —, köztiszteletben álló ember. Negyvenen túl, ötvenen innen jár. Bütykös ujja, páncéllá kérgesedett tenyere arról beszél, hogy nagyon sokat dolgozott az életben. Nem Komlóra való, de eredeti foglalkozását tekintve bányász. Szinte hihetetlen: ez az ember — érzése szerint ártatlanul — három és fél évet raboskodik Komlón, aztán, amikor kiszabadul, az első dolga, hogy felpakolja a családját és ebbe a városba települ. Sőt: a „smasszerház"-ban kap lakást, amelynek ablakából a rabtelepre lát.

— Nehogy azt higgye, hogy féltem valamitől is. Én becsülettel dolgoztam, amíg rab voltam, addig is. Éreztem, hogy elismerik a munkámat. Ez adott nekem igazi tartást és nem a szabadulólevél. Meg azoknak a társaimnak is, akik velem együtt itt maradtak Komlón.

— Megtalálta itt a számítását?

— Hogy érti ezt? Ha a lelki nyugalomra gondol, hát azzal aztán igazán semmi baj sincs. Ami pedig az anyagiakat illeti: szépen berendeztem a lakást; motorkerékpárt, autót, birtokot vettem. Kell ennél több?

— Erről a darab földről legendákat mesélnek...

— Amíg csíkosban voltam, onnan az Anna-völgyből csak a hegyháti dombot láttam. Három és fél éven át majd megőrültem, mi lehet mögötte. Sokszor éjszaka azt álmodtam, hogy ott egy lankás oldalnak kell lennie, kis fehér házakkal meg szőlővel. Amikor kiengedtek, felmásztam... nem is másztam, felrohantam a tetejére. És igazat álmodtam! És akkor már tudtam, hogy ide nekem is kell egy vityilló. Hát uram, itt a hófehér házikó, itt a szőlő, itt a bor. Itt az egész álmom. Koccintsunk, igyon velem az álmomból!

4.

Tegnap, augusztus 2-án tehetős lakodalmat rendeztek Komlón. Annak a bányásznak a fia esküdött, aki három és fél éven át ott raboskodott, hogy aztán harmincezredmagával egy nem szép, de csodálni való város örök rabjává váljék.

Ígéretem köt, nem írhatom le a nevüket. A menyasszonyét sem. Az ő apja fegyőr volt az Anna-völgyben...

NÉPSZABADSÁG

Vasár
mell

Balázs Béla—Marx György:

Emberek és auto

A Föld az értelem bölcsője, de nem maradhatunk a bölcsőben mindörökre.

Ciolkovszkij

Kietlen sziklasivatag a Hold. Por és kő borítja talaját. Nincs rajta levegő és víz. Hegyeit nem koptatja sem szél, sem eső, sem élet. Nem tölti fel mélyedéseit tengeri üledék. Csak a világűrből érkező meteorok kalapácsütései formálják felszínét. Meztelenül fekszik előttünk, életrajza testéről hűen leolvasható. A Holdon szinte áll az idő, a légüres, élettelen tájon évmilliárdok eseményei tárulnak elénk döbbenetes tisztasággal.

A Föld legrégibb sziklái 3,3 milliárd évesek. A korábbi, élet előtti lét tanúit elmosta az idő. A Hold tanulmányozása felidézi előttünk saját geológiai múltunkat, a Hold felszínén járva megismerhetjük a Föld rejtett mélységeit. Megtudhatjuk, mit várhatunk az alsóbb földrétegek feltárásától, és megtalálhatjuk a kulcsot a csillagászat egyik legnehezebb rejtélyének megfejtéséhez. *„Adjatok egy darabot a Holdból, és megmondom nektek, miként keletkezett a naprendszer!"* — mondta *H. Urey* Nobel-díjas geokémikus, a nehézvíz felfedezője néhány esztendővel ezelőtt.

1969. július 21-én ért célba az emberiség egyik legmerészebb expedíciója: két asztronauta a Holdra lépett. Évezredes álom vált valóra.

Hogy miért érdemes ennyi fáradságot és pénzt áldozni, hogy mielőbb felkutassuk az ember számára életidegen égitesteket, erről már több ízben esett szó.

Kétségtelen, hogy a Hold „meghódítására" irányuló törekvés sem magyarázható direkt gazdasági szempontokkal.

Egyszer megkérdezték *George Mallowyt*, az angol hegymászót (aki később életét áldozta az egyik Mount Everest-expedíció során), hogy miért akarja mindenáron elérni a Föld legmagasabb csúcsát? Csak ezt felelte: *„Mert ott van a szemünk előtt!"* Az ember soha nem mondott le olyan cél megvalósításáról, amelyet a technika haladása elérhető közelségbe hozott.

A 40 milliárd dolláros kiadás — mert ennyibe került ez az expedíció — távlatilag, évtizedes perspektívában mégis meg fog térülni. A Hold kialakulásának, ezáltal a naprendszer keletkezésének, a Föld születésének megértése beépül majd az emberiség egységes természettudományos kultúrájába, így a közvetett anyagi hasznot nem egyetlen vállalkozó, egyetlen ország élvezi majd, hanem az egész emberiség.

Hogy a holdutazás leckéjét teljesebben megértsük, részleteiben kell nyomon követnünk az expedíciót.

Hogyan juthatunk el a Holdra?

Matematikusok és számítógépek a holdutazás több ezer változatát dolgozták ki. Végül három lényegesen különböző terv körvonalai bontakoztak ki.

DIREKT ÚT: Egyetlen többlépcsős óriás rakéta indul el a Földről, ereszkedik le a Holdra, száll fel a Holdról és tér haza a Földre. Ez a legegyszerűbb útiterv, az irányítástechnika szempontjából a legigénytelenebb, ebben rejlik a legkevesebb hibalehetőség. Egyúttal a hajtóanyag szempontjából ez a legköltségesebb. A holdraereszkedés változatos manőverekre képes járművet, a Földre való visszatérés hőpajzzsal védett kabint kíván. Az ellentétes követelményeket egyesítő űrhajót, tehát egy nagyon sok tonnás terhet kell épségben letenni a Holdra, majd onnan újra fel kell emelni. Ehhez olyan hajtóműre volna szükség, amelynek tolóereje kb. huszonötszöröse a *Gagarint* a világűrbe emelő, Budapesten is bemutatott Vosztok-rakétáénak.

RANDEVÚ FÖLDKÖZELBEN: a holdexpedíció nehéz űrhajóját kisebb rakéták több darabban viszik fel Föld körüli parkolópályára. Az egyes részeket már ott, a légkörön kívül, de még földközelben szerelik össze. Az odakünn felépült űrhajó elindul a Hold felé, ott leszáll, majd újra felemelkedik, és visszatér a Földre. Ez a feladat már kisebb, korábban kifejlesztett (Proton, ill. Titán típusú) rakéták sorozatával, 5—10 egységgel is megoldható. Természetesen a felvitt alkotóelemek egymáshoz vezérlése és összeépítése

Az űrhajót a Földről elszakító rakéta az
úrrá lenni a Föld vonzerején. A Montgolf
tották végre az emberiség első nagy ugrás
augusztus 2-án halt meg J. E. M

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1972 FEB 19

NÉPSZAVA

Bizse János

1021

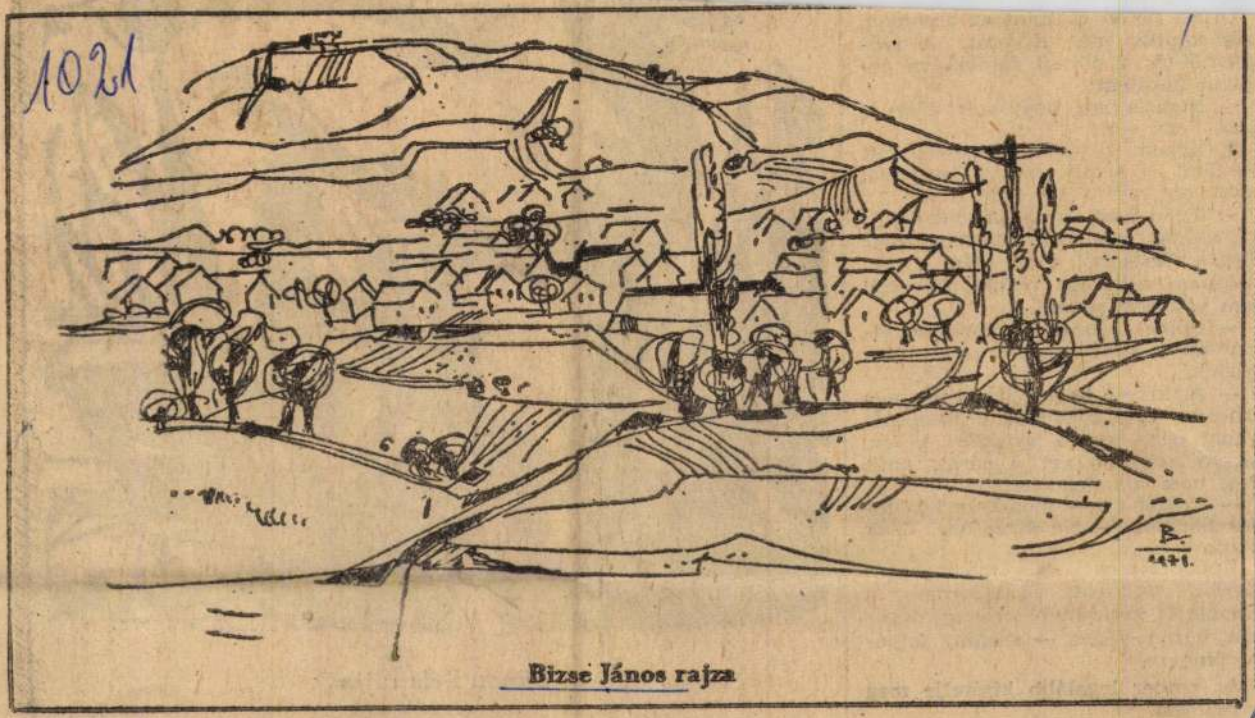

Bizse János rajza

Óriási pofon csattant az arcomon, sose kaptam még ekkorát. A szégyentől és a dühtől fuldokolva ordítani kezdtem:

— Nem is igaz, hogy volt! Nem is igaz, hogy volt!

A húgom később odasomfordált hozzám a sötét konyha sarkába, mint egy ravasz kis egér.

— Tudd meg, anya jól megmondta apának, azt mondta, most már elég a meséidből, most már...

Adtam neki egy pofont, de ettől sem változott semmi.

— Római pénzei — mondtam elszántan a zömök embernek — nincsenek?

— Á, kérem — legyintett — nem érdemes vele foglalkozni. Rengeteg római pénz van a gyűjtők kezén. Megmutathatom azt a párat, amit még nem ajándékoztam el.

— Köszönöm — mondtam közömbös hangon. — Ne fáradjon. Csak kérdeztem.

Ünnepélyesen és módszeresen kezdett mindent visszahordani a kombinált szekrénybe. Három lépés oda, három vissza — szegény totyogó pingvin.

Az ember legalább kísérelje meg a repülést.

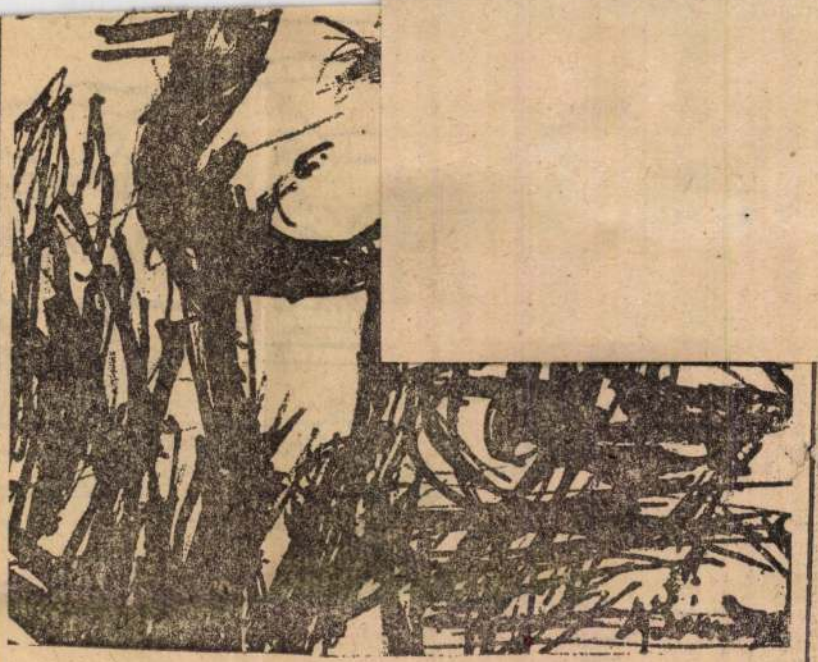

Simon Béla rajza

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs
1969 JUL 17

Bizse János

1021

1969. július 17.

Bizse János kiállítása

Szerdán a TIT Bartók-klubjában megnyílt *Bizse János* festőművész kiállítása. Az éppen külföldi úton lévő művész munkáit *Soltra Elemér* festőművész méltatta.

— A tárlatlátogató közönség az itt látható képek mindegyikét ismerősként üdvözli, hiszen valamennyit bemutatták már a különböző kiállításokon. Így együtt az egészet viszont maga a művész sem látta még — mondotta bevezetőjében *Soltra Elemér*.

A bejárati falon láthatók az ember által teremtett világot ábrázoló festmények, a baloldali falon pedig a természeti környezet organikus világából merítő képek. — *Soltra Elemér* röviden foglalkozott a baranyai képzőművészek budapesti kiállítása után megjelenő kritikák némelyikével is.

— Csak érzéketlen szemlélő ítélheti ezeket a képeket kísérleteknek. *Bizse János* festményei öntörvényűek és véglegesek. Nem látványjellegében, hanem anyagi mivoltában szemléli a környező világot, de motívumai a környező világot tükrözik. Sokat foglalkozunk az utóbbi időben Pécs kultúrájának kisugárzó szerepével. Nem szabad elfeledkeznünk arról, hogy mindehhez *Martyn Ferencnek* és *Bizse János* generációjának szívós munkája kellett — mondotta *Soltra Elemér*, majd a vendégek figyelmébe és szeretetébe ajánlotta a kiállítást.

Tisztázni kell a

Lesz-e ú

Kimozdítha

Mintegy ezer lakás Ércbányászati Vá tudják kielégíteni állami következményeként tava ülésen szavazták meg a gozók körében indítandó konkrét formát kapott is: kötelezte magát a v lió forintot ad a fejlesz művesítésére és ugyancs részesedési alapból az ak támogatására.

Egy év ut

Az érintett dolgozók rész ről egyre fokozódó érdeklőd nyilvánul meg az akció irán ami — mondjuk meg őszi tén — még mindig nem akci hiszen egy esztendő után vá tozatlanul az előkészítés áll potában van a dolog és a ügy jelenlegi állása szeri nem tudni, mikor lesz kom lyabb előrehaladás.

Amikor a vállalati hozzáj rulást megszavazták, hamar san kijelölték az építkezés h lyét is. Sok válogatnivaló ne volt. A III. kerületi taná egyetlen számításba jöhető te rülettel rendelkezett: a pa tacs—makradombi területte amely kiválóan alkalmas eg kisebb — kb. 550 lakásos — lakótelep építésére. A MÉ szakemberei nyomban elvé gezték a terület geodéziai fel mérését, majd a pontos to pográfiai térkép birtokában beépítési terv elkészítését. A jelkésedés azonban nem bizo nyult elegendőnek. A tervek nem találkoztak a távlati vá rosrendezés elgondolásaival é nem tartalmazták azokat az elemeket, amelyek egy korsze rű lakótelep jellemzői. Ezer

Jubileumi művészeti pályázat

A Baranya megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága, a Pécs mj. Városi Tanács Végrehajtó Bizottsága és a Szakszervezetek Baranya megyei Tanácsa Elnöksége az 1918-as polgári demokratikus forradalom győzelmének, a KMP megalakulásának és a Magyar Tanácsköztársaság kikiáltásának 50. évfordulója alkalmából meghirdetett pályázati felhívására 31 irodalmi, 28 képzőművészeti és 7 zenei pályázat érkezett. Pályázati részvételi díjat (megbízást) a következő alkotók kaptak:

Irodalom: Bertha Bulcsu, Békés Sándor, Csuka Zoltán, Hallama Erzsébet, Ordas Iván, Pákolitz István, Pál József, Thiery Árpád.

Képzőművészet: Bérces Gábor, Bizse János, Bizsé Zs. Kovács Diana, Erdősi András, Horváth Olivér, Józsa János, Kelle Sándor, Kolbe Mihály, Lantos Ferenc, Martyn Ferenc, Platthy György, Simon Béla, Soltra Elemér, Tilles Béla, Timár István, Zágon Gyula.

Zene: Balázs Árpád, Halmos László, Papp Zoltán, Pászti Miklós, Tillai Aurél, Várnai Ferenc.

Pályázati részvételi díjra (megbízásra) és pályadíjra a pályázatot hirdető szervek 120 000 forintot biztosítottak, amelyből pályázati részvételi díjként 58 000 forintot adnak ki.

A kész műveket 1969. február 1-ig kell beküldeni a Megyei Tanács VB Művelődésügyi Osztályának (Pécs, Széchenyi tér 9. sz.). A díjak ünnepélyes kiosztása 1969. március 21-én történik.

erekek

„Nekem is mindig volt táncpartnerem...“

„A sétatéren sokan töltik szabad idejüket...“

„Én figyeltem, nem jön-e valaki...“

menjünk a Balatonra. Elmentünk. Fürödtünk, szórakoztunk. Mindent ő fizetett, mert nekem nem volt pénzem. Aztán ismét visszajöttünk Pécsre. Egy hetet töltöttünk a Balatonon. Amikor visszajöttem, ismét ahhoz a cédulás férfihez mentem lakni. Napközben a sétatéren voltam. Sok lányt és fiút ismerek, akik általában a sétatéren töltik szabad idejüket.

*

Nemrég betörtek a harkányi italboltba. A tettesek mintegy 300 forint aprópénzt és a pénzeskazettát elvitték.

Az ismeretlen tettesek a napokban ismertté váltak. Három fiatalkorú fiú. Egy iskolába járnak — barátok.

— Harkányba utaztunk, barátom ellopta szüleitől a vikendház kulcsát, ott aludtunk. Átjártunk Siklósra is

1967/10
Szocialista Művészetért
Bizse János

Tollal és ecsettel a Szovjetunióban

Képek borítják a szobát. Az asztalra, a székekre, még a padlóra is jut belőlük. A fehér kartonba vágott ablakok mögül nagymatornyos templomok, régi orosz faházak, földet söprő kábelek, szétterpesztett lábú vasoszlopok, betonvázas épületek néznek ránk.

— A zsákmány . . .

Két pécsi festőművész, *Bizse János* és *Soltra Elemér* a nyáron háromhetes tanulmányutat tett a Szovjetunióban.

— Ez valóban tanulmányút volt — mutatok a rajzokra.

— Választanunk kellett. Vagy nyaralunk és fölszedünk fejenként tíz kilót, vagy dolgozni fogunk.

Egy hat tagú magyar csoport tagjaiként jutott ki a két művész a Szovjetunióba. Az ottani Képzőművészeti Alap vendégei voltak. Az idő nagy részét a *szenezsi* művésztelepen töltötték, kitűnő kollégák között.

— Szállásunk modern épület volt, szállodai kényelemmel berendezve — mondja Bizse János. — Minden szobához műterem tartozott. Valóban lehetett dolgozni . . .

— És látni mit lehetett?

— A művésztelep hetven kilométerre van Moszkvától. Sokszor beugrottunk a fővárosba múzeumokat, képtárakat, kiállításokat, műemlékeket nézni. De voltunk Novgorodban, Leningrádban, Szuzdálban is.

A három hét élményeit a rajzos naplójegyzetek őrzik. Nagyrészt filccel, tollal készült rajzok, de van közöttük színes pasztellal készült lap is.

— A festő szemét mi ragadta meg leginkább? — kérdezem Bizse Jánostól.

— Két dolog. Ami merőben más, mint nálunk. És az a ráismerés, hogy ez itt is pontosan így van.

— Például?

— Engem főként a sajátosan orosz történeti és néprajzi anyag fogott meg. A Kárpátokon inneni szemnek szokatlan orosz népművészet: a mindennapi használati eszközök, ötvösmunkák, nyírfaedények. De a hazai valóságunkkal egyberimelő formákat is megtaláltam. Különösen a modern épületeken, lakóházakon, ipari építkezéseken, emelődarukon, villanyvezetéket tartó oszlopokon.

Bizse János szavait a rajzok igazolják.

— És Soltra Elemér milyen festői tanulságokat gyűjtött?

— Amikor a repülőgépből kiszálltunk, rögtön megéreztem, hogy a lépték megváltozott körülöttünk. Eltolódtak az arányok...

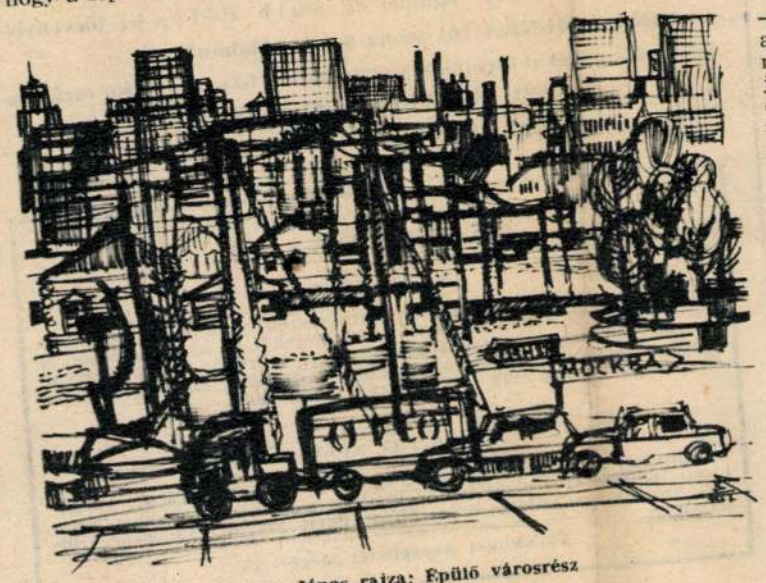

Bizse János rajza: Épülő városrész

Soltra Elemér: A Vaszilij Blazsennij kupolái

A metró mozgólépcsője nyolcvan méter mélyre viszi az embert a föld alá. Az épülő tévé-torony a felhőket súrolja. Az űrhajós emlékműnek az éjszaka csendjében is hangja van . . . A rajzlap a vászon persze ott is akkora. De ezen a hagyományos méreten valamiképp meg kell éreztetni az új arányokat, a tárgyak és az emberek megváltozott viszonyát.

— Milyen volt a találkozásuk az élő szovjet festészettel?

— A művésztelepen, ha dolgoztunk, sokan körülvettek bennünket — mondja Bizse János. — Egy műtörténész másolatokat kért dolgainkról. Persze mi is megnéztük, mit csinálnak a kollégák. Főként portrét és tájat festettek. A fiatalok szeme különösen friss. Főként a grafikában. Néhány érdekes montázst is mutattak.

— Az *orosz avantgard* újraértékelésének híre már hozzánk is eljutott. A tízes és húszas évek eredményei, festészetben és építészetben egyaránt megbecsült értékeknek számítanak náluk — vetem közbe.

— Különösen *Chagallt* tisztelik a fiatalok — mondja Soltra Elemér. — Olyanféle elődöt látnak benne, mint amilyent korábban Nyugat-Európában *Cézanne*-ban láttak. Chagall mesélőkedve, expresszivitása különösen közel áll a mai orosz festők világához. Úgy érzik, az ő formanyelvével a mai élményeket, a modern ember életérzését is el lehet mondani.

— De volt egy másféle fölismerésünk is — folytatja Soltra. — Ezt a műemlékek kínálták, az *ikonok*. Nevezetesen az, hogy a régi ikonfestészet, úgy látszik közelebb áll hozzánk, mint mondjuk a reneszánsz festészet. A modern művészet eszközei jobban ráhangoltak bennünket az ikonok szépségének befogadására, mint a reneszánsz képek csodálatára. Talán azért, mert az ikonon a színeknek nem tárgyjelölő, hanem képzőművészeti értéke van. Itt a színek tartalmakat hordoznak és fejeznek ki.

— Ezek persze csak sebtében megszületett „fölfedezések", amelyeknek itthon még utána kell nézni, a fölismeréseket tovább kell gondolni, az élményt festői tapasztalattá kell érlelni — mondja Bizse János.

Az úton készült rajzok, vázlatok, a hazai asztalon befejezett lapok arról tanúskodnak, hogy gazdag festői mondanivalója volt a három hétnek a két pécsi művész számára. Bizse Jánost főként az *ipari formák*, a modern városkép, *Moszkva* nagyvárosi építkezése fogta meg, Soltra Elemért a hagyományos orosz falusi építkezés, a keleti hangulatú tornyok és kapuk képi jelentése érdekelte. Vannak persze egymással érintkező lapok is, azonos témák variációi . . .

A két művész harminc-harminc lapból álló sorozatot válogatott össze a tanulmányúton készült rajzokból. A gyűjteményt a *pécsi* TIT Bartók Klubjában mutatják be az Októberi Forradalom évfordulója alkalmából rendezett kiállításon.

Tüskés Tibor

MAGYAR FILMHÉT A CSALLÓKÖZBEN

A pozsonyi filmgyár, a területi moziüzemi vállalat és a CSEMADOK vezetőinek rendezésében, gondozásában került lebonyolításra Dél-Szlovákiában a Magyar Filmhét. A filmes csereakció nagy jelentősége abban van, hogy a magyarországi szlovákok a szlovák, a csehszlovákiai magyarok pedig a magyar filmgyártás legjelesebb alkotásait megismerhessék, minél nagyobb számban, a hivatalos filmátvételen túl is.

Csereakciónk első lépéseképp ez év júniusában megrendeztük Békés megyében a magyarországi **szlovák filmnapokat a pozsonyi filmgyár** öt sikeres filmjéből. Mindenütt nagy sikerrel vetítettük eredeti szöveggel a filmeket: így Szarvason a **Dabacs kapitányt** és a **Hóhérmestert**, Tótkomlóson a **Töretlen földet**, Csabacsüdön a **Francianégyest**. Az akciót jónak, eredményesnek találták mind a hivatalos szervek, mind a nézők, és az a nézet alakult ki, hogy két évenként folytatjuk a pozsonyi filmgyárral és a filmügyi szervekkel a filmheteket.

Jószomszédi, baráti kapcsolataink elmélyítése érdekében **Érsekújvárott** kezdődött el a magyar filmhét Csehszlovákiában, majd Somorján, Dunaszerdahelyen, Ógyallán és Nemesócsán folytatódott. Mindenütt telt házak előtt, sőt Dunaszerdahelyen az őszi időjárás ellenére ezer ember előtt vetítettük nagy sikerrel Keleti Márton: **Tizedes és a többiek** című filmjét.

Az akció eredményeiről, a delegáció útjáról naponta adtak tudósítást a pozsonyi lapok, sőt a televízió is. A vendéglátásról, a kedvességről, szeretetről nem is lehet néhány sorban nyilatkozni, — úgy foglalható össze: olyan volt az, mint otthon.

A CSEMADOK elnökségével az a közös álláspontunk alakult ki, hogy a filmgyártástól függően, akár évente is csináljunk csere-rendezvényeket, szélesítve a területet más vidékekre, megyékre is. Úgy gondolom, hogy a magyar filmügyi szervek, illetve a Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetsége és az illetékes megyei moziüzemi vállalatok biztosíthatják a legeredményesebb szervezést.

A Magyar Filmhét záró előadását a Csehszlovák—Szovjet Barátság Házában Pozsonyban tartották meg. Bemutatásra került az **Egy szerelem három éjszakája** című legújabb magyar film, mely bemutatót szívélyes eszmecsere követett. A kölcsönös filmhetek sikerei igazolták, hogy ismét mélyült a két szomszéd nép barátsága és egymás kultúrájának szélesebb megismerése.

BORKA JÓZSEF
a Békés megyei Moziüzemi Vállalat igazgatója

---

múzeumában — **XIV. Vásárhelyi Őszi Tárlat** Hódmezővásárhelyen a Tornyai múzeumban — **Kerámia utcanév-táblák** kiállítása Hódmezővásárhelyen a művelődési ház kiállító termében — **Erdy Győző** bányásztémájú festményei Pécsett a Magyar Írók boltjában — **Bartha László** festőművész Pécsett a Janus Pannonius múzeumban — **A Mezőtúrról indult képzőművészek** Mezőtúr múzeumában — **Remsey Iván** festőművész Aszódon a Petőfi múzeumban — **Basilides Sándor** festőművész Balassagyarmaton a Palóc múzeumban — **„Magyar festők Itáliában"** Debrecenben a Déri múzeumban — **Végvári János** festőművész Esztergomban a Balassa B. múzeumban — **Blaskó János** festőművész Gyöngyösön a Fegyveres Erők Klubjában — **Tóvári Tóth István** festőművész Győrött a Xantus múzeumban — **Győri festők** tárlata a győri műcsarnokban — **Tóth Ernő** festőművész Kiskunfélegyházán a Kiskun múzeumban — **Ámos Imre** festőművész emlékkiállítása Nyíregyházán a Jósa András múzeumban — **Őszi tárlat** Orosházán a Szántó Kovács múzeumban — **Gyenes Tamás** szobrászművész emlékkiállítása Pécsvárad helytörténeti múzeumában — **Nagy Ernő** festőművész Salgótarjánban a Képcsarnokban — **Lázár J. Pál, Simsay Ildikó** és **Szily Géza** festőművészek Szekszárdon a Béri Balogh Ádám múzeumban — **Ferenczy Béni** emlékkiállítás Székesfehérvárott az I. István király múzeumban — **Kerti Károly** festőművész gyűjteményes kiállítása Tatán a Kuny Domokos múzeumban — **Vaszary János** festőművész emlékkiállítása Tatán a Kuny múzeumban — **Egry József** emlékkiállítás Zalaújlakon a művelődési otthonban.

készsége, a Művelődésügyi Minisz... gatósága és más hivatalos szervek támo... Zeneakadémia új, korszerű hangversenyo...

Az építésnél kiinduló célkitűzésünk a ... közi viszonylatban is elsőrangúnak szám... szeti Főiskola nagy hangversenyterme, ... nyezés és a hangrögzítés követelmé... hiánytalanul megfelel: ma és messzem...

Az új hangszer korunk orgonarefo... (amelyet Albert Schweitzer indított el) ny... „modern orgona". Ma már világszerte előbb a „... „modern orgona" győzedelmeskedett korunk két mas... „kompromisszumos orgoná"-val és a „mammut orgoná"-val... „neobarokk"-stílusú orgona viszont nem tölthette volna be azt ... repet, amely zeneéletünkben a főiskolai orgonára vár.

A Zeneakadémia új orgonájának 86 regiszt... tyűsora, 276 billentyűje, 227 hangszínbeállító-kapcsolója, 35 kontroll-világító lámpája van. Legnagyobb sípja 4,83 m, a legkisebb sípja 9 mm. A sípjaihoz 2400 kg ón, 1500 kg vörösréz, az elektromos összeköttetésekhez 38 km-nyi huzal nyert felhasználást. A fa alkatrészek többsége szubtrópikus fából speciálisan, rétegezetten készült. A sípok megszólaltatásához szükséges szelet egy 3,5 és egy 1,5 lóerős elektromotor terméli, s a levegő 5 széltartályban nyer sűrítést. Az orgona egésze több százezer alkatelemből nyert felépítést. Legyártása és felszerelése mintegy 30 000 munkaórát igényelt.

Az új orgonát a ludwigsburgi Walcker-cég építette. Ludwigsburgból 66 ládában, 3 vagonban érkezett. E küldemény bruttó súlya 26 300 kg volt. Orgonánk a Walcker-cég 5200. opusz-számát viseli, és a legnagyobb orgona, amelyet a második világháború után szocialista országban építettek. Hangterjedelme 9 oktávszakaszt ölel fel (a szubkontra „C"-től a hatvonalas „c"-ig).

Hangszínkombináció lehetőségei a 86 regiszter színeinek keverésével többszörösen túlhaladja a LOTTO-kitöltés lehetőségeit. Ha minden lehetséges hangszínkeverés beállítására és meghallgatására csupán 2 másodpercet számítunk, akkor is egy fiatal művésznek késő öregkoráig nem volna ideje az összes lehetőség kipróbálására.

Az orgonaművésznek e lehetőségek közül kell kiválasztania az egyes stílusoknak, az egyes zeneműveknek megfelelő hangszínezést, és játék közben több száz regisztrációs kapcsolást kell végrehajtania, és uralkodnia kell a monumentális, bonyolult szerkezetű hangszeren.

Vajon igaza volt-e Bachnak, amikor az orgonáról azt mondta, hogy „könnyű: csupán a megfelelő hangokat kell a megfelelő időben megszólaltatni"? Vagy Schumannak volt igaza, aki az orgonálást a legigényesebbnek, a legnehezebbnek tartotta?

PÉCSI SEBESTYÉN
a Zeneművészeti Főiskola tanára

FIGYELEM! **OLVASSA EL!**

— REFORMUNK ÉS A MŰVELŐDÉS ANYAGI FELTÉTELEI címmel fontos tanulmányt közölt a **TÁRSADALMI SZEMLE** 8—9. számában Ballai László tollából!

— „AZ ÚJ MUNKA TÖRVÉNYKÖNYVE és a kormányszintű végrehajtási utasítás" címmel dr. Suth Péter írt törvényismertetést a **MUNKA** 10. száma 8—12. oldalain!

Gazdaságpolitikai fogalmak tisztázásában hasznos segítő eszköz a

GAZDASÁGPOLITIKAI KISSZÓTÁR

Kossuth kiadás, ára 10 forint

IN MEMORIAM

MAJOR ERVIN

zenetörténész, a Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskola nyug. tanára, aki mint zenei folyóiratok szerkesztője, a zeneszerzéstan és zenetörténet tanára, különösen pedig mint a XVIII. és XIX. századi magyar zenetörténet kutatója jelentős érdemeket szerzett, elhunyt Okt. 17-én búcsúztatták a Farkasréti temetőben.

KÁRPÁTHY ZOLTÁN

színművész, hosszú súlyos betegség után 46 éves korában elhalálozott. Emlékezetes alakításokat nyújtott a Belvárosi, majd a Nemzeti Színház színpadán, utóbb Győr, Eger, Szeged, Kaposvár színházaiban.

Emléküket kegyelettel megőrizzük!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Bizse János
DUNÁNTÚLI
NAPLÓ

1967 NOV 1 2
1021

Bizse János és Soltra Elemér grafikai kiállítása

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom jubileumát ünneplő rendezvények sorába illeszkedik a két, ismert pécsi művész kiállítása is. A nem túl terjedelmes anyagnak, s a grafika intim teret kívánó szempontjának egyaránt igen megfelelő bemutató terem a TIT Bartók Béla klubja. A három hetes tanulmányút vázlatsorozata élmények közvetlen megfogalmazása; — az élmény erős hatása alatt és az elsődleges megfogalmazás miatt — érthetően a látványhoz erősebben tapadó jelleggel. Van, ahol a tudósítás objektivitására törekvésével találkozunk, máshol a szubjektumnak a benyomások által kiváltott emóciói jutnak kifejezésre az útirajzokban.

Bizse János: Vörös téren

nemcsak méltó hozzájárulás az évforduló előtti tiszteletadáshoz, hanem egyúttal érdekes abban a tekintetben is, hogy mit jelentett a két művésznek az orosz földdel, s a szovjet művészekkel, képzőművészettel való találkozás.

Az utazás, ismeretlen tájak, városok, emberek megismerése mindenkinek élmény, A művészek számára különös jelentőségű a horizont tágulása, hiszen az élmények ihletőerővé válnak, tovább gyűrűzve bennük, a mélyből átformálódva új dolgokat hozhatnak felszínre. A más ország művészeivel való találkozás, festői tapasztalatcsere lehetősége az országról szerzett benyomásokkal társulva sokszorozza a hatást. A nyitott szem, a befogadásra és raktározásra feszített tudat mellett a művész útifelszerelése néhány egyszerű, könnyen és gyorsan kezelhető kifejezőeszköz: toll, pasztell, rajzszén.

Az útirajz a festészetben nem olyan önálló műfajkategória, mint az irodalomban. Fő ismertetőjegye a képzőművészetben is elsősorban az

Bizse János és Soltra Elemér kiállítása nemcsak útikrónika, amely az egyes állomások, jelentősebb élményt adó események megörökítője, hanem a festők érdeklődésének és odafordulásának tükre is. Ezek a rajzok egyúttal a motívumkeresésnek és gyűjtésnek is tanúi.

A Szovjet Képzőművészeti Szövetség vendégeként 1967 nyarán három hetet töltöttek a Szovjetunióban. Az ország méreteit, távolságait tekintve ez az idő csupán a legjelentősebb városok és egy kis területtel való gyors ismerkedésre adott lehetőséget. Gazdag programjuk során nemcsak a szenezsi művésztelepel ismerkedhettek meg, a szovjet falu, a történelmi múltú városok műemlékei után Moszkvában a modern nagyváros lüktető életével, majd Leningrád műkincseivel találkozhattak.

A művésztelep környéke, a szelíd ívelésű tájban meghúzódó falu az első ihletők, olyan témákat nyújtva, amelyek színekkel történő megjelenítést kívántak. A tóparti táj, a faluvége, hullámzó dombok hazai emlékeket ébresztettek festőikben. Bizse

pasztelljein a színes ívek hálójában elénk táruló tájban ott érezzük az emlék és látvány rokonságát, egymásra találását, amivel nagyon ismerőssé teszi, közelhozza a szemlélőnek élményeit. Csupán színeinek komorabb erejével fejezi ki a különbséget. *A tóparti részlet* áll legközelebb a Bizsétől legutóbb látott festmények formanyelvéhez, az erővonalak hálójára redukált képépítéshez.

Soltra Elemér gouache technikával megörökített tájélményei az orosz táj roppant méreteit, végtelenbe nyúlását sugallják egyszerű, szétszórt motívumokkal: magányos szénakazallal, villanyoszloppal, távoli facsoportból kivillanó háztetővel. *Novgorod előtt* című képét a tájelemek mellett hideg színei, elsősorban kék-zöld harmóniája hitelesíti.

A látványhűséget őrző színes lapok közül nem mindegyik hat igazán az élmény erejével, a vázlat spontaneitásával, frisseségével. A fekete-fehér grafikus megoldások változatosabb benyomást keltenek. Bizse János *Tóparton* című rajza egyszerű, érzékeny vonalrajzával, a *Tükröződés* sötét-világos tónus lüktetésével pasztelljeihez viszonyítva az élmény finomabb átszűrődéséről tanúskodnak.

A sokkupolás, középkori orosz templomok formai gazdagsága, történelmi légköre egyaránt foglalkoztatja mindkettőjüket. Soltra Elemér *Uszpenszkij székesegyház, Blagovescsenszkij székesegyház*, a *Vaszilij Blazsenyij kupolái* című rajzai e formák változatos szépségének bűvöletében keletkeztek. A *Zagorszk I.* a kupolák egymáson „átúsztatott" kontúr-képei, keresztjeik merev derékszöge, az ívek lágy hajlása adta dinamikus formavilág, vagy a vonalszövedékből kibontakozó homályos templombelső *(Zagorszk)*, — az élmények lényeges motívumra redukált sűrített előadásai. Soltra szenezsi sorozata a tollhasználat és a vonal

Soltra Elemér: Orosz falu

gazdag kifejezési lehetőségeire épül. A *Szenezsi emlék* áttört, széljárta ősi alakzatainak elvontsága mellett az orosz népmesék világát idézi egy falusi faház játékos vonalrajza.

A szenezsi motívumok képpé montírozása: díszes falusi ablak, mögötte felbukkanó lányalak gömbölyű formáival, háztetők összezsúfolt világa, fagerendák végeinek ritmusa — az élmények változatos megjelenítői.

A két művész tanulmányútjának igazi jelentősége művészi pályájuk szempontjából nem e kiállításon mérhető le, az utazás emberformáló erején át áttételesen, leszűrődve bizonyára még találkozunk kisugárzásaival jövendő munkásságukban.

M. Zs.

k a jövő kiváló halászai. Egy Antipáról, a nagy román tér- yszor megjelent Jurilofcán, min- lévő finánccokkal, akik elűzték ermekeket. „Hagyjátok békében apáik is." Antipa emlékét nem- t bukaresti múzeum, de a juri- őrzik.

en a kikötőben, a part mentén kifeszítve, amott, ahol a csator- kitisztul, a tóvilág kezdődik. a Razelm mozdulatlan, simán öld fodrai között. Karcsú szan- en a tó fényes tükrén, tíz-tizen- ődresszes fiúk, a helybeli vizi- egymással versengve. Valahol forgatni Simion Ismalciuc is, a sok élménytől felvillanyozva ól fehéren elővillanó pelikáno- tejünk felett keringő sirályokat lvegyül a parton halászó gyer- jókora husángokat nyomnak a alat lát a vízből felbukkanni, ig csakugyan hűségesen csap- g egyszer csak, legnagyobb ré- ságára el nem ejt egy lomha bakkal, lassan sodorja felé a

lődött számunkra. Búcsút vet- itt néhány napra a szárazföld- az első kifutó motoroshajóra, zénnel megrakodva tengerparti Razelm hamarosan teljes ará- ra lerázta az őt egy darabon rtokat, s méltóságteljesen bir- ért.

nov-csatornán át hatol a Duna gésébe; iránytű s térkép nél- ól összefutó partok közül ki- st a messzi fehérlő épület- már a csatorna bejáratánál mindössze hat épületből áll, három-három jut belőlük. kon lehet átjárni. Közel száz dény alatt, legtöbbjük a mint- ire fekvő Dunavat község fal- szerint hazacsónakáznak egy an sorokban vontatja a csa- shajó. Máskülönben, a múlttól zárólag két karjára és evező- n nyílt vizére szintén motoro- nan vissza a halászni induló

ül ingoványok, lápok, rétek tanyát, s ezeknek kövér lege- állattenyésztésre. A háború előtt ős állatállománya volt, mely a sen kipusztult. A vidék állat- használására az elmúlt évek- kedést hozott. Ezek eredménye t létesített mintegy ezer főnyi elynek téli istállói valahol a

endéglátó hajónktól, mert az ogy kijusson a tenger partján épült Portita halásztanyához. legénységtől, s a velük utazó alástanya villanytelepének és rmányos az utolsó percig a zélni, hogy Matyit, akivel úgy ott a kormánykerék mellett, d másnap visszahozzák ide a n nehezen szakadt el első kis kuttertől, melyet ő veze- jó darabig állva integetett a nő hajó után. De hamar meg- nk a Vica-ra. Ez a tekintélyes odott a halásztanyán, s dél- kikötőből a Duna irányába. napestig hajóztunk a keskeny kócsagok nyújtogatták fe- a nádasok közül, a hajó fa- mükre húzott kalappal halá- gú zaját időnként a gyerme- gépész magával hozta kisla- k, szeplősarcú, varkocsba font admacska, körbefutkározott a alásztanya technikusának tíz ja tulceai rokonaihoz indított

gy üveg bort, poharakat ho- megkínált, a két gyereket is égyenlősen el, Matyinak mu- gen átesni, s két egész pohár egész társaság vígan dalolni

körüli fekete férfi a kapitány. rengeteg nótát tud, s öt vagy eset magyarul is beszél, tulaj- ú, apja Szeben környékén volt ak a Duna vidékére, és tizen- ai kikötőből egy spanyol hajó ás előtt egyszerűen fülöncsípte e a hajóra és bezárta a kabin- itánynak volt az inasa, minden ves rabszolgaélet után sikerült ár rég halottnak hitték.

Duna Szentgyörgy-ágára. Le- berendezett halraktár mellett, követi a halásztanyáktól erősen y megkönnyítse a halászoknak az aznapi fogást, majd felfelé A dunavati halásztanya a leg- a parton már messziről magas- halászok tüzet gyújtottak, hogy beálltával jelentkező szunyogo- az éjszakát a halásztanya hálóz az emeletes ágyak nagyon tet- ul hagyom, hogy a felső ágyra fekszem. Szerencsés véletlen el úgy éjfél körül, amikor Ma- ában legurult az ágyról — el- olsó pillanatban sikerül a gye- reket elkapnom. Fel sem ébred álmából, amikor magam mellé veszem. Reggel, mire felébredek, már kinn ül a Duna partján, a füstös vaskondér köré gyűlt halászok között, s jóízűen fogyasztja a puhára főtt, fehérhúsú süllőfalatokat.

Valahol a Szentgyörgy-ág közepetáján voltunk, körülbelül ötven kilométerre a Duna torkolatától. Tíz óra körül felvett a fedélzetére Suceava halászmotoros, s a napfényes reggeli égbolt alatt sebesen siklottunk a szélesen hömpölygő Dunán a tenger felé. Élénkzöld fűzfaerdők dús szőnyege tarkította a partot: valahányszor a közelükbe hajóztunk, megcsapott a Deltavilág növényzetének átható aromája, a kékes mentarétek s az égő vízirózsák mézédes illata. Az ágak között szitakötők röpködtek, néha egy-egy nagyobb kanyar után, amikor buja pompájában újból feltündöklik a táj, mintha hófoltok úszkálnának a vízen: pelikáncsapattal találtuk szembe magunkat. A zajgó, zúgó folyó áramlásával együtt az idő is észrevétlenül suhan tova. Egy óra körül feltüntek a távolban Sfintu-Gheorghe község magas háztetői.

A tengerhez értünk tehát. Az igazi, a morajló, a nyughatatlan, a végtelen tengerhez, amely kijssza nyugat és kelet számtalan folyóját, területe országnyi, s mélysége a Kárpátok legmagasabb csúcsaival vetekedik. S nemcsak haragos tud lenni, néha viccel, humora van neki. A matrózok mesélték ezt a tréfás történetet. Egy mezei parasztember elszekerezik a tengerig, kifáradt lovait behajtja a vízbe, hogy megitassa őket. Legnagyobb csodálkozására azt látja, hogy az állatok, miután megkóstolták, mindjárt kidobják szájukból a vizet. Leszáll a szekérről, s ő is inni akar. Akkor látja csak, hogy sós íze van a víznek. Ő is kiköpi sietve, azt mondja: „Ahá, szóval azért vagy te ilyen nagy, mert senki sem iszik belőled!"

Kiszállunk a hajóból, megyünk még párszáz métert a parton, míg csak lábunk földbe nem gyökerezik az elénk táruló kép pompás szépségétől. Körülöttünk a vizek muzsikálnak, s megrészegedve táncol a hullámok fürge vonója. Mellettünk zöldes-kéken hömpölyög a Duna, nő, duzzad, árad, szélesedik, majd mint a fészkéhez közeledő széttárt szárnyú madár, amely lassan körözve száll alá, a folyó megnyugszik, ellanyhul, s vizeit a habzó tengerbe ereszti, mely még egy ideig játékosan hol magához vonja, hol meg eltaszítja őket. Néha vadul felágaskodik egy-egy tengeri hullám, s tajtékosan rázúdul a folyóra. A tenger fulladozik a Duna rengeteg vizétől, s egy darabig még dulakodik vele. Ilyenkor mintha a sorsa ellen háborogna: a tenger vize folyik a Dunába. Hosszú ideig némán hallgatjuk a két víz ölelkezéséből születő gyönyörű szimfóniát, s elbűvölten nézzük a kékesen csillogó határt, mely percek alatt felissza Európa második legnagyobb folyóját.

A Duna s a tenger vizének ebből a szüntelen viaskodásából s összeolvadásából nemcsak a soha nem hallott hangok, futamok muzsikája születik, hanem az édes és a sós vizeknek valamiféle sajátos keveréke, ami a halakat különösképpen vonzza. Sfintu-Gheorgheben van a Delta egyik legjelentősebb halásztelepe.

Órákon át tartott a berakódás. Csuka, ponty, harcsa, süllő, százkilós tokhalak, több, mint ötven vagon jégbehűtött hal gördült ki a raktárakból a csilléken. A hajófenék megtelt, és a Suceava fémteste a megterheléstől több mint egy méterrel süllyedt alá. Délután ötkor hajónkat eloldozták a parttól, s elindultunk visszafelé a Dunán.

Hosszú, reggelig tartó hajóút állt előttünk. Matyi, a sok benyomástól elbágyadva, csendesen ült a fedélzeten. Vajon milyen nyomokat hagy lelkében ez a kirándulás? A táj, az emberek, a tavak, a folyók s a tenger különleges varázsa megérintették-e őt is?

Egyelőre ott ül szótlanul mellettem, a vidámságnak nyoma sincs az arcán, sőt, szeme egyre inkább elborul. Hiába tömtük tele magunkat a tengerparti halásztanyán főtt hallal, hiába guggolt ő is a szakállas halászokkal egy sorban a kondér körül és szürcsölte velük együtt a csípős halászlevet. A hajón újra megéhezett, s én hiába biztattam azzal, hogy ha megérkezünk Tulceára, majd enni fogunk, máris rettenetesen éhes. Az úti elemózsiából kifogytam, Sfintu-Gheorghen annyira lekötött, a tenger, hogy a beszerzés gondja teljesen kiment a fejemből. Matyi pedig váltig követeli az ételt, és szemeiből nemsokára öklömnyi könnycseppek hullnak az éhségtől.

Csitítani próbáltam, mesélni kezdtem neki, de minden eredmény nélkül. Néhány munkásasszony s egy fiatal halász utazott még velünk a halásztelepről; nyaralószabadságra indultak a hegyek közé. Mit sem érthettek abból, hogy Matyi ötpercenként mind újra a fülembe súgta síránkozó hangon: „Apu, éhes vagyok." Amikor a gyerek könnyei potyogni kezdtek, az egyik asszony megszólalt: „Sír ugye szegényke az anyukája után?" Zavarodottan ráhagytam. Mire leküzdöttem a füllentés miatt érzett zavaromat, s óvatosan az asszonyok felé néztem, csodálkozva tapasztaltam, hogy ők is szipákolni kezdenek a meghatódottságtól. Pár percig együtt könnyeztek, majd a gyereket körülvették, játszani kezdtek vele, s nemsokára előszedték az elemózsiát is, és Matyit egymással versengve a legfinomabb falatokkal traktálták, amitől persze pillanatok alatt felszáradt a könnye. Később, amikor beesteledett, s a szunyogok ránkrontottak, az asszonyok fehér hálóba burkolták maguk. A hosszú lepel alatt Matyi is pompás menedékhez jutott, s jóízűen aludt egész reggelig.

Én a fiatal halásszal beszélgetve töltöttem el az időt. A tengeri halászok életéről mesélt érdekes történeteket. Hálóik tavasztól késő őszig a tenger vize alatt feszülnek, csónakos őrszemek figyelik mozgásukat, s amikor fogás esik, fehér zászlóikkal jelt adnak a parton tanyázó halászbrigádoknak. Utitársam ifjúsági brigádja július utolsó napján tizennégyezer kiló halat fogott. A fiatal halász Szovátára kapott kéthetes beutalást, s nagy izgalommal készült első nyaralására, annál is inkább, mert a Deltán s a közeli tengerpart vidékén kívül még sohasem járt sehol. Eddig még vonatot sem látott.

Reggel megérkeztünk Tulceára. A Suceava lehorgonyzott a hűtőház kikötőjében. Leszálltunk a hajóról, s átmentünk a vasútállomásra. Matyi újra frissen, jókedvűen futkározott előttem. Amikor visszajöttem a jegypénztártól, diadalmas arccal szaladt elibém, s valamit tartott a kezében. Üres konzervdobozból és drótdarabokból egy kis hajót eszkabált össze. „Nézd apu, ez az árboca, ez a kormánykerék, itt a mentőöv, ez a horgony" — mutogatott izgatottan.

Utitársunk, a fiatal halász is nemsokára csatlakozott hozzánk. Kezében a vasúti jegyet szorongatva, csodálkozó szemekkel bámulta a síneken előttünk fújtató mozdonyt. Amikor kissé felocsudott az álmélkodásból, odafordult hozzám, s boldogan mondotta:

— Képzelje, milyen szerencsém van. Balázsfalván át fogok szállni egy másik vonatra is...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI
NAPLÓ

Bizse János

1967. NOVEMBER 7.

Bizse János és Soltra Elemér grafikai kiállítása

1021

Tegnap délelőtt 11 órakor a Tudomány és Technika Háza Bartók klubjában megnyílt Bizse János és Soltra Elemér grafikai kiállítása. A megnyitón résztvett dr. Csendes Lajos, az MSZMP Baranya megyei Bizottságának titkára.

A két művész 1967 nyarán a Szovjet Képzőművész Szövetség vendégeként háromhetes tanulmányúton járt a Szovjetunióban. Bejárták Moszkvát, Leningrádot, Zagorszkot, Vlagyimirt, Szuzdált, Rosztovot, a szenyezsi művésztelepet, Novgorodot. Ennek az útnak közvetlen élményeit mondják el vázlataikkal, útirajzaikkal, képeikkel.

Dr. Borsos József Pécs város Tanácsa végrehajtó bizottsága népművelési csoportjának vezetője mondott megnyitó beszédet.

— Ez a kiállítás méltó programja a két művésznek és a Tudományos Ismeretterjesztő Társaságnak is — mondotta. — Mert bár kicsi ez a terem, és az anyag sem nagy, a kiállítás szép és nemes hozzájárulás a nagy évforduló előtti tiszteletadáshoz.

A kiállítás november 20-ig lesz nyitva.

Díszünnepség Mos

Koszigin elvtárs b

Moszkva: Leningrád után hétfőn újból Moszkva vette át a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója ünnepségeinek stafétabotját. A Kreml kongresszusi palotáját ismét zsúfolásig megtöltötték a moszkvai városi és területi pártbizottság, a moszkvai városi és területi tanács együttes ünnepi ülésének részvevői.

Moszkvai idő szerint pontosan délután 2 órakor az ünnepi ülés 6000 részvevője szűnni nem akaró tapssal köszöntötte az SZKP és a szovjet állam vezetőit, Leonyid Brezsnyevet, Alekszej Koszigint, és Nyikolaj Podgornijt, valamint az ünnepi ülés külföldi vendégeit, köztük a magyar párt- és kormányküldöttséget, Kádár Jánost, az MSZMP Központi Bizottsága első titkárát, a delegáció vezetőjét, és a díszelnökségben helyet foglaló Fock Jenőt, a Minisztertanács elnökét.

Az ünnepi ülésen ott vannak a szocialista országok, a kommunista és munkáspártok, a nemzetközi demokratikus szervezetek és nemzeti demokratikus pártok képviselői, több ország állam- és kormányfője, közöttük Kekkonen finn elnök és Indira Gandi indiai miniszterelnök.

Eljöttek az ünnepi ülésre a forradalom és a második világháború hős veteránjai, moszkvai munkások, tudósok, művészek, a szovjet főváros közéleti személyiségei.

Az ünnepi ülést Viktor Grisin, a Moszkva városi Pártbizottság első titkára, az SZKP Központi Bizottsága Politikai Bizottságának póttagja, a Legfelső Tanács Elnökségének tagja nyitotta meg.

A szovjet Himnusz elhangzása után az ünnepi ülés részvevőinek hatalmas tapsa közepette Alekszej Koszigin, az

ban a szocializmus teljes és végleges győzelme, a kommunista társadalom sikeresen folyó építése, a szocializmus magasan fejlett gazdaságú szocialista állammá változtatta országunkat.

Az Októberi Forradalom egyik legfőbb vívmánya az volt, hogy megszüntette országunkban a nemzeti elnyomást, megteremtette a Szovjetunióban élő népek barátságát és testvériségét. A szocializmus biztosította a termelőerők fejlődését minden köztársaságban, a nemzeti kultúrák felvirágzását és kölcsönös gazdagodását. Soknemzetiségű szocialista államunk szemléltetően tanusítja a proletárnemzetköziség eszméjének diadalát.

A szocializmus tettekkel bizonyította be, hogy mint élenjáró társadalmi rendszer, biztosítja a termelőerők rohamos és sokoldalú fejlődését, a nép szolgálatába állítja a kultúra anyagi és szellemi vívmányait, megteremti a feltételeket ahhoz, hogy a dolgozók alkotóan részt vegyenek a társadalmi tevékenység minden ágazatában, kibontakozzék az ember egyénisége. A szocializmus a dolgozó embert hazája és sorsa urává teszi. A fentiekben rejlik a szocializmus hatalmas előnye a kapitalizmussal szemben.

A szocializmus a maga példájával, előnyeivel elháríthatatlan vonzóerőt gyakorol a világ dolgozóira. Az elmúlt félévszázad alatt a világon óriási változások történtek. De minden eseményen, minden változáson végighúzódik egy fő, határozott vonal: az Októberi Forradalom által megindított, egész világra kiterjedő forradalmi folyamat következetes kibontakozása.

Hazánk

1021

LÁNCZ SÁNDOR

BIZSE JÁNOS MŰVÉSZETÉRŐL

Mind erősebbé válik az utóbbi évek során az a hipotézis, hogy az elmúlt két évtizedben kialakult egy „pécsi iskola", mely nem elsősorban az alkotói stílus egységével, hanem a látvány-élmény fokozott átírásával, új képi törvényszerűségek keresésével, s ezen át a valóság új összefüggéseinek feltárásával jelentkezik. E művészet gyökerei kettősek: fel kívánja használni egyrészt a XX. századi modern képzőművészet eredményeit, másrészt a megye soknemzetiségű népművészetéből is táplálkozik. Az 1969-ben a Magyar Nemzeti Galériában együtt jelentkező Baranya megyei művészek kiállítása megerősített e feltevésben, s az iskola létrejöttének okát elsősorban Martyn Ferenc kiemelkedő szerepében: művészeti kvalitása vonzerejében, művészi habitusában és etikus magatartásában jelölhetjük meg. Az ő munkássága, jelenléte volt az az erő, mely a fiatalabbakat vonzotta, s nem egyszer képformáló tevékenységükre is rányomta bélyegét.

A Pécsett, a Technika Házában most gyűjteményes anyaggal bemutatkozó Bizse János oeuvre-je megerősíti a feltételezés igazát. (Mellesleg: mikor lesz már vajon az ország szellemileg is egyik legjelentősebb városának megfelelő kiállítóterme?!) A művek az ötvenes évek közepétől napjainkig sorjáznak: indítás és zárás között hatalmas, változatos és változékony képi világot mutatva be.

Az időben legkorábbi művek – a *Gyerekjáték I–III.* – kapcsolódnak legerősebben a martyni képi világhoz, s egyben a hagyományosan ábrázolt, megszokott térstruktúrához is: a vonallal kettéosztott két képsíkhoz, ahol a felső az eget és a légteret, míg az alsó a földet jelképezi. Ezeknek az összefogott formáikban „keljfeljancsi"-ra, ezen belül a részformákban kacsára, vitorlára stb. emlékeztető képeknek közös jellemzője, hogy a világosabb háttér előtt „repkednek" a sötétebb amorf formák, melyek alig kötődnek a kép alsó szférájához. A műveket a fent és lent még megőrzött viszonya jellemzi; itt még figurációkban gondolkodik Bizse János, s nem csupán a néző, de még önmaga számára is fontosak e megszokott fogódzók. S jóllehet a *Vörös-fekete-sárga ritmus* világosabb sárga alap elé festett vörös, sötétebb sárga és fekete „lebegő" formáival már elhagyja a két képsík megszokott osztását, még megtartja az alak-alap szokott előadásmódját. Érzékelésünk ugyanis mindig egy viszonylag közömbös, de szükséges és reálisan létező háttéren megjelenő, abból kiemelkedő, körülhatárolt alakot mutat. Az alak és alap ilyen megkülönböztetésének elvével magyarázhatjuk a látást: a háttér – az alap – viszonylag elnagyolt, de folytonos szerkezetű, s erre rajzolódnak a diszkontinuusan elhatárolódó alak formái. Így az érzékelés egyszerre kapcsolódik az ellentétesen jelentkező kontinuus-diszkontinuus formavilághoz, s ebben mintegy az egész valóság mozgását is megragadja. A pozitív és negatív egyidejű jelenléte a művészi alkotás lényeges vonása: Bizse János e képein még őrzi ezeket.

Az időben következő művek visszatérnek a látványhoz, vagy legalábbis jobban közelítenek ahhoz: a *Víz mélyén* a biológiai naturalizmusra emlékeztet, annak részletező fogalmazása nélkül. Ezzel körülbelül egyidőben, az ötvenes évek derekán, indul meg Bizse János művészetében az a kétirányú folyamat,

mely későbbi képi világának kib
mosan egymás mellett, egyidejű
a több rétegből épített képek. E
üveglemez, melyek egymásra tév
nak ez az elve különösen alapv
Moholy-Nagy már a húszas év
mazta ezt; találkozunk vele Mar
Jánosnál az 1957 körül festett
ben e megoldással: a kettős átvo
sárgára kék tételeiben. Művés
tekinthetjük: a két kvazi-figura,
elemekből épül. E szabálytalan,
olvadva is elkülönülnek a bont
kontúrja, s így – mintegy az al
marend hosszú sort nyit meg Bi
képző hatására alapítja. A szín
lága két periódusra oszlik: az e
tik: vörösek, narancsok, lilák
ezeknek a *Színpadkép* (1958 k.), amelyen a színek ritmusát a fekete alló téglanyoknak befelé, a kép közepe felé történő áramlása szabályozza, ezzel a labirintus ősi formáját idézi fel – de ide sorolható a *Belső tér*, a *Színes városfalak*, a *Vásárcsarnok Párizsban.*

A második periódus – bár időben pontosan nehezen határolható el – kapcsolódik a korai „lebegő" képekhez. Ezeken bontakozik ki a már korábban jelzett réteges szerkezet; a színek megvilágosodnak: egészen világos, fehéres sárgás-zöldek – mély olívzöldek és feketék közé építve – uralják a képteret. A négyzetekben, téglányokban jelentkező színek hol a háttér előtt két fókuszban, kettős kúpszerűen csomósodnak össze *(Táncszvit)*, hol szabályos egyöntetűséggel áramlanak szét a képsíkon, hol meg cikcakkszerű csapongással jelennek meg.

E kompozíciókkal egyidejűleg születtek nagyméretű figurális alkotásai is. A *Kokszmű* képtere négyszeresen osztott: jól megkülönböztethető az alul-felül és az elöl-hátul. A felső szinten talicskázó figura látható, alul a kemenece körül tevékenykednek az alakok. Mindez az első síkban történik, ez sötétebb színű – a hátsó sík viszont középről, hátulról nyer fényt, s világos színével emelkedik ki a kétoldalt sötétebb kompozícióból, melyet a horizontális kettős tagolás mellett vertikálisan hármasan tagol. Bizse János a színkompozícióban a klasszikus elvekkel ellentétben a modern színépítést alkalmazza: a kép előterében alkalmaz hideg, míg a háttérben meleg színeket, s ezzel a kép síkját szilárdítja, erősíti.

E művel egyidőben készült három nagyméretű murális alkotása: a tabi kultúrotthon sgraffitója (1959), a pécsi Köztársaság téri óvoda faliképe (1960) és a munkásszálló mozaikja (1961). E két utóbbi művénél hasonló színkomponálási elvet alkalmaz, mint a Kokszműnél: a háttér meleg, világos színei elé állítja a sötétebb, hidegebb színű alakokat. Az *Erőmű* csarnokának hatalmas terét pedig a belejátszott vöröses-narancsos négyszögek ritmusaival teszi mozgalmassá.

Bizse János e korszakának művei szorosan kapcsolódnak a portugál festőnő, Vieira Da Silva, illetve a francia Jean Bazaine műveihez. E hasonlóság, anélkül, hogy utánzásban merülne ki, egyben kijelöli festészetének koordinátáit is: e művekben ugyanis a természet és motívum nem közvetlen indítéka a fes-

tészetnek, ez a piktúra nem „a látvány igazságán gyullad" (Bernáth), hanem az csupán anyagot, élményt nyújt, művészi izgalmat kelt, s ebből növekszik ki a kép, jön létre a síkon a formák réteges elrendeződése. Az így keletkezett kép a természettől már függetlenné vált formai szerkezet; rácsai közé a természet jellemző motívumai, melyek a vizuális koncipiálhatóságot előidézik, hermetikusan bezártak, s csupán az elmélyült szemlélő leli fel azokat. Mind e művészet hátterében a század nagy egyéniségének, Paul Kleenek a művészete áll, az ő húszas évek közepén alkotott képei, s az a tétele, mely szerint a művészi hatás fontos eleme a néző gondolati bekapcsolása; a felismeréshez vezető utolsó gondolati lépést a nézőnek kell a képhez hozzáraknia: s ebből az *aktív* felismerésből fakad az evidencia élménye, jön létre a kapcsolat műalkotás és néző s ezáltal művész és közönség között. A vonalat vonalra építés, majd ezt továbbfejlesztve, réteget rétegre, struktúrát srtuktúrára halmozás művészi felfogása a természeti világ építettségével, erről alkotott emlékképeinkkel cseng össze. A nézőt addig vezeti el, míg az összefüggések már sejthetővé válnak, s ott rábízza őt saját élményeire és képzeletére. Erre utalnak Bizse János képeinek címei: *Repülőgépről, Erdők felett.* A kvázi-tájkép a több réteges vonulatból revelálódik, s a színek: barnák, zöldek, sárgák is az emlékképnek ezt a kibomlását segítik elő. Ez a teljes képteret betöltő szerkezet, a kanyargó, áradó színes vonalak többrétegű rendszere Bizse János legújabb képein besűrűsödik az alap előtt álló keresztalakban átáradó réteggé, vagy az alap előtt megjelenő vastag, sötétebb vonalak átvonuló rendszerévé *(Az Adria partján, Fények a vízen, Fénylő Dunapart, Útiélmény).*

Bizse János e képei érzelmeket váltanak ki a nézőből, *felidézi* – kinek-kinek egyéni élmény- és képzeletanyaga szerint – annak emlékképeit, de *nem fejezi ki* a művész érzelmeit, nem mondja ki azokat, ezzel tehát az alkotó mintegy távoltartja magát nézőitől, szubjektivitásában is személytelen maradva. Ezzel szemben érdekes feloldódást mutatnak murális alkotásai; a madarak csapongását örökítő komlói mozaik-sor, vagy nagyméretű gobelinje, az *Akvárium:* ezeken ugyanis megteszi azt a bizonyos „utolsó lépést". Látványközelisége az élmények átírásának elvontabb módszere ellenére is természetközelségét e művei is bizonyítják, s egyben utalnak arra is, amit éppen az „Új művek" kiállítása kapcsán gyűrűző vita is tételezett: hogy nem minden alkotás a régi értelemben vett táblakép, ami napjainkban még ebben a formában jelentkezik. Anyaghiány, helyhiány, megbízások elmaradása, megszokás s még sok más oka lehet annak, hogy a művészek egy része továbbra is a megszokott „táblakép" formában alkotja műveit, jóllehet nem avval az igénnyel, amellyel egykor a reneszánszban e műfaj keletkezett. Messze vezetne a fejtegetés a táblakép történelmi szerepéről, (nem is ide tartozik) s a vele szemben támasztott esztétikai igényről. Bizse János képei többé nem táblaképek a fogalom klasszikusan vett értelmében: e formában keresi csupán az emberi világ kifejezésének, a gondolatébresztés lehetőségeinek új útjait-módjait. Ebben kapcsolódik egyben korunk áramlataihoz, még ha alkotói módszerével meg is bontja szubjektum-objektum viszonyának megfelelő egységét, s a forma konkrét jelentését tagadva, csupán az asszociációkra kívánva építeni, éppen asszociációinak hatékonyságát teszi kétségessé.

Bizse János nem-ábrázoló, elvont műalkotásai így lemondanak a valóság teljességének ábrázolásáról, a „pars pro toto" elvét megtagadják; e helyett olyan ritmuson és színeken alapuló új valóság-összefüggéseket kívánnak feltárni, ennek helyébe állítani, mely amazt nem pótolhatja. Nem az emberi alaknak min-

denáron való megjelenését hiányoljuk a művekben, hanem általában a konkrét, egyértelmű formákban asszociálható világképet. A végtelenül vonuló, le nem zárt, többrétegűen egymást átható formák kifejezik ugyan a „minden mindennel összefügg" általános igazságát, de saját világunkról nem vallanak, s ezzel lemondanak a művészet katartikus hatásáról. Az általános érvényű formák megnehezítik a szemlélő azonosulását, pedig igaza van Forgács Lászlónak, a korán elhunyt jeles esztétának: „Felocsúdni a költői mű névre szóló üzenetére – ez a katartikus hatás titka". Erről mond le minden elvont műalkotás.

Hosszú idő után első ízben nyílt alkalmunk áttekinteni, számbavenni Bizse János munkásságát. A magyar avantgarde hagyományai viszonylag csekélyek, történelmi szerepe azonban ennek ellenére jelentős. A naturalizmus és az akadémizmus betokosodásából az avantgarde útja vezet ki, mégha alkotásaival – esztétikánk szerint – nem is érthetünk egyet. Kár lenne lebecsülni szerepét a környezetformálás, az ipari és iparművészet korszakos fejlődésében: ezen keresztül rendkívül fontos tudatformáló hatása is van. A „pécsi iskola" a kicsit megkésve kibontakozó magyar avantgardenak jelentős műhelyévé nőtte ki magát: ebben jelentős helyet foglal el Bizse János munkássága.

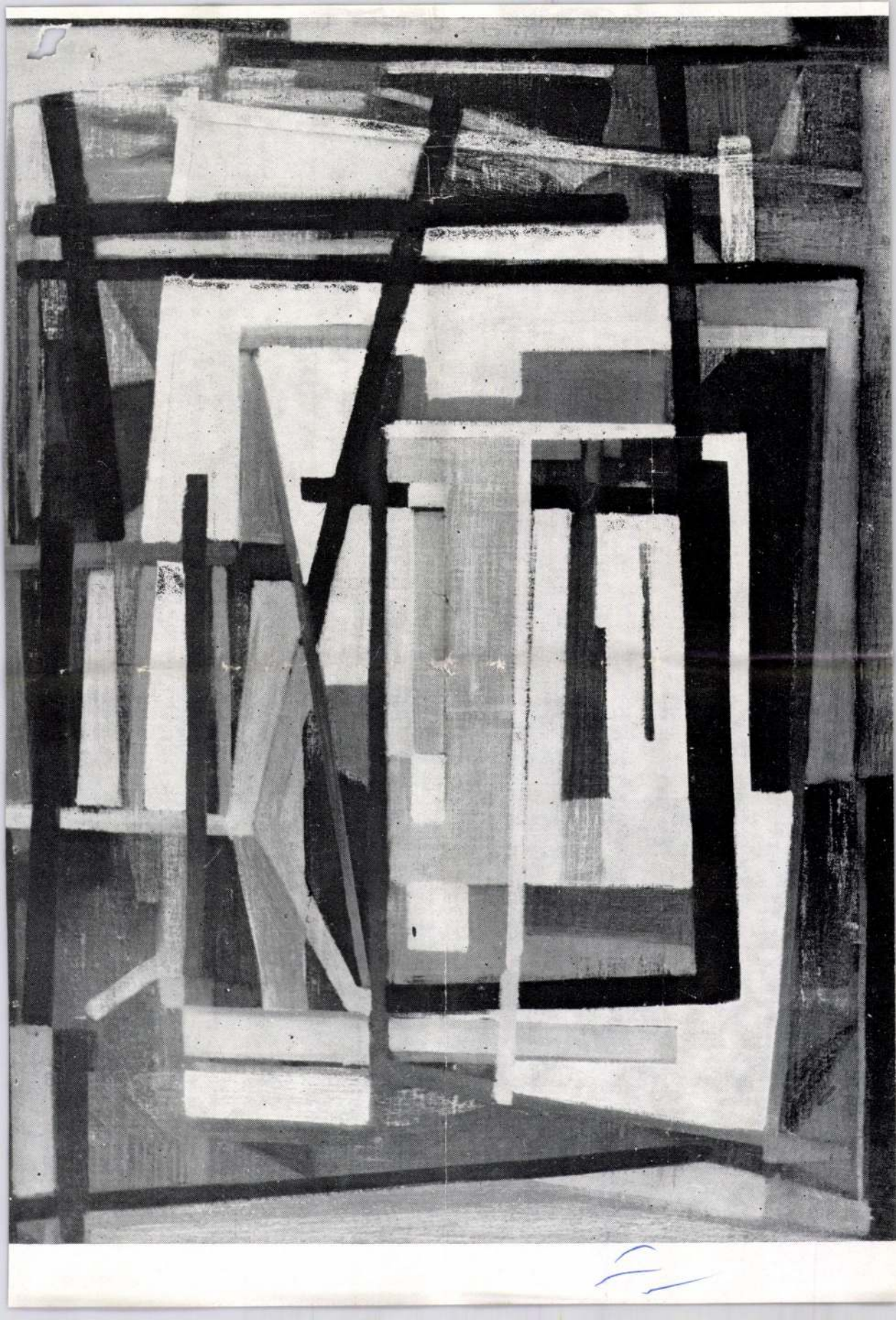

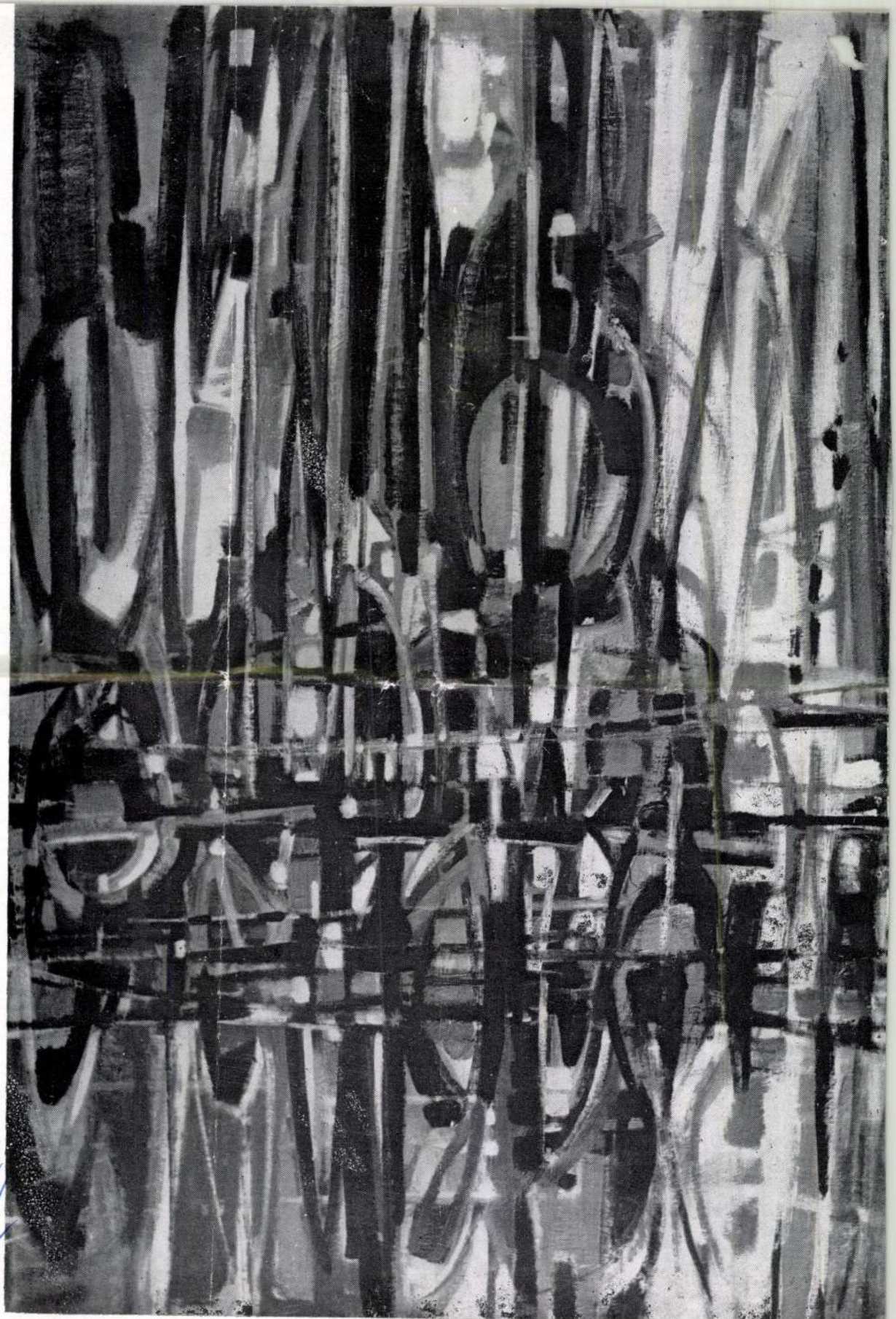

BIZSE János

MN 1999. július 14.

KÉT KIÁLLITAS. Bizse János emlékkiállítása július 15-én délután öt órakor nyílik a Ráday Galériában (Budapest IX., Ráday u. 8.). A tárlat augusztus 16-ig látogatható. Vértes Marcell kiállítása ugyanitt július 22. és augusztus 16. között tekinthető meg.

R. k. templom, Királyok imádása-oltár 16.8
1905
pozitív: brómezüst, 12,5x17 cm. MNG ltsz. 69
pozitív: celloidin, 12x13,5 cm. MNG ltsz. 692

Kisszeben [Sabinov; Sáros vm]
Látkép
1916
pozitív: celloidin, 11,5 x 17,5 cm. OMvH ltsz.

Kisszeben [Sabinov; Sáros vm]
R. k. plébániatemplom, külső részlet
1907
pozitív: brómezüst, 11,5 x 17 cm. OMvH ltsz.
negatív: zselatinos szárazlemez, 13x18 cm. OM

Kisszeben [Sabinov; Sáros vm]
R. k. plébániatemplom, belső a főszentély felé
1907
pozitív: celloidin, 12,5 x 17cm. OMvH ltsz. 14
pozitív: brómezüst, 12 x 16,5 cm. OMvH ltsz.
negatív: zselatinos szárazlemez, 13x18 cm. OM

Bizse János, pesti

Kiállít Szabadkán.

— : A Jelenkor mónikája

1055–1056,

XVI

JELENKOR, Pécs, 1973. nov. 11.

Birsa János

Diszmükovácsok
(repr.)

Jelenkor XII. évf. 3. sz. 1969. márc., mümelléklet 3.

M.D.K.

Bizse János, festőművész

A Művészeti Gimnáziumban az ötvösséget lakatosmesterséget tanitotta. 313.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

Bizse János, bádogos, lakatos

--

A Pécsett működött legjelentősebb kisipraros ok adattára 1884-ben szül. Ogalon. 1900-ban szabadúlt. Segéd Bpesten, Bécsben, Münchenben, Berlinben, Hamburgban, Párizsban. 1911-ben önálló. 2 tanonc. Ipartestület tagja. 163. old

B. Horváth Csilla: Mozaikok a pécsi kisipar történetéből az 1930-as években 149. old

A Jan. Pann. Múz-Évk. XIX. 1974. Pécs

Bizse Jánosné

Kelle Sándor festőművész mondja: Martyn Ferenccel egy kiállításon találkoztak első ízben, 1940, vagy 41-ben amikor 45-ben, illetve 45 után a mohácsi telep megszűnt – mert Liszen Martinszky meghalt – akkor Martyn folytatta a szervezést, de már akkor az itteni pécsieket találta, akik közöt volt Bizse János és felesége, Csch László, Brzzegh Zoltán, Gádor Emil, Kelle Sándor. Később kibővült a társaság Budai Lajossal, Soltra, Elemérrel és Haraszti Pállal. Ez volt a törzs, ami 45 után kb. 1960-ig egy erőteljes pécsi iskolát jelenthetett.

Festőiskolák nyomában.

1980. X. 25. Kossuth 13.30 (Áné).

Birsze János, festő

A Műcsarnokban látható a Festészet '77 c. kiállítás, melyen a pécsi művész műve szerepel.

Geller István: Festészet '77.
Délmagyarországi Napló, 1977. márc. 5.

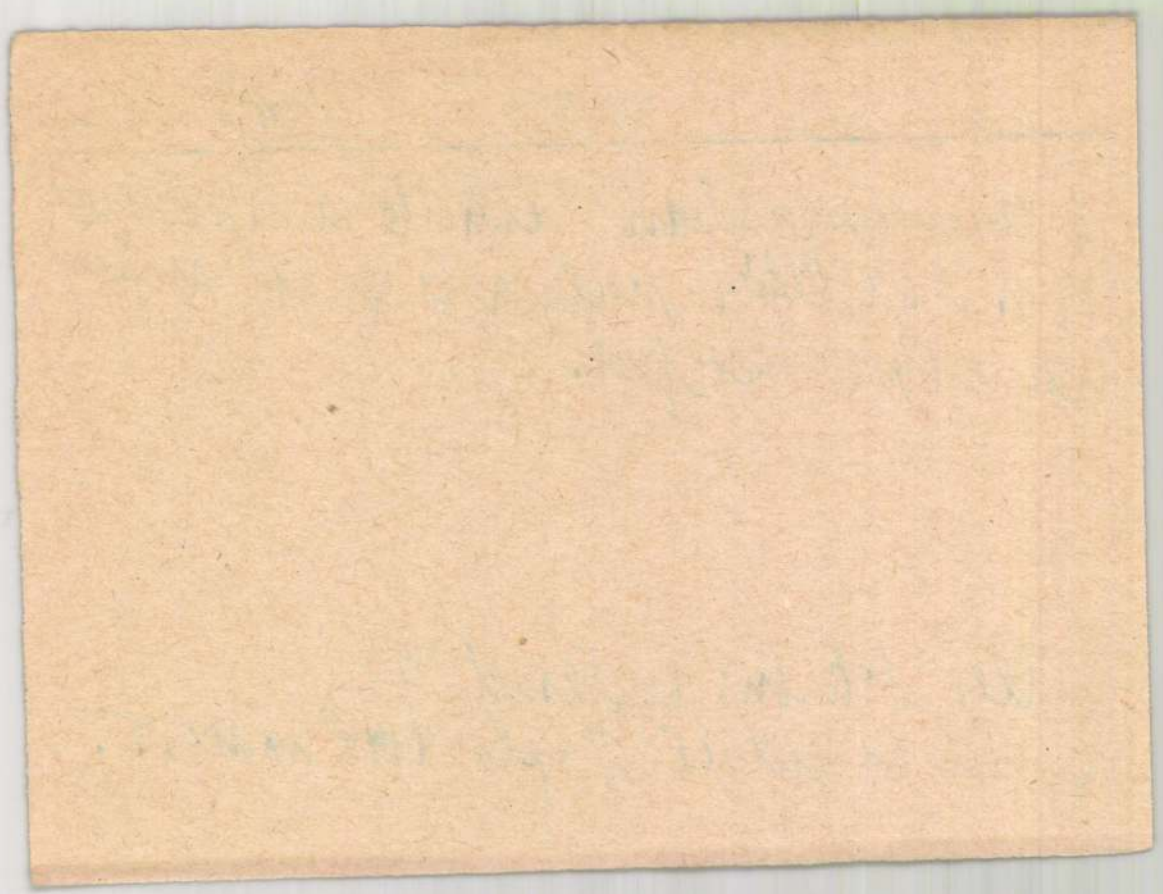

Bizse János, festő

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1974 között:

1961-ben rendezett kiállitás: Bizse János képkiállitása
384.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz.vázlatos története a Felszabadulástól napjainkig 37?.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Bizse János, festő

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1974 között:

1967-ben rendezett kiállitás:Bizse János és Soltra Elemér szovjetunióbeli útirajzai 386.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Pann,Múz.vázlatos története a felszabadulástól napjainkig 373. old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Bizse János, festő

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1974 között

1954-ben rendezett kiállitások: Bizse János festményei
384.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz.vázlatos története a FEluzabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Bizse János

Táncszvit,

61

Menyhárt László: Utak és elágazások.
Müvészet, 1978. május - 27.oldal. (61)

61. Bizse János: Táncszvit, 1957 (fotó Roboz)

Bíró János

Méltatás.

—: A kritikaírásról.
Művészet, 1978. május-3. lap.

Bizse János, grafikus

A Dürer-terem ben hatodmagával állít ki.

— : Grafika, Kerámia, Jestmény

2

ESTI HIRLAP

Sp. 1966 okt. 5.

M.D.K.

Bizse János, festőművész

1954 márc.-ban gyüjteményes kiállitása Pécsett.
308.o.

Sarkadiné Hám Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Bizse János, festőművész

1953-ban Pécsett az őszi tárlaton Komlóról hozott élményeit mutatta be. ✓ 308.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Bizse János, festőművész

1952 ? 1953 ?-ban a Nemzeti Szalonban a pécsiekkel közös tárlatukon más vidékiek is ő is kiállított. 308.e.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Bizse János, festőművész

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége Baranyamegyei Munkacsoportjának vezetésében 1954-től Seltra Elemérrel és Martyn Ferenccel vett részt. 305.e.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1963.Pécs,1964

M.D.K.

Bizse János, festőművész

1961 nov-ben kiállitása a pécsi bányákban készült alkotásaiból: István akna, Hazafelé, Külszinen, Csillések, művészi kifejezője a gépek és az ember kapcsolatának. 315.o.

Farkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Bizse János, festőművész

Pécs, Mozaik. Pécs, Ujmecsekalja, Legényszállás. 250+225.
cm. Fekete Repr. IV. tábla.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Bizse János,festőművész

1960-ban a Hazafias Népfront nagytermében tárlat. 26 művészből első dijat kyaert. 314.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve,1963.Pécs,1964

M.D.K.

Bizse János, festőművész

H 1954-ben

A Járási Tanács termében mutatja be a pécsváradi járás községeiben készült müveit. A Megyei Idegenforgalmi Hivatal kért több művészt a környék megörökitésére. 309.o.

Sarkadiné Hárs Éva : A pécsi képzőművészeti élet 20 éve./1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Bizse János, festőművész

1962-ben is

1961-ben a Megyei-, Városi-, Szakszervezeti Tanács alkotódíját kapta. 312.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve /1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Bizse János, festőművész

1962-ben az újmecsekaljai Legénységszálláshoz készitett egy mozaikot. ~~xixi~~ 313.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Bizse János, festőművész

1962-ben a pécsi Köztársaság téri új óvoda belső diszitéséhez falfestmény kivitelezésére kapott megbizást 313.e.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1863. Pécs, 1964

M.D.A.

M.D.K.

Bizse János, festőművész

1963-ban a ~~XXXX~~ II.dijat /4000Ft./ nyerte el.
312.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1963.Pécs,1964

M.D.K.

Bizse János, festőművész

1960-61-ben a Tanács segitségével dolgozott az iregszemcsei állami gazdaságban. 312.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Bizse János, festőművész

1958 okt.12-én a pécsi Múzeumban "Dunántúli tájak" tárlaton szerepelt. A Mecseknádasdon készült alkotásokkal. /14.o.

Barkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K

Bvíze Jánosné
rajztanár

Kantos Ferenccel együtt
képzőművészetet tanít
a pécsi Szécsényi gimnázi-
umban

— A képzőművészeti iskolában.

Dunántúli Napló, 1959. jan. 10 - 1 lap.

Bizsené, Zs. Kovács Diana
ipnmúvén

Szőnyeg-kiállítása volt a Építőmúvé-
nek Szövetségének kiállítóhelyiségében.
34 db. nevepelt a kiáll.-n.

Dunántúli Napló 1968 V. 5. 7.

Bizse János

A Pécsi Művészeti Gimnázium kiállítása kapcsán kerül említésre mint a szőnyi tanszék vezetője.

Ipari Művészet, 1965. 2. sz., 47. l.

Birsené Zs. Kovács Diana

Csihagképek; Fekete fehér; Este; Baranya, Babás i szőnyege (eml.)

Szerepel az alábbi tárlaton

Kozogh Ákos: Pécs és Baranya művészei a Nemzeti Galériában

Felvonkos 1969 VIII. sz. 723 old.

Bürséné Zs. Kovács Diána

Bürse önálló képi szemléletet teremtett, s ha Bürséné Zs. Kovács Diána ezt akarja átenni gobelinbe, falisőnyegbe, kevésbé sikerül, mint amikor a maga nyelvén, anyagában gondolkodik, felfejlesztve népi technikai hagyományainkat.

Kocsogh Ákos: Pécs és Baranya művészei a Nemzeti Galériában.

Jelenkor XII. évf. 7-8. sz. 1969. nov. 20. 724. l.

Bizsene Korács Diana

Résztvesz a kiállításon
A katalógusban ld. Barczi
Pálnát

Felszabadulási kiállítás
Eger 1975.

Bizséné Kovács Diana, iparművész

Győr-Sopron megyében született Bellovits Jenő textiltervező iparművész. Később Pécsre került, ahol a kenderfonógyár technikusa volt. — Mesterének Bizséné Kovács Diana iparművészt tartja.

Napló /Veszprém/, 1984. máj. 26.

Birsné Zs. Kovács Diana

Részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Miskolcon, 1975. jún – júl.

Birsené Kovács Diana

Virágrás, vegyestechn sizal, 132x142cm

Miskolci Téli Tárlat, 1974.

Bizséné Zs. Kovács Diana, iparművész

Bizséné Zs. Kovács Diana 8.

Esti Hírlap, Br. 1979 júl. 23.

Bizsénéné Zs. Kovács Diána, textilművész

L: Bizse János

-: Krónika

Borító 3.

Jelenkor, Pécs, 1980. sept.

XXIII/9.

MDK

Bizse János

K. állitási kritika

Magy r Nemzet 1966 okt.18.

M.D.K.

Bizse János, festőművész

1947 ápr.27én a Megyei Múzeumban "Uj szinek" cimmel kiállitást rendezett. Gáder Emillel és Kelle Sándorral. 298.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

.

M.D.K.

Bizse János, festőművész

A Művészeti Dolgozók Szakszervezetének tagja volt Pécsett.

297.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Bizse János, festőművész

Az 1947-es pécsi kiállitáson dr. Ortutay Gyula közokt. min. a Múzeum és a Miniszterium számára megvásárolta Csendélet c. festményét. 299.e.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Bizse János

Pécsi művész ex librise. Vitorlások, felirat: "Ex libris Dr. Sípos Miklós". 14.kép./hibás szám! 14.kép a helyes/. Bizse János /tusrajz/. 316.o. Fekete repr.

Romváry Ferenc: Az ex libris története Pécsett. 316.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1965. Pécs, 1966

M.B.K.

Dizse János

Pécsi művész ex librise. Vitorlások, felirat: "Ex libris Dr. Sipos Miklós". 14. kép. /hibás szám! 14. kép a helyes/. Dizse János /tusrajz/. 16. o. Fekete repr.

Komvary Ferenc: Az ex libris története Pécsett. 16. 3.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1955. Pécs, 1956

M.D.K.

Bizse János

Pécsi müvész, ex libriseket is készitett. Inkább festői témák. Balatoni táj, vitorlások, stb. Müuccal sokszorositva, tusrajzok, monotypiák. 316.o.

Romváry Ferenc: Az ex libris története Pécsett. 316.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1965. Pécs, 1966

M.D.A.

M.D.K.

Bizse János, festőművész

I. terem. Kokszmü. 1963. tusrajz. 31+24. A Siklósi Képtárban kiállitott müve.

Remváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár. 345.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve. 1964. Pécs. 1965

.A.L.A.

M.D.K.

Bizse János, festőművész Bizse

I. terem. Pécsi utca. 1963. tusrajz 24+32.
A Siklósi Képtárban kiállított műve.

Romváry Ferenc: A Siklós Pécs-Baranyai Képtár.
345.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve. 1964. Pécs, 1965

Н.Ф.К.

M.D.K.

Bizse János, festőművész

I. terem. Régi városrész. 1963. tusrajz 24+32.
A Siklósi Képtárban kiállított műve.

Romváry Ferenc: A Siklós (Pécs-Baranyai Képtár. 345.o.

A Janus Pannonius Múz Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

Н.Н.К.

M.D.K.

Bizse János, festőművész

I. terem. Vizpart. 1963. tusrajz 24+31. A Siklósi Képtárban kiállított müve.

Romváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár. 345.o.

A Janus Pannonius Múz Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

M.D.K.

Bizse János, festőművész

Táncszvit. Festménye a Siklósi Képtárban. U
VI. tábla. Fekete repr.

Ronváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
VI. tábla.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve. 1964. Pécs, 1965

M.D.K.

Bizze János, fontdeüvéen

Tanosvit. Festmények a Siklósi Képtárban. V
VI. tábla. Fekete repr.

Nemvary Ferenc: A Siklós Fécs-Baranyai Képtár.
VI. tábla.

A Janus Pannonius Mús. Évrönyve. 1964. Fécs, 1965

M.D.K.

Bizse János, festőművész

VI. terem. Kokszmü. 1963. olaj 181+131.
A Siklósi Képtárban kiállitott müve.

Romváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
346.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

M.D.K.

Bizse János, festőművész

VI.terem, Szerelés. 1963. olaj 65+86.
A Siklósi Képtárban kiállitott müve.

Romváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
346.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

MDK

Bizse János

Pécsi ovoda számára készült faliképéről

Szocialista Müvészetért 1966 aug.

Bizse János festő

Szőregben emlitek műrei:

„Hárfalak napsütésben"

„Táncsvit"

Csányi László:

Szekszárdi tudósítás

Dunántúli Napló 1964 dec. 13.

Bizse János festő

Szürcsben emlitett müre:

„Vizparti élmény"

Bodnár Éva:

„A Balaton a képző-
müvészetben."

Jelenkor, 1966-8

M.B.K.

Bizse János, festőművész

VI. terem. Erőmü. 1964. olaj 131+180.
A Siklósi Képtárban kiállitott müve.

Romváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
346.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs. 1965

MDK

Briese János
festő

Városképe"-t mutatta
" be a tárlaton

dr. Végvári Lajos: Pécsi képzőművészek a...
Dunántúli Napló, 1956. május 9-3 lap

Brizse Janos
festő

M.D.V.

Méltatás.

Debitzky István: Jegyzetek a villányi kiállításról
Dunántúli Napló, 1956. jun. 29 - 3 lap

Jízse János
festő

14. DK.

1948-ban Kelle Sándorral
és gádor Emillel volt tartota.

— di —: Kelle Sándor
Dunántúli Napló, 1957. ápr. 14-ben.

Birse János
festő

M.D.K.

A pécsi kiállitáson bemutatta
képét.

–Í.–Ó.: Már helyiben vannak a képek.
Dunántúli Napló, 1956. május 5 – 1 lap.

Bizse Jancs
festő

M.D.L.

Rezit vett a tárlaton.

G. L.: A Magyar Szovjet Társaság szellemében
Dunantúli Napló, 1955. jun. 2 - 4 lap

M.D.K.

Brix Jaiws
festő

A mecseknádasdi alkotóház
vendége volt

—: A festőművesek paradiosoma
Dunantúli Napló, 1955. szept. 31-4 lap

MDK.

Bizse János

Kiállitási hirdetés

Szocialista Müvészetért 1966 nov.

M.D.K.

Bizse János, festőművész

VI. terem. Földvári kikötő. 1964. olaj 61+90.
A Siklósi Képtárban kiállitott müve.

Romváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
346.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs. 1965

Bizse János, festőmi

M.D.K.

Bizse János, festőművész

III. terem. Táncszvit. 1959. olaj 70+97. A Siklósi Képtárban kiállított műve.

Komváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár. 345.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

M.D.V

Brése János
festő

Pécsi tajképeit mutatta be
a tarlaton.

S.M. Pécsi mivel a vidéken...
Dunántuli Napló, 1954. dec. 17 - 7 kep

MDK.

Brzse János
festő

Tájképeivel szerepelt a tárlaton

Sarkadinné Harsi Éva: Kiállítás a megyei –
Pumántéli Napló, 1956. jan. 22 – 6 lap

Bizse János festő M.D.K.

Okl. középiskolai rajztanár

lakatosmester fia

a pécsi Képzőművészeti Szabadiskola tanára az 1948/49 tanévben

A pécsi épitőipari középiskola tanára,

több kiállitáson résztvett

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 34[illegible]. l.

A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI

Bp. 19

M.D.K.

Bizse János festő, rajztanár

A Pécsi Képzőművészet Szabadliceum tanára, 1946/47.

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 324.1.
A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II
Bp. 1965.

Bizse János
festő-

M.D.K.

A Kaposvári Rippl-Rónai Múzeum képtárában a „Balaton a festészetben" c. kiállításon szereplő képei.

Napló 1962. febr. 10. – 2. lap

Bizse János MDK

Tánc-szvit 1959 olf. 7oxloo cm.

Csendélet 1964 gobelin, 115x65 cm.

Dunántuli Képzőművészek Kiállitása 1964-1965

Bizse János MDK

Tánc-szvit, repr.

Dunántuli Képzőművészek Kiállitása 1964-1965

Bizse János MDK

Halászok 1964 gobelin

Házfalak napsütésben 1964 olf. 6ox8o cm.

Földvári kikötő 1963 olf. 65x9o cm.

Dunántuli Képzőművészek Kiállításai 1964-1965

Bizse János
festő

M.D.K.

Kiállításán t.k. „A István akna", „Széchenyi-akna", a „Leszállás", az „Akvatoronyban", a „Bányáspartré", a „Bányafolyosó" c. képei szerepeltek

-Hamar-: „Bizse János harmadik kiállítása"
Napló 1961.

Bizse János
festő

M.D.K.

A Janus Pannonius Múzeum Rákóczi úti helyiségében nyílt meg kiállítása.

Kamarás: „Bizse János harmadik kiállítása"

Napló 1961. nov. 10. – 2. old.

MDK

Bizse János

Tópart, tus

Vizpart, "

M. Képzőművészek Szöv. déldunántuli szervezetének kiáll. Osijek 1966.

MIK

Bizse János

Kiállitási kritika

Dunántuli Napló 1968 ápr.14.

MDK.

Bizse János

Kiállitási hir

Jelenkor 1967 máj.

MDK

Bizse János

Csillogás, o.

Architektura, o.

Esti fények, o.

M. Képzőművészek Szöv. dédunántuli szervezetének
kiáll. Osijek 1966.

Bizse János
festő

M.D.6

Mozaikfeszeit mutatta be a tarlaton. A hész művek Komló város végy lakóépületének homlokzati falára kerülnek.

Kárs Éva: Baranya megyei képző művészek tarlata
Művészet, 1968. április – 45 lap.

Bizse János

festő, n. 1920. Pécs. Tanulmányait a bpi. Képz. Főisk. nefeste 1944-ben. Szóta Pécsete dolg. A Mův. Gimn. tanára. Murális munkái: Tab, kultúrházsgraffilója (1959) Pécs, a kórházasági tézi óvoda fig. műanyagfestésű fal répv. (1962) Pécs Ujmecsekelj a legalnélló mozaik 1963, . Önálló kiáll. Pécsett: 1947, 1953, 1961! Több festmenyét a Janus Pannonius Múzeum őrzi. (Pécs)

Dunántúli képzőművének kiállitásai, hermád. kat. összeáll. Sarkadiné Hórs Éva. ~~kat. összeáll.~~ ~~Sarkadiné~~ Kaposvár 1965.

8

Bizse János (Pécs)

6 Halászok, 1964, gobelin, 150×90 cm
7. Házfalat napsütésben, 1964, olajf. 60 × 80 cm.
8. Foldvári Kirölő, 1963, olajf. 65 × 90 cm.
9. Jánc-szvit (Reprod.), 1959, olaj, 70 × 100 cm.
10. Csendélet, 1964, gobelin, 115 × 65 cm.

Dunántúli képzőművének kiállításai, hernyó kat. összeáll. Sarkadiné Hárs Éva. ~~kat. összeáll.~~ ~~Sarkadiné~~ kaposvár 1965.

8.

MDK

Bizse János

Kiállitási hir

Szocialista müvészetért 1968 jun.

Bíró János

Pernecky Géza: I. Kaposvári Tavaszi Tárlat.

Magyar Nemzet, 1967. IV. 27.

Bizse János

kiállított grafikája:

Szilvafák. Tollrajz, 21×29 cm.

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 20 t.

25. l.

Bizse János

kiállított festménye:

Pécsi városkép. Olaj, 50×60 cm.

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 2o t.

21. l.

MDK

Bizse János

Üzemben, o.

Dolgozó emberek között képzőm. kiáll.
Ernst Muz. 1968. jan.

Bizse János

kiállított festményei:

Kompozíció I., olaj, 50×60 cm.
Kompozíció II., olaj, 50×60 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

8 l.

Bizse János

Képkiállítása a pécsi bányavidéken és a Balaton partján készült munkáiból. 1961. nov. 10 - dec. 4. Pécs. Szikra ny. - ból plakát rajzolt betűkkel. /40 x 60 cm/

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska/

O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

32.l.

Bizse János
grafikus

Pécsi műrén „A pécsi és kaposvári grafika" c. kiáll.-on szerepelt.

Dunántúli Napló 1968 VII. 20.5.

Bizse János

Szovjetunióbeli vázlatai ból a TIT vendezett kiállítást.

Czinkotai Frigyes képei
Dunántúli Napló 1968 V. 26. 7.

MDK

Bizse János, Pécs

Városrész, of.

Vidéken élő képzőműv.kiáll. Ernst Múz. 1954.nov.

7 l.

Bizse János festő MDK

Megemlítve

„Őtsi csop. Kiállítás a Baranyamegei Mú-
zeumban"
Uj Dunántúl 1946. III évf. nov. 9. 2. l.

Bizse János festő

MDK.

„Felvonulás" c. művét említi.

„Munkás a Művészetben"

Dunántúli Napló 1950. III. évf. febr. 24-4.

Bizse János festő

Vere megemlítve.

„A déldunántúli képzőművészek nagyrabású kiállítása!

Dunántúli Napló. 1950. VII. évf. júl. 25. 4. l.

Bizse János festő

MDK

Neve megemlítve.

„Megnyílt a dédunántúli festők és szobrászok kiállítása."

Dunántúli Napló 1970. VII. évf. júl. 23. 4. l.

Brise János festő. MDK.

Neve megemlítve az „Új kúnek" nevezetű kiállításon.

„Pécsi Notesz"
Pécsi Hétfő. 1947. I. évf. ápr. 28. 2. l.

Bizse János festő

MDK

Neve megemlítve.

„A kultusminiszter képet vásárolt három pécsi festőtől"

Pécsi Hétfő. 1947. I. évf. máj. 12. 2. l.

Bizse János festő MDK

Neve megemlítve

„A kultuszminiszter képet vásárolt házom pécsi festőtől."

Pécsi Hétfő 1947 I. évf. máj. 12. 2 l.

Bizse János festő

M. Dh.

Nem megemlítve.

„A pécsi képtörmivesek szabadság-kiállítása"

Dunántúli Képszava 1948 IV évf. márc. 14. 6. l.

Bizse János festő

Neve szerepel a Kiállítók között.

"Pécsi művészek tizedik csop. kiállítása".
Új Dunántúl. 1946. III. évf. - máj. 21. 5. l.

Bizse János festő

MDK.

„Gestyafény" c. művét említi.

„Egy féligkész kiállításról."

Új Dunántúl 1946. III. lof. máj. 18. 2. l.

Bizse János festő

Neve szerepel egy tervezett kiállítással kapcsolatban.

„Rövid beszámoló a múltról"
Új Dunántúl, 1946. III. évf. márc. 17. 5. l.

Bizse János festő

MDK

Szőnyi hatású olajképeit említi meg a -cikkíró.

„Rövid beszámoló a mult évről."

Uj Dunántúl 1946. III. sóf. márc. 17.

5. l.

MDR.

Bizse János festő

Neve szerepel az új tisztikarban.

„Tisztújítás"
Új Szónak. 1946. III. évf. márc. 3 6.

Bizse János festő

Nevetőrepet

Nikolsky „Képzőművészeink 50 tárlata a Vasos Múzeumban."
Dunántúli Napló 1949 VI. 4. Jan 9.6.1.

Bizse János, Pécs

Harkályok, olaj

Magy. Képzőművészek Szabadszervezete I. kiáll.
Ernst Muz. 1947. jul. 7 l.

Bizse János, Pécs
Gyár, olaj

Magy. Képzőművészek Szabadszervezete I. kiáll.
Ernst Múz. 1947. jul. 7 l.

MDK

Bizse János

Tájkép, olaj
Gyár, olaj

Pécsi Képzőművészek Szab. Szerv. kiáll. 1948. máj.

Bizse János festő

M Dk.

Neve szerepel a Kiállítók Közöl.

Vikelszky Géza „Bpesti és pécsi Képző-
művészek egyettes csop. Kiállítása".
Dunántúli Képszava 1946 II évf. dec. 8 S. e.

MDK.

Bizse János festő.

Tájképeivel tűnik ki a Tárlaton.

Nikolaky Géza: „Az idei első gyűjteményes tárlat a baranya-vármegei múzeumban."

Dunántúli Népszava 1947. III. évf. márc. 11. 5. l.

Bizse János festő

MDK.

Neve szerepel a többi kiállító Között.

„Grafikai kiállítás"
Dunaújfalu Képszerva. 1947. III. évf. máj. 11. 5. l.

Bizse János festő

MDh

„Csendélet" (olajf.) nagy sikert aratott a tárlaton.

„A kultuszminiszter az „Új Szinek" tárlatán."

Dunántúli Népszava. 1947. III. évf. máj. 13. 6. l.

MDR.

Bizse János festő

Neve szerepel a bpesti kiállítók közöl.

„Pécsiek a nemzeti kiállításon"

Dunántúli Népszava. 1947. III. évf. márc. 27. 6. l.

MDR.

Bizse János festő

„Új színek" címmel 2 pedagógus társával kiállította legújabb alkotásait. Pécsi utcák.

Nikelszky Géza: „Új színek-tárlata"
Dunántúli Népszava. 1947. III. évf. ápr. 27. 6. l.

MDK.

Bizse János festő

„Parkban" c. művével szerepel a Képtárban.

Nikelszky Géza: „Zéke állandó képtára a városi Múzeumban."
Dunántúli Néptanya. 1946. II. évf. szept. 15. 6. l.

Bizse János festő. MDK.

Kiállításon szerepel. Neve megemlítve.

Nikelszky Géza: „Képzőművészeink Őszi Tárlata".

Dunántúli Néprava. 1946. II. évf. nov. 10. 6. l.

Bizse János festő

MDK.

Megemlítve.

„A modern Képtár téli tárlata a Városi Múzeumban"

Dunántúli Népszava. 1947. III. évf. dec. 2. 2. l

Bizse János festő. MDK.

Neve megemlítve.

„Nikelszky Géza jubiláris képkiállítása".
Új Dunántúl 1947. IV. évf. okt. 12.6.1.

Bizse János festő

MDK

Neve megemlítve.

Béky: „Két kiállítás"

Új Dunántúl. 1947. IV. évf. szept. 4. 3. l.

MDK

Bizse János festő

„Új Színek" c. Kiállításon szerepel

„Művészet"

Új Dunántúl. 1947. ápr. 26. 4. o. IV. évf.

MDK

Bizse János festő

Legjobbak = „Harkályok", „Eső" c. Képei.
Erős egéniség!

„Új tímek" Képkiállítás.

Új Dunántúl. 1947. IV. évf. ápr. 27. – 6. l.

Bizse János festő

MDh

Neve megemlítve.

„Új Sámeti-képkiállítás megnyitása:

Új Dunántúl 1947 IV. évf. dpr. 30. 3. l.

MDk.

Bizse János festő

Neve megemlítve. Grafikáival szerepelt.

A „Kultuszminiszter az Ly Szinek Tárlatán"

Dunántúli Népszava. 1947. III. évf. máj. 13. 6 l.

MOK.

Bizse János festő

Neve szerepel a tervezet kiállításával kapcsolatban.

"Képzőművészet ..."

Dunántúli Néplapja. 1947. III. évf. nov. 30. 4. l.

MDR.

Bizse János festő

Neve megemlítve a többi kiállító között

„Tarazsi csoportkiállítás Pécsett"

Uj Dunántúl 1947. IV. évf. márc. 13. 3. l.

Bizse János festő MDR.

„Csendélet" c. olajfestményét megvásárolta a Kultuszminiszter.

„Kultuszminiszter az Ny Szinek-tárlatán".

Dunántúli Népszava 1947 III. évf. máj. 13. 6. l.

Bizse János festő (tanár) MDk.

Neve megemlítve.

„A Képzőmű vészeti szabad-liceum tanárzáró kiállítása."

Dunántúli Népszava. 1947. III. évf. júl. 1. 6. l.

Bizse János festő. MDK.

„Dunai tájak."
„Fejtanulmányok." c. festményei.

Dunántúli Népszava, 1945. okt. 28. I. évf.
„Megnyílt a pedagógusok képzőművészeti kiállítása"
6. l.

MDK

Bizse János (festőművész)

Részt vett a január 14-én megnyílt pécsi képzőművészeti kiállításon. Megemlítve: Mecseknádasdi táj c. műve.

Baránszky Jób László: Vázlat egy pécsi kiállításról.
Dunántúl, Pécs, 1956. 15. sz. (V. évf. 1. sz.) 73. l.

MDA

Bizse János [festőművész]

készítette a címlapon lévő rajzot.
(repr.; szöveg a címlap visszáján.)

Dunántúl, Pécs, 1953. 2. évf. 4. sz.
[címlap; címlap visszája]

M.DK.

Bizse János, festő.

Fuzfasor, (nagyonalusáz jellemzi.)

Szépmüv. 1944. 1. sz. 26. l.: Rónay Kármár:

Képzőmüv. Fáisk. kiáll.

Bizse János festő.

MDK.

A város tulajdonába Került egyik alkotása.

„Modern pécsi Képtár Pécs-Baranya régi metszetei a Városi Múzeumban"

Dunántúli Népszava. 1946. II. évf. aug. 18. 6 l.

MDK.

Bizse János festő.

Munkások csoportja Kerti munkásnő. Naplemente c. képeivel szerepel a tárlaton.

Nikelszky Géza: „A pécsi képzőművészek nagy tárlata".
Dunántúli Népszava 1946. II. évf. máj. 19. 6. l.

Bizse János
festő

M.D.V.

Mult évben Siklós várában
rendezett tárlaton részt vett

K.Á.: Baranyiak Siklóson
Művészet, 1965. junius - 39 lap

Birse fáros 2

Művei: Tánczsvit (1959, olaj, 70x100) reprós

Halának (1964) gobelin, 150x90cm (emlitve)

Házfalak " olaj 60x80cm "

~~Fold~~ vári kikötő " 65x90cm "

Csendélet 1964 gobelin 115x65cm "

Falképei: Jabi kultúrház (sgrafitto, 1959

Pécsi ovoda (műanyag falkép, 1962)

Cijmerek aljai lepénynálló (mozaik) 1963

Szakadiné: A déldunántuli képzőművének kiállítása 1964/65, 8 old

Birse János (1920-) festő

Pécsett műtetett. Tanulmányait 1944-ben fejezte be abp.-i Kép. Főisk. Pécsett él, a Mův. Gimn. tanára. Önálló kiállítása volt 1947, 953, 1961 Pécsett. Ornágos tárlatokon is szerepel. Több műve a Janus Pannonius Muzeum ban van.

Sarkadiné: A déldunántuli képzőművének kiállítása, 1964/65 Sold

Bizse János

„Tánc-szőnyeg" c. képe a D-Dunántúli Képzőművészek Tárlatán, Szekszárdon.

említve.

Jelenkor, 1965 2. szám, 154. l.

Bizza János
festőművész

A Megyei Tanács művészeti
díjának második fokoza-
tát kapta bányai és cijami
fémáju alkotásáért.

Dunantuli Napló
1963 nov 3
v. ö. 1963 nov. 5.

MDK.

Bizse János

Festményeinek fényképe a Dunántuli Napló 1965 április 4-i számában. Lap -

MDK.

Bizse János

Pécsi festő. 1947-ben megnyerte az „Aj mindj" c. pécsi kiállítás az

Jelenkor, 1965, 4 m., 378 old.

MDK.

Bizse János

1965-ben Pécsszabolcson kiállitott

Mecseki Bányász 1965 ápr.6. lap -

MIDK.

MDK.

Bizse János

Erőmü c. rajzának reprodukciója

Jelenkor 1965 ápr.

Birse fónos

Abutrast festö

Vigilia. 1957, 3 n., 170 old.

Bizik István

Magyar Nemzet

1984. VI. 16.

Bisse János festő

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 9-10. sz. 431. o.

Hirek. Pécsi Szervezeti Csop.

mdk

Bizse János

Balatoni halászok c. műveből
Részlet a Tabi kulturház sgraffitójából.
műmelléklet

Jelenkor. 1960 6. sz. 48.l után

'mdk

Bizse Sanos

munkái 1. Címlap (két nő alak)
2. (tájkép)

Jelenkor 1961, 4. sz. címlap „359. l

mdk.

Bizse János

rajzai 1961 ből
(Bányászokról rajzok)

Jelenkor 1962, 2. sz. 151-185.l

Bizse János

A Szabadság téri ovoda falán a sgraffitókat készítette. — Pécsett az uránvárosi legényszállóban készített mozaikot. — Mettalás.

Kocsogh Ákos: Bizse János falképe
Művészet, 1963. február — 46 lap

Bisze János

festő

Pécs

l.

Szabad Művészet

1947. 80. l

104. l.

FEKETEARDÓ

Régi templom

Kara város egy régi s egy új épülete
VV 1866, 125 l.

Bizse Janos

Somogyi Napló (Kaposvár)

1949. okt. 13. — Sz M. 1947
80, 104. (Pečsi Hírek) —
1948. 159. l. (A pečsi csoport) — 1949. 431. l.
(A pečsi szervezeti csoport)
1950. 78. l (M Képzőm. Sz Sz.
pečsi csoportja.) — 1951.
472. l. (A pečsi képzőművész csoport és a
mecsek nádasdi
művésztelep.)

The 15th Oct. 1948

I

Travelling.
(Translation)

Nowadays ~~th~~ travelling isn't s
simple as it was ~~as~~ before th
war. I would like to travell

Bizse János

Szabad Művészet

1957. 472. l.

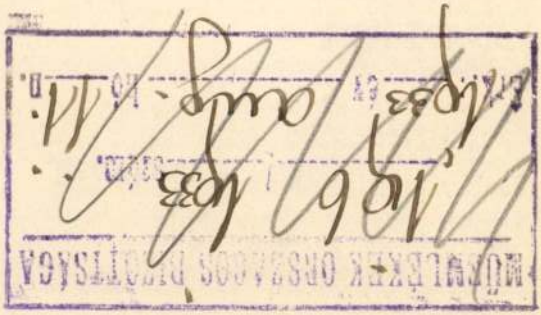

Budapest

Nagytekintetű

Müemlékek Országos

Szeged.

Van szerencsém Ottov

I. keresetkimutatását 111

beküldeni és kérni, hogy a

őméltóságának kifizetésre

Mély tisztelettel

Bizse János

festő

l.

Szabad Művészet

1949. 431-l.

A m.kir. vall. és közokt. min

a keb.számvevőség VII.osztály

Utasitom, hogy dr.Lux

kik: Budapest, IX.Hőgyes Endr

november hó 5-ig terjedő időb

vábbá november hó 9-től novem

ről Békés-Gyulára és vissza t

val felmerült utiköltségeiről

vőségem által érvényesitett 2

91 P 14 f-t, azaz Kilencveneg

Bíró János

festő

Pécs

l.

Szabad Művészet

1947. 154. l.

8. h.

olakra és iskolatipusokra van feltét-
; végül annak mérlegelését, hogy mi-
megvalósítható egy központi javadalmi
tása a különféle kategóriájú lelkészek
ban mutatkozó egyenlőtlenségek meg-
jából.

Ferenc, az Országos Református Szere-
igyvezető igazgatója a Szeretetszövet-
lásának tizedik évfordulója alkalmából
rjesztett a Zsinat elé. A Zsinat örröm-
ással emlékezett meg a Szeretetszövet-

csiny szórvány gyülekezetnek. Szeretettel s
gyakozással várták az alig 75 lelket szá
hívei Dr. Révész Imre püspököt, aki fára
mélve s a közlekedés akadályait legyőzve,
gatni egyházkerülete parányi végvárát. Mint
töltötték meg az atyafiak mult évben felszen
lomukat s a püspök hirdette Istennek
Krónikák II. könyve 14. rész 11. verse alapj
nincs különbség előtted a sok között és az
között, hogy megsegítsed!" Hullott az Ige
tatásul és erősítésül; s az Ige igaz mérle
lelkeket, adott újabb hitet és kitartást a
S boldog áradozással vallja a gyülekezet, h
földbe esett mag meghozza áldott gyüm
fogadja a gyülekezet, hogy Krisztus ügyé
katonája marad s Isten áldását kéri az Ige hi
den munkájára. *(Dr. N. S.)*

DEBRECENI EGYHÁZMEG

A derecskei női bibliakör működvelő tagj
lődés és szép siker mellett adták elő Zilah
című színművét.

Az egész egyházmegyében most folynak
gatások. Debrecenben május hó 5—8. na
meg Dr. Szász

Bizse János

l.

Ferkápzomfojskávk

1939-41. 141. l.

M.Kir. Vallás- és Közo

7.283/1925.szám.-

III.a.

Hivatkozással fol
felterjesztésére tudomás és
értesitem a tek. Orsz. Bizot
alatt Weichinger Károly ipar
Kinizsy utca 31.szám/ a Müem
szitett négy darab vizfestmé
ezer /2,400.000/ papirkoronát
ki, mely összeg a szabályszer
takarékpénztár utján fog az

Bizse János

rajztanárjelölt

Ferkpzomfoiskvk

1939-41: 148 l.

oktatásügyi Miniszterium.-
---

yó évi január hó 14-én kelt 7. számu
és az érdekelttel való közlés céljá-
gos Bizottságot, hogy Wigand Ede tanár
onvédelmi szövetség ügyének előkészi-
5. évi költségvetésének „Egyéb müemlé-
álló javadalmának terhére évi 480 a-

összeg első részletéül 240 aranykoro-
papirkoronát póstatakarékpénztár utján

Bizse János
festő Pécsett
koll. kiáll.

~~D~~

Nikelszky Géza
Bemutatkozó kép-
tárlat a ciszterci
gimnáziumban -
Dunántul
1944. ápr. 9.

Bisze Janos

pecsi rajzlanár

koll. kiatt.

Achátz Imre:

Művészet. Sorsunk

1947. 365-366. l.

Bizse János, festő; 17

1920. Pécsett, F 1939-43 a
bpesti képzőművészeti fő-
iskolán Aba Novak Vilmos
osztályán tanult, kinek
tanársegéde is volt. 1944
rajztanári oklevelet szer-
zet. Éleinte a pécsi Pius-
gimnázium rajztanára volt, majd
az állami építőipari
középiskolának és a
képzőművészeti szabad-
liceum rajztanára lett.

F hol középiskolát is végezte.

Bizse János

l.

Pécsi K. Szab. Szerv

1946. máj. X. csop.
kidk.

Pécsi kulturnapok

Wiener Gemäldesammlungen II. kötet, München 1914., 174. és 180. l. — Pigler Evag, 130. l.

OSZTRÁK FESTŐ, 1470 körül

Háromkirályok. (Belső kép.) (153. kép)

Júdás csókja (Külső kép.) (154. kép)
Szárnykép, szétfűrészelve.
Fa, tempera, 81×80 cm.
Blasius Höfel 1839-ben elárverezett bécsújhelyi, Lemann bécsi és Ipolyi Arnold gyüjteményéből. Verzeichniss einer Sammlung altdeutscher Gemählde... Wien 1839., 23. szám. — Frimmel: Lexikon der Wiener Gemäldesammlungen II. kötet, München 1914., 178. l. — Pigler Evag, 134. l.

OSZTRÁK FESTŐ, 1470 körül

Szent Ágnes és Szent Dorottya (Belső kép.)

Szent Margit és Szent Katalin (Belső kép.)

Szent Apollonia (Külső kép.)

Szent Orsolya (Külső kép.)
Két szárnykép, szétfűrészelve.
Fa, tempera, egyenkint 53×29·5 cm.
Blasius Höfel 1839-ben elárverezett bécsújhelyi, Lemann bécsi és Ipolyi Arnold gyüjteményéből. Verzeichniss einer Sammlung altdeutscher Gemählde... Wien, 1839., 5—6. szám.

Bizse János

Képzőm. Főisk. Ifj.
Körének karácsonyi
kiáll. 1943

Hubertus püspök,
tempera
Fasor, vorf.
Akt a műteremben,
Of.

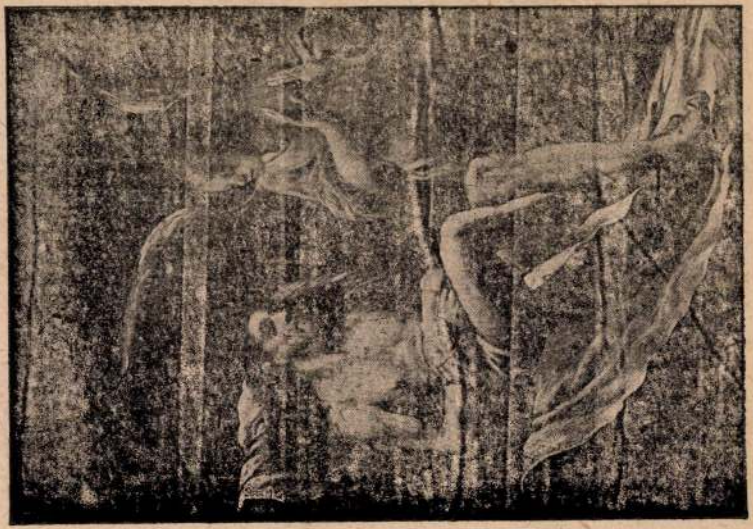

Bizse János

Képzőm. Főisk. Ifj.
Kőrenek Karácsonyi
kiáll. 1942

Dunai táj, vízf
Borus Duna, "

Jézus születése (113. kép)

Vászon, olaj, 73×57 cm.

Restaurálta Endrődi Sebestyén, 1915.

Maszlaghy II., 550. szám. (Tiepolo modorában.) — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20., 3. lap. (Ricci.) — Gerevich: A prímási képtár külföldi mesterei. Vasárnapi Újság, 1916., 825. l. (Képe 826. l. Ricci.) — Gerevich PA, 240. l. (Képe 242. l. Ricci.) — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 173. l. — Pellicioli (szóbelileg): Gaspare Diziani.

RCMAGNAI ISKOLA, XIV. század

Krisztus és Mária a trónon, alattuk Szent Mihály, Ker. Szent János, Szent Péter, Szent Pál és Szent János ev.

Csúcsos felső záródással. Fa, tempera, 36·5×18·5 cm.

Restaurálta Endrődi Sebestyén, 1915.

Maszlaghy II., 78. szám. (Giottino.) — Berti Toesca 957. l. (Riminil festő, XIV. sz. közepe.)

RCMAGNAI ISKOLA, XIV. század

A háromkirályok imádása

Fa, tempera, 38×24 cm.

Gerevich PA, 230. l. (Romagnai predellatöredék, XIV. sz.)

ROSITI, GIOVANNI BATTISTA (forli-i festő, működött 1470—1507 közt)

megírva

Bizse János

festő

Pécs

Árpád u. 16

MKSz 1947

Bizse János

szobrász

M.D.K.

Komló egyik parkjában állít-
ják fel a munkásmozgalom
mártírjainak emlékművet.

Lehőcz Mária: Komló képrőművészetéről
Művészet, 1963. január – 31 lap

Bizse János, festő

BIZSE JÁNOS festőművész szeptember 2-án Pécsett elhunyt. 1920-ban született Pécsett. A Képzőművészeti Főiskola elvégzése után tanított, s egyik alapító tagja a képzőművészek dél-dunántúli területi szervezetének. Becsült festő és grafikus, haláláig a pécsi Grafikai Műhely vezetője volt. Folyóiratunknak is munkatársa; fájdalommal búcsúzunk tőle.

–: A Jelenkor krónikája

Jelenkor, Pécs, 1981. okt.

Borító 3.

XXIV/10

Burse János
festő

Burse János tanárként és művész-
ként is sokat tett a korszerű, mo-
dern művészet értékeinek felismerte-
tése érdekében.

Aknai Tamás: Festők a Mecsek alján.
Művészet, 1973. szeptember - 21. oldal

Bikse János
festő

„Táncszvit"
(vegyes)

Aknai Tamás: Festők a Mecsek alján.
Müvészet,1973.szeptember - 21.oldal

Birse János festő

Birse János művészetében nagyon regisztálható a Bazin-hoz, Manes-hez is hasonlítható módszer.

Aknai Tamás: Festők a hegyek alján.
Művészet, 1973. szeptember - 21. oldal

Bese János
festő

Méltatás

Aknai Tamás: Festők a Mecsek alján.
Művészet, 1973. szeptember - 21. oldal

Bizse János

festő

Bizse János nagyvonalú művei:
Egny József emlékére", „Játék" „Tánc-
"szvit", „Akvárium".

Aknai Tamás: Festők a Mecsek alján.
Művészet, 1973. szeptember - 21. oldal

Bisse János festő

Szerepel a baranyai művészek
társlatos a Nemzeti Galériában

Tükör 1969 V. 20.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

BIRJE JÁNOS /

Zsennyei-táj olaj 57 x 48

Zsennyei művésztelep kiállitása. Szombathely, 1956.

Birse János

Táncmozit c. képe (emb.)
szerepel az alábbi táslaton

Németh Lajos: Pécs és Baranya-
képrőművészeinek kiállítása a
Nemzeti galériában

Dunántúli Napló 1969 V. 18

Birse János

Kezepel az alábbi táslatan

Rózsa Gyula: Modernisták és Kaiserünk a pécsi művészet kiállításán a Nemzeti Galériák

Négyna bandság 1969 V. 23

Birse János

szerepel a baranyai mutvészet
kiállításán a Nemzeti galériá-
ban

Perneczky Géza: Két kiállítás

Élet és Irodalom 1969 J. 24

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

MDK

Bizse János, grafikus

Rajz:

Rajz.

—: Komló

VM 2.

Népszabadság, Bp. 1969. aug. 3.

Birsa János I.

Ellentétes előjelű művész Birsa János. A fegyelem..., a geometriens pontosság hálóját tartja maga elé... „Táncsvit"-je szól legelébb nézőihez, ez a szergékben tartott dallamos kép... Kaos és rend-mondhatnánk az „Ürem"-re de legkönnyebben az „September" fordítható le az isodalom nyelvére... S az „Üti élmény"...

Kocsogh Ákos: Pécs és Baranya művészet a Nemzeti Galériában.

Jelenkor XII. évf., 7-8. sz. 1969. júl.-aug., 724. l.

Bürse II.

önálló képi szemléletet teremtett s ha Bürséné Zs. Kovács Diána akarja áttenni gobelinbe, falisőnyegbe, kevésbé sikerül, mint amikor a maga nyelvén, anyagában gondolkodik, fejlesztve népi technikai hagyományainkat.

Kocsogh Ákos: Pécs és Baranya művészei a Nemzeti galériában.

Jelenkor XII. évf. 7-8. sz., 1960. júl.-aug., 724. l.

Birse

...Martyn ma már kandidátusi téma, Birse, Santos és Kolbe, Horvath, Török, Nádor Judit a szocialista társadalom bernhárási munkáiban osztozik, Garder szökőkútja Pécs város dísze..., ezek a művészek főiskolákon és művészképzőkön tanítanak, díjak részesei, nemzetközi kiállítások résztvevői, ösztöndíjasos, kiszakéthatatlanok tehát ebből a társadalomból... És mégha művészetük nonfigurativ is, akkor ... is itt vannak otthon a mi világunkban.

Kocsogh S.: Pécs és Baranya művészei a Nemz. Galériában. Galéria XII. évf. 7-8. sz. 1965. júl.-aug. 723. p.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Birse

Ennek a kiállításnak egyik figyelemre méltó jelensége, hogy alsúnteti a határokat képrőművészet és iparművészet között. Birse, Lantos, képei, Fürtös kerámiái, Es. Kovács Diána, Lantos, Fürtös Ilona textiljei, között csak a funkcionális különbséget érzékeljük, átmenet nélkül. Ez pedig napjaink egyik fontos feladata...: megmutatni, hogy a határokat nem anyagban, ... szemléletben, ... a látványozás vagy elvonás fokában kell megmutatni, hanem a funkciók különbözőségében.

Kocsogh A.: Pécs és Baranya művészei a Nemzeti Galáriában.

Jelenkor XII. évf. 7-8. sz. 1969. jül.-aug., 725. l.

MDK

Bizse János, festő

Martyn - tanítvány benyomását teszi.

Rózsa Gyula: Modernisták és Konzervek 7

Népszabadság, Bp. 1969 máj. 23.

Birse János

szerepel az alábbi tárlaton

Horváth György: Pécsi és Baranya-megyei képzőművészek kiállítása a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1969 ü. 13

Bizse János

1021

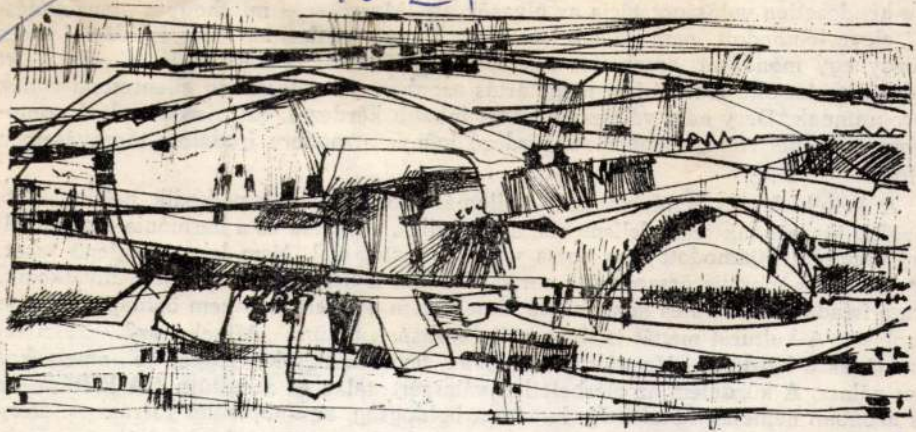

BIZSE JÁNOS rajza

mondom önmagamat, sunyin, félőszintén s minden szavamb
metlen kérdőjelet zárva; ez a legtöbb, amit a ma
tehetek." Úgy gondolja, az önfeltárás, a krónika és
ban is elég. Ez a megfékezett ambíció egy másik vo
teség becsvágyával egészül ki. Az „elmondás"-nak
ha a kendőzetlen valóságot tárja az olvasók elé. Má
ról" eleve lemondott, nem válaszolnia kell, hanem
György egy mondását, amelynek értelmében az en
*nincs*ben testet öltő emberi-írói magatartás azonban
a programnak. Déry nem válaszolni akar, inkább ké
sabban és minél részletesebben. E kérdező igénye a
osztozik.

A kételkedés és reményvesztés vallomásaiból m
filozófiai igazságnak szánt felismerés: a helytállás, a mu
Déry sohasem futamodott meg sorsa vagy feladatai el
hogy életének morális összegezése során elsőként a hel
Arra a feladatvállalásra és konokságra, amely nem a sik
igazolását. A kultúrát magát is ilyen vállalkozásnak teki
önmagának a kérdést – Ha tudnám! Nyilván, hogy kérdéseket tegyek fel, amelyekre
nincs válasz. A küzdelem az elérhetetlen válaszért: talán ez a kultúra." A kultúra, az
írás azonban nemcsak kötelesség, hanem a boldogság, az önbecsülés forrása is. Déry
így beszél a mindennapi munka egészséget és derűt szerző gyakorlatairól: „ma már
munka nélkül nem tudok meglenni. Igaz, hogy sohasem, mert ha nem dolgoztam –

1969
5
JELENKOR
Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

JELENKOR

1969 5

1021

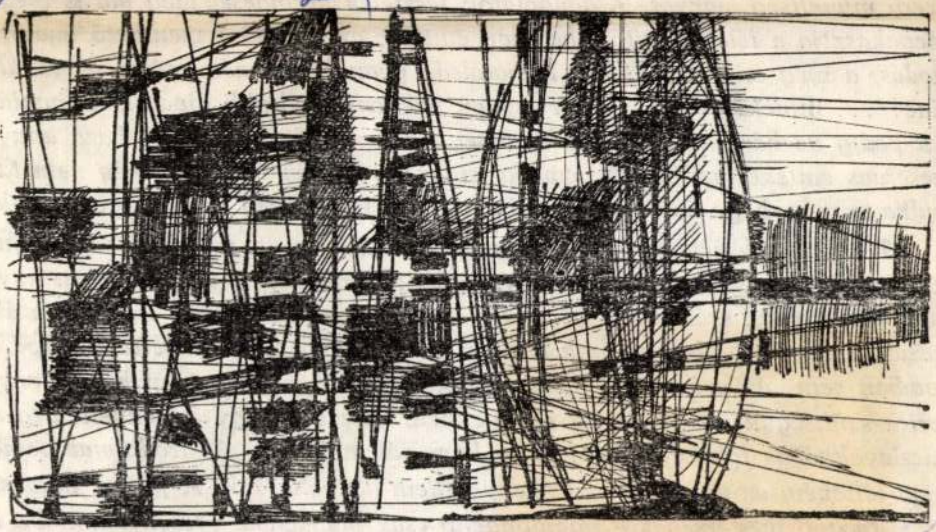

BIZSE JÁNOS rajza

Bizse János

... hanem az ezeket rögtön ellenőrző merész jó
sebb-e a francia, angol, német stb. a magyarnál, i
indulata, Muhi, Mohács, és Bécs akasztotta-e m
tudom. Az valószínűnek látszik, hogy közelmú
beltenyészet sorvasztotta, s bár ezt az örömtelen
zártnak tekinthetjük, vagy remélhetjük, de sebh
szerű műveltség hiányát. A gondolatok tesztelen
megakasztja a félelem kitörölhetetlen emléke, az érthető s mentheto ovatoskodás, a még érvényes tabuk. A fiatalság gyanakodva néz apáira: – tanulj tinó! ... minek? ... hogy ökör legyen belőlem? Külföldi divatok majmolását pedig ne hányjuk annak a közösségnek a szemére, amely idehaza annyi keserves emléket gyűjtött be emlékezetébe. Még nem tudhatja, még nem tanulhatta meg, hogy túl az óperencián sem pusztultak még ki a vasorrú bábák.

Törlendőnek vélem továbbá, önmagunkban is, azt a nevetséges igényünket, hogy a magyarság hüvelykmatyi létére (tízmilliónyian vagyunk) versenyre keljen ötven-, százmilliós népekkel – ez is provincializmus. Rosszfajta álhazafiságra nevel. Ne akarjunk minden áron világhírnévre szert tenni, irodalomban sem. Az arányérzék helyes működtetésére a nemzeteknek épp annyira szükségük van, mint az egyéneknek, persze a nagy népeknek még a kicsinyeknél is fokozottabban, el ne kapassák magukat. Az irodalmat pedig nem félteném az úgynevezett versenyszellem hanyatlásától. A jó író, művész – ha tiszteli mesterségét – tulajdonképp csak önmagával versenyez: tud-e a legutolsó legjobb könyvénél jobbat írni? Nem a külföldi kiadók határozzák

Bizse János

1021

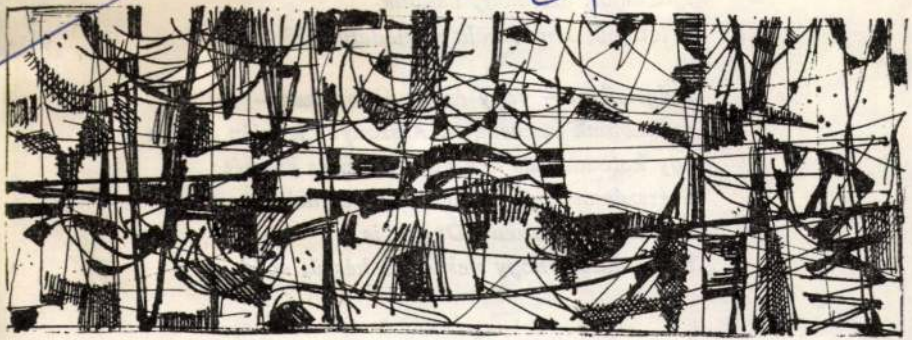

BIZSE JÁNOS rajza

ablakjainknak: a ti megtört szemetek áráni És
azt is tudjuk, mibe került nektek az a
kenyér, melybe most mi harapun
csak értsétek meg, fiúk, há
igazságát: azt, hogy nekü
véletlenül sem e hála a te

Belgrádban – vagy éppen
gyászolnak benneteket. Ass
egy katonaruhás kép előtt
Szerszámotok és örömötök
tenyerébe szökkent. De azt
tudhatnátok, hogy nektek is

JELENKOR
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bürse János

sejne (sejm.)

Jelenkor XII. évf. 5. sz. 1969. máj., 461. l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Birse János

rejza (repr.)

Jelenkor XII. évf. 5. sz. 1969. máj.,
Gorító, 4.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Bürse János

rejne (repr.)

Jelenkor XII. évf. 5. sz. 1969. máj. 422. l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Bürse János

rejne (repr.)

Jelenkor XII. évf. 5. sz. 1969. máj., 430. l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Birse János

nejne (nepr.)

Jelenkor XII. évf. 5. sz. 1969. máj.,
borító 3.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Birse János

sejia (sepr.)

Jelenkor XII. évf. 5. s. 1969. máj.,
borító, 2.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Birse János

rajza (repr.)

Jelenkor XII. évf. 5. sz. 1969. máj.,
borító, 1.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Birse János

Képe

szerepel a Baranya megyei művészet) tanácskoztársasági kiállításán Pécsett

Romváry Ferenc: Képzőművészeti kiállítások az évfordulójegyében

Dunántúli Napló 1969 III. 30

Bírse János

Rajzai nézepelnek a Jelenkor c. folyóiratban

N. N.: A Jelenkor legujabb számáról

Komárom megyei 1969 V. 11

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

BIZSE János / Pécs

1. Kompozíció olaj 45x35
2. Ipari táj pasztell 20x28

Dunántuli Képzőművészek kiállitása. 1958.
Kat. bev. : Cseh Miklós

/Székesfehérvár, István király Múzeum
közleményei D 501 14./

Bizse János

~~[illegible]~~ grafikus

műveiszerepeltek a baranyai grafikusok

Bp-i kiállítása a Dürer-teremben,

„Vízparton" c. műve is körtük.

Rózsa Gyula: Baranyai grafikusok kiáll...

Dunántúli Napló 1966. okt. 9. 5

Bizse János

Farost intarziát készített a felszabadulási pályázatra.

H.E. Van jövője a farost intarziának

Dunántúli Napló, Pécs 1970. máj 17.

Bizse Tamás

Szerepel a Baranya megyei
felszabadulási pályázaton

Hárs Éva: Képzőművészeti szöveggyűjtemény

Tankönyvkiadó 1970 ápr. 341 old.

Birse János

A magyar Képzőművészeti Szövetsége
Pécs városi titkára

Hamama Erzsébet: Négy magyar
Képzőművészeinek tervei

Somogy megyei Nagyon 1969 IV. 1

2) Bizse János
festő

Balatonra"; „Vízparti emlék"; „Ücem";
„Laboratorium" stb.

M. Kiss Pál: Hazai kiállítások
Látóhatár, 1969 VII - VIII 741.

Birse János

(Sendélete /emb.)

szerepel a baranyai

művészet) kiállítás a Nemzeti

galériákban

D. J.: Képzőművészet

Vigília 1969 VII. sz. 490 old.

Birse János

Táncszvit; Üzem; Szeptember; Utiélmény c. műve (eml.)

Szerepel az alábbi tárlaton

Kovaszi Ákos: Pécs és Baranya művészei a Nemzeti galériában

Felerkov 1969 VIII. sz. 723 old.

1) Bizse János
festő

Több nagyméretű mozaik és falkép tervezője.

Résztvett a Pécs és Bavanya nagy a képcsőművészeinek kiállításán a Magy. Nemz. gal.-ban.

Művei: „Itáliai élmény"; „Emlékezés a

M. Kiss Pál: Hazai kiállítások
Látóhatár, 1969. VII – VIII. 741.

BIZSE János

Mohács. Adatkülő Martinsky Jánosról

ld. György – Pataki 1990 102. p.

›ojava života u njihovom pokretu" ipak „ostavlja utisak lizovane patetike".[52]

dan od važnih elemenata za novu umetnost bilo je i ljudsko e a ne samo cela figura u okviru figuralne kompozicije. ıo je ili deformisano ili od pogleda skriveno, a upravo na emu se radni entuzijazam i vera u budućnost najlakše ras-›znaju.

ıšto se — pita slikare Jovan Popović — ljudske figure pri-ızuju pognute ili okrenute leđima, ranjeni borci samo kao njenici na primitivnim ležištima a poletni omladinci pri ›avanju ili jelu tako da se ne vidi u čemu je smisao i veličina tnog i radnog heroizma, zašto „umetnik radi bizarnosti enebregava istinu da u našem narodu ima lepih oduševnih lica"?[53] Zašto — pita se i Slavko Janevski pred nezašenom slikom *I kongres KPM* Martinoskog — „lik sekretara ıše Partije nije prikazan u njegovoj pravoj snazi, preko koje : se oduhotvoriti naša Partija, naša republika i naš narod"?[54] emu okrenuta lica Murtićevog partizana i partizanke (Gaulin)[42], unakažene fizionomije na Detonijevom *Rušenju pruge* Šimunovićevim ljudima (Kauzlarić)[45]? „Šimunović nosi u bi neku španjolsku sklonost nasilnom unakažavanju fizio-›mija i bilo je sudbonosno što je jednu takvu fizionomiju ›inio centrom svoje slike", zaključuje Gamulin o *Partizanskoj koloni*. „Time je stvar dobila na sablasnosti, ali upravo di toga izgubila na idejnosti".[47]

› ne znači da takvih lica i portreta uopšte nije bilo. Bihalji ſerin, svojom deskripcijom Kunovog portreta jednog borca ı druge izložbe ULUS-a, pruža idealan prototip: „Jednoavno, bez patetike, sa životnom prisnošću prikazuje nam ruga koji svoj put jasno i bez dvoumljenja gleda pred sobom. ›š je puška pored njegovog ramena, još sedi umorno i dah škog vremena leži na uskom licu. Ali njegovo oko pokazuje ı je budan i spreman za dalju borbu . . . On prikazuje pojenca, no ujedno i mnoge borce tih godina".[55]

(2. old)

Bizse János

festő-grafikusművész

a Pécsi Grafikai Műhely 100dt-os válogatása

a Rudafoki Művelődési Központban.

(Nedusza Náda cille)

Műrénet

88/6

Bizse János, festő

L. Lantos Ferenc

Bethe Bulcsu Öreghegyi napló

3.

Élet és Irodalom Bp. 1985. jún. 21 XXIX/25

Bizse János

Kiállítása nyílik a pécsi
Bartók Klubban

N.N.: [illegible]
Pécsi festők az értelmiségi
klubokban

Dunántúli Napló 1969 VIII.1

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

BIZSE János

ROMVÁRY Ferenc: Bizse János 192o-1981. =
Örökség 1989 3o -32.p. ill.

Bizse János, festő- és grafikusművész

A pécsi Galériában a mai napon nyílt meg a tíz éves pécsi grafikai műhely kiállítása, melynek alapítója a korán elhúnyt Bizse János volt, – a korszerű vizuális nyelv elismertetéséért sokat tett művész. Munkássága előtt a jelen kiállítás külön kis kollekcióval tiszteleg.

Pannon krónika.

1984. II. 10. TV-1. 17'30 (Kerekes).

Bizse János, festő

BIZSE JÁNOS festőművész szeptember 1-én, 61 éves korában elhunyt. Temetése szeptember 8-án 12,30 órakor lesz a Pécsi központi temetőben.

– :Hú

8

Népszabadság Bp. 1981. szept. 4

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KIADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP
Székesfehérvár

1971 JUL 19

A Jelenkor július—augusztusi száma

Gazdag, változatos tartalommal, értékes és szórakoztató olvasmányokkal jelent meg a pécsi irodalmi és művészeti folyóirat hagyományosan összevont, kettős terjedelmű nyári száma.

Weöres Sándor Psyché verseiből című verses összeállítása nyitja meg a Jelenkor e számát. Bertha Bulcsú folytatja interjú sorozatát, ezúttal Csuka Sándort mutatván be. Ugyanakkor Csuka Sándor visszaemlékezéseit közli a folyóirat.

A lírai rovatban többek között Bertók László, Lakatos István, Makay Ida, Orsovai Emil és Pákolitz István új verseit közli a Jelenkor. A szépprózai írások sorában Eörsi István, Pál Rita, Thiery Árpád elbeszélést, Sobor Antal regényrészletét és Lázár Ervin meséit kínálja e szám.

A művészeti írások sorában figyelmet érdemel Láncz Sándor tanulmánya Bizse József festészetéről, Takáts Gyula dokumentum összeállítása Rippl-Rónai ismeretlen leveleiből.

Az irodalmi tanulmányok, jegyzetek közül kiemelkedik Bajomi Lázár Endre új francia krónikája, Lóránd Imre elmélkedése a sexualitás irodalomszociológiájáról.

A nyári vaskos számot gazdag kritikai rovat egészíti ki. Az illusztrációs anyagot Bizse János rajzaiból válogatták a folyóirat szerkesztői.

Birse József elitás János

ki MTE és Debreceni VSC révén. Nem vallhatja szerencsésnek magát a Pécs sem: Sátoraljaújhelyre utazik — több mint 800 kilométert kell megtennie.

A mezőny legnagyobb bravúrral dicsekedhető együttese, a járási bajnokságban szereplő és már 14 MNK találkozón vereség nélkül túljutott Diósdi TC a Diósgyőrrel méri össze erejét. A kupavédő és bajnok Ú. Dózsa pedig a Honvéd Budai Nagy Antal SE-hez látogat.

A mérkőzések a 16-ba jutásért:

Honvéd Budai Nagy Antal SE (Bp. I. osztály)—Ú. Dózsa,

Nyári Totó-Kupa

Bizse János

Ridey Gábor: Egy zobrász Pannóniából
Beszélgetés Rétfalvi Sándorral

Művészet, 1983 - julius

Bizse János, festő- és grafikusművész 1) Folytatás

Kelle Sándor festőművész mondja: Martyn Ferenccel egy kiállításon találkoztak első ízben, 1940, vagy 41-ben amikor 45-ben, illetve 45 után a mohácsi telep megszűnt – mert hiszen Martinszky meghalt – akkor Martyn folytatta a szervezést, de már akkor az itteni pécsieket találta, akik között volt Bizse János és felesége, Csch László, Bezzegh Zoltán, Gádor Emil, Kelle Sándor. Később kibővült a társaság Budai Lajossal, Soltra, Elemérrel és Haraszti Pállal. Ez volt a törzs, ami 45 után kb. 1960-ig egy erőteljes pécsi iskolát jelenthetett.

Festőiskolák nyomában.

1980. X. 25. Kossuth 13.30 (Áné).

Bizse János, festő- és grafikusmüvész 2.) Folytatás

Kelle Sándor műtermében egy festészeti szabadiskola működött. „Ugyanolyan célból, mint amilyen célból Gelamer Ernő létesített iskolát: aki szeretne a Képzőművészeti Főiskolába kerülni, ugyen valahol felkészülni erre, – hiszen akkor művészeti gimnázium nem volt. – Bizse János rajzot, Csch László akvarellt tanított.

Festőiskolák nyomában.

1980. X. 25. Kossuth 13.30 /Áné/.

Bizse János festő- és grafikusművész

a Pécsi Galériában rendezett Baranya megyei tárlatról magyar kidnyzik Bizse János sajátos dekoratív világa. Sajnos életműve lezárult, pótolhatatlan űrt hagyva maga mögött.

Rónay Ferenc: Baranya megyei tárlat.
Dunántúli Napló, 1982. júl. 31.

Bizse János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-307

ESTI PÉCSI NAPLÓ

OKT. 24.

1021

Mi legyen a kép címe?

Bizse János festőművész kísérletei — Képek a Kokszműről, Balatonról

A hősugárzó fókuszában hárman ülünk, s tünődve nézzük a *sárgás-pirosas képet*. Ég a villany, de az ablakon és a tetőnyíláson át még fehér nappali fény is csorog a műterembe. Időnként felemeljük a fejünket és a falakra, ablakokra nézünk. A lábunk alatt *vörös téglából* padozat, jelezve, hogy az ódon épület valamikor kovácsműhely volt, s a kedves öreg mester vasakat formált az üllőn. Fia, Bizse [illegible]nos most ugyanebben a m[illegible]ben egy-egy hangulatf[illegible]szerű életérzést igyeksz[illegible] megragadni, rendkívül ga[illegible]g fantáziával, *kísérletező ke[illegible]vel, hittel.*

Nézzük a képet, és arra gondolok, hogy *„Napfényes hangulat"*. Utána mindjárt a művészhez fordulok: „Milyen címet adnál a képednek?"

— *Korai, talán még nem is kész... De ha nagyon kell akkor valami ilyent: „Napfényes vízparti táj".*

S ekkor, mint a mesékben a jókedvű dzsinek és koboldok, megjelenik a véletlen, a művész legkisebb lánya, *Katika*, és jelenti, hogy telefonhoz hívják „édesapát". A művész helyére néhány pillanatra Katika ül, s azonnal a művészet lényegéről folytatunk eszmecserét. Én kérdezek, Katika felel-get.

— Tetszik neked ez a festmény?

— *Igen... Azok a pirosak nagyon szépek...*

— Mit látsz ezen a képen?

— *Növényeket, és ott fent a széle felé egy embert, itt a kezé*[illegible] — mondja Katika, s kicsit felágaskodva megmutatja nekünk az „embert".

Hangulat és fantázia kérdése az egész. Bizse János festménye optimista kompozíció, azonban az vitathatatlan, hogy elvont. Érdekes kép, egy a sok közül. Bizse János így beszél róla:

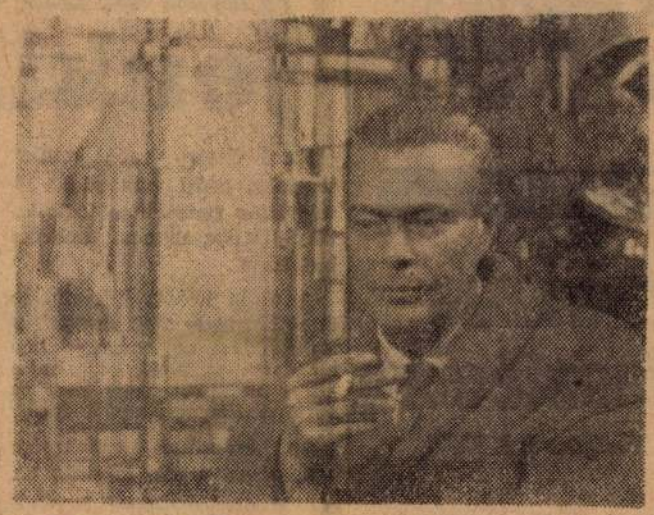

— *Balatoni élmény... A nyáron ott vizsgáltam a legragyogóbb jelek vibrálását. Egyébként most már inkább az ipari jellegű kompozíciók érdekelnek* — mondja, s hatalmas vásznat támaszt a fal mellé. A képen a Kokszmű egyik tagolt épületrészlete látható

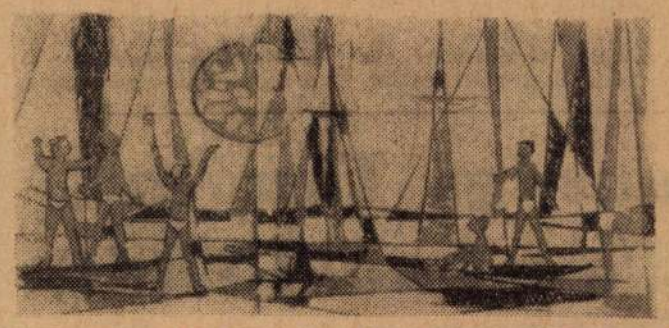

dolgozó munkásokkal, színekben kifejezve a gyárrészleg erőteljes, intenzív munkaritmusát.

— *Valóságos formák* — mondja Bizse János, aztán kis gondolkodás után így folytatja — *szeretek festeni, és szeretnék művészetet csinálni. A festés életszükségletem. Minden érdekel, de az ember hordoz magában bizonyos formákat, s ha a valóságban találkozik velük, akkor azonnal érzi, hogy na, ez az „enyém". Így vagyok az ipari üzemekkel. Persze, vannak dolgok, melyeket évekig hordoz magában az ember, s amikor festeni kezd, akkor is csak sejti a lényeget. Néha az utcán olyan érzésem is támad, hogy ha mindent tudok előre a képről, nem érdemes megfesteni. Most a modern felszerelésű üzemek foglalkoztatnak, melyeken át az élet teljességét szeretném kifejezni.*

A nagy ipari kompozíció mellé újabbak kerülnek, vörös árnyalatú furcsa geometriai csendélet, aztán rajzok a Balatonról, Pécsről.

Bizse János művészi munkája az utóbbi években *szélesz*ásával egyaránt találkoztunk. De időt és alkalmat talál arra is, hogy *mozaikkal*, s középületek *díszítésével* foglalkozzon. Kísérletei nyomán különös, vonzó, hangulati telítettséget adó *szingazdagsággal* találkozunk minden új kompozícióján. Kíváncsian várjuk *a kiállítását*, melyen érdekes, jelentős művészi útról tehetne tanúbizonyságot a közönség előtt. Lehet, hogy a „Napfényes vízparti táj" című képe előtt hozzánk hasonlóan mások is eltűnődnek, de képek előtt mindig érdemes tűnődni...

Bertha Bulcsú

SZERDA, 1962. OKT. 24.

...pló

...AP

...eruházás ...jlesztésére

...a Faipari KTSZ

...nyeknek megfelelően alakítják ki.

A bútorigények növekedése, a Bútorgyár és a Faipari KTSZ jelentős fejlesztése új lehetőséget hoz felszínre.

Nem lenne-e célszerű a két üzem mintegy 20 millió forintos beruházásából — esetleg még néhány millióval kiegészítve — egy új, modern bútorgyárat létesíteni?

Úgy véljük, érdemes lenne az illetékes szerveknek ezzel a gondolattal is foglalkozni.

FIDEL CASTRO BES...

„Kuba igen, jenkik nem"

Fidel Castro kubai miniszterelnök kedd este rádió- és televíziós beszédben foglalkozott a Kuba-ellenes amerikai blokáddal.

A többi között kijelentette: amit Kennedy meghirdetett, az kalózkodás; egy ország sem alkalmazhat blokádot hajók ellen anélkül, hogy meg ne sértené a nemzetközi jogot.

Az amerikai cselekmény nemcsak a mi hazánk, hanem más országok jogainak is megsértése.

Castro az amerikai vádakkal foglalkozva hangsúlyozta: — Kuba fegyverei védelmi jellegűek. Mi olyan fegyvereket szerzünk be, amilyeneket szükségesnek tartunk; s erről nem vagyunk kötelesek beszámolni az imperialistáknak. Kubának jogában áll fegyverkezni és megvédeni magát. Hazánk rákényszerült a fegyverkezésre. Mi történt volna akkor, ha a Giron-parti zsoldostámadás felkészületlenül ér bennünket?

A kubai miniszterelnök azzal a kanadai javaslattal kapcsolatban, hogy ENSZ-bizottság ellenőrizze a kubai fegyverzetet, kijelentette:

— Aki a fegyverzet ellenőrzése végett Kuba partjára lép, az előző öltsön magára harci mezt.

Sohasem fogjuk feladni azt a szuverén jogunkat, hogy területünkre csak azokat engedjük be, akiket beengedni szándékunkban áll. Nem tűrjük, hogy Kubában is megismétlődjék a kongói tragédia.

Castro az Amerikai Államok Szervezetének készülődéséről ezeket mondotta:

— Azok, akik bennünket fenyegetnek, saját félelmük áldozatai. Miasoda épületes látvány: a megriadt cápa a többi kis halat hívja segítségül, hogy együtt falják fel a volt kis hal Kubát.

A Szovjetunió higgadt maga-

A Biztonsági Tanács ...dte a kubai vitát

...szólalása — Kennedy aláirta ...s blokádról szóló nyilatkozatot

...gi Tanács elé terjesztettek. E dokumentumok tükrében meg is vitatjuk majd az egész kérdést a Tanácsban.

A Biztonsági Tanács elnökéhez levelet intézett Kuba állandó ENSZ-képviselője azzal a kéréssel, hogy hívja össze a Biztonsági Tanács ülését. A Biztonsági Tanács ezért felkéri Kuba képviselőjét, hogy foglalja el helyét a Biztonsági Tanács asztalánál.

Az elnöklő Zorin javasolja, hogy azokat a határozati javaslatokat és leveleket, amelyeket Kuba, a Szovjetunió és az Egyesült Államok terjesztett a Biztonsági Tanács elé, egyidejűleg vitassák meg. E javaslatot elfogadták. Ezután következett Stevensonnak, az Egyesült Államok képviselőjének felszólalása.

Stevenson felszólalásában részletesen idézett Kennedy elnök hétfő esti beszédéből, amely bejelentette a tervezett kubaellenes intézkedéseket. Nyilatkozata további részében *hevesen szidalmazta Kubát, de felszólalásának zömét szovjetellenes kirohanások tették ki.*

Míg egyrészt a második világháború óta követett amerikai külpolitikát békésnek próbálta feltüntetni, a Szovjetunió politikáját agresszívnek nevezte, hangoztatván, hogy „súlyos veszély fenyegeti a nyugati féltekét".

Az amerikai küldött e „veszély" lényegét abban látja, hogy Kuba állítólag szovjet hídfőállássá vált.

Befejezésül igazolni próbálta az amerikai akciót, amely — mint mondotta — meghatározhatja a világ sorsát.

*

Mint a nyugati hírügynökségek jelentik, Kennedy amerikai elnök kedden este —

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZABADSZERVEZETE PÉCS.
XXII-IK CSOPORTKIÁLLITÁSA

BIZSE JÁNOS: HÁZAK ÉS DOMBOK

BIZSE JÁNOS
GÁDOR EMIL
KELLE SÁNDOR
FESTŐMŰVÉSZEK

„Uj szinek" képkiállitása

KATALOGUSA

1947 ápr.

1 áll. művészeti (építőipari) Középiskola

Bizse János festő

BIZSE JÁNOS.

1920-ban Pécsett született. Középiskoláit a Ciszterci Rend Pécsi Nagy Lajos gimnáziumában végezte, majd, mint Aba-Novák Vilmos növendéke, a Képzőművészeti Főiskolán tanul. Ugyanott tanársegéd, majd tanári oklevéllel jelenleg a Pécsi [redacted] művészet tanára.

Elméleti és gyakorlati művészeti tevékenységet fejt ki. Budapesten a Szabad Nemzeti Kiállításon és a pécsi művészek tárlatain szerepel képeivel.

GÁDOR EMIL

1911-ben Pécsett született. Középiskolai érettségi után, a Képzőművészeti Főiskolán tanult, mint Glatz Oszkár növendéke. 1933-ban állította ki először három festményét a Nemzeti Szalonban, hol a Szinnyei Merse Társaságtól kitűntető elismerést nyert. 1945-ig Budapesten dolgozott, mint festő és iparművész. Külföldi kiállítást épített Belgrádban, Velencében, Bolognában és Pozsonyban. 1945 nyarán hazajött Pécsre, és itt a művészeti oktatás terén fejt ki tevékenységet.

KELLE SÁNDOR

1913-ban született Jánoshalmán. A pécsi Pius gimnáziumi érettségi után a Képzőművészeti Főiskolán, a nagybányai Réti István növendéke. Utolsó éveiben tanársegéd. 1938-ban Mohácsra kerül a gimnáziumhoz, majd 1946-ban Pécsre, a leánygimnáziumhoz.

A művészeti oktatáson kívül, mint alkotóművész, képeivel Budapesten és a pécsi művészek tárlatain szerepel. Az 1946. évi pécsi Művészeti Hetek kiállításán a kultúrminisztérium megvásárolta egyik művét.

RIZSE JÁNOS képei:

1. Tavaszi napsütés	olajf.	14. Esőben	olajf.
2. Gyár	„	15. Fürdető	„
3. Ritmusok	„	16. Havas háztetők	„
4. Csendélet I.	„	17. Havas udvar	„
5. Lámpafénynél	„	18. Borus Duna	vízf.
6. Első fények	„	19. Árnyékos fűzfák	„
7. Harkályok	„	20. Dunai Táj	„
8. Csendélet II.	„	21. Szöszke	„
9. Vöröslő dombok	„	22. Női portré	„
10. Kőzúzó	„	23. Két cső kukorica	„
11. Lendülő munka	„	24. Csendélet	„
12. Pirkadó hajnal	„	25. Citromos csendélet	„
13. Domboldali házak	„	26. Tájkép	„

GÁDOR EMIL képei:

27. Tavasz	pasztell	44. Halárus	pasztell
28. Nyári napsütés	„	45. Baromfiudvarban	„
29. A baba reggelije	„	46. Görcsönyi kastély	„
30. Erkélyen	„	47. Tanulmány feleségemről	„
31. Nárcisz és tulipán	„	48. Asszonyok	„
32. Reggelizö asztalnál	„	49. Kislányom	„
33. Fénybenéző	„	50. Barátom présháza	„
34. Kékszemű	„	51. Plain-air tanulmány	„
35. Fényből jövő	„	52. Gyümölcsszüret	„
36. Festő Velencében	„	53. Széchenyi-tér télen	„
37. Két akt	„	54. Cséplés	színes rajz
38. Rózsaszín házak	„	55. Behordás	„
39. Irgalmasok tornya	„	56. Nagyharsányi présházak	„
40. Ősz	„	57. Parasztudvar	„
41. Siklósi vár	„	58. Gyümölcsszüret	„
42. Havihegy	„	59. A boci	tempera
43. Pécs napfényben	„		

KELLE SÁNDOR képei:

60. Park a Püspöktemplommal szénaquarell
61. Tanya vízf.
62. Mohácsi emlék szénaquarell
63. Őszi domboldal vízf.
64. Görcsönyi színek olajf.
65. Parkvázlat „
66. Olvadás „
67. Mohácsi szőlők „
68. Székesegyházas táj „
69. Olvadás után „
70. Kismosás „
71. Marikáim „
72. Merengő „
73. Marika karácsonya 1946 „
74. Ébrednek a szőlőhegyek „
75. Tavaszi este „
76. Virágbaborulás „
77. Verandán „
78. Marika a csörgővel vízf.
79. Marika alszik pasztell
80. Ágneska „
81. H. I. író arcképe „
82. Édesapám olvas „
83. Szigetvári táj „
84. Mohácsi gimnázium „
85. Vágoti emlék „
86. Kastély „
87. Felvidéki emlék vízf.
88. Mohácsi házak pasztell
89. Öreg orosz vízf.
90. Présházak „
91. Álmodik a park pasztell
92. Mese I. „
93. Mese II. „
94. Mese III. „
95. Mese IV. „

A képek eladók, árak csak az egyes termekben kifüggesztett íveken láthatók.

Felelős kiadó: TÚRY-NAGY SÁNDOR — Baráság-nyomda Pécs

Bizse János
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
ESTI PÉCSI NAPLÓ
1962 SZEP 18
1021

Mozaik a munkásszállás falán

Művész az állványon — Beszélgetés a lakókkal — Bizse János és Soltra Elemér műveit tegnap elhelyezték a munkásszállás folyosóján

Középtermetű *legény*, az arca egykedvű, futtában nem is lehet mást látni rajt, mint *szürkeségét*. A lépcsőn nekilódult, s a lábát kicsit csúsztatva fékez a függőfolyósón, aztán a közepe felé teljesen megáll, és *felkapja a fejét*. A kezében ormótlan *kulcs lafog*, olyanforma, mint a falusi tűzoltószertáraké, nagy karikával, számmal. Áll egy pillanatig, s az arcán most megvillan egy parányi *feszültség* is, de tényleg csak villan, míg felméri *a látványt*, ami három láb magasan, közvetlenül a mennyezet alatt a szeme elé kerül.

Nekem tetszik

A kőművesállványon egy *festőművész nyújtózkodik*, s hajlong felváltva, kis spakni-félével „igazít", javítgat *a mozaikkockán*, ami a munkások életéből ábrázol egy kis metszetet, csak annyit, mint ameny nyi egy képzeletbeli óriás-mikroszkóp alá férne. *Soltra Elemér* áll az átlós deszkapadlókon, s fejezi be a szinte több éves mozaiktervét a helyszínen. Kicsit odább a fal mellett habarcsos overálban *szobrászművészek várakoznak*, s tanakodnak, hogy a Soltra-, vagy a Bizse János-féle mozaikon igazítsanak még egy keveset, mert a mennyezet alatt maradt egy kis rés, ezen is, azon is. Igaz, fényezték már, véglegesnek hat az egész, de egy Stróbl növendék nem végez akármilyen munkát — gondolja *Máriahegyi János*, s a Képzőművészeti Főiskolán végzett *Bruzsa György* is valami hasonlót.

Digner István segédvájár persze nem gondol arra, hogy az a hollóhajú férfi ott fent festőművész, s ezek a szerény habarcsosruhájúak szobrás nincs is rá ideje. Csak egy lanatra állt meg, egy sz villanással *felmérte a mo kot*, s hogy néhány ember n piszmog körülötte, s a fiat ság csodálatos lendületé már menne is tovább, s nem legszívesebben elegyedik sz ba a kíváncsi újságíróval sen

— *Megyek sihtre* — mondj s ebben sok minden van, d főleg magabiztosság, a nehe zen nélkülözhető munkásemberek magabiztossága. Aztán mégis hozzátesz még néhány kurta mondatot:

— *Nekem tetszik, már a C-épületben is láttam ilyent, mert én már február óta itt lakom... Ez a szobakulcs* — fejezi be aztán, mert észreveszi hogy már nem az arcát, hanem a kezében lafogó ormótlan kulcsot nézem, ami egyáltalán nem illik a korszerű, otthonosan berendezett épülethez. Viszont ezt nem lehet a zsebben felejteni.

Megérte...

Aztán odavágódik egy másik fiatalember is mellém, s a festőművész, és szobrászok, és néhány asszony, nem is tudom honnan?

— *Kellenek ide ezek a mozaikok, mert olyan furcsán néztek ki ezek a falak csupaszon, hogy zavarta az embert* — mondja *Józsa János* operátor, s Dignerrel együtt otthagy bennünket.

— *Azt írja meg az elvtárs, hogy mérgelődtek a takarítónők, mert összekoszolták ezek az emberek a folyósót, aztán a munkások meg behordták a szobába* — szólal meg egy magas kék köpenyes asszony, s szemrehányóan a szobrászokra pillant.

— Maga, takarítónő?

KEDD, 1962. SZEPT. 18.

...pló

...AP

Lesz-e emeletráépítéssel ...

Karambol a Széchenyi téren | Arany a s...

Megkezdődött a feleségg...

MA MEGNY...

az ENSZ-közg...

Brazília álláspontja a legfontosa...

Az ENSZ ma megnyíló 17. ülésszakán sok kérdést kell megvitatniok a küldötteknek. A megvitatásra kerülő problémák között továbbra is az általános és teljes leszerelés, valamint a gyarmati rendszer felszámolásának kérdése, foglalja el majd a központi helyet.

Az előző közgyűlések ugyan a Szovjetunió kezdeményezésére egyértelmű álláspontot foglaltak el e problémákban, bizonyos erők azonban állandóan akadályozzák a megoldást. Így a nyugati hatalmak állásfoglalása Genfben lehetetlenné tette, hogy előkészítsék az általános és t... dést.

Ugyanakkor ... den erejüket l... ha ez lehetség... nak az ENSZ-... amely szerint ... mati és függő...

Kétségtelen, ... megnyíló ülés... majd ki.

Hétfőn Rio de Janeiróból el... ...ew Yorkba az ENSZ-... ...s 17. ülésszakán részt... ...azíl küldöttség. A kül... ...et A. Arinos, volt kül... ...iszter vezeti.

...azása előtt tett nyilatko... ...an Arinos hangsúlyozta, ... — a közgyűlés idei ülés... ...án Brazília továbbra is vé... ...nezi a népek önrendelkezé... ...ek és a belügyekbe való be... ...m avatkozásnak az elveit. ...ámutatott, hogy Brazília ezt ...z álláspontot vallja Kubára ...onatkozóan is.

Egyedül a kubai nép döntheti el azt a kérdést, hogy milyen politikai rendszer legyen országában. Semmilyen külföldi hatalomnak sem áll jogában, hogy beavatkozzék e probléma megoldásába" — mondotta Arinos.

A brazil küldöttség vezetője rámutatott, hogy a 17. ülésszakon megvitatásra kerülő legfontosabb kérdések: a leszerelés és a nukleáris kísérletek megtiltásának kérdése. Brazília síkraszáll a háborús propaganda betiltásáért és a gyarmati rendszer teljes felszámolásáért is — mondotta végül.

Ahol nem ... a pékl...

Szakemberek látogat...

Tegnap érkezett meg a Szovjetunióból a magyar sütőipar mintegy 300 tagú küldöttsége szovjetunióbeli tanulmányútjáról. A tapasztalatokról *Molnár Károly elvtárs*, a városi tanács ipari osztályának vezetője az alábbiakat mondotta el.

— A cél az volt, hogy tanulmányozzuk a szovjet élelmiszeripart, azon belül a sütő-, illetve tésztaipart. Tapasztalatokat szereztünk az ottani *élelmiszeripari egyetemek oktatási rendszeréről is.* Két városban, *Moszkvában* és *Kievben* jártunk. Kievben most próbaüzemel egy új tésztaüzem, azzal a céllal, hogy tapasztalatai alapján határozzák meg a legsürgősebb tennivalókat. Ugyan itt jártunk abban a gyárban is, ahol az élelmiszeripari gépeket gyártják. Moszkvai útunk

Megélénkülnek a közös piaci tárgyalások

A nemzetközösségi érte...

Hétfőn délután újabb — csaknem háromórás — plenáris ülést tartott a nemzetközösségi értekezlet. Az ülésen megkezdték a vitát a különböző nemzetközi kérdésekről.

Az esti órákban kiadott sajtóközlemény szerint a nemzetközösségi miniszterelnökök zárt ülésen tanácskoztak...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

1971 FEB 21

Kiállításon a „Dunántúli mese"

Magyar képzőművészek Szabadkán

A kiállítás anyaga hétfőn, február 22-én indul rendeltetési helyére. Magyar és jugoszláv képzőművészek együttműködésének keretében kerül sor a kiállítás megrendezésére. A Nemzetközi Nőnap tiszteletére március 7-én nyítják meg Szabadkán. Dél-Dunántúl több neves iparművésze kapott meghívást a kiállításra, így Bizséné, Fürtös Ilona, Honty Márta és Kustár Zsuzsa képviseli majd a Magyar Képzőművészek Szövetségének Dél-dunántúli Területi Szervezetét.

Ez alkalommal Bizséné Zs. Kovács Diana 11 faliszőnyeggel vesz részt a szabadkai bemutatkozáson, köztük különösen érdekes a négy darabból álló „Baranya-sorozat". Honty Márta Rippl Rónai-díjas művész 15 szőnyegterve, és egy faliszőnyege utazik Jugoszláviába. Fürtös Ilona, a Pécsi Művészeti Szakközépiskola művésztanára kiállításra szánt munkái között a „Kékmadár fával", a „Szélmalom" és a „Csillagkép" alkotásai is szerepelnek. Kustár Zsuzsa pedig két selyembatik művével készül a nagyszabásúnak ígérkező kiállításra.

Az esemény ünnepélyes megnyitóján részt vesz Galambosi László költő is, akinek több versét előadják az est műsorán.

Bizsené Zs. Kovács Dio...

figyelmébe! 19.00: Hírek, időjárás. 19.10: Sporthírek, totó. 19.15: Országos Bartók műveltségi verseny. 20.46: Közvetítés a Pécsi Nemzeti Színházból. A kutyás férfi. Színházi este két részben. Közben 22.00: Hírek, időjárás. — 22.10—22.15: Sporthírek, totó. — 23.38—0.25: Könnyűzene éjfél előtt — éjfél után. Közben 24.00—0.10: Hírek, időjárás.

zás

fáradhatatlan
etlen nyelven
áblák nincse-
sellengő hely-
üres szörpös-
öldön, minden
mbe jutottak
ák, melyekkel
et mostuk...
szaka, legtöb-
ja még 50 ki-
le most kide-
iz van vissza...
mának sosem
i, mindenütt
ször sejtettem
nit jelent egy

ER...

n, hogy tudott
ndiái huszon-

négy órát egyfoly
adásul nem evet
ohányzott, csak
k felében siker
ni egy híg indai
nyok meg... vol
egész egyszerűen
dett, földes tisz
Másutt annyira
a fák közé kel
szembejövő elő
baloldalt, mert
angol örökség ez
van. Az emberek
országban érthet
pet sem respekt
ket. Hogy a sze
vissza csatangol
még érthető. De
lassú vérkeringés
berek is... a
szólnak, de tel
mert senki se té
lához surlódva
gosok és a gépk
más," mint a fék

Bizse Mária

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963 MÁR 6

DUNÁNTULI NAPLÓ

+ 6

24 képzőművésznő műveiből nyílik ma kiállítás

1021

Bizse Mária művészeti gimnazista segédkezik a kiállítás rendezésében

Tegnap délután a Hazafias Népfront Janus Pannónius utcai nagytermében igen különös kép fogadta az embert. Persze, ha valaki idegen nyitott volna be, az is látta volna: kiállítást rendeznek itt. S talán földbe is gyökerezett volna a lába a látvány érdekességétől, hogyan kerülnek elő a deszkaládákból az ezer színben pompázó képek, a gondosan bebugyolált szobrok, hogyan sorakoznak a paravánok mentén a földön, s hogyan kezdődik meg a tulajdonképpeni tárlatrendezés, a képek csoportosítása, hozzáértő elrendezése.

Szögek, drótok kerültek, az utolsó paraván is felállt a terem közepén és a képek elfoglalták helyüket. Jöhetnek a látogatók, ma délutántól egészen március 20-ig.

A képek és szobrok még rendezetlenül is lekötötték a figyelmet. Grafitszürke háttérben különös figurák, vízpart, hajók — nyomasztó, elgondolkodtató hangulat. Vidám pettyes köcsög és súlyosan meghajló napraforgó. Krétaszínű, izgató kék, sárga és zöld csendéletek. Kék háttérben hetyketartású kötéltáncosnő. — Tájak, női alakok, „Berta néni" sárga ruhában és kintélyesen, aztán megint k házakkal, fákkal, épülő házakkal. Finom kis karcol grafikák és érdekes szobrok Napgolyóbis alatt dús, elbu jánzott, pilledt növényzet - a kép címe egyelőre a kere széléről olvasható le, ha jó megnézi az ember: Déli nap.

Gazdag anyag, érdekes, v logatott anyag, huszonnég képzőművésznő mintegy ha van alkotása. A kiállítók k zött olyan ismert nevek szer pelnek, mint Gálffy Lola, Ar na Margit, Szántó Piroska Makrisz Zizi neve, vagy a szo rászok közül Schaár Erzsébet Egy pécsi festőnő is van köz tük: Balla Irocska.

A kiállítást a Városi Nőta nács kultúrbizottsága rendez te. Az eseménynek komoly je lentősége van, mert ezideig Nemzetközi Nőnap alkalmáva Budapesten szoktak országo kiállítást rendezni képzőmű vésznők alkotásaiból. Ennek a országos kiállításnak a rendezési jogát kapta meg az idén Pécs, ugyanis a nőnap tiszteletére az országban mindösszse itt lesz kiállítás. Talán nem lehetett olyan méretekben megrendezni ezt a tárlatot — a terem-nehézségek miatt — mint szerették volna. De a nívós anyag és a sok nehézség ellenére szépen sikerült rendezés biztosítani fogja a sikert.

APJA

er hold tés

got kapnak a tsz-ek

tsz-ek rendelkezésére bocsátani a központi készletből a megyei tanács Lucernamagból 900, vöröshereből 850 mázsát kaptak fémzárolva.

A közös gazdaságok a vetés megkezdéséig igyekeznek beszerezni vetőmagszükségletüket, kivéve két növényt, a szója és borsó vetőmag szállítása csak nagyon nehezen indult be, és kicsi iránt uk az igény. A 800 mázsa takarmányborsóból eddig mindössze 300 mázsát szállítottak el a tsz-ek, szójából 150 mázsát még meg sem rendeltek.

Magyar—bolgár ünnepi est Bicsérden

A Dráva menti falvak felszabadításában részt vett az I. bolgár hadsereg, amelynek 6—8000 katonája áldozta életét az itteni hadműveletekben. A Hazafias Népfront és a TIT Baranya megyei szervezete a Bolgár Kultúra budapesti igazgatóságával közösen magyar—bolgár napokon emlékezik meg a hadműveletekről. Kedden Bicsérden rendeztek a két nép barátságát méltató ünnepséget, amelyet a termelőszövetkezeti akadémia záróünnepségével kötöttek össze. A művelődési házban összegyűlt nagyszámú hallgatóság előtt Marin Pesev, a Dráva menti harcokról emlékezett meg.

Komplett ormán Péc

Baranya népei címmel kiáll

A Janus Pannonius Múzeum néprajzi osztályának helyiségeit a pécsi modern képtár foglalta le 1956 óta. A képtár a közelmúltban önálló épületet kapott és az így felszabaduló 300 négyzetméteres területen hozzákezdhettek egy Baranya népcsoportjainak hagyományos kultúráját a századforduló idejéből bemutató új néprajzi kiállítás megrendezéséhez. Ennek költségeire a Baranya megyei tanács félmillió forintot adott, aminek felhasználásával jelenleg a kiállító helyiségek építészeti munkáin és a vitrinek elkészítésén dolgoznak. A tárgyak elhelyezésé-

k újítóműhelyében

elgondolásainak kísérleti műhelye a „mű" szószerinti értel-

„főpróbán" 9—10 ember te sítőképességét múlta feli

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTULI NAPLÓ

Bizse János

1963 MÁJ 9

1963. MÁJUS 9.

AI·NAP···A·MAI·NAP···A·

Ösztöndíjasok kiállítása

1021

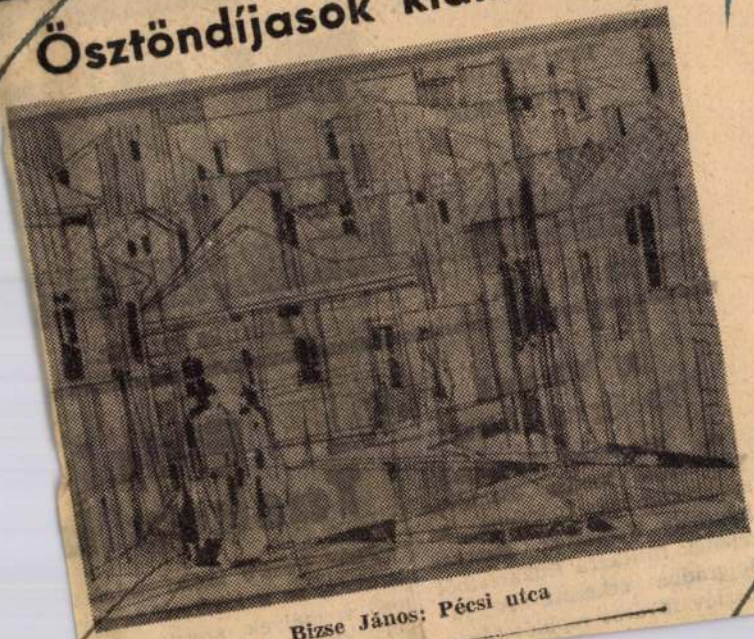

Bizse János: Pécsi utca

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜ

DUNÁNT

1963. MÁJUS 9.
CSÜTÖRTÖK

NAP

AZ MSZMP BARANYA MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A

XX. ÉVFOLYAM,

ÁRA: 50 FILLÉR

U Thant Belgrádban

A jugoszláv szövetségi végrehajtó tanács meghívására szerdán *U Thant*, az Egyesült Nemzetek Szervezetének főtitkára Bukarestből Belgrádba érkezett. A jugoszláv főváros repülőterén a

Fidel Taskentb

Fidel Castro kubai miniszterelnök és a kíséretéhez tartozó személyek szerdán reggel *Volgográdból Taskentbe* utaztak repülőgépen

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Börje/ám

DUNÁNTÚLI
NAPLÓ

— **Bizse János és Soltra Elemér** kiállítása, amely a két művész szovjetunióbeli utazásán készített rajzokból áll, november 6-án, hétfőn délelőtt 11 órakor nyílik meg a Bartók klubban. Dr. Borsos József, a Városi Tanács művelődésügyi csoportvezetője mond megnyitó beszédet.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

JELENKOR

adottság nélkül az eligazító pózába vágja magát, nyakon ragadja az álproblémát s futni hagyja az igazit.

BIZSE JÁNOS rajza

nesen megvetés. A kritika feladata
az arisztokratikus hallgatás avagy néhány soros
egyik, akár a másik helytelen álláspont kifejezője, a
faj igen különböző értékű képviselői között s lemon
nyéről. *Márpedig a kritikának mindenütt jelen kel*
jelen van.

Ennek kielégítése pedig (különösen akkor, ha
s bizonyos esztétikai korrekciókat tartalmaz) – mé
telező igazodás az igényekhez, a reális kultúradotts

Szöges ellentétben az 50-es évek elejének kul
s nem felejtendő tanulsággal. Akkor ugyanis a legrosszabb fajta feszültség uralkodott a kultúra piacán. Amit kerestek, azt nem kínálták, amit kínáltak, azt nem keresték. Egyesek a fentebb említett adottságok tudatos, sőt tüntető megvetésével kulturális villámháborút akartak vívni egy jószándékú, ám meglehetősen naiv, szinte megemészthetetlen didaktika érdekében.

Az előbb jelzett aggályokat azonban nem hallgathatom el, még akkor sem, ha a dogmatizmus korával szemben igen pozitív jelenségeket, vagy mondjuk igen pozitív kompromisszumokat tapasztalok. (Nem feledkezvén meg arról, hogy a szórakoztató irodalom mai túltengése némileg visszahatása annak a kultúrpolitikának, amely minden áron, s többek között az unalom árán is nevelni próbált.)

Talán senki se vonhatja kétségbe, hogy a krimi (más szórakoztató vagy „csak" szórakoztató műfajokkal együtt) nem légüres térbe nyomul be. Nemcsak olyanok olvassák, vásárolják, akik eddig semmiféle szépirodalmat sem vettek kezükbe. *Kétségen kívül: a puhafedeles kötetek elszívják a levegőt az olyan irodalom elől, amely komolyabb „logikai örömöt" kínál egy-egy gyilkosság megfejtésénél.* Ezenfelül a rendkívül cselekményességet, jól adagolt izgalmat, nem lankadó feszültséget sokak szemében *általános* esztétikai követelmény rangjára emelik. Már most megfigyelhető: meglehetősen jelentős művektől fordul el a közönség egy részének érdeklődése, ha azok nem alkalmazkodnak a fenti követelményekhez; illetve ha „csak" *gondolati* izgalmat, feszültséget kínálnak s nem borulnak le a „cselekményesség" bálványa előtt.

Ugyanekkor további negatív jelenségként azt is tapasztalhatjuk, hogy a magyar s külföldi írók bizonyos hányadát mintha megbűvölték volna a krimi-elemek. E cikk keretében nem lehet feladatom annak megállapítása: mennyi ebből a detektívregény-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 NOV
JELENKOR

Bizse János
1021

BIZSE JÁNOS rajza

son.

Franyó Zoltán legirigylendőbb vonás
azt teszi nagy célja elérése érdekében, am
sabb. 1924-ben már Aradon van, a Géniusz
jét; 1926-ban Temesváron színházigazgató;
lo, O'Neill, Somerset Maugham műveit.

Munkabírása, megdöbbentő tájékozot
landó és kitartó figyelem, amellyel a világlíra ütőerén tartja kezét.

Több, mint 3000 verset fordított; közvetítette a kínai, afrikai, a román, osztrák, angol, spanyol, német, olasz és latinamerikai költőket; Dante, Villon, Shakespeare, Puskin, Baudelaire, Rilke, Eminescu, Ady Endre verseit; tolmácsolta a szovjet líra legjobb képviselőit.

A 6 Órai Újság szerkesztőjeként folyamatosan ismerteti a szovjet kulturális életet; az elembertelenedő, szomorú fasiszta-években éberen figyelmeztet a világgülleszto veszedelemre.

Most itt áll 80 évesen, hatalmas gyümölcsös kosarával, a földkerekség lírájának legszebb, legérettebb termésével.

Köszöntjük a Munka Érdemrenddel és a Román Írószövetség első díjával már korábban kitüntetett Franyó Zoltánt, aki 80. születésnapjára, rendkívüli irodalmi érdemeiért a Kultúra Érdemrendjének Első Fokozatában részesült.

A szeptembervégi születésnapi köszöntés nem mulasztásból késett novemberig: szimbolizálja Franyó Zoltán forradalmi hitét, lendületét a világ megújhodásáért, az ember szabadságáért, emelkedett tisztaságáért.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bizse János
JELENKOR

1021

BIZSE JÁNOS rajza

...százz magyar internacionalistát kiválogattak,
...hogy jussanak el Magyarországra, és nyújtsanak
...munistáknak a proletárforradalomhoz. Először Tá
...najd a Fekete-tengeren át, végül Lengyelország i
...ehérek gyűrűjén. 1919. április 26-án négyszázan
...másodikán Párkánynál bevetették őket az intervenc
...everése után Pécs felé szökött, szeptember hatodi
...a demarkációs vonalat, majd 1921 augusztusától k
...ban élt.

...emigráció-

*

Léber János szenvedése nem ért véget 1921-ben, a maribori rendőrségen. Városról-városra kísérték, most már Marija Maximovával, kisfiukkal s a nagy ládával együtt. A nyomozók minden kihallgatásnál arra vártak, hogy ő vagy a felesége valamiben ellentmondjanak egymásnak. – A feleségem szüleinél dolgoztam egy eldugott faluban, hajtogatta makacsul. Eszéken felismerték. Az állomáson veszteglő személyvonatban öltözött át, s így tudott megmenekülni. Moszkvában megmondták neki: Pécsett Matusán elvtársat keresse, ő a helyi földalatti mozgalom vezetője. Léber vett magának egy kerékpárt, és – bár a csóti internálótáborban a csendőrök megfenyegették, bár itthon éveken át minden szombaton lovasrendőr jelent meg a háznál, ahol lakott, és minden vasárnap jelentkeznie kellett a rendőrségen – sorra fölkereste a Szovjetunióból hazatért kommunistákat, vöröskatonákat. Biztatta, szervezte őket, és a munkahelyén: a vágóhídon s mindenütt agitált a Horthy-Magyarország ellen. Dr. Boros Istvánra is nehéz, hányatott évek vártak itthon a két háború között, perbe is fogták. 1944 novembertől kezdve azonban éveken át tevékenyen részt vett az új Magyarország kialakításában: megszakítással kétszer volt főispán Baranyában, azután fontos diplomáciai szolgálatba került, majd hosszú időn át a Magyar Nemzeti Múzeum Természettudományi Múzeumának a főigazgatója volt, nyugdíjaztatásáig. A névtelenség ködébe burkolózó öreg hősöm pedig huszonnégy évig vándorolt Európa

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

JELENKOR

1967 — 12

1021

NOVEMBER 6-ÁN nyílt meg Pécsett Bizse János és Soltra Elemér grafikai kiállítása. A két művész 1967 nyarán a Szovjet Képzőművész Szövetség vendégeként tanulmányúton járt a Szovjetunióban. Kiállított rajzaikból – melyek az utazás élményéhez kapcsolódnak – novemberi számunkban mutattunk be olvasóinknak.

1183

Bizse János

*

NOVEMBERBEN rendezték meg Pécsett a
legkiválóbb művészi alkotás díját a *Békéscsabai*
jobb együttes díját pedig a *Pécsi Bóbita* kapta.
napoknak a *Poznani Marcinek Bábszínház* vendég

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bizse János

MAGYAR NEMZET

1966 OKT _ 2

A szolnoki művésztelep alkotóinak jubileumi kiállítását szombaton ünnepélyesen megnyitottak a Nemzeti Galériában. Pogány Ö. Gábor üdvözlő szavai után Fodor Mihály megyei tanácselnök beszélt a szolnoki művésztelep történetéről és mai jelentőségéről.

✉

Bizse János, Kolbe Mihály, Lantos Ferenc, Martyn Ferenc, Simon Béla, Soltra Elemér festőművészek legújabb grafikai műveikből kiállítás nyílik meg a Dürer-teremben október 5-én délután. A tárlatot Sarkadiné Hárs Éva művészettörténész nyitja meg.

ri egy élet hanyatló drámai ívét. De — ha már elfogadjuk dramaturgiai műszónak, használjuk is annak — *kenelpidolépsziszében*, tehát a forrpontján sem mutat zavartalan, tiszta drámai bomlásra alkalmas elemeket.

A külső cselekmény naplemente-történet: Sárkány Béla tudománytörténész-professzor feleségül veszi a tanítványát, Jancsó Amált. Egy ötvenes

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Rózsa Péter

MAGYAR NEMZET

1966 OKT 5.

Hat pécsi művész grafikáit állítják ki a Dürer-teremben. Bizse János, Kolbe Mihály, Lantos Ferenc, Martyn Ferenc, Simon Béla és Soltra Elemér műveit ma délután fél hatkor mutatja be a közönségnek Sarkadyné Hárs Éva művészettörténész.

a többi között Bazsa József,
a Külkereskedelmi Miniszté-
rium főosztályvezetője a ma-
gyar—nyugatnémet

1021

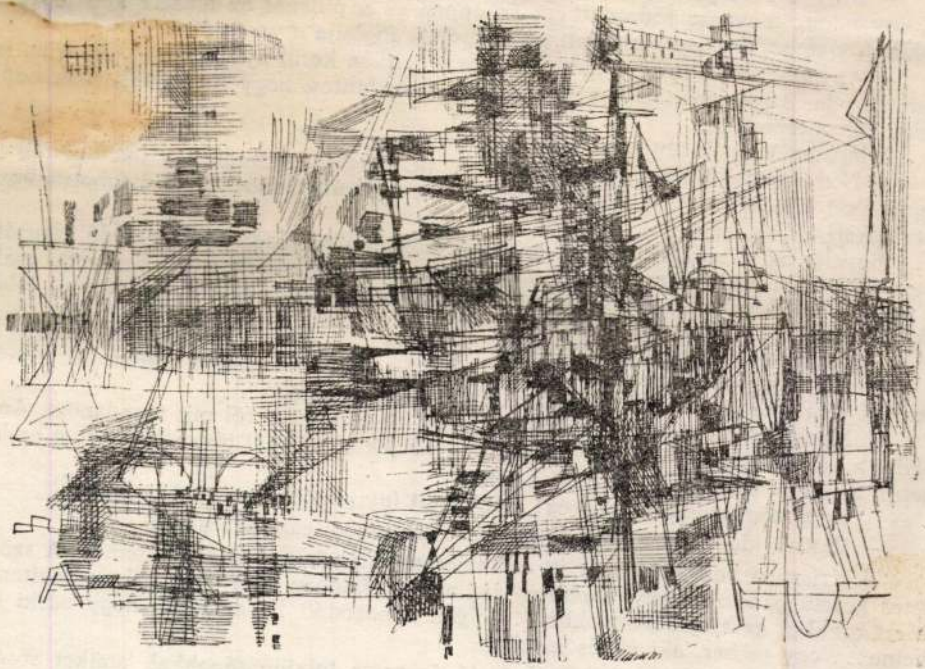

BIZSE JÁNOS rajza

– Milyen kevély! – ingatta meg fejét a lelkész[illegible] de úgy látom, messzire sodródott... És éppen ez a [illegible] mikor egy ember arcán a bevégzett pálya örökbe fogl[illegible]

– Az ember igazi arca – mondta Ákos –, ritká[illegible] tartozik oda. Anyámnak, vagy nekem igazán nem fo[illegible] csődülnek a temetésre...

A lelkész ótestamentumi pátosszal emelte föl te[illegible]

– Nem tarthatja távol az elhunyt barátait, m[illegible] ha már ott állnak a ravatalnál, hogy leróják kegye[illegible] tatni őket!

Figyelte az előrehajló törzset, az ujjak közül into[illegible] Nem a XVI. századi reformátorok lázadó indulata formálta m[illegible] a pietista Schulmeister-óvatosság, amely egyszerre igyekszik jóban le[illegible] főnökségével.

– Vagy talán... nem szerette az édesapját?

Mért rontja el ezt az órát is a véletlen? Bár egy vadidegennel ülhetne itt, akiről semmit sem tud. Idegességét belemarkolta a szék karfájába.

– Másképp szerettem. A magam módján. És nincsen erről mit mondanom. Ami pedig a búcsúztatót illeti, elég egy imádság. Minek egy sírnál olyan érdemeket emlegetni, amiket elfelejtett észrevenni a világ?

– Ez a meghasonlott ridegség! Hol került így szembe az emberi renddel?

– Volt rá idő, nagytiszteletű uram, harminchárom esztendő alatt!

– Krisztusi kor. Most már itt az ideje annak is, hogy visszataláljon. – A szögletes keretű pápaszem enyhültebben fénylett. – Valóban nem akar nekem segíteni? Mert ezekből az általánosságokból... olyan elmosódott képet látok, hogy bárki lehetne... egy ember, aki élt és meghalt.

– Nem is volt több. Egy ember, jó és rossz tulajdonságokkal, amiket sosem próbált elhazudni. – Behunyta szemét, ajkába harapott. Maga is látta, milyen re-

1966 DEC 12
JELENKOR
Budapest,
Telefon: 18

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Bizse/ános
1967 NOV
JELENKOR

hunynak. Az udvaron néhány pillanatig sötét van, maja kigyullan ...
– vége a történelmi látomásnak.)

1021

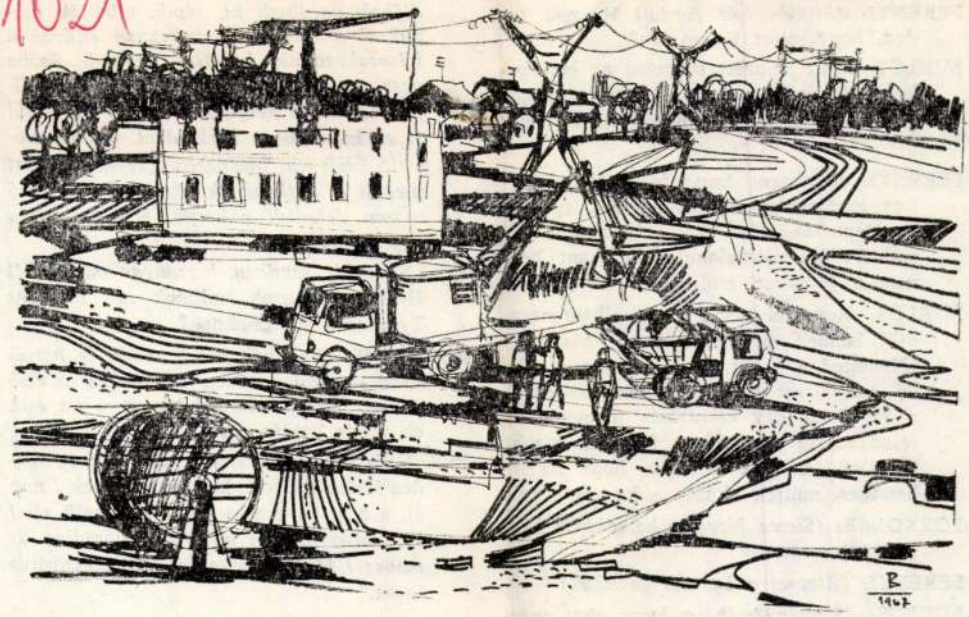

BIZSE JÁNOS rajza

BIKA: *(Bólint)* Nyergeltetek... *(Elmegy a nagykapun át.)*

PERÉNYI: *(Miklós felé fordul)* Honnan tudod, hogy miért jöttem ide?

MIKLÓS: Most is azért sürgeted az embereket, hogy az ő mozgásuk rántson magával, hogy le tudd gyűrni halálfélelmedet.

PERÉNYI: *(Csaknem önmagának)* Nem mertem megfogalmazni magamnak... Csak hagytam, hagytam, hogy hozzon a lovam... Ha alaktalanul felbukkant bennem a gondolat, eltűrtem...

MIKLÓS: Rettegtél attól, hogy elhatalmasodik benned a gyávaság... Makacsul idézgetted a halált, hogy barátkozz vele, de mégis azt remélted, hogy mebotlik a lovad és egy csonttörés megmenti a fejed... Ne szégyeld... Krisztus is vért izzadott, és kérte az Urat, hogy ha lehetséges, múljék el tőle a keserű pohár.

PORKOLÁB: *(Sietve biceg a korsókkal)* Püspök úr!

PERÉNYI: *(Átveszi a kancsót és iszik.)*

MIKLÓS: *(Szintén iszik, a kapu alatt megszólal a sorakozót jelző dob.)*

A
Bi
ab
di
gu
fe
ve
já
is
sietõ Eliás elé hemperedik. Perényi most megáll a kútkávának a diákok felé eső részén, felemeli a karját. Hirtelen néma csend lesz.)

PERÉNYI: *(A csendben, harsányan megszólal)* Urak, diák urak tudjátok mit mondott Tyrtaios a spártaiaknak?

BARNABÁS: *(Felugrik a kút mellé és harsányan skandálja)* „Szép a halál, ha az első sorban harcol a férfi / bátran, s ott esik el, védve hazája rögét."*

PERÉNYI: *(Átveszi a szavalást)* „Tiszteli minden férfi a harcost, kedves a nőknek / míg él, s hős, ha csatán elsők közt esik el. / Két lábát hát jól megvetve maradjon az ember / földjén, ajka fölött összeszorítva fogát."

* *(Kerényi Grácia fordítása.)*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor [illegible] 17.
Telefon: 188-296, 188-30[illegible]

JELENKOR

Bizse János
1967 NOV
1021

BIZSE JÁNOS rajza

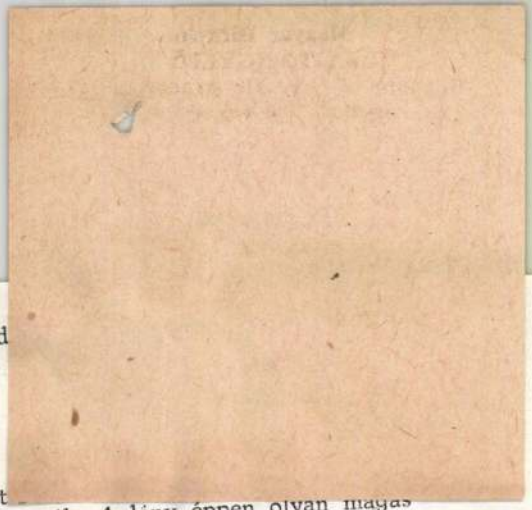

Délután kettőkor találkoztak.

– Hoztál fürdőruhát?

– Nem – mondta a lány –, hiszen azt mond

– Nem baj. Rajtam van. Majd fogok neked

A folyó töltésén megálltak.

– Ugye nagyon szép? – kérdezte Foll.

– Nagyon szép – mondta a lány.

– Láttál már ilyen szépet?

– Nem – mondta a lány, és közelebb lépett

csak blúzban, pulóvereiket még a városban levetették. A lány éppen olyan magas volt, hogy melle Foll felsőkarját érte.

– Fogok neked is teknősbékát – mondta Foll rekedten, és leszaladt a töltésről, a holtág felé. A parton ledobta felsőruháját, átcsörtetett a sáson, beúszott az átlátszó, sötétzöld vízbe.

– Fogtál teknősbékát? – kiáltott utána a lány.

– Mi?

– Teknősbékát fogtál?

– Ja. Nem.

– Megfázol, gyere ki.

– Nem fázom meg.

– Nagyon szépen kérlek, gyere ki, megfázol.

– Jó, kimegyek – mondta Foll – s fordult még egyet, sprintelt, aztán kiment a partra. Melléről, lábáról, karjáról tenyerével lehúzta a vizet, ugrálni kezdett.

– Öltözz fel, addig én előre megyek.

– Jó – mondta Foll, s ahogy a lány elindult, levetette fürdőnagrágját, kicsavarta, és felöltözött.

Utána szaladt a lánynak.

– Nincs is itt teknősbéka – mondta a lány.

– Sok van, csak lopakodnunk kéne. Nagyon éberek és mi zajosan megyünk. Mire észrevennénk, már behúzódtak a vízbe. Ott is meg lehet fogni, csak azt kell megfigyelni, hova húzódott.

– Ezért hoztál fürdőruhát?

– Ezért.

– Menjünk ki inkább a Folyóra.

– Menjünk – mondta Foll.

Átvágtak a füzesen.

A folyó partján megálltak, egymás mellett.

Foll megsimogatta a haját, s amikor a lány arca felé fordult, átölelte és megcsókolta. Fejét Foll mellére hajtotta, derekát átkulcsolta, vállához bújt, s rémülten felsikoltott:

– Foll! Foll! . . .

Foll is arra nézett, s a vízben, a fűz ágában fennakadva, foszladozó hulla ringott. Lábikráját kikezdték a halak, arcát varjak csipkedték, kiálltak pofacsontjai.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

Bizse János

1966 JUL 1 0

1021

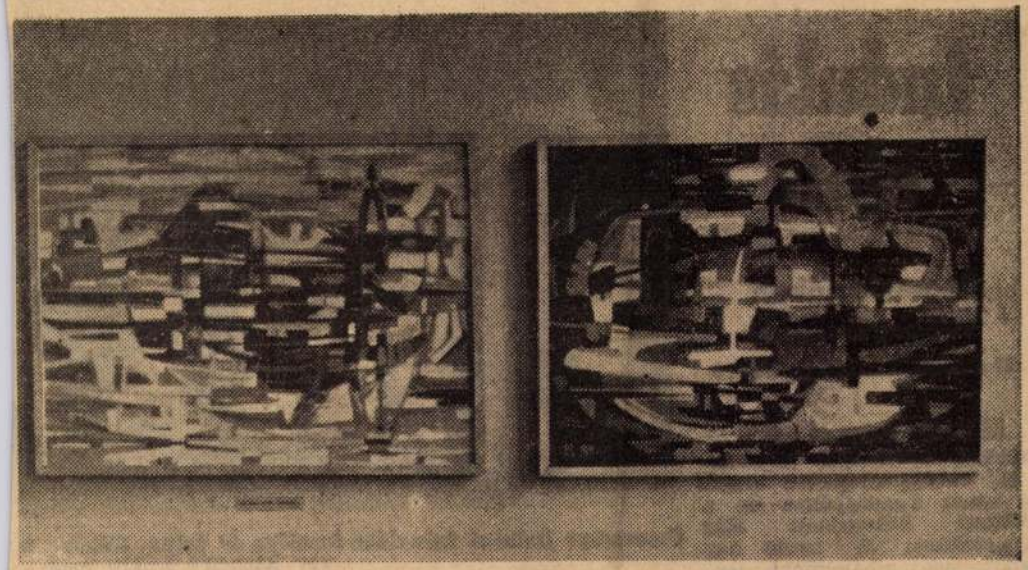

A dél-dunántúli képzőművészek II. tárlata anyagából: Bizse János két képe, Vízparti tükröződés és Ütiélmény.

—Köszönöm, az van, hanem a gyü

Indulás előtt

Jugoszláviában vendégszerepel a Zalai Táncegyüttes

Hétfőn reggel két autóbusszal, nyolcnapos jugoszláviai vendégszereplésre utazik a Zalai Táncegyüttes és a Megyei Művelődési Ház vegyeskara. A nyolc nap alatt hét alkalommal lépnek közönség elé. Hétfőn este nyolc órakor már előadást tartanak Alsólendván. 12-én Muraszombaton, 13-án

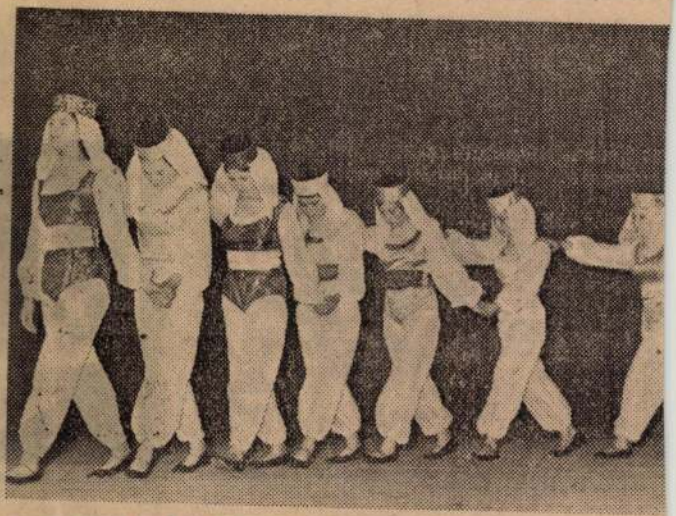

Orsovszky: Balkáni leánytánc fuvolára és dobra. Képünk a egy jelenetét örökíti meg.

Bede Anna:

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
id. Bizse János
Dunántúli Napló
1964 [illegible] 5
1021

VASBA KALAPÁLT ÁLMOK

Hányszor járhatta meg ezeket a Mecsekre kúszó utcákat a mester! Hiszen csak én több mint 30 évvel ezelőtt jártam náluk először, s már akkor régen itt laktak a Bartók Béla, vagy ahogy régen hívták, az Árpád utcában... Akkor a jórajzos osztálytársamhoz járogattam, aki azóta kiváló festőművész lett. Most az édesapját, az idős Bizse Jánost keresem, akit általában csak mint jó lakatost ismernek, holott bizonyos vagyok benne, hogy fia a „művészi vénát" tőle örökölte...

A műhelyében találom. A sok köszönéstől már kissé megtört siltes sapkájában, fehér hajjal, szürke köpenyben, fogók, reszelők, vágók, fúrók környezetében. Senki sem gondolná, hogy a mester 80 éves, hisz a válla nem horgadt, a botra támaszkodás segítségét nem ismeri, a lépései nem nehezek. S mindig tele munkával. Hol egy elveszett kulcsot kell pótolnia, hol egy falaégett tűzhelyet kell megfoltoznia, holott ő ilyesmiknél mindig többről álmodott. A Horthy-korszak kemény kenyérgondja hiába kényszerítette a jövedelmet jelentő iparos munkára, ő a művészi munka álmait hordozta lelkében.

— Szóval egy kiskapu kellene, valami kovácsoltvas ráadással? — fordult felém felragyogó arccal, s közben tiszta kék szeméből kikandikált a lélek, a művészlélek.

— Igen, méghozzá egy babérágat szeretnék. Tetszik tudni — kezdtem kissé zavartan a magyarázkodást —, a régiek ezt az örökzöldet a dicsőség és érdem jelképének tekintették, s éppen ezért azt tartották, hogy ennek még a villám sem árt. Tibérius császár is mindjárt babérkoszorút tett a fejére, ha zivatar mutatkozott... A görögök, a thébaiak a daphnephoriák ünnepén is babérággal díszítették kapuikat... Hát szóval én is efféle „villámhárítót" szeretnék díszként.

— No jó, majd megkonstruáljuk — szólt megértő mosollyal — s ahogy kezébe vette a szögvasat, s amint krétával a vaslemezre rajzolni kezdte a tervet, szikrázott körötte a levegő: megtelt a műhely az Ihlet csendjével és gyönyörével. — Szép is az a kovácsoltvas! — szólalt meg, mintegy magának beszélve. Bizony, ha jól mentek volna a dolgok, Pécsnek már rég volna egy kovácsoltvas üzeme, vagy egy csillárgyára! Amikor 1911-ben Párizsból hazajöttem, elmentem a Pécsi Iparkamarába, Güntnernek hívták a titkárát, s elmondtam neki a kovácsoltvas üzem létesítéséről szóló tervemet, s kértem a Kamara támogatását.

— Nem kell az ilyesmi itt Magyarországon — szólt ajkát biggyesztve a titkár, s adta vissza a mintadarabjaimat.

— Tudom én, mi kell itt: tarisznya és vándorbot! — válaszoltam, s keserűen becsuktam magam mögött az ajtót. — Akkor történt ez, amikor „kitántorgott Amerikába másfél millió emberünk", — ahogy József Attila is megírta. Én azonban nem mentem, itt maradtam a puszta kezemben egy-két szerszámmal. Huszonöt éves voltam ekkor. Kiváltottam az iparengedélyt. Megnősültem. Nemsokára vettem ezt a kis családi házat. Aztán ma már nyolc unokám van — persze egyelőre. Bizony tizenkét éves koromban kezdtem a szakmát. Somogyban, 1884-ben, Igalon születtem. Apám takács céhmester volt. Én lakatosnak mentem, s három évi inaskodás után szabadultam fel. Tizenöt éves koromban vettem a vándorbotot, s kerek tíz évig le sem tettem. Kaposvár, Pécs, Mohács, Magyarbród, Mitrovica, Ujvidék, Arad, Temesvár, Szabadka, Szeged, Budapest, Székesfehérvár, Veszprém, Győr, Sopron, Pozsony, Szombathely, Nyitra, Komárom, Esztergom, Bécs voltak állomásaim, itt speciálmunkákat végeztem a Burgban is. Aztán Münchenben, Berlinben, Hamburgban, Kölnben dolgoztam, s végül három évet Párizsban töltöttem. Mindenütt elsősorban a kovácsoltvas-munka érdekelt.

Nézem a falra akasztott nagy, ovális vaslemezbe domborított arcot: Dante nem láthatta szebbnek Beatricét. Amott rózsák nyílnak fekete vasból. Nagy díszoklevelet is keretez egy futórózsaág, természetesen szintén vasból. Csodálatos munkák! És tudom, joggal sértődne meg, ha vasvirágai, finom domborművei láttán a felületes utazó-turista áhítatával kiáltana fel valaki: Jé, de érdekes! Alkotásai, domborművei többek mint iparművészeti érdekességek. Alaposan átgondolt tartalmuk van és a formai szerkesztés pontos testi mása az elvont mondanivalónak. Idők folyamán a pécsi polgároknak készített kisebb kovácsoltvas munkái elkerülhetetlenül kivívták a megbecsülését. A pécsi polgárok egyre inkább kezdtek dicsekedni vele: a városka ásító unalmában kapóra jött a kuriózum, hogy egy egyszerű lakatos istenáldotta ügyességgel vájja és domborítja vasba a virágot, az embert.

A kapitalista Iparkamarában ridegen és mosollyal bocsájtották el. De ma senki nem csodálkozik azon, hogy Bizse Jánost 70 évén túl is meghívták a Pécsett megnyílt Művészeti Gimnázium tanárának, s a mai napig is heti tíz órában tanítja a vas kovácsolását. A nép államának kellett eljönnie, hogy Bizse mester legalább tudását átadhassa a fiatal nemzedéknek. Hogy mihez ért a mesterségből, arról legékesebben fiatalabbkori művei beszélnek. Aki például jobban megnézi a temetői kápolnában lévő Hősök Kapuját, az meglátható művein a szerkesztés szabályait éppúgy, mint az anatómiai pontosságot. Az acélsisakos katona mellett két női alak áll, az egyik csecsemővel a karján. A művészet örök titka, hogy miként véste, domborította a vasba az eleven élet lélegzését, szomorúságát, mely indulatokat, gondolatokat ébreszt bennünk. De néhány nagyobb pécsi középületen is fellelhetők alkotásai. 1933-ban a vármegyeháza — jelenleg a Pécsi járási Tanács — udvari bejárati nagy barokk kapuját ő készítette, a ruhatár finom csipkerácsozatát, a közgyűlési terem rézkilincseit, a lépcsőfeljárati függő barokk lámpát, aztán a Tanárképző Főiskola kapujának kilincseit, díszvereteit, a Széchenyi téri dzsámi üveges bejárati vasajtajait, az orvoskari Balassa János Diákotthon oroszlános kilincsét, kapuvereteit, zászlótartóit, ugyancsak a Központi Egyetem pompás zászlótartóit... De hosszú is volna leltárba szedni a fontosabb műveket...

Nagy élet, szép művészi múlt. Bár a megnemértés, a kellő felkarolás hiánya miatt a legtöbb álmát nem tudta vasba kalapálni —, a hétköznapok robotjában a kenyérért kulcsokat reszelt. Még a nagy, hivatalos elismerések is késtek. Az első komolyabb kitüntetést 1946-ban, az Ipartestületek Országos Központjától kapta. 1947-ben a pécsi ipari kiállításon kapott aranyérmet és miniszteri írásbeli elismerést. Olvasom a falon függő oklevelet: „mind a saját mesterségének, mind a magyar kézművesipar általános színvonalának emelése, hírnevének gyarapítása, érdekeinek előbbrevitele terén és az iparos közéletben kifejtett odaadó és eredményes működésével kiváló eredményeket szerzett és ezzel a jövő iparos nemzedék elé követésre méltó példát állított".

Őstehetség? Nem. Az ipar őstehetségű művésze. Az előbb még én kértem tőle a babért, s most látom: vasnál is maradandóbban babérral koszorúzott az ő fehér halántéka.

Dr. Harcos Ottó

GARNITÚRA
(5 db 3950 Ft-tól)
RÉSZLETRE IS!
VAJTA kárpitos
PÉCS, DÉRYNÉ U. 11
TELEFON: 36-75

Tűzifafűrészelés Tamás Kálmánnál. Telefon: 39-91. György u. 6. szám.

Rekamié, kombinált szekrény, hálóberendezés, konyhabútor, szezlon, hármasszekrény, ágybetétek, heverő fotelokkal eladó. Molnár, Felső-Vámház utca 2.

Belvárosi kétlakásos ház eladó. Egyszobás összkomfortos, nagyméretű lakás beköltözhető. Déryné utca 19. szám.

Eladó olcsón házrész részletre is; egy kis szoba azonnal beköltözhető. — Bővebbet: György utca 10/1. — Mayer.

Figyelem! Bútorjavítást, fényezést, alakítást gyorsan elkészítem. Ugyanitt különböző új, modern bútorok eladók és megrendelhetők. Tanulót felveszek. Doktor Sándor utca 34., asztalosnál.

Vennék komondor v. 3—4 hónapos farkaskutyát (törzskönyvezettet). Békési Ferenc. Hosszúhetény, Kövestető.

Kertes villában szabad rendelkezésű kétszoba, összkomfort, beköltözhetően eladó. Garázs-lehetőség. Pécs Móricz Zsigmond u. 6. szám.

Kertes családi ház beköltözhetően eladó. — Sándor utca 25. szám.

Kereskedelmi vállalat
bérszámfejtésben jártas
NYUGDÍJAS DOLGOZÓT
huzamosabb időszaki munkára alkalmaz.
Eddigi működést tartalmazó ajánlatokat „Kereskedelem" jeligére kérjük a Sallai utcai hirdetőbe leadni.

Augusztus végén beköltözhető 3 szobás öröklakások 234 ezer forintos áron eladók. Előleg 20 százalék — költség 3 százalék. — Hosszúlejáratú hitel. Bővebb felvilágosítás: OTP Pécs, Kossuth Lajos utca 11. Telefon: 11-29.

Elköltözés miatt eladó hálószobabútor, ezüst evőeszköz, párnák, varrógép, családi ház, József utca 42.

Hálóbútor, konyhabútor, rekamiék, kombináltszekrény, ágybetétek, prima bútorok olcsó áron Sooky bútorüzletében vásárolhatók. Zsolnay u. 1.

Sírgondozás
virágültetés, hantolás stb. TEMPO Ksz. Pécs, Köztemető. Rendelések felvétele a kápolna raktárában.

---

sz. alatt (Baranya). — Érdeklődni helyben.

Kályhacsempe eladó. Pécs, Móricz Zs. tér 5., II. em. 19. Érdeklődni du. 5—6 óráig.

Családi ház, 2 szoba, konyha, szuterinos, garázslehetőséggel, 1 szoba-konyhás lakáscserével, beköltözhetően eladó. Hajnal utca 3.

A Komlói Helyiipari Szolgáltató Vállalat
egy műszaki dolgozó részére
ALBÉRLETI SZOBÁT KERES
Komló városban.
Ajánlatokat kérjük a vállalat gondnokának leadni.
TELEFON: 20-92.

Háromszobás, hallos, összkomfortos, manzardszobás, különálló családi ház, beköltözhetően eladó. Orvosnak vagy két család részére igen alkalmas. Pécs, Bajnok utca 8. Megtekinthető vasárnaponként 16 óráig. — Levélcím: Láng Péter, Budapest IX., Rádai utca 28.

29-én elveszett gépkocsihoz szerelőkulcsok. Lánc—Katalin u. Pécsbányatelep között. — Kérem a megtalálót, jutalom ellenében adja le Lánc utca 22. sz. alatt.

Eladó fürdőkád és rézhenger, teraszablakok, mosogató, Surányi Miklós u. 25.

Eladó hálószobabútorok, csőgarnitúra, hármasszekrények, rekamiék, párnázott székek, fotelok, könyvszekrény, hármas toalett-tükör, löször és afrik, sublót Koltainál, Rákóczi út 48.

125-ös Triumph motorkerékpár, nylon függöny és két darab kétszárnyas ablak eladó. Rudas László u. 26. szám.

Sásdi Téglagyár
felvesz
KEMENCE-MUNKÁSOKAT
(ki- és behordókat).
○
Munkásszállás és üzemi étkeztetés biztosítva.
○
JELENTKEZÉS A TÉGLAGYÁRNÁL.

Eladó nagy előszobafal, 2 fotel, 4 kárpitozott szék, kaukázusi dióháló, szétnyitható asztal, három részes lisztesláda, konyhai asztalágy, kisebb pult, karosszék. — Ugyanitt 2 férfi albérlőt felveszek. Mayer Istvánné, Bajcsy Zs. út 6.

Használt férfiruhát, gumicsizmát, bakancsot, férfi félcipőt, téli szürke kabátot, szandált, esőköpenyt veszek. Koltai, Nagy-Flórián utca 4.

A Baranya megyei Talajerőgazdálkodási V. felvesz fizikai munkára segédmunkásokat. Fizetés havi 2000 Ft. Jelentkezés Pécs, Bajcsy Zs. út 42. szám alatti telepen.

Eladó Szászvár, Táncsics utca 5. sz. alatt újonnan épült családi ház. 1f2 ezer Ft, kp. 24 ezer. OTP.

Ágynemütartó világos és sötét színben, valamint televízió-asztal, dohányzó asztal, kihúzható ebédlőasztal kapható Keszthelyi asztalosnál, Szigeti út és Faludi Ferenc utca sarok.

Különbejáratú bútorozott szoba május 15-re kiadó. Radnics utca 35.

Continental táskaírógép bérelhető. Pécs, Székesfehérvár utca 1. (Bejárat Geisler Eta utcáról.)

Mosógépét jótállással, gyorsan, szakszerűen javítjuk. Kovács gépműhely, Rákóczi út 48. Telefon: 26-48.

Eladó 684 négyszögöl szőlő épülettel, felszereléssel. Alkotmány utca 53.

Ház eladó: részben beköltözhető. Nagy-Flórián utca 17.

A Komlói Helyiipari Szolgáltató Vállalat
azonnali belépésre felvesz szakképzett VÍZVEZETÉKSZERELŐ szakmunkást.
Bér megegyezés szerint. — A felvételhez tanácsi igazolás szükséges. — Felvétel esetén útiköltséget térítünk.

Vízmentes ponyva (piros csíkos) eladó 4x3 és 3x3 m-es. Kossuth Lajos utca 89.

Különbejáratú üres albérleti szobát keresek konyhahasználattal házaspár részére. „Egy gyermek van" jeligére a Sallai utcai hirdetőbe.

Különálló 2 szobakonyhás házrész eladó. — Érdeklődni: Gyöngyössy I. u. 3.

Elcserélném szobakonyhás udvari lakásomat hasonlóért. — Cím: Steinmetz tér 6.

Bútorozatlan albérletet keres tisztviselő házaspár. „Amíg épülünk" jeligére a Sallai utcai hirdetőbe.

Vennék egy jó állapotban lévő használt permetező kannát. — Bánusz, Steinmetz tér 1. szám.

Kettőszobás, kertes családi ház, beköltözhetően eladó. Szentlőrinc, Szabadság tér 7. szám.

125-ös D, Csepel motor, kitűnő állapotban sürgősen eladó. Dudás fényképész, Zsolnay utca 44.

Eladó beköltözhető családi ház a Losonc utcában. Házhely is eladó. Érdeklődni Erzsébet utca 15.

Kétszobás, beköltözhető házat vennék életjáradékra vagy részletre. 40—50 ezer forint készpénz, a többi megegyezés szerint. OTP-t átveszek. — „Tisztviselő" jeligére a Sallai utcai hirdetőbe.

Gyermektelen házaspárnak vagy nyugdíjas özvegyasszonynak lakást adok ápolásért. Mandula utca 11.

Kandallót vagy cserépkályhát vennék. — „Vaiszin" jeligére a Sallai utcai hirdetőbe.

Fájdalommal tudatjuk, szeretett édesanya, anyós, BARROIS ÁRPÁDNÉ 84 éves korában elhunyt. Temetése 6-án, szerdán fél 3 órakor központi temetőben. A gyászoló család.

Fájdalommal tudatjuk, hogy PALLER GÉZA 34 éves korában elhunyt. Temetése május 6-án, szerdán fél 2 órakor lesz a központi temetőben. A gyászoló család.

Fájó szívvel tudatom, hogy a legdrágább édesanya, ÖZV. SCHMIDT ERVINNÉ május 1-én váratlanul elhunyt. Temetése május 5-én 13 órakor lesz a köztemetőben. Gyászolják kisfia és a széleskörű rokonság.

Hálás szívvel mondunk köszönetet a rokonainknak, testvéreinknek, összes ismerősünknek és mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk, KALMÁR GYÖRGY temetésén megjelentek. A gyönyörű koszorúk és virágok küldésével fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család.

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik DR. NAGY IVÁN temetésén jelenlétükkel, koszorúk és virágok küldésével fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család.

Magányos özvegy elcserélné belvárosi nagy szoba, külön konyha (gáz, víz bent van) társbérleti lakását kisebbre. Emeleti előnyben. „Értékkülönbözettel" jeligére a Sallai utcai hirdetőbe.

Háromszobás, kertes családi ház lakómentesen eladó. Miklós u. 20. szám.

Magyaregregy 108. sz. családi ház eladó. — Enderle János.

Főbérletet, 3 szoba nagyméretű összkomfortost, belvárosit keresek. „Ősz" jeligére Sallai utcai hirdetőbe.

Pannóniát vagy Jávát veszek készpénzért. — Telefon: 46-73. „Üzemképes" jeligére a Sallai utcai hirdetőbe.

Azonnal beköltözhető 3 szobás, minden igényt kielégítő összkomfortos házrész eladó. Érdeklődni telefonon hétköznap 8—17 óráig a 28-33-as számon.

Bútorozatlan albérleti szobát keres fiatal házaspár. — „Gyermek nincs" jeligére a Sallai utcai hirdetőbe.

RAKODÓMUNKÁSOKAT, tégla-, és szén- vagonrakáshoz felvesz a villánykövesdi téglagyár.

Jelentkezés helyi és környékbeliek a téglagyárban, vidékiek téglaipari vállalat központjának munkaügyi osztályán,

Pécs, Rákóczi út 11. szám alatt. Munkásszállás biztosítva, továbbá térítés ellenében egyszeri napi étkezés.

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
A Magyar Szocialista Munkáspárt Baranya megyei Bizottsága és a megyei tanács lapja.
Főszerkesztő: Vasvári Ferenc.
Szerkesztőség: Pécs, Hunyadi János u. 11.
Telefon: 15-32, 15-33;
17 óra után: 60-11.
Belpolitikai rovat: 31-68
Kiadja:
a Baranya megyei Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Braun Károly.
Kiadóhivatal: Pécs, Hunyadi u. 11.
Telefon: 15-32, 15-33, 50-00.

PÉCSI SZIKRA NYOMDA
Pécs, Munkácsy Mihály u. 10. sz.
Felelős vezető: Melles Rezső.

Terjeszti a Magyar Posta.
Előfizethető a helyi postahivatalok-nál és kézbesítőknél.
Előfizetési díj 1 hónapra 12.— Ft.
Index-szám: 25 054.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUL 17

Zalai Hírlap

Bizse Jánosné, pécsi textilművész.

s élet hírei

Új padlóburkolatot kap Zalaegerszegen a Városi Képtár kiállítóterme. Az építési munkálatok megkezdődtek. A tervek szerint a képtár elkészülte után Bizse Jánosné pécsi textilművész kiállítását rendezik meg a teremben.

1021

Megszüli jobb és bal kezét
a hegedű a mesterét
a viselőjét a palást
akár a harag Ézsajást

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bizse Jánosné

SOMOGYI NÉPLAP

1971 MÁR 6

Nők a művészetben

A nemzetközi nőnap alkalmából jugoszláv és magyar képzőművészek részvételével kiállítást rendeznek négy jugoszláv városban. Magyarországot Bizse Jánosné, Fürtös Ilona, a Kaposváron élő Honty Márta és Kustár Zsuzsa képviseli. A kiállítást holnap nyitják meg Szabadkán. Az ünnepélyes megnyitón részt vesznek képzőművészeink is.

Ezt a hatást a fordítottján i
ellenőrizhetjük: amikor egy
egy vállalat a belső korsz
rűsítés, a jobb anyaggazdál
kodás következtében csökkent
hette egyes termékeinek árát
ebben az egész közvélemény e

BIZSE JÁNOS KÉPEI

Színes, szuverén világ tölti ki ezekben a napokban a TIT Bartók klubját. Ezt a világot Bizse János képei varázsolják a falakra, de a képek kisugárzása betölti a teret is — s így van aztán, hogy a látogató egy különös, modern világban érezheti magát.

Nehéz ezt a hangulatot kielemezni, annál is inkább, mert a képek témája látszólag erősen eltér egymástól. A hőerőműtől az akváriumig, a tóparti naplementétől a gépekkel zsúfolt üzemig terjed a skála. Az első pillantásra távoli tartalmakat azonban láthatatlan szálak fogják szerves egységbe.

Az egységet nem csupán Bizse János érdeklődésének nagyonis szívós, kitartó irányai biztosítják, hanem festői nyelvének öntörvényű, a modern festészet formanyelvét biztosan alkalmazó, a megoldásokat több síkon is kipróbáló állandósága. Ez az állandóság persze viszonylagos, hiszen minden újabb munka újabb kísérlet is a már meglévő stílus továbbfejlesztésére. de a kísérlet sosem marad kísérleti fokon, hanem mindig kész műalkotássá érik. Az évek során kiérlelt képek így egy évtizednyi — nyelvben, témában, felismerésben történt — gazdagodás egységes kifejezőjévé állnak össze.

Ha már részekre akarjuk bontani ezt a világot, megtehetjük: egyik oldalon a primér természet élményei vannak túlsúlyban, másikon az a „természet", amiben már felismerhetőn benne van az ember alkotó munkája, rajta az ember kezenyoma.

Az *Üzem* című kép festői nyelven megfogott lényege a huszadik századi, modern nagyüzemnek. Kerekek, tartályok, dugattyúk, fogaskerekek, vezetékek, hatalmas gépek felsejlő formái — de mindez egy gondosan komponált, egységes szerkezetben, amelynek hangulata fedi a Gyár hangulatát. Fémes színekben játszik a kép, fehérekből, kékekből, világoszöldekből bontakozik ki a fémekkel, műanyagokkal, okos szerkezetekkel teli, emberteremtette világ.

Ugyanilyen sűrített felfogásban jelenik meg a *Hőerőmű* is egy másik nagyméretű vásznon. Ez annyiban tér el az elvontabb Üzemtől, hogy itt halványan felidéződnek az emberek figurái is. akik e monstrumot kormányozzák.

Bonyolultabb, absztraháltabb kifejezésben élnek az emberi tartalmak a *Táncszvit* című képen. A sárga-fekete kompozíció szigorú szerkezetében a tánc ritmusa és dinamizmusa jelenik meg a festő nyelvén. A kép egyike a legnagyobb hatású, legjellegzetesebb és legtisztább Bizse-képeknek. Mellé sorolnám az *Útiélmény* ragyogóan megoldott alapgondolatát: itt is a vizuálisan gondolkodó festő szemléletén-élményvilágán átszűrt, elvont valóság jelenik meg. Ahogy az előbbi képen a Tánc lényegét fogja meg a művész, itt az idegen tájak, emberek, az utazás, a száguldás, a világot látás bonyolult, konkrétumoktól, részletektől megtisztított élményét alakítja képpé.

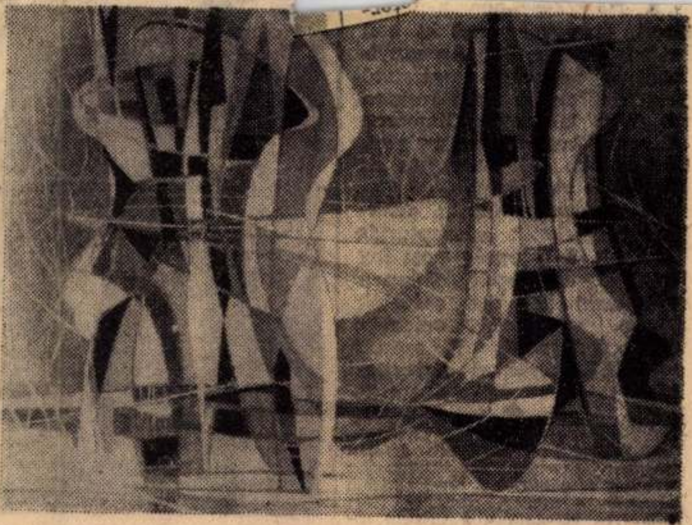

Táncszvit

De akármelyik „tájképét" nézzük, azokon sem érezzük az ember hiányát. Még a címek is, amelyek sokaknál ritkán fogják meg a képek tartalmi lényegét, ezúttal Bizsénél jelzés-értékűek: *Csillogás, Zöldben, Vízparti tükröződés, Vízparti emlék.*

Arról van szó, hogy ezeken az erősen lírai alkatú képeken az ember jelenlétét a szemlélő-alkotó-felfogó ember, vagyis a festő biztosítja. Emlékek, benyomások ezek a tájról, leszűrt lényegek: akár egy tiszta, kék-fehér jég-csillogásról, akár a tenger fénylő kékjén derengő, fát, vasat érzékeltető, hajót jelző barnákról vallanak.

A modern ember, a mában körülnéző, érdeklődő ember világa a Bizse-kiállítás képeiből kibontakozó világ. S jó, hogy a pécsi „iskolát" jellegzetesen képviselő egyik művésznek így, egybegyűjtve láthatja végre munkáit a közönség.

(Hallama)

A ribiszkesekben a lete-
mett, öreg vesszőket ki kell vágni és elégetni. Amennyiben a vesszőkön pajzstetű fertőzés van, akkor Parathion 20 WP; Ultracid; Dimecron 50 szerekkel kell permetezni. E szerek erős mérgek és méhekre veszélyesek.

A ribiszkeleveleken gyakran megjelenik a szeptoriás levélfolt. E betegség most fog fellépni. Megelőzésképpen védekezni kell 0,4 százalék Zineb, vagy 0,25 százalék Orthophaltánnal. E szerek rovarölő szerekkel keverhetők.

◆

— **A Magyar Autóklub** értesíti tagjait, hogy a megnövekedett igények kielégítésére rendszeresen hétfőtől péntekig, naponta tart műszeres vizsgálatot a Citrom utcai garázsban. Előjegyzés a klubirodában, Teréz u. 15. (x)

Halálozás

Fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett nővérünk, nagynénénk, sógornőnk, ÖZV. HERMANN ERNŐNÉ július 17-én elhunyt. Temetése 23-án, szerdán délután fél 2 órakor lesz a pécsi központi temetőben. A gyászoló család.

Mélységes fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett jó férjem, testvérünk, sógorunk, nagybácsink és kedves rokonunk TAKÁCS ISTVÁN hentesmester (Vak Bottyán u. 49.) 66 éves korában rövid szenvedés után hirtelen elhunyt. Temetése július 23-án, szerdán fél 1 órakor lesz a Szent Mihály kápolnából. Gyászoló özvegye és a rokonság.

Ötven szál rózsából csokrot és ötven üveg pezsgőt rendelt egy angol úr és a megrendelést tegnap délelőtt a szigetvári címze thez továbbította a Pécsi Kertészeti és Parképítő Vállalat. A vállalat a FLEUROP nemzetközi virágszolgálat tagja, így a tagállamok bármelyikében a megrendelő kívánságára továbbítják az ajándékot. A pécsiek első alkalommal kaptak ilyen óriáscsokorra megrendelést. A csokor és a külön erre a célra készített fűzkosár természetesen benne az ötven üveg itallal, értéke meghaladja az ötezer forintot. Képünkön: a ritka ajándék-kollekciót állítják össze a Kossuth Lajos utcai 1. sz. virágboltban.

Szokolai felv.

◆

— **A Vízmű** értesíti a lakosságot, hogy július 21-én, hétfőn 7-től 12 óráig a vízszolgáltatás részleges lesz a II. és III. kerületben.

◆

Kötelez
védőolt
kanyar

Az egészsé
most megjele
az úgynevezet
tött oltásokat
kiterjesztette
a gyermekeket —
zott életkorukban
szamárköhögés, tetan
gyermekbénulás, k
gümőkór ellen kell
ban részesíteni. Az o
lezettség a gyerm
ellen a 14., a kanyar
4. életév betöltéséig
miniszter egyben re
az idén ősszel kezdődő
elleni védőoltások m
zéséről és végrehajtás
tóber 6 és 18 között
oltani minden 1968-ban
tett gyermeket, valai
többi három évesnél f
gyermekek közül azoka
ket gyermekkollektívába
doztak és még nem estek át a kanyarón, illetőleg nem kaptak védőoltást.

Az oltás után a gyermekek egy részénél enyhe, kanyaróra emlékeztető tünetek — hőemelkedés vagy kiütés — észlelhetők. Ezek a gyermekek azonban nem betegek, tehát nem kell őket elkülöníteni, de természetesen lázas állapotuknak megfelelően kell őket ellátni.

Az október 6 és 18 között lebonyolítandó oltások után a fennmaradó készletből pótoltásra kerül sor október 27 és november 6 között. Ekkor az előző oltásokból kimaradtakon kívül védőoltásban lehet részesíteni a gyermekkollektívákon kívüli három éven aluli gyermekeket is. Ha pedig a pótoltás után is maradna még oltóanyag készlet, akkor önkéntes jelentkezés alapján — a három évnél idősebb, de hat éven aluli gyermekek is megkaphatják a védőoltást.

A bajai Kertészeti Szakkö-

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs
1969 JÚL 21 ...
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

kút- és talajmec

kivitelezését

rövid átfutási h

esetleg azonnali

★

Megkereséseket a Közmű-Főépítésvezetősége

(Bp. VI., Bajcsy-
címre kérjük.
Telefon: 127-014.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 — 11
JELENKOR

6,—Ft

Bizse János

1021

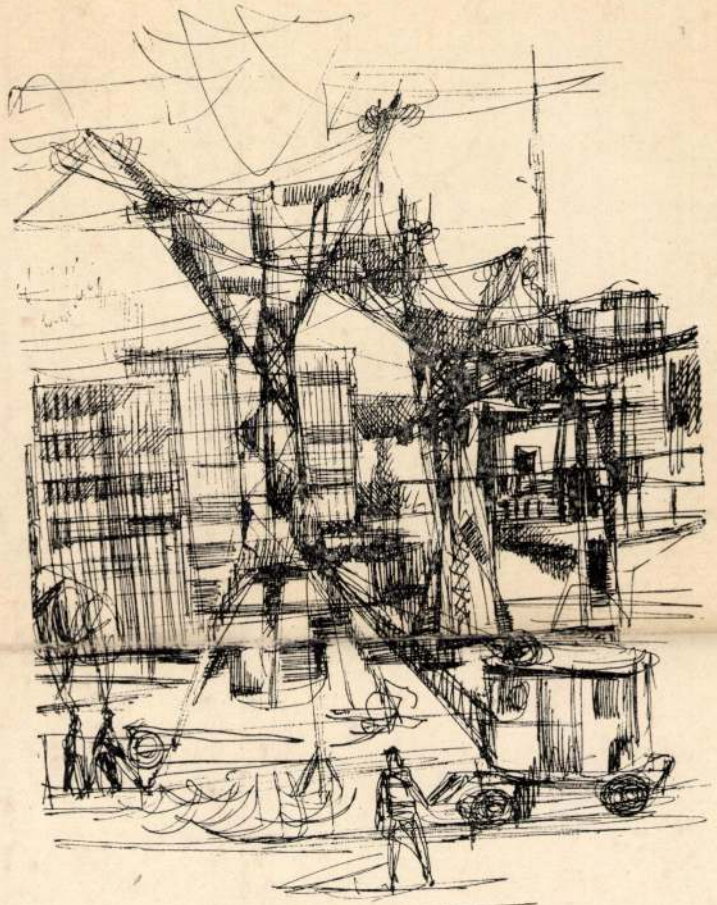

BIZSE JÁNOS rajza

Gyorsbüfék, gyors nők

Az izraeli *Amos Kollek* ugyanúgy eligazodik New York utcáin, mint szereplői ügyes-bajos dolgaiban. Hiteles és hihető életek tárulnak elénk: a kedvesen excentrikus pincérnőé, az újrakezdés lehetőségét fontolgató, de gátlásaival birkózó nyugdíjasé, az írói ambíciókat dédelgető, szoknyabolond taxisofőré és az idegességében dadogó örömlányé. Mindennapos örömeiket és fejfájásaikat, ballépéseiket és görcseiket úgy mutatja be, ahogy azt csak egy közel álló tudja: megértően és némi iróniával vegyes együttérzéssel.

Kollek előző filmjei — a *Sue* és a *Fiona* — hasonlóképpen a nagyváros forgatagában önmagukat és társukat keresők történetei voltak, a különbség most csak annyi, hogy a *Gyorsbüfék, gyors nők* vállaltan elrugaszkodik a valóságtól, s ha nem is látványos hepienddel zárja le hősei történeteit, azzal a — fenntartásokkal fogadható — jó érzéssel hagyjuk ott a mozit, hogy a másfél órája megismert, megkedvelt hősök élete egyenesbe jön.

A meseszövés nem lineáris: ismerősök és ismeretlenek élete keresztezi egymást, hol a háttérben, hol nagyobb súlyt kapva tűnnek fel egymás történeteiben, s szövik egésszé a filmet. Mindehhez New York egyszerre színes és nyomasztó, nonstop kavalkádja adja a hátteret. New York nagy lehetőség és veszélyes csapda: könnyen lehet belőle közhely, tehetséggel azonban minden film meghatározó részévé válhat. Mint most is.

Főszereplő: *Anna Thompson, Jamie Harris, Victor Argo.*

Köves G.

Nyár a Millenárison — Parkavató

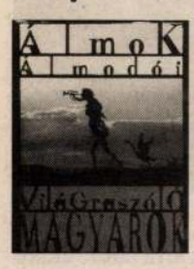

Egy éve sincs, hogy beszámoltunk a volt Ganz-gyár egyes épületeinek robbantással való bontásáról. Mára a helyén kiépült a Millenáris-park, öt focipályányi zöldterülettel. Az átadása utáni első rendezvény — a június 21-i Kerület Napja — alkalmával a II. kerületiek vehették birtokukba a parkot, amely július 6-tól a millenniumi záró rendezvények központi helyszíne lesz. A Parkavató július 6–9-ig tart, melynek rendezvényei ingyenesek, mint ahogy a park és a Zöld Péter-játszótér látogatása is.

Programízelítő:

Július 6, 15.00: Kapunyitás a parkban, *16.00:* Parkszentelő, *17.00:* a Budapest Saxophone Quartet, a Budapesti Cselló Együttes, az Amadinda ütőegyüttes koncertje, Fogadó a Millenárishoz; *17.15:* Térzene, Csík-zenekar, Zenepavilon; *18.00:* „Éljen a magyar" — a Dohnányi Ifjúsági Zenekar koncertje, Szabadtéri Színpad; *19.15:* Térzene: Vujicsics együttes, Zenepavilon; *20.00:* Roy & Ádám-koncert, Fogadó; *21.00:* Körtáncgála balettegyüttesekkel, Szabadtéri Színpad; *21.20:* Hot Jazz Band, Fogadó.

Július 7-én: 10.00: Környei Aliz, Tatros zenekar; *11 órától* családi nap a parkban, *11.00:* Térzene, Zenepavilon; *12.00:* Kórusok műsora, Szabadtéri színpad; *13.00:* Jó ebédhez szól a nóta, Fogadó; *14.30:* Térzene, Zenepavilon; *16.00:* Budapest Ragtime Band, Magyar Dudazenekar, Szabadtéri színpad; *18.00:* Művészstafféta I. — Gregor József, Seregi László, Fogadó; *18.00:* térzene, Zenepavilon; *20.00:* Black II. Black koncert, Szabadtéri Színpad; *20.30:* Művészstafféta II. — Udvaros Dorottya, Dés László, Fogadó.

Július 8-án 10 órától: Régiók napja — Palócföld.

Július 9-én 20.30: Csokonai: Dorottya — Beregszászi Illyés Gyula Színház, Szabadtéri színpad.

A *Nyár a Millenárison* rendezvényeiről részleteket későbbi számainkban olvashatnak.

Budai Napsugár
Nyugdíjas Klub
1024 Keleti Károly u. 22.
Tel.: (06 20) 968-7001

A klubban július 3-án és 10-én 10–12 óra között tartanak ügyeletet. Még lehet jelentkezni a nyári és őszi programokra, be lehet fizetni, illetve részletes tájékoztatás kapható a kirándulásokról, utazásokról.

Rózsadombi Nyugdíjas Klub
1024 Keleti Károly u. 13/b
Tel.: 316-5925
Mindig hívható:
(06 20) 921-6588

Július 5-én, csütörtökön félfogadás nem lesz az átátrafüredi kirándulás miatt (júl. 4–7. között), amelye még van lehetőség bekapcsolódni. Egyébként a csütörtöki napokon továbbra is lesz félfogadás, amelyen az augusztus 27–szeptember 1-ig tartó hatnapos jesolói nyaralásra, valamint a szeptemberi egynapos, az október 8–11 közötti arany Prága és az október 15–18-i Krakkó—Wieliczka kirándulásra jelentkezőket tájékozatják a részletekről.

Könyvtárunk színes folyóiratokkal is várja az olvasni vágyókat; elfogadunk újabb adományokat is. Részletes program a klubirodán kapható.

Hidegkúti Nyugdíjas Klub
1028 Máriaremetei út 37.

Nyár eleji programunkon harminc klubtagunk június 5–11 között Cserkeszőlőn üdült.

A fővárostól 130 km távolságra lévő település Kunszentmárton mellett található, a volt Szinyei-Merse birtokon. A termálvíz kútja 1956-ban létesült, egy olajfúrás eredményeként. A 2300 méter mélységből feltörő 82 fokos gyógyvíz reumatikus, mozgásszervi és nőgyógyászati bántalmak enyhítésére igen kedvező hatású. A település 51 évével az ország legfiatalabbjai közé sorolható. A 2200 főnyi lakosság jövedelmét a termálfürdő és a hozzá kapcsolódó szolgáltatások mellett az intenzív mezőgazdasági művelés biztosítja. 150 hektáron folyik zöldség- és 470 hektáron szőlőművelés.

A helység érdekessége az ízlésesen kiépített fürdő, üzletsor, gyermekparadicsom és látványfürdő mellett a fürdő zárt vízelvezetése, ami egy tavon télennyáron madárvilágot éltet. A tó különleges madara a bakcsó. Este-reggel vonul a vendégsereg nagy örömére.

A település önkormányzati, állami, vállalkozási és Phare-támogatással intenzíven fejlődik, és ezzel példát mutat arra, hogy egy kis település a keleti régióban hogyan tud szorgalmas munkával, előrelátó tervezéssel hozzájárulni a felemelkedéshez.

Sorrento, Capri, Vezúv, Pompei, Amalfi, Róma. 8 éjszaka (utazás csak nappal) szeptember 21–29-ig. Jelentkezés, információ július 31-ig a (06 30) 353-0133-as telefonszámon *Béresné Nagy Ildikó* képviselőnél.

Kiállítások

Bizse János (1920–1981) **emlékkiállítása** a Fény Galériában, a XX. századi klasszikus modern művészet és a mai konkrét művészet galériájában (Moszkva tér 3., I. emelet, tel./fax: 315-0432, (06 30) 984-4002.) megtekinthető július 20-ig.

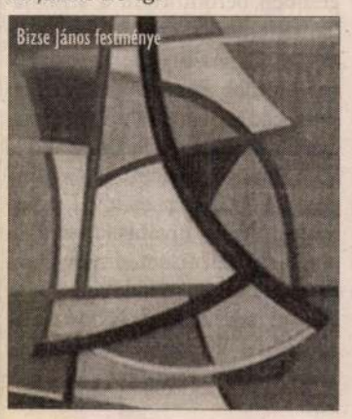
Bizse János festménye

Az **amerikai kortárs képzőművészet** — *Will Bosbyshell, Sarah Carson, Russ La Chanse, Catha J. Deak, Goro Hasegawa, Michelle Lance, Allegra Marquart, Hilary Mason, J. Mehaffey, Aleksandr Niestroj, Sally Kim Strom, Sandra C. Vista, Robin Wassong, Wendy White — szobrok, festmények fotók* című kiállítását július 20-ig tekinthetik meg, keddtől péntekig 13–18, szombaton 10–14 óra között.

Tervezőszerkesztő és tipográfus hallgatók vizsgamunkáiból nyílt kiállítás június 21-én a Gutenberg Művelődési Otthonban. A lap- és reklámtervekből, valamint grafikákból álló kiállítás *július végéig* tekinthető meg munkanapokon, 8–20 óra között (1085 Kölcsey u. 2.).

A vándorszínész

Egy időben állandó vándorlás volt az élete. Nem a vére hajtotta, a körülmények hozták, hogy megjárta az ország számos színházát. Igazságkereső volt, aki mindig kiállt színésztársaiért, a színházért, egy-egy színdarab eredeti értelmezéséért — s ezért időnként megorroltak rá. A Felvidékről származó, gyermekkora óta kerületünkben élő Horváth Sándor színművész a politikába sem a maga, hanem a mások érdekei miatt vágott bele.

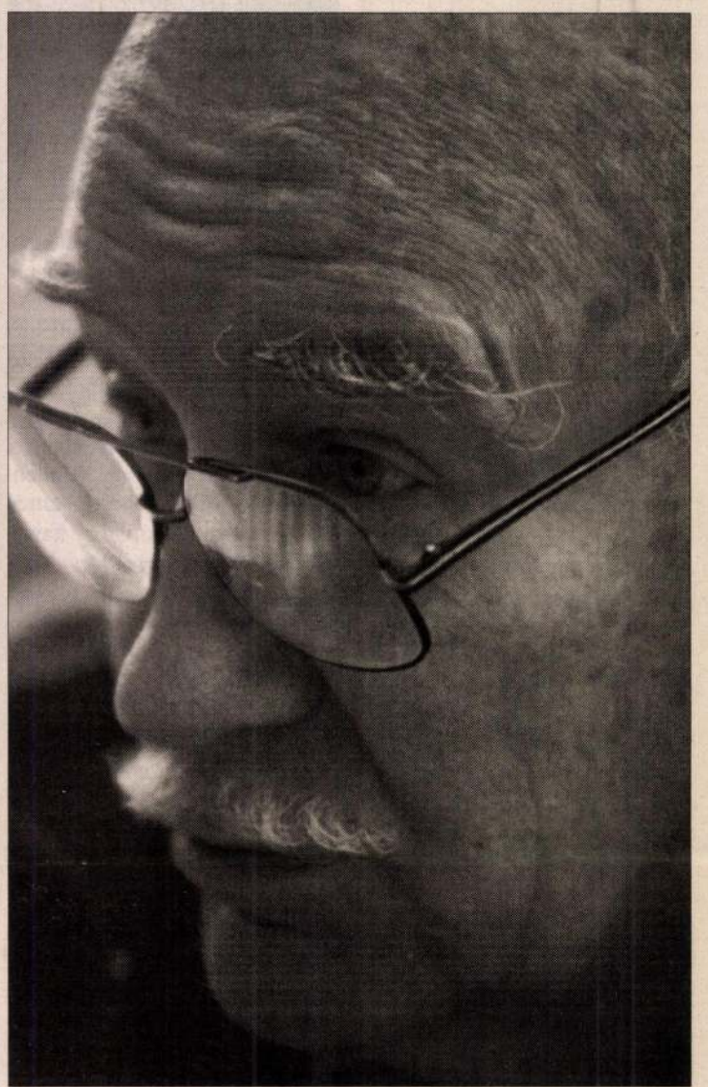

— Apám nagyon szigorú, de nagyon tisztességes ember volt, aki mindig csak a saját erejére támaszkodott. Iszonyatos akaraterővel és teherbíró képességgel dolgozta végig az életét. Kicsi korunktól kezdve kőkeményen bevont minket a munkába. Pontosan tudta, hogy egy hétéves gyereknek milyen elfoglaltságot tehet kötelezővé, amivel megteremti benne azokat a tulajdonságokat és belső kényszert, hogy részt kell venni a családi erőfeszítésben. A halálában mutatkozott meg igazán az, ahogy leélte az életét. Amikor kilencvenéves korában rádöbbent arra, hogy már nem tudja úgy végezni a munkát, mint ahogy egész életében tette, feladta. Nem kelt fel az ágyból, anyám hordta be neki az ételt. Aztán már nem is evett. Meg akart halni, úgy érezte, nincs már értelme az életének. Hát, ilyen tanítást kaptam én tőle.

A Felvidéken született, s gyermek volt, amikor a családja Budapestre költözött. Milyen volt az újrakezdés a fővárosban?

Amikor apám látta, hogy újra vissza fog jönni a csehszlovák éra, és nincs jövője a Felvidéken a magyar ambícióknak, felrakott minket egy teherautóra, és felköltöztünk Budapestre. Elölről kezdett mindent. Később pedig egyedül küszködte végig a család azt az időt, amit apám hadifogságban töltött. Hazatérte után következett az államosítás, nem akármilyen trükkökkel. Apámnak akkoriban volt egy szerb vendéglője a Fillér utca tetején. Az iskolás öcsémnek a Széna téri piacon az egyik eladó — akiről később kiderült, hogy az ÁVO embere volt — szólt, hogy olcsó zsírt lehet kapni, vigyen fel egy ládával. Öcsém megvette, felhozta, anyám leolvasztotta, elrakta. Egy hét múlva az ÁVO-s rendőrség megkeresett minket, és rákérdeztek, hogy honnan van a zsír. Hiábavaló volt a színtiszta igazság elmondása, kész váddal jöttek: a zsírt a vágóhídról loptuk. Az öcsém több hónapra Budapesten, apám teljes vagyonelkobzás mellett évekre az inotai börtönben raboskodott. Egy vendéglős egy bödön zsír miatt.

Ilyen családi előélettel egy volt maszek fia hogy kerülhetett mégis a színművészeti főiskolára?

Nem volt egyszerű eset. A sikeres felvételi után egyszer csak olvasom az újságban, hogy a Színművészeti Főiskolán elkezdődött a tanítás. Fogtam magam, s elmentem a régi Nemzeti Színházba Gellért Endréhez, mert ő vett fel engem. Mikor elpanaszoltam neki, hogy nem kaptam értesítést az iskolakezdésről, elvitt a főiskolára, előrekerestette a felvételi papírjaimat és kijelentette, hogy ezt a gyereket én vettem fel, és itt van a helye a főiskolán. Később még az a szégyen is megesett velem, hogy amikor az egyik tanítványnak ellopták a pénzét a gólyabálon, két nap múlva beidéztek a rendőrségre. Ott arról faggatott egy nyomozó, hová tettem a négyszáz forintot. Amikor látta, hogy mennyire feldühödtem a gyanúsításon, elém tolta a feljelentést. Mint a volt „börtöntöltelék" fiát, engem jelentett fel az igazgató a lopásért. Első mérgemben berontottam a szobájába, de szerencsémre nem találtam ott. Azért szerencsémre, mert utóbb Felföldi Fifi, aki tanársegéd volt a főiskolán, elmagyarázta nekem: „Te katonaköteles ember vagy. Ha most összerúgod a port az igazgatóval, másnap kirúg. Se hivatásod, se állásod, se pénzkereseted nem lesz, és akkor nem tudod támogatni édesanyádékat sem. Nyeld le, és akkor te győztél." Igaza volt. Kénytelen voltam lenyelni a békát.

A keményen dolgozó és kemény elvárásokhoz szokott édesapja mit szólt a pályaválasztásához, ahhoz, hogy a fiából „komédiás" lett?

Be voltak határolva a lehetőségeim, hogy hol tanulhatok tovább. A Fradi elsőosztályú kézilabdacsapatában játszottam, s onnan jött az ötlet, hogy talán a Testnevelési Főiskolára sikerül bekerülnöm. Közben az egyik jó barátom nógatni kezdett, hogy jelentkezzünk a színművészetire. Engem azonnal felvettek, neki viszont nem sikerült. Édesapám nem igazán örült a hírnek. Annak idején sok színész járt a vendéglőjébe mulatni, akiket léhűtő, komolytalan embereknek tartott. Jó pár évvel később, amikor sok filmben játszottam már, és édesanyám hívta a tévé elé, hogy nézze meg a fiát, visszamorgott: „Mit nézzem, látom én őt eleget." De azért tudom azt, hogy amikor kint dolgozott a kertben, s beszóltak neki az arra járók, akkor azok a köszönések a színész fia apjának is szóltak. És azt is tudom, hogy ez jólesett neki. Valami olyasmit olvastam le az arcáról, hogy „jól van, na, mégiscsak lett valami ebből a gyerekből".

Egészen fiatal korában egy novellapályázatot is megnyert. Csak ifjonti próbálkozás volt?

Amikor édesapám hadifogságban volt, úgy próbáltuk a kenyérre valót megkeresni, ahogy tudtuk. Lejártunk a pontonhídhoz demizsonokkal ivóvízzel, és 50 fillérért árultunk egy pohárral, aminek a nyári melegben nagy keletje volt. Máskor ibolyát szedtünk az erdőben, és az utcán eladtuk. Később vettem egy pár nyulat, és belefogtam a nyúltenyésztésbe.

Nos, arra az országos középiskolai novellapályázatra annak a történetét írtam meg, ahogy kö-

MDK

Bizse János, festöm.

Kerti munkásnök.	olk.
Pihenök.	"
Naplemente.	"

M.Képzöm.-k Szab.Szerv.pécsi csoportja. lc.-ik csop. kiáll. és Medveczky Jenö gyüjt.kiáll. -a. 1946 máj.19, Vigyázó Szem. Pécs. 1946.máj.18-23. Kat.a lapban.

mak

Bizse Janos

nagear

Jelenkor 1963 1.sz 4, 61, 83.l

MDK

Bizse János, festöm.

Hidépitök. Olf.

Magy.Képzöm.-kSzabad Szervezete pécsi csoportja.
5o. kiáll. 1949 jan.9.-febr.9. Kat. /Irott./

MDK

Bizse János, festöm.

Csendélet.	olf.
Kora tavasz.	"
Dombok.	"

Baranya vm. Muzeum.- A M. Képzöm.-k Szab. Szervezete .Péc XX. tav. csop. kiáll. 1947. márc. 11.-~~X~~ 19.-ig. Kat.

MDK

Bizse János, festöm.

Fények a hegyoldalon. Olf.
Kompozició. "
Pécsi utcarészlet. "

Pécs. - M.Képzöm.-k Szab.Szervezete pécsi csoportja.
XVIII.kiáll. IV.öszi csop.kiáll. Kat. 1946 nov.lo.-24.

Bizse János

A Magyar Képzőművészek Szövetségének közgyűlésén vesz részt.

Dunántúli Napló 1966. ápr. 9.

MDK.

Bizse János

Kiállitási kritika

Dunántuli Napló 1966 ápr.14.lap 3-

MDK.

Bizse János

Művészetpolitikai vonatkozások

Dunántuli Napló 1966 ápr. ~~17.~~ 12

Bizse János festő

Szöveryben említett művek:

Utiélmény
Vizpartti tükröződés
Zöldben

Zalai Kiskap 1966. máj 5

Bizse János

MDK

Szerepelt a /Baranya megyei/ ösztöndijasok kiállitásán.

"Kokszmü"
"Épitkezés"
"Szerelés"
"Üzemben"

Bertha Bulcsu: Ösztöndijas képzőművészek kiállitása.
Dunántuli Napló: 1963 máj. 12.

MDK

Bizse János

Ipari téma, a város és a Balaton foglalkoztatja.

egy Fényképrepr: B.J. az emberés az üzem kapcsolatáról beszél.

Bertha Bulcsu: Pécsi Mütermekben.
Dunántuli Napló 1963 aug. 19.

MDK

Bizse János

Élménygyűjtés céljából egy hónapos ösztöndíjban részesítette őt a Baranya megyei Tanács, a Pécs nj. városi Tanács és a Szakszervezetek Megyei Tanácsa.

A pécsi és Pécs környéki üzemekbe látogat az ösztöndíj ideje alatt.

—: Tíz író és tíz képzőművész kapott az idén művészeti ösztöndíjat.

Dunántúli Napló, 1962. jul. 26.

MDK

Bizse János

Szerepelt a pécsi festők "Balaton " című kiállitásán a pécsi Képcsarnokban.

--: Pécsi Festők kiállitása a Képcsarnokban. Dunántuli Napló. 1963 okt. 2.

Bizse János MDK

Szerepelt a kiállitáson

"Ipari táj"
"Kompzició"

—: A dunántuli képzőművészek első közös kiállitásáról.

FEJÉRMEGYEI HIRLAP. 1958. szept. 24.

Bizse János

Képvásárlónk a képzőművészeti kiállításon.
Gádor Emil.

Dunántúli Napló
Pécs
1956. május 27.

MDK

Bizse János

Résztvett az 1957-es őszi ~~X~~ tárlaton Pécsett.

"Őszi dombok"
"Mecsek alja"

-di-: Gondolatok az őszi tárlaton. DUNÁNTULI NAPLO
1957.nov.21. /Ly/

MDK

Bizse János, festö

Kompozició I. Olaj.
Kompozició II. "

Műcsarnok. -Tavaszi Tárlat.1957. Kat. 8.1.

MDK

Bizse János, gimn. IIIb o.tan.

Kosár rózsa, of.

Mezei pipacs, of.

Csendélet, of.

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. Pécs, 1934. máj.

1. 1.

MDK

Bizse János, gimn. IIIs o.tan.
Pécs

Erdőrészlet, of.

Bernáthegyi kutya, of.

Piros rózsa, of.

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. Pécs, 1934. máj.

1. l.

MDK

Bizse János, festö

Havas udvar. Olf.

Föv.Kpt.- MKSzSz.-II.Szabad Nemz. Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.6. Ka/t.
7.1.

Bizse János MDK

A Pécsett és Siklóson megnyilt országos képző-művészeti főiska kiállitáson szerepelt.

pécsi "Városképe"

Dr. Végvári Lajos: Pécsi képzőművészek a képző-művészeti kiállitáson.

DUNÁNTULI NAPLO, Pécs. 1956. máj. 9.

MDK

Bizse János

Hubertus püspök, t.

Füzfasor, v.

Akt a müteremben, o.

Képzőm. Főisk. Ifj. körének karácsonyi kiáll. 1943.

„Töltsön egy estét műteremben!"

Pécsett a Hazafias Népfront kezdeményezésére s a városi bizottság rendezésében a múlt télen kezdték meg a pécsi képzőművészek műtermének csoportos látogatását azok az érdeklődők, akik közelebbről akartak megismerkedni az alkotás műhelytitkaival. *Szabó* Gyula muzeológus szervezte meg az érdekes találkozókat, amelyek során a műtermekbe befogadóképességük szerint 10—15 főnyi csoportok, értelmiségiek és munkások látogattak el.

Minden csoporttal egy művészettörténész is felkereste a műtermet s röviden ismertette a művész munkásságát, jellegzetességeit, a művész pedig igyekezett a laikus nézők kérdéseire válaszolva megmagyarázni művészi szemléletét, képeinek mondanivalóját, az alkotás meghitt fogásait. Az első látogatás színhelye *Simon* Béla festőművésznek szólt, akinek műtermét a padlótól a mennyezetig vörös drapériák borítják. Simon Béla elmondotta látogatóinak, hogy a vörös szín számára elengedhetetlen kelléke az alkotásnak, a vörös környezet és háttér kelti fel alkotó kedvét.

A műteremlátogatók rendezői úgy állították össze a műteremben töltött szerda-esték sorrendjét, hogy a hagyományos eszközökkel dolgozó festőktől kedve a legmodernebbekig mutassák be a művészi alkotás útját. Így kerültek el *Bizse* János absztrakt festőművészhez, akinek legfrissebb alkotása előtt bizonyos zavarral álltak meg a kezdő műértők és feltették a kérdést, mit ábrázol a számukra érthetetlen kép? A festő megfordította a kérdést:

— Mondják el önök, mit olvasnak ki a képből?

Kiderült, hogy a kép egy csónakkikötőt ábrázol. Az absztrakt mű körül heves vita alakult ki, amelynek során a műteremlátogatók megismerkedtek különböző művészi irányzatokkal.

— A Hazafias Népfront kezdeményezése — mondotta Szabó Gyula muzeológus —, kibontakozóban van. A nagy érdeklődésre való tekintettel több csoport látogatását szervezzük.

ván bécsi magyar követ l…
retében megtekintett…
gyar pavilont…
nagy látog…
a pavilont…
csaknem …
tó kereste…

— Hatna… konferencia kez… Osztrák—Magyar … utolsó két évtizedén… lémáiról hétfőn a Mag… dományos Akadémián. … ferenciát, amelyen külföld… dósok is nagy számban ve… nek részt, Molnár Erik akad… mikus nyitotta meg, majd megkezdték a monarchia nemzetközi helyzetének megvitatását.

— Otthon és divat címmel magyar kiállítás nyílik Oslóban május 5-én. Naponta divatbemutató és filmvetítés teszi majd teljessé a magyar kiállítást, amelyet Oslóban magyar héttel kötnek össze.

— Csehszlovák tsz-parasztok 40 tagú küldöttsége érkezett 3 napos látogatásra Somogyba.

— **NDK híradástechnikai alkatrész-kiállítás** nyílt Budapesten, a Középgépipari Készletező és Kereskedelmi Vállalat XIII., Alig utcai helyiségében. A kiállítás alkalmával a német szakemberek több szakelőadást tartanak.

— Építőgép-bemutatókat rendeznek hazánkban, a budapesti nemzetközi vásáron kiállító svéd cégek, a vásárt megelőzően. Hétfőn Debrecen-

MAGYAR NEMZET
Budapest, V., Pecöfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
SAJTÓFIGYELŐ
Magyar Hírlapok

1964 MÁJ …

…ító
…ntúli
…yászcsa-
…szerelése-
…ket
…yeztetett bá-

…MÁSZTA AZ EIF-…ORNYOT — amely má…-án lesz 75 éves — va…rnap három francia és egy angol alpinista. Eddigi teljesítményeik között van a Himalája, az Aconcagua és a Mont Blanc megmászása.

— A HELYSZÍNEN MEGHALT Sztellik István 53 éves tápiószentmártoni lakos, miután a Keleti pályaudvar külső, egyes számú vágányáról kiinduló hatvani személyvonatról leugrott és a vonat kerekei alá került.

— Új zátony van születőben a Duna mohácsi szakaszán. A mohácsi halászok, mivel környékén jó a halfogás, az eddig névtelen szigetecskét Csoda-Zátonynak nevezték el.

— Gyermekkocsiba rohant motorkerékpárral Hegedüs Sándor 18 éves püspökladányi lakos hétfőn, a község belterületén. Hegedüs, akinek nem volt jogosítványa, felült bátyja motorkerékpárjára és az utcákon motorozott. Az egyik útkereszteződésnél rohant bele

Bizse Janos MDK

szerepelt a Képcsarnok Vállalat Kossuth Lajos üzletében rendezett kiállitáson.

--:Pécsi és Baranya megyei képzőművészek kiállitása.
Dunántuli Napló 1964. máj. 30.

Bizse János MDK

szerepelt a kiállitáson.

B.B.: Megnyilt a baranyai képzőművészek kiállitása Siklóson.

Dunántuli Napló 1964 jun. 14.

Bizse János

Pécs város 1956-ban képet vásárolt tőle.

Pécs város Tan.VB.Művelődési oszt. irattára.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti élete vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányok.Bp.1960.221-250.l.
247.l.

M.D.K.

Bizse János
festő

Tanműhely" c. képe, melyet
"Martyn Ferenccel készített
5000 forintos jutalomban részesült.

Bizse János festő MDh.

Málomi völgy, Kökény felé, Falú túle, Rókus domb, Zsennyei hajnal, Nyarfák, Havas város c. műveit említi.

Debitzky István: Bizse János Képki állítása" i Dunántúli Napló. 1954. XI. évf. márc. 31. 4. l.

Bizse János festő

Fényképszóla.

Debitzky J.: „Képzőművészeink a virágzó kultúráért"

Dunántúli Napló. 1954. XI évf. márc 7. 6. l.

Bíró János

Neve megemlítve.

Kelle Sándor: „Pécs képzőművészeti élete"

Dunántúli Napló. 1954. V. évf. szept. 12. 6. l.

Bizse János

Nemzeti Szalonban közös tárlat.

Emlitve.

Jelenkor, 1965. 5. sz. 450. l.

M.D.K.

Bizse János

Marty Ferenc tanitványa

Müve a kiállitáson
Tánc-szvit
Házfalak a napsütésben

Láncz Sándor: A dél-Dunántuli képzőművészek kiállitásáról
Somogy megyei Néplap 1965. febr. 28.

MDK.

Bizse János

Müveinek dijazásáról

Jelenkor 1966 jan.p .38.

Bizse János festő

M.D.K.

Művei a kiállitáson

Tánc-szvit
Házfalak napsütésben

Martyn Ferenc tanitványa

Láncz Sándor: A Dél-Dunántuli képzőművészek kiállitásáról

Somogy megyei Hirlap 1965. febr. 28.

M.D.K.

Bizse János

Képzőművész.

1961–1962-ben alkotói ösztöndíjban részesült

Iskolai oktatómunkája a Művészeti Gimnáziumhoz kapcsolódik, az ötvös és lakatosmesterséghez.

1960-ban pályázattal egybekötött tárlaton I. díjjal tüntették ki

Jelenkor, 1965. 6. sz. 544. old. –
546 old.

MDK.

Bizse János

A paksi müvészésztelepen vendégeskedett

Tolnamegyei Népujság 1965 juli.8.lap -

MDK.

Bizse János

Ex Libris kiállitáson szerepelt Kaposváron

Dunántuli Napló 1965.ápr.3o.lap -

Bizse János M.D.K.

Művei kiállitva a Zsolnay Házban

Dunántuli Napló 1965. márc. 7.

Bíró János.

A Baranyamegyei Képzőművészek kiállításán közreműködött.

Délmagyarországi Napló, (Pécs) 1952. Szept. 21.

Bizse János.

1962-ben az újmecsekaljai legénynállásban készített mozaikot.

1963-ban ítélték meg a „Művészeti díj" II. díját.

Falfestmény kivitelezésére kapott megbízást a Köztársaság-téri új óvoda belső díszítésére.

1964 Nov.-ben a pécsi bányákban készült alkotásaiból kiállítás nyílt

Jelenkor, 1965. 6. sz. 545. old. - 547 old.

Bizse János festő

Szövegben említett mű: Utazási emlék

Dél-dunántúli művészek
kiállítása Pécsett
Pernyeczky Géza

1966. ápr. 13. Magyar Nemzet

mdk

Bisse Lajos

művei gyárak és üzemek világát ábrázolják. „Üzemben" c. kompozíciója, „Kokszemű", „Építkezés", „Szerelés" stb c. képei.

Berlla Bulcsu: Ötszörös díjas művészek kiállítása Párizsban.

Jelenkor 1963. 6 sz. 560,561.l

Bizse János MDK

Szerepelt a pécsi Hazafias Népfront nagyterében rendezett kiállításon.

Bányászai

--: Ösztöndíjas képzőművészek kiállítása.

DUNÁNTULI NAPLÓ. 1962. ápr. 4.

Bizsa János

MDK

Csendélet, olf.
Utca, olf.
Nyári táj, olf.

Magy. Képzőm. Szabadszervezete Pécsi Csoportja
XXV. kiáll. 1947. szeptemb.

MDK

Bizse János, festöm.

Hubertus püspök.	Temp.
Füzfasor.	Vf.
Akt a müteremben.	Olf.

Az Omk.Képz.Főisk. Ifj. Körének kar.kiáll. 1943.
Kat.

MDK

Bizse János

1948 emlékezete, of.

Forradalom, of.

Pécsi kiáll. 1948 márc.

BIZSE JÁNOS
festőművész

a jól végzett munka elég
dett hangulatában beszél:
— Most fejeztem be a nag
mozaik kompozíciómat, és a
Szabadság téri óvoda falképét.
A nyáron szeretném folytatni
a múlt évi témakörömet,
melyben a munka, gyár, em-
ber és általában az ipar volt
hangsúlyos. De az idén *már*
mélyíteni szeretném, jobban
felszínrehozni a lényeget,
ugyanakkor frissebben, eleve-
nebben, korszerűbben megol-
oldani a vásznon. Tehát fes-
tek és rajzolok, ha módom
lesz rá, akkor a Balaton men-

Esti Pécsi Napló
1462 jun. 28

...veikről

...lkép — Uj dráma

...tén is, mert a Balaton látvá-
nya minden évben vonz.
— Más terület?
— Gondolatban foglalkoztat
a kovácsoltvas is... Él ben-
nem néhány téma, amit a k...
zel jövőben szeretn...
zolni. Persze ...
gal e...

...sok
...mozdulása
...szkvai leszerelési
...kongresszusra

Indiából és Braziliából ugyan-
csak száz tagúnál nagyobb
küldöttségek utaznak Moszk-
vába. Nagy-Britanniából szin-
tén majdnem száz küldöttet és
megfigyelőt várnak.
A Szakszervezeti Világszö-
vetség, a Nemzetközi Vörös-
kereszt, a Demokratikus Ifjú-
sági Világszövetség, a Nemzet
közi Demokratikus ...

THIERY ÁRPÁD

író

is elvégzett munkájáról szá-
mol be elsőször:

— Kiadásra vár az „*Utolsó ház*” című kisregényem, amit a közelmúltban fejeztem be. Témája az emberi alkotószándék és akaraterő mai példázata... Ugyancsak most fejeztem be „*Sivatag Európában*” című rádiójátékomat, amelyet a tervek szerint a jövő hónapban sugároz a Pécsi Rádió. Időközben *novellákat is írtam*, egyiket, mely a szerelmi élet mai problémáival és konfliktusaival foglalkozik, a Jelenkor közli a következő számában.

Új terved?

— A nyár nagy részét az új *drámám* átdolgozására fordítom, a nyár végén pedig a baranyai németekről szóló regényemet szeretném elkezdeni. Ennek kapcsán Ausztriába is utazom, mivel az anyaggyűjtés szálai oda is elvezetnek. S végül szeretnék pihenni is, mert ebben az évben sokat dolgoztam — mondta Thiery Árpád.

Bertha Bulcsu

CSÜTÖR

MDK

Bizse János, Pécs, Baranya m.

Városrész olaj

A vidéken élő képzőművészek kiállítása.
1954.nov.20 - dec.4-ig.Ernst Múzeum. 7.1.

Mdk

Bózse Janós és Martyn Ferenc
közös műve

Tanmutatyben e.

Jelenkor, 1960. 2 sz. 97. l. eloft
Műmelléklet

mlk.

Bizse János

sgraffitőtero

reprodukció

Jelenkor, 1958 Pécs 3.12 10. l

Bizse János

MDK

Ez évben másodízben hirdetett ösztöndijas pályázaton kilenc társával együtt elnyerte az SZMT, a Pécs Városi Tanács és A Baranya megyei Tanács művészeti ösztöndiját.

ESTI PÉCSI NAPLO 1962. jul. 26.

Bizse János rajza

az újonc Szentlőrinci SK ellen sem kellett volna megelégedni a bagatell 7:0-és eredménnyel. Hiába a tavaszi-téli bajnoki rendszertől se várhatunk csodákat...

Czibulka Mihály a PVSK edzője kijelentette, hogy nem változtat a csapat összeállításán. A Balokányi fedett sportcsarnokban a vasárnapi nemzetközi tornaviadalon négyezer néző vett részt. Még egy kiri olvastam a Balokányról. Az erőműből érkező melegvíz csatornajavítása miatt egyébként télen nyáron termálhőmérsékletű versenyuszoda három napig bezárja kapuit. Ezek után már természetesnek tűnt az a kír is, hogy a Misina tetőt műanyag siugrósáncon május 30-án lesz az utolsó idényzáró verseny. A műanyagtetővel be borított szabadtéri színpad kora tavasztól késő őszig lehetőséget nyújt a város NB I-es ökölvívó csapatának, hogy végre megfelelően el tudja helyezni a nézőközönséget. A létesítmény torna, birkózó, röplabda, teremkézilabda, kosárlabda mérkőzések játszására is alkalmas lesz. Na végre!

— Pardon uram — szólított meg ekkor egy ismeretlen. — Nem tetszik tudni, hogy mikor nyit a Dzsámi minarettje.

— Az kérem a Kórház téten van — készségeskedtem, — az [illegible] mindenütt kettesével sorban álltak az emberek. A tanácsház előtt egyébként — ez az egy nem változott —, hosszú autósor állt. A soffőrök között felfedeztem egy ismerőst.

— Delegáció ugye?

— Finnek. — A városi és a megyei tanács közös vendégei. Most jöttek a képtárból. Délután a Káptalan utcai múzeumsort tekintik meg. Amióta egy helyre csoportosították a múzeumokat, szívesebben megnézik a vendégek, nem kell annyit kóválygni a városban.

Az Állami Áruház kirakatában nagy plakát hirdette: — Most vegyen olajkályhát, Munkácsy TV-t! 6—18 havi részletre is. Az üzletben három eladó is közrefogott.

— Tessék csak elvinni. Tíz napig minden vételkényszer nélkül kipróbálhatja otthon.

Eszembejutott, a karácsonyra kapott kesztyű. Amint az ajándékokkal történni szokott — egy számmal kisebb.

— Kicserélhetném — kérdeztem.

RÉGI SZÁLLO

„Volt egyszer egy zongorista, sápadt és sovány", az akkori idők ezen népszerű slágerét senki sem [illegible]

Sajnos csak három napig dolgozott majdnem éhbérért abban az újpesti lebujban,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI PÉCSI NAPLÓ

Bizse János

1963 ÁPR 3

1021

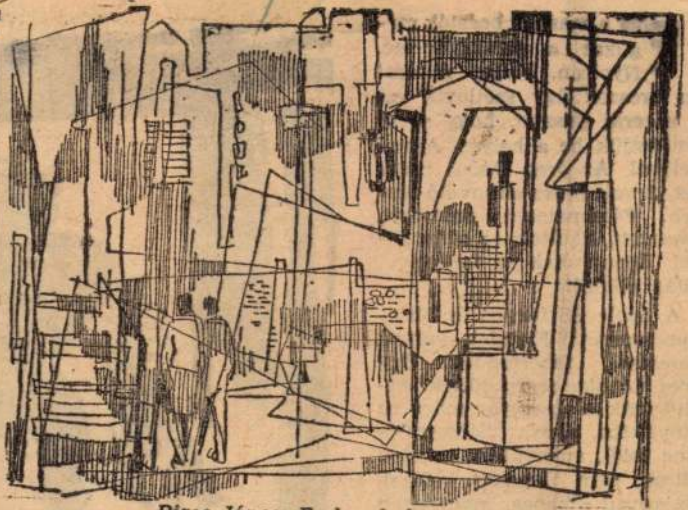

Bizse János: Emberek és az utca

Magyar Hirdető
SAJTÓNYELVŰ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI PÉCSI NAPLÓ

Ezek a m
gukat a szeszgyár elé. Nyolcan. Világ állatai! Az oroszok úgy szétlövik ezt a kóceráj pusztát, hogy sóval hinthetjük be a helyét. Aknavetővel. Az öreg *Dobos* tudta ezt, ő volt orosz aknavető-tűzben. Félelmetesen pattogott, recsegett, sikoltott az egész világ. Eppen csak ez kellett..! világ állatai!

A nyolc SS fürgén és biztosan mozgott. Fiatalok voltak, karcsúak, fehérfogúak. Egy öreg *Lindhauseren* jöttek, beállították a szeszgyár mögé az úthajlatba, ahova Sárszentlőrinc felől, amerről az oroszok jöttek, nem lehetett belátni. Ha szorul a kapca, nyugodtan visszavonulhatnak *Simontornya* felé, azon az úton semmitől sem kell tartani, mert

Bizse János
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

JELENKOR

1966 — 2

1021

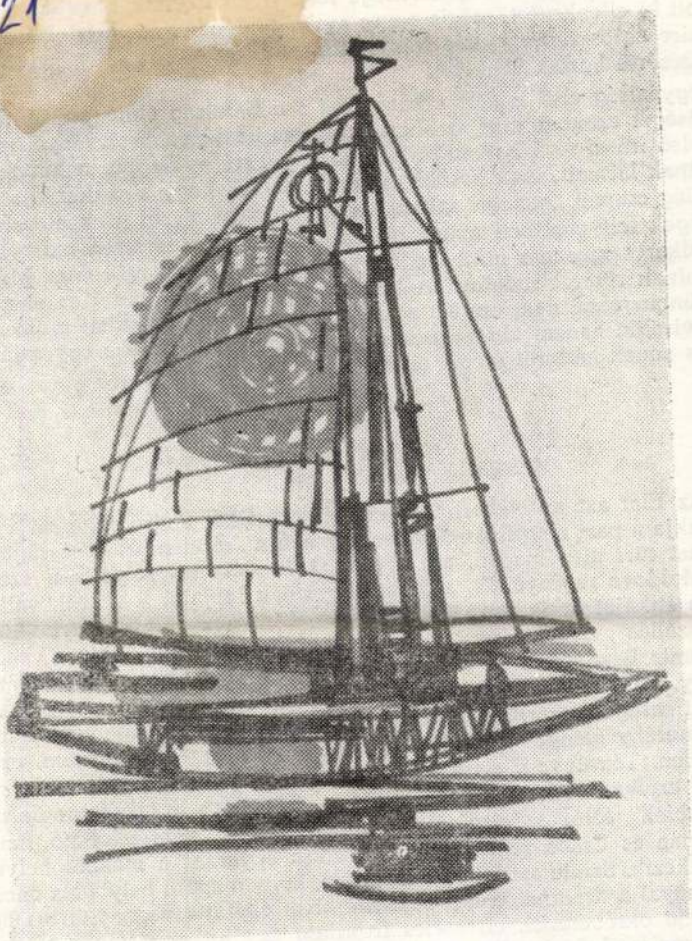

BIZSE JÁNOS rajza

nyes generáció, melyhez Sán ú,
és Moldova György is tartoz ka
magát előre mai rangja s né n
suk váltott ki ellenkezést, mé y
mélységeire és összefüggéseir ló
gek érkezéséről hoztak üzenet gy

Az egyéniség első színeit
az egyéniséget azonban már a: keverte,
dova is első írásai – a *Kalina Pál*, az *Ördög Feri* – alapján a külváros vallo
krónikásának látszott, csak később ismerhettük fel, hogy a szülőföld s a környe
megélt világ csupán „punctus saliens" a számára, amelyről titokzatosabb magas
és mélységek felé röpítheti magát. Moldova külvárosa egészen más világ, min
sánszky pikareszkje, más mint Gelléri „tündéri" otthona, más mint Mándy Iv
lódó sorsainak sivár birodalma. A külváros „jellegzetes" hősei és életfoltjai m
gen nem önmagukat, nem csupán egy réteg vagy egy társadalmi miliő sorsát és
gását képviselik, hanem tágabb összefüggésekbe rendeződtek: egy sajátosan m
hőstípust s ennek hátterét idézik elénk.

2.

„. . . az Élet azt az embert, aki ellenállás nélkül sodródik, nem viszi ma
hanem lerakja a part menti piszokba: egy megunt szerelembe, házasságba, körn
be. Csak azt tűri meg magán, aki a dolgok természetes folyásával szembeszá
mondják Moldova regényének, a *Sötét angyal*nak lapjain. E szavak vallomást s
nek: az író etikáját öntik formába. Valóban: Moldova hőseinek erkölcse s léle
a „szembeszállás", ennek parancsára cselekszik Mandarin, a híres vagány, ép
mint Ljubomir Bezdomen, az „idegen bajnok", Smidt Flórián, a *Magányos pa*
hőse éppúgy, mint Válent Csaba, a *Sötét angyalé*. Ez az erkölcs és ez az alkat ö
kielégíthetetlenségből származik, képviselői teljesebb életre, mélyebb humánumr
várganak, morális igényességük lázítja őket a valóság – történelem, erkölcs, t
dalom – ellen. Törvényeik elszántságot, férfias helytállást követelnek, sőt által
a felesleges erőfeszítések dacos vállalását is. Éppen ez az akaratos önfejűség e
őket a „többiek" fölé: az első írás Kalina Páljának izomszakasztó fizikai tel
ménye, Flórián és Csaba reménytelen kitartása egyaránt a makacs helytállás e
cséből következik. Szinte azt lehetne mondani, hogy maga a helytállás öncélú élet
alkot. Arkangyal a *Szentháromság pusztulásá*ban egyfajta vagány-virtus hőse, Fl
és Csaba 1956 októberének ellentétes frontjain tart ki, az *Esték a téren* Hamm
magára hagyva is elvégzi vállalt feladatát. Általában nem is eszményeik kényszе
őket közös táborba, hiszen gyakran helyezkednek el a barrikád ellentétes old

A KÉPCSARNOK VÁLLALAT MEGHÍVJA ÖNT

BIZSE JÁNOS

KOLBE MIHÁLY

LANTOS FERENC

MARTYN FERENC

SIMON BÉLA

SOLTRA ELEMÉR

GRAFIKÁIBÓL RENDEZETT BEMUTATÓJÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1966. OKTÓBER 5-ÉN, SZERDÁN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND

SARKADINÉ HÁRS ÉVA MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

DÜRER TEREM, BUDAPEST V., BAJCSY-ZSILINSZKY ÚT 52.

F.K.: KÖTELES ISTVÁN

KOSSUTH NYOMDA

Böse Jaines

Bizse János

Bizse János: Sgraffito a pécsi Szabadság téri óvodához – Sgraffite pour la maternelle de la Place Szabadság à Pécs
Сграффито для детского сада на площади Свободы в Пече

Decemberben Bernáth Aurél a debreceni Medgyessy-szalonban állított ki: külföldi utazásaira emlékező új akvarelljeivel ismer-

desekre: I. 1963 év végéig [illegible] a városi képtár, melyet társadalmi segítséggel kell elindítani és 1964-től évi 50.000 fo-

pihenőnek szánt időben alkotói világát mély művészi élményekkel gazdagította annak az országnak a bejárása, mely monumentális festészeti hagyományaival már korábban is megihlette.

Pleidell János 1962 telén érkezett Olaszországba, s utóbb kiállítása volt Rómában. Sokhelyütt járt ő is, s benyomásait nagyszámú grafikában, festményben őrizte meg. Művészetének megbecsülését fejezte ki első díjjal való kitüntetése a Braccianoban rendezett nemzetközi tájképpályázaton.

Bizse János falképei

Fekete nap és sárga víz!? — kiáltott fel egyszer valaki, amikor meglátta Bizse János sgraffitoját a pécsi Szabadság téri ovóda falán. Igen, bólintunk rá, fekete nap és sárga víz, mert tudjuk a múlt század közepe óta, hogy minden színt minden

Peidell János:
Olasz táj – Paysage italien
Итальянский пейзаж

Bizse János
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1966 — 2
JELENKOR

1021

BIZSE JÁNOS rajza

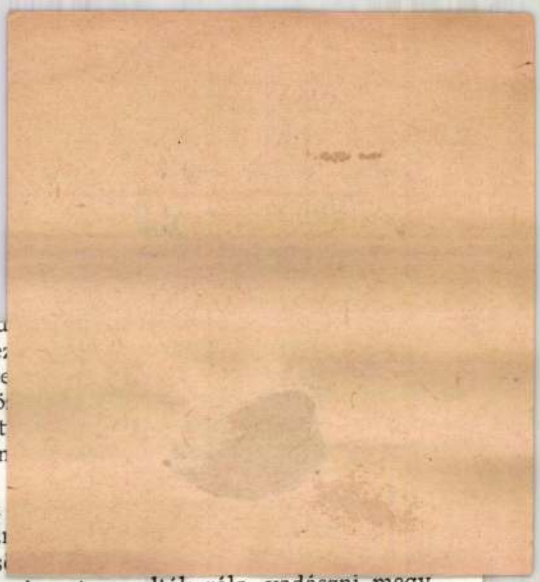

vadorzasert haborgatjak. Ilyesmi ped
borccal együtt azt vallotta, hogy a me
Dézsmálta hát a vadállományt, ahol te
pészett haza az éj leple alatt. Az eszkö
dát állított, meg le is puffantotta őket
Az még csak hagyján, hogy a tilosban
engedély nélkül?

Így esett, hogy a vadőrök lestek
a puskáját, szerzett másikat. Megbü
leülte a két hetet, s kezdte elölről. Cs
mikor a földjét művelni indult, akkor is azt mondták róla, vadászni megy.

Tegnap is vitája támadt a kocsmában sógorral, komával, ahogy a búcsúztat
iddogáltak.

– Bolond ember vagy te, komám – mondta Hornyák Pista – annyi pén
fizettél már büntetésre, hogy öt évig bérelhetnéd két falu határát belőle.

– Nem értitek ti ezt! – kontrázta meg őket. – Nincs abban semmi élveze
a hátamra vehetem a puskát mindenki szemeláttára. Amikor tudom, hogy „va
nak" rám, összeriadózzák a fél járás vadőreit és azt hiszik, hogy ki sem merek
dulni hazulról, én meg az orruk előtt puffantom le az őzet, az csak a fölséges

– Már akinek – morogták többen is.

– Nem tehetek róla. A háborúban is kedveltem a veszélyes játékot, azért ka
annyi vacak plecsnit. Meg aztán az sem volt kutya, mikor tizennyolcban fényes n
meghajtottuk a gróf erdejét.

Az emlékek felvidították és még ő vigasztalta elcsüggedt barátait.

– Ne lógassátok a fejeteket! Ki tudja, mire lesz jó ez a kis pihenő a zári
ban.

Ma reggel aztán vonatra ült és most mintha kicsit alábbhagyott volna a
sága, mert bizony a delet is elharangozták, mire beállított a hivatalba.

– Na Péter, újra találkozunk? Hát nem unod még? – fogadta a főbíró.

– A büntetést igen – csak, hanem a vadászást... – szóval nem lehet arr
szokni nagyságos főbíró úr annak, aki igazán belekóstolt. Még a nagyságos fő
asszonynak is szenvedélye a fészekgyűjtemény. Az ám a teremburáját, majdne
felejtettem. Hoztam egy őszapó, meg egy nádirigó fészket. Nem azért mondo
rengeteget kellett mászkálnom utána. Ha a nagyságos főbíró úrnak szíve vol
is engedhetné érte a záristomot.

– Nagy huncut vagy te, Péter – nevetett a főbíró – éppen ezt szeretem b
A fészkeket köszönöm, amit a feleségemnek hoztál, hanem azért eriggy csak és
kezz a foglárnál. Éppen a minap emlegetett.

– Behozhatnák már azt a Csömét – mondta – legalább kicsit rendbete
kerteket, felaprítaná a téli tüzelőt, meg miegymást.

1021

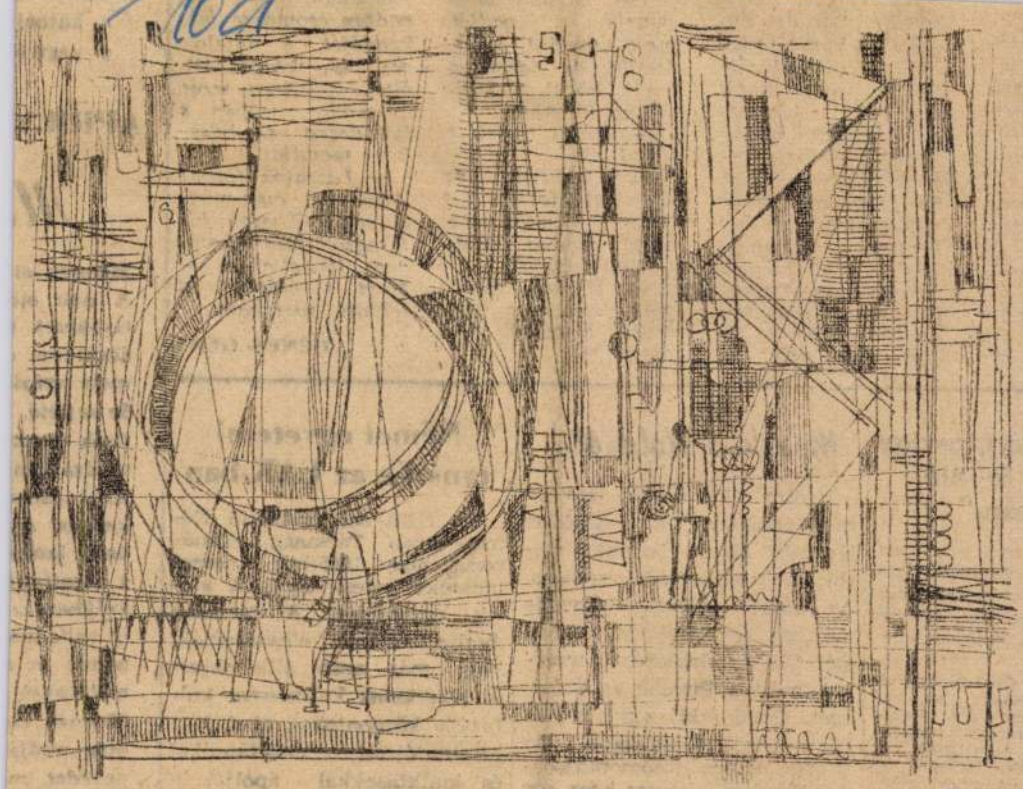

BIZSE JÁNOS

raszt-
lány'
asztó
nem
an-
udás-

ppen
viszt

enlő-
a fe-
nem
szőke
, ki-

...s maris ropogós csárdást dudál az a kutya ezüstduda. A többi kíséri. A szép vastag nótát a p...ulák. klarinét csörgedező futama simogatja. A cintányér is csárdásosan zizeg. Az öreg, aki eddig hajlott derékkal bólogatott, most valami belső erőtől kiegyenesedik, nagyot ugrok, derékon kapja fejkendős párját, s középre repül vele:

...taposat. Aztán egyhelyben gyúrja a padló... majd megint nekilendül és forog a derék körül. Belekiált az ütembe:

— Sámlit teszek a lábod alá.

Úgy hajítlak az ágyod alá. Hujjujuju! Most meglassudik, majd megint nekilendülve kiabál:

— Húzzad Simi! mert letipem a háztetőt! Hegyibe, hagyigyabe!

...nek, kókadtan darvadoznak. A néni sá...dtan csomózza fej...lok ...ák

...ai tvisztől csak kifáradtok. Mindig csárdást táncoljatok. — Mert a csárdás az felüdít, gyerekeim.

DÉNES GÉZA

...eon, avagy
...r fekete
...dája"

...írta meg Jean
„Archives" so-
azt a könyvet,
...ja az 1800-tól
Napoleon-elle-
A röpiratok,
Chateaubriand,
mások tollából
császárt „koro-
...achiavellisztikus
...i elhajlónak, az
...nak, barbár At-
megmérgezőjé-
...óknak bélyeg-

Mesék a Holdról...

Vadim Gortinszkij szovjet rajzolóművész „A Holdon jártunk" című könyvet rajzolt a kisgyerekek számára. Az utóbbi időben ugyanis még az óvodások is jobban szeretik az űrutazás meséket, mint a Piroska és a farkast. Gortinszkij egy másik könyve az „Álomutazás". Az ötletes színes fotomontázsokkal illusztrált könyv hőse egy űrhajósbaba.

Német egyetemi tanszék az EAK-ban

Az NDK-ban működő Német—Arab Társaság elhatározta, hogy 1965-ben német tanszéket létesít az EAK kairói egyetemén. A társaság berlini ülésén elhatározták, hogy más arab államokban is létesítenek keletnémet kulturális központokat, ahol film bemutatókkal, előadásokkal és kiállításokkal ápolják a német nyelvet és kultúrát.

...és ha ut...
örökké g...
a kútból...
a végtel...

APRILY

M...

Mennék el...
A déli ol...
Gyökerek ...
átküldesz ...
mely szűzi...
de sejtető,
Csak arcor...
varázs van...
Ahol jársz...
keresed a ...
hogy langy...
s kipattanj...
Feljössz az...
íj válladon...
benne az ...
melyekkel ...
Mennék el...
még utoljá...
nevedet, m...
Tavasz, tav...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Dunántuli Napló

Bizse János

1977 DEC 2 5

1021

Bizse János: Virágzó fa

Mecseknádasdi völgyben

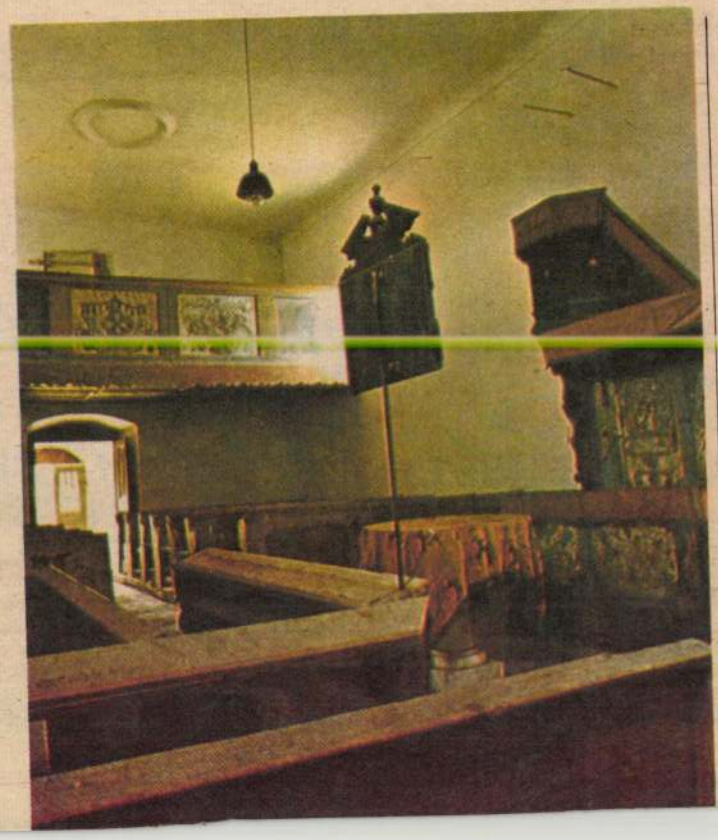

Csillagszóró

A macskát nem én dobtam le Cefre Máriék verandájáról, hiába is mondják, mert én a többiekkel éppen énekeltem, hogy „... békességet a jóakaratú embereknek...!" amikor szóltak, gyújtsam meg a csillagszórót, ami akkor a macska farkához volt erősítve, szóval meg is gyújtottam, hogy aztán melyikünk röpítette át a havas kertbe, azt nem tudom, de hogy fényes és hosszú csóvát húzott maga után, mint a Halley-üstökös, arra még nagyon is emlékszem, s főként hangjára, ahogy sértődötten vernyákolt. A karácsonyt megelőző napok estéin szorgalmasan jártuk a peremváros kis utcáit — amelyeket gondosan felosztottunk a szomszédos grund gyermekfalkája és közöttünk — és szent dalocskákkal

A csillagszóró — mondjuk — csak akkor szelidül meg, amikor fölaggatjuk a fenyőfára, a gyertyák, színes villanyégő-füzérek, szaloncukrok, csokoládéfigurák közé, amikor elérkezik a karácsonyesti ünnepi vacsora ideje, amikor sülthúsok és vaníliás sütemények illata tölti be a lakást és családi házak, bérházak ablakaiból színes gyémántszemek villódzanak az éjszakába, amikor a gyermekek megilletődve, a felnőttek kissé fáradtan és feszengve ülnek asztalhoz, mert elérkezett a karácsony és ilyenkor megtisztul az emberi lélek is.

A nagy vásárlási rohamban — amely megelőzi az ünnepeket — elnézem a tolongó, pénzt költő, áruk között válogató tömeget: már rég természetesnek

Birse János

Erőmű (kajr, kepkó)

Jolcuko, 1965, 4 n., műmell

MDK.

Bizse János

Ex libris- gyüjteményéről

Dunántuli Napló 1965.márc.23. lap -

MDK.Bizse Jáno

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI HIRLAP

1983 JÁN 17.

Dél-dunántúli képzőművészek kiállítása a Csók képtárban

Témában, kifejezésben gazdag, szép skálájú tárlaton találkozik először Fehérvár közönsége a dél-dunántúli képzőművészekkel. A kiállítás látogatójának elsődleges élménye az a levegősség, izgalmas változatosság, a festői törekvések sokfélesége, amely a kiállítás anyagát mégis egy konvenzási körben tartja: a kísérletezés körében.

Hiányoljuk a tárlatról a kompozíció nagyobb szabású vállalkozását, a ma emberének — a táj mellett nem kevésbé festői lehetőségű ábrázolását.

A sok (és színvonalas) tájkép mellett találunk azonban kiemelkedő figurális kompozíciókat is. Elsősorban Soltra Elemér: Várakozók, Éjjel. Szabados János: Füredi sétány, Bérczes Gábor: Esti beszélgetés és Lóránt János: Születem c. képét emeljük ki. Táj és ember együttes világa jelentkezik Horváth Olivér: Horgász és Simon Béla: Szőlőhegy c. életképén.

Martyn Ferenc: Kádárszerszámok c. képe a szerszámokat olyan módon komponálja egységgé, hogy nemcsak dekoratív szépségével ragad meg, hanem egy mesterség emberi bensőségét is képes sugározni.

Bizse János három képe, elsősorban a Táncszvit képviseli legerőteljesebben az absztraktív törekvéseket. Házfalak napsütésben, Földvári kikötő c. képeinek forma- és színépítése dinamizmusával és finom derűjével hat egyszerre. A felület dekoratív szépségével tűnik ki Lantos Ferenc: Naplemente c. képe.

Kelle Sándor: Bascsarsija, Kilátás a tengerre, Dalmát város c. képei a táj mediterrán derűjét sugározzák. A hazai táj jelenik meg Soltra Elemér erőteljesen komponált Tanya, Simon Béla fénytől, színektől lángoló Szentmártoni utca, Ruisz György: Tokaj és Cseh László: Gyártelep c. képein.

A gazdag és színvonalos grafikai anyagból kiemelkednek Borsné Honthy Márta gobelin-terv kompozíciói, Lantos Ferenc színes tusrajzai, Szabados János monotypiái, Koós Lajos lino- és fametszetei és Szekeres Emil sgraffittó-terve (tus).

Fürtös János kerámiái (Szögletes vázák) erőteljes anyagszerűségükkel hatnak.

S. A.

Fejér

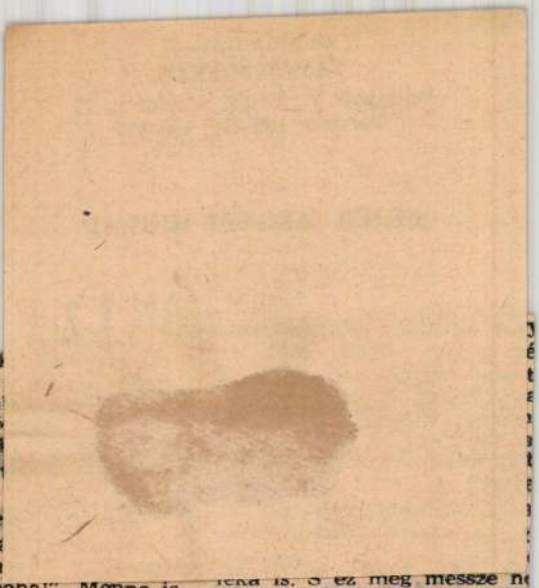

találkozhat.
Akkor is csa
gyakran túló
nyér. A fiú
nek, hugukat
zal intik le:
még!" Egy-e
„De nagy sz
ördögöt akar
Menj a szobaba!". Menne is Piroska, de hideg van, s ott a nyári konyhában kell egyszerre mosakodni, főzni, meg tanulni. Tanulni? Addig amig lehet, mert ha a fiúk hazajönnek, nekik is megvan az igényük. A szobában nem lehet fűteni, ott csak megfázni lehet. Ezért hiányzik, Piroska legtöbbször influenzával az iskolából. Éjszaka megizzad a dunna alatt, reggel ki kell menni az udvarra, hogy a konyhába jusson mosakodni. Ez éppen elég a megfázáshoz. És . . . és még sorolhatnánk. Az anya persze, hogy mindent előteremt Piroskának: tankönyv, ruha, kirándulás-, színház- és mozipénz mindig van.

Kárpótolni akarja a veszteséget, mint minden szülő. Pénzt, ruhát ad, szeretetet is a maga módján, de Piroska mégis egyedül van. A korai érettség valósággal lefaragja lelkéről a fiatal lány életének díszeit. Az a rettenetes szoba két ággyal meg egy éjjeli szekrénnyel mindent letör.

nyok arányszámában, s nem
lésében, megállapításában s
valami lényegeset: az elfog
tett egyenjogúság immár új,
podik.

Borsi Darázs József:

Kut

Két eb — felnő- Követ

szellő fujdogált. Olyan jól, olyan pompásan éreztem magam, hogy...

— Mi? Mi? Mondd gyorsabban! Ne beszélj mellé!

— . . . hogy a macskához egy ujjal sem nyultam. Hadd éljen szegény — fejezte be meséjét az Egér.

— Óh! Óh! Milyen különös! — cincogták az egerek és fejüket csóválták —. Mi sem fogjuk bántani soha sem a macskát, sem a kölykeit! . . .

Így végződött ez a megható legenda. Ezért hát ősidőktől fogva az egerek sohasem bántják a macskát s a kölykeit.

És fordítva?

Úgy megesik . . .

Fordította: F. Gy.

4 1021

Amikor értekezlet közben érkezik egy érdekes hir...

Amikor tegnap délután a szerkesztőség telex gépein megérkezett a hír, hogy a reggel fellőtt Voszhod II. szputnyik űrhajó kabinjából Alekszej Leonov másodpilóta kilépett a kozmikus térbe, és öt méterre eltávolodott a hajótól, szerkesztőségünk klubjában éppen ankétot tartottunk a Pécsett élő festőművészek részvételével. A hír hallatára a festőművészek közül többen ceruzát vettek elő és sietve lerajzolták, hogyan is képzelik el a kozmikus térben lezajlott különös jelenetet? Az alábbiakban közöljük Bizse János, Cseh László, Kelle Sándor és Lantos Ferenc rajzát.

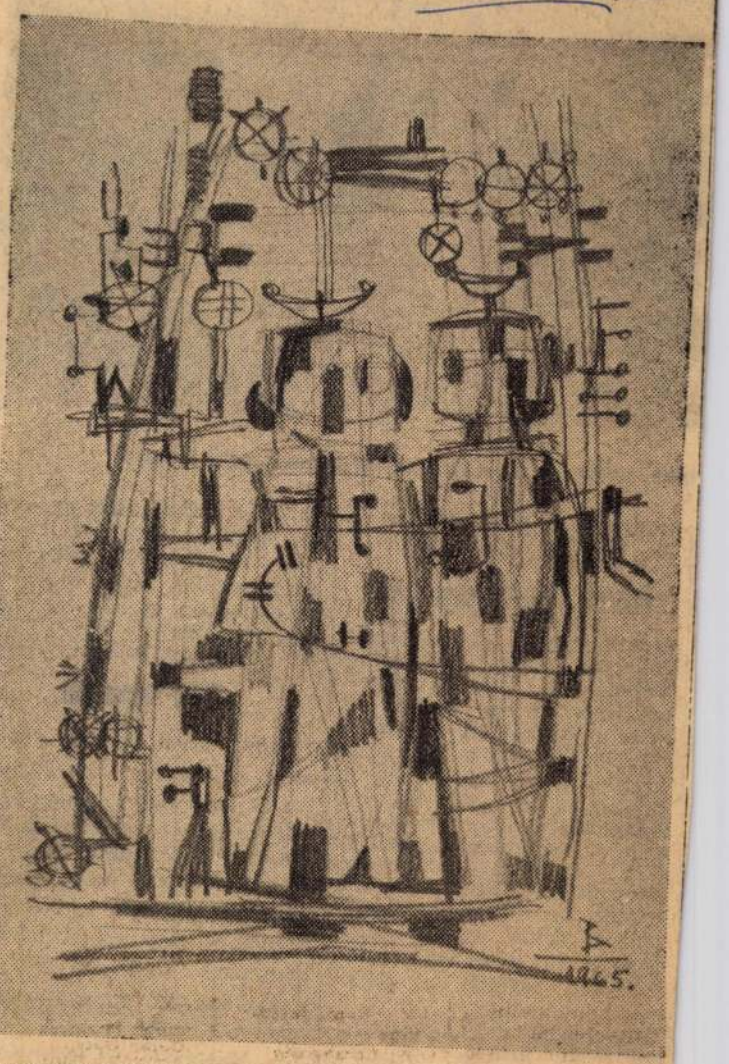

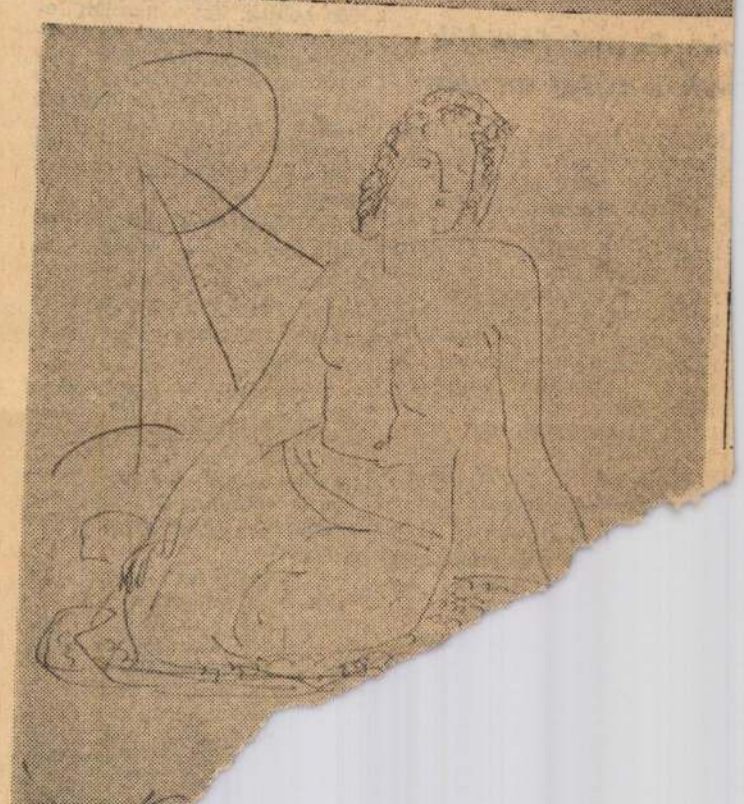

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1965 MÁRC 9.

ezett védel
ze pocok e

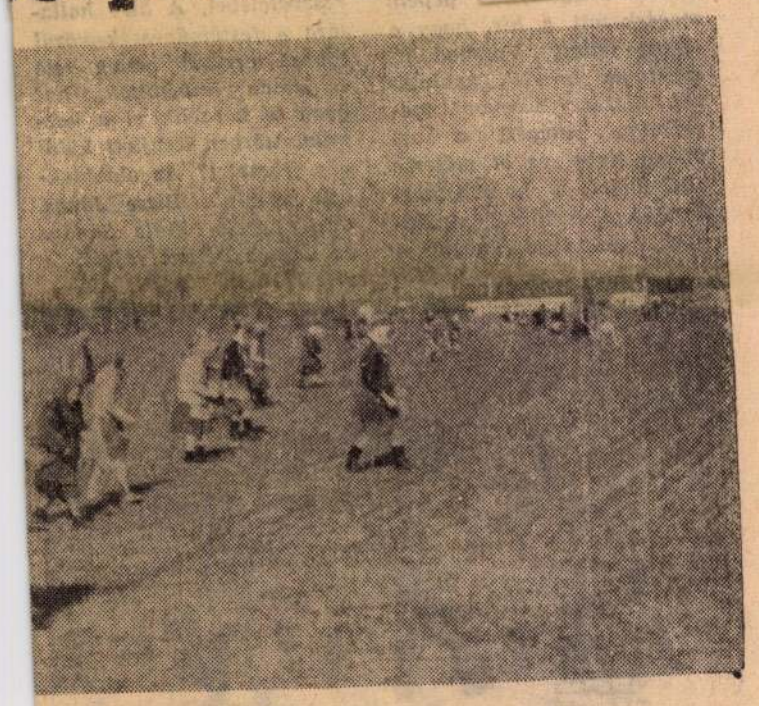

igád fésüli át a szajki tsz hatalmas búza tábláját

mintegy 2,2—2,5 mázsa gabonát jelentett holdanként.

Fontos népgazdasági érdek

fűződik hozzá — mondotta Földvári elvtárs —, hogy a veszedelmet megszüntessük *egyszerre és egy időben* az egész megyében. A miniszteri rendelet szerint a védekezés végrehajtásáért elsősorban a községi tanács a felelős. A tanácsok általában körültekintően és ésszerűen készítették el a védekezés „haditervét", kiszámították, hány főre van szükség az irtáshoz, a községekhez tartozó terület nagysága szerint — és így minden családból legalább egy fő lépett a munkába.

— A védekezés fontos népgazdasági érdek, ezt nem győzzük eléggé hangsúlyozni — folytatta Földvári elvtárs —, ennek ellenére egyes ipari üzemek, vállalatok vezetői nem értették, vagy nem akarták megérteni az egérkár elleni védekezés fontosságát. A Közúti Üzemi Vállalat arra hivatkozott, hogy tervét nem tudja teljesíteni, ha a dolgozói részt vesznek az egérirtásban; ugyanígy vélekedett a Tejipari Vállalat is. Az OTP villányi fiókjának négy dolgozója közül hármat kirendeltek, mire a vezető azt mondta, hogy akkor kénytelen becsukni a fiókot, mert egy ember nem maradhat az irodában. Mindenekelőtt azt kell leszögeznünk, hogy ezekben az esetekben csak a falun lakó munkásokról lehet szó — ami elenyésző számot jelent.

Több megértést

várunk az ipari üzemektől, mert az egérkár megakadályozása nemcsak a mezőgazdaság érdeke! Egyetlen családot sem menthetünk fel azért, mert a családfő esetleg ipari üzemben dolgozik. A Mecseki Szénbányászati Tröszt példamutatóan megoldotta ezt a problémát, és komoly segítséget adott dolgozóinak.

— Másrészről az is kívánatos, hogy a tanácsok, az üzemek dolgozóit lehetőleg munkaszüneti napokon rendeljék ki, hogy ne legyen fennakadás — mondotta Földvári elvtárs.

Mozog az egész határ

Érdekes képet mutat a határ, az emberek csatárláncba fejlődve az egész határt átfésülik és ahol egérlyukat találnak, oda Arvalint szórnak. Példamutatóan szervezték meg a pocokirtást a szederkényi Karasica Gyöngye Termelőszövetkezetben, ahol mintegy 1000—1100 fő három brigádban járja a területet, huszonöt mázsa mérget szórnak ki 5000 holdra. Ezt a munkát lehetőleg két nap alatt be akarják fejezni. Az összekötő szerepét egy lovaslegény látja el, aki egyik brigádtól a másikig vágtat a zsebében szérummal, ha esetleg valahol valami baj történik, rögtön segíteni tudjanak.

— Eddig még semmi baj nem történt — mondja az agronómus —, reméljük nem is fog. Ha ilyen iramban folytatjuk a munkát, szombatra be is fejezzük.

Versenden és Sombereken ugyancsak nagyon jól és ésszerűen szervezték meg a védekezést; Versenden például minden egyes családból járta valaki a földet, de Mohácson Babarcon is nagyon jól halad a munka.

A védekezésre jobb időt nem is kívánhattak volna a termelőszövetkezetek, a száraz, meleg idő ugyanis elősegíti a méreg hatását. A mecsekvidéki területére 28 vagon Arvalint szórnak ki, ami lehetővé teszi azt, hogy valamennyi vártevőt elpusztítsanak, mert az idő „kitart", és a

szi fásítás

ác- és nyárfaerdők
nek a vasút mentén

kítják a Harkány körüli zöldövezetet. Pécsett 13 hektárnyi területen, főleg eróziós, kopár részeken mintegy 181 ezer erdei fenyővel végeznek új telepítést. A tanácsi fásításokat nagyrészben a Mecseki Állami Erdőgazdaság munkásai végzik. Szükség van azonban arra, hogy az ifjúság is bekapcsolódjon a tavaszi fásítási munkákba, különösen Pécs város területén, valamint Harkányban és Siklóson.

Fásítanak a vasút mentén pécs—bátaszéki vonalon 6 kilométer hosszú 15 méter szélső hófúvással vezon hóftenek

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1964 SZEP 27.

Bizse János

1021

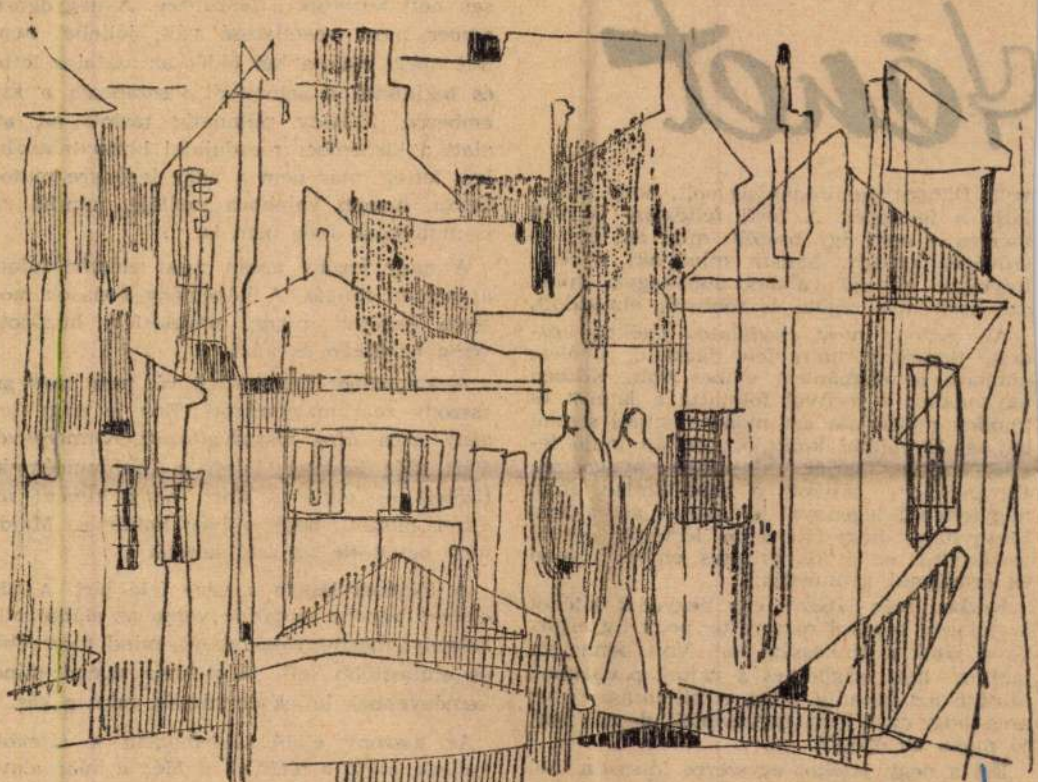

BIZSE JÁNOS VÁROSRÉSZ

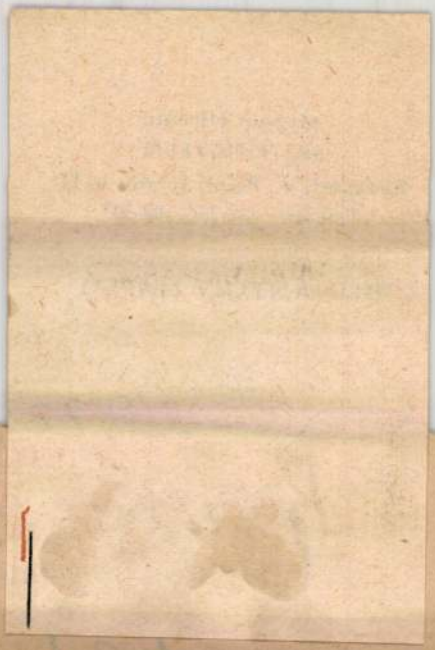

Jelenet

volt. Dühödt szemrenányás volt, hogy itt találja a feleségét. A férfi féltékeny volt és mérges, s nem úgy beszélt, mint aki egy új szöveget kezdett, hanem mint aki a régit folytatja. Mintha valahol abbahagyta volna azt, amit már régóta és többször elmondott.

Az asszony most csodálatos játékba kezdett. Egyszerre háromfelé játszott. A férje számára a megbántott ember volt. Közben ugyanakkor a férfival folytatta a játékot és minden mozdulata azt mondta: nincs semmi baj, ez a valami közbejött, de én majd leszerelem a maflát, maradjon nyugodtan. Ugyanakkor játszott a mozdulatlan arcú, nagytenyerű legénnyel is, akinek azt akarta bizonyítani, hogy itt nem történik semmi rendkívüli, ez a kis csizmás ember bolond és ártatlanul gyanúsítja.

Közben már játszott egy negyedik játékot is nekünk, akikről észrevette, hogy figyeljük. Ez a játék a cinkosság volt. Volt benne valami a vagányságból és a rajtakapottságból. Mintha azt mondta volna a pillantása és az arca, hogy egye fene, rajtakaptak, de hát nem jó móka az egész?

Ezt a négy játékot egyszerre játszotta, hol ide, hol odavetett egy pillantást, mosolyt, vagy mozdulatot.

[illegible] a játék elkomolyodott. Nem mindig néztek egymásra néhány percig és lassan nőtt közöttük a feszültség. A nagydarab ember most veszélyessé vált, jóllehet nem tett mást, csak a két öklét az asztalra tette és tekintetét a semmiből visszahozta a kis emberre. Néhány pillanatig tartott ez, az alatt a kis ember mozdulatai bizonytalanabbak lettek, már nem a nagy legényre mutogatott, hanem valahova melléje, mintha rá is mutogatna meg nem is.

A nagy legény arcán most először futott át valami rángás. A kőkemény vonások mozogni kezdtek, merev nevetésféle húzódott végig az arcán és várt.

A kis ember nem nézett rá, most már az asszony felé magyarázott. Erre a nagy legény arca újra visszaváltozott botmerevvé. Várt még keveset, intett a fizetőpincérnek, fizetett és elment. Most, hogy kiment az ajtón, látszott, hogy milyen hatalmas. Majdnem betöltötte az ajtó keretét.

A történet lassan a vége felé járt. A kis ember, mintha szégyelte volna az előbbi pillanatnyi meghunyászkodását, mind merevebb és elutasítóbb lett. Most már szavai mind keményebbek lettek és vágtak, mint a kés.

Az asszony előbb abbahagyta a játékot velünk, majd a férfival is. Még a hóna alatt, amikor lehajolt a zsebkendőjéért, vetett egy pillantást rá, de ez riadt és tanácstalan volt már. Majd felvette a zsebkendőjét, gyű-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bizse János

DUNÁNTULI NAPLÓ

1963 MÁJ 17

1021

1963. MÁJUS 17.

A MAI NAP A MAI NAP

Ösztöndíjasok kiállítása

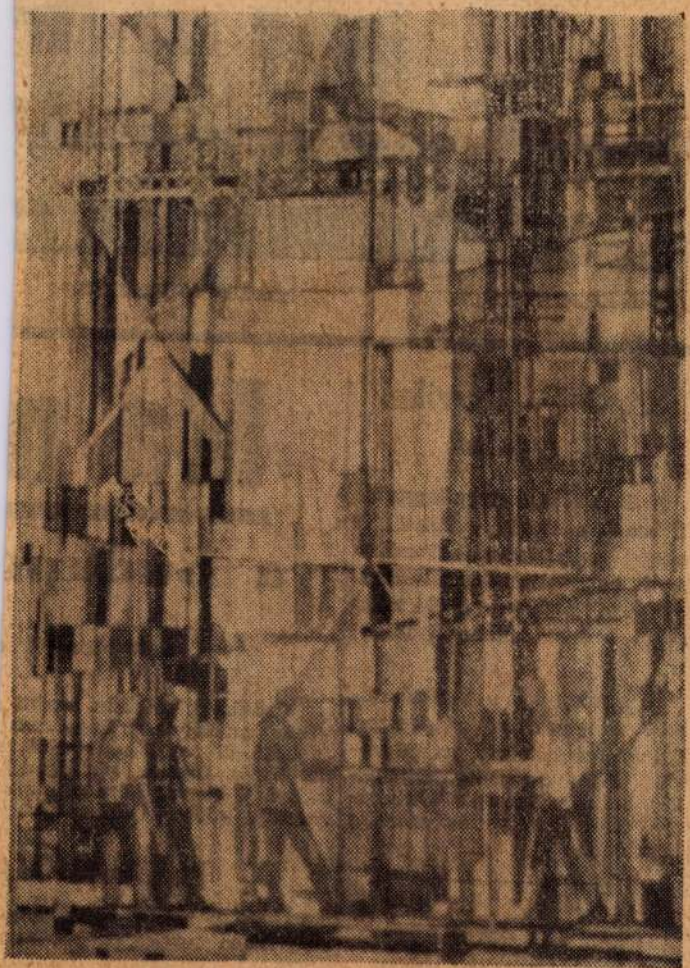

Bizse János: Kokszmű

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

DUNÁNT

NAP

1963. MÁJUS 17.
PÉNTEK

AZ MSZMP BARANYA MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A M

XX. ÉVFOLYAM, ÁRA: 60 FILLÉR

Szovjet—Amerikai tárgyalás

A Szovjetunió és az Egyesült Államok szakértői csütörtökön tárgyalásokat kezdtek Genfben arról, hogyan lehetne a műholdakat felhasználni a Föld mágneses terének tanulmányozásánál.

A szovjetuniót a tanácskozáson Blagonravov professzor, űrkutatási szakértő, az Egyesült Államokat pedig dr. Hugh Dryden, az Országos Űrhajózási Hivatal helyettes vezetője képviseli.

25 éves a Noticias de Hoy

A kubai nép ünnepélyes ke-
retek között emlékezik meg a

Ma n

a Budape

Huszonhét

Csütörtök délután került
Vásár gazdag eseménysorozat
és külföldi sajtó képviselői is
Dr. Vitéz András vásárigazga
ményi Géza, a Minisztertaná
vezetője adott tájékoztatást.

Naményi Géz

— 57 év telt el azóta, hogy első ízben rendeztek Magyarországon nemzetközi árumintavásárt a fővárosi vigadóban, s ezzel Budapest Európában harmadikként belépett a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bizse János

ESTI PÉCSI NAPLÓ

1962 AUG. 8

1021

A második lépés

Beszélgetés az ösztöndíjas Bizse János festőművésszel

Az első lépést Bizse János festőművész tavaly tette meg, amikor először részesült a három szerv, a megyei tanács, a városi tanács és az SZMT egyhónapos ösztöndíjában.

Millió emberi benyomás

— A tavalyi egy hónapot a bánya tanulmányozásának szenteltem. Nem azért választottam a bányát, mert manapság divatos „kimenni az életbe", s nem azért, mert manapság a munkástémájú képek „kelendőbbek". Sokkal mélyebb gyökerei vannak a dolognak. Iparos családból származom, gépek, szerszámok vettek körül már gyermekkoromban. A gép, a fizikai munka egyike legmesszebb visszanyúló emlékeimnek. S régebbi munkásságomnak is egyik számottevő eleme a dolgozó ember és a gép viszonya, nem beszélve arról, hogy mindennapi életünk, minden tevékenységünk összefügg valamelyest napjaink sodró iparosodásával, a technikával: és persze mindez a dolgozó ember keze munkája nyomán jön létre. Nehéz lenne elmondani mi fogott meg legjobban a bányában. Millió emberi benyomás, amelyeket gondolom sikertelen kísérlette lenne azoktól a hatásoktól elválasztani, amelyek a festőt érték és alakították bennem. Nagy élmény volt számomra a földalatti világgal való ismerkedés. Van ennek a munkának, valamilyen — más munkhelyen nem tapasztalható — bensőséges feszültsége. A néma csend, a távolról szűrődő ismeretlen eredetű zajok, a felvillanó fénypontok. A munka rendkívüli szervezettsége, fegyelmezettsége, amelyet István-aknán láttam... és sorolhatnám még. Nagyon sokat nyújtott ez az egy hónap, hozzásegített sok régebbi tartalmi és formai problémám megoldásához.

Ember és a gép

— A tavalyi egy hónapot egyébként az élmények azonnali rögzítésére, a látvány megragadására fordítottam, inkább tanulmányjellege volt. Ez a tanulmányjelleg dominált tavalyi kiállításomon is, melynek jó része az ösztöndíj eredményeképpen létrejött művek bemutatásából állt. Az idén szeretnék egy lépéssel tovább menni. Most a Kokszművekbe látogatok el az egy hónap alatt. Tudom, hogy az üzem

állandóan fejlődik, automatizálódik, a nehéz fizikai munkát egyre inkább gépek végzik. Ugy gondolom tehát, ugyanazokat a viszonylatokat itt is megtalálom, amelyekkel tavaly a bányában találkoztam. A probléma azonban többé-kevésbé megérett bennem, tehát ezt a hónapot már nem szükséges a spontán élmény rögzítésével töltenem. Ugy érzem, mélyebbre nyúlhatok. Most már elhagyhatom az ábrázolásból a lényegtelenebb részleteket, nagyobb erővel tudom ábrázolni a munkafolyamat, az ember és a gép kapcsolatának lényegét. — Hogy ezekben a rendkívül érdekes tartalmi és formai kérdéseket hordozó problémákban milyen megoldást tudok találni, arról majd munkáim tanúskodnak — remélem jól.

Körülbelül ebbe a problémakörbe vág Bizse János egyik legújabb alkotása, az újmecsekaljai munkásszálló portájára készített nagyméretű mozaik. A megrendelők — tekintettel, hogy a portán helyezik el a mozaikot — emberi figura nélkül kérték. A Pécset ábrázoló mozaik sok gondot jelentett a művésznek.

Sikerült mű

— Ugy kellett megoldanom, hogy magán hordozza a város lényeges jegyeit. De mik a város lényeges jegyei? A régi városrész, a római emlékek, a dzsámi, vagy az épülő új városnegyedek? Nehéz volt megoldani, de végül is az eredményt a zsüri nagy örömömre tetszéssel fogadta. Az előtérbe helyezett ipari konstrukció mögött látszik a kissé stilizált táj és a város. Egyes vélemények szerint sikerült jó arányú szintézist teremtenem a régi és az új mozaik stílusból. Nekem is ez volt a célom, a táj, az épületek s az ipari konstrukciók adta kép harmónikus ábrázolása. Biztos vagyok benne, hogy az idei ösztöndíj is sok festői problémám megoldásához segít és remélem, hogy újabb problémák elé is állít.

L. E.

SZERDA, 1962. AUG. 8.

ló

esz-e
távfűtés?

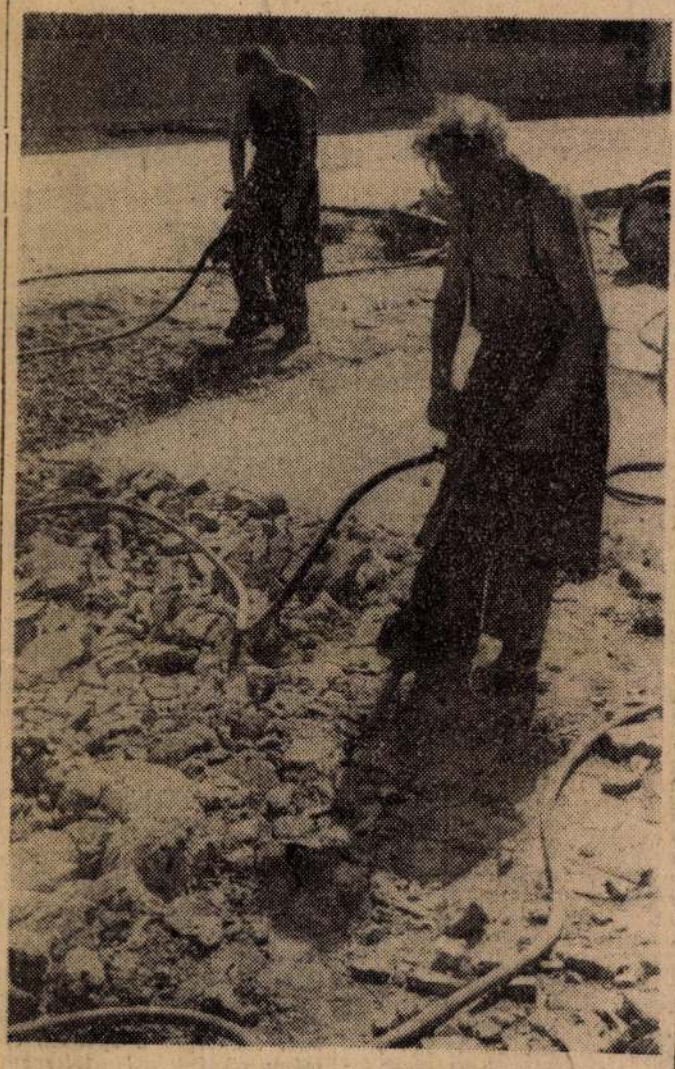

ÚTÉPÍTŐK

— Szokolai felv. —

tetőzött a kánikula

— Nyolcvan kilométeres szél — Rekord „termés"
n — Próbálják az új medencét

ló az időjárásról, strandokról és a Mecsekről

csak 22 fokot mértek, aztán lassú felmelegedés következett és mindössze tegnap haladta meg a 30 fokot, ami már kánikulai melegnek számít. Tavaly viszont *öt napon át tartotta magát* — még a Misinán is — a kánikulai időjárás.

Ma reggelre nagyon lehűlt a levegő. Tegnap hét órakor 22 fokot, ma viszont csak *14 fokot mértek az állomáson*. Bizonyára része volt a hőmérséklet csökkenésében a nagyerejű szélnek is. Hiszen a hajnali órákban még

dokon, a Balokányban és a Hullámban. Már ez is nagy szám, de ezt is túlteljesítették augusztus 5-én, az elmúlt vasárnap, amikor *6000 jegyet adtak el a két strandon*. Jellemző, hogy még hétköznap is ötezer fölé emelkedik a látogatók száma.

Befejezés előtt áll a harmadik medence is a Hullám-fürdőben. *Tegnap megtörtént a medence műszaki átadása, ma délelőtt pedig a Vízművek szakmunkásai hozzáfogtak a medence bekapcsolásához a*

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő
DUNÁNTULI NAPLÓ
1977 NOV 13

Bikse János
1021

Bikse János rajza

Mikor lösz a szatyorszentölés?..

Országszerte új reneszánszát éli a ásári játék. Középkori moralitások, skoladráma-közjátékok, vásározó ábjelenetek élednek; utcaszínhá-ak ifjú „teátristái" ágálnak össze-csolt emelvényeken s hagyomány-rző falusi népi együttesek apraja-regje lépi a marsot, végigénekelve a főutcát. A városi nép meg oda-tódul, önfeledten rágja a törökmé-zet, a vattacukrot, sodródik a hul-lámzó tömeggel. Magával ragadja ez a varázslat: a színháztörténet, a bontakozó városi folklór és a meg-őrzött néphagyományok egyidejű ta-lálkozása.

Búcsú Tápén

„Mikor lesz Tápén szatyor-szentelés?" ...

Hát mögmondta" Magus

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ZALAI HÍRLAP
1965. JUN. 8.

A dél-dunántúli képzőművészek I. kiállításáról

Évről évre visszatérő panaszként írtuk le a megyei képzőművészek kiállításairól: gyenge, erőtlen a szervezet, tagjai nem juthatnak megfelelő konzultációs és vitaalkalmakhoz, nincs lehetőségük művésztelepek látogatására, nem nyílik mód tehetségük továbbfejlesztésére, kibontására.

Most úgy reménlhetjük, végre megoldódnak ezek a jórészt szervezeti kérdések. A múlt év vége felé megalakult a Képzőművészek Szövetsége Dél-Dunántúli Területi Szervezete, amely négy megye — Baranya, Somogy, Tolna és Zala — képzőművészeit foglalja magába. Ez a szervezet nyilván sokkal erősebb lehet egy-egy megye eléggé elszigetelt csoportjainál, tagjainak alkotásaiból a négy megyében vándoroltatott kállításokat mutathat be, s alkalma nyílik a többi területi szervezetekkel is a cserekiállításokra. Így a képzőművészek kiléphetnek szűk körükből, nagyobb publicitás, nagyobb ismeretség, pezsgőbb véleménycsere lehetőségei teremtődtek. A szervezet máris bozzákezdett egy művésztelep szervezéséhez — Pakson —, s Zalában is szeretnének legalább a nyári hónapokra hasonlót létrehozni. Kiállításokat is szerveztek — a most a Szakszervezetek Zalaegerszegi Művelődési Házában látható anyag megjárta már Szekszárdot, Székesfehérvárt, Kaposvárt, s Zalaegerszegről valószínűleg Nagykanizsára kerül.

A területi szervezet magasabb szintű a korábbi csoportoknál színvonal tekintetében is. A szervezet tagja csak az lehet, aki a Képzőművész Szövetség, vagy a Képzőművészeti Alap tagja. A továbbra is megrendezésre kerülő megyei tárlatokon azonban bárki bizonyíthatja tehetségét, s ezzel megszerezheti a „belépőt" a szervezet tagjai sorába.

Ez a színvonal-emelkedés egyébként a most bemutatott anyagon is tapasztalható. Mivel a zalai képzőművészek csak ez év elején kapcsolódtak be a szervezet munkájába, az ő munkáikból még csak kevés található a tárlaton. Elsősorban baranyai, illetve pécsi, s tolnai és somogyi művészek alkotásai szerepelnek. Érdekes, mennyire széles skálájú a mintegy húsz művész körülbelül ötven képe. Kicsiben megtalálható itt a mai magyar képzőművészet szinte valamennyi ágazata, irányzata. *Sokrétű* — ez a legtalálóbb jelző az anyagra, amely tematikában, festői előadásmódban, szín- és formakultúrában éppoly sokrétű, mint stílusok, vérmérséklet és látásmód szempontjából.

Néhány festőnél kevés képéből is jól kibontakozóan megítélhető művészetének karaktere. *Soltra Elemérnek* például mindhárom képét keményen megfogott, drámai kompozíció jellemzi. Figurái valósággal szétfeszítik a keretet, s éppúgy erőt sugároznak, mint tömör, sötét színei. Legjobban *Éjjel* című képén sikerül megvalósítania elképzeléseit. *Bizse János* absztrahált dekorativizmusra törekvő képein egy a világot szín- és formafoltokra bontó látású művészt ismerünk meg. Elég nehéz is eldönteni, vajon például *Táncszvit* című képe táblakép-e inkább, vagy síkdíszítő alkotás, vagy hogy a *Földvári kikötő* zsúfolt színfoltjai pompás felületi megmunkáltságuk ellenére is nem túl gondolatiak-e. *Simon Béla* — mintegy Soltra ellenpólusaként — ösztönös erejű, vérbő festőiségű képeivel tűnik fel. Duzzadó színvilága, erőteljes faktúrájú, életkedvtől áthatott témái — a *Búcsú* és a *Szőlőhegyen* — apróbb kompozíciós labilitásaik ellenére is tartalmas művek. *Kelle Sándor* erősen impresszionisztikus vásznait a kolorit gazdagsága, a szép festői eszközökkel kifejezett gazdag tájélmény jellemzi. Különösen a nagyméretű *Szarajevói Bascsarsija* jeleskedik ezekkel az erényekkel.

E négy, legmarkánsabb egyéniség mellett számos más kép is figyelmet érdemel. *Cseh László* konstruktívan megfogalmazott képe, a *Gyártelep*, és érdekes technikájú akvarellja, a *Pihenő lány*, *Bérczes Gábor*nak a kiállítás talán legjobb színkompozíciójú képe, a *Beszélgetők*, a Munkácsy díjas *Martyn Ferenc* egyetlen táblaképén — *Kádárszerszámok* — is grafikusi erényeket felsorakoztató megoldásai, *Lantos Ferenc* érdekes megmunkálású, sajátos színmegoldású *Naplementéje*, *Horváth Olivér* síkban komponált, mozaik-szerű *Öreg Pécs-e*, *Staub Ferenc* inkább pannókra kívánkozó képei, a *Brassói fellegvár* és a *Bukaresti külváros*, vagy *Szabó Dezső* nagybányai iskolára való *Dombvidék*-je jó színvonalat képviselnek. *Kolbe Mihály* Picassoutánérzésű *Dáliák*-ja és *Lux Adorján* Braque-ízű *Csendélete* azonban nem való a kiállításra. Ezek a művek nem adnak megfelelő alapot megítélésükhöz.

A grafikai anyagban néhány jó akvarellra és metszetre bukkanhatunk. *Brád András* — az egyik zalai — *Háború és béke* című monotípia-sorozatában igen rokonszenves eszközökkel, újszerűen eleveníti meg a témát, s erőteljes, markáns munka a *Parasztportré* is. *Lázár Pál* akvarelljai a víz melletti atmoszféra oldottságának megragadásában jeleskednek (*Földvári Dunakanyar*, *Reggeli párák a Dunán*, *Csónakok*). *Kós Lajos* szellemes textúrájú két fametszete — *Repülő gólya*, *Hegyi út* — és kis linója — *Szőlődombok* — éppúgy az anyag javához tartozik, mint a most elhúnyt *Buday Lajos Nézőtéri bejáró című* finom akvarellja.

A kállítást jól egészítik ki *Földes György* és *Németh János* — a másik zalai — kerámiái. Földes súlyos, tömbszerű vázáival, Németh játékosan megfogalmazott figurális kerámiáival tűnik ki.

Ez a tárlat egy új út kezdetét jelzi. Bízunk benne, hogy az újjáalakult szervezet jótékony hatása Zalában is fellendíti a képzőművészeti életet, s a következő tárlaton már a zalaiak is nagyobb számban vesznek részt.

T. I.

csoport

Kap. Honv.	14	9	2	3	24:11	20
Várpalota	14	8	3	3	28:11	19
Szf. MÁV	14	7	4	3	17:13	18
Pápa	14	6	5	3	17:12	17
Budai Sp.	14	5	6	3	16:12	16
ZTE	14	6	4	4	20:18	16
Autóbusz	14	6	3	5	23:19	15
Esztergom	14	3	9	2	16:14	15
Pécsi VSK	14	6	3	5	20:20	15
Z. Dózsa	14	6	2	6	21:19	14
K. Kinizsi	14	6	2	6	25:24	14
Ikarus	14	5	4	5	21:21	14
Mosonm.	14	6	2	6	23:24	14
Veszprém	14	3	4	7	16:19	10
P. Bányász	14	3	4	7	12:22	10
Győri D.	14	2	5	7	14:24	9
Láng	14	2	5	7	10:22	9
PBTC	14	1	5	8	8:26	7

Eredmények: Pécsi BTC—Ikarus 1 (1:0). Esztergomi Vasas—Várpalotai Bányász 1:1 (1:0). Pápai Textis—Pécsi Bányász 3:1 (2:1). Budai Spartacus—Kaposvári Kinizsi 0:0. Kaposvári Honvéd—Fővárosi Autóbusz 1:0 (0:0). Mosonmagyaróvári ZTE—Pécsi VSK 5:2 (2:0). Veszprémi Haladás Petőfi—Láng 3:2 (3:0).

NB III. Délnyugati csoport

Pécsi Ereb.	12	9	1	2	30: 9	19
Siófok	12	9	1	2	22: 9	19
NVTE	12	7	3	2	18:10	17
DVSE	12	7	1	4	25:16	15
N. Dózsa	12	6	2	4	22:11	14
Baja	12	6	1	5	15:17	13
N. Bányász	12	4	4	4	21:19	12
Mohács	12	5	2	5	10:10	12
PEAC	12	3	5	4	17:15	11
Nagymány.	12	5	1	6	19:23	11
Szekszárd	12	4	2	6	14:15	10
KMTE	12	3	2	7	12:21	8
Sárbogárd	12	3	2	7	15:27	8
Keszthely	12	3	2	7	17:32	8
D. Spart.	12	2	4	6	7:15	8
Lovászi	12	3	1	8	11:26	7

Eredmények: Sárbogárdi Petőfi Sikszárdi Dózsa 2:0 (0:0). Dombóvári VSE—Keszthelyi Haladás 5:0 (0). Nagymányoki Briket SK—Mohácsi TE 1:0 (0:0). Bajai MTE—Kaposvári Vasas MTE 2:0 (1:0). Pécsi Ércbányász—Dombóvári Spartacus 3:0 (2:0).

A totó 23. heti eredménye

Szombathely—Egyetértés	1	3:0
Nyíregyháza—Szállítók	1	2:0
DVSC—Oroszlány	1	1:0
KISTEXT—D. Honvéd	2	0:1
Kisterenye—Bp. Előre	x	0:0
Pápa—Pécsi Bányász	1	3:1
K. Honvéd—Autóbusz	1	1:0
Budai Spart.—K. Kinizsi	x	0:0
Szfv. MÁV—Z. Dózsa	1	2:1
Cagliari—Milan	1	2:1
Catania—Bologna	1	4:0
Genoa—Fiorentina	1	4:1
Mantova—Varese	1	3:1
+1		
Atalanta—Sampdoria	x	0:0

A győztes gólt a 76. percben ... rezték meg a fehérváriak:

A Dózsa ... a magyar B-válo...

Mint azt már lapunkban közöltük, szerdán délután Zalaegerszegen játszik — a szombaton Szombathelyen megrendezésre kerülő magyar—osztrák B-válogatott találkozó előkészületi mérkőzéseként — a magyar B-válogatott. Mivel a ZTE füves pályájának építkezései még nem fejeződtek be, a zöldfehérek elnökségétől kapott értesülésünk szerint a találkozót a Dózsa-pályán rendezik meg, a korábban közölt délután fél 6 órai kezdettel.

Döntetlen az NB III-as rangadón

Siófoki Bányász—NVTE 1:1 (1:0)

Nagykanizsa, NVTE edzőpálya, 1200 néző, játékvezető: Hidegkuti.

Siófok: Iszak — Balogh, Fejes, Farkas — Vörös, Kerényi — Erdei, Papp, Tóth, Takács, Kovács. Edző: Radnai György.

NVTE: Németh I. — Jakabfi, Bolla, Kovács II. — Nádasi, Németh II. — Szentes, Varga, Kovács III., Martonfalvi, Luzsányi. Edző: Schweitzer Sándor.

A 43. percben váratlanul esett a siófokiak gólja:

Jakabfi a szögletzászló közelében partra szerelt. A bedobás után a baloldalra átsodródott Erdei elé került a labda, aki a tétovázó vasutas védők között közelről laposan a hálóba lőtt. 1:0.

Fordulás után Németh II. és Martonfalvi helyet cserélt. Az NVTE a 67. percben egyenlített:

Kovács III. 35 méteres szabadrúgását a középre húzódott Luzsányi a 16-os táján lekezelte, és félmagas, jól eltalált lövése a vetődő Iszak mellett a jobb sarokban kötött ki. 1:1.

Ezután nagy erővel támadtak a vasutasok. **A 77. percben a kiugró Kovács III-at a kifutó Iszak a kaputól 12 méterre elsodorta. 11-es. Németh II. félmagas, jobbsarokra helyezett büntetőjét Iszak a levegőben úszva hárította.**

Az utolsó percek változatos játékkal, nagy izgalmak közepette teltek el.

A szombaton lejátszott csoportrangadón végig nagy volt az iram, és inkább a labdarúgás küzdőjellege domdorodott ki. A két egyenlő erejű csapat harca — a kihagyott büntető ellenére — igazságos döntetlennel végződött.

Jók: Iszak, Fejes, Vörös, Takács, Papp, illetve Bolla, Nádasi, Németh II., Kovács III., Martonfalvi.

Hidegkuti játékvezető erélyesen, határozotan bíráskodott.

N. Bányász – Lovászi Bányász 2:1 (1:1)

Nagykanizsa, NVTE edzőpálya; 600 néző, játékvezető: Sipos.

N. Bányász: Takács I. — Ziegler, Dénes, Zöldvári — Takács II., Hegedűs — Kiss, Király, Major, Lukács, Józsi. Edző: Kiss Gábor.

Lovászi: Nemes — Tóth, Molnár I., Iványi — Völgyi, Kozma II. — Hóbor, Kovács, Nagy II., Molnár II., Zagyva. Edző: Kelemen István.

A gólok története:

3. perc: Kozma II. 20 méteres lövését a vetődő Takács I. a bal sarokból Hóbor elé ütötte, akinek beadását Molnár II. az ötösről a kapu jobb oldalába helyezte. 0:1.

42. perc: Egy 20 méteres szabadrúgást Lukács a sorfal fölött, fejmagasságban a bal sarokba helyezett. Nemes a másik oldalon, rosszul helyezkedett. Kapushiba. 1:1.

62. perc: Molnár I. felszabadító rúgása Lukács lábáról a magasba pattant, a berobbanó Major elé, aki 6 méterről, a késve kimozduló Nemes mellett a kapu közepébe fejelte a labdát. 2:1.

A zalai bányászrangadón mindkét csapat nagy hibaszázalékkal játszott, és ez a mérkőzés iramára és színvonalára is rányomta a bélyegét. A találkozó sorsát Nemes két hibája döntötte el a kanizsaiak javára. A tartalékos, lelkes lovásziak döntetlent érdemeltek volna.

Jók: Dénes, Hegedűs, Lukács, illetve Kozma II., Kovács, Molnár II.

Sipos játékvezető sok hibával bíráskodott.

Tihanyi István

A dél-dunántúli képzőművészek első kiállítása

A négy dél-dunántúli megyének — Baranyának, Somogynak, Tolnának és Zalának — tulajdonképpen sosem volt erős képzőművészeti élete. Hiányzott a góc, a művésztelep, az iskola — még Kaposvár sem versenghetett annak idején Hódmezővásárhely, Szolnok vagy éppen Nagybánya hatásával, összegyűjtő és kisugárzó erejével. Pedig ezeken a szelíd szépségű pannon tájakon is volt festenivaló, s voltak festők is. Valahogyan mégsem alakult ki itt olyan mágneses erőtér, amely magához vonzotta volna a képzőművészeket, vagy ha ide vonzotta, itt is tartotta volna. Okait kereshetnénk e négy megye sajátos társadalmi körülményeiben, szellemi életük tartós pangásában.

Négy megye összefogása

Az utóbbi két évtizedben neki-nekilendülő szervezkedések, a képzőművészek összefogását és a pezsgő alkotói légkör megteremtését célzó kísérletek megyénként próbálkoztak a szinte lehetetlennel: hagyományt és új megoldásokat, régi nagy mesterek eredményeit és aktuális problémákat egyszerre akartak megvalósítani, egybeolvasztani. Ehhez nem volt sem erő, sem energia, sem anyagi, sem erkölcsi lehetőség — illetve egy-egy megyében, alig-alig nyílott ilyen perspektíva. A megyékben élő és dolgozgató festők, szobrászok szinte a saját levükben főttek, nem tudtak bekapcsolódni az ország képzőművészeti életének vérkeringésébe, pedig számos tehetség akadt köztük.

A múlt év végén azonban jelentős lépés történt e meglehetősen széthulló, elerőtlenedő törekvések egybefogására. Megalakult a négy dél-dunántúli megye képzőművészeit magában foglaló területi szövetség, amely most már mind a Képzőművészek Szövetsége, mind a területi szervek, mind pedig a tagok irányában sokkal nagyobb súllyal, lehetőségekkel és adottságokkal rendelkezik, mint a korábbi megyei csoportok. Színvonala is jóval magasabb, hiszen tagjai csak a Képzőművészeti Alap vagy a Képzőművészek Szövetsége tagjai közül kerülhetnek ki. Ugyanakkor a megyékből bárki bekerülhet a tagok sorába, aki ezt munkáival kiérdemli.

A fiatal szervezet életképességét bizonyítja, hogy első kiállítását már több dunántúli városban bemutatta. Szekszárdon, Székesfehérvárott, Kaposvárott szerepelt az anyag, jelenleg Zalaegerszegen látható, innen Nagykanizsára kerül. Ez a jelentős publikálási és népszerűsítő-megismertető lehetőség kinyitja a megyék határait, egy egész országrész láthatja a szervezet tagjainak munkáit, — sőt, cserekiállítást terveznek a miskolci szervezettel is. Ezen túl a szervezet máris megvetette az alapjait egy paksi nyári művésztelepnek, s hasonló szervezésére történtek lépések Zalában is.

A szervezeti kérdések persze csak a képzőművészeti élet egyik oldalát jelentik, ha nem is éppen elhanyagolható oldalát. Az igazán érdekes azonban a szervezet tagjainak munkássága, mert végső soron ez igazolja a szervezet létrehozását. Nos, elmondhatjuk, hogy ha a most bemutatott anyagon még ott is a kezdés sokféle nehézségének bélyege, a több mint húsz művész közel ötven alkotása érdekes, sokrétű képet rajzol a négy megye alkotóiról.

Sokrétűség

Sokrétű — talán ez a legjellemzőbb a kiállításra. E sokrétűség többirányú. Tematikában, festői előadásmódban, szín- és formakultúrában, stílusokban éppoly sokrétű a viszonylag kicsiny anyag, mint festői vérmérséklet, látásmód szempontjából. Minden művész igyekszik a *maga* mondanivalóit a *maga* eszközeivel elmondani, s ha néhol eléggé szembetűnő idegen hatások jelentkeznek is, a festők túlnyomó többsége eléggé jelentős tehetség ahhoz, hogy önállóan fejezze ki önmagát.

Számban a legtöbb a pécsi, illetve baranyai művész. S az ő anyaguk a legérdekesebb, legszínvonalasabb. Ez érthető, hiszen eddig is Pécs volt a legerősebb centrum, különféle adottságai folytán.

A tizenegy festő igen eltérő egyéniség. *Bizse János* absztrahált dekorativizmusától *Kelle Sándor* erősen impresszionisztikus vásznain át *Soltra Elemér* keményen megfogott, drámaian felépített képeiig és *Simon Béla* ösztönös erejű, vérbő kompozícióiig sok minden együtt van itt — kicsiben a mai magyar képzőművészet majdnem mindenféle árnyalata. Néhányuk — épp az említettek — kialakult, kimunkált stílusú egyéniség. Bizse János például három képén egy, a világot dekoratív foltokra bontó látású művész szín- és formafantáziáit tárja elénk. Vitatkozhatnánk rajta, vajon például a *Táncszvit* táblakép-e inkább vagy síkdíszítő alkotás, vagy hogy a *Földvári kikötő* zsúfolt színfoltjai pompás felületi megmunkáltságuk ellenére is nem túl gondolatiak-e, egy azonban bizonyos: Bizse elsősorban önmagára hallgat, saját hangján igyekszik beszélni. Soltra Elemér, némi Barcsay- és Konfár-hatást leszámítva, arra törekszik, hogy a maga feszült, robbanékony egyéniségét vigye át képeire is. Ez különösen kompozíciós eszközökkel sikerül neki. Képei valósággal szétfeszítik a keretet, levegő nélkül hagyott figurái erőt sugároznak, színeinek drámaisága úgyszintén. Legjobb képének az *Éjjelt* tartjuk a bemutatott három közül —, ebben tudja elképzeléseit legtömörebben előadni. Simon Béla duzzadó színvilága, erőteljes fakturájú, életkedvet árasztó témájú képei szinte az ellenpólust adják Soltrához. A *Búcsú*, vagy a *Szőlőhegyen* apróbb kompozíciós labilitásuk ellenére is érdekes, tartalmas művek. Kelle Sándor vásznait a kolorit gazdagsága, a szép festői eszközökkel kifejezett gazdag tájélmény jellemzi. Különösen a nagyméretű *Szarajevói Bascsarsija* jeleskedik ezekkel az erényekkel.

A fenti, legmarkánsabb egyéniségű alkotók mellett számos más kép is figyelmet érdemel. *Cseh László* érdekes technikájú akvarellje, a *Pihenő lány*, konstruktívan megfogalmazott képe, a *Gyártelep*, *Bérczes Gábor* rendkívül gondos színkompozíciójú *Beszélgetők*-je, a bemutatott egyetlen táblaképén — *Kádárszerszámok* — is grafikusi erényeket tükröztető, *Martyn Ferenc*, *Lantos Ferenc* érdekes, lazuros megmunkálású, sajátos színmegoldású *Naplementéje*, *Horváth Olivér* mozaikszerű, síkban komponált *Öreg Pécs* című képe, *Staub Ferenc* inkább pannókra kívánkozó képei, a *Brassói fellegvár* és a *Bukaresti külváros*, vagy *Szabó Dezső* nagybányai iskolára valló *Dombvidék*-je jó színvonalat képvisel. *Kolbe Mihály* Piccasso-utánérzésű *Dáliák*-ja, *Lux Adorján* Braque-ízű *Csendélet*-e azonban nem tartozik a kiállításhoz. Valószínű, hogy jobb alkotásaik is akadtak volna — ezek nem adnak alapot megítélésükhöz.

A grafikai anyag

A grafikai anyagban néhány jó akvarellra és metszetre bukkanhatunk. A zalai *Brád András* monotípia-sorozata — *Háború és béke* — igen rokonszenves eszközökkel, újszerűen eleveníti meg a témát, s erőteljes, markáns *Parasztportréja* is. *Lázár Pál* akvarelljai a víz melletti at-

Vietnami helyzetkép

Saigon: A saigoni rádió szombaton reggel — helyi idő szerint 9 órakor — az államfő, a miniszterelnök és az országos törvényhozó tanács közös közleményét ismertette, amely szerint mindannyian lemondanak tisztségeikről és „az állam ügyeinek vezetését a haderő kezébe teszik le". A nyugati hírügynökségek beszámolóiból kiderül, hogy a tábornokok és a kormány tagjai között lezajlott megbeszélésen arra a megállapításra jutottak, hogy a jelenlegi kormányválságot nem tudják megoldani. Az AFP jelentése szerint a problémát a tábornokok magatartása döntötte el: kilencen a jelenlegi intézmények ellen, hárman a jelenlegi rendszer fenntartása mellett foglaltak állást, míg 11 tábornok tartózkodott a szavazástól.

A nyugati hírügynökségek rámutatnak, hogy a rendszer összeomlásában elsősorban két tényező játszott nagy szerepet, egyrészről a katolikus tömegek kormányellenes tüntetései, másrészről a partizánoknak az esős évszak kezdete óta egyre nagyobb arányokban kibontakozó offenzívája.

A létrejött megállapodás szerint Phan Khac Suu államelnök, Phan Huy Quat miniszterelnök és a kormány tagjai egyelőre hivatalukban maradnak és vállalják az államügyek folyamatos intézését, amíg a tábornokok eldöntik, milyen formában fogják a rájuk ruházott hatalmat gyakorolni. A Reuter iroda saigoni jelentése három lehetőséget említ, nevezetesen vagy egy diktátorra vagy egy katonai juntára, vagy egy katonákból és polgári személyekből álló vegyes tanácsra ruházzák a legfőbb hatalmat.

Saigon utcáin szombaton délelőtt rendőri alakulatok tartottak járőrszolgálatot, de tömegmegmozdulásokra nem került sor.

A nyugati hírügynökségek jelentéseiből az is kiderül, hogy a „tömeges lemondások" híre teljesen váratlanul érte az amerikai hatóságokat.

A harctéri jelentések szerint a szabadságharcosok a szombatra virradó éjszaka Song Be közelében, Saigontól 112 kilométernyire [illegible] létre elfoglalták a kormánycsapatok egyik erődjét és hatalmukba kerítették a helybeli rádióadóállomást. Az állomásról azóta saját adásukat sugározzák. A legújabb jelentések arról számolnak be, hogy az erőd és a rádióállomás visszafoglalását célzó hadműveletek mind ez ideig eredménytelenek maradtak.

Csou En-laj—Sasztri találkozó Nasszer közvetítésével

Kairó:

Kairóban akkreditált indiai újságíróktól származó értesülések szerint *Nasszer* elnök közvetítő tevékenységének eredményeként *Csou En-laj* kínai és *Sasztri* indiai miniszterelnök között megbeszélések kezdődtek Algírban az afro-ázsiai konferencia alkalmából. Mint ismeretes, az indiai és kínai kormányfő nemrég Kairóban járt és találkozott az EAK vezetőivel.

Magyar—osztrák labdarúgó-mérkőzések

Szombaton délután három találkozóval kezdődött meg a magyar és az osztrák labdarúgó-találkozók sorozata.

Magyar Utánpótlás Vál.—Felső-Ausztria Vál. 3:0 (3:0). Sopron. — Góllövők: Varsányi II. (2) és Szücs.

Magyarország B—Ausztria B 3:0 (0:0). Szombathely. Góllövők: Korsós, Fister, Györkő.

Magyar Ifjúsági Vál.—Osztrák Ifjúsági Vál. 3:1 (2:1). Bécs. Góllövők: Kocsis, Gáspár és Szőke, illetve Neuwirth.

Eisenstadtban is játszottak egy osztrák—magyar mérkőzést:

Burgenland—Nyugat-Magyarország 0:0.

Nagy az érdeklődés Bécsben

Bécsben óriási várakozás előzi meg az Ausztria—Magyarország labdarúgó világbajnoki selejtezőt, s a hangulatot csak az eső rontja, amely — sajnos — Európa-szerte meteorológiai program. Szombaton reggel ismét zuhogott, délre ugyan kisütött a nap, s remélik, hogy most már jobb lesz az idő, mert az előrejelzés is aránylag kedvező.

A két táborban folyik az utolsó órák nagy készülődése. Ausztria válogatottját Edi Frühwirt már kijelölte, s most már csak jobbára a „lelki előkészületekre" fordítja minden erejét.

A magyar berkekben némi nyugtalanság tapasztalható, amelyet fokozott *Mészöly* influenzája. Szombatra kiderült, hogy semmiképpen sem vehetik számításba az összeállításnál. Zavarólag hat még ezenkívül, hogy a pénteki edzésen *Bene* ráesett *Géczi* lábára, de a sérülés nem veszélyes — mint ahogy azt a röntgen kimutatta.

Az összeállítást illetően még bizonytalan, hogy ki lesz az a 11 játékos, aki a Práterben pályára lép.

Annyi azonban már mégis „kiszivárgott", hogy *Mészölyt Szepesi* fogja helyettesíteni, így tehát ez a valószínű csapat: *Gelei — Szepesi, Mátrai, Sipos, Ihász — Nagy, Rákosi — Farkas, Bene, Albert, Fenyvesi dr.*

A francia játékvezető hármas is megérkezett Bécsbe. A vezetőbíró *Schwinte* lesz. A mérkőzés egyébként 17 órakor kezdődik, s előmérkőzésként osztrák ligabajnoki döntőt játszanak 15.15 órai kezdettel.

PVSK—PBTC 1:1 (1:1)

PVSK-pálya, 1500 néző, vezette: Szabó.

PVSK: Buttinger — Varasdi, Mohácsi, Hámori — Márton, Pecze — Bérczesi, Mihácsi, Szabó, Csányi, Tassy. Edző: Krivanek Vilmos.

BTC: Gergely — Lévai, Kővári, Keidl — Bárácz, Varga — Kispál, Tóth, Görgényi, Hauschl, Oskó. Edző: Dara János.

Az NB II. pécsi rangadója alacsony színvonalú, sok hibával tarkított mérkőzést hozott. A PVSK szerezte meg a vezetést Csányi révén, de a gól után a BTC kiegyenlítette tette a játékot és a 43. percben Hauschl egyenlített.

Szünet után mindkét csapat erősen visszaesett. Jók: Mohácsi, Márton, Pecze, illetve Kővári, Görgényi, Hauschl.

*

ÖKÖLVÍVÁS:

PVSK—Győri Vasas ETO 12:2. NB II. mérkőzés. PVSK-csarnok, 600 néző.

Jól szerepeltek a baranyai atléták

Lovász új megyei csúcsot dobott

A több napos eső után napsütéses idő fogadta a szombati NB I-es atlétikai csapatbajnoki verseny részvevőit. A sok csapadék ellenére a PVSK-pálya talaja kifogástalannak bizonyult. Kiemelkedő eredmények nem születtek, említésre méltó Lovász új kalapácsvető csúcsa és Lukácsné 47 méteres gerelyvető eredménye. Eredmények:

Pontverseny. Nők: Honvéd—Baranya 30:24, Honvéd—MAFC 33:21, Baranya—MAFC 36:19. 100 m síkfutás: 1. Kovács (Honvéd) 11.7, 4. Kulcsár (Baranya) 12.5, 5. Hetesi (Baranya) 12.6. Diszkosz: 1. Bognár (Honvéd) 45.30, 2. dr. Tóth (Baranya) 41.04, 3. Nikolauszné (Baranya) 37.68. Távol: 1. Kovács (Honvéd) 574, 2. Köves (Baranya) 551. 400 m síkfutás: 1. Pető (Honvéd) 59.2, 2. Kulcsár (Baranya) 59.8, 3. Prohászka (Baranya) 60.8. Gerely: 1. Lukácsné (Baranya) 47.9, ... 4. dr. Tóth (Baranya) 40.46.

Férfiak. Pontverseny: Honvéd—Baranya 71:34, MAFC—Baranya 58:46, Honvéd—MAFC 68:37.

Bizse János
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
JELENKOR

1021

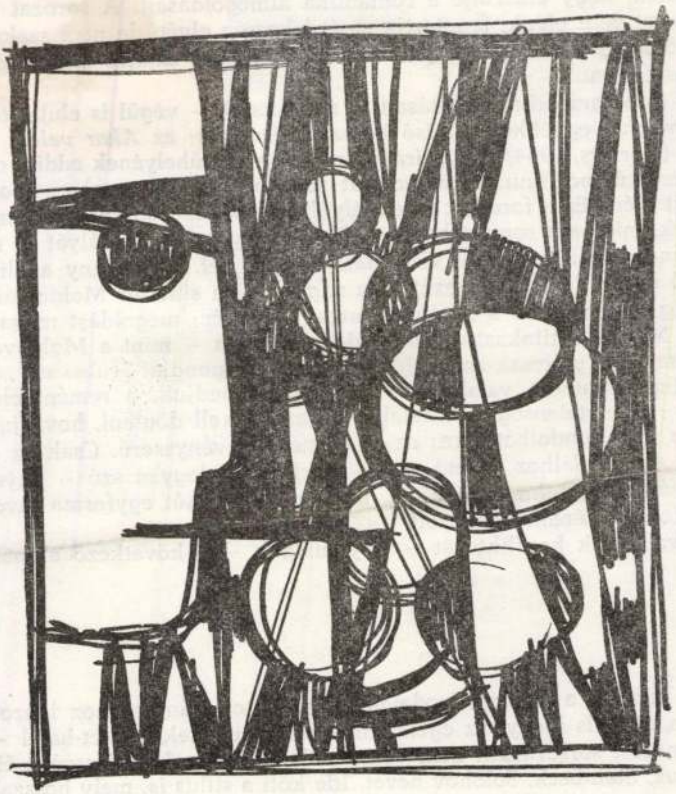

BIZSE JÁNOS rajza

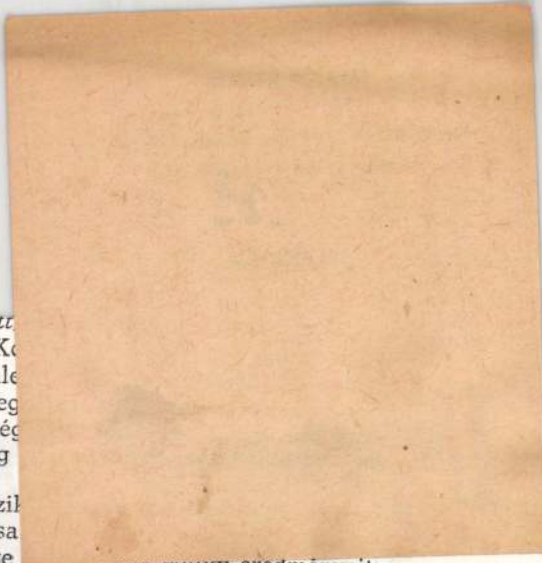

grafia mutajával (lásd: *Hat lámpa a víz tolott*
című írásait). *Esték a téren* című sorozata (K
ként indulásakor – most is a valóság különl
e fogódzik, hogy elkerülje a romantika álmeg
történetet vetít elénk, fenntartja az érdekesség
: a különleges események együtt teremtik meg
p atmoszféráját.
sztori és a romantika csábításait – úgy látszik
ova. Erre vall egyébként utolsó hosszabb írása
novella (Kortárs, 1964). Ez az írás – megőrizve
érdekes, különc figurák ábrázolását (Csekovszky, Marusa) – Moldova újabb
rdulatát ígéri. Ez a fordulat az elmélyültebb, pszichológikusabb elemzés igényé-
núskodik, mintha a romantika és realizmus egykori egyensúlyát az emberi lélek
s titkainak realista igényű vizsgálata váltaná fel. A magány analízisét, a társ
kapkodó ember lélekrajzát ezúttal is nagyszerűen sikerült Moldovának drámává
nie. Még akkor is, ha a „dráma" furcsa véget ér; megoldást maga az író sem
jánlani. Mintha a titokzatos telefonáló vallomása – mint a Moldova-hősök leg-
vallomása – megintcsak az író legszemélyesebb gondját árulná el: „a hőst aztán
llett volna juttatnom valahonnan valahová, mondjuk, a reménytelenségből az
vagy a reménytelenségtől a halálig, de azt el kell dönteni, hová jut, az olvasó
illanatra sem gondolhat arra; ez az út nem törvényszerű. Csak az a baj, hogy
élethez és a halálhoz vezető utat – bárkiről is legyen szó – egyenértékűnek
n, és elképzelt hőseim éhenhaltak, mint a szamár két egyforma távolságban el-
zett egyforma szénaköteg között."
Az ambivalenciák konfliktusát – úgy hisszük – a következő alkotások fogják
ldani.

4.

Moldova prózája a modern irodalom egy sajátos irányzatához igazodik. A tra-
hősök, a morális igény, az egzisztenciális határesetek – élet-halál – szinvona-
egfogalmazott sorsdrámák nem véletlenül juttatják olvasói eszébe Hemingway,
s, Malraux, Steinbeck, Solohov nevét. Ide köti a stílus is, mely hosszabb leírások
l csupán az események koncentrált előadására törekszik. Azt a látókört és élet-
ot, melyet régebben a nagyregény műfaja kínálhatott, Moldova kisregényei és
lái az írás ökonómiája, epikus koncentrációja révén szereztek meg maguknak.
atai szikáran, szófukar keménységgel sorakoznak egymás nyomában: azt a stí-
ményt képviselik, melynek Hemingway alkotta meg a mintáját, s mely egyre
b általánossá válik: a szovjet Nagibin és Nyekraszov, a lengyel Hlasko és ná-
Fejes Endre, Galgóczi Erzsébet is ezt követi. Díszítmény alig akad ezen a stílu-
mondatok korrekt tárgyilagossággal vonulnak céljuk, a mondanivaló közvetí-

BIZSE

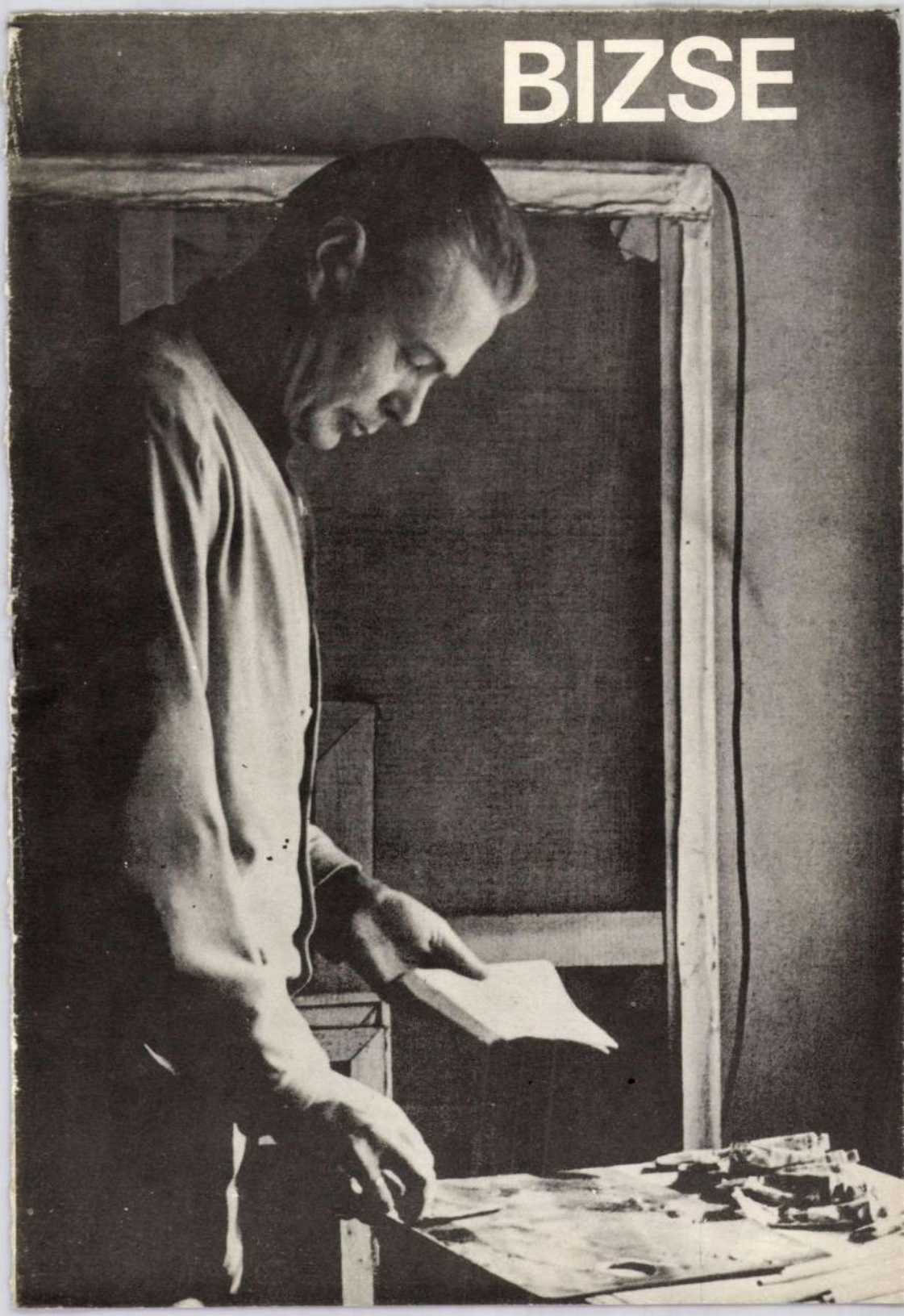

BIZSE JÁNOS

Bizse János 1920-ban született Pécsett. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán végzett 1944-ben. Haláláig hű volt szülővárosához. 1947 óta vett részt kiállításokon, Pécsett, Budapesten, Jugoszláviában, bár már 14 évesen kiállított a Pécsi Képzőművészek és Műbarátok tárlatán. Tevékeny alakítója, volt szülővárosa képzőművészeti életének megalapítója, majd vezetője volt a Pécsi Grafikai Műhelynek. Számos művét a Modern Magyar Képtár őrzi. 1981-ben, hatvanegyéves korában halt meg.

Egyéni kiállításai:

1947. Pécs, Janus Pannonius Múzeum, „Új színek" (Gábor Emillel és Kelle Sándorral)
1953. Pécs. Janus Pannonius Múzeum
1961. Pécs, Janus Pannonius Múzeum
1969. Pécs, TIT Bartók Klub (Soltra Elemérrel)
1971. Pécs, Tudomány és Technika Háza
1973. Grozsnyán (Zs. Kovács Dianával)
1979. Szekszárd, Szinyei Merse terem (Zs. Kovács Dianával)
1980. Pécs, BÉV Klubkönyvtár (grafikai)
1986. Pécsvárad, Fülep Lajos Művelődési Központ
1987. Mohács, Bartók Béla Művelődési Központ

Murális munkái:

1959. Komló, Bányász mártíremlék (Navratil Gézával)
1959. Tab, Kultúrotthon, 9m^2 sgraffito
1960. Pécs, Köztársaság téri óvoda, 5m^2 falikép
1961. Pécs, MÉV munkásszálló, 6m^2 mozaik
1967. Komló, Kökönyös, Petőfi Sándor utca, 6x 1m^2-es mozaik
1972. Komló, Városi Tanács, 24m^2 faintarzia

BIZSE JÁNOS

1920-1981

gyűjteményes kiállítása
Pécs, 1990. április 27- május 27.

PÉCSI GALÉRIA
PÉCS, SZÉCHENYI TÉR

A kiállítást rendezte:
DR. ROMVÁRY FERENC
művészettörténész

Portréfotó:
HALÁSZ RUDOLF

Műtárgyfotó:
NÁDOR KATALIN

Bizse János nemigen tekinthető a sors kegyeltjének. Már közel évtizede halott, mégis három és fél évtizedes művészi munkássága szinte csak szűkebb hazájában, olykor még ott sem igazán ismert. Életműve művészettörténetileg mindmáig feldolgozatlan.

1944-ben fejezte be művészeti tanulmányait. Budapesten kezdő művészként első szárnyalásait rideg doktrinák nehezítették. Megkésve, a férfikor derekán jutott csak el külországokba, bepótlandó a fiatal korban elmulasztott élményeket. A Művészeti Gimnázium egyik alapítója volt, a helyi közélet tevékeny alakítója. Majd később a Grafikai Műhely szervezése is túlontúl sok energiáját felemésztette. A vidéki lét hátrányait, a méltatlan, méltánytalan mellőzöttséget, mint önmagába, visszatérő bűvös kört, nemigen tudta átlépni.

Mégis fájdalmasan korán lezárult életműve bizonyosság rá, hogy végülis felül tudott emelkedni a nehézségeken. Munkássága szerves része a magyar művészet egészének, maradandó értéket teremtett.

Ránk vár most a feladat, hogy valós értékének megfelelően „besoroljuk" és az őt megillető helyre tegyük.

Fiatalkori önarcképén nyílt tekintetű ifjúként csodálkozik rá a világra, kissé félénken, szerényen, de ugyanakkor konok elszántságot, önbizalmat is sugárova.

Bizse a főiskolán a természetelvű festészettel ismerkedhet meg, bár Aba Novák révén a dekorativitás sem állott távol tőle. Hangsúlyt kapott nála a vonal, és a szerkezetesség, mely tájábrázolásain és elvontabb képein is a kép alkotóelemévé, főszereplővé vált. Mindehhez bizonnyal a kovácsmesterséget magas művészi fokon mívelő édesapa hatása is hozzájárult. Kezdettől fogva megfigyelhető nála ugyanis egyfajta kettősség, mely azonban csupán csak azonos kiindulópont más-más fokát, illetve az elvonatkoztatás különbözőségét jelenti. Mindig a naturából, a látványból indult ki és csak ezután absztrahált, de soha nem jutott el a teljes absztrakcióig. Tájélmény és vegetáció, gép és ember kapcsolata, fények a vizen és háztetők geometriája, tér és tömeg, vonal és folt ritmusa és a mozgás maga, mely újabb dimenziót, az időt is érzékelteti. Tehát síkszerűség és dekorativitás, vonal és szerkezet, folt és ritmus képeinek fő alkotóeleme. Kedveli a tompább színeket és a lendületesen hajladozó formát. A kép nála dekoratív egység, melyben az egyes elemek - folt, vonal, szín - a ritmusnak vannak alárendelve, azt hivatottak szolgálni.

Születésének 70. évfordulóján a Pécsi Galériában rendezett gyüjteményes kiállítása minden bizonnyal művészetének újrafelfedezését, szélesebb körű megismertetését eredményezi. A pécsi művészetbarátok ezzel a tárlattal tisztelegnek Bizse János emlékének.

ROMVÁRY FERENC

HALLAMA ERZSÉBET:

Egy perccel ezelőtt még egy hűvös terembe tévedt, kopogóssarkú, áhítatos látogató voltam. Most tárlat és terem, minden eltűnt. Szabad ég alatt vagyok, talán egy búzamező szélén, harsogó nyárban. mintha az egész világ elsüllyedt volna ebben a sárga ragyogásban. A Nap lett az úr, a Fény. Tündöklő sárgák, vakítók fehérek, villódzó árnyékok,amelytől még fehérebb a fehér, ragyogóbb a ragyogás. Különös: fekete is van. S ettől látom, hogy anyag, test, ember és ruha is van ebben a mindent elsöprő nyári fényben, áthatolhatatlan közeg, tömör és élő, talán éjszínű hajfonat, talán egy dobbanó csizma. De csak villanások ezek a fényben és a forgásban. Abban a forgásban, ami nem is földhöz kötött mozdulatsor már, nem lábak mozgása, szemek csillogása, szoknyák libbenése - hanem a mindezt tartalmazó, megelevenedett lényeg: a Tánc öröme. Az ifjúságnak, az életnek, a fénynek az öröme. A mi táncunknak, a mi ifjúságunknak, a mi életünknek öröme...

- Nézem a képet ... Mozaik a tavaszi tárlatról, a Pécsi Napló, 1959. június 7.

KOCZOG ÁKOS:

Bizse János a kovács apa gyermeke, Aba Novák Vilmos tanítványa, a kitűnő szőnyegszövő és művészeti író, Kovács Diana férje, a kép legfontosabb elemének, állványának tartja a szerkezetet. De nem múlt el nyomtalanul az sem, hogy Bizse Szőnyi Istvánnak is tanítványa volt a főiskolán. Ha éppen definiálni akarnánk, ezt mondhatnánk: impresszív konstruktivista, ami azt jelenthetné, hogy: a kép szerkezeti elemeiben elsősorban a hangulatot hangsúlyozza. Csupa fény, derű, ragyogás az óvodai képe, nem kevésbé, mint a Tillai Ernő tervezte tabi kultúrház számára készült falkép is. Ha ezt a derüt nem sikerült bevinnie a mozaikjaiba, a rendkívül nehezen beszerezhető anyagot tegyük felelőssé, tervei, vázlatai nem nélkülözik...

- Bizse János falképei, Művészet, 1963. II. 45-47. o.

BERTHA BULCSU:

Bizse János tudatos, többszörösen megszerkesztett képei jól kifejezik, ábrázolják a gyárak és üzemek világát, ahol a mértani formák és a felvillanó hideg fények labirintusában az ember uralkodik és csinál rendet.

Kifejező és erőteljes alkotás a „Kokszmű, „Építkezés", „Szerelés" és „Üzemben" című kompozíciója, töredezett, egymást keresztező de, felfelé tartó vonalakban az ember megérzi a korszerű világ bonyolultságát és veszélyeit is. Akad azonban néhány képe ahol az ember már esetlegesen hat a mértani világban, s alig emberszabású. Olyan érzéseink támadnak mintha az embert legyőzték volna a saját gépei, félelmet érzünk. A képek azonos formai megoldása, konstruktivista vonalrendszer örökös alkalmazása, nemcsak a kísérletezés eredményét jelzik, hanem mélypontjait is. Bizse képeit egymás mellett aligha lehetne elhelyezni, mert a vonalrendszerek áthatolnának egyik képről a másikra, s a modorosság nyilvánvalóvá válna. Úgy érezzük, Bizse a geometrikus vonalrendszerek rabjává vált, s zavarba jönne, ha nem üzemrészeket akarna egyszer festeni.

- Ösztöndíjas kézművészek kiállítása, Dunántúli Napló, 1963. május 1.

ANGYAL ENDRE:

Soltra Elemér festőművész találóan állapíthatta meg: Bizse alkotásaiban két réteg figyelhető meg. Egyrészt a természeti formák inspirációja, másrészt az emberi alkotómunka nyomai. Valóban, Bizse a kállított tizenhét mű közül csak kettőt nevez általánosítható kifejezéssel „kompozíciónak", a többi munka mind címet kapott, s ez a cím konkrétan utal a kép tartalmi elemeire. „Tartalmon" itt persze ne értsünk fotografikus vagy akárcsak naturalisztikus másolást. A művész fantáziáját megragadják a természet vagy a technikai világ egyes elemei, az alkotó kéz munkára lendül, munka közben azonban olyan mű jön létre, amelyben a látott világ erősen áttételes formában tükröződik. Mindenesetre az áttételek mögött felismerhető a látvány, ezért nem csodálkozunk azon, hogy Bizse a maga piktúráját szívesebben nevezi „elvontnak", sem mint „absztraktnak". Ez látszólag játék a szavakkal, mégis lényeges különbséget fejez ki. A klasszikus értelemben vett „absztrakció" formákból indul ki, és jut el a kompozícióhoz, míg Bizsénél elsőnek a látvány - vagy élmény - van adva, ez kristályosodik ki elvont formákba, amelyekből aztán felépül a kompozíció...

- Bizse János kiállítása, Művészet, 1969. XI. 46-47 old.

MARTYN FERENC:

Bizse János festményeinek - gyakran - utiélmény a címe. Valóban a festő, aki maga is tanult lakatos és egész nap szívesen kalapálna, ha kocsit vezet, annak szerkezetét és működését úgy ismeri, mint anatómus a testet. Lassan, évek múltán a műhelyemlékek, a megtett utak, utazások élményei előremutató festői mondanivalóvá váltak.

Bizse János mindenkor gépekre, térben működő szerkezetekre hivatkozó, világosan megfogalmazott, szépen és jól festett képeket alkot, egyedül az övéit. Ám ez az értelemmel építkező ugyanakkor érzékeny ember. És ha lehetséges a hasonlat, a Bizse-képek, a pontos vonalú, bensőségesen és érzelemdúsan szóló vonósegyüttes, kamarazene élményét adják...

- Bizse János kiállítása, Dunántúli Napló, április 25.

LÁNCZ SÁNDOR:

Bizse János e képei érzelmeket váltanak ki a nézőből, - felidézi - kinek-kinek egyéni - és képzeletanyag szerint - annak emlékképeit, de nem fejezi ki a művész érzelmeit, nem mondja ki azokat, ezzel tehát az alkotó mintegy távoltartja magát nézőitől, szubjektivitásában is személytelen maradva. Ezzel szemben érdekes feloldódást mutatnak murális alkotásai, a madarak csapongását örökítő komlói mozaik-sor, vagy nagyméretű gobelinje, az Akvárium: ezeken ugyanis megteszi azt a bizonyos „utolsó lépést".

Látványközelisége az élmények átrásának elvontabb módszere ellenére is természetközeliségét e művei is bizonyítják, s egyben utalnak arra is, amit éppen az „Új művek" kiállítása kapcsán gyűrűző vita is tételezett; hogy nem minden alkotás a régi értelemben vett táblakép, ami napjainkban még ebben a formában jelenkezik. Anyaghiány, helyhiány megbízások, megszokások s még sok más oka lehet annak, hogy a művészek egy része továbbra is a megszokott „táblakép" formában alkotja műveit, jóllehet nem avval az igénnyel, amellyel egykor a reneszánszban e műfaj keletkezett (...) Bizse János képei többé nem táblaképek a fogalom klasszikusan vett értelmében: e formában keresi csupán az emberi világ kifejezésének, a gondolatébresztés lehetőségének új útjait-módjait. Ebben kapcsolódik egyben korunk áramlataihoz, még ha alkotói mószerével meg is bontja szubjektum-objektum viszonyának megfelelő egységét, s a forma konkrét jelentését tagadva, csupán az asszociációkra kívánva építeni, éppen asszociációinak hatékonyságát teszi kétségessé.

Bizse János nem-ábrázoló, elvont műalkotásai így lemondanak a valóság teljességének ábrázolásáról, a „pars pro toto" elvét megtagadják, e helyett olyan ritmuson és színeken alapuló új valóság-összefüggéseket kíván feltárni, ennek helyébe állítani, mely amazt nem pótolhatja. Nem az emberi alaknak mindenáron való megjelenését hiányoljuk a művekben, hanem általában a konkrét, egyértelmű formákban asszociálható világképet. A végtelenül vonuló, le nem zárt, többrétegűen egymást átható formák kifejezik ugyan a „minden mindennel összefügg" általános igazságát, de saját világunkról nem vallanak, s ezzel lemondanak a művészet katartikus hatásáról. Az általános érvényű formák megnehezítik a szemlélő azonosulását, pedig igaza van Forgács Lászlónak, a korán elhunyt jeles esztétának: „Felocsúdni a költői mű névre szóló üzenetére - ez a katartikus hatás titka". Erről mond le minden elvont műalkotás...

• Bizse János művészetéről, Jelenkor, 1977/78 669-672. old.

PÁKOLITZ ISTVÁN:

A Pécsi Grafikai Műhely nem tekinthet vissza nagy, múltra, működésében azonban kezdettől fogva hordoz olyan kíváló jegyeket, melyekről nem árt szót ejteni.

Hogy a Műhelyt szükségszerű volt létrehozni, hogy érdemes a Megyei és Városi Tanácsnak, a Képzőművészeti Alapnak támogatni, azt elsődlegesen azzal igazolja a Műhely, hogy a műfaj, azaz a technika művelésére nyújt lehetőséget tagjainak.

Másodjára a Műhely demokratikus törekvését említem: a sokszorosított grafika ui. lényegesen kevesebbe kerül, mint az egyedi festmény, tusrajz, szobor, grafika: éppen ebből következik, hogy művelői lényegesen hozzájárulnak a közizlés, pontosabban a képzőművészeti izlés fejlesztéséhez.

Harmadjára ez a technikai eljárás a sokszorosítás révén elősegíti mind, a hazai, mind a külföldi kiállítások egyidőben való megszervezését, a művészeti kapcsolatok istápolását, a művészi gondok és gondolatok kicserélését, szakmailag a kölcsönös előrébbjutást, és a vásárlási lehetőséget. Bizse János itt látható litográfiáiban, tusrajzaiban szűkebb hazánk, a pécsi baranyai táj életessége virul, esztétikai kvalitásaival egyidőben olyan gesztusa is van Biizse János hangulatteremtő erejének, ami a pátria szeretetét, a közelebbi-távolabbi honi táj, s benne a tisztességes békességre törekvő ember tevékenysége, alkotó munkája nyer megérdemelt apoteózist. Nem véletlen, hogy főmotívuma a jövendő életet rejtő-reveláló virágzó fák sokadalma, szinvariációs tobzódása. Hiszen ha nics virág, élet

sincs, nem lesz gyümölcs. Petőfi ezt kérdezi versében: „Lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága? - a kérdésben benne van a felelet is. Bizse János virágos fái a gyümölcs, az élet lehetőségeit hirdetik.

• Kiállítási megnyitó, 1980. március 14.

SOLTRA ELEMÉR:

Ocsudó értelmünk – nemzedéked – nemzedékünk értelme – a háború poklát élte meg, amiben szeretteink és magunk, de nemzetünk puszta életéért rettegtünk. Induló művészi életünk olyan társadalmi közeget talált, amiben nem voltak már érvényesek a tanult értékmértékek, önálló szárnybontogatásaink ha visszhangra, is találtak, csak rövid időre volt érvényes e visszhang, mert holnapra már minden újra átértékelődött. A legnagyobbat tetted, amit tehettél ebben a világban: vállaltad magadat, dolgoztál, ahogy Te tudtál egyedül - Bizse módra - itt Pécsett. Míg meg voltál győződve munkád belső rendjéről, a hivatalban a művészeti életért szorgoskodók saját személyes értékmércéiket hol tágították, hol szűkítették. Esetenként bele fértél ebbe, esetenként nem.

Rólad most is a szép tájak festőjéről beszélnek. Valóban ennyi lenne életműved? Akik nem képesek szép színeid - az alma-zöldek, a dió-barnák, az opál-szürkék világának mélyére látni, azok tájakat látnak sajátos színeiddel megfestve vásznaidon. Nem kutatják, mert ilyenre nincsenek felkészülve - a formák örvénylépésének titkait, pedig líra is és dráma is a legjavából.

Olyan ez, mint aki Téged mindig kiegyensúlyozott, derűs embernek látott. De aki mélyebben ismert és olvasni volt képes apró rezdüléseidből is, az az összeszorított ajkak és parázsló szemek mögött örvénylő indulatokat is láthatott, majd oldásokat is. Meg kellene már fejteni és tanulni képeidnek ABC-jét és szótárát, hogy a Bizse-módra kimondott világot Bizse-módján tudják olvasni az emberek...

• Bizse János sírjánál 1981. szeptember 8.

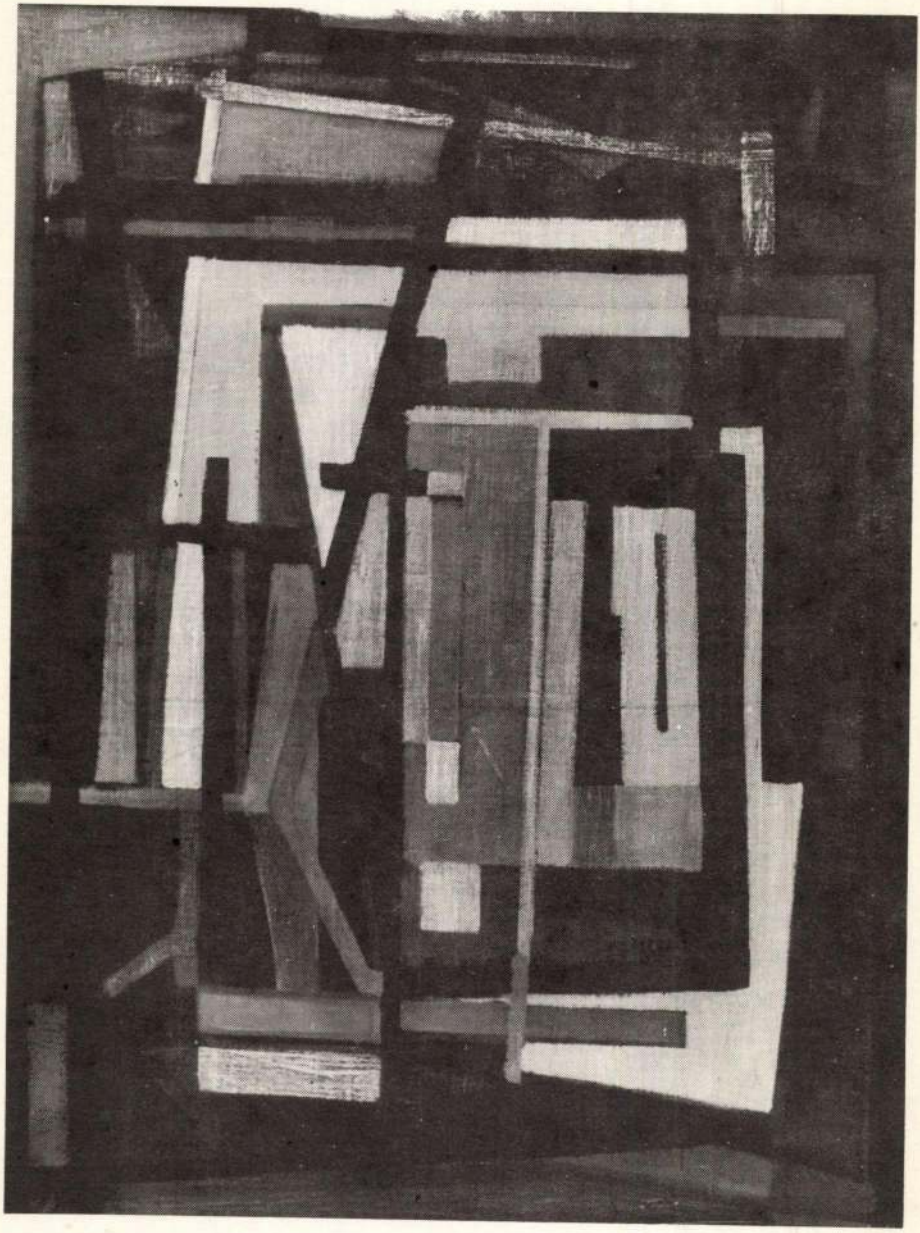

Színpadkép, 1960. vászon, olaj, 80x60

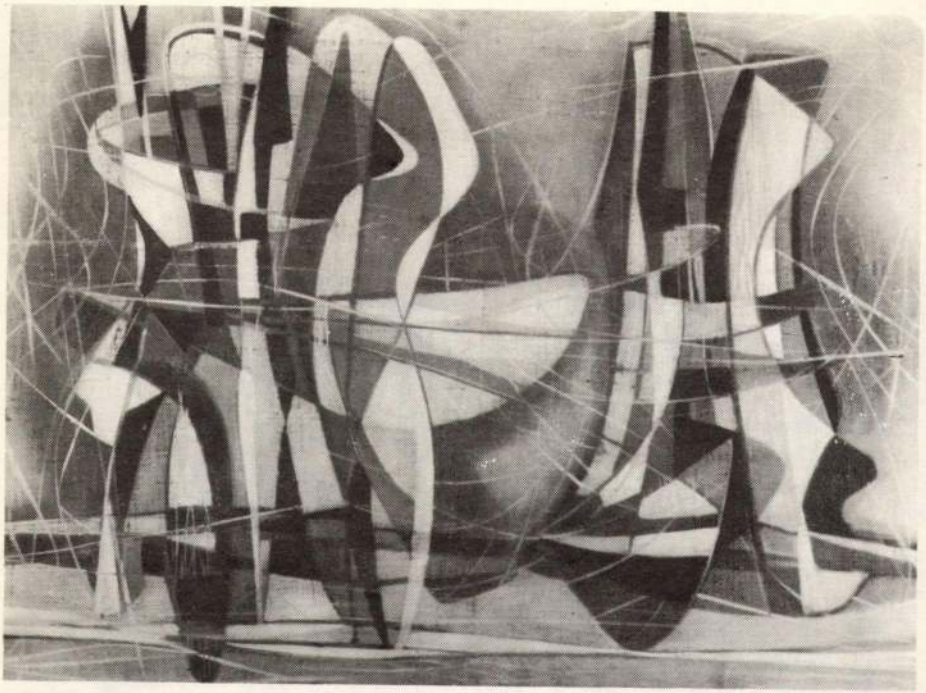

Táncszvit, 1959. vászon, olaj, 70x97 cm

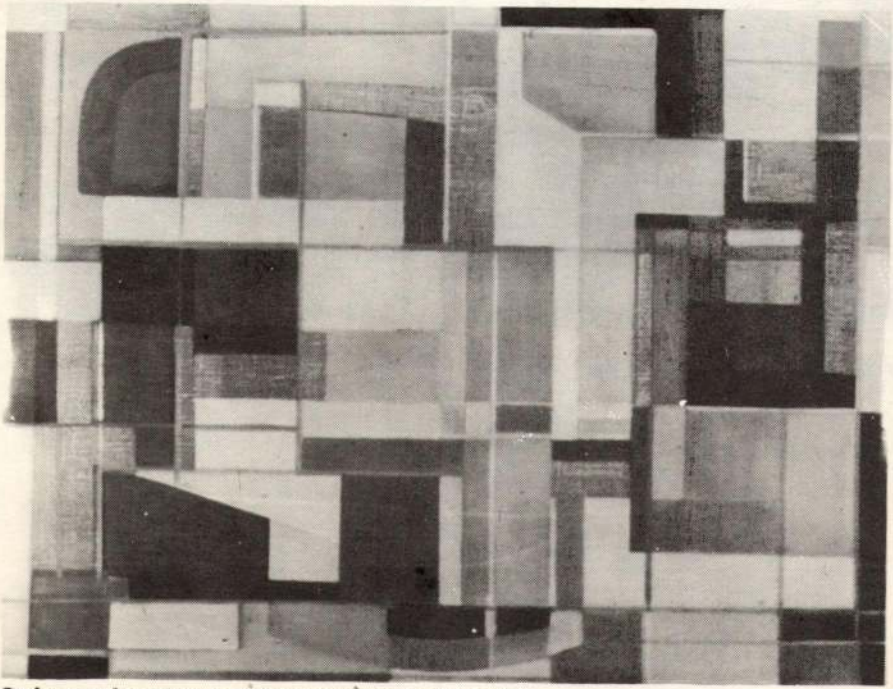

Színes városfalak, 1960. vászon, olaj. 60x80

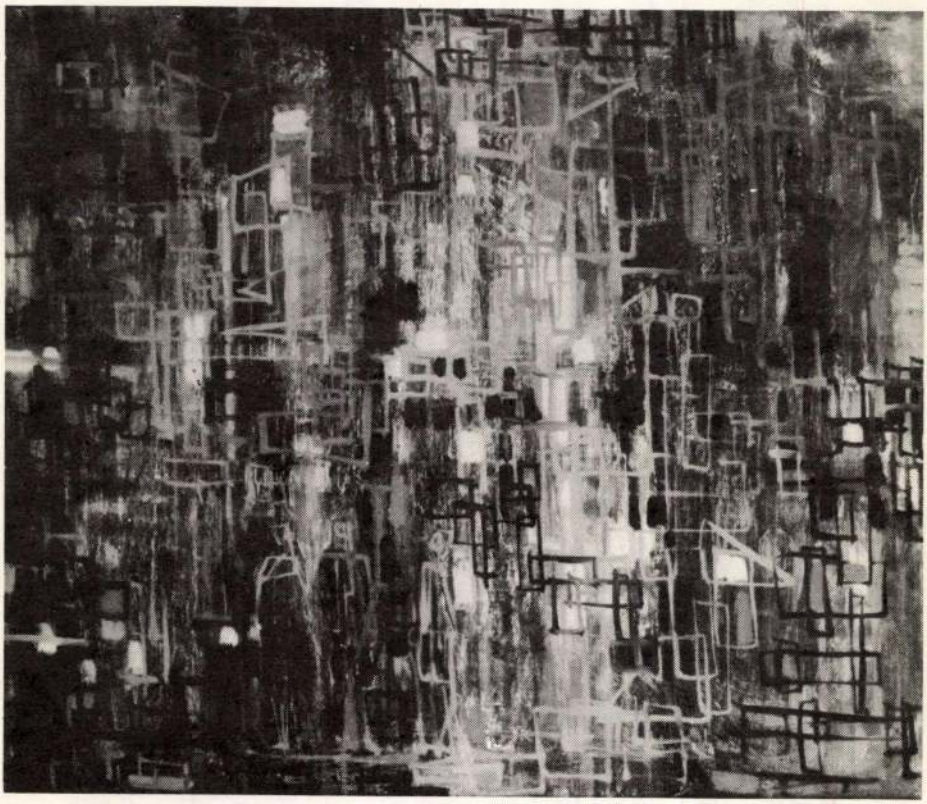

Város. 1965. vászon, olaj, 50x62,5 cm

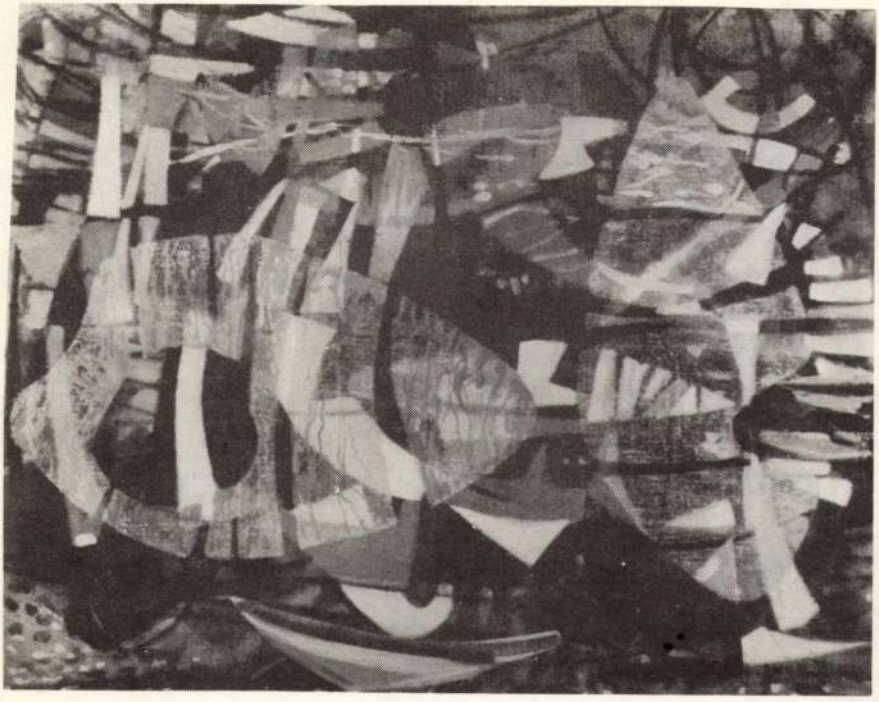

Akvárium, 1961. vászon, olaj, 65x85 cm

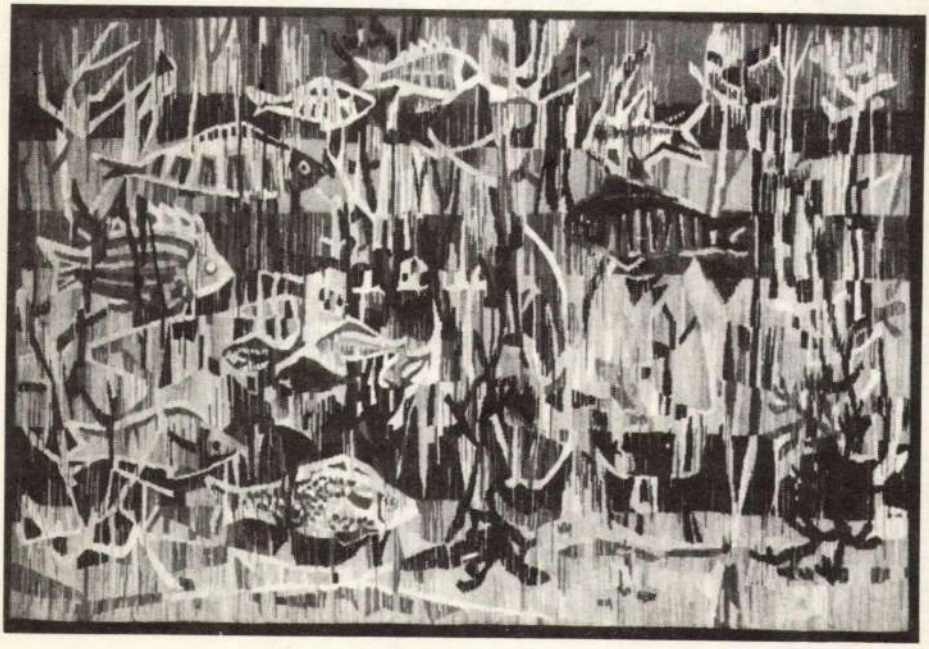

Akvárium, 1962. gyapjúgobelin, 110x160 cm (szőtte: Csikai Edit)

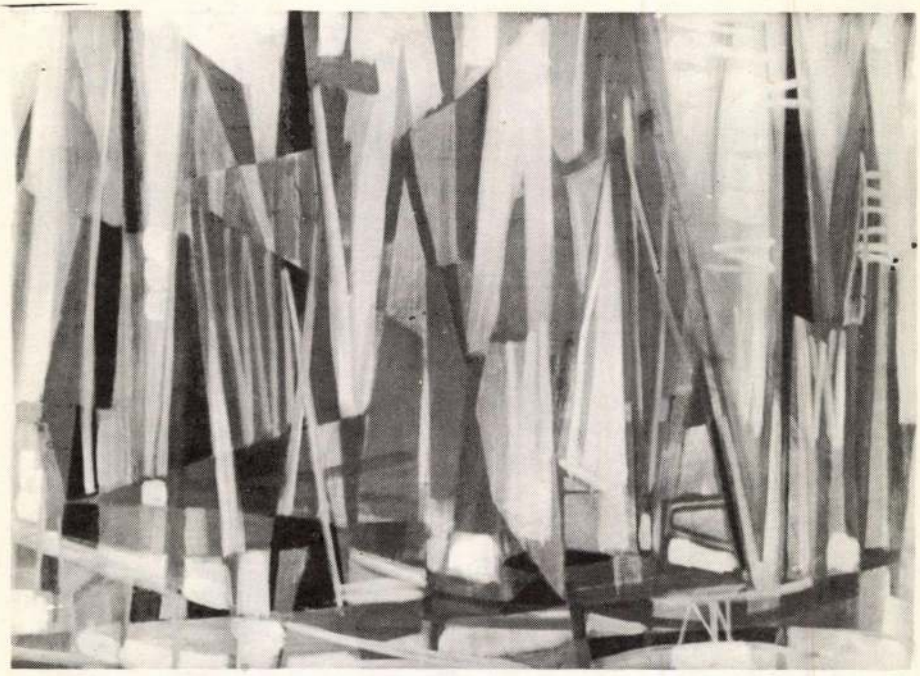

Vitorlások-Szélcsend, 1964. furnir, olaj, 61,5x89,5cm

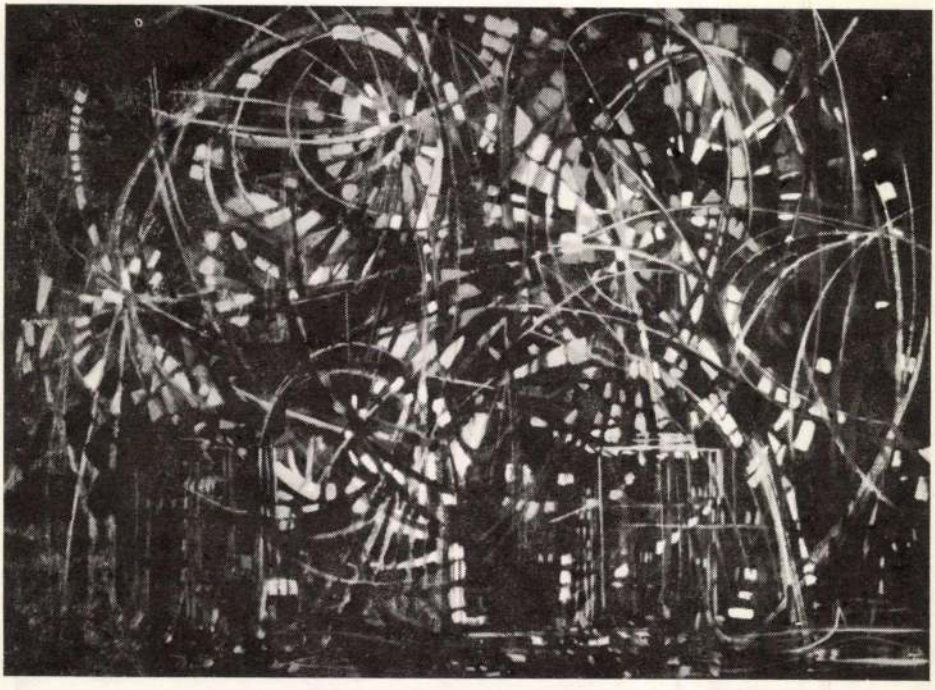

Ünnepi tüzijáték, 1970. vászon, olaj, 80x110 cm

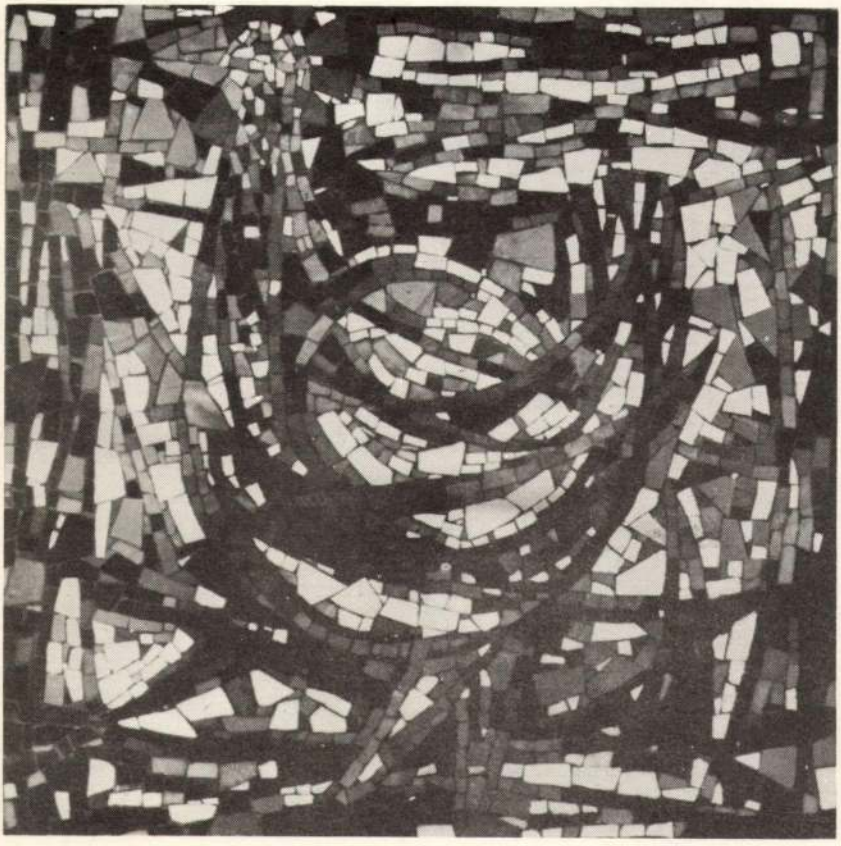

Komlói mozaik, 1967. Petőfi Sándor utca 1m^2

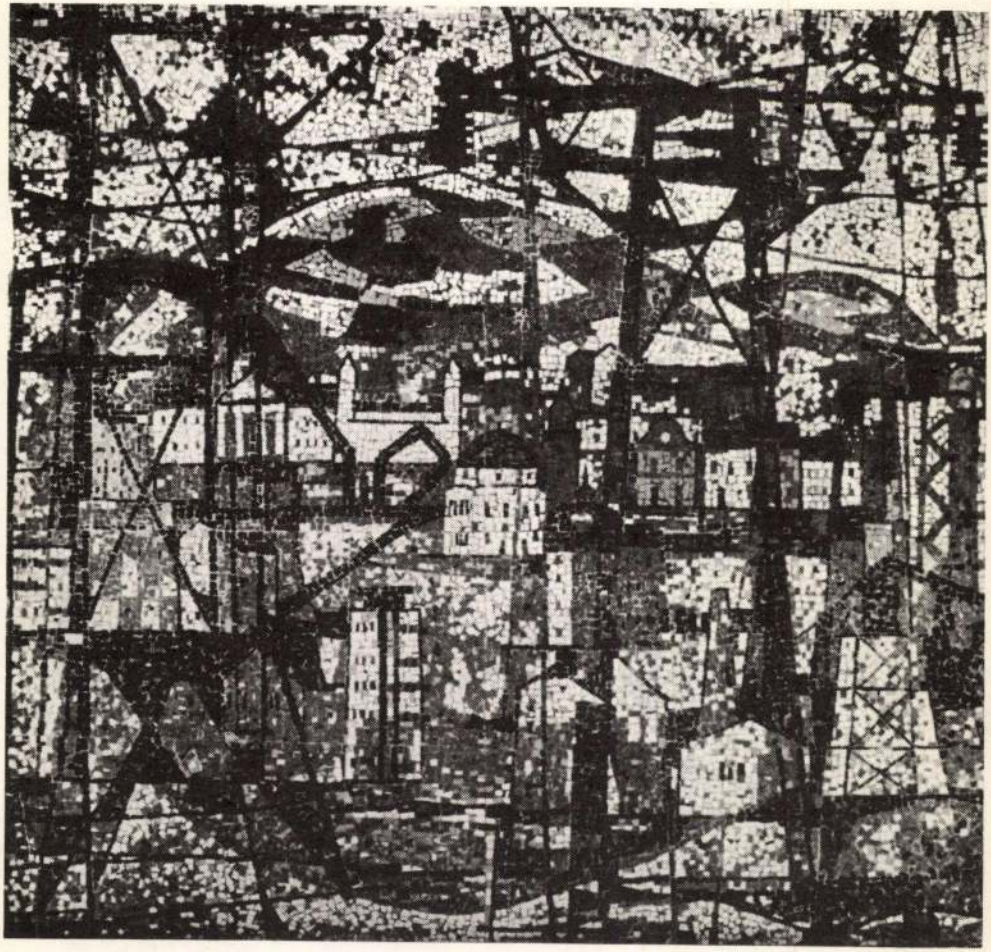

Mozaik, 1961. Pécs, MÉV Munkásszálló

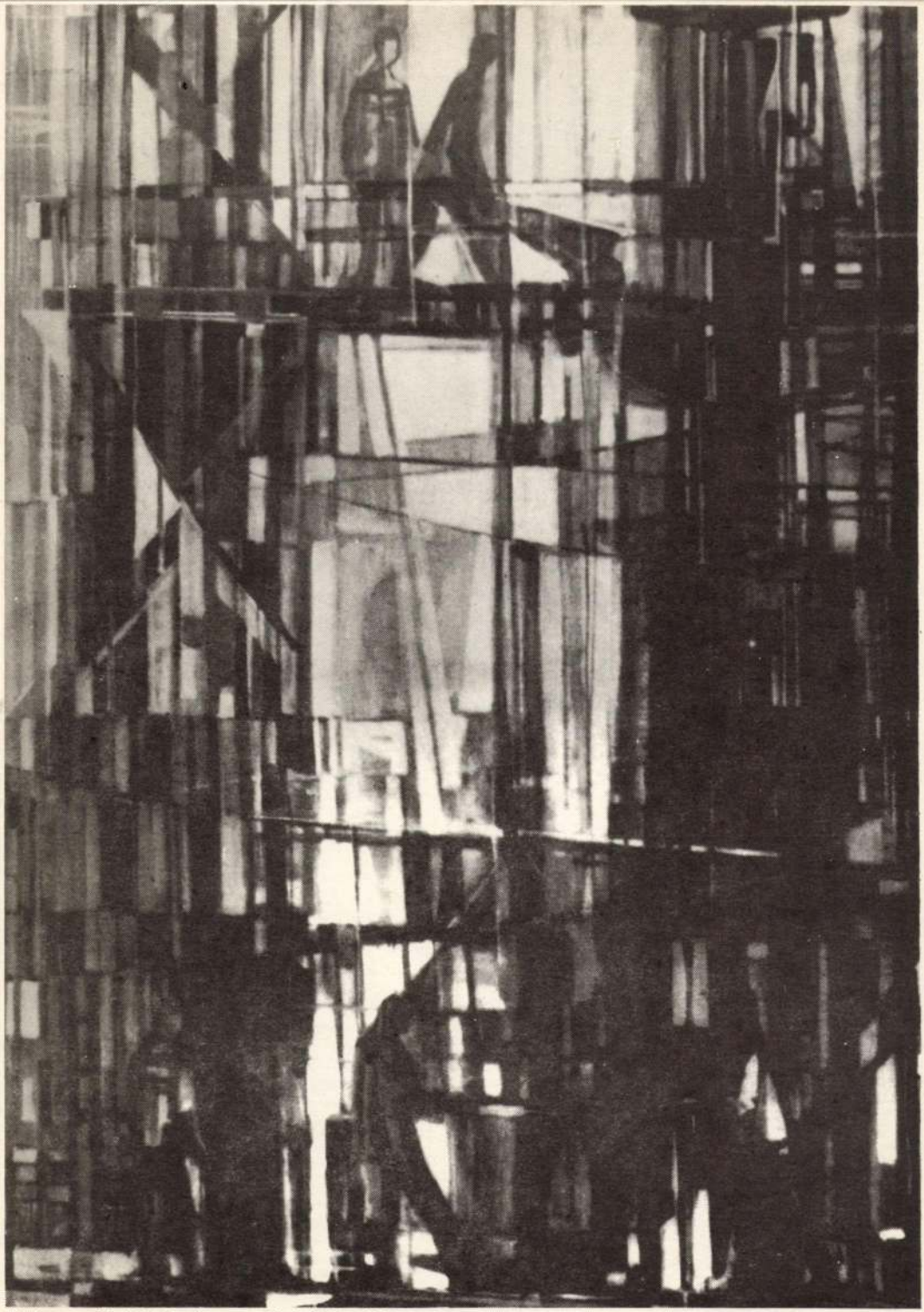

Kokszmű, 1962. vászon, olaj, 180x130 cm

PÉCSI GALÉRIA
Pécs
Széchenyi tér
Pf. 162
H–7601

Közművelődési Nyomda